

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**YARIN MECMUASININ TAFSİLLİ FİHRİSTİ
(1-10 SAYILAR)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SALMA MEİKEL

GAZİANTEP
KASIM 2014

T.C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**YARIN MECMUASININ TAFSİLLİ FİHRİSTİ
(1-10 SAYILAR)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SALMA MEİKEL

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖZPAY

GAZIANTEP
KASIM 2014

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
YARIN MECMUASININ TAFSİLLİ FİHRİSTİ (1-10 SAYILAR)

Salma MEİKEL

Tez Savunma Tarihi: 20.11.2014

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Prof. Dr. Hilmi HAYRAKTAR

SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans/~~Doktora tezi~~ olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Doç. Dr. Halil İbrahim YAKAR

Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/~~Doktora tezi~~ olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖZPAY
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

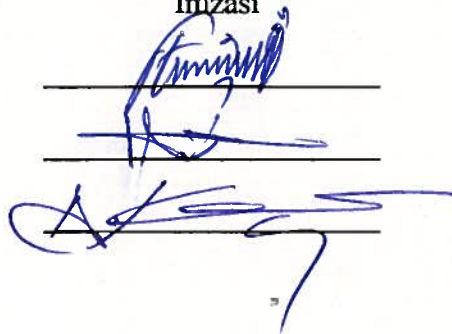
Jüri Üyeleri:
(Unvanı, Adı ve SOYADI)

Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖZPAY

Doç. Dr. Halil İbrahim YAKAR

Yrd. Doç. Dr. Ahmet İhsan KAYA

İmzası

ÖZET

YARIN MECMUASININ TAFSİLLİ FİHRİSTİ (1-10 SAYILAR)

MEİKEL, Salma

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı ABD

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖZPAY

Kasım 2014, 738 sayfa

Yarın mecmuasının tafsilli fihristinin yapıldığı bu çalışma, dört bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde Yarın mecmuası, sahibi, müdürü, başyazarı Suphi Nuri hakkında bilgiler bulunmaktadır. İkinci bölüm kronolojik sıraya göre, yazar adına göre ve konularına göre fihristi ihtiva etmektedir. Üçüncü bölüm mecmuadaki yazıların incelendiği bölümdür. Dördüncü ve son bölümde çeviriyazı metin yer almaktadır. Sonuç kısmında, çalışmanın bütünüyle ilgili ulaşılan yargılara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Suphi Nuri, Yarın, tafsilli fihrist, İleri, Celal Nuri.

ABSTRACT**ANNOTATED INDEX OF THE MAGAZINE YARIN (1-10 ISSUES)**

MEİKEL, Salma

Master Thesis, Turkish Language and Literature US

Supervisor: Asst. Assoc. Dr. Ahmet ÖZPAY

November 2014, 738 pages

This study was made of the Annotated Index of the Magazine Yarin is composed of four parts. In the first part the magazines about tomorrow and the owner, manager, editor of contains information about Suphi Nuri. Chronological order according to the second part, which contains, according to the authors by name and subject index. The third section of the article in the magazine are studied. The fourth and final section is located in the transcriptions text. In the conclusion, reached in this respect are entirely related to the work of the judiciary.

Keywords: Suphi Nuri, Tomorrow, annotated index, İleri, Celal Nuri.

ÖN SÖZ

Milli hafızanın önemli unsurlarından biri olan mecmualar, yayımlandıkları dönemin edebiyat, sanat, tarih, sosyal hayat, iktisat, gibi pek unsurunu bünyesinde barındırır. Mecmualar o günün sosyal hayatını bize o günün duyarlılıklarıyla yansıtır.

Milli Mücadele'nin varlık-yokluk mücadelesinin en şiddetli zamanlarında yayımlanmaya başlayan *Yarın* mecmuası, kendine temel bir yayın ilkesi edinmiş, siyasetten uzak durmuştur. Fakat Türk milletinin o gün için en çok ihtiyacı olduğunu düşündüğü ilmen ve fennen milletin her bir ferdine ulaşabilmek, onu Batı tarzı edebiyat ve sanatın unsurlarıyla yetiştirmeyi esas almak düşüncesini o günün şartları içinde gerçekleştirmeye çalışmıştır.

Yarın mecmuası üzerine yapılan bir tez çalışmasının olmaması, Türk insanını *Yarın*'dan haberdar etmek adına bir adım atmamız gerektiğine bizi inandırdığı için bu tez çalışmasını yapmayı faydalı ve lüzumlu bir zorunluluk olarak gördük.

Çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde *Yarın* mecmuasını çeşitli boyutlarıyla tanıttık. Bu tanıtımda mecmuanın dış yapısından amacına, içerikteki temel yaklaşımlara kadar önemli olduğuna inandığımız mevzuları yazmaya özen gösterdik. Mecmuanın sahibi, müdürü ve başyazarı Suphi Nuri hakkındaki bilgiyi de bu bölümde verdik.

İkinci bölümü tafsilli fihrist kısmı olarak tanzim ettik. Tafsilli fihristi üç ana başlığa ayırdık. Birincisi kronolojik sıraya göre hazırlanan bir fihristtir. Burada mecmuanın sayıları dikkate alınarak, yazar adına göre ve yazı adına göre bir sıralama yapılmıştır. Her sayının hangi tarihte çıktığı Miladi ve Rumi tarih de gözden uzak tutulmadan verilmiştir. İkincisi yazar adına göre hazırlanan fihristtir. Yazar adları esas alınarak hazırlanan bu kısımda da alfabetik sıra gözetilmiştir. Üçüncüsü konularına göre hazırlanan fihristtir ki burası üç kısma ayrılmıştır: Edebiyat ve Dil Yazıları, Sanat Yazıları ve Diğer Yazılar. Bu gruplandırmalar, alt gruplandırmalarla desteklenmiş; onlardaki yazıların sıralanmasında da alfabetik sıralama esas alınmıştır.

Üçüncü bölüm, yazıların değerlendirildiği bölümdür. Buradaki değerlendirme sıralamasında fihristte yer alan “Konularına Göre Fihrist” kısmındaki sıralamaya dikkat edilmiştir.

Dördüncü bölüm çalışmamızın metin kısmına ayrılmıştır. Bu bölümde mecmuanın 1-10 arasındaki sayılarında yer alan bütün metinlerin Osmanlı Türkçesinden Türkiye Türkçesine çeviriyazısı yapılmıştır. Çeviriyazının hazırlanmasında Türkiye Türkçesindeki kullanım ve Türk Dil Kurumunun *Yazım Kılavuzu* esas alınmıştır.

Çalışma çok geniş bir hacme ulaşacağı için bütün yazıların çeviriyazısını hazırlamak ve değerlendirmekten vazgeçilmiş; onun yerine ilk 10 sayının hazırlanmasına ve değerlendirilmesine karar verilmiştir. Tafsilli fihrist kısmında 1-46 arasındaki bütün sayıların dikkate alınmasının araştırmacılar açısından mecmuanın içeriğinin tespit edilmesi ve sonradan yapılacak çalışmalara kaynaklık etmesi bakımından bir gereklilik olduğu düşünülmüştür.

Çalışmamın hazırlanması aşamasında her an yanımda olan, büyük desteğini gördüğüm sevgili hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Ahmet Özpaya ve sevgili eşi Aynur Özpaya şükranlarımı sunuyorum. Ailem, sevgili annem Fatma el-Sattuf'a ve sevgili babam Ahmet Meikel'e ve ablam Doç. Dr. Asma Meikel'e ve sevgili eniştem Prof. Dr. Abdullah İbrahim'e, Sayın Doç. Dr. Halil İbrahim Yakar'a, Türkçeyi bana öğreten, sevdiren, bugünlere gelmemi sağlayan Yrd. Doç. Dr. Cezmi Tezcan'a, Yrd. Doç. Dr. Recai Kızıltunç'a, Prof. Dr. Mahmut Kaplan'a, Yrd. Doç. Dr. Arif Yılmaz'a, Doç. Dr. Mehmet Erol'a, Dr. Mehmet Kahraman'a, Dr. Mehmet Terzi'ye, Dr. İbrahim Demirci'ye, Dr. Muhammed Mustafa Emin'e, Öğretim Görevlisi Hacı Ali Şahin, Öğretim Görevlisi Murat Kılıç'a ve adlarını anmadığım diğer Türk hocalarıma benim yanımda durdukları için her zaman maddi ve manevi desteklerini yanımda hissettirdikleri için; kendimi hiç yabancı hissetmediğim ama başka bir ülkeden gelen biri olarak bana candan ve sıcak desteklerini sunan sevgili arkadaşlarım, çalışmamın çeşitli aşamalarında yardım ve desteklerini gördüğüm Hediye Ceylan Güneş'e, Tuba Ünsal'a, Kebiran Gül'e, Emre Erdoğan'a ve sevgili eşi Zeliha Erdoğan'a, Mustafa Güneş'e; Durkar Halı'nın bütün mensuplarına, özellikle beni her zaman anlayışla karşılayan, maddi ve manevi desteğini esirgemeyen Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Kenan Durur'a, Genel Müdür Bilal Kaya'ya ve Dış Ticaret Müdürü Cengiz Karabağ'a çok çok teşekkür ediyorum.

Yaptığımız bu çalışmanın bugünün ve yarının araştırmacıları için kaynaklık vazifesi görmesi ümidiyle...

Salma MEİKEL

Gaziantep

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
BİRİNCİ BÖLÜM	
1. GİRİŞ	
1.1.YARIN MECMUASI	1
1.2.MECMUANIN KİMLİĞİ	9
1.3.SUPHİ NURİ (İLERİ)	12
İKİNCİ BÖLÜM	
2. TAFSİLLİ FİHRİST	15
2.1.KRONOLOJİK SIRAYA GÖRE FİHRİST	15
2.1.1.Yazar Adına Göre Fihrist	15
2.1.2.Yazı Adına Göre Fihrist	58
2.2.YAZAR ADINA GÖRE FİHRİST.....	100
2.3. KONULARINA GÖRE FİHRİST	141
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	182
3. İNCELEME	182
3.1.EDEBİYAT VE DİL YAZILARI	182
3.1.1.Edebiyat Tarihi	182
3.1.1.1.Türk edebiyatı	182
3.1.1.2.Alman edebiyatı.....	184
3.1.2.Biyografi.....	185
3.1.3.Mektup.....	186
3.1.4.Anı.....	188
3.1.5.Gezi.....	194
3.1.6.Eleştiri.....	198
3.1.7.Mülâkat.....	202
3.1.8.Dil.....	205
3.2.SANAT YAZILARI.....	206
3.2.1.Resim.....	206
3.2.2.Tiyatro.....	208
3.2.3.Sinema.....	211
3.2.4.Müzik.....	212
3.2.5.Mimari.....	212
3.3.DİĞER YAZILAR.....	212
3.3.1.Kadın.....	212
3.3.2.Kadın ve moda.....	214
3.3.3.Spor.....	214
3.3.4.Tarih.....	217
3.3.5.Fen.....	218
3.3.6.Ulaşım.....	220
3.3.7.İktisat.....	221
3.3.8.Psikoloji.....	223
3.3.9.Hukuk.....	224

3.3.10.Hilal-i Ahmer.....	225
3.3.11.Din.....	226
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	227
ÇEVİRİYAZI METİN.....	228
SONUÇ.....	734
KAYNAKLAR.....	736
EKLER.....	737
ÖZGEÇMİŞ.....	738

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1. GİRİŞ

1.1. YARIN MECMUASI

İlk sayısı 13 Teşrinievvel 1327 (1921) Perşembe, 46 numaralı son sayısı (Spor Sayı 5) ise 15 Teşrinisani 1338 (1922) Çarşamba tarihini taşıyan *Yarın* mecmuası, “Haftalık ilmi, edebi, içtimai resimli mecmuadır”.

Dergide, dış kapaklar kullanılmıştır 1-42. sayıların dış kapağının ön yüzünde yazarlar ve yazılarının yer aldığı “Mündericat” kısmı bulunmakta; diğer sayılarda mecmuanın sayısını gösteren ifadenin yanında (43-46. sayılar) “spor sayı” ifadeleri yer almakta, içindekiler hakkında bir ayrıntıya rastlanmamaktadır. Arka kapakların tamamı ise ilan ve reklamlara ayrılmıştır.

42. sayıdan itibaren *Yarın* mecmuasında konular spor ağırlıklı olarak çıkmaktadır. 45. sayıdan sonra ise *Yarın*, bir spor mecmuasına dönüşüyor. Mecmuada 42. sayı “spor sayı 1”, 43. sayı “spor sayı 2”, 44. sayı “spor sayı 3”, 45. sayı “spor sayı 4” ve son sayının tamamı (46. sayı) “spor sayı 5” sayılmaktadır. Spor sayı on beş günde bir neşrolunmuştur. Son spor sayı, 15 Teşrinisani 338 Çarşamba günü çıkmıştır.

Denilebilir ki *Yarın*’ın ömrü yaklaşık bir yıldır. Birinci cilt, 1- 24 arasındaki sayıları; ikinci cilt 25-45 arasındaki sayıları kapsamaktadır. Spor sayı: 5 olarak yayımlanmış olan 46. sayıyı *Yarın*’ın devamı olarak görmek gerekmektedir. Fakat bu son sayıda *Yarın* başlığı sağ üst köşeye taşınmış ve oldukça küçültülmüş; diğer sayılardaki *Yarın* başlığı klişesinin boyutlarına uygun şekilde *Spor* başlığı öne çıkarılmıştır. Bu son sayıyı *Yarın*’ın devamı olarak gösterecek en önemli kanıt, sayfa sayısının bir önceki sayıyı takip eder biçimde verilmiş olmasıdır. Ancak görüntü, müstakil bir ad taşıyan yeni bir mecmuayla karşı karşıya olduğumuz yolundadır.

Mecmuanın birinci cildinin her sayısı dış kapak hariç tutularak 1-16 arasında sayfa numarasıyla numaralandırılmıştır. İkinci ciltten itibaren bundan vazgeçilmiş, her sayı birbirini takip edecek şekilde, yine dış kapak hariç tutularak numaralandırılmıştır.

Yani 25. sayının sayfaları 1-16 numaralarını taşıırken 26. sayının sayfaları 25. sayıyı takip eder şekilde 17-32 numaralarını taşımaktadır. Mecmuanın -Spor başlıklı sayıyı da ilave edecek olursak- ikinci cildinin sayfa sayısının toplamı 358'dir. Birinci cildin sayfa sayılarının toplamı, kapaklar hariç, 384'tür. Mecmuanın hemen hemen bütün sayılarında fotoğraf, levha, resim ve desenler kullanılmıştır.

Yarın mecmuası genellikle, başlık altı yazısıyla kendisini "Haftalık ilmi, edebi, içtimai resimli mecmuadır" diye tanıtmaktadır. Bu tanıtım ifadesi, bazen başlık klişesinin solunda, bazen altındadır. Birkaç sayıda ise tanıtım cümlesi yer almamıştır.

2. sayıda başlık klişesinin sağında ve solunda yabancı yazarlara ait sözler bulunmaktadır. 3. ve 4. sayıda başlık klişesinin sağında ve solunda atasözlerine yer verilmiştir. 5-6-7. sayıda ise başlık klişesinin sağında ve solunda Avni Divanı'ndan gazeller mevcuttur.

29. sayıda ise *Yarın* başlığı yerine Yarın Spor Nüshası başlığı kullanılmış; sayfa numaraları, 28. sayıyı takip eder şekilde verilmiştir. Ancak burada 28. sayının son iki sayfasının aynı numaraları taşıdığını ve 29. sayının sayfa numaralarının da onu takip ettiğini belirtmek gerekir.

Yarın mecmuasının 1. sayısından 24. sayısına kadar her sayıda yayın adresi ve fiyatıyla ilgili olarak "İdarehane: Babıali Caddesi'nde İleri Matbaası İdarehanesi, Telefon: İstanbul 1785, sayısı: 10 kuruştur" ifadesi; 25. sayıdan 45. sayıya kadar çıkarılan bazı sayılarda da yayın adresi olarak "İdare: Babıali Caddesi, Reşit Efendi Hanı, Telefon: İstanbul: 1785" yer almaktadır.

Yarın Kurtuluş Savaşı'nın devam ettiği günlerde çıkmaya başlamış, büyük zaferin kazanılmasından sonra da yayın hayatını sonlandırmıştır. 42. sayıda Anadolu'nun işgal güçlerinden temizlenmesini sağlayan ve büyük zaferi kazanan Mustafa Kemal, İsmet İnönü, Fevzi Çakmak, Kazım Karabekir gibi komutanların ve askerlerin resimleri vardır. Bu sayı, yazıdan çok resim ihtiva etmektedir.

İlk sayının ön iç kapağında yer alan kısa bir yazıyla mecmua, okurlarına "merhaba" demekte, *Yarın*'da neler bulacaklarıyla ilgili ipuçları vermektedir:

"*Yarın*'ın ilk sayısı ile kariler, elinde edebiyatın, sanatın, fennin ve şununun en güzel, en meraklı hadiselerini sahifelerinde toplayan bir mecmua bulmuş oluyorlar. Bununla beraber '*Yarın*' sütunlarını yalnız bugünün üstatlarına, tanıtılmış ve sevilmiş imzalarına değil, aynı zamanda umumi anketleri, sualleri, müsabakalarıyla kadın erkek bütün karilerine açmış demektir. '*Yarın*'ı okuyanlar cihanın hadisatını -ilmî ve edebî, fennî ve felsefî- bu

mecmuanın sahifelerinden takip edeceği gibi kendi malumatından bir kısmını da ‘*Yarın*’a verebilecektir”.¹

İsmail Müştak “*Yarın*” başlıklı başyazısında deniz kıyısında ufka heyecanla bakan ya da endişeyle yolcusunu bekleyen bir balıkçı kadının halet-i ruhiyesinden yola çıkarak, ufuktaki karartıyı merak ve heyecanla bekleyen bu kadının durumunun olacaklar üzerinde hiçbir tesiri olmayan bir fert durumu olduğunu söyler. Çünkü yarın üzerinde kimsenin bir nüfuzu olamaz ve kimse yarın ne olacağını bilemez. Bu durum bir yanıyla şiir, bir yanıyla muammadır. İnsan muammanın sınırına yaklaştıkça aşılamayacak duvarlarla karşılaşır.

“ ‘*Yarın*’ın muamması beşerin ruhuna ıstırap verdiği zamanlar âdemoğlu yegâne teselliyi, yegâne tılsımı ‘hazır olmak’ta buldu. Sırrını saklayan, ‘yarın’ ile bu sırta nüfuz etmek isteyen azm-i beşer arasındaki mücadele ilk insandan ve ilk zekâdan beri devam edip duruyor. Gerçi biz bu sırta hiçbir zaman hulûl edemedik fakat hazır ve kuvvetli kaldıkça onun esiri de olmadık. Geçmiş ferdaların şu dersi oldu ki: Yarına hazırlıksız çıkanların gülünç düştüklerini artık hepimiz biliyoruz. Ufukta yağmur bulutları toplanırken bundan bir mana çıkaramayan ve nihayet ıslanmaktan kendini kurtaramayanlara bu asrın kalbinde ancak bir hiss-i lakaydi, dudaklarında da ancak bir tebessüm-i istihza yaşar”.

İsmail Müştak’a göre “*yarın*”ın muamması başkaları için bir olabilir; ancak bizim için birkaçtır. Bizim ufuklarımızda hazırlanan *yarın*, bizim için ciddi bir hayat mücadelesinin başlayacağını hissettirmektedir. Eğer bunun için hazırlıklı olmazsak ufuklarımızdaki karanlık dağılıp tan ağardığında “ilk hamlede şaşırır, ikinci hamlede dağılır, üçüncü hamlede bir avuç toz oluruz”. Bu nedenle yarını düşünüp artık elimizde kalan son vatan parçası için bütün mesaimizi vermeli, milletin kuvvetini iyi kullanmalı, mücadele cephesinin ihtiyaçlarını bu kuvvetten çıkarmalıyız. Bu konudaki yardımcımız bir yanıyla ilim diğer yanıyla azimdir. Bunu yapabilen toplumlar esaretten kurtulur, hayatın kendisine hükmeder, onun amiri olurlar.²

İçinde yaşanan zamanı çok iyi kavrayan ve yorumlayan bu yazı, *Yarın* mecmuasının ülkenin yarını için neler yapmak niyetinde olduğunu hissettirir.

On ikinci sayıda kaleme alınan “Üç Aylık Muhasebe-i Mesaimiz” yazısı, *Yarın*’ın hedeflerinin biraz daha belirginleştirildiği bir yazıdır. *Yarın*’ın kurucuları, mecmuayı çıkarma arefesinde “ne yapmak istediklerini, hangi istikametlerden ne gibi gayelere yürüyeceklerini, gidilecek yolun maddi ve manevi ne gibi müşküller gizlediğini, her tarafı kasıp kavuran derd-i ihtiyaca karşı ellerindeki vasıtaların ne

¹ F. N. (1327,1921). *Olanlar, Bitenler. Yarın, 1(1): ön-iç.*

² İsmail Müştak. (1327,1921). *Yarın. Yarın, 1(1): 1.*

dereceye kadar müessir olabileceğini biliyorlardı”. Para ve kitap buhranının şiddetle arttığı bir zamanda halkın fikri ve ruhi ihtiyacını tatmin edebilecek tek ucuz çare böylesi bir mecmuadır. *Yarın*’ın kurucularına göre “halkımıza ilimden, fenden, edebiyattan, sanayiden, hülasa ulum ve fünün-ı nafianın kâffesinden ve bilhassa spor hadisatından sık sık bahsedebilmek” faydalı ve hayırlı bir hizmettir.

Bu hayırlı hizmeti, mecmuanın tahrir heyeti vücuda getirmeye devam etmiş; ancak memleketin diğer mütefekkir kısmından beklenen ilgi gösterilmemiştir.

Yarın’ın amaçlarından biri ilim ve sanat namına ne varsa, kıymetli görünebilen ne varsa bunları sayfalarına taşımak; mecmuayı bir serbest kürsü hâline getirmektir. “*Yarın*’ tam manasıyla bir ilim mecmuası, bir marifet hazinesi olmak istiyor”. Bu nedenle sayfalarını okurlarına açıyor. Bununla birlikte yazıların ve şiirlerin çoğunun sathiliği, beklentilerin tam karşılık bulamamasına neden oluyor.

Mecmuanın esaslı gayelerinden biri de kadınlarımızın irfanına çalışmak ve onların yazılarını tanıtmaktır. Bu nedenle kadınların desteklerinin devamı beklentileri arasındadır. Onların gönderdikleri yazıların bir kısmının erkek elinden çıktığı bellidir ama kadın elinden çıkanlara bakılınca “kadınlığımızda değerli vücutlar bulunduğunu göstermesi” bakımından memnuniyet verici bu yazılar peyderpey yayımlanacaktır.

“*Yarın*’ mecmuasının müessisleri gördükleri rağbet ve iltifat ve halkın terbiye-i ruhiye ve fikriyesine ettikleri muavenet ve hizmetten son derece memnundurlar. Maddi fayda ve sahte şeref fikri bizden çok uzaktır. Müessisler en büyük istifadeyi haz ve vicdanlarında arıyorlar. Ve en kıymetli mahzuziyeti maksatlarının peyderpey tahakkukunda buluyorlar”.³

“*Yarın*’ın Altı Ayı” başlıklı yazı mecmuanın kendi kendisiyle hesaplaşması, bir çeşit özeleştiri niteliği taşımaktadır. İlk cildin son sayısında yer alan bu yazıda, altı ayını tamamlayan bir mecmuanın artık rüştünü ispat etmiş sayılacağı, gelecek kaygısı taşımayacağı ve adımlarını daha kuvvetli atacağı söylenmekte; niçin çıktığı, hedeflerine ulaşıp ulaşmadığı gibi tabii suallerin cevabının tam verilememesini de haklı bulmaktadır. Yeni bir cereyan uyandırmamış, yeni bir edebi şahsiyeti edebiyat âlemine sunmamıştır ama yaptıkları da küçümsenecek gibi değildir:

“Fakat kaynamaya başlamış cereyanlar, fikirler, şahsiyetler için samimi bir mecra oldu. Bir taraftan dünün hatırası olan üstatlar bu sayfaya girerken diğer taraftan yarına birer güzide sima olmak üzere dâhil olacak istidatlar buradan geçmektedirler. ‘*Yarın*’ memleketimizin matbuatına karşı halkın gösterdiği lakaydi ve çektiği mahrumiyetle beraber mihmannevazlığı, kudreti dâhilinde, ifa etti. Bu müddet zarfında mecmuanın belki

³ *Yarın*. (1338,1922). Üç Aylık Muhasebe-i Mesaimiz. *Yarın*, 12(1): ön-iç /arka-iç.

müteaddit kusurları olmuştur, fakat nüsha nüsha anlaşılmayan bu kusurları cilt hâlinde tetkik ettiği zaman hepsi anlaşılacak ve bundan sonra ‘*Yarın*’, bu kusurların hepsini bir meziyet hâline kalbederek, ikinci cildine büsbütün başka ve nefis bir surette başlayacaktır”.⁴

Yarın’ın sahibi, müdürü, sermuharriri Suphi Nuri’nin aynı sayıda kaleme aldığı “‘*Yarın*’ın Karileriyle Samimi Bir Hasbihal” başlıklı yazıda yazar, bu özeleştiriye biraz daha cesurane yapmakta, edebiyat ve sanat dergilerinin çektiği sıkıntıları da dile getirmektedir. Yazının her cümlesinin mecmuanın amacı, katettiği mesafe ve gelecekle ilgili beklentileri göstermesi açısından ve mühim noktaları ifade etmesi bakımından önemli gördüğümüz için tamamını buraya alıyoruz:

“(‘*Yarın*’) bu nüsha ile ilk cildini tamamlıyor. İkinci cilde başlamadan evvel bu geçen altı aylık mesaimizin, tecrübemizin küçük bir bilançosunu yapalım.

Evvelen: (‘*Yarın*’)’ı ne için tesis etmiştik, ne yapmak isteyip neye muvaffak olduk, kusur ve noksanlarımız ne idi?

İşte bütün bu suallere cevap vermeye çalışacağım.

Harb-i Umumi’den sonra, Türk vatanında, âleminde, milletinde büyük bir buhran, müthiş bir inkisar, mühlik bir gagesizlik peyda olmuştu. Fakat hiçbir vakit ve hiçbir veçhile ölmeye razı olmayan Türk milleti vatanın istilasına karşısında taze bir hayat buldu, Anadolu birdenbire uyandı, kendisine (Misak-ı Milli) namıyla yeni bir hayat, parlak bir ümit, kuvvetli bir gaye verdi.

“(‘*Yarın*’) (in) müessisleri olan bizler de, katiyen siyasiyatla uğraşmamak üzere sırf edebi, içtimai, fenni, sınaî ve spordan bahsetmek emeliyle mecmuamızı neşre başladık. Maksadımız Türklere mazilerini unutturmamak hatırlatmak şartıyla kuvvetli ve imanlı bir istikbal hazırlamaktı. Biz yarının Türklerini Garp’ın ilim ve irfanından müstefit etmek istiyorduk.

Her gün neşredilen gazeteler siyasiyatla meşgul olduğundan, memlekette maatteessüf kâfi miktarda kitap neşredilemediğinden, biz “‘*Yarın*’”ı tesis ederken Türklere gazete ve kitaplarda bulamadıkları ilmi ve edebi malûmatı yeni bir şekilde vermek istemiştik.

“(‘*Yarın*’) müessisleri mecmualarıyla bilhassa Türklerin kadın ve erkek, on beşten otuz yaşına kadar olanlarını alâkadar etmek, onları Türk’ün parlak yarınına hazırlamak istemişlerdi. En büyük zevk ve arzumuz karilerimizi hayat-ı fikriye ile, spor ile yükseltmek idi. Fakat bütün bunlar birer hülya, birer ümit, birer gayeden ibaretti.

Acaba “‘*Yarın*’” ne dereceye kadar bu hülya, ümit ve gayeye yaklaşabildi? Acaba “‘*Yarın*’” mefkûresine vasıl oldu mu, karilerini müstefit etti mi? Müessislerini memnun eyledi mi?

Hayır, “‘*Yarın*’” bu birinci cildin gagesine tamamıyla yaklaşamamıştır. Fakat bu altı aylık tecrübe karilerini inkisara uğratmadığı gibi müessislerini de nevmite etmemiştir.

⁴ *Yarın*. (1338,1922). *Yarın*’ın Altı Ayı. *Yarın*, 24(1): ön-iç.

Belki bu ilk ciltten sonrası için karilerinde bir itimat ve müessislerinde yeni bir iman hasıl etmiştir.

“*Yarın*” daha iyi intişar edebilirdi. Fakat bunun için çok satılması icap ediyordu. Anadolu ile münasebatın müşkül olması, bazı vilayatın istila edilmiş bulunması maaşların, gayri muntazam ve tehir ile verilmesi ve umumi buhran-ı mali, ticari ve iktisadının hayatımızı her nokta-i nazardan boğduğu bir zamanda tabii “*Yarın*” on binlerce nüsha satamazdı. Biz “*Yarın*”ı tesis ederken manevi bir istifade beklemiştik. Yoksa maddi kârı hiçbir zaman aklımıza bile getirmemiştik. “*Yarın*”ı gayemize muvafık bir surette neşredebilmek için varidatımızın muayyen bir hadde çıkması lazım idi ki bu had temin edilince nüsha nispeten daha mükemmel oldular. Fakat varidat o hadden aşağı düşünce tabiatıyla mecmuanın karilerine karşı olan vaadi tamamıyla ifa edilemedi. Ve *Yarın* mecmuası büyük biraderi “*İleri*”nin himmet ve muavenetine sık sık arz-ı iftikar etti. Bu sayede ilk cildini ikmale muvaffak oldu. Fakat ilk altı ayın vermiş olduğu tecrübelerden istifade ederek ikinci altı ay için, müessisler “*Yarın*”ı daha mükemmel ve daha az masrafla devam ettirmeye karar verdiler.

“*Yarın*” bundan böyle lütufkâr ve daimi muharrirlerinin temin edilmiş muavenetleriyle vazife-i neşriyesine devam edecektir. Mecmuadan maddi bir fayda beklemeyen müessisleri bütün varidatını tabın, kâğıdın, klişelerin nefaseti uğruna sarf edeceklerdir.

Biz öyle zannediyoruz ki “*Yarın*”ın ikinci cildi birincisinden daha mükemmel, daha sanatkârane, daha istifade-bahş olacaktır. Ve istiyoruz ki “*Yarın*”ın karileri bu mecmuayı kendi öz evlatları gibi telakki etsinler ve *Yarın*’a her veçhile yardım eylesinler. Çünkü, tekrar ederim, “*Yarın*”dan biz bir maddi menfaat beklemiyoruz, maksadımız memlekete Türk’ün ilim ve irfan sahasında bir hizmet etmektir”.⁵

Okurlarıyla iletişimi güçlendirmeye çok dikkat eden mecmua, onların gönderdikleri makale ve manzumelerin birçoğunun yayımlanmaya değer nitelikte olduğunu memnuniyetle gördüklerini; ancak daimi yazarlarının yazılarının yayımlanmasında dahi yer sıkıntısı yaşadıkları için okurlardan gelenleri bir sıraya koyduklarını, bunları birer ikişer muntazaman yayımlayacaklarını, bundan dolayı ortaya çıkan ertelemeler konusunda okurlarının kendilerini mazur görmesini belirtmektedir.⁶

Piyasaya yeni çıkan bir mecmua olarak okur sayısını arttırmak adına attıkları adımları da unutmamak gerekir. Bu çerçevede içinde daha ilk sayıda “her ay 250 liralık ikramiye” vereceğine dair bir duyuru yapar. Bu toplam ikramiye, okurlar arasında paylaştırılacaktır. Her hafta yayımlanan nüshalarda bir numara bulunacak, mecmuayı alan okurlar bu numaraları saklayacaklar, dört haftanın sonunda bir ay içinde yayımlanmış olan nüshaların ihtiva ettiği numaralar kura ile çekilecek ve “birinciye 50

⁵ Suphi Nuri. (1338,1922). “*Yarın*”ın Karileriyle Samimi Bir Hasbihal. *Yarın*, 24(1): 8-9.

⁶ **. (1337,1921). Karilerimize. *Yarın*, 4(1): ön-iç.

lira, ikinciye 25 lira, üçüncüye 25 lira, üçüncüyü müteakip on numaraya da beşer lira bunu müteakip yüz numaraya da birer lira verilecektir". Kazanan numaralar belirli bir mağazadan kendilerine isabet eden ikramiye kadar alışverişi yapıp faturasını gazeteye göndereceklerdir.⁷ Mükâfat kazananların mükâfatlarını almak ve kullanmak hususunda acele etmeleri istenirken bir sonraki sayıda "daha vasi ve meraklı yeni bir müsabaka"ya başlanacağı müjdelendir.⁸ Yeni müsabakada kurayla kazanan numaralara verilecek mükâfatlar şöyledir: "İlk çıkacak (5) numaranın sahiplerine, İstanbul'un maruf Müslüman terzisi Arif Zeki Bey'den birer kışlık palto veya kostüm (kadın ve erkek); bundan sonraki (5) numaranın sahiplerine *İleri* gazetesinin bir senelik abonesi; bundan sonraki (5) numaranın sahiplerine *Yarın* mecmuasının bir senelik abonesi; bundan sonraki (5) numaranın sahiplerine *İleri* gazetesinin altı aylık abonesi ve sonraki (5) numaranın sahiplerine *Yarın* mecmuasının altı aylık abonesi verilecektir".⁹ Mecmuanın zaman zaman farklı müsabakalar yaptığı ve bunlardan kazananların adlarını ilan ettiği de görülür.¹⁰

Yarın'ın amaçlarından biri, halkı spora teşvik etmek ve sporun farklı alanlarıyla ilgili bilgilendirmektir. Bu çerçevede dâhilinde her sayıda sporla ilgili yazılara yer verilmiştir. 27. ve 28. sayıların arka dış kapaklarında "Dikkat... Sporculara" başlığıyla yapılan duyuru, mecmuanın spora ilişkin tasarrufları hakkında, geleceğe yönelik nasıl adımlar atacağı konusunda bilgi vermektedir.

"Son zamanda memleketimizde spora verilen ehemmiyeti nazar-ı itibara alan mecmuamız heyet-i tahririyesi badema (*Yarın*)'ı ayda bir yalnız sporculuğa ve spor yazılarına tahsis etmeyi tahd-i karara almıştır.

Gelecek nüshamızda ve yevmi gazetelerde bu baptaki tafsilat mukarreratı ilan ve ihbar edeceğiz."¹¹

Mecmua bu duyurusuna uygun hareket etmiş, 29. sayıyı tamamen spora ayırmıştır. Ancak her ay bir sayıyı spora hasretme konusunda vermiş olduğu sözü yerine getirememiştir. Bu söz, mecmuanın 43. sayısından itibaren daha farklı bir boyuta taşınacak, 43-46. sayılar arası tamamıyla spor sayısı olarak çıkacaktır.

⁷ *Yarın*. (1337,1921). Her Ay (250) Liralık Hediye. *Yarın*, 2(1): 16; *Yarın*. (1337,1921). Her Ay (250) Liralık Hediye. *Yarın*, 2(1): 16; *Yarın*. (1337,1921). *Yarın*'ın Hediyeleri. *Yarın*, 4(1): 16.

⁸ *Yarın*. (1337,1921). Karilerimize. *Yarın*, 6(1): 16. *Yarın*. (1337,1921). Muhterem Karilerimize. *Yarın*, 7(1): 16. *Yarın*. (1337,1921). Muhterem Karilerimize. *Yarın*, 8(1): 16.

⁹ *Yarın*. (1337,1921). Mükâfatımız. *Yarın*, 9(1): 16; *Yarın*. (1337,1921). Mükâfatımız. *Yarın*, 10(1): 16.

¹⁰ Heyet-i İdare. (1337,1921). Müsabakamızın Neticesi. *Yarın*, 11(1): ön-iç.

¹¹ *Yarın*. Dikkat...Sporculara. *Yarın*, 27(2): arka-dış; *Yarın*. Dikkat...Sporculara. *Yarın*, 28(2): arka-dış.

Yarın'ın önem verdiği diğer bir okur grubu kadınlardır. Zaten okurlara yönelik hitapları özellikle “*Yarın*'ın kari ve karielerine” şeklindedir. Türk kadını ilimden, fenden, sanattan haberdar etmeyi ve onları yarına hazırlamayı hedef hâline getirmiş olan mecmua, bazen sağlık haberlerini, pratik bilgileri, günün moda akımlarını ve giyim kuşamdaki değişme ve gelişmeleri onlar adına takip etmekte ve Türk kadını bunlardan haberdar etmektedir.

Mecmuanın her sayısında birkaç şiir, en az bir adet hikâye yer almaktadır. Bir süre sonra telif, tercüme ve uyarlama tiyatro metinleri de yayımlanmıştır. Hemen her sayının iç ön kapağında, bazen arka iç kapağa da taşar şekilde “Olanlar Bitenler” başlığıyla haftanın önemli gelişmelerine yer verilmekte, sosyal hayat ve sanatla ilgili haberler okuyucuyla paylaşılmaktadır.

Yarın mecmuasının yazarları arasında Abdülhak Şinasi, Ahmet Cemal, Ahmet Emin Bey, Ahmet Rasim Bey, Ahmet Saki, Ali Haydar Emir, Ali Nadir, Ali Rifat Bey, Ali Sami, Ali Seyfi, Avni Bey, Bahri Vedat, Bedri Tahir, Celal Nuri Bey, Cemil Münir, Cevat Gültekin, Cevdet Reşit, Doktor Nizamettin Âli, Doktor R. F, Emin Abit, Emine Sümeyye, Ercüment Ekrem, F. N, Faruk Nafiz, Giridi Ahmet Saki, Güzide Şefik, H. Nazım, Halide Nusret, Halit Fahri, Hamamizade İhsan, Hasan Ali, Haşım Nahit, Hatimi Senih, Hayrettin Aziz, Hilmi Necip, Hüseyin Rıfat, Hüseyin Siyret, İbnürrefik Ahmet Nuri, İbrahim Necmi, İhsan Raif, İsmail Hakkı, İsmail Müştak, İsmet, K. Z, Kami, Kamuran Ali, Kemalettin Hayri, Kemalettin Kâmi, Leyla, M. Sami, Mahmut Es 'at, Mehmet Münci, Mehmet Zeki, Mekki, Muammer Raşit, Musa Süreyya, Mühendis. N, N . H, N. A, N. B, Na-bedit, Namık İsmail, Namık Zeki, Nazmiye Raşit, Nizamettin Âli, Orhan Seyfi, Rezzan Arif, Rıza Zaki, Sait Paşa, Sami Paşazade Sezai, Samih Rıfat, Selim Nüzhet, Seniyye Servet, Sezai, Sırrı Paşa, Suphi Nuri, Süheyla Muhterem, Süleyman Bahri, Süreyya Bey, Şekip Akif, T. F, Tahsin Abdi, Vedat Bekir, Yahya Kemal, Yesarizade Ahmet Emin gibi pek çok isim bulunmaktadır.

1.2. MECMUANIN KİMLİĞİ¹²

Adı	: <i>Yarın</i>												
Sahibi	: Suphi Nuri												
Neşriyat Müdürü	: Suphi Nuri												
Dili	: Osmanlı Türkçesi												
Yayımlandığı Yer	: İstanbul												
Basımevi	: Ali Şükrü Matbaası												
İdarehane	: Babiâli Caddesi'nde <i>İleri</i> Matbaası İdarehanesi												
Telefon	: İstanbul 1785												
Yayımlanan Sayılar	: 1- 46												
Yayımlandığı Tarihler	: 13 Teşrinievvel 1327 (1921)-15 Teşrinisani 1338 (1922)												
Sayfa, Cilt, Kapak Yapısı	: Kapaklı. Dış ön kapakta bir resim ya da fotoğrafla birlikte "Mündericat" bulunmakta, arka dış kapak reklamlara ayrılmış durumda, iç kapaklarda ise yazılar yer almaktadır. 2 cilt hâlinde yayımlanmıştır. Her sayı, kapak hariç 16 sayfadan müteşekkildir.												
Sütun Sayısı	: Üç												
Fiyatı	: 10 kuruş												
Dağıtım Şekli	: Her hafta bir sayı çıkmaktadır. Abonelere gönderilerek dağıtılmaktadır.												
Abone Şartları	: <table> <tr> <td>Şehir ve taşra</td> <td>500</td> <td>senelik</td> </tr> <tr> <td></td> <td>260</td> <td>altı aylık</td> </tr> <tr> <td>Memalik-i Ecnebiye</td> <td>550</td> <td>senelik</td> </tr> <tr> <td></td> <td>280</td> <td>altı aylık</td> </tr> </table> <p>İlan ücreti (İleri) idaresiyle kararlaştırılır.</p>	Şehir ve taşra	500	senelik		260	altı aylık	Memalik-i Ecnebiye	550	senelik		280	altı aylık
Şehir ve taşra	500	senelik											
	260	altı aylık											
Memalik-i Ecnebiye	550	senelik											
	280	altı aylık											
Reklâmlar	: Mecmuanın bütün sayılarında hemen hemen aynı reklamlar bulunmaktadır. Bazı örnekler aşağıda mevcuttur:												

Üsküdarlılar Okusun

¹² Mecmuanın kimliği konusunda şu eserden yararlanılmıştır: Abdurrahim Karadeniz. *Düşünce ve Edebiyatımızda Yurt ve Dünya Dergisi*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2002, s. 10-11.

Yevmi ecza piyasasını çarşı boyunda Uncular Sokağı'nda Salih Necati Eczanesi'nden öğrenmeden reçetelerinizi yaptırmayınız. Fosfatin 35 Vişi 30 Yanus 30 Hint Yağı Kapsülü 7,5 Asma Şırınga 200 Fosfatlı Bira Hülasası 55 Katran Hakkı 35 her yerden ucuz.

* * *

Celal Nuri Bey'in

Külliyat-ı asarı İleri Matbaası'nda perakende olarak satılmaktadır.

* * *

Ucuz! Daima ucuz her yerden ucuz

BÜYÜK EŞYA SERGİSİ

Yalnız 15 gün içinde Meydancık'ta

MEHMET KARAKAŞZADE

Rüştü Ticarethanesinde açılmıştır.

Rekabet kabul etmez fiyatlardan istifade ediniz.

* * *

İnsaf Kapısı'nda

Lastik alacaksınız:

Aksaray'da Murat Paşa Camii Şerifi karşısında Lastikçi Mustafa Feyzi Ticarethanesi 'ne Arslan marka İngiliz, Dört Köşe marka Amerika, Trapez marka Rus lastikleri gelmiştir. Bu lastiklerin mukavemet ve metaneti iki aydan fazla devam edecektir. Şayet iki ay zarfında tamire ihtiyaç görülürse teminat yalnız İngiliz lastiklerine münhasır olmayıp Trapez marka Rus ve Dört Köşe marka Amerika lastiklerinin dahi bila ücret mağazamız tarafından nev-icat usul üzere tamir edilecektir. Teminat bileti bizzat mağazamızdan verilecektir. Lastikler teminatsız almak arzu edilirse ayrıca iskonto yapılarak her suretle ve insafli satışla müşteriler memnun edilecektir.

* * *

Şark ve İslam âlemin çok satan ve her şeyden bahseden yegâne büyük gazetesi

İLERİ

Türk ve İslam âlemi içinde "İleri"yi tanımayan yoktur. Matbuatımız arasında bu gazetenin meslek ve mişvarı münferittir. "İleri" her günkü vukuat ve hadisat hakkında karilerine en doğru ve en yeni malumat verir. İhtisas makalatını, milli hikâye

ve romanlarını fevkalade ehemmiyetli addeder. “İleri”nin resimleri, harita ve karikatürleri fevkalade mükemmeldir.

Eğer cidden istifade etmek ve öğrenmek isterseniz, “İleri”de her cuma, Ahmet Tevfik ve Kamuran Sırrı Beylerin fen; Seyfi, Sami ve Eşref Beylerin spor;

Cumartesi, Hediye İclâl ve Emine Sümeyye ve Güzide Şefik Hanımefendilerin “Kadınlık” makalatıyla Sadrettin Celal, Ali Nizami ve A. Cevdet Beylerin “İşçilik” makaleleri;

Pazar günü Selim Nüzhet Bey’in “Temaşa Âlemi” ile İbrahim Necmi Bey’in “Edebiyat Musahabeleri”;

Pazartesi yine “spor”la Namık Zeki Bey’in “İcmal-i Mali ve İktisadî”si; salı günü Ataullah Tarık Bey’in “Hafta Sohbeti”;

Çarşamba günü Giritli Ahmet Sâki Bey’in “Mahkeme Huzuru’nda”sı;

Perşembe günü Abdülhak Şinasi Bey’in mecmualar, kitaplar ve muharrirler hakkındaki tenkidi makalelerini okuyunuz.

Bundan maada “İleri”de Ethem Ruhi Bey’in (Bulgaristan Esrarı)na dair silsile-i makalatı ile her iki günde bir milli hikâye ve her vakit iki muhtelif milli roman tefrikaları vardır.

“İleri” Heyeti

“İleri” zevat-ı atiyenin muavene-i tahririye ve kalemiyeleriyle bu mükemmeliyeti arz etmektedir:

Sermuharriri: Celal Nuri ve Muammer Raşit Beyler

Heyet-i tahririye ise; Suphi Nuri, Hidayet, Behçet Kâmi, Ahmet Cemalettin Galip, Tahsin Fazıl, Cevat Gültekin, Aziz, Hasan Âli, Halil Lütfi, Osman Hamit, Namık İsmail ve Haydar Beylerle Kemal ve Behçet Beylerden ibarettir.

İLERİ

Mesleği, münderecatı, resimleri ve heyet-i tahririyesi ile bütün şarkın yegâne büyük ve ehemmiyetli gazetesidir.

* * *

Avrupa'nın en yeni ve en güzel otomobilleri

Meşhur Mannlicher, Silah Fabrikası'nın son sistem imalatından altı silindirli

STEYR

Otomobilleri

Yüz kilometrede yirmi litre benzin. Lastik ve yağdan azami iktisat. İstanbul ajansı J. Kuyumcuyan Atölyesi: Taksim Sıraselvi numara 3 ve Camcı Sokak garajı.

1.3. SUPHİ NURİ [(İLERİ), 1887-1945]

Yarın mecmuasının sahibi, müdürü ve sermuharriri, Suphi Nuri'dir. Onun yazılarına, mecmuanın sayfaları arasında pek fazla rastlanmamaktadır.

Suphi Nuri, 1887'de Gelibolu'da doğdu. Babası, Hazine-i Hassa Nazırı ve Ayan Meclisi üyeliği yapmış olan Mustafa Nuri Bey'dir. Annesi Nefise Hanım, Selanik, Adana, Sivas, Ankara, Cezayir-i Bahri Sefit valiliği yapmış olan, Selanik valiliğinin ardından üç ay kadar Hariciye Nazırlığına getirilen, padişah tarafından çağrılıp kendisine sadrazamlık teklifi yapıldığı sırada kalp krizi geçirerek vefat eden Prevezeli Abidin Paşa'nın büyük kızıdır. Mustafa Nuri Bey ve Nefise Hanım'ın üç erkek çocuğu vardır. Bunlar "*Jön Türk, Atı, İkdam ve İleri* gazetelerinin yazarı, daha sonra da *Yılmaz* adlı gazeteyi çıkaran, Osmanlı Meclisi'nde Misak-ı Milli'yi oylayan vekillerden biri olan, Malta'ya sürgün edilen ve Birinci Meclis'te Anayasa Komisyonu Başkanı olan Celal Nuri, karikatürist olarak tanınan, İstanbul Radyosu'nun kurucusu Sedat Nuri" ve Suphi Nuri'dir. Suphi Nuri Bey, İstanbul Hukuk Mektebi'ni bitirdikten sonra Fransa'da doktorasını yapar. 4. Ordu'da Hecinsüvar Bölük Komutanı olarak Kanal Seferi'ne katılır. Cemal Paşa'nın karargahında adalet ve istihbarat şube başkanı olarak vazifeler görür. Şam'dan kaçırıldığı ordu hazinesini Halep'te, Mustafa Kemal Paşa'ya teslim eder. Mütareke zamanında İhtiyat Zabıtları Genel Sekreterliği yapar.¹³

Oğlu Rasih Nuri İleri, Suphi Nuri hakkında şu bilgileri anlatıyor:

"İngiliz arşivlerine göre Atatürk'ün Avrupa'daki temsilcisi olarak gösteriliyor. İki pasaportu var bende. Bir tanesi Bekir Sami imzalı. Lozan Konferansı'na da katılmış birisi. Atatürk, Atı¹⁴ gazetesinde babamın imzasıyla Suriye Savaşı hakkında birkaç yazı yazıyor. Bir de Mustafa Kemal'in, İşgal Kuvvetleri İtalyan delegesi Comte Sforza ile yaptığı anlaşmaya göre Cami Baykut'la beraber, İzmir'in işgalinden önce İtalya'ya gidip silah alıp İzmir'e getirmişlerdir. Fakat İzmir yönetim makamları silahları almayı kabul etmemiş.

¹³ Cemal A. Kalyoncu. (2001). Doğuştan Komünist. *Aksiyon*, 10 Şubat, <http://www.aksiyon.com.tr/aksiyon/haber-7278-37-dogustan-sosyalist.html> (23.10.2014)

¹⁴ Gazetenin daha sonraki adı *İleri* olacaktır.

Onun üzerine silahlar Ödemiş civarlarından sahile çıkartılmıştır. Atatürk'ün oradaki planı adeta İstiklal Savaşı'nı önleyici bir plandır, İzmir'in işgaline karşı bir tertibat olarak... Oysa İtalyanların niyeti başka idi. Ben Cami Baykut'un (sonradan 1. Meclis'te İçişleri Bakanı) arşivini gördüm. Babamla olan hareketten sonra iki defa daha Cami Bey İtalya'ya gidip silah almış. Türk tarihinde o kısım nedense pas geçiliyor. Babam siyasi meselelerden pek bahsetmezdi. O dönem eski İttihatçılar'ın bir sır kavramı vardı.”

Suphi Nuri, kardeşi Celal Nuri Bey'le *İleri (Ati)*¹⁵ gazetesini çıkarırken, bir taraftan da Sosyalist Partisi genel sekreterliği, Türkiye Sosyalist İşçi ve Çiftçi Partisi üyeliği yapar. İkinci Lozan Konferansı'na danışman olarak katılır.¹⁶

Cumhuriyet'in savunucularından olan *İleri* gazetesi 1924 yazında hükûmet hakkında yolsuzluk söylentileri çıkınca hükûmetten desteğini çeker. Zaten maddi sıkıntılarla boğuşmaktadır. Bundan dolayı yayın hayatına son verir. Suphi Nuri de “muhalif bir gazete olan Son Telgraf¹⁷ gazetesine” geçer.¹⁸

1924 yılında eleştirilerinden dolayı Elazığ İstiklâl Mahkemesi'nde yargılanır. Rasih Nuri'nin belirttiğine göre Suphi Nuri'nin elinde İsmet Paşa'nın “beraat edilmesini ümit ettiğini” belirten bir telgrafı vardır. Rasih Nuri'ye göre bu telgrafı İsmet Paşa'ya Atatürk yazdırmıştır. O telgraf sayesinde beraat eden Suphi Nuri'nin bu durum politikadan soğumasına ve politikaya küsmesine neden olmuştur. Müslümanlar ve Hıristiyan Ortodoksların mübadelesi için kurulan komisyonlardan Midilli'deki komisyonun başkanlığını yapmıştır. Sonraki süreçte İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Yüksek Ticaret ve İktisat Fakülteleri ile Maltepe Askeri Lisesi'nde ders vermiştir. “Yine bir gazetede Osmanlı emperyalizmi ile Alman emperyalizminin

¹⁵ Hıfzı Topuz'un verdiği bilgilere göre “Mustafa Kemal duyulmasını istediği haberleri İleri'ye ulaştırıyor ve bu yazılar gazetede başka adlarla yayımlanıyordu. İleri âdeta Milli Mücadele'nin İstanbul sözcüsüydü. Bu yüzden İngilizler Celâl Nuri'yi 1920 Mart'ında Malta'ya sürdüler. Celâl Nuri, döndükten sonra milletvekili oldu, Suphi Nuri de bir süre sonra üniversiteye geçti. İleri 1924'de kapandı”. Hıfzı Topuz. (2011). *Türk Basın Tarihi*. 3.Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul, s. 102.

¹⁶ (1986). İleri (Suphi Nuri). *Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi*, c.IX, Gelişim Yayınları, İstanbul, s. 5631.

¹⁷ “İstanbul'da yayımlanan iki günlük siyasi haber gazetesinin adı. Fevzi Lütfü Karaosmanoğlu, Hüseyin Avni, Sadri Ertem ve Suphi Nuri İleri tarafından 14 Haziran 1924'ten başlayarak yayımlandı. Başyazarı Sadri Ertem'di. Son Telgraf, daha ilk sayısında amacını, ‘Türklük, cumhuriyet ve inkılap’ değerlerini savunmak ve yükseltmek diye açıkladı. Hükûmete muhalif bir yayın çizgisi izlediğinden Takrir-i Sükûn Kanunu uyarınca, öteki gazetelerle birlikte 196. sayıda, 6 Mart 1925'te kapatıldı. Ethem İzzet Benice'nin sahibi ve başyazarı olduğu gazete, 1937'de ikinci kez yayın yaşamına girdi. Genellikle Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) hükümetlerinin yarı resmi yayın organı düzeyinde, düşük tirajlı bir gazete olarak kaldı. 1950'li yılların ortalarında kapandı”. 3T Haber. (2013). *Gazeteciler Gününde Türk Basın Tarihi*. 3T Haber, 9 Ocak. <http://www.3t-haber.com/index.php/genel-haberler/517-gazeteciler-guenuende-tuerk-basn-tarihi> (23.10.2014)

¹⁸ t2174a. (2013).Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Basın. *Blogcu*, 3 Eylül. <http://t2174a.blogcu.com/cumhuriyet-in-ilk-yillarinda-basin/13456891>

farkları üzerine, Türkiye’yi öven bir yazı yazınca üniversiteden kovulur”.¹⁹ Tan gazetesinin yağmalanması ve tahrip edilmesinden bir gün sonra 5 Aralık 1945 günü hayata gözlerini kapar.

Soyadı Kanunu’ndan sonra İleri soyadını alan Suphi Nuri, üniversitede profesör unvanıyla görev yapmıştır. Hukuk, sosyoloji, siyaset ve iktisat konularında telif ve tercüme eserleri vardır:

“Hususi Haklar (1934)

Sevres ve Lausanne (1934)

Yasaların Çatışması (1934)

Günün Hukuki ve İctimai Meseleleri (1935)

Günün İktisadi İşleri (1935)

Güçlerarası Hukuku (1 cilt, 1936)

İspanya’da Sınıf Kavgası (1936)

Kooperatifler (1936, 1941, 1945)

Türkiye’de Yabancıların Hukuku ve Statut Personnele Meselelerinin Tatbiki (1938)

*Siyasi Tarih (1940)”*²⁰

¹⁹ Cemal A. Kalyoncu. agy.

²⁰ *Hakkında Bilgi Al. Suphi Nuri İleri. Hakkında Bilgi Al. <http://hakkindabilgiyal.com/biyografiler/gazeteciler-kimdir/6201-suphi-nuri-ileri-kimdir.html> (23.10.2014)*

İKİNCİ BÖLÜM
TAFSİLLİ FİHRİST

2.1. KRONOLOJİK SIRAYA GÖRE FİHRİST

2.1.1. Yazar Adına Göre Fihrist

SAYI: 1 **13 Tesrinievvel 1327, 1921; Perşembe**

F. N.	Olanlar, Bitenler	1	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Kabımızdaki Tablo	1	s. ön-iç
İsmail Müştak	Yarın	1	s. 1
İsmail Hakkı	Yeşil Köy	1	s. 1-2
Suphi Nuri	Yarının Kadını	1	s. 2-3
H. Nazım	İlkbahar	1	s. 3
Namık İsmail	Sanat Musahabesi	1	s. 3-5
Orhan Seyfi	"Mani"ler	1	s. 5
Abdülhak Şinasi	Ahmet Haşım'ın Şiirindeki Yenilik Nedir?	1	s. 5-6
Faruk Nafiz	Suda Halkalar	1	s. 6
Nietzsche	Zerdüş	1	s. 7
Leyla Hanım	Leyla Hanımefendi'nin Asar-ı Kalemiyesi	1	s. 8
Sait	Hususi Bir Mektup	1	s. 8
Avni Bey	(Avni) Bey Divanı'ndan	1	s. 9
**	Hekim Sözü'nü Dinleyin	1	s. 9
Ali Seyfi	Spor Nedir? Sıhhi, Ahlaki, İçtimai Muvaffakiyeti ve Faydası	1	s. 10-11
**	Son Haftanın Spor Şuunu	1	s. 11
*	Çiçekler ve Sinema	1	s. 11
Ali Kâmi	Hikâye: Kalpten Kalbe	1	s. 12-13
Mehmet Münci	Kış Mevsimi İptidasında Temaşa Âlemi		

		1	s. 13
<i>Yarın</i>	Her Ay (250) Liralık Hediye	1	s. 13
Sırrı Paşa	Giritli Sırrı Paşa Merhumun Metrukât-ı Kalemîyesinin 93 Muharebesi Tezahüratından	1	s. 14
**	Yeni Bir Deva: Radyum	1	s. 15
**	Bu da Çiçeklerin Dili	1	s. 15
Emine Sümeyye	Güzin Hanım'a Mektuplar	1	s. 15-16
Seniye Servet	Kadın ve Moda	1	s. 16
Halit Fahri	Akisler	1	s. 16
Nazmiye Raşit	Ayın Hikâyeleri	1	s. arka-iç

SAYI: 2**20 Tesrinievvel 1337, 1921; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar, Bitenler	2	s. ön-iç
Rıza Zaki	Mersiye	2	s. ön-iç
İsmail Hakkı	Örümcek Alan Cambazlar	2	s. 1
İsmail Müştak	Musahabe	2	s. 1-2
N. A.	Karl Marx Kimdir?	2	s. 2-3
Abdülhak Şinasi	Seninle Şair	2	s. 3-4
Namık İsmail	Venedik (Kanalları)	2	s. 4-5
Halit Fahri	Öksüz Duası	2	s. 5
Orhan Seyfi	Türkü	2	s. 5
K . Z.	Müze-i Askeride Bir Gün: Ahmet Muhtar Paşa Hazretleriyle Mülâkat	2	s. 6-7
Muammer Raşit	Hukuk da Tekâmül Eder	2	s. 7-8
Ercüment Ekrem	Hikâye: Tembel Harcı	2	s. 8
Emine Sümeyye	Güzin Hanım'a İkinci Mektup	2	s. 9
Seniye Servet	Kadın ve Moda	2	s. 9-10
Abdülhak Şinasi	Sularda Bahar	2	s. 10
Faruk Nafiz	Suda Halkalar-3	2	s. 10
Sırrı Paşa	93 Muharebesi Hatıratından-2	2	s. 11
Montesquie	Büyük Fikirler	2	s. 11
Selim Nüzhet	İlk Göz Ağrısı	2	s. 12
Leyla	Bir Manzume	2	s. 12

M. Sami	Boks	2	s. 13
Ali Seyfi	Bizde Spor	2	s. 14
İsmet	Asar-ı İsmet'ten: Gazel	2	s. 15
Avni	"Avni" Divanı'ndan	2	s. 15
Leyla	Emektar Piyanom	2	s. 15
İhsan Raif	Mersiye	2	s. 15
Mühendis N.	Bugünkü Fen	2	s. 15
Ahmet Cemal	Renkler ve Ziya-yı Şems	2	s. 16
Ahmet Cemal	Sihhi Bir Banyo Nasıl Edilir?	2	s. 16
N. B	Şarkı	2	s. 16
Âşık Kaygısız	Bir Nazire	2	s. 16
<i>Yarın</i>	Her Ay (250) Liralık Hediye	2	s. 16
Hilmi Necip	Sakarya ve Ordu	2	s. arka-iç

SAYI: 3**27 Teşrinievvel 1337, 1921; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	3	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Karie ve Karilerimize Bir Sual	3	s. ön-iç
İsmail Hakkı	İsyân	3	s. 1
İsmail Müştak	Ölüm Diyarında	3	s. 2
Sami Paşazade Sezai	Bir Şiire Dair: Çiçekli Bir Göğse	3	s. 2-3
Samih Rifat	Gazel	3	s. 3
Orhan Seyfi	Türkü	3	s. 3
F. N.	Uşşakizade Halit Ziya Beyefendi'de Bir Gün	3	s. 3-6
H. Nazım	Cambaz	3	s. 6
Abdülhak Şinasi	Klasiklerin Tercüme ve Tabı	3	s. 7
T. F.	Hilal-i Ahmer'i Nasıl Tanıyoruz?	3	s. 8-9
A. Celal	Kekboze'de Hilal-i Ahmer Günü	3	s. 9
Faruk Nafiz	Denizde Kederli	3	s. 9
Rodoslu Bahri Vedat	Anadolu Yanarken	3	s. 9
Giridi Ahmet Saki	Yeni Cinayet Hakkında	3	s. 10
Nizamettin Âli	Türkler Garp'tan Ne Almalıdır?	3	s. 10-11
Halit Fahri	Son Niyaz	3	s. 11

Abdülhak Şinasi	Yalnız ve Mahzun Hazanın Gelişi	3	s. 11
Selim Nüzhet	Raşit Rıza Bey	3	s. 11-12
Hamamizade İhsan	Gazel	3	s. 12
Cevat Gültekin	Türk Kızları	3	s. 12-13
Seniye Servet	Kadın ve Moda	3	s. 13
Avni	Gazel	3	s. 13
Ali Seyfi	Faaliyet ve Şekl-i Beden	3	s. 13-14
M. Sami	Amerikalı Matmazel (Ethelda)	3	s. 14
A. Kami	Hikâye: Mavi mi Pembe mi?	3	s. 14-15
Emine Sümeyye	Güzin Hanım'a Üçüncü Mektup	3	s. 15-16
Mühendis N.	Bugünkü Fen	3	s. arka-iç
Ahmet Haşim	Deniz	3	s. arka-iç

SAYI: 4**3 Tesrinisani 1337, 1921; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	4	s. ön-iç
Hasan Âli	Gurup	4	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Geçen Haftaki Sualimizin Cevapları	4	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Karilerimize	4	s. ön-iç
İsmail Hakkı	Hâlâ Münakaşa Ediyorlar	4	s. 1-2
İsmail Müştak	Çilek Tabağı	4	s. 2-3
Namık İsmail	Venedik Geceleri	4	s. 3-4
Orhan Seyfi	“Mani”ler	4	s. 4
Yahya Kemal	Ses	4	s. 4
Abdülhak Şinasi	Hilalin Günü-1	4	s. 5
Abdülhak Şinasi	Hazan Nefesleri	4	s. 5
İbrahim Necmi	Tanzimat Edebiyatının Ruh ve Mahiyeti	4	s. 6
Faruk Nafiz	Şüphe	4	s. 6
Doktor Nizamettin Âli	Alman Edebiyat Tarihine Süratli Bir Nazar	4	s. 7-8
Halit Fahri	Aruza Veda	4	s. 8
Selim Nüzhet	Ceza	4	s. 8-9
Avni	Gazel	4	s. 9

Seniye Servet	Kadın ve Moda	4	s. 9-10
Sırrı Paşa	93 Muharebesi Hatıratından-3	4	s. 10
Mühendis N.	Garibü’ş-şekil Bir Canavar	4	s. 10-11
Doktor R. F.	Manyetizma-İspritizma	4	s. 11-12
Mehmet Zeki	Tarihi Bir Manzume	4	s. 12-13
M. Sami	Sırıkla Atlama	4	s. 13-14
Namık Zeki	Nakit ve Kambiyo	4	s. 14-15
İbnürrefik Ahmet Nuri	İki Ateş Arasında	4	s. 15-16
<i>Yarın</i>	<i>Yarın</i> ’ın Hediyeleri	4	s. 16

SAYI: 5**10 Teşrinisani 1337, 1921; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	5	s. ön-iç
Günahkâr	Kalbinde İstedğim Yer	5	s. ön-iç
İsmail Hakkı	Mefhumun Öldürdüğü Adam!	5	s. 1-2
Kâmuran Âli	Ezelden	5	s. 2
Namık İsmail	Toprağın Sesi ve Sanat	5	s. 2
Hasan Âli	Alacakaranlık	5	s. 2
İbrahim Necmi	“ <i>Kutadgu Bilig</i> ”in Vezni Meselesi	5	s. 3
<i>Yarın</i>	Bir Tebşir	5	s. 3
**	Ahmet Emin Bey	5	s. 4-5
Vedat Bekir	Acaba Şark’la Garp Birleşecek mi	5	s. 5-6
Halit Fahri	Anadolu Türküsü	5	s. 6
Giridi Ahmet Saki	Hukuk Mahfili	5	s. 7
Leyla	Komşunun Udu	5	s. 7
**	Celal Nuri Bey’le Mülâkat	5	s. 8
İbrahim Necmi	Leyla	5	s. 9
Faruk Nafiz	Suda Halkalar-4	5	s. 9
<i>Yarın</i>	Atalar Sözü	5	s. 9
Namık Zeki	Anadolu’nun Davası ve İstiklâl-i Mali ve İktisadi	5	s. 10-11
Ali Nadir	İstanbul’da Vesait-i Nakliye	5	s. 11-12
**	Tarihi Bir Manzume	5	s. 12-13
Sırrı Paşa	93 Muharebesi Hatıratından	5	s. 13

Emine Sümeyye	Güzin Hanım'a Mektup	5	s. 14
Emine Sümeyye	Haşiye	5	s. 14
M. Sami	Avrupa Kadınları	5	s. 15
Doktor R. F.	Manyetizma-İspritizma	5	s. 15-16
Ercüment Ekrem	Hikâye: Kuvvetli Delil	5	s. 16

SAYI: 6**17 Tesrinisani 1337, 1921; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	6	s. ön-iç
İsmail Hakkı	Kadın ve Hayat	6	s.1-2
Sezai	Taziyetname	6	s. 2
Abdülhak Şinasi	Milliyet Cereyanı ve Edebiyat	6	s. 2-3
Abdülhak Şinasi	Hazaniye	6	s. 3
Adanalı Ziya	Kıta	6	s. 3
**	Rauf Ahmet Beyefendi ile Mülakat	6	s. 4
Faruk Nafiz	Balkon	6	s. 4
K. Z	Ahmet Rasim Bey'de Bir Gün	6	s. 5
Haşim Nahit	Akşam	6	s. 5
Ali Haydar Emir	Âşıklar Yolu	6	s. 5
Hayrettin Aziz	Nazlı	6	s. 5
Sait Paşa	Memleketimizde Rütüb-i Mülkiye	6	s. 6
**	Tarihi Bir Manzume	6	s. 6-7
Doktor Nizamettin Âli	Anadolu'nun Umranı	6	s. 7-8
Hüseyin Siyret	Şiir	6	s. 8
**	Akşehir'de Taş Medrese	6	s. 8
Tahsin Abdi	Brem Müzesini Ziyaret	6	s. 8-10
Seniye Servet	Kadın	6	s. 10
Ali Nadir	Memleketimizde Fennin Mevki ve Lüzumu	6	s. 11
Halide Nusret	Sanatkârın Gözleri	6	s. 12
Faik Âli	Sen Bana Dedin ki	6	s. 12
Kemalettin Kâmi	Gurbet	6	s. 12
Rezzan Arif	Hikâye: Kandahar Âşıkları	6	s. 13-14
Yesarizade Mahmut Esat	Tarih Tekerrürden İbarettir	6	s. 14-15

Ali Seyfi	İhtikan-ı Dem	6	s. 15-16
Hamamizade İhsan	Gazel	6	s. 16
Na-bedit	Sus	6	s. 16
<i>Yarın</i>	Karilerimize	6	s. 16
Ali Rifat Bey	İstiklâl Marşı (Nota)	6	s. arka-iç
Süreyya Bey	Sevgisiz Sevgiliye (Nota)	6	s. arka-iç
Celal Sahir	Sevgisiz Sevgiliye	6	s. arka-iç

SAYI: 7**24 Teşrinisani 1337, 1921; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	7	s. ön-iç
İsmail Hakkı	Kaplumbağalar Gibi!..	7	s. 1
İsmail Müştak	Taze Ekmek	7	s. 2
Abdülhak Şinasi	Ay Şiirleri	7	s. 2-3
Abdülhak Şinasi	Edebiyat Yollarında Nafile Nasihatler	7	s. 3
Mehmet Zeki	İstanbul'un Fethi Evanında Bizanslılar ve Türkler	7	s. 4
Doktor R. F.	Manyetizma-İspirizma	7	s. 5
Doktor Nizamettin Âli	Alman Harsına Dair	7	s. 6
Giridi Ahmet Saki	Hukuk Mahfili	7	s. 7
Seniye Servet	Modaya Dair	7	s. 8
Hüseyin Rifat	Bir Nazire	7	s. 8
M. Sami	Yüzücülük	7	s. 9
Ali Seyfi	Sporda Maharet	7	s. 9-10
Namık Zeki	İspekülasyon	7	s. 10-11
Orhan Seyfi	"Mani"ler	7	s. 11
Necip	Kimsesizlik	7	s. 12
Tahsin Abdi	Hamburg Tahassüsü	7	s. 12-13
Faruk Nafiz	Zaman	7	s. 13
İbrahim Necmi	Kış Mevsimi Faaliyetleri	7	s. 13-14
Ali Nadir	İstanbul'da Vesait-i Nakliye	7	s. 14-15
Bahri Vedat	Garip Köylü Der ki	7	s. 15
Rezzan Arif	Hikâye: Kandahar Âşıkları	7	s. 15-16

Bakülü: Emin Abit	Marmara Sahilinde	7	s. 16
<i>Yarın</i>	Muhterem Karilerimize	7	s. 16
Musa Süreyya	Gurbet (Nota)	7	s. arka-iç
Kemalettin Kâmi	Gurbet	7	s. arka-iç

SAYI: 8**1 Kânunuevvel 1337, 1921; Perşembe**

Güzide Şefik	Harabe	8	s. ön-iç
Muhyittin Mekki	Zavallı Anne	8	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	8	s. ön-iç
İsmail Hakkı	İnkılâbın Beğendiği Adam	8	s. 1
Doktor Nizamettin Âli	Asar-ı Garbiye'nin Tercümesi	8	s. 2
Hasan Âli	Dönüm	8	s. 2
Sırrı Paşa	Varna, Şumnu Muhaberatı	8	s. 3
Ressam Ali Sami	Ressamlıkta Yeni Cereyanlar	8	s. 4-5
Halit Fahri	İlk Şair	8	s. 5-7
Orhan Seyfi	Türkü-3	8	s. 7
Cemil Münir	Binicilik	8	s. 8
Elif. Cim	Ne Ev, Ne Bahçe	8	s. 9
Faruk Nafiz	Tereddi	8	s. 9
Abdülhak Şinasi	Saçlarının Baharı	8	s. 9
F. N	Hüseyin Rahmi Beyefendi'yi Ziyaret	8	s. 10-11
Cevdet Reşit	Sinema Hakkında Notlar	8	s. 12
Seniye Servet	Kadın ve Moda	8	s. 13
Giridi Ahmet Saki	Hukuk Mahfili	8	s. 14
Şekip Akif	Gittikten Sonra	8	s. 14
Avni	Gazel	8	s. 14
Kemalettin Hayri	Meçhul	8	s. 15-16
Na-bedit	Bir Nazire	8	s. 16
Rezzan Arif	Hikâye: Kandahar Âşıkları	8	s. 16
<i>Yarın</i>	Muhterem Karilerimize	8	s. 16
Mühendis N.	Acayib-i Seb'a-i Âlem Dedikleri Nedir?	8	s. arka-iç

N. H	Kadın ve Aşk Hakkında Bazı Mülâhazalar	8	s. arka-iç
**	Mühim Sözler	8	s. arka-iç

SAYI: 9 **8 Kânunuevvel 1337, 1921; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	9	s. ön-iç
Mehmet Zeki	Anavatana Kavuşan Adana	9	s. 1-2
Halit Fahri	Bir Yangın Kızılığında	9	s. 2
Hamamizade İhsan	Gazel	9	s. 2
İsmail Müştak	Mihnet Yolu	9	s. 3-4
Doktor Nizamettin Âli	Einstein Nazariyatı ve İlimde İnkılâp	9	s. 4-6
İbrahim Necmi	Türk Edebiyatının Tarihi Devreleri	9	s. 6-7
Ressam Ali Sami	Ressamlıkta Yeni Cereyanlar	9	s. 7, 10
Kontes de Saint Souveir	Fas'ta Birkaç Hafta	9	s. 8, 10
A. Nadir	İstanbul'da Vesait-i Nakliye	9	s. 9-10
Abdülhak Şinasi	Baharın Daveti	9	s. 10
Seniye Servet	Kadın ve Moda	9	s. 11
İbrahim Necmi	Türk Tiyatrosu'nda "Hazan Yuvası"	9	s. 11-12
Cevdet Reşit	Sinema Hakkında Notlar-2	9	s. 12-13
Hasan Âli	Ne'msin?!	9	s. 13
Doktor R. F	Manyetizma Tezahüratı	9	s. 13-14
Ali Seyfi	Güreş ve Amatörlerimiz	9	s. 15
Güzide Şefik	Son Gün	9	s. 15
Rezzan Arif	Hikâye: Kandahar Âşıkları	9	s. 16
<i>Yarın</i>	Mükâfatımız	9	s. 16
O. Seyfi	Geçme	9	s. arka-iç
Musa Süreyya	Geçme (Nota)	9	s. arka-iç
Özdemir	Ayrılık Acıları	9	s. arka-iç
S. S.	Lekeler Nasıl Temizlenir	9	s. arka-iç
B. V.	Gönül!	9	s. arka-iç

SAYI: 10**22 Kânunuevvel 1337, 1921; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	10	s. ön-iç
Rodoslu Bahri Vedat	Doğruya Aldanış	10	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Münevver Hanımlarımızdan Bir Sual	10	s. ön-iç
İsmail Hakkı	Anlatmak	10	s. 1
Süleyman Bahri	Suların Rüyası	10	s. 2
Halit Fahri	Dağda Bir Yolculuğa	10	s. 2
İbrahim Necmi	Şinasi ve Asarı	10	s. 3-4
Ali Haydar Emir	Ayrılık Köprüsü	10	s. 4
Süheyla Muhterem	Çoban Türküsü	10	s. 4
Faruk Nafiz	Suda Halkalar-Son	10	s. 4
<i>Yarın</i>	Muhterem Kari ve Karielerimize	10	s. 4
Bedri Tahir	Asr-1 Hazır Sanat Mimarisinin Esasları	10	s. 5
Ali Nadir	İstanbul'da Vesait-i Nakliye	10	s. 6
İbrahim Necmi	Türk Tiyatrosu'nun Klasik Haftası	10	s. 7
Avni	Avni Divanı'ndan	10	s. 7
Mehmet Zeki	Osmanlı Türkleriyle Tarihi Nazarında: Edirne	10	s. 7-8
Seniye Servet	Kadın	10	s. 9-10
Leyla	Şarkı	10	s. 10
Leyla	Şarkı	10	s. 10
Doktor R. F.	Manyetizma İspritizma	10	s. 10
Sırrı Paşa	Varna, Şumnu Muhaberatı	10	s. 11
Abdülhak Şinasi	Gün Olur, Tabiat...	10	s. 11
Cevdet Reşit	Sinema Hakkında Notlar-3	10	s. 12
Cevdet Reşit	Kıraat-ı Bi's-Seda Aleti	10	s. 13
M. Sami	Karakucak	10	s. 14-15
Hatimi Senih	Hasret Türküsü	10	s. 15
**	Elsine-Hudut	10	s. 15
Rezzan Arif	Hikâye: Kandahar Âşıkları	10	s. 16
<i>Yarın</i>	Mükâfatımız	10	s. 16
Mahmut Esat	Tarihi Amiller	10	s. arka-iç

SAYI: 11**29 Kânunuevvel 1337, 1921; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar, Bitenler	11	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Mükâfat	11	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Âveng-i Şuhur: Kânunuevvel	11	s. ön-iç
Heyet-i İdare	Müsabakamızın Neticesi	11	s. ön-iç
İsmail Müştak	“Anlatmak” Meselesi	11	s. 1
İsmail Hakkı	Hürriyet Söz müdür?!	11	s. 2
Na-bedit	O Güzel Gözlere	11	s. 2
Macit Şevket	Yarın	11	s. 2-3
Mehmet Zeki	Eski Vezirlere Adab-ı Mübahase	11	s. 3-4
Süheyla Muhterem	Mehmetçiğin Mektubu	11	s. 4
Sırrı Paşa	Varna, Şumnu Muhaberatı	11	s. 4
İbrahim Necmi	Şinasi ve Asarı	11	s. 5
**	Gustave Flaubert	11	s. 6
İskeçeli: Mehmet Sıtkı	Hicret Günleri	11	s. 6
Halide Nusret	Benim Acılarım	11	s. 7
Orhan Seyfi	Bir Aşkın Sonunda	11	s. 7
Emin Abit	Zavallı Vatanıma	11	s. 7
Meliha Avni	Kırık Hayat	11	s. 7
Cevdet Reşit	Sinema Hakkında Notlar-4	11	s. 8, 11
Ali Nadir	İstanbul’da Vesait-i Nakliye	11	s. 9-10
Ahmet Tevfik	Nobel Mükâfatı	11	s. 10-11
Hakkı Naşir	Divan-ı Naşir’den	11	s. 11
M. Sami	Pugilla	11	s. 12
Emine Sümeyye	Güzin Hanım’a Mektup	11	s. 13
Halit Fahri	Oyuncaklar	11	s. 13
Faruk Nafiz	Bir Sayfa Açsam Ağlarsın	11	s. 13
Doktor R. F.	Manyetizmada Telkin	11	s. 14
<i>Yarın</i>	Mükâfatımız	11	s. 14
Bedri Tahir	Asr-ı Hazır Sanat Mimarisinin Esasları	11	s.15
Rezzan Arif	Hikâye: Kandahar Âşıkları	11	s. 16

Hasan Âli	Üç Düğüm	11	s. arka-iç
Emin Abit	Son Hatıralardan	11	s. arka-iç
Necdet Rüştü	Ne Zaman	11	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	Koca Güneşlerle Ufacık Zerreler	11	s. arka-iç
Burhanettin Âli	Sitem	11	s. arka-iç

SAYI: 12**5 Kânunusani 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Üç Aylık Muhasebe-i Mesaimiz	12	s.ön-iç
	/arka-iç		
Mehmet Zeki	Osmanlı Türklerinin Devr- Senevi-i İstiklâli ve Osman		
Han Gazi		12	s. 1-2
İsmail Hakkı	Fikir ile His	12	s. 2
Bakülü: Emin Abit	Sahipsiz İstiklâl	12	s. 2
İsmail Müştak	Altın Terazisi	12	s. 3
Ahmet Remzi el-Mevlevi	Üstad-ı Muhterem Ali Emiri Efendi Hazretlerine İthaf	12	s. 3-4
Halit Fahri	Sobamı Yakarken	12	s. 5
Faruk Nafiz	Yılbaşında	12	s. 5
Burhanettin Âli	Kalbimin Sesi	12	s. 5
Haşim Nahit	Âdem ile Havva'dan Bir Parça	12	s. 5-6
Kadrü'n-Nisa Ferah	Ölü Akşamlar...	12	s. 6
Cenap Harem	Bırak Artık..	12	s. 6
Doktor Nizamettin Ali	Vatanperverlikte Çeşit	12	s.7
İhsan Alp	Bir Zamanlar	12	s. 7
Faruk Nafiz	Terennüm	12	s. 7
**	Saint-Saëns	12	s. 8
T. H. B	Temenni	12	s. 8
M. Sami	Moda-Kadın-Spor	12	s. 9-10
Haşim Sami	Kış Şarkısı	12	s. 10
F. N.	Kemalzade Ali Ekrem Beyefendi'de Bir Gün	12	s. 10-12
Hakkı Naşir	Divan-ı Naşir'den	12	s. 12
Na-bedit	Yılbaşı	12	s. 12

Doktor R. F.	İspritizma Tezahüratı	12	s. 13
**	Aveng-i Şuhur: Kânunusani	12	s. 13
<i>Yarın</i>	Alo, Olympic Trans Atlantic mi	12	s. 14
Bedri Tahir	Asr-ı Hazır Sanat Mimarisinin Esasları	12	s. 14
H. Şevket	Kalmaz	12	s. 15
Ahmet Yahya	Hırs	12	s. 15
Muhyittin Mekki	Şarki Anadolu	12	s. 15
Rezzan Arif	Hikâye: Kandahar Âşıkları	12	s. 15-16
Osman Nuri	Bir Mektuptan Parçalar	12	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	Müسابakamızın Neticesi	12	s. arka-iç

SAYI: 13**12 Kânunusani 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar, Bitenler	13	s. ön-iç
Yesarizade Mahmut Esat	Hâlâ O Mektup	13	s.ön-iç
	/arka-iç		
İsmail Hakkı	İki Mantık	13	s. 1
Ahmet Rasim	Peşin Söz...	13	s. 2
Faruk Nafiz	Kanatlanan Kurt	13	s. 2
Halit Fahri	Kuklalar	13	s. 2
Mehmet Zeki	Osmanlı Türkleri ve Bursa	13	s. 2-3
Na-bedit	Son Mevsim	13	s. 3
Mehmet Kadri	Teracim-i Ahval	13	s. 4
Süheyla Muhterem	Rüzgâr Diyor ki	13	s. 4
Vasıf	Dönmeyecek misin?	13	s. 4
İbrahim Necmi	Şinasi ve Asarı	13	s. 5-6
Hakkı Naşir	Divan-ı Naşir	13	s. 6
İclal Asım	Çiçeklerde Seyahat	13	s. 6-7
Haşim Sami	Gazel	13	s. 7
Sırrı Paşa	Varna, Şumnu Muhaberatı	13	s. 7
**	Tamburi Cemil	13	s. 8,10-11
Seniye Servet	Kadın ve Moda	13	s. 9
Memnune	Müسابakamıza Cevaplar	13	s. 9-10

**	Uruk-ı Beşer	13	s. 11
Haşim Nahit	Yarım Kalmış Bir Muhavere	13	s. 12-13
Cevdet Reşit	Sinema Hakkında Notlar-5	13	s. 13-14
M. Sami	Gülle	13	s. 14-15
Rezzan Arif	Hikâye: Kandahar Âşıkları	13	s. 16
S. N	Mühim Sözler	13	s. arka-iç

SAYI: 14**19 Kânunusani 1338, 1922; Perşembe**

Mehmet İzzettin	Baltacı Deli Hüseyin	14	s. ön-iç
İsmail Hakkı	İnsanın Kıymeti	14	s. 1
Mehmet Zeki	Eski Osmanlı Meşahir-i Maliyunu Behçet Mehmet Paşa	14	s. 2-3
Ali Ekrem	Dağlar	14	s. 3
Macit Şevket	Mahlûkat Hakkında Hisler ve Fikirler: İnsanlara Dair	14	s. 3-4
Ahmet Yahya	Raks	14	s. 4
Yusuf Nihat	Himaye-i Etfal	14	s. 4-5
Faruk Nafiz	Güzel Denmeyen	14	s. 5
Orhan Seyfi	Türkü	14	s. 5
Mehmet Kadri	Teracim-i Ahval	14	s. 5
Orhan Seyfi	İşittim ki Hastaymış	14	s. 5
İbrahim Necmi	Şinasi ve Asarı	14	s. 6-7
Celadet Nazım	Son Ziyaret	14	s. 7
Haşim Nahit	Ben ve Benliğim	14	s. 7
Kırık Billur	Hoppa	14	s. 7
Hasan Âli	Gece	14	s. 7
Burhanettin Âli	Mevsimlere Hitap	14	s. 7
Seniye Servet	Kadın ve Moda	14	s. 8
Ali Nadir	Şehrimizdeki İtfaiye Teşkilatı	14	s. 9-10
İbrahim Necmi	Molière Haftası	14	s. 10
Halit Fahri	Karanlıkta-1	14	s. 10
Doktor R. F.	İspritizma Tezahüratı	14	s. 11-12
Süheyla Muhterem	Saçların	14	s. 12

Celadet Nazım	Ben ve Aşk	14	s. 12
*	Hicran	14	s. 12
Mahmut Muzaffer	Hicran mı?	14	s. 12
Leman Asıf	Bugünün Mefkûresiyle Yirmi Sene Sonraya Doğru	14	s. 13
M. Sami	Spor: Tarih	14	s. 14
Cenap Harem	Şiir-i İştihak	14	s. 14
Ercüment Ekrem	Hikâye: Meczip	14	s. 15
Şeref Kazım	Serzeniş	14	s. 15
Rezzan Arif	Hikâye: Kandahar Âşıkları	14	s. 15-16
<i>Yarın</i>	Nota	14	s. arka-iç

SAYI: 15**26 Kânunusani 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	15	s. ön-iç
Haşim Sami	Yalnız Onu	15	s. ön-iç
İsmail Hakkı	Kurtulmak	15	s. 1
Fazıl Ahmet	Başkasının Sözü	15	s. 2
Faruk Nafiz	Manzumenin İlk Mısraı	15	s. 2
Halit Fahri	Ellerin	15	s. 2
İsmail Müştak	Peşin Söze Cevap	15	s. 3
Orhan Seyfi	Bir Çiftlik Manzarası	15	s. 3
Burhanettin Âli	Ben Neyim	15	s. 3
İbrahim Necmi	Şinasi ve Asarı	15	s. 4-5
Rifat Ahmet	Şarkı	15	s. 5
Mustafa Reşit	Şarkı	15	s. 5
Mehmet Zeki	Maiyetperverlik	15	s. 5-6
Süheyla Muhterem	Azrail	15	s. 6
Kozanoğlu Ahmet Yahya	İşte Bu Kadar	15	s. 6
Macit Şevket	Mahlûkat Hakkında Hisler ve Fikirler: Hayvanlara Dair	15	s. 7
<i>Yarın</i>	<i>Yarın</i> 'ın Bir Şiir Müsabakası	15	s. 7
F. N.	Molière ve Vefik Paşa	15	s. 8
Haşim Nahit	Vatan Şarkısı	15	s. 8-9

Paul Hervieu	Hikâye: Rirri	15	s. 9-11
**	Kemalzade Ali Ekrem Beyefendi ile Mülâkat	15	s. 11-12
Doktor R. F.	Telepati	15	s. 13
Sırrı Paşa	Varna, Şumnu Muhaberatı	15	s.13-14
M. Sami	Mahmud-ı Sani ve Amerika Elçisi	15	s. 14-15
S. N	Hortlak, Meraki	15	s. 15-16
Rezzan Arif	Hikâye: Kandahar Âşıkları	15	s. 16
<i>Yarın</i>	Edebi Şuun	15	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	Yeni Müsabakamız	15	s. arka-iç

SAYI: 16**2 Şubat 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	16	s. ön-iç
Fazıl Ahmet	Fikirlerin Talii	16	s. 1
İsmail Hakkı	Nev-i Diğeri	16	s. 2
Halil Nihat	Baki ile	16	s. 2
İsmail Müştak	Bir Münakaşa Münasebetiyle	16	s. 3
Hakkı Naşir	Divan-ı Naşir'den	16	s. 3
İbrahim Necmi	Şinasi ve Asarı	16	s. 4
Macit Şevket	Mahlûkat Hakkında Hisler ve Fikirler-3: Çiçeklere Dair	16	s. 5
Yusuf Nihat	Sabavet	16	s. 6
Mahmut Muzaffer	Fütur-ı Firak	16	s. 6
Mehmet İzzettin	Gazi Kara Abdurrahman	16	s. 7
**	Kontes de Navailles ve Belçika Akademisi	16	s. 7-8
Orhan Seyfi	Abdülhak Hamit'e Mektup	16	s. 8-9
İsmail Müştak	Recaizade Mahmut Ekrem Bey	16	s.9-10
Vasıf	Hezeyan	16	s. 10
***	Gümüş Servi	16	s.10-12
R. F	Tütün ve Meşahir	16	s. 12-13
Mehmet Cemil	Hazin Bir Ziyaret	16	s. 13-14
Rifat Ahmet	Şikâyet	16	s. 14

M. Sami	Jimnastik Usulleri	16	s. 14-15
Süleyman Bahri	Hikâye: Bir Tahliye	16	s. 15-16

SAYI: 17**9 Şubat 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	17	s. ön-iç
Fazıl Ahmet	Erenlerin Bağından	17	s. 1
Abdurrahman Şeref	Edirne Hakkında Hatırat	17	s. 2
Süheyla Muhterem	Özledim Bu Akşam	17	s. 2
Hakkı Naşir	Divan-ı Naşir'den	17	s. 2
S. M	Fazıl Ahmet Beyefendi'ye	17	s. 3
Abdülbaki Aziz	Anneme!..	17	s. 3
Fazıl Ahmet	Edebiyatta İltimas	17	s. 4
Doktor R. F	Rüyanın Fennen İzahı	17	s. 5
Orhan Seyfi	Köye Dönüş	17	s. 6-7
Yusuf Nihat	Tramvay Hadiseleri	17	s. 7-8
Faruk Nafiz	Sanatkâr	17	s. 8
M. Sami	İsveç'te Terbiye-i Bedeniye Tahsili ve Biz!..	17	s. 8-9
Mehmet Zeki	Eski Bir Sadrazamın Feraseti	17	s. 9-10
Orhan Şaik	İzmir Yolunda	17	s. 10
**	Gümüş Servi	17	s. 10-12
Mahmut Muzaffer	Hak ve Tahakküm	17	s. 12
R. F	Kâğıdın Tarihi	17	s. 12-13
**	Halet Efendi-1	17	s. 13-14
Sırrı Paşa	Varna, Şumnu Muhaberatı	17	s. 14
Süleyman Bahri	Hikâye: Bir Tahliye	17	s. 15-16
<i>Yarın</i>	Karie ve Karilerimize	17	s. 16
<i>Yarın</i>	Mükâfat	17	s.16

SAYI: 18**16 Şubat 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	18	s. ön-iç
Ertuğrul Emin	Hatice'ye	18	s. ön-iç
Hadi	Hasret	18	s. ön-iç

Yahya Kemal	Aşk (Lirizm)	18	s. 1-2
Faruk Nafiz	Sultana Mersiye	18	s. 2
İsmail Müştak	Efkâr-ı Umumiye	18	s. 2-3
Fazıl Ahmet	Havailer Meşrutiyeti	18	s. 3-4
Basri Lostar	Bombay	18	s. 4-5
Halit Fahri	Karanlıkta	18	s. 5
Yusuf Nihat	Tramvay Hadiseleri	18	s. 6
Nazmiye Raşit	Hayvanlar Arasında	18	s. 7
Hakkı Naşir	Divan-ı Naşir'den	18	s. 7
Hamamizade İhsan	Gazel	18	s. 7
S. M	Temaşa Hayatında Bir Teceddüt	18	s. 8
Cemil Münir	Binicilik	18	s. 9
Orhan Seyfi	Köye Dönüş	18	s. 9-10
Haşim Sami	Gazel	18	s. 10
H. H	Tazmin	18	s. 10
Mehmet Zeki	Moralı Mustafa Paşa-1	18	s. 11-12
Sırrı Paşa	Varna, Şumnu Muhaberatı	18	s. 12
Rifat Ahmet	Tesadüf	18	s. 12
İbrahim Necmi	Şinasi ve Asarı	18	s. 13
Doktor R. F.	Manyetizma ve İspritizmada Müşabehetler ve Farklar	18	s. 14
Seniye Servet	Kadın	18	s. 15
**	Kuku Kuşunun Hünerleri	18	s. 15-16
Sem	Hikâye: Siyah Leke	18	s. 16
<i>Yarın</i>	Mükâfat	18	s. 16

SAYI: 19**23 Şubat 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	19	s. ön-iç
İsmail Hakkı	Türk Sanatı Var mı?	19	s. 1
Fazıl Ahmet	Sohbet	19	s. 2
Hakkı Naşir	Divan-ı Naşir'den	19	s. 2
Hamamizade İhsan	Gazel	19	s. 2
İbrahim Necmi	Şinasi ve Asarı	19	s. 3-4

Celal Nuri	Fenn-i Hukukta İnkılâp Hakkında Musahabe	19	s. 4-5
Nazmiye Raşit	Hayvanlar Arasında	19	s. 5-6
Orhan Seyfi	Köye Dönüş	19	s. 6-7
Belkıs Edip	Amma	19	s. 7
Faruk Nafiz	İki Canda Bir Dert	19	s. 7
Süheyla Muhterem	Son Görüş	19	s. 7
Mimar Kemalettin	Türk Mimarisinde Merkezi Kubbe İnşasının Tekâmülü	19	s. 8-9
**	Paul Mounet	19	s. 9
Mehmet Sermet	Efsane Değil	19	s. 9
Yusuf Nihat	İtalya Ceza Kanununa Bir Nazar	19	s. 10
Doktor R. F	Manyetizma ve İspritizma Tezahüratı	19	s. 11-12
Emin Abit	Azeri	19	s. 12
**	Terkib-i Bent Li-Cenab-ı Veysi	19	s. 12-13
Na-bedit	İlk Ceza	19	s. 13
Hatimi Senih	Yâd Elllerinde	19	s. 13
Burhanettin Âli	Ümitsiz	19	s. 13
M. Sami	Terbiye-i Bedeniye	19	s. 13-14
Refik Nuri	Hikâye: Tecrübe	19	s. 14-16
Ali Haydar Emir	İzmir Türküsü	19	s. 16
<i>Yarın</i>	Mükâfat	19	s. 16
Baha Esat	Pür-İrtiaş	19	s. arka-iç

SAYI: 20**2 Şubat 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	20	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Gönülden Sesler	20	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Çalıküşü	20	s. ön-iç
Bahri Vedat	Tahmis	20	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Çalgıcının Seyahati	20	s. ön-iç
İsmail Hakkı	Üç Ağa	20	s. 1-2
Fazıl Ahmet	Eski Bir Kroki	20	s. 2
İbrahim Necmi	Şinasi ve Asarı	20	s. 3

Mehmet Zeki	Moralı Mustafa Paşa-2	20	s. 4-5
Meliha Avni	Cemre	20	s. 5
Süheyla Muhterem	Ay Doğarken	20	s. 5
Ali Mümtaz	Damla Damla	20	s. 5
Halit Fahri	İlk Güneş	20	s. 5
Faruk Nafiz	Annesiz Ölü	20	s. 5
Nazmiye Raşit	Heine	20	s. 6
Orhan Seyfi	Köye Dönüş	20	s. 7
**	Aveng-i Şuhur: Şubat	20	s. 7
D. S. A	Bohemya ve Musiki: Jan Marjak	20	s. 8
Hamamizade İhsan	Gazel	20	s. 8
Hasan Âli	Sihir	20	s. 8
Seniye Servet	Kadın ve Moda	20	s. 9
Hayriye Süha	Modaya Dair	20	s. 9-10
Server Ziya	Anadolu Hikâyeleri: Murat Dede	20	s. 10-11
Ali Sami	Yerin Kulağı Var	20	s. 11-12
M. Sami	Terbiye-i Bedeniye	20	s. 12
Mehmet İzzettin	Uzunca Sevindik	20	s. 13
Şinasi	Şair Evlenmesi	20	s.14-16
<i>Yarın</i>	Mükâfat	20	s. 16

SAYI: 21**9 Mart 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	21	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Gönülden Sesler	21	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Çalığışu	21	s. ön-iç
Ali Canip	Ömer Seyfettin	21	s. 1-2
A. C	Ömer'in Ölüm Hastalığına Dair Notlarım	21	s. 2-3
İbrahim Alaattin	Ömer Seyfettin	21	s. 3
Hüseyin Rahmi	Ömer Seyfettin	21	s. 3
Halil Nihat	Ömer Seyfettin	21	s. 4
Hıfzı Tevfik	Ömer Seyfettin	21	s. 3
Halit Ziya	Ömer Seyfettin	21	s. 3

Halit Fahri	Ömer Seyfettin	21	s. 3
Halide Nusret	Ömer Seyfettin	21	s. 4
Refik Halit	Ömer Seyfettin	21	s. 4
Suat Derviş	Ömer Seyfettin	21	s. 4
Sıtkı	Ömer Seyfettin	21	s. 4
Akil Koyuncu	Ömer Seyfettin	21	s. 4
Ali Ulvi	Ömer Seyfettin	21	s. 4
Faruk Nafiz	Ömer Seyfettin	21	s. 4
Fazıl Ahmet	Ömer Seyfettin	21	s. 4
Fehmi Razi	Ömer Seyfettin	21	s. 4
Basri Lostar	Bombay-2	21	s. 4-5
Hamamizade İhsan	Gazel	21	s. 5
İbrahim Necmi	Şinasi ve Asarı	21	s. 6
Muallim Muhittin Raif	Gazel	21	s. 6
Ali Fahri	Gabriele D'Annunzio	21	s. 7
F. N	Henri Bataille'ın Ölümü	21	s. 8
Ali Mümtaz	Laleler	21	s. 8
Süheyla Muhterem	Elem Şairi	21	s. 8
Faruk Nafiz	“Has Bahçe”den	21	s. 8
Seniye Servet	Kadın ve Moda	21	s. 9
F. N	Gönülden Sesler	21	s. 9-10
Vasıf Hikmet	Melek	21	s. 10
Cenap Harem	Yıllardan Sonra...	21	s. 10
**	Uruk-1 Beşer	21	s. 10-12
Mehmet Zeki	Moralı Mustafa Paşa-3	21	s. 12-14
Necdet Mithat	Çamlıkta	21	s. 14
Güzide Şefik	Sanatkârın Ölümü	21	s. 14
Hayrettin Aziz	Bahar	21	s. 14
M. Sami	Terbiye-i Bedeniye	21	s. 15
Refik Nuri	Hikâye: Kim Aldandı	21	s. 16

SAYI: 22**16 Mart 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	22	s. ön-iç
İsmail Hakkı	Baş Aşağı	22	s. 1
F. A.	Kokteyl Gibi	22	s. 1-2
Ömer Seyfettin	İhtiyar	22	s. 2
Ömer Seyfettin	Kızılırmak'a	22	s. 2
Ömer Seyfettin	Mefkûre	22	s. 2
Basri Lostar	Bombay-3	22	s. 2-4
Ahmet Hikmet	Bir Mersiye	22	s. 4
Necdet Rüştü	Maniler	22	s. 4
Ali Mümtaz	Haykırmak İstiyorum	22	s. 4
Ali Fahri	İtalyan Edebiyatı	22	s. 5
Vasfî Raşit	Yeşil Gölgeleler	22	s. 6-7
Rifat Necdet	Sufiya	22	s. 7
***	İki Büyük Hikâye (Çalığışu) ve (Gençliğimiz)	22	s. 7-8
Na-bedit	Sensiz	22	s. 8
M. Sami	Terbiye-i Bedeniye	22	s. 8-9
Faruk Nafiz	İlk Göz Ağrısı	22	s. 9-14
Burhanettin Âli	Gurbet Akşamı	22	s. 14
Giritli: Mehmet Sıtkı	Nefes	22	s. 14
Abdurrahman Hamit	Nefes	22	s. 14
<i>Yarın</i>	“Yarın”ın Temaşa Tefrikaları	22	s. 14
Meliha Avni	Bu Hisler Neden	22	s. 15
Süheyla Muhterem	Ömrüm	22	s. 15
Güzide Şefik	Hezeyan	22	s. 15
Münevver Ziya	Âmâ	22	s. 15
Hazin	Gelmeyen Sevgili	22	s. 15
Refik Nuri	Hikâye: Kim Aldandı	22	s. 16
Nane Şükrü	Borçlu	22	s. 16
<i>Yarın</i>	Kazanan Numaralar	22	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	Gönülde Sesler	22	s. arka-iç

SAYI: 23**23 Mart 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	23	s. ön-iç
Deniz	Gemici	23	s. ön-iç
İbrahim Necmi	Türk Edebiyatında Yegâne Vatan Şairi Namık Kemal	23	s. 1
M. A	Fransız Edebiyatına Dair Musahabe	23	s. 2-3
Basri Lostar	Materan	23	s. 3-5
Vasfi Raşit	Yeni Almanya Ceza Kanunnamesi Layihası	23	s. 5-6
Hayrettin Aziz	Sevgilim	23	s. 6
Hamit Rifat	Fenni Mübahaseler	23	s. 7-8
Seniye Servet	Kadın	23	s. 9
Güzide Şefik	Duyduğum Hicran	23	s. 9
Ali Mümtaz	Ret ve Davet	23	s. 9
Süheyla Muhterem	Bir Güzel	23	s. 9
Mehmet Zeki	Tarih	23	s. 10
Hayrunnisa Şefik	İlham Diyor ki:	23	s. 10
Nezihe Muhittin	İçtimai Nekaisimizin Islahında Doktorlarımız	23	s. 11-12
Rıfkı Melül	Faruk Nafiz İçin Gazel	23	s. 12
Abdurrahman Hamit	Hicran İlhamları	23	s. 12
Faruk Nafiz	İlk Göz Ağrısı	23	s. 12-15
Muhittin Raif	Gazel	23	s. 15
M. Sami	Terbiye-i Bedeniye	23	s. 16
<i>Yarın</i>	“ <i>Yarın</i> ”ın Temaşa Tefrikaları	23	s. arka-iç

SAYI: 24**30 Mart 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	<i>Yarın</i> 'ın Altı Ayı	24	s. ön-iç
Süleyman Nazif	Murat Molla Dergâhı	24	s. 1-2
İbrahim Necmi	Türk Edebiyatında Yegâne Vatan Şairi Namık Kemal-2	24	s. 2-3
Na-bedit	Hakkı'ya Gazel	24	s. 3
Necdet Rüştü	Yaşayan Ölü	24	s. 3

Süheyla Muhterem	Gurbete Giden Yol	24	s. 3
Hamit Rifat	Fende Bir İhtilal	24	s. 4-5
Seniye Servet	Kadın	24	s. 5
Doktor Rasim Ferit	İrk-1 Asfar	24	s. 6
Burhanettin Âli	Aşkımız	24	s. 6
M. Sami	Spor Musahabesi	24	s. 7
Celadet Nazım	Gazel	24	s. 7
Suphi Nuri	“Yarın”ın Karileriyle Samimi Bir Hasbihal	24	s. 8-9
İsmail Müştak	“Yarın”ın Genç ve Kıymetli Müessisi Suphi Nuri Bey’e	24	s. 9-10
Vasıf Hikmet	Uzaktan	24	s. 10
Meliha Avni	Bir Meleğe	24	s. 11
Server Ziya	Anadolu Hikâyeleri: Fatmacık	24	s. 11
Faruk Nafiz	İlk Göz Ağrısı	24	s. 12-14
Yarın	Altı Aylık Fihrist	24	s. 15-16

SAYI: 25**6 Nisan 1338, 1922; Perşembe**

**	Mecmuamız Niçin Yaşayamıyor?	25	s. 1-2
Süleyman Nazif	Kitabe-i Seng-i Mezar	25	s. 2
**	Üç Fikir Cereyanı	25	s. 2-3
Ercüment Ekrem	Gazel	25	s. 3
**	Taş Parçası	25	s. 3
Ali Kâmi	Eski İstanbul	25	s. 4-5
Halit Nihat	Baki ile	25	s. 5
Ali Fahri	İtalyan Edebiyatı	25	s. 6-7
**	Musiki Hareketleri: (Darülelhan’da Bir İki Saat)	25	s. 8-9
Abdülkadir	Delisin	25	s. 9
P. S.	Hikâye: Yakut Yüzük	25	s. 9-10
Hamamizade İhsan	Gazel	25	s. 10
B. K	Sultanahmet Kahvesi’nde	25	s. 11-12
M. Sami	Türk’ün Kabiliyeti	25	s. 12-13

**	Darümuallimat'ta Bir Gün	25	s. 13-14
Nazım Hikmet	Delinin Birinci Duası	25	s. 14
Faruk Nafiz	İlk Göz Ağrısı	25	s. 14-16
<i>Yarın</i>	Aveng-i Şuhur: Nisan	25	s. 16
***	Uruk-ı Beşer: İrk-ı Asfar	25	s. arka-iç

SAYI: 26**13 Nisan 1338, 1922; Perşembe**

Fuat Samih	Şuna ve Buna Dair...	26	s.ön-iç /
	arka-iç		
İsmail Müştak	Haftada Bir	26	s. 17-18
Abdülkadir Fikri	Tazmin	26	s. 18
Celal Nuri	Amerika'da Kadınlar	26	s. 18-20
Süleyman Nazif	Gazel	26	s. 20
Akil Koyuncu	İmla Meselesi Dolayısıyla	26	s. 20-21
Necdet Rüştü	Artık Öksüz Yaşayım..	26	s. 21
Mithat	Kitabe	26	s. 21
İbrahim Necmi	Vatan Şairi Namık Kemal-3	26	s. 22-23
Halit Fahri	Bir Renk, Bir Tezat ..	26	s. 23
Ahmet Cemalettin	Tahtelbahir Servetler	26	s. 23-24
Adnan Fuat	Tariz / Cevap	26	s. 25-26
M. Sami	Cevaba Cevap	26	s. 26-27
Süheyla Muhterem	Çiçekler ve Siz	26	s. 27
Ali Fahri	İtalyan Edebiyatı	26	s. 28-29
M. Aziz	Hikâye: Günah mı?..	26	s. 29-31
Faruk Nafiz	İlk Göz Ağrısı	26	s. 31-32
M. M	Satranç Oyunu	26	s. arka-iç

SAYI: 27**20 Nisan 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Şuna ve Buna Dair...	27	s. ön-iç
Muzaffer Muhittin	Satranç Tarihi	27	s. ön-iç /
	arka-iç		
Süleyman Nazif	Bir Tahmis Münasebetiyle	27	s. 33-34
Nurettin Avni	Tahmis-i Gazel-i Cudî	27	s. 34

Ercüment Ekrem	Şarkı	27	s. 34
Mehmet Sermet	Şarkı	27	s. 34
Celal Nuri	Amerika'da Tahsil-i Âli	27	s. 34-36
Necdet Rüştü	Sen ve Ben	27	s. 36
İbrahim Necmi	Vatan Şairi Namık Kemal-4	27	s. 36-37
Halil Bedi	Yarınki Musikimiz	27	s. 37-38
Rasim Ferit	Avusturya İmparatoriçesi	27	s. 38-39
Hamamizade İhsan	Gazel	27	s. 39
Burhanettin Âli	Son Çare	27	s. 39
Mehmet Sermet	Bir Kıta	27	s. 39
M. Sami	Davutpaşa Sultanisi Terbiye-i Bedeniye Hocasına Cevap	27	s. 40- 43
Ali Kâmi	Babıâli Kâtipleri	27	s. 42
Bakülü: Emin Abit	Annem Diyor ki	27	s. 43
Refik Ahmet	Şark Günü-Amerikan Kızlar Koleji'nde	27	s. 43-44
H. R.	Serzeniş	27	s. 44
Süheyla Muhterem	Fecrin Mai Karanlığında	27	s. 44
Emine. M.	Ona	27	s. 45
Vasıf Hikmet	Gençlik İçin	27	s. 45
Heyet-i Tahririye	Aşk Uyumaz	27	s. 45-46
İsmail Müştak	Aşk Uyumaz	27	s. 46-48
<i>Yarın</i>	Karilerimize	27	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	Dikkat Sporculara	27	s. Arka

SAYI: 28**27 Nisan 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Ramazan	28	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Beş Müderris	28	s. ön-iç
M. M	Satranç Müsabakası	28	s. ön-iç
Süleyman Nazif	Türk'e Dair	28	s. 49
Celal Nuri	Amerika'da Muhacirin	28	s. 50-51
Abdurrahman Âdil	Milli Dertler	28	s. 51
Ekrem	Eski Mektuplar	28	s. 52

Suat Derviş	Cemiyet Hayatı	28	s. 53-54
Süheyla Muhterem	Vapur Başında	28	s. 54
Güzide Şefik	O Meçhul Yolcuya	28	s. 54
Halide	Bir Mukayese	28	s. 54-56
Bahri Vedat	Yâr-i Giryan	28	s. 56
Burhanettin Âli	Dalgalar Coşarken	28	s. 56
Seniye Servet	Kadın ve Moda	28	s. 57
S. S.	Küçük Nasihatler	28	s. 57
R. F	Uruk-ı Beşer: Irk-ı Esvet	28	s. 58
Ahmet Cevdet	Iskat-ı Cenin	28	s. 59-60
Mehmet Sermet	Bilsen Ne Olur	28	s. 60
Hamamizade İhsan	Gazel	28	s. 60
**	Rusya'da Temaşa Hayatı	28	s. 60
Orhan İhsan	Nev'î ve Asarı	28	s. 61
Mehmet Sermet	Bir Kıta	28	s. 61
Rasim Ferit	Kendi Kendini İkna ile Güzelleşmek	28	s. 61-62
Muzaffer Muhittin	Satranç Tarihi	28	s. 62-63
İsmail Müştak	Aşk Uyumaz	28	s. 63-64
<i>Yarın</i>	Dikkat Sporculara	28	s. Arka

SAYI: 29**4 Mayıs 1338, 1922; Perşembe (*Yarın Spor Nüshası*)**

Adnan Fuat	Anlamayan Hangimiz	29	s. ön-iç
M. Sami	Davutpaşa Sultanisi Terbiye-i Bedeniye Hocasına Cevap	29	s.ön-iç, arka-iç
M. Sami	Maksadımız	29	s. 65
Suphi Nuri	Spor ve Türkler	29	s. 66
M. Sami	Sporculukta Yeni Fikirler: Amatörlük, Profesyonellik	29	s. 66-67
Sadi	Futbolda Çalım	29	s. 68
<i>Yarın</i>	Futbolda İdmanın Kıymeti	29	s. 68
<i>Yarın</i>	Tenis: Birkaç Şampiyonun Oyunu	29	s. 69-70
Heyet-i Tahririye	Ahmet Talat Bey'e Cevap	29	s. 71
Eşref Şefik	Bir Boksörün Adalatı	29	s. 72

Âdil	Âdil Bey'in En Çetin Musaraası	29	s. 72-73
Mazlum	En Çetin Musaraam	29	s. -72-73
Artin	En Çetin Musaraam	29	s. 73
**	Son Ayların Yıldızı Boksör (Criqui)	29	s. 73-74
Bob Fichizmund	Boksörlere Nasihat	29	s. 74-75
M. Sami	Kemal-Danyal Güreşi	29	s. 76-77
<i>Yarın</i>	Spor Masajı	29	s. 77
<i>Yarın</i>	Zikre Şayan Vakalar, Haberler	29	s. 77-78
<i>Yarın</i>	Canlı Lokomotif	29	s. 78
<i>Yarın</i>	Bu Ayın Boks Maçları	29	s. 78-79
Boksör Zeynel	Zeynel Bey'in Talat Bey'e Cevabı	29	s. 79
A. S	Bilardo	29	s. 79
Eşref Şefik	Telebbüs ve Spor	29	s. 80

SAYI: 30**11 Mayıs 1338, 1922; Perşembe**

Kâmuran Sırrı	İlim ve Fen	30	s. ön-iç
İsmail Müştak	Akıllılar, Deliler	30	s. 81-82
**	Parçalar	30	s. 82
Süleyman Nazif	Gazel	30	s. 82
**	Gazel	30	s. 82
Talha	Son Buse	30	s. 82
Kadri	Zincirli Dede Muhyi Paşa-1	30	s. 82
Tahsin Nahit	Gece Kuşları	30	s. 83
Suphi Nuri	Eski Arkadaşım	30	s. 83
Süleyman Nazif	Bir Zamanda İki Ziya'	30	s. 83
Falih Rıfkı, Fazıl Ahmet, F. N., Necmettin Sadık, Mehmet Rauf, Mithat Cemal	Tahsin Nahit'in Sene-i Devriye-i Vefatı Münasebetiyle Söylenen Sözlerden Bir		
Sahife		30	s. 83-84
Tahsin Nahit	Ey İlahem	30	s. 84
Celal Sahir	Haksız Ölüm	30	s. 84
S. N.	Tahsin Nahit ve Temaşa	30	s. 85

Necdet Rüştü	Zavallı Amcazadem “Tahsi Nahit” İçin	30	s. 85
Na-bedit	Sümbül Manisi	30	s. 85
**	Yüz Seneden Beri Moda Çiçekler ve Tarihi	30	s. 86
Abdurrahman Hamit	Hilal Diyor ki:	30	s. 86
Hüsamettin Macit	Zakkumlar Açarken ..	30	s. 87
Akil Koyuncu	Kendi Kendime	30	s. 87
Ali Rıza Seyfi	Türkiye Uyanmış...	30	s. 87
**	Milli Bir Ziya’	30	s. 88
Seniye Servet	Kadın ve Moda	30	s. 88
Mehmet Kadri	Şah Safi	30	s. 89
<i>Yarın</i>	Nuriye Hanım’ın Konferansı	30	s. 89
Muhittin Raif	Gazel	30	s. 89
Süheyla Muhterem	Bir Zavallıya	30	s. 89
Süheyla Muhterem	Vatan Güneştir	30	s. 89
**	Maarif	30	s. 90
Fahrettin	Hintlilerin Âdât ve Secayası	30	s. 91-92
Hamamizade İhsan	Gazel	30	s. 92
**	Fuzuli’ye Nazire	30	s. 92
Fuat Hulusi	Şark’a Doğru	30	s. 92
M. Arif	Mehtapsızlık İçinde	30	s. 92
Hadiye Hümevra	Her Emel Bittikten Sonra!.	30	s. 93-94
Necdet Rüştü	Ben Öldüğüm Gün..	30	s. 94
Mehmet Fazıl	Türbedar..	30	s. 94
İsmail Müştak	Aşk Uyumaz	30	s. 95-96
<i>Yarın</i>	Ramazan	30	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	Âveng-i Şuhur: Mayıs	30	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	İtalyan Edebiyatı	30	s. arka-iç

SAYI: 31**18 Mayıs 1338, 1922; Perşembe**

**	Ramazan Dedikoduları	31	s. ön-iç
Vasfi Raşit	Yeni Alman Ceza Kanunnamesi Layihasına	31	s. ön-iç / arka-iç
<i>Yarın</i>	Ecnebi Ruhu-1	31	s. 97-98
Faruk Nafiz	Bir Sefil İçin	31	s. 98
Mehmet Kadri	Acem Şairi	31	s. 99
Süheyla Muhterem	Güzel “Ay”a	31	s. 99
Tahsin Fazıl	Kadınlarımızdan Ne Bekliyoruz?	31	s. 100
Fuat Hulusi	İstanbul Şarkısı	31	s. 101
Hamamizade İhsan	Gazel	31	s. 101
S. Z	Ker Ali	31	s. 101
**	Garip Bir Futbol Müsabakası	31	s. 101
Basri Lostar	Pona	31	s. 102-103
Mehmet Kadri	Şahin Giray	31	s. 103
Mahmut Muzaffer	Gazel	31	s. 103
<i>Yarın</i>	Anadolu Yetimleri	31	s. 104
Faik Âli	Oh İzmir ..	31	s. 104
Hüseyin Suat	Vermeziz İzmir’i	31	s. 105
Samih Rifat	Güzel İzmir	31	s. 105
Hamit Rifat	Einstein Nazariyesinin “Film”den Görüntüsü	31	s.106-108
Esat Ömer Eyyubi	Gönlüm	31	s. 108
Muhittin Raif	Gazel	31	s. 108
Fuat Raif	Notlar ve Tetebbular	31	s. 109
Rasim Ferit	Uruk-ı Beşer: İrk-ı Esvet	31	s. 110
Mediha Ekrem	Gecelerde Seninle..	31	s. 111
Necdet Rüştü	Bir Kefen Yeter..	31	s. 111
Hilmi	Mum Karşısında..	31	s. 111
S. F. Hulusi	Hani?	31	s. 111
Nazmiye Raşit	Hikâye: Nibelung’un Hazinesi	31	s. 112
Tevfik Nevzat	“Mehtapta Bir Aşk”	31	s. 112

SAYI: 32**28 Mayıs 1338, 1922; Pazar**

M. Sami	Ramazanda Spor	32	s. ön-iç
M. Şemsettin	Türk Tarihinin Menşei ve Dasitan-ı Milli	32	s. 113-114
Hamamizade İhsan	Gazel	32	s. 114
Salih Zeki	Döner Gelir	32	s. 115
Ali İlmi	Süleyman Nazif Beyefendi'nin Bir Gazelini Tahmis	32	s. 115
Süleyman Nazif	Gazel	32	s. 115
Hamamizade İhsan	Gazel	32	s. 115
Muhittin Raif	Rubai	32	s. 115
Süheyla Muhterem	Suat Derviş Hanımefendi'ye	32	s. 116
Süheyla Muhterem	Bülbül	32	s. 116
Neyzen Tevfik	Canana	32	s. 117
<i>Yarın</i>	Yeni Doğan Bir Şair	32	s. 117
Neyzen Tevfik	Mutasavvıfane	32	s. 117
Basri Lostar	Pona-2	32	s. 118
Rasim Ferit	Brezilya'nın Gösterdiği Numune	32	s. 119
**	Yetimler Sergisinde	32	s. 120-121
Celal Nuri	Amerikalılıkla Temessül	32	s. 122
Necip	Hep Fani	32	s. 123
Fuat Hulusi	Bayram mı Yarın?	32	s. 123
Necdet Rüştü	Gel Beraber Ölelim	32	s. 123
Muhittin Raif	Gazel	32	s. 123
Mahmut Muzaffer	Nazire	32	s. 123
Necip	Nur Baba Münasebetiyle	32	s. 124
Mustafa Nuri	Bir Gazeli Tahmis	32	s. 124
Mahmut Muzaffer	Gazel	32	s. 124
Selim Nüzhet	Ramazan ve Temaşa	32	s. 125
Fuat Raif	Notlar ve Tettebbular	32	s. 126
Seniye Servet	Moda	32	s. 127
Güzide Şefik	Uzaktan	32	s. 127

Vedat Örfi	Gazel	32	s. 127
Muhittin Raif	Gazel	32	s. 127
İsmail Müştak	Aşk Uyumaz	32	s. 128
Suat Halim	Garip Bir Kerrat Cetveli	32	s. 129
Selahattin	(Bülbül)'e	32	s. 129
**	Taşların Suret-i Hareketi ve Satranç Oyunun Anasır-ı Esasiyesi	32	s. 129-130
<i>Yarın</i>	Hasretli Bayramların İntibaatı	32	s. 131
Mahmut Cevdet	Açmayan Gonca	32	s. 131
Server Ziya	Cemiyet Hayatı	32	s. 132
Ebussuut Sadi	Gül	32	s. 132
Mehmet Hilmi	Son Günler	32	s. 132
Nihal Kılıçzade	Felsefe-i Hayat	32	s. 132
Vasfi Raşit	Yeni Alman Ceza Kanunnamesi Layihası	32	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	Sporculara	32	s. Arka

SAYI: 33**8 Haziran 1338, 1922; Perşembe**

Mehmet Zeki	Bedrettin Simavi-Mahmut Hüdai	33	s. ön-iç / arka-iç
M. Şemsettin	Ruh Nazariyeleri	33	s. 133-134
Süleyman Nazif	Gazel	33	s. 135
Faik Âli	S... 'nin Lisanından	33	s. 135
Sait Paşa	Eser-i Ceddaniyet	33	s. 135
<i>Yarın</i>	Tahmis-i Gazel-i Peder-i	33	s. 135
Halit Fahri	Gemicilerin Şarkısı	33	s. 135
Mahmut Muzaffer	Gazel	33	s. 135
Doktor Rasim Ferit	Bir Fincan Kahve	33	s. 136
F. V	Hindistan Tarihine Bir Nazar	33	s. 137
Ciğalazade Adnan Âli	Gazel	33	s. 137
Fuat Hulusi	Elimde Değil	33	s. 137
Celal Nuri	Amerikalılığa Temessül	33	s. 138
Faruk Nafiz	Yeni Çıkan Bir Kitap Münasebetiyle	33	s. 139-140

**	Aveng-i Şuhur: Haziran	33	s. 140
Ebussuut Sadi	Şiir-i Leyal	33	s. 141
Salih Zeki	Yeksani'den	33	s. 141
Mehmet Kadri	(Lâhutî)'nin Bir Gazeli	33	s. 142
**	Olanlar Bitenler	33	s. 142
Zühtü Rıza	Bütün Çektiklerimizin Başı Bilgisizliktir	33	s.143-144
**	Pul Koleksiyonu	33	s. 144
Fuat Raif	Tetkik ve Tetebbular	33	s. 145
Necip	Nur Baba Münasebetiyle	33	s. 146-147
Basri Lostar	Âbu Dağı'nda	33	s. 147- 148
Vasfi Raşit	1919 Almanya Ceza Kanunnamesi Layihasına Nazaran Kanun-ı Ceza'nın Zaman İtibariyle Şumulü	33	s. arka-iç

SAYI: 34**15 Haziran 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Altın Memleketler	34	s. ön-iç
Vasfi Raşit	1919 Almanya Ceza Kanunnamesi Layihasına Nazaran Kanun-ı Ceza'nın Zaman İtibariyle Şumulü	34	s. Ön-iç / arka-iç
Suphi Nuri	Muhtelif Sosyalist Sistemleri	34	s. 149
Faruk Nafiz	Edebiyatta Züppeler	34	s. 150
F. N	Hamiş	34	s. 150
Yahya Saim	Kalbimin Çiçeklerinden	34	s. 150
Faik Âli	Hepsinden Ziyade	34	s. 151
Yahya Saim	Zemzeme	34	s. 151
Muhittin Raif	Gazel	34	s. 151
Cavit Sermedi	Gazel	34	s. 151
Necip	Nur Baba Münasebetiyle	34	s. 152
B. R	Hindistan'ın Tarihine Bir Nazar	34	s. 153
Basri Lostar	Bombay-4	34	s. 154
Fikri Rifat	Leonardo Da Vinci	34	s. 155
Salih Zeki	Gülmeye İdin	34	s. 155

**	Claude Farrère'in İstanbul'da On Günü	34	s. 156-157
Faruk Nafiz	"Kambur"dan	34	s. 158
H. Nihal	İnkıraz	34	s. 158
Süheyla Muhterem	Ben Ölürsen	34	s. 158
Mediha Ekrem	Ağlarken..	34	s. 158
Doktor Zühtü Rıza	İlim Kuvvettir	34	s. 159-160
Fuat Raif	Tetkik ve Tettebbular	34	s. 161
İsmail Müştak	Aşk Uyumaz	34	s. 162
Gabriele D'Annunzio	Baba Evi	34	s.163- 164

SAYI: 35**22 Haziran 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i>	Olanlar, Bitenler	35	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Sened-i Catherine Sigortası	35	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Tuhaf Sergüzeştler	35	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Altın Memleketler	35	s. ön-iç / arka-iç
Suphi Nuri	Muhtelif Sosyalist Sistemleri	35	s.165-166
Fuat Hulusi	Şarkı	35	s. 166
Muhittin Raif	Mabed-i Aşk	35	s. 167
Celal Nuri	Sinema ile New York	35	s. 168
Basri Lostar	Berhampur	35	s.169-170
**	Hayvanat	35	s. 170
Na-bedit	Zeren	35	s. 171
Necdet Rüştü	Hicranın Şaheseri	35	s. 171
<i>Yarın</i>	Cemal Reşit Bey	35	s. 171
Emine Sümeyye	Meserretli Bir Günün Tesidi	35	s. 172
**	Büyük Dostumuz Claude Farrère Cenapları İzmit'te	35	s. 172
**	Söğüt İlk Padişahımız Osman Gazi'nin Maskat-ı Re'sidir	35	s. 173
Doktor Rasim Ferit	Tahtakurusu	35	s. 174
Seniye Servet	Kadın ve Moda	35	s. 175
Necip	Nur Baba Münasebetiyle	35	s. 176-177

Nimet Ziya	Son Karar	35	s. 177-178
Gabriele D'Annunzio	Baba Evi	35	s.178-179
Fuat Raif	Tetkik ve Tetebbular	35	s. 180

SAYI: 36**29 Haziran 1338, 1922; Perşembe**

Basri Vedat	Hindistan'ın Tarihine Bir Nazar	36	s. ön-iç
Safveti Ziya	Bir Sanatkâr ve Bir Teselli	36	s. 181-182
İhsan Mahvi el-Mevlevi	Gazel	36	s. 183
Muhittin Raif	Gazel	36	s. 183
Süheyla Muhterem	Edirne	36	s. 183
Adnan Âli	Şiir	36	s. 183
Süheyla Muhterem	Şarkı	36	s. 183
Muhittin Raif	Gazel	36	s. 183
Faruk Nafiz	Can Sıkıntısı	36	s. 184
F. N	Hamiş	36	s. 184
Halide Edip	Dağa Çıkan Kurt	36	s. 185-186
Vedat Örfi	Yavuz'un Torunları	36	s. 187
Celal Nuri	Sinema ile New York	36	s. 187
**	On Sekiz Günden Beri Türk'ün Misafiri Olan Claude		
Farrère, Heyecanlı Bir Nümayiş İçinde Vatanına Dönerken		36	s. 188
**	Makriköyü'nde Dördüncü Yarış	36	s. 189
A. P	Materyalizm	36	s. 189-190
Muhsin	Zebun	36	s. 191
Fuat Raif	Tetkik ve Tetebbular	36	s. 192
H. Nihal	Son Mektup	36	s. 193
Basri Lostar	Berhampur-5	36	s. 193-194
Gabriele D'Annunzio	Baba Evi	36	s. 195-196
Oscar Wilde	Sadık Dost	36	s. arka-iç

SAYI: 37**6 Temmuz 1338, 1922; Perşembe**

**	Ressam Henri Valenciet	37	s. ön-iç
Seniye Servet	Moda	37	s. ön-iç
Yahya Sezai	Usul-i İmla Risalesi Münasebetiyle	37	s. 197-198
Muhittin Raif	Gazel	37	s. 198
Cavit Sermedi	Gazel	37	s. 198
Necip	Gazel	37	s. 199
Necip	Dağ Çiçeği	37	s. 199
Abdurrahman Hamit	Şarkı	37	s. 199
Fuat Hulusi	Şarkı	37	s. 199
H. Nihal	Gözlerim	37	s. 199
Muhittin Raif	Kıta	37	s. 199
Salih Zeki	Bülbül Türküsü	37	s. 199
Celal Nuri	Öteki Dünyadaki Erenköyü'nde	37	s. 200
Hasan Cemil	Rabindranath Tagore'dan Bir Parça	37	s. 201
F. S	New York'ta Bir Gece...	37	s. 201-202
**	Halk Türküleri	37	s. 203
Ziya Gökalp	Çınar Altı	37	s. 203
**	Güzel Ankara ve Sivas	37	s. 204
Nuri	Taksim Stadyumunda Beş Senelik Spor Birincilikleri	37	s. 205- 206
Necdet Rüştü	Sevdanın Tadı	37	s. 206
**	Salih Zeki Bey'in Kabrini Ziyaret	37	s. 207
Kıyasi	Terci-i Bend-i Kıyasi	37	s. 207
Muhsin	Zebun	37	s. 208
İsmail Müştak	Aşk Uyumaz	37	s. 209
Faruk Nafiz	Sanatta Gençlik	37	s. 210
Gabriele D'Annunzio	Baba Evi	37	s. 211- 212
Oscar Wilde	Sadık Dost	37	s. arka-iç

SAYI: 38**13 Temmuz 1338, 1922; Perşembe**

**	Mehter-i Hakani	38	s. ön-iç
Nevruzzade Hayri	Musiki	38	s. 213- 214
Faruk Nafiz	Çamlıca'dan Bir Haber	38	s. 214
Cavit Sermedi	Gazel	38	s. 214
Cavit Sermedi	Şarkı	38	s. 214
Faik Âli	Midilli	38	s. 215
Na-bedit	Anber	38	s. 215
Fuat Samih	Garip İzdivaçlar	38	s. 216
Muhittin Raif	Gazel	38	s. 216
Fikriye Rifat	Raphael	38	s. 217
Salih Zeki	Kırmızı Gül Türküsü	38	s. 217
Sait	Bektaşilik Nedir, Nasıl İlğa Olundu?38		s. 218-219
Şerif Haşim	Amerika'da Mektep Hayatı	38	s. 220
Muhittin Raif	Rubai	38	s. 220
**	Güzel İzmir ve Bursa	38	s. 221
Bülent Faik	Hikâye: Evlatlık	38	s. 222
Cavit Sermedi	Gazel	38	s. 222
Bahri Vedat	Hindistan Tarihine Bir Nazar	38	s. 223
Muhsin	Zebun	38	s. 224
Akil Koyuncu	Yıldız	38	s. 225
Fuat Raif	Tetkik ve Tettebbular	38	s. 226
Gabriele D'Annunzio	Baba Evi	38	s. 227-228
Oscar Wilde	Sadık Dost	38	s. arka-iç

SAYI: 39**20 Temmuz 1338, 1922; Perşembe**

Mehmet Zeki	Tarih Tetkikatı	39	s. ön-iç / arka-iç
Suphi Nuri	Meslek-i İktisadiye Hakkında Malumat-ı Umumiye		
		39	s. 229-230
H. Nihal	Sakarya	39	s. 231
Oscar Wilde	Sadık Dost	39	s. 232
Bahri Vedat	Hindistan Tarihine Bir Nazar	39	s. 233
Fuat Hulusi	Ohh Ağaçlar!..	39	s. 233

Muhsin	Zebun	39	s. 234
Fuat Raif	Tetkik ve Tetebbular	39	s. 235
**	Beşinci At Yarışları	39	s. 236
**	Türk Ressamlar Cemiyetinin Dördüncü Sergisi	39	s. 236
Hasan Tahsin	Gazel	39	s. 237
Cavit Sermedi	Gazel	39	s. 237
İsmail Müştak	Aşk Uyumaz	39	s. 238-239
Yarın	Berhampur-3	39	s. 240
Akil Koyuncu	Yıldız	39	s. 241-242
Gabriele D'Annunzio	Baba Evi	39	s. 243-244
Doktor Zühtü Rıza	Verem	39	s. arka-iç

SAYI: 40**4 Ağustos 1338, 1922; Cuma**

<i>Yarın</i>	Olanlar Bitenler	40	s. ön-iç
Suphi Nuri	Meslek-i İktisadiye Hakkında Malumat-ı Umumiye-2	40	s. 245-246
Ali Haydar Emir	Gönül	40	s. 247
Muhittin Raif	Gazel	40	s. 247
Abdurrahman Hamit	Hicran Sesleri	40	s. 247
Vedat Örfi	Sultanla Çoban	40	s. 247
Fikriye Rifat	Dürer	40	s. 248
Süleyman Nazif	Gazel	40	s. 248
Vedat Örfi	Şarkı	40	s. 248
Fuat Hulusi	Şarkı	40	s. 248
<i>Yarın</i>	Türk Kadınlığı: Müfide Ferit Hanım'ın Konferansı	40	s. 249
Muhsin	Zebun	40	s. 250
<i>Yarın</i>	Senenin Şampiyonu Galatasaray Futbol Takımı	40	s. 251
<i>Yarın</i>	Herkesin Merakla Beklediği Boks Maçı	40	s. 252

Süvari	Pazar Günkü Yarışların Netayici	40	s. 253
İsmail Müştak	Aşk Uyumaz	40	s. 254-255
Bülent Faik	Sergiyi Ziyaret	40	s. 256
Akil Koyuncu	Yıldız	40	s. 257-258
Nazmiye Raşit	Claude Farrère'in Bir Hikâyesi	40	s. 259
<i>Yarın</i>	Korsan, Kaptan-ı Derya, Vali, Ahmet Paşa Cemalettin'in Sergüzeşti	40	s. 259-260
İskeçeli: Mehmet Sıtkı	Selimiye ve Tunca	40	s. 261
<i>Yarın</i>	Anadolu Gençleri Sporunu Yükseltiyorlar	40	s. 262
Güzide Şefik	Bizim Derdimiz	40	s. 262
<i>Yarın</i>	Mekteb-i Mülkiye'den 21 Efendi Mezun Oldu	40	s. 263
Oscar Wilde	Prensesin Doğuş Günü	40	s. 264
Gabriele D'Annunzio	Baba Evi	40	s. arka-iç

SAYI: 41**17 Ağustos 1338, 1922; Cuma**

<i>Yarın</i>	Edirne'mizin Tarihi	41	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Bahtiyar Bir Adam	41	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	Çocuklarınızı ve Talebenizi Gıdıklayınız	41	s. ön-iç
<i>Yarın</i>	İngiltere'de Bahşiş Meselesi	41	s. ön-iç
**	Gülistanlar Harabeleri	41	s. 265-266
Fuat Hulusi	Tahmit	41	s. 266
İsmet Nuri	Şafak Sökerken	41	s. 266
Gazali	Şarkı	41	s. 266
Dr. Zühtü Rıza	Verem Olmamak Çaresi	41	s. 267
Basri Lostar	Berhampur	41	s. 268
Gazali	Masal	41	s. 268
Oscar Wilde	Prensesin Doğuş Günü	41	s. 269
Salih Zeki	Hikâye: Cürüm	41	s. 270-271
Enver Ziya	Bayram	41	s. 271
Bedii	Şehit Mehmet'in Mezarı Önünde	41	s. 271

Muhittin Raif	Gazel	41	s. 272
Ziya	Gazel	41	s. 272
Faruk Nafiz	Terennümler	41	s. 272
Hamamizade İhsan	Gazel	41	s. 272
Hamamizade İhsan	Gazel	41	s. 272
Reşat Nezihe	Artar Eksilmez	41	s. 272
Nazmiye Raşit	Şimal Kahramanları Arasında-3	41	s. 273
<i>Yarın</i>	Korsan, Kaptan-ı Derya, Vali, Ahmet Paşa Cemalettin'in Sergüzeşti	41	s. 274-275
Fuat Raif	Tetkik ve Tettebular	41	s. 276
Gabriele D'Annunzio	Baba Evi	41	s. arka-iç

SAYI: 42**14 Eylül 1338, 1922; Perşembe**

Fuat Hulusi	Allahu Ekber: Allahu Ekber	42	s. ön-iç
Faruk Nafiz	Kahramanlara Destan	42	s. ön-iç
Suphi Nuri	Türkün Azmi	42	s. 277
<i>Yarın</i>	Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri	42	s. 278
<i>Yarın</i>	Çankaya	42	s. 278
<i>Yarın</i>	İsmet Paşa	42	s. 279
<i>Yarın</i>	Fevzi Paşa	42	s. 279
<i>Yarın</i>	Köprülü Kazım Paşa	42	s. 279
<i>Yarın</i>	Refet Paşa	42	s. 279
<i>Yarın</i>	Mürsel Paşa	42	s. 279
<i>Yarın</i>	Nurettin Paşa	42	s. 280
<i>Yarın</i>	Ali İhsan Paşa	42	s. 280
<i>Yarın</i>	Kazım Karabekir Paşa	42	s. 280
<i>Yarın</i>	Galip Paşa	42	s. 281
<i>Yarın</i>	Fahrettin Paşa	42	s. 281
<i>Yarın</i>	Hüseyin Rauf Bey	42	s. 282
<i>Yarın</i>	Doktor Adnan Bey	42	s. 282
<i>Yarın</i>	Hilal-i Ahmer ve Halide Hanımefendi Onbaşı	42	s. 283

<i>Yarın</i>	Halide Hanım	42	s. 283
<i>Yarın</i>	Müşir Fuat Paşa	42	s. 286
<i>Yarın</i>	Mösyö Franklin Bouillon Hazretleri	42	s. 286
<i>Yarın</i>	Hasan Hamit Bey	42	s. 286
<i>Yarın</i>	Ali Fethi Bey	42	s. 286
<i>Yarın</i>	Papa Eftim Efendi	42	s. 287
<i>Yarın</i>	Haim Naum Efendi	42	s. 287
<i>Yarın</i>	Celal Nuri Bey	42	s. 287
<i>Yarın</i>	Osmanzade Hamdi Bey	42	s. 287
<i>Yarın</i>	Ankara'nın Manzara-i Umumiyesi	42	s. 288
<i>Yarın</i>	Afyonkarahisar	42	s. 288
<i>Yarın</i>	Eskişehir	42	s. 288
<i>Yarın</i>	Edirne	42	s. 291
Abdülhak Hamit	Ordumuzda Bir Şair	42	s. arka-iç

SAYI: 43**15 Eylül 1338, 1922; Cuma**

Celal Nuri	Spor Hakkındaki Fikrim	43	s. 293
M. Sami	Sporda Siyaset	43	s. 293
<i>Yarın</i>	Muvaffakiyetsiz Romancılara Nasihatler	43	s. 294
Hamza Osman	Cihan Boks Şampiyonu Kim Olacak?	43	s. 295-296
Ahmet Nurettin	İdmancılık, Gazetecelik Âlemi	43	s. 296
Eşref Şefik	Boksörlere Nasihatler	43	s. 297-298
A. Z.	Temenni ve Rica	43	s. 299
<i>Yarın</i>	İstanbul Haberleri	43	s. 300-301
<i>Yarın</i>	Anadolu Haberleri	43	s. 301-302
<i>Yarın</i>	Tenis	43	s. 303
Santos Dumont	Santos Dumont'un Hayatı	43	s. 304-305
Mehmet Ali Bey	Spor Hatıratım	43	s. 306-307
Besim Ömer Bey	(Vefa)'dan Mukavemet Koşucusu	43	s. 307-308

SAYI: 44**1 Teşrinievvel 1338, 1922; Pazar**

M. Sami	Alaylı Mütahassıslar?..	44	s. 309-310
Harring	Vince Criqui ve Criqui Vince	44	s. 310-311
M. K	İdman-ı Fenni ve İlmi Karşısında Gençlik Ne Yapıyor	44	s. 311-312
<i>Yarın</i>	Carpentier-Senegalli “Siki” Musaraası	44	s. 312-313
<i>Yarın</i>	Zikre Değen Haberler	44	s. 313
<i>Yarın</i>	Anadolu Haberleri	44	s. 314
<i>Yarın</i>	İstanbul Haberleri	44	s. 315-317
Ahmet Nurettin	Şehrimizin İdman Kulüplerinde Çalışma Hayatı	44	s. 317-318
<i>Yarın</i>	Avrupa Haberleri	44	s. 319
M. Sami	Olimpiyat Oyunlarına Hazırlık: Gülle İdmanları	44	s. 320-322
Santos Dumont	“Santos Dumont”un Tayyarecilik Hayatı	44	s. 322-324
Heyet-i Tahririye	Sporcu Arkadaşlara Spor Kulüpleri Rüesasına	44	s. 324

SAYI: 45**15 Teşrinievvel 1338, 1922; Pazar**

<i>Yarın</i>	Anadolu Haberleri	45	s. ön-iç
Eşref Şefik	Sporculuk ve Tettebbu	45	s. 325-326
Ahmet Fikri	Şimal Milletleri - Milel-i Saire	45	s. 326-327
E.S.	Carpentier-Siki Faciası	45	s. 328-329
<i>Yarın</i>	Carpentier'nin Galibi Müslüman mı?	45	s. 329-330
<i>Yarın</i>	Avrupa Haberleri	45	s. 331
<i>Yarın</i>	Atletik Sporlarla Meşgul Gençlerimize	45	s. 332-335
<i>Yarın</i>	İstanbul Haberleri	45	s. 336
André Gaubert	Tenis	45	s. 337-339
<i>Yarın</i>	Polislerimizin Jimnastik Harekâtı	45	s. 339-340
<i>Yarın</i>	Hilal-i Ahmer Gençleri Mukaddes Vazifeye Davet	45	s. 340

<i>Yarın</i>	Mecmuamızın Müsabakası	45	s. arka-iç
Heyet-i Tahririye	Sporcu Arkadaşlara Spor Kulüpleri Rüesasına	45	s. arka-iç

SAYI: 46 **15 Teşrinisani 1338,1922; Çarşamba (*Yarın* Spor Nüshası)**

<i>Yarın</i>	“Atletik” Sporların Muhtelif Memleketlerde		
“Rekor”ları Derecesi		46	s. ön-iç
M. F. Ş	Bir Varmış Bir Yokmuş	46	s. 341-343
<i>Yarın</i>	Beklenilmeyen Bir Hadise	46	s. 343-344
Raşit	Bir Nümayiş-i Etfal Münasebetiyle	46	s. 344-345
<i>Yarın</i>	İdman Haberleri	46	s. 346
<i>Yarın</i>	Avrupa Haberleri	46	s. 346-348
Raşit	Sipahi	46	s. 348
Hamza Osman	İstanbul Haberleri	46	s. 349-350
Hamza Osman	Beynelmilel Spor Hadisatı	46	s. 350-351
André Gaubert	Tenis	46	s. 351-352
<i>Yarın</i>	30 Eylül 1922 Tarihine Kadar Beynelmilel Halter		
	Rekorları	46	s. 352
Yusuf Kenan	Carpentier-Siki İntikam Maçı	46	s. 353
<i>Yarın</i>	Yeni Şampiyonlar	46	s. 354
<i>Yarın</i>	Dick Smith Galip!	46	s. 354
<i>Yarın</i>	Yeni Bir Şampiyon Müsabakası	46	s. 354
<i>Yarın</i>	Pete Herman Âmâ	46	s. 354
<i>Yarın</i>	Dövüşe Dair	46	s. 354
<i>Yarın</i>	Jack Britton Unvanını Kaybetti	46	s. 354
<i>Yarın</i>	Güreş	46	s. 354
<i>Yarın</i>	Frank Moran’ın Arzuları	46	s. 355
<i>Yarın</i>	Mikey Walker Kimdir?	46	s. 355
M. K	İstanbul İdman Cemiyetleri İttifakı	46	s. 355-356
<i>Yarın</i>	Güreşçi Münir Dürri ve Tayyar Bey Musaraası	46	s. 356
<i>Yarın</i>	Yüksek Atlama	46	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	Sıklet Atma	46	s. arka-iç

<i>Yarın</i>	Disk	46	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	Sırıkla Atlama	46	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	Cirit Atma	46	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	Yüz Metre Bayrak Yarışı	46	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	Dört Yüz Metre Bayrak Yarışı	46	s. arka-iç
<i>Yarın</i>	Bu Seneki Lig Maçları Programları	46	s. arka-iç

2.1.2. Yazı Adına Göre Fihrist

SAYI: 1 **13 Teşrinievvel 1327, 1921; Perşembe**

Olanlar, Bitenler	F. N.	1	s. ön-iç
Kabımızdaki Tablo	<i>Yarın</i>	1	s. ön-iç
Yarın	İsmail Müştak	1	s. 1
Yeşil Köy	İsmail Hakkı	1	s. 1-2
Yarının Kadını	Suphi Nuri	1	s. 2-3
İlkbahar	H. Nazım	1	s. 3
Sanat Musahabesi	Namık İsmail	1	s. 3-5
"Mani"ler	Orhan Seyfi	1	s. 5
Ahmet Haşim'in Şiirindeki Yenilik Nedir?	Abdülhak Şinasi	1	s. 5-6
Suda Halkalar	Faruk Nafiz	1	s. 6
Zerdüşt	Nietzsche	1	s. 7
Leyla Hanımefendi'nin Asar-ı Kalemîyesi	Leyla Hanım	1	s. 8
Hususi Bir Mektup	Sait	1	s. 8
(Avni) Bey Divanı'ndan	Avni Bey	1	s. 9
Hekim Sözü'nü Dinleyin	**	1	s. 9
Spor Nedir? Sıhhi, Ahlaki, İçtimai Muvaffakiyeti ve Faydası	Ali Seyfi	1	s. 10-11
Son Haftanın Spor Şuunu	**	1	s. 11
Çiçekler ve Sinema	*	1	s. 11
Hikâye: Kalpten Kalbe	Ali Kâmi	1	s. 12-13
Kış Mevsimi İptidasında Temaşa Âlemi	Mehmet Münci	1	s. 13
Her Ay (250) Liralık Hediye	<i>Yarın</i>	1	s. 13
Giritli Sırrı Paşa Merhumun Metrukât-ı Kalemîyesinin		93	Muharebesi
Tezahüratından	Sırrı Paşa	1	s. 14

Yeni Bir Deva: Radium	**	1	s. 15
Bu da Çiçeklerin Dili	**	1	s. 15
Güzin Hanım'a Mektuplar	Emine Sümeyye	1	s. 15-16
Kadın ve Moda	Seniye Servet	1	s. 16
Akisler	Halit Fahri	1	s. 16
Ayın Hikâyeleri	Nazmiye Raşit	1	s. arka-iç

SAYI: 2**20 Teşrinievvel 1337, 1921; Perşembe**

Olanlar, Bitenler	<i>Yarın</i>	2	s. ön-iç
Mersiye	Rıza Zaki	2	s. ön-iç
Örümcek Alan Cambazlar	İsmail Hakkı	2	s. 1
Musahabe	İsmail Müştak	2	s. 1-2
Karl Marx Kimdir?	N. A.	2	s. 2-3
Seninle Şair	Abdülhak Şinasi	2	s. 3-4
Venedik (Kanalları)	Namık İsmail	2	s. 4-5
Öksüz Duası	Halit Fahri	2	s. 5
Türkü	Orhan Seyfi	2	s. 5
Müze-i Askeride Bir Gün: Ahmet Muhtar Paşa Hazretleriyle Mülâkat			
	K . Z.	2	s. 6-7
Hukuk da Tekâmül Eder	Muammer Raşit	2	s. 7-8
Hikâye: Tembel Harcı	Ercüment Ekrem	2	s. 8
Güzin Hanım'a İkinci Mektup	Emine Sümeyye	2	s. 9
Kadın ve Moda	Seniye Servet	2	s. 9-10
Sularda Bahar	Abdülhak Şinasi	2	s. 10
Suda Halkalar-3	Faruk Nafiz	2	s. 10
93 Muharebesi Hatıratından-2	Sırrı Paşa	2	s. 11
Büyük Fikirler	Montesquie	2	s. 11
İlk Göz Ağrısı	Selim Nüzhet	2	s. 12
Bir Manzume	Leyla	2	s. 12
Boks	M. Sami	2	s. 13
Bizde Spor	Ali Seyfi	2	s. 14
Asar-ı İsmet'ten: Gazel	İsmet	2	s. 15
“Avni” Divanı'ndan	Avni	2	s. 15

Emektar Piyanom	Leyla	2	s. 15
Mersiye	İhsan Raif	2	s. 15
Bugünkü Fen	Mühendis N.	2	s. 15
Renkler ve Ziya-yı Şems	Ahmet Cemal	2	s. 16
Sıhhi Bir Banyo Nasıl Edilir?	Ahmet Cemal	2	s. 16
Şarkı	N. B	2	s. 16
Bir Nazire	Âşık Kaygısız	2	s. 16
Her Ay (250) Liralık Hediye	<i>Yarın</i>	2	s. 16
Sakarya ve Ordu	Hilmi Necip	2	s. arka-iç

SAYI: 3**27 Teşrinievvel 1337, 1921; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	3	s. ön-iç
Karie ve Karilerimize Bir Sual	<i>Yarın</i>	3	s. ön-iç
İsyân	İsmail Hakkı	3	s. 1
Ölüm Diyarında	İsmail Müştak	3	s. 2
Bir Şiire Dair: Çiçekli Bir Göğse	Sami Paşazade Sezai	3	s. 2-3
Gazel	Samih Rifat	3	s. 3
Türkü	Orhan Seyfi	3	s. 3
Uşşakizade Halit Ziya Beyefendi'de Bir Gün	F. N.	3	s. 3-6
Cambaz	H. Nazım	3	s. 6
Klasiklerin Tercüme ve Tabı	Abdülhak Şinasi	3	s. 7
Hilal-i Ahmer'i Nasıl Tanıyoruz?	T. F.	3	s. 8-9
Kekboze'de Hilal-i Ahmer Günü	A. Celal	3	s. 9
Denizde Kederli	Faruk Nafiz	3	s. 9
Anadolu Yanarken	Rodoslu Bahri Vedat	3	s. 9
Yeni Cinayet Hakkında	Giridi Ahmet Saki	3	s. 10
Türkler Garp'tan Ne Almalıdır?	Nizamettin Âli	3	s. 10-11
Son Niyaz	Halit Fahri	3	s. 11
Yalnız ve Mahzun Hazanın Gelişi	Abdülhak Şinasi	3	s. 11
Raşit Rıza Bey	Selim Nüzhet	3	s. 11-12
Gazel	Hamamizade İhsan	3	s. 12
Türk Kızları	Cevat Gültekin	3	s. 12-13
Kadın ve Moda	Seniye Servet	3	s. 13

Gazel	Avni	3	s. 13
Faaliyet ve Şekl-i Beden	Ali Seyfi	3	s. 13-14
Amerikalı Matmazel (Ethelda)	M. Sami	3	s. 14
Hikâye: Mavi mi Pembe mi?	A. Kami	3	s. 14-15
Güzin Hanım'a Üçüncü Mektup	Emine Sümeyye	3	s. 15-16
Bugünkü Fen	Mühendis N.	3	s. arka-iç
Deniz	Ahmet Haşim	3	s. arka-iç

SAYI: 4**3 Teşrinisani 1337, 1921; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	4	s. ön-iç
Gurup	Hasan Âli	4	s. ön-iç
Geçen Haftaki Sualimizin Cevapları	<i>Yarın</i>	4	s. ön-iç
Karilerimize	<i>Yarın</i>	4	s. ön-iç
Hâlâ Münakaşa Ediyorlar	İsmail Hakkı	4	s. 1-2
Çilek Tabağı	İsmail Müştak	4	s. 2-3
Venedik Geceleri	Namık İsmail	4	s. 3-4
"Mani"ler	Orhan Seyfi	4	s. 4
Ses	Yahya Kemal	4	s. 4
Hilalin Günü-1	Abdülhak Şinasi	4	s. 5
Hazan Nefesleri	Abdülhak Şinasi	4	s. 5
Tanzimat Edebiyatının Ruh ve Mahiyeti	İbrahim Necmi	4	s. 6
Şüphe	Faruk Nafiz	4	s. 6
Alman Edebiyat Tarihine Süratli Bir Nazar	Doktor Nizamettin Âli	4	s. 7-8
Aruza Veda	Halit Fahri	4	s. 8
Ceza	Selim Nüzhet	4	s. 8-9
Gazel	Avni	4	s. 9
Kadın ve Moda	Seniye Servet	4	s. 9-10
93 Muharebesi Hatıratından-3	Sırrı Paşa	4	s. 10
Garibü'ş-şekil Bir Canavar	Mühendis N.	4	s. 10-11
Manyetizma-İspiritizma	Doktor R. F.	4	s. 11-12
Tarihi Bir Manzume	Mehmet Zeki	4	s. 12-13
Sırıkla Atlama	M. Sami	4	s. 13-14

Nakit ve Kambiyo	Namık Zeki	4	s. 14-15
İki Ateş Arasında	İbnürrefik Ahmet Nuri		
		4	s. 15-16
<i>Yarın</i> 'ın Hediyeleri	<i>Yarın</i>	4	s. 16

SAYI: 5**10 Teşrinisani 1337, 1921; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	5	s. ön-iç
Kalbinde İstedğim Yer	Günahkâr	5	s. ön-iç
Mefhumun Öldürdüğü Adam!	İsmail Hakkı	5	s. 1-2
Ezelden	Kâmuran Âli	5	s. 2
Toprağın Sesi ve Sanat	Namık İsmail	5	s. 2
Alacakaranlık	Hasan Âli	5	s. 2
“ <i>Kutadgu Bilig</i> ”in Vezni Meselesi	İbrahim Necmi	5	s. 3
Bir Tebşir	<i>Yarın</i>	5	s. 3
Ahmet Emin Bey	**	5	s. 4-5
Acaba Şark’la Garp Birleşecek mi	Vedat Bekir	5	s. 5-6
Anadolu Türküsü	Halit Fahri	5	s. 6
Hukuk Mahfili	Giridi Ahmet Saki	5	s. 7
Komşunun Udu	Leyla	5	s. 7
Celal Nuri Bey’le Mülâkat	**	5	s. 8
Leyla	İbrahim Necmi	5	s. 9
Suda Halkalar-4	Faruk Nafiz	5	s. 9
Atalar Sözü	<i>Yarın</i>	5	s. 9
Anadolu’nun Davası ve İstiklâl-i Mali ve İktisadi			
	Namık Zeki	5	s. 10-11
İstanbul’da Vesait-i Nakliye	Ali Nadir	5	s. 11-12
Tarihi Bir Manzume	**	5	s. 12-13
93 Muharebesi Hatıratından	Sırrı Paşa	5	s. 13
Güzin Hanım’a Mektup	Emine Sümeyye	5	s. 14
Haşiye	Emine Sümeyye	5	s. 14
Avrupa Kadınları	M. Sami	5	s. 15
Manyetizma-İspirizma	Doktor R. F.	5	s. 15-16
Hikâye: Kuvvetli Delil	Ercüment Ekrem	5	s. 16

SAYI: 6 **17 Teşrinisani 1337, 1921; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	6	s. ön-iç
Kadın ve Hayat	İsmail Hakkı	6	s.1-2
Taziyetname	Sezai	6	s. 2
Milliyet Cereyanı ve Edebiyat	Abdülhak Şinasi	6	s. 2-3
Hazaniye	Abdülhak Şinasi	6	s. 3
Kıta	Adanalı Ziya	6	s. 3
Rauf Ahmet Beyefendi ile Mülakat	**	6	s. 4
Balkon	Faruk Nafiz	6	s. 4
Ahmet Rasim Bey'de Bir Gün	K. Z	6	s. 5
Akşam	Haşim Nahit	6	s. 5
Âşıklar Yolu	Ali Haydar Emir	6	s. 5
Nazlı	Hayrettin Aziz	6	s. 5
Memleketimizde Rütüb-i Mülkiye	Sait Paşa	6	s. 6
Tarihi Bir Manzume	**	6	s. 6-7
Anadolu'nun Umranı	Doktor Nizamettin Âli	6	s. 7-8
Şiir	Hüseyin Siyret	6	s. 8
Akşehir'de Taş Medrese	**	6	s. 8
Brem Müzesini Ziyaret	Tahsin Abdi	6	s. 8-10
Kadın	Seniye Servet	6	s. 10
Memleketimizde Fennin Mevki ve Lüzumu	Ali Nadir	6	s. 11
Sanatkârın Gözleri	Halide Nusret	6	s. 12
Sen Bana Dedin ki	Faik Âli	6	s. 12
Gurbet	Kemalettin Kâmi	6	s. 12
Hikâye: Kandahar Âşıkları	Rezzan Arif	6	s. 13-14
Tarih Tekerrürden İbarettir	Yesarizade Mahmut Esat	6	s. 14-15
İhtikan-ı Dem	Ali Seyfi	6	s. 15-16
Gazel	Hamamizade İhsan	6	s. 16
Sus	Na-bedit	6	s. 16
Karilerimize	<i>Yarın</i>	6	s. 16
İstiklâl Marşı (Nota)	Ali Rifat Bey	6	s. arka-iç

Sevgisiz Sevgiliye (Nota)	Süreyya Bey	6	s. arka-iç
Sevgisiz Sevgiliye	Celal Sahir	6	s. arka-iç

SAYI: 7**24 Teşrinisani 1337, 1921; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	7	s. ön-iç
Kaplumbağalar Gibi!..	İsmail Hakkı	7	s. 1
Taze Ekmek	İsmail Müştak	7	s. 2
Ay Şiirleri	Abdülhak Şinasi	7	s. 2-3
Edebiyat Yollarında Nafile Nasihatler	Abdülhak Şinasi	7	s. 3
İstanbul'un Fethi Evanında Bizanslılar ve Türkler			
	Mehmet Zeki	7	s. 4
Manyetizma-İspritizma	Doktor R. F.	7	s. 5
Alman Harsına Dair	Doktor Nizamettin Âli		
		7	s. 6
Hukuk Mahfili	Giridi Ahmet Saki	7	s. 7
Modaya Dair	Seniye Servet	7	s. 8
Bir Nazire	Hüseyin Rifat	7	s. 8
Yüzücülük	M. Sami	7	s. 9
Sporda Maharet	Ali Seyfi	7	s. 9-10
İspekülasyon	Namık Zeki	7	s. 10-11
"Mani"ler	Orhan Seyfi	7	s. 11
Kimsesizlik	Necip	7	s. 12
Hamburg Tahassüsü	Tahsin Abdi	7	s. 12-13
Zaman	Faruk Nafiz	7	s. 13
Kış Mevsimi Faaliyetleri	İbrahim Necmi	7	s. 13-14
İstanbul'da Vesait-i Nakliye	Ali Nadir	7	s. 14-15
Garip Köylü Der ki	Bahri Vedat	7	s. 15
Hikâye: Kandahar Âşıkları	Rezzan Arif	7	s. 15-16
Marmara Sahilinde	Bakülü: Emin Abit	7	s. 16
Muhterem Karilerimize	<i>Yarın</i>	7	s. 16
Gurbet (Nota)	Musa Süreyya	7	s. arka-iç
Gurbet	Kemalettin Kâmi	7	s. arka-iç

SAYI: 8	1 Kânunuevvel 1337, 1921; Perşembe		
Harabe	Güzide Şefik	8	s. ön-iç
Zavallı Anne	Muhyittin Mekki	8	s. ön-iç
Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	8	s. ön-iç
İnkılâbın Beğendiği Adam	İsmail Hakkı	8	s. 1
Asar-ı Garbiye'nin Tercümesi	Doktor Nizamettin Âli	8	s. 2
Dönüm	Hasan Âli	8	s. 2
Varna, Şumnu Muhaberatı	Sırrı Paşa	8	s. 3
Ressamlıkta Yeni Cereyanlar	Ressam Ali Sami	8	s. 4-5
İlk Şair	Halit Fahri	8	s. 5-7
Türkü-3	Orhan Seyfi	8	s. 7
Binicilik	Cemil Münir	8	s. 8
Ne Ev, Ne Bahçe	Elif. Cim	8	s. 9
Tereddi	Faruk Nafiz	8	s. 9
Saçlarının Baharı	Abdülhak Şinasi	8	s. 9
Hüseyin Rahmi Beyefendi'yi Ziyaret	F. N	8	s. 10-11
Sinema Hakkında Notlar	Cevdet Reşit	8	s. 12
Kadın ve Moda	Seniye Servet	8	s. 13
Hukuk Mahfili	Giridi Ahmet Saki	8	s. 14
Gittikten Sonra	Şekip Akif	8	s. 14
Gazel	Avni	8	s. 14
Meçhul	Kemalettin Hayri	8	s. 15-16
Bir Nazire	Na-bedit	8	s. 16
Hikâye: Kandahar Âşıkları	Rezzan Arif	8	s. 16
Muhterem Karilerimize	<i>Yarın</i>	8	s. 16
Acayib-i Seb'a-i Âlem Dedikleri Nedir?	Mühendis N.	8	s. arka-iç
Kadın ve Aşk Hakkında Bazı Mülâhazalar	N. H	8	s. arka-iç
Mühim Sözler	**	8	s. arka-iç

SAYI: 9	8 Kânunuevvel 1337, 1921; Perşembe		
Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	9	s. ön-iç
Anavatana Kavuşan Adana	Mehmet Zeki	9	s. 1-2

Bir Yangın Kızıllığında	Halit Fahri	9	s. 2
Gazel	Hamamizade İhsan	9	s. 2
Mihnet Yolu	İsmail Müştak	9	s. 3-4
Einstein Nazariyatı ve İlimde İnkılâp			
	Doktor Nizamettin Âli		
		9	s. 4-6
Türk Edebiyatının Tarihi Devreleri	İbrahim Necmi	9	s. 6-7
Ressamlıkta Yeni Cereyanlar	Ressam Ali Sami	9	s. 7, 10
Fas'ta Birkaç Hafta	Kontes de Saint Souveir		
		9	s. 8, 10
İstanbul'da Vesait-i Nakliye	A. Nadir	9	s. 9-10
Baharın Daveti	Abdülhak Şinasi	9	s. 10
Kadın ve Moda	Seniye Servet	9	s. 11
Türk Tiyatrosu'nda "Hazan Yuvası"	İbrahim Necmi	9	s. 11-12
Sinema Hakkında Notlar-2	Cevdet Reşit	9	s. 12-13
Ne'msin?!	Hasan Âli	9	s. 13
Manyetizma Tezahüratı	Doktor R. F	9	s. 13-14
Güreş ve Amatörlerimiz	Ali Seyfi	9	s. 15
Son Gün	Güzide Şefik	9	s. 15
Hikâye: Kandahar Âşıkları	Rezzan Arif	9	s. 16
Mükâfatımız	<i>Yarın</i>	9	s. 16
Geçme	O. Seyfi	9	s. arka-iç
Geçme (Nota)	Musa Süreyya	9	s. arka-iç
Ayrılık Acıları	Özdemir	9	s. arka-iç
Lekeler Nasıl Temizlenir	S. S.	9	s. arka-iç
Gönül!	B. V.	9	s. arka-iç

SAYI: 10**22 Kânunuevvel 1337, 1921; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	10	s. ön-iç
Doğruya Aldanış	Rodoslu Bahri Vedat	10	s. ön-iç
Münevver Hanımlarımızdan Bir Sual	<i>Yarın</i>	10	s. ön-iç
Anlatmak	İsmail Hakkı	10	s. 1
Suların Rüyası	Süleyman Bahri	10	s. 2

Dağda Bir Yolculuğa	Halit Fahri	10	s. 2
Şinasi ve Asarı	İbrahim Necmi	10	s. 3-4
Ayrılık Köprüsü	Ali Haydar Emir	10	s. 4
Çoban Türküsü	Süheyla Muhterem	10	s. 4
Suda Halkalar-Son	Faruk Nafiz	10	s. 4
Muhterem Kari ve Karielerimize	<i>Yarın</i>	10	s. 4
Asr-ı Hazır Sanat Mimarisinin Esasları	Bedri Tahir	10	s. 5
İstanbul'da Vesait-i Nakliye	Ali Nadir	10	s. 6
Türk Tiyatrosu'nun Klasik Haftası	İbrahim Necmi	10	s. 7
Avni Divanı'ndan	Avni	10	s. 7
Osmanlı Türkleriyle Tarihi Nazarında: Edirne			
	Mehmet Zeki	10	s. 7-8
Kadın	Seniye Servet	10	s. 9-10
Şarkı	Leyla	10	s. 10
Şarkı	Leyla	10	s. 10
Manyetizma İspiritizma	Doktor R. F.	10	s. 10
Varna, Şumnu Muhaberatı	Sırrı Paşa	10	s. 11
Gün Olur, Tabiat...	Abdülhak Şinasi	10	s. 11
Sinema Hakkında Notlar-3	Cevdet Reşit	10	s. 12
Kıraat-ı Bi's-Seda Aleti	Cevdet Reşit	10	s. 13
Karakucak	M. Sami	10	s. 14-15
Hasret Türküsü	Hatimi Senih	10	s. 15
Elsine-Hudut	**	10	s. 15
Hikâye: Kandahar Âşıkları	Rezzan Arif	10	s. 16
Mükâfatımız	<i>Yarın</i>	10	s. 16
Tarihi Amiller	Mahmut Esat	10	s. arka-iç

SAYI: 11**29 Kânunuevvel 1337, 1921; Perşembe**

Olanlar, Bitenler	<i>Yarın</i>	11	s. ön-iç
Mükâfat	<i>Yarın</i>	11	s. ön-iç
Âveng-i Şuhur: Kânunuevvel	<i>Yarın</i>	11	s. ön-iç
Müسابakamızın Neticesi	Heyet-i İdare	11	s. ön-iç
“Anlatmak” Meselesi	İsmail Müştak	11	s. 1

Hürriyet Söz müdür?!	İsmail Hakkı	11	s. 2
O Güzel Gözlere	Na-bedit	11	s. 2
Yarın	Macit Şevket	11	s. 2-3
Eski Vezirlere Adab-ı Mübahase	Mehmet Zeki	11	s. 3-4
Mehmetçiğin Mektubu	Süheyla Muhterem	11	s. 4
Varna, Şumnu Muhaberatı	Sırrı Paşa	11	s. 4
Şinasi ve Asarı	İbrahim Necmi	11	s. 5
Gustave Flaubert	**	11	s. 6
Hicret Günleri	İskeçeli: Mehmet Sıtkı	11	s. 6
Benim Acılarım	Halide Nusret	11	s. 7
Bir Aşkın Sonunda	Orhan Seyfi	11	s. 7
Zavallı Vatanıma	Emin Abit	11	s. 7
Kırık Hayat	Meliha Avni	11	s. 7
Sinema Hakkında Notlar-4	Cevdet Reşit	11	s. 8, 11
İstanbul'da Vesait-i Nakliye	Ali Nadir	11	s. 9-10
Nobel Mükâfatı	Ahmet Tevfik	11	s. 10-11
Divan-ı Naşir'den	Hakkı Naşir	11	s. 11
Pugilla	M. Sami	11	s. 12
Güzin Hanım'a Mektup	Emine Sümeyye	11	s. 13
Oyuncaklar	Halit Fahri	11	s. 13
Bir Sayfa Açsam Ağlarsın	Faruk Nafiz	11	s. 13
Manyetizmada Telkin	Doktor R. F.	11	s. 14
Mükâfatımız	<i>Yarın</i>	11	s. 14
Asr-ı Hazır Sanat Mimarisinin Esasları	Bedri Tahir	11	s.15
Hikâye: Kandahar Âşıkları	Rezzan Arif	11	s. 16
Üç Düğüm	Hasan Âli	11	s. arka-iç
Son Hatıralardan	Emin Abit	11	s. arka-iç
Ne Zaman	Necdet Rüştü	11	s. arka-iç
Koca Güneşlerle Ufacık Zerreler	<i>Yarın</i>	11	s. arka-iç
Sitem	Burhanettin Âli	11	s. arka-iç

SAYI: 12**5 Kânunusani 1338, 1922; Perşembe**

Üç Aylık Muhasebe-i Mesaimiz /arka-iç	<i>Yarın</i>	12	s. ön-iç
Osmanlı Türklerinin Devr- Senevi-i İstiklâli ve Osman Han Gazi			
	Mehmet Zeki	12	s. 1-2
Fikir ile His	İsmail Hakkı	12	s. 2
Sahipsiz İstiklâl	Bakülü: Emin Abit	12	s. 2
Altın Terazisi	İsmail Müştak	12	s. 3
Üstad-ı Muhterem Ali Emiri Efendi Hazretlerine İthaf			
	Ahmet Remzi el-Mevlevi	12	s. 3-4
Sobamı Yakarken	Halit Fahri	12	s. 5
Yılbaşında	Faruk Nafiz	12	s. 5
Kalbimin Sesi	Burhanettin Âli	12	s. 5
Âdem ile Havva'dan Bir Parça	Haşim Nahit	12	s. 5-6
Ölü Akşamlar...	Kadrü'n-Nisa Ferah	12	s. 6
Bırak Artık..	Cenap Harem	12	s. 6
Vatanperverlikte Çeşit	Doktor Nizamettin Ali	12	s.7
Bir Zamanlar	İhsan Alp	12	s. 7
Terennüm	Faruk Nafiz	12	s. 7
Saint-Saëns	**	12	s. 8
Temenni	T. H. B	12	s. 8
Moda-Kadın-Spor	M. Sami	12	s. 9-10
Kış Şarkısı	Haşim Sami	12	s. 10
Kemalzade Ali Ekrem Beyefendi'de Bir Gün			
	F. N.	12	s. 10-12
Divan-ı Naşir'den	Hakkı Naşir	12	s. 12
Yılbaşı	Na-bedit	12	s. 12
İspritizma Tezahüratı	Doktor R. F.	12	s. 13
Aveng-i Şuhur: Kânunusani	**	12	s. 13
Alo, Olympic Trans Atlantic mi	<i>Yarın</i>	12	s. 14
Asr-ı Hazır Sanat Mimarisinin Esasları	Bedri Tahir	12	s. 14

Kalmaz	H. Şevket	12	s. 15
Hırs	Ahmet Yahya	12	s. 15
Şarki Anadolu	Muhyittin Mekki	12	s. 15
Hikâye: Kandahar Âşıkları	Rezzan Arif	12	s. 15-16
Bir Mektuptan Parçalar	Osman Nuri	12	s. arka-iç
Müسابakamızın Neticesi	<i>Yarın</i>	12	s. arka-iç

SAYI: 13**12 Kânunusani 1338, 1922; Perşembe**

Olanlar, Bitenler	<i>Yarın</i>	13	s. ön-iç
Hâlâ O Mektup	Yesarizade Mahmut Esat	13	s. ön-iç /arka-iç
İki Mantık	İsmail Hakkı	13	s. 1
Peşin Söz...	Ahmet Rasim	13	s. 2
Kanatlanan Kurt	Faruk Nafiz	13	s. 2
Kuklalar	Halit Fahri	13	s. 2
Osmanlı Türkleri ve Bursa	Mehmet Zeki	13	s. 2-3
Son Mevsim	Na-bedit	13	s. 3
Teracim-i Ahval	Mehmet Kadri	13	s. 4
Rüzgâr Diyor ki	Süheyla Muhterem	13	s. 4
Dönmeyecek misin?	Vasıf	13	s. 4
Şinasi ve Asarı	İbrahim Necmi	13	s. 5-6
Divan-ı Naşir	Hakkı Naşir	13	s. 6
Çiçeklerde Seyahat	İclal Asım	13	s. 6-7
Gazel	Haşim Sami	13	s. 7
Varna, Şumnu Muhaberatı	Sırrı Paşa	13	s. 7
Tamburi Cemil	**	13	s. 8,10-11
Kadın ve Moda	Seniye Servet	13	s. 9
Müسابakamıza Cevaplar	Memnune	13	s. 9-10
Uruk-ı Beşer	**	13	s. 11
Yarım Kalmış Bir Muhavere	Haşim Nahit	13	s. 12-13
Sinema Hakkında Notlar-5	Cevdet Reşit	13	s. 13-14
Gülle	M. Sami	13	s. 14-15

Hikâye: Kandahar Âşıkları	Rezzan Arif	13	s. 16
Mühim Sözler	S. N	13	s. arka-iç

SAYI: 14**19 Kânunusani 1338, 1922; Perşembe**

Baltacı Deli Hüseyin	Mehmet İzzettin	14	s. ön-iç
İnsanın Kıymeti	İsmail Hakkı	14	s. 1
Eski Osmanlı Meşahir-i Maliyunu Behçet Mehmet Paşa	Mehmet Zeki	14	s. 2-3
Dağlar	Ali Ekrem	14	s. 3
Mahlûkat Hakkında Hisler ve Fikirler: İnsanlara Dair	Macit Şevket	14	s. 3-4
Raks	Ahmet Yahya	14	s. 4
Himaye-i Etfal	Yusuf Nihat	14	s. 4-5
Güzel Denmeyen	Faruk Nafiz	14	s. 5
Türkü	Orhan Seyfi	14	s. 5
Teracim-i Ahval	Mehmet Kadri	14	s. 5
İşittim ki Hastaymış	Orhan Seyfi	14	s. 5
Şinasi ve Asarı	İbrahim Necmi	14	s. 6-7
Son Ziyaret	Celadet Nazım	14	s. 7
Ben ve Benliğim	Haşim Nahit	14	s. 7
Hoppa	Kırık Billur	14	s. 7
Gece	Hasan Âli	14	s. 7
Mevsimlere Hitap	Burhanettin Âli	14	s. 7
Kadın ve Moda	Seniye Servet	14	s. 8
Şehrimizdeki İtfaiye Teşkilatı	Ali Nadir	14	s. 9-10
Molière Haftası	İbrahim Necmi	14	s. 10
Karanlıkta-1	Halit Fahri	14	s. 10
İspritizma Tezahüratı	Doktor R. F.	14	s. 11-12
Saçların	Süheyla Muhterem	14	s. 12
Ben ve Aşk	Celadet Nazım	14	s. 12
Hicran	*	14	s. 12
Hicran mı?	Mahmut Muzaffer	14	s. 12

Bugünün Mefkûresiyle Yirmi Sene Sonraya Doğru

	Leman Asıf	14	s. 13
Spor: Tarih	M. Sami	14	s. 14
Şiir-i İştihak	Cenap Harem	14	s. 14
Hikâye: Meczip	Ercüment Ekrem	14	s. 15
Serzeniş	Şeref Kazım	14	s. 15
Hikâye: Kandahar Âşıkları	Rezzan Arif	14	s. 15-16
Nota	<i>Yarın</i>	14	s. arka-iç

SAYI: 15**26 Kânunusani 1338, 1922; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	15	s. ön-iç
Yalnız Onu	Haşim Sami	15	s. ön-iç
Kurtulmak	İsmail Hakkı	15	s. 1
Başkasının Sözü	Fazıl Ahmet	15	s. 2
Manzumenin İlk Mısraı	Faruk Nafiz	15	s. 2
Ellerin	Halit Fahri	15	s. 2
Peşin Söze Cevap	İsmail Müştak	15	s. 3
Bir Çiftlik Manzarası	Orhan Seyfi	15	s. 3
Ben Neyim	Burhanettin Âli	15	s. 3
Şinasi ve Asarı	İbrahim Necmi	15	s. 4-5
Şarkı	Rifat Ahmet	15	s. 5
Şarkı	Mustafa Reşit	15	s. 5
Maiyetperverlik	Mehmet Zeki	15	s. 5-6
Azrail	Süheyla Muhterem	15	s. 6
İşte Bu Kadar	Kozanoğlu Ahmet Yahya	15	s. 6

Mahlûkat Hakkında Hisler ve Fikirler: Hayvanlara Dair

	Macit Şevket	15	s. 7
<i>Yarın</i> 'ın Bir Şiir Müsabakası	<i>Yarın</i>	15	s. 7
Molière ve Vefik Paşa	F. N.	15	s. 8
Vatan Şarkısı	Haşim Nahit	15	s. 8-9
Hikâye: Rirri	Paul Hervieu	15	s. 9-11

Kemalzade Ali Ekrem Beyefendi ile Mülâkat

	**	15	s. 11-12
Telepati	Doktor R. F.	15	s. 13
Varna, Şumnu Muhaberatı	Sırrı Paşa	15	s.13-14
Mahmud-ı Sani ve Amerika Elçisi	M. Sami	15	s. 14-15
Hortlak, Meraki	S. N	15	s. 15-16
Hikâye: Kandahar Âşıkları	Rezzan Arif	15	s. 16
Edebi Şuun	<i>Yarın</i>	15	s. arka-iç
Yeni Müsabakamız	<i>Yarın</i>	15	s. arka-iç

SAYI: 16**2 Şubat 1338, 1922; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	16	s. ön-iç
Fikirlerin Talii	Fazıl Ahmet	16	s. 1
Nev-i Diğeri	İsmail Hakkı	16	s. 2
Baki ile	Halil Nihat	16	s. 2
Bir Münakaşa Münasebetiyle	İsmail Müştak	16	s. 3
Divan-ı Naşir'den	Hakkı Naşir	16	s. 3
Şinasi ve Asarı	İbrahim Necmi	16	s. 4
Mahlûkat Hakkında Hisler ve Fikirler-3: Çiçeklere Dair			
	Macit Şevket	16	s. 5
Sabavet	Yusuf Nihat	16	s. 6
Fütur-ı Fırak	Mahmut Muzaffer	16	s. 6
Gazi Kara Abdurrahman	Mehmet İzzettin	16	s. 7
Kontes de Navailles ve Belçika Akademisi	**	16	s. 7-8
Abdülhak Hamit'e Mektup	Orhan Seyfi	16	s. 8-9
Recaizade Mahmut Ekrem Bey	İsmail Müştak	16	s.9-10
Hezeyan	Vasıf	16	s. 10
Gümüş Servi	***	16	s.10-12
Tütün ve Meşahir	R. F	16	s. 12-13
Hazin Bir Ziyaret	Mehmet Cemil	16	s. 13-14
Şikâyet	Rifat Ahmet	16	s. 14
Jimnastik Usulleri	M. Sami	16	s. 14-15
Hikâye: Bir Tahliye	Süleyman Bahri	16	s. 15-16

SAYI: 17**9 Şubat 1338, 1922; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	17	s. ön-iç
Erenlerin Bağından	Fazıl Ahmet	17	s. 1
Edirne Hakkında Hatırat	Abdurrahman Şeref	17	s. 2
Özledim Bu Akşam	Süheyla Muhterem	17	s. 2
Divan-ı Naşir'den	Hakkı Naşir	17	s. 2
Fazıl Ahmet Beyefendi'ye	S. M	17	s. 3
Anneme!..	Abdülbaki Aziz	17	s. 3
Edebiyatta İltimas	Fazıl Ahmet	17	s. 4
Rüyanın Fennen İzahı	Doktor R. F	17	s. 5
Köye Dönüş	Orhan Seyfi	17	s. 6-7
Tramvay Hadiseleri	Yusuf Nihat	17	s. 7-8
Sanatkâr	Faruk Nafiz	17	s. 8
İsveç'te Terbiye-i Bedeniye Tahsili ve Biz!..	M. Sami	17	s. 8-9
Eski Bir Sadrazamın Feraseti	Mehmet Zeki	17	s. 9-10
İzmir Yolunda	Orhan Şaik	17	s. 10
Gümüş Servi	**	17	s. 10-12
Hak ve Tahakküm	Mahmut Muzaffer	17	s. 12
Kâğıdın Tarihi	R. F	17	s. 12-13
Halet Efendi-1	**	17	s. 13-14
Varna, Şumnu Muhaberatı	Sırrı Paşa	17	s. 14
Hikâye: Bir Tahliye	Süleyman Bahri	17	s. 15-16
Karie ve Karilerimize	<i>Yarın</i>	17	s. 16
Mükâfat	<i>Yarın</i>	17	s.16

SAYI: 18**16 Şubat 1338, 1922; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	18	s. ön-iç
Hatice'ye	Ertuğrul Emin	18	s. ön-iç
Hasret	Hadi	18	s. ön-iç
Aşk (Lirizm)	Yahya Kemal	18	s. 1-2
Sultana Mersiye	Faruk Nafiz	18	s. 2
Efkâr-ı Umumiye	İsmail Müştak	18	s. 2-3

Havailer Meşrutiyeti	Fazıl Ahmet	18	s. 3-4
Bombay	Basri Lostar	18	s. 4-5
Karanlıkta	Halit Fahri	18	s. 5
Tramvay Hadiseleri	Yusuf Nihat	18	s. 6
Hayvanlar Arasında	Nazmiye Raşit	18	s. 7
Divan-ı Naşir'den	Hakkı Naşir	18	s. 7
Gazel	Hamamizade İhsan	18	s. 7
Temaşa Hayatında Bir Teceddüt	S. M	18	s. 8
Binicilik	Cemil Münir	18	s. 9
Köye Dönüş	Orhan Seyfi	18	s. 9-10
Gazel	Haşim Sami	18	s. 10
Tazmin	H. H	18	s. 10
Moralı Mustafa Paşa-1	Mehmet Zeki	18	s. 11-12
Varna, Şumnu Muhaberatı	Sırrı Paşa	18	s. 12
Tesadüf	Rifat Ahmet	18	s. 12
Şinasi ve Asarı	İbrahim Necmi	18	s. 13
Manyetizma ve İspritizmada Müşabehetler ve Farklar			
	Doktor R. F.	18	s. 14
Kadın	Seniye Servet	18	s. 15
Kuku Kuşunun Hünerleri	**	18	s. 15-16
Hikâye: Siyah Leke	Sem	18	s. 16
Mükâfat	<i>Yarın</i>	18	s. 16

SAYI: 19**23 Şubat 1338, 1922; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	19	s. ön-iç
Türk Sanatı Var mı?	İsmail Hakkı	19	s. 1
Sohbet	Fazıl Ahmet	19	s. 2
Divan-ı Naşir'den	Hakkı Naşir	19	s. 2
Gazel	Hamamizade İhsan	19	s. 2
Şinasi ve Asarı	İbrahim Necmi	19	s. 3-4
Fenn-i Hukukta İnkılâp Hakkında Musahabe			
	Celal Nuri	19	s. 4-5
Hayvanlar Arasında	Nazmiye Raşit	19	s. 5-6

Köye Dönüş	Orhan Seyfi	19	s. 6-7
Amma	Belkıs Edip	19	s. 7
İki Canda Bir Dert	Faruk Nafiz	19	s. 7
Son Görüş	Süheyla Muhterem	19	s. 7
Türk Mimarisinde Merkezi Kubbe İnşasının Tekâmülü			
	Mimar Kemalettin	19	s. 8-9
Paul Mounet	**	19	s. 9
Efsane Değil	Mehmet Sermet	19	s. 9
İtalya Ceza Kanununa Bir Nazar	Yusuf Nihat	19	s. 10
Manyetizma ve İspritizma Tezahüratı	Doktor R. F	19	s. 11-12
Azeri	Emin Abit	19	s. 12
Terkib-i Bent Li-Cenab-ı Veysi	**	19	s. 12-13
İlk Ceza	Na-bedit	19	s. 13
Yâd Elllerinde	Hatimi Senih	19	s. 13
Ümitsiz	Burhanettin Âli	19	s. 13
Terbiye-i Bedeniye	M. Sami	19	s. 13-14
Hikâye: Tecrübe	Refik Nuri	19	s. 14-16
İzmir Türküsü	Ali Haydar Emir	19	s. 16
Mükâfat	<i>Yarın</i>	19	s. 16
Pür-İrtiaş	Baha Esat	19	s. arka-iç

SAYI: 20**2 Şubat 1338, 1922; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	20	s. ön-iç
Gönülden Sesler	<i>Yarın</i>	20	s. ön-iç
Çalığışu	<i>Yarın</i>	20	s. ön-iç
Tahmis	Bahri Vedat	20	s. ön-iç
Çalgıcının Seyahati	<i>Yarın</i>	20	s. ön-iç
Üç Ağa	İsmail Hakkı	20	s. 1-2
Eski Bir Kroki	Fazıl Ahmet	20	s. 2
Şinasi ve Asarı	İbrahim Necmi	20	s. 3
Moralı Mustafa Paşa-2	Mehmet Zeki	20	s. 4-5
Cemre	Meliha Avni	20	s. 5
Ay Doğarken	Süheyla Muhterem	20	s. 5

Damla Damla	Ali Mümtaz	20	s. 5
İlk Güneş	Halit Fahri	20	s. 5
Annesiz Ölü	Faruk Nafiz	20	s. 5
Heine	Nazmiye Raşit	20	s. 6
Köye Dönüş	Orhan Seyfi	20	s. 7
Aveng-i Şuhur: Şubat	**	20	s. 7
Bohemya ve Musiki: Jan Marjak	D. S. A	20	s. 8
Gazel	Hamamizade İhsan	20	s. 8
Sihir	Hasan Âli	20	s. 8
Kadın ve Moda	Seniye Servet	20	s. 9
Modaya Dair	Hayriye Süha	20	s. 9-10
Anadolu Hikâyeleri: Murat Dede	Server Ziya	20	s. 10-11
Yerin Kulağı Var	Ali Sami	20	s. 11-12
Terbiye-i Bedeniye	M. Sami	20	s. 12
Uzunca Sevindik	Mehmet İzzettin	20	s. 13
Şair Evlenmesi	Şinasi	20	s.14-16
Mükâfat	<i>Yarın</i>	20	s. 16

SAYI: 21**9 Mart 1338, 1922; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	21	s. ön-iç
Gönülden Sesler	<i>Yarın</i>	21	s. ön-iç
Çalığışu	<i>Yarın</i>	21	s. ön-iç
Ömer Seyfettin	Ali Canip	21	s. 1-2
Ömer'in Ölüm Hastalığına Dair Notlarım	A. C	21	s. 2-3
Ömer Seyfettin	İbrahim Alaattin	21	s. 3
Ömer Seyfettin	Hüseyin Rahmi	21	s. 3
Ömer Seyfettin	Halil Nihat	21	s. 4
Ömer Seyfettin	Hıfzı Tefvik	21	s. 3
Ömer Seyfettin	Halit Ziya	21	s. 3
Ömer Seyfettin	Halit Fahri	21	s. 3
Ömer Seyfettin	Halide Nusret	21	s. 4
Ömer Seyfettin	Refik Halit	21	s. 4
Ömer Seyfettin	Suat Derviş	21	s. 4

Ömer Seyfettin	Sıtkı	21	s. 4
Ömer Seyfettin	Akil Koyuncu	21	s. 4
Ömer Seyfettin	Ali Ulvi	21	s. 4
Ömer Seyfettin	Faruk Nafiz	21	s. 4
Ömer Seyfettin	Fazıl Ahmet	21	s. 4
Ömer Seyfettin	Fehmi Razi	21	s. 4
Bombay-2	Basri Lostar	21	s. 4-5
Gazel	Hamamizade İhsan	21	s. 5
Şinasi ve Asarı	İbrahim Necmi	21	s. 6
Gazel	Muallim Muhittin Raif		
		21	s. 6
Gabriele D'Annunzio	Ali Fahri	21	s. 7
Henri Bataille'ın Ölümü	F. N	21	s. 8
Laleler	Ali Mümtaz	21	s. 8
Elem Şairi	Süheyla Muhterem	21	s. 8
"Has Bahçe"den	Faruk Nafiz	21	s. 8
Kadın ve Moda	Seniye Servet	21	s. 9
Gönülünden Sesler	F. N	21	s. 9-10
Melek	Vasıf Hikmet	21	s. 10
Yıllardan Sonra...	Cenap Harem	21	s. 10
Uruk-ı Beşer	**	21	s. 10-12
Moralı Mustafa Paşa-3	Mehmet Zeki	21	s. 12-14
Çamlıkta	Necdet Mithat	21	s. 14
Sanatkârın Ölümü	Güzide Şefik	21	s. 14
Bahar	Hayrettin Aziz	21	s. 14
Terbiye-i Bedeniye	M. Sami	21	s. 15
Hikâye: Kim Aldandı	Refik Nuri	21	s. 16

SAYI: 22**16 Mart 1338, 1922; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	22	s. ön-iç
Baş Aşağı	İsmail Hakkı	22	s. 1
Kokteyl Gibi	F. A.	22	s. 1-2
İhtiyar	Ömer Seyfettin	22	s. 2

Kızılırmak'a	Ömer Seyfettin	22	s. 2
Mefkûre	Ömer Seyfettin	22	s. 2
Bombay-3	Basri Lostar	22	s. 2-4
Bir Mersiye	Ahmet Hikmet	22	s. 4
Maniler	Necdet Rüştü	22	s. 4
Haykırmak İstiyorum	Ali Mümtaz	22	s. 4
İtalyan Edebiyatı	Ali Fahri	22	s. 5
Yeşil Gölgele	Vasfi Raşit	22	s. 6-7
Sufiye	Rifat Necdet	22	s. 7
İki Büyük Hikâye (Çalıkuşu) ve (Gençliğimiz) ***		22	s. 7-8
Sensiz	Na-bedit	22	s. 8
Terbiye-i Bedeniye	M. Sami	22	s. 8-9
İlk Göz Ağrısı	Faruk Nafiz	22	s. 9-14
Gurbet Akşamı	Burhanettin Âli	22	s. 14
Nefes	Giritli: Mehmet Sıtkı	22	s. 14
Nefes	Abdurrahman Hamit	22	s. 14
"Yarın"ın Temaşa Tefrikaları	<i>Yarın</i>	22	s. 14
Bu Hisler Neden	Meliha Avni	22	s. 15
Ömrüm	Süheyla Muhterem	22	s. 15
Hezeyan	Güzide Şefik	22	s. 15
Âmâ	Münevver Ziya	22	s. 15
Gelmeyen Sevgili	Hazin	22	s. 15
Hikâye: Kim Aldandı	Refik Nuri	22	s. 16
Borçlu	Nane Şükrü	22	s. 16
Kazanan Numaralar	<i>Yarın</i>	22	s. arka-iç
Gönülde Sesler	<i>Yarın</i>	22	s. arka-iç

SAYI: 23**23 Mart 1338, 1922; Perşembe**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	23	s. ön-iç
Gemici	Deniz	23	s. ön-iç
Türk Edebiyatında Yegâne Vatan Şairi Namık Kemal			
	İbrahim Necmi	23	s. 1
Fransız Edebiyatına Dair Musahabe	M. A	23	s. 2-3

Materan	Basri Lostar	23	s. 3-5
Yeni Almanya Ceza Kanunnamesi Layihası			
	Vasfi Raşit	23	s. 5-6
Sevgilim	Hayrettin Aziz	23	s. 6
Fenni Mübahaseler	Hamit Rifat	23	s. 7-8
Kadın	Seniye Servet	23	s. 9
Duyduğum Hicran	Güzide Şefik	23	s. 9
Ret ve Davet	Ali Mümtaz	23	s. 9
Bir Güzel	Süheyla Muhterem	23	s. 9
Tarih	Mehmet Zeki	23	s. 10
İlham Diyor ki:	Hayrunnisa Şefik	23	s. 10
İçtimai Nekaisimizin Islahında Doktorlarımız			
	Nezihe Muhittin	23	s. 11-12
Faruk Nafiz İçin Gazel	Rıfkı Melül	23	s. 12
Hicran İlhamları	Abdurrahman Hamit	23	s. 12
İlk Göz Ağrısı	Faruk Nafiz	23	s. 12-15
Gazel	Muhittin Raif	23	s. 15
Terbiye-i Bedeniye	M. Sami	23	s. 16
“Yarın”ın Temaşa Tefrikaları	<i>Yarın</i>	23	s. arka-iç

SAYI: 24**30 Mart 1338, 1922; Perşembe**

<i>Yarın</i> 'ın Altı Ayı	<i>Yarın</i>	24	s. ön-iç
Murat Molla Dergâhı	Süleyman Nazif	24	s. 1-2
Türk Edebiyatında Yegâne Vatan Şairi Namık Kemal-2			
	İbrahim Necmi	24	s. 2-3
Hakkı'ya Gazel	Na-bedit	24	s. 3
Yaşayan Ölü	Necdet Rüştü	24	s. 3
Gurbete Giden Yol	Süheyla Muhterem	24	s. 3
Fende Bir İhtilal	Hamit Rifat	24	s. 4-5
Kadın	Seniye Servet	24	s. 5
İrk-ı Asfar	Doktor Rasim Ferit	24	s. 6
Aşkımız	Burhanettin Âli	24	s. 6
Spor Musahabesi	M. Sami	24	s. 7

Gazel	Celadet Nazım	24	s. 7
“ <i>Yarın</i> ”ın Karileriyle Samimi Bir Hasbihal	Suphi Nuri	24	s. 8-9
“ <i>Yarın</i> ”ın Genç ve Kıymetli Müessisi Suphi Nuri Bey’e			
	İsmail Müştak	24	s. 9-10
Uzaktan	Vasıf Hikmet	24	s. 10
Bir Meleğe	Meliha Avni	24	s. 11
Anadolu Hikâyeleri: Fatmacık	Server Ziya	24	s. 11
İlk Göz Ağrısı	Faruk Nafiz	24	s. 12-14
Altı Aylık Fihrist	<i>Yarın</i>	24	s. 15-16

SAYI: 25**6 Nisan 1338, 1922; Perşembe**

Mecmuamız Niçin Yaşayamıyor?	**	25	s. 1-2
Kitabe-i Seng-i Mezar	Süleyman Nazif	25	s. 2
Üç Fikir Cereyanı	**	25	s. 2-3
Gazel	Ercüment Ekrem	25	s. 3
Taş Parçası	**	25	s. 3
Eski İstanbul	Ali Kâmi	25	s. 4-5
Baki ile	Halit Nihat	25	s. 5
İtalyan Edebiyatı	Ali Fahri	25	s. 6-7
Musiki Hareketleri: Darülelhan’da Bir İki Saat)			
	**	25	s. 8-9
Delisin	Abdülkadir	25	s. 9
Hikâye: Yakut Yüzük	P. S.	25	s. 9-10
Gazel	Hamamizade İhsan	25	s. 10
Sultanahmet Kahvesi’nde	B. K	25	s. 11-12
Türk’ün Kabiliyeti	M. Sami	25	s. 12-13
Darülmualimat’ta Bir Gün	**	25	s. 13-14
Delinin Birinci Duası	Nazım Hikmet	25	s. 14
İlk Göz Ağrısı	Faruk Nafiz	25	s. 14-16
Aveng-i Şuhur: Nisan	<i>Yarın</i>	25	s. 16
Uruk-1 Beşer: İrk-1 Asfar	***	25	s. arka-iç

SAYI: 26**13 Nisan 1338, 1922; Perşembe**

Şuna ve Buna Dair... arka-iç	Fuat Samih	26	s. ön-iç /
Haftada Bir	İsmail Müştak	26	s. 17-18
Tazmin	Abdülkadir Fikri	26	s. 18
Amerika'da Kadınlar	Celal Nuri	26	s. 18-20
Gazel	Süleyman Nazif	26	s. 20
İmla Meselesi Dolayısıyla	Akil Koyuncu	26	s. 20-21
Artık Öksüz Yaşayım..	Necdet Rüştü	26	s. 21
Kitabe	Mithat	26	s. 21
Vatan Şairi Namık Kemal-3	İbrahim Necmi	26	s. 22-23
Bir Renk, Bir Tezat ..	Halit Fahri	26	s. 23
Tahtelbahir Servetler	Ahmet Cemalettin	26	s. 23-24
Tariz / Cevap	Adnan Fuat	26	s. 25-26
Cevaba Cevap	M. Sami	26	s. 26-27
Çiçekler ve Siz	Süheyla Muhterem	26	s. 27
İtalyan Edebiyatı	Ali Fahri	26	s. 28-29
Hikâye: Günah mı?..	M. Aziz	26	s. 29-31
İlk Göz Ağrısı	Faruk Nafiz	26	s. 31-32
Satranç Oyunu	M. M	26	s. arka-iç

SAYI: 27**20 Nisan 1338, 1922; Perşembe**

Şuna ve Buna Dair...	<i>Yarın</i>	27	s. ön-iç
Satranç Tarihi arka-iç	Muzaffer Muhittin	27	s. ön-iç /
Bir Tahmis Münasebetiyle	Süleyman Nazif	27	s. 33-34
Tahmis-i Gazel-i Cudî	Nurettin Avni	27	s. 34
Şarkı	Ercüment Ekrem	27	s. 34
Şarkı	Mehmet Sermet	27	s. 34
Amerika'da Tahsil-i Âli	Celal Nuri	27	s. 34-36
Sen ve Ben	Necdet Rüştü	27	s. 36
Vatan Şairi Namık Kemal-4	İbrahim Necmi	27	s. 36-37
Yarımkı Musikimiz	Halil Bedi	27	s. 37-38

Avusturya İmparatoriçesi	Rasim Ferit	27	s. 38-39
Gazel	Hamamizade İhsan	27	s. 39
Son Çare	Burhanettin Âli	27	s. 39
Bir Kıta	Mehmet Sermet	27	s. 39
Davutpaşa Sultanisi Terbiye-i Bedeniye Hocasına Cevap			
	M. Sami	27	s. 40- 43
Babîâli Kâtipleri	Ali Kâmi	27	s. 42
Annem Diyor ki	Bakülü: Emin Abit	27	s. 43
Şark Günü-Amerikan Kızlar Koleji'nde	Refik Ahmet	27	s. 43-44
Serzeniş	H. R.	27	s. 44
Fecrin Mai Karanlığında	Süheyla Muhterem	27	s. 44
Ona	Emine. M.	27	s. 45
Gençlik İçin	Vasıf Hikmet	27	s. 45
Aşk Uyumaz	Heyet-i Tahririye	27	s. 45-46
Aşk Uyumaz	İsmail Müştak	27	s. 46-48
Karilerimize	<i>Yarın</i>	27	s. arka-iç
Dikkat Sporculara	<i>Yarın</i>	27	s. Arka

SAYI: 28**27 Nisan 1338, 1922; Perşembe**

Ramazan	<i>Yarın</i>	28	s. ön-iç
Beş Müderris	<i>Yarın</i>	28	s. ön-iç
Satranç Müsabakası	M. M	28	s. ön-iç
Türk'e Dair	Süleyman Nazif	28	s. 49
Amerika'da Muhacirin	Celal Nuri	28	s. 50-51
Milli Dertler	Abdurrahman Âdil	28	s. 51
Eski Mektuplar	Ekrem	28	s. 52
Cemiyet Hayatı	Suat Derviş	28	s. 53-54
Vapur Başında	Süheyla Muhterem	28	s. 54
O Meçhul Yolcuya	Güzide Şefik	28	s. 54
Bir Mukayese	Halide	28	s. 54-56
Yâr-i Giryan	Bahri Vedat	28	s. 56
Dalgalar Coşarken	Burhanettin Âli	28	s. 56
Kadın ve Moda	Seniye Servet	28	s. 57

Küçük Nasihatler	S. S.	28	s. 57
Uruk-1 Beşer: Irk-1 Esvet	R. F	28	s. 58
Iskat-1 Cenin	Ahmet Cevdet	28	s. 59-60
Bilsen Ne Olur	Mehmet Sermet	28	s. 60
Gazel	Hamamizade İhsan	28	s. 60
Rusya'da Temaşa Hayatı	**	28	s. 60
Nev'î ve Asarı	Orhan İhsan	28	s. 61
Bir Kıta	Mehmet Sermet	28	s. 61
Kendi Kendini İkna ile Güzelleşmek	Rasim Ferit	28	s. 61-62
Satranç Tarihi	Muzaffer Muhittin	28	s. 62-63
Aşk Uyumaz	İsmail Müştak	28	s. 63-64
Dikkat Sporculara	<i>Yarın</i>	28	s. Arka

SAYI: 29 **4 Mayıs 1338, 1922; Perşembe (*Yarın Spor Nüshası*)**

Anlamayan Hangimiz	Adnan Fuat	29	s. ön-iç
Davutpaşa Sultanisi Terbiye-i Bedeniye Hocasına Cevap	M. Sami	29	s. ön-iç, arka-iç
Maksadımız	M. Sami	29	s. 65
Spor ve Türkler	Suphi Nuri	29	s. 66
Sporculukta Yeni Fikirler: Amatörlük, Profesyonellik	M. Sami	29	s. 66-67
Futbolda Çalım	Sadi	29	s. 68
Futbolda İdmanın Kıymeti	<i>Yarın</i>	29	s. 68
Tenis: Birkaç Şampiyonun Oyunu	<i>Yarın</i>	29	s. 69-70
Ahmet Talat Bey'e Cevap	Heyet-i Tahririye	29	s. 71
Bir Boksörün Adalatı	Eşref Şefik	29	s. 72
Âdil Bey'in En Çetin Musaraası	Âdil	29	s. 72-73
En Çetin Musaraam	Mazlum	29	s. -72-73
En Çetin Musaraam	Artin	29	s. 73
Son Ayların Yıldızı Boksör (Criqui)	**	29	s. 73-74
Boksörlere Nasihat	Bob Ficgizmund	29	s. 74-75
Kemal-Danyal Güreşi	M. Sami	29	s. 76-77

Spor Masajı	<i>Yarın</i>	29	s. 77
Zikre Şayan Vakalar, Haberler	<i>Yarın</i>	29	s. 77-78
Canlı Lokomotif	<i>Yarın</i>	29	s. 78
Bu Ayın Boks Maçları	<i>Yarın</i>	29	s. 78-79
Zeynel Bey'in Talat Bey'e Cevabı	Boksör Zeynel	29	s. 79
Bilardo	A. S	29	s. 79
Telebbüs ve Spor	Eşref Şefik	29	s. 80

SAYI: 30**11 Mayıs 1338, 1922; Perşembe**

İlim ve Fen	Kâmuran Sırrı	30	s. ön-iç
Akıllılar, Deliler	İsmail Müştak	30	s. 81-82
Parçalar	**	30	s. 82
Gazel	Süleyman Nazif	30	s. 82
Gazel	**	30	s. 82
Son Buse	Talha	30	s. 82
Zincirli Dede Muhyi Paşa-1	Kadri	30	s. 82
Gece Kuşları	Tahsin Nahit	30	s. 83
Eski Arkadaşım	Suphi Nuri	30	s. 83
Bir Zamanda İki Ziya'	Süleyman Nazif	30	s. 83
Tahsin Nahit'in Sene-i Devriye-i Vefatı	Münasebetiyle Söylenen Sözlere Bir		
Sahife	Falih Rıfkı, Fazıl Ahmet, F. N.,		
Necmettin Sadık, Mehmet Rauf, Mithat Cemal		30	s. 83-84
Ey İlahem	Tahsin Nahit	30	s. 84
Haksız Ölüm	Celal Sahir	30	s. 84
Tahsin Nahit ve Temaşa	S. N.	30	s. 85
Zavallı Amcazadem "Tahsi Nahit" İçin	Necdet Rüştü	30	s. 85
Sümbül Manisi	Na-bedit	30	s. 85
Yüz Seneden Beri Moda Çiçekler ve Tarihi	**	30	s. 86
Hilal Diyor ki:	Abdurrahman Hamit	30	s. 86
Zakkumlar Açarken ..	Hüsamettin Macit	30	s. 87
Kendi Kendime	Akil Koyuncu	30	s. 87
Türkiye Uyanmış...	Ali Rıza Seyfi	30	s. 87
Milli Bir Ziya'	**	30	s. 88

Kadın ve Moda	Seniye Servet	30	s. 88
Şah Safi	Mehmet Kadri	30	s. 89
Nuriye Hanım'ın Konferansı	<i>Yarın</i>	30	s. 89
Gazel	Muhittin Raif	30	s. 89
Bir Zavallıya	Süheyla Muhterem	30	s. 89
Vatan Güneştir	Süheyla Muhterem	30	s. 89
Maarif	**	30	s. 90
Hintlilerin Âdât ve Secayası	Fahrettin	30	s. 91-92
Gazel	Hamamizade İhsan	30	s. 92
Fuzuli'ye Nazire	**	30	s. 92
Şark'a Doğru	Fuat Hulusi	30	s. 92
Mehtapsızlık İçinde	M. Arif	30	s. 92
Her Emel Bittikten Sonra!.	Hadiye Hümeysra	30	s. 93-94
Ben Öldüğüm Gün..	Necdet Rüştü	30	s. 94
Türbedar..	Mehmet Fazıl	30	s. 94
Aşk Uyumaz	İsmail Müştak	30	s. 95-96
Ramazan	<i>Yarın</i>	30	s. arka-iç
Âveng-i Şuhur: Mayıs	<i>Yarın</i>	30	s. arka-iç
İtalyan Edebiyatı	<i>Yarın</i>	30	s. arka-iç

SAYI: 31**18 Mayıs 1338, 1922; Perşembe**

Ramazan Dedikoduları	**	31	s. ön-iç
Yeni Alman Ceza Kanunnamesi Layihasına			
	Vasfi Raşit	31	s. ön-iç /
arka-iç			
Ecnebi Ruhu-1	<i>Yarın</i>	31	s. 97-98
Bir Sefil İçin	Faruk Nafiz	31	s. 98
Acem Şairi	Mehmet Kadri	31	s. 99
Güzel "Ay"a	Süheyla Muhterem	31	s. 99
Kadınlarımızdan Ne Bekliyoruz?	Tahsin Fazıl	31	s. 100
İstanbul Şarkısı	Fuat Hulusi	31	s. 101
Gazel	Hamamizade İhsan	31	s. 101
Ker Ali	S. Z	31	s. 101

Garip Bir Futbol Müsabakası	**	31	s. 101
Pona	Basri Lostar	31	s. 102-103
Şahin Giray	Mehmet Kadri	31	s. 103
Gazel	Mahmut Muzaffer	31	s. 103
Anadolu Yetimleri	<i>Yarın</i>	31	s. 104
Oh İzmir ..	Faik Âli	31	s. 104
Vermeyiz İzmir'i	Hüseyin Suat	31	s. 105
Güzel İzmir	Samih Rifat	31	s. 105
Einstein Nazariyesinin "Film"den Görüntüsü			
	Hamit Rifat	31	s.106-108
Gönlüm	Esat Ömer Eyyubi	31	s. 108
Gazel	Muhittin Raif	31	s. 108
Notlar ve Tetebbular	Fuat Raif	31	s. 109
Uruk-ı Beşer: İrk-ı Esvet	Rasim Ferit	31	s. 110
Gecelerde Seninle..	Mediha Ekrem	31	s. 111
Bir Kefen Yeter..	Necdet Rüştü	31	s. 111
Mum Karşısında..	Hilmi	31	s. 111
Hani?	S. F. Hulusi	31	s. 111
Hikâye: Nibelung'un Hazinesi	Nazmiye Raşit	31	s. 112
"Mehtapta Bir Aşk"	Tevfik Nevzat	31	s. 112

SAYI: 32**28 Mayıs 1338, 1922; Pazar**

Ramazanda Spor	M. Sami	32	s. ön-iç
Türk Tarihinin Menşei ve Dasitan-ı Milli	M. Şemsettin	32	s. 113-114
Gazel	Hamamizade İhsan	32	s. 114
Döner Gelir	Salih Zeki	32	s. 115
Süleyman Nazif Beyefendi'nin Bir Gazelini Tahmis			
	Ali İlmi	32	s. 115
Gazel	Süleyman Nazif	32	s. 115
Gazel	Hamamizade İhsan	32	s. 115
Rubai	Muhittin Raif	32	s. 115
Suat Derviş Hanımefendi'ye	Süheyla Muhterem	32	s. 116

Bülbül	Süheyla Muhterem	32	s. 116
Canana	Neyzen Tevfik	32	s. 117
Yeni Doğan Bir Şair	<i>Yarın</i>	32	s. 117
Mutasavvıfane	Neyzen Tevfik	32	s. 117
Pona-2	Basri Lostar	32	s. 118
Brezilya'nın Gösterdiği Numune	Rasim Ferit	32	s. 119
Yetimler Sergisinde	**	32	s. 120-121
Amerikalılıkla Temessül	Celal Nuri	32	s. 122
Hep Fani	Necip	32	s. 123
Bayram mı Yarın?	Fuat Hulusi	32	s. 123
Gel Beraber Ölelim	Necdet Rüştü	32	s. 123
Gazel	Muhittin Raif	32	s. 123
Nazire	Mahmut Muzaffer	32	s. 123
Nur Baba Münasebetiyle	Necip	32	s. 124
Bir Gazeli Tahmis	Mustafa Nuri	32	s. 124
Gazel	Mahmut Muzaffer	32	s. 124
Ramazan ve Temaşa	Selim Nüzhet	32	s. 125
Notlar ve Tetebbular	Fuat Raif	32	s. 126
Moda	Seniye Servet	32	s. 127
Uzaktan	Güzide Şefik	32	s. 127
Gazel	Vedat Örfi	32	s. 127
Gazel	Muhittin Raif	32	s. 127
Aşk Uyumaz	İsmail Müştak	32	s. 128
Garip Bir Kerrat Cetveli	Suat Halim	32	s. 129
(Bülbül)'e	Selahattin	32	s. 129
Taşların Suret-i Hareketi ve Satranç Oyunun Anasır-ı Esasiyesi	**	32	s. 129-130
Hasretli Bayramların İntibaatı	<i>Yarın</i>	32	s. 131
Açmayan Gonca	Mahmut Cevdet	32	s. 131
Cemiyet Hayatı	Server Ziya	32	s. 132
Gül	Ebussuut Sadi	32	s. 132
Son Günler	Mehmet Hilmi	32	s. 132
Felsefe-i Hayat	Nihal Kılıçzade	32	s. 132

Yeni Alman Ceza Kanunnamesi Layihası	Vasfi Raşit	32	s. arka-iç
Sporculara	<i>Yarın</i>	32	s. Arka

SAYI: 33**8 Haziran 1338, 1922; Perşembe**

Bedrettin Simavi-Mahmut Hüdai	Mehmet Zeki	33	s. ön-iç / arka-iç
Ruh Nazariyeleri	M. Şemsettin	33	s. 133-134
Gazel	Süleyman Nazif	33	s. 135
S...’nin Lisanından	Faik Âli	33	s. 135
Eser-i Ceddanîyet	Sait Paşa	33	s. 135
Tahmis-i Gazel-i Peder-i	<i>Yarın</i>	33	s. 135
Gemicilerin Şarkısı	Halit Fahri	33	s. 135
Gazel	Mahmut Muzaffer	33	s. 135
Bir Fincan Kahve	Doktor Rasim Ferit	33	s. 136
Hindistan Tarihine Bir Nazar	F. V	33	s. 137
Gazel	Çiğalazade Adnan Âli	33	s. 137
Elimde Değil	Fuat Hulusi	33	s. 137
Amerikalılığa Temessül	Celal Nuri	33	s. 138
Yeni Çıkan Bir Kitap Münasebetiyle	Faruk Nafiz	33	s. 139-140
Aveng-i Şuhur: Haziran	**	33	s. 140
Şiir-i Leyal	Ebussuut Sadi	33	s. 141
Yeksani’den	Salih Zeki	33	s. 141
(Lâhutî)’nin Bir Gazeli	Mehmet Kadri	33	s. 142
Olanlar Bitenler	**	33	s. 142
Bütün Çektiklerimizin Başı Bilgisizliktir	Zühtü Rıza	33	s.143-144
Pul Koleksiyonu	**	33	s. 144
Tetkik ve Tetebbular	Fuat Raif	33	s. 145
Nur Baba Münasebetiyle	Necip	33	s. 146-147
Âbu Dağı’nda	Basri Lostar	33	s. 147- 148
1919 Almanya Ceza Kanunnamesi Layihasına Nazaran Kanun-ı Ceza’nın Zaman İtibariyle Şumulü	Vasfi Raşit	33	s. arka-iç

SAYI: 34**15 Haziran 1338, 1922; Perşembe**

Altın Memleketler	<i>Yarın</i>	34	s. ön-iç
1919 Almanya Ceza Kanunnamesi Layihasına Nazaran Kanun-ı Ceza'nın Zaman İtibariyle Şumulü	Vasfi Raşit	34	s. Ön-iç / arka-iç
Muhtelif Sosyalist Sistemleri	Suphi Nuri	34	s. 149
Edebiyatta Züppeler	Faruk Nafiz	34	s. 150
Hamiş	F. N	34	s. 150
Kalbimin Çiçeklerinden	Yahya Saim	34	s. 150
Hepsinden Ziyade	Faik Âli	34	s. 151
Zemzeme	Yahya Saim	34	s. 151
Gazel	Muhittin Raif	34	s. 151
Gazel	Cavit Sermedi	34	s. 151
Nur Baba Münasebetiyle	Necip	34	s. 152
Hindistan'ın Tarihine Bir Nazar	B. R	34	s. 153
Bombay-4	Basri Lostar	34	s. 154
Leonardo Da Vinci	Fikri Rifat	34	s. 155
Gülmeye İdin	Salih Zeki	34	s. 155
Claude Farrère'in İstanbul'da On Günü	**	34	s. 156-157
"Kambur"dan	Faruk Nafiz	34	s. 158
İnkıraz	H. Nihal	34	s. 158
Ben Ölürsem	Süheyla Muhterem	34	s. 158
Ağlarken..	Mediha Ekrem	34	s. 158
İlim Kuvvettir	Doktor Zühtü Rıza	34	s. 159-160
Tetkik ve Tetebbular	Fuat Raif	34	s. 161
Aşk Uyumaz	İsmail Müştak	34	s. 162
Baba Evi	Gabriele D'Annunzio	34	s.163- 164

SAYI: 35**22 Haziran 1338, 1922; Perşembe**

Olanlar, Bitenler	<i>Yarın</i>	35	s. ön-iç
Sened-i Catherine Sigortası	<i>Yarın</i>	35	s. ön-iç
Tuhaf Sergüzeştler	<i>Yarın</i>	35	s. ön-iç
Altın Memleketler	<i>Yarın</i>	35	s. ön-iç / arka-iç
Muhtelif Sosyalist Sistemleri	Suphi Nuri	35	s.165-166

Şarkı	Fuat Hulusi	35	s. 166
Mabed-i Aşk	Muhittin Raif	35	s. 167
Sinema ile New York	Celal Nuri	35	s. 168
Berhampur	Basri Lostar	35	s.169-170
Hayvanat	**	35	s. 170
Zeren	Na-bedit	35	s. 171
Hicranın Şaheseri	Necdet Rüştü	35	s. 171
Cemal Reşit Bey	<i>Yarın</i>	35	s. 171
Meserretli Bir Günün Tesidi	Emine Sümeyye	35	s. 172
Büyük Dostumuz Claude Farrère Cenapları İzmit'te	**	35	s. 172
Söğüt İlk Padişahımız Osman Gazi'nin Maskat-ı Re'sidir	**	35	s. 173
Tahtakurusu	Doktor Rasim Ferit	35	s. 174
Kadın ve Moda	Seniye Servet	35	s. 175
Nur Baba Münasebetiyle	Necip	35	s. 176-177
Son Karar	Nimet Ziya	35	s. 177-178
Baba Evi	Gabriele D'Annunzio	35	s.178-179
Tetkik ve Tetebbular	Fuat Raif	35	s. 180

SAYI: 36**29 Haziran 1338, 1922; Perşembe**

Hindistan'ın Tarihine Bir Nazar	Basri Vedat	36	s. ön-iç
Bir Sanatkâr ve Bir Teselli	Safveti Ziya	36	s. 181-182
Gazel	İhsan Mahvi el-Mevlevi	36	s. 183
Gazel	Muhittin Raif	36	s. 183
Edirne	Süheyla Muhterem	36	s. 183
Şiir	Adnan Âli	36	s. 183
Şarkı	Süheyla Muhterem	36	s. 183
Gazel	Muhittin Raif	36	s. 183
Can Sıkıntısı	Faruk Nafiz	36	s. 184
Hamiş	F. N	36	s. 184
Dağa Çıkan Kurt	Halide Edip	36	s. 185-186
Yavuz'un Torunları	Vedat Örfi	36	s. 187

Sinema ile New York	Celal Nuri	36	s. 187
On Sekiz Günden Beri Türk'ün Misafiri Olan Claude Farrère, Heyecanlı Bir Nümayiş İçinde Vatanına Dönerken	**	36	s. 188
Makriköyü'nde Dördüncü Yarış	**	36	s. 189
Materyalizm	A. P	36	s. 189-190
Zebun	Muhsin	36	s. 191
Tetkik ve Tetebbular	Fuat Raif	36	s. 192
Son Mektup	H. Nihal	36	s. 193
Berhampur-5	Basri Lostar	36	s. 193-194
Baba Evi	Gabriele D'Annunzio	36	s. 195-196
Sadık Dost	Oscar Wilde	36	s. arka-iç

SAYI: 37**6 Temmuz 1338, 1922; Perşembe**

Ressam Henri Valenciet	**	37	s. ön-iç
Moda	Seniye Servet	37	s. ön-iç
Usul-i İmla Risalesi Münasebetiyle	Yahya Sezai	37	s. 197-198
Gazel	Muhittin Raif	37	s. 198
Gazel	Cavit Sermedi	37	s. 198
Gazel	Necip	37	s. 199
Dağ Çiçeği	Necip	37	s. 199
Şarkı	Abdurrahman Hamit	37	s. 199
Şarkı	Fuat Hulusi	37	s. 199
Gözlerim	H. Nihal	37	s. 199
Kıta	Muhittin Raif	37	s. 199
Bülbül Türküsü	Salih Zeki	37	s. 199
Öteki Dünyadaki Erenköyü'nde	Celal Nuri	37	s. 200
Rabindranath Tagore'dan Bir Parça	Hasan Cemil	37	s. 201
New York'ta Bir Gece...	F. S	37	s. 201-202
Halk Türküleri	**	37	s. 203
Çınar Altı	Ziya Gökalp	37	s. 203
Güzel Ankara ve Sivas	**	37	s. 204
Taksim Stadyumunda Beş Senelik Spor Birincilikleri	Nuri	37	s. 205- 206

Sevdanın Tadı	Necdet Rüştü	37	s. 206
Salih Zeki Bey'in Kabrini Ziyaret	**	37	s. 207
Terci-i Bend-i Kıyası	Kıyası	37	s. 207
Zebun	Muhsin	37	s. 208
Aşk Uyumaz	İsmail Müştak	37	s. 209
Sanatta Gençlik	Faruk Nafiz	37	s. 210
Baba Evi	Gabriele D'Annunzio	37	s. 211- 212
Sadık Dost	Oscar Wilde	37	s. arka-iç

SAYI: 38**13 Temmuz 1338, 1922; Perşembe**

Mehter-i Hakani	**	38	s. ön-iç
Musiki	Nevruzzade Hayri	38	s. 213- 214
Çamlıca'dan Bir Haber	Faruk Nafiz	38	s. 214
Gazel	Cavit Sermedi	38	s. 214
Şarkı	Cavit Sermedi	38	s. 214
Midilli	Faik Âli	38	s. 215
Anber	Na-bedit	38	s. 215
Garip İzdivaçlar	Fuat Samih	38	s. 216
Gazel	Muhittin Raif	38	s. 216
Raphael	Fikriye Rifat	38	s. 217
Kırmızı Gül Türküsü	Salih Zeki	38	s. 217
Bektaşılık Nedir, Nasıl İlğa Olundu?	Sait	38	s. 218-219
Amerika'da Mektep Hayatı	Şerif Haşim	38	s. 220
Rubai	Muhittin Raif	38	s. 220
Güzel İzmir ve Bursa	**	38	s. 221
Hikâye: Evlatlık	Bülent Faik	38	s. 222
Gazel	Cavit Sermedi	38	s. 222
Hindistan Tarihine Bir Nazar	Bahri Vedat	38	s. 223
Zebun	Muhsin	38	s. 224
Yıldız	Akil Koyuncu	38	s. 225
Tetkik ve Tetebbular	Fuat Raif	38	s. 226
Baba Evi	Gabriele D'Annunzio	38	s. 227-228
Sadık Dost	Oscar Wilde	38	s. arka-iç

SAYI: 39**20 Temmuz 1338, 1922; Perşembe**

Tarih Tetkikatı	Mehmet Zeki	39	s. ön-iç / arka-iç
Meslek-i İktisadiye Hakkında Malumat-ı Umumiye			
	Suphi Nuri	39	s. 229-230
Sakarya	H. Nihal	39	s. 231
Sadık Dost	Oscar Wilde	39	s. 232
Hindistan Tarihine Bir Nazar	Bahri Vedat	39	s. 233
Ohh Ağaçlar!..	Fuat Hulusi	39	s. 233
Zebun	Muhsin	39	s. 234
Tetkik ve Tetebbular	Fuat Raif	39	s. 235
Beşinci At Yarışları	**	39	s. 236
Türk Ressamlar Cemiyetinin Dördüncü Sergisi			
	**	39	s. 236
Gazel	Hasan Tahsin	39	s. 237
Gazel	Cavit Sermedi	39	s. 237
Aşk Uyumaz	İsmail Müştak	39	s. 238-239
Berhampur-3	Yarın	39	s. 240
Yıldız	Akil Koyuncu	39	s. 241-242
Baba Evi	Gabriele D'Annunzio	39	s. 243-244
Verem	Doktor Zühtü Rıza	39	s. arka-iç

SAYI: 40**4 Ağustos 1338, 1922; Cuma**

Olanlar Bitenler	<i>Yarın</i>	40	s. ön-iç
Meslek-i İktisadiye Hakkında Malumat-ı Umumiye-2			
	Suphi Nuri	40	s. 245-246
Gönül	Ali Haydar Emir	40	s. 247
Gazel	Muhittin Raif	40	s. 247
Hicran Sesleri	Abdurrahman Hamit	40	s. 247
Sultanla Çoban	Vedat Örfi	40	s. 247
Dürer	Fikriye Rifat	40	s. 248

Gazel	Süleyman Nazif	40	s. 248
Şarkı	Vedat Örfi	40	s. 248
Şarkı	Fuat Hulusi	40	s. 248
Türk Kadınlığı: Müfide Ferit Hanım'ın Konferansı			
	<i>Yarın</i>	40	s. 249
Zebun	Muhsin	40	s. 250
Senenin Şampiyonu Galatasaray Futbol Takımı			
	<i>Yarın</i>	40	s. 251
Herkesin Merakla Beklediği Boks Maçı	<i>Yarın</i>	40	s. 252
Pazar Günkü Yarışların Netayıcı	Süvari	40	s. 253
Aşk Uyumaz	İsmail Müştak	40	s. 254-255
Sergiyi Ziyaret	Bülent Faik	40	s. 256
Yıldız	Akil Koyuncu	40	s. 257-258
Claude Farrère'in Bir Hikâyesi	Nazmiye Raşit	40	s. 259
Korsan, Kaptan-ı Derya, Vali, Ahmet Paşa Cemalettin'in Sergüzeşti			
	<i>Yarın</i>	40	s. 259-260
Selimiye ve Tunca	İskeçeli: Mehmet Sıtkı	40	s. 261
Anadolu Gençleri Sporü Yükseltiyorlar	<i>Yarın</i>	40	s. 262
Bizim Derdimiz	Güzide Şefik	40	s. 262
Mekteb-i Mülkiye'den 21 Efendi Mezun Oldu			
	<i>Yarın</i>	40	s. 263
Prencesin Doğuş Günü	Oscar Wilde	40	s. 264
Baba Evi	Gabriele D'Annunzio	40	s. arka-iç

SAYI: 41**17 Ağustos 1338, 1922; Cuma**

Edirne'mizin Tarihi	<i>Yarın</i>	41	s. ön-iç
Bahtiyar Bir Adam	<i>Yarın</i>	41	s. ön-iç
Çocuklarınızı ve Talebenizi Gıdıklayınız	<i>Yarın</i>	41	s. ön-iç
İngiltere'de Bahşış Meselesi	<i>Yarın</i>	41	s. ön-iç
Gülistanlar Harabeleri	**	41	s. 265-266
Tahmit	Fuat Hulusi	41	s. 266
Şafak Sökerken	İsmet Nuri	41	s. 266
Şarkı	Gazali	41	s. 266

Verem Olmamak Çaresi	Dr. Zühtü Rıza	41	s. 267
Berhampur	Basri Lostar	41	s. 268
Masal	Gazali	41	s. 268
Prencesin Doğuş Günü	Oscar Wilde	41	s. 269
Hikâye: Cürüm	Salih Zeki	41	s. 270-271
Bayram	Enver Ziya	41	s. 271
Şehit Mehmet'in Mezarı Önünde	Bedii	41	s. 271
Gazel	Muhittin Raif	41	s. 272
Gazel	Ziya	41	s. 272
Terennümler	Faruk Nafiz	41	s. 272
Gazel	Hamamizade İhsan	41	s. 272
Gazel	Hamamizade İhsan	41	s. 272
Artar Eksilmez	Reşat Nezihe	41	s. 272
Şimal Kahramanları Arasında-3	Nazmiye Raşit	41	s. 273
Korsan, Kaptan-ı Derya, Vali, Ahmet Paşa Cemalettin'in Sergüzeşti	<i>Yarın</i>	41	s. 274-275
Tetkik ve Tetebbular	Fuat Raif	41	s. 276
Baba Evi	Gabriele D'Annunzio	41	s. arka-iç

SAYI: 42**14 Eylül 1338, 1922; Perşembe**

Allahu Ekber: Allahu Ekber	Fuat Hulusi	42	s. ön-iç
Kahramanlara Destan	Faruk Nafiz	42	s. ön-iç
Türkün Azmi	Suphi Nuri	42	s. 277
Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri	<i>Yarın</i>	42	s. 278
Çankaya	<i>Yarın</i>	42	s. 278
İsmet Paşa	<i>Yarın</i>	42	s. 279
Fevzi Paşa	<i>Yarın</i>	42	s. 279
Köprülü Kazım Paşa	<i>Yarın</i>	42	s. 279
Refet Paşa	<i>Yarın</i>	42	s. 279
Mürsel Paşa	<i>Yarın</i>	42	s. 279
Nurettin Paşa	<i>Yarın</i>	42	s. 280
Ali İhsan Paşa	<i>Yarın</i>	42	s. 280
Kazım Karabekir Paşa	<i>Yarın</i>	42	s. 280

Galip Paşa	<i>Yarın</i>	42	s. 281
Fahrettin Paşa	<i>Yarın</i>	42	s. 281
Hüseyin Rauf Bey	<i>Yarın</i>	42	s. 282
Doktor Adnan Bey	<i>Yarın</i>	42	s. 282
Hilal-i Ahmer ve Halide Hanımefendi Onbaşı			
	<i>Yarın</i>	42	s. 283
Halide Hanım	<i>Yarın</i>	42	s. 283
Müşir Fuat Paşa	<i>Yarın</i>	42	s. 286
Mösyö Franklin Bouillon Hazretleri	<i>Yarın</i>	42	s. 286
Hasan Hamit Bey	<i>Yarın</i>	42	s. 286
Ali Fethi Bey	<i>Yarın</i>	42	s. 286
Papa Eftim Efendi	<i>Yarın</i>	42	s. 287
Haim Naum Efendi	<i>Yarın</i>	42	s. 287
Celal Nuri Bey	<i>Yarın</i>	42	s. 287
Osmanzade Hamdi Bey	<i>Yarın</i>	42	s. 287
Ankara'nın Manzara-i Umumiyesi	<i>Yarın</i>	42	s. 288
Afyonkarahisar	<i>Yarın</i>	42	s. 288
Eskişehir	<i>Yarın</i>	42	s. 288
Edirne	<i>Yarın</i>	42	s. 291
Ordumuzda Bir Şair	Abdülhak Hamit	42	s. arka-iç

SAYI: 43**15 Eylül 1338, 1922; Cuma**

Spor Hakkındaki Fikrim	Celal Nuri	43	s. 293
Sporla Siyaset	M. Sami	43	s. 293
Muvaffakiyetsiz Romancılara Nasihatler	<i>Yarın</i>	43	s. 294
Cihan Boks Şampiyonu Kim Olacak?	Hamza Osman	43	s. 295-296
İdmanlık, Gazetecelik Âlemi	Ahmet Nurettin	43	s. 296
Boksörlere Nasihatler	Eşref Şefik	43	s. 297-298
Temenni ve Rica	A. Z.	43	s. 299
İstanbul Haberleri	<i>Yarın</i>	43	s. 300-301
Anadolu Haberleri	<i>Yarın</i>	43	s. 301-302
Tenis	<i>Yarın</i>	43	s. 303
Santos Dumont'un Hayatı	Santos Dumont	43	s. 304-305

Spor Hatıratım	Mehmet Ali Bey	43	s. 306-307
(Vefa)'dan Mukavemet Koşucusu	Besim Ömer Bey	43	s. 307-308

SAYI: 44**1 Teşrinievvel 1338, 1922; Pazar**

Alaylı Mütahassıslar?..	M. Sami	44	s. 309-310
Vince Criqui ve Criqui Vince	Harring	44	s. 310-311
İdman-ı Fenni ve İlmi Karşısında Gençlik Ne Yapıyor	M. K	44	s. 311-312
Carpentier-Senegalli “Siki” Musaraası	<i>Yarın</i>	44	s. 312-313
Zikre Değen Haberler	<i>Yarın</i>	44	s. 313
Anadolu Haberleri	<i>Yarın</i>	44	s. 314
İstanbul Haberleri	<i>Yarın</i>	44	s. 315-317
Şehrimizin İdman Kulüplerinde Çalışma Hayatı	Ahmet Nurettin	44	s. 317-318
Avrupa Haberleri	<i>Yarın</i>	44	s. 319
Olimpiyat Oyunlarına Hazırlık: Gülle İdmanları	M. Sami	44	s. 320-322
“Santos Dumont”un Tayyarecilik Hayatı	Santos Dumont	44	s. 322-324
Sporcu Arkadaşlara Spor Kulüpleri Rüesasına	Heyet-i Tahiriye	44	s. 324

SAYI: 45**15 Teşrinievvel 1338, 1922; Pazar**

Anadolu Haberleri	<i>Yarın</i>	45	s. ön-iç
Sporculuk ve Tetebbu	Eşref Şefik	45	s. 325-326
Şimal Milletleri - Milet-i Saire	Ahmet Fikri	45	s. 326-327
Carpentier-Siki Faciası	E.S.	45	s. 328-329
Carpentier'nin Galibi Müslüman mı?	<i>Yarın</i>	45	s. 329-330
Avrupa Haberleri	<i>Yarın</i>	45	s. 331
Aletik Sporlarla Meşgul Gençlerimize	<i>Yarın</i>	45	s. 332-335
İstanbul Haberleri	<i>Yarın</i>	45	s. 336
Tenis	André Gaubert	45	s. 337-339
Polislerimizin Jimnastik Harekâtı	<i>Yarın</i>	45	s. 339-340

Hilal-i Ahmer Gençleri Mukaddes Vazifeye Davet Ediyor.

	<i>Yarın</i>	45	s. 340
Mecmuamızın Müsabakası	<i>Yarın</i>	45	s. arka-iç
Sporcu Arkadaşlara Spor Kulüpleri Rüesasına			
	Heyet-i Tahririye	45	s. arka-iç

SAYI: 46 **15 Teşrinisani 1338,1922; Çarşamba (*Yarın Spor Nüshası*)**

“Atletik” Sporların Muhtelif Memleketlerde “Rekor”ları Derecesi

	<i>Yarın</i>	46	s. ön-iç
Bir Varmış Bir Yokmuş	M. F. Ş	46	s. 341-343
Beklenilmeyen Bir Hadise	<i>Yarın</i>	46	s. 343-344
Bir Nümayiş-i Etfal Münasebetiyle	Raşit	46	s. 344-345
İdman Haberleri	<i>Yarın</i>	46	s. 346
Avrupa Haberleri	<i>Yarın</i>	46	s. 346-348
Sipahi	Raşit	46	s. 348
İstanbul Haberleri	Hamza Osman	46	s. 349-350
Beynelmillel Spor Hadisatı	Hamza Osman	46	s. 350-351
Tenis	André Gaubert	46	s. 351-352
30 Eylül 1922 Tarihine Kadar Beynelmillel Halter Rekorları			
	<i>Yarın</i>	46	s. 352
Carpentier-Siki İntikam Maçı	Yusuf Kenan	46	s. 353
Yeni Şampiyonlar	<i>Yarın</i>	46	s. 354
Dick Smith Galip!	<i>Yarın</i>	46	s. 354
Yeni Bir Şampiyon Müsabakası	<i>Yarın</i>	46	s. 354
Pete Herman Âmâ	<i>Yarın</i>	46	s. 354
Dövüşe Dair	<i>Yarın</i>	46	s. 354
Jack Britton Unvanını Kaybetti	<i>Yarın</i>	46	s. 354
Güreş	<i>Yarın</i>	46	s. 354
Frank Moran’ın Arzuları	<i>Yarın</i>	46	s. 355
Mikey Walker Kimdir?	<i>Yarın</i>	46	s. 355
İstanbul İdman Cemiyetleri İttifakı	M. K	46	s. 355-356

Güreşçi Münir Dürri ve Tayyar Bey Musaraası

	<i>Yarın</i>	46	s. 356
Yüksek Atlama	<i>Yarın</i>	46	s. arka-iç
Sıklet Atma	<i>Yarın</i>	46	s. arka-iç
Disk	<i>Yarın</i>	46	s. arka-iç
Sırıkla Atlama	<i>Yarın</i>	46	s. arka-iç
Cirit Atma	<i>Yarın</i>	46	s. arka-iç
Yüz Metre Bayrak Yarışı	<i>Yarın</i>	46	s. arka-iç
Dört Yüz Metre Bayrak Yarışı	<i>Yarın</i>	46	s. arka-iç
Bu Seneki Lig Maçları Programları	<i>Yarın</i>	46	s. arka-iç

2.2. YAZAR ADINA GÖRE FİHRİST**-A-**

- A. C. (1338,1922). Ömer'in Ölüm Hastalığına Dair Notlarım. *Yarın*, 21(1): 2-3.
- A. Celal. (1337,1921). Kekboze'de Hilal-i Ahmer Günü. *Yarın*, 3(1): 9.
- A. Kami. (1337,1921). Hikâye: Mavi mi Pembe mi?. *Yarın*, 3(1): 14-15.
- A. Nadir. (1337,1921). İstanbul'da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 9(1): 9-10.
- A. P. (1338,1922). Materyalizm. *Yarın*, 36(2): 189-190.
- A. S. (1338,1922). Bilardo. *Yarın*, 29(2): 79.
- A. Z. (1338,1922). Temenni ve Rica. *Yarın*, 43(2): 299.
- Abdurrahman Âdil. (1338,1922). Milli Dertler. *Yarın*, 28(2): 51.
- Abdurrahman Hamit. (1338,1922). Hicran İlhamları. *Yarın*, 23(1): 12.
- Abdurrahman Hamit. (1338,1922). Hicran Sesleri. *Yarın*, 40(2): 247.
- Abdurrahman Hamit. (1338,1922). Hilal Diyor ki:. *Yarın*, 30(2): 86.
- Abdurrahman Hamit. (1338,1922). Nefes. *Yarın*, 22(1): 14.
- Abdurrahman Hamit. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 37(2): 199.
- Abdurrahman Şeref. (1338,1922). Edirne Hakkında Hatırat. *Yarın*, 17(1): 2.
- Abdülbaki Aziz. (1338,1922). Anneme!... *Yarın*, 17(1): 3.
- Abdülhak Hamit. (1338,1922). Ordumuzda Bir Şair. *Yarın*, 42(2): arka-iç.
- Abdülhak Şinasi. (1327,1921). Ahmet Haşim'in Şiirindeki Yenilik Nedir?. *Yarın*, 1(1): 5-6.
- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Ay Şiirleri. *Yarın*, 7(1): 2-3.
- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Baharın Daveti. *Yarın*, 9(1): 10.

- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Edebiyat Yollarında Nafile Nasihatler. *Yarın*, 7(1): 3.
- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Gün Olur, Tabiat.... *Yarın*, 10(1): 11.
- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Hazan Nefesleri. *Yarın*, 4(1): 5.
- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Hazaniye. *Yarın*, 6(1): 3.
- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Hilalin Günü-1. *Yarın*, 4(1): 5.
- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Klasiklerin Tercüme ve Tabı. *Yarın*, 3(1): 7.
- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Milliyet Cereyanı ve Edebiyat. *Yarın*, 6(1): 2-3.
- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Saçlarının Baharı. *Yarın*, 8(1): 9.
- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Seninle Şair. *Yarın*, 2(1): 3-4.
- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Sularda Bahar. *Yarın*, 2(1): 10.
- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Yalnız ve Mahzun Hazanın Gelişi. *Yarın*, 3(1): 11.
- Abdülkadir Fikri. (1338,1922). Tazmin. *Yarın*, 26(2): 18.
- Abdülkadir. (1338,1922). Delisin. *Yarın*, 25(2): 9.
- Adanalı Ziya. (1337,1921). Kıta. *Yarın*, 6(1): 3.
- Âdil. (1338,1922). Âdil Bey'in En Çetin Musaraası. *Yarın*, 29(2): 72-73.
- Adnan Âli. (1338,1922). Şiir. *Yarın*, 36(2): 183.
- Adnan Fuat. (1338,1922). Anlamayan Hangimiz. *Yarın*, 29(2): ön-iç.
- Adnan Fuat. (1338,1922). Tariz / Cevap. *Yarın*, 26(2): 25-26.
- Ahmet Cemal. (1337,1921). Renkler ve Ziya-yı Şems. *Yarın*, 2(1): 16.
- Ahmet Cemal. (1337,1921). Sıhhi Bir Banyo Nasıl Edilir?. *Yarın*, 2(1): 16.
- Ahmet Cemalettin. (1338,1922). Tahtelbahir Servetler. *Yarın*, 26(2): 23-24.
- Ahmet Cevdet. (1338,1922). Iskat-ı Cenin. *Yarın*, 28(2): 59-60.
- Ahmet Fikri. (1338,1922). Şimal Milletleri - Milel-i Saire. *Yarın*, 45(2): 326-327.
- Ahmet Haşim. (1337,1921). Deniz. *Yarın*, 3(1): arka-iç.
- Ahmet Hikmet. (1338,1922). Bir Mersiye. *Yarın*, 22(1): 4.
- Ahmet Nurettin. (1338,1922). İdmancılık, Gazetecelik Âlemi. *Yarın*, 43(2): 296.
- Ahmet Nurettin. (1338,1922). Şehrimizin İdman Kulüplerinde Çalışma Hayatı .
Yarın, 44(2): 317-318.
- Ahmet Rasim. (1338,1922). Peşin Söz.... *Yarın*, 13(1): 2.
- Ahmet Remzi el-Mevlevi. (1338,1922). Üstad-ı Muhterem Ali Emiri Efendi
Hazretlerine İthaf. *Yarın*, 12(1): 3-4.
- Ahmet Tevfik. (1337,1921). Nobel Mükâfatı. *Yarın*, 11(1): 10-11.
- Ahmet Yahya. (1338,1922). Hırs. *Yarın*, 12(1): 15.

- Ahmet Yahya. (1338,1922). Raks. *Yarın*, 14(1): 4.
- Akil Koyuncu. (1338,1922). İmla Meselesi Dolayısıyla. *Yarın*, 26(2): 20-21.
- Akil Koyuncu. (1338,1922). Kendi Kendime. *Yarın*, 30(2): 87.
- Akil Koyuncu. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.
- Akil Koyuncu. (1338,1922). Yıldız. *Yarın*, 38(2): 225.
- Akil Koyuncu. (1338,1922). Yıldız. *Yarın*, 39(2): 241-242.
- Akil Koyuncu. (1338,1922). Yıldız. *Yarın*, 40(2): 257-258.
- Ali Canip. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 1-2.
- Ali Ekrem. (1338,1922). Dağlar. *Yarın*, 14(1): 3.
- Ali Fahri. (1338,1922). Gabriele D'Annunzio. *Yarın*, 21(1): 7.
- Ali Fahri. (1338,1922). İtalyan Edebiyatı. *Yarın*, 22(1): 5.
- Ali Fahri. (1338,1922). İtalyan Edebiyatı. *Yarın*, 25(2): 6-7.
- Ali Fahri. (1338,1922). İtalyan Edebiyatı. *Yarın*, 26(2): 28-29.
- Ali Haydar Emir. (1337,1921). Âşıklar Yolu. *Yarın*, 6(1): 5.
- Ali Haydar Emir. (1337,1921). Ayrılık Köprüsü. *Yarın*, 10(1): 4.
- Ali Haydar Emir. (1338,1922). Gönül. *Yarın*, 40(2): 247.
- Ali Haydar Emir. (1338,1922). İzmir Türküsü. *Yarın*, 19(1): 16.
- Ali İlmi. (1338,1922). Süleyman Nazif Beyefendi'nin Bir Gazelini Tahmis. *Yarın*, 32(2): 115.
- Ali Kâmi. (1327,1921). Hikâye: Kalpten Kalbe. *Yarın*, 1(1): 12-13.
- Ali Kâmi. (1338,1922). Babîâli Kâtipleri. *Yarın*, 27(2): 42.
- Ali Kâmi. (1338,1922). Eski İstanbul. *Yarın*, 25(2): 4-5.
- Ali Mümtaz. (1338,1922). Damla Damla. *Yarın*, 20(1): 5.
- Ali Mümtaz. (1338,1922). Haykırmak İstiyorum. *Yarın*, 22(1): 4.
- Ali Mümtaz. (1338,1922). Laleler. *Yarın*, 21(1): 8.
- Ali Mümtaz. (1338,1922). Ret ve Davet. *Yarın*, 23(1): 9.
- Ali Nadir. (1337,1921). İstanbul'da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 10(1): 6.
- Ali Nadir. (1337,1921). İstanbul'da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 11(1): 9-10.
- Ali Nadir. (1337,1921). İstanbul'da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 5(1): 11-12.
- Ali Nadir. (1337,1921). İstanbul'da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 7(1): 14-15.
- Ali Nadir. (1337,1921). Memleketimizde Fennin Mevki ve Lüzumu. *Yarın*, 6(1): 11.
- Ali Nadir. (1338,1922). Şehrimizdeki İtfaiye Teşkilatı. *Yarın*, 14(1): 9-10.
- Ali Rıza Seyfi. (1338,1922). Türkiye Uyanmış.... *Yarın*, 30(2): 87.

- Ali Rifat Bey. (1337,1921). İstiklâl Marşı (Nota). *Yarın*, 6(1): arka-iç.
- Ali Sami. (1338,1922). Yerin Kulağı Var. *Yarın*, 20(1): 11-12.
- Ali Seyfi. (1327,1921). Spor Nedir? Sıhhi, Ahlaki, İçtimai Muvaffakiyeti ve Faydası. *Yarın*, 1(1): 10-11.
- Ali Seyfi. (1337,1921). Bizde Spor. *Yarın*, 2(1): 14.
- Ali Seyfi. (1337,1921). Faaliyet ve Şekl-i Beden. *Yarın*, 3(1): 13-14.
- Ali Seyfi. (1337,1921). Güreş ve Amatörlerimiz. *Yarın*, 9(1): 15.
- Ali Seyfi. (1337,1921). İhtikan-ı Dem. *Yarın*, 6(1): 15-16.
- Ali Seyfi. (1337,1921). Sporda Maharet. *Yarın*, 7(1): 9-10.
- Ali Ulvi. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.
- Artin. (1338,1922). En Çetin Musaraam. *Yarın*, 29(2): 73.
- Âşık Kaygısız. (1337,1921). Bir Nazire. *Yarın*, 2(1): 16.
- Avni Bey. (1327,1921). (Avni) Bey Divanı'ndan. *Yarın*, 1(1): 9.
- Avni. (1337,1921). "Avni" Divanı'ndan. *Yarın*, 2(1): 15.
- Avni. (1337,1921). Avni Divanı'ndan. *Yarın*, 10(1): 7.
- Avni. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 3(1): 13.
- Avni. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 4(1): 9.
- Avni. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 8(1): 14.

-B-

- B. K. (1338,1922). Sultanahmet Kahvesi'nde. *Yarın*, 25(2): 11-12.
- B. R. (1338,1922). Hindistan'ın Tarihine Bir Nazar. *Yarın*, 34(2): 153.
- B. V. (1337,1921). Gönül!. *Yarın*, 9(1): arka-iç.
- Baha Esat. (1338,1922). Pür-İrtiaş. *Yarın*, 19(1): arka-iç.
- Bahri Vedat. (1337,1921). Garip Köylü Der ki. *Yarın*, 7(1): 15.
- Bahri Vedat. (1338,1922). Hindistan Tarihine Bir Nazar. *Yarın*, 38(2): 223.
- Bahri Vedat. (1338,1922). Hindistan Tarihine Bir Nazar. *Yarın*, 39(2): 233.
- Bahri Vedat. (1338,1922). Tahmis. *Yarın*, 20(1): ön-iç.
- Bahri Vedat. (1338,1922). Yâr-i Giryan. *Yarın*, 28(2): 56.
- Bakülü: Emin Abit. (1337,1921). Marmara Sahilinde. *Yarın*, 7(1): 16.
- Bakülü: Emin Abit. (1338,1922). Annem Diyor ki. *Yarın*, 27(2): 43.
- Bakülü: Emin Abit. (1338,1922). Sahipsiz İstiklâl. *Yarın*, 12(1): 2.
- Basri Lostar. (1338,1922). Âbu Dağı'nda. *Yarın*, 33(2): 147-148.

- Basri Lostar. (1338,1922). Berhampur. *Yarın*, 35(2): 169-170.
- Basri Lostar. (1338,1922). Berhampur. *Yarın*, 41(2): 268.
- Basri Lostar. (1338,1922). Berhampur-5. *Yarın*, 36(2): 193-194.
- Basri Lostar. (1338,1922). Bombay. *Yarın*, 18(1): 4-5.
- Basri Lostar. (1338,1922). Bombay-2. *Yarın*, 21(1): 4-5.
- Basri Lostar. (1338,1922). Bombay-3. *Yarın*, 22(1): 2-4.
- Basri Lostar. (1338,1922). Bombay-4. *Yarın*, 34(2): 154.
- Basri Lostar. (1338,1922). Materan. *Yarın*, 23(1): 3-5.
- Basri Lostar. (1338,1922). Pona. *Yarın*, 31(2): 102-103.
- Basri Lostar. (1338,1922). Pona-2. *Yarın*, 32(2): 118.
- Basri Vedat. (1338,1922). Hindistan'ın Tarihine Bir Nazar. *Yarın*, 36(2): ön-iç.
- Bedii. (1338,1922). Şehit Mehmet'in Mezarı Önünde. *Yarın*, 41(2): 271.
- Bedri Tahir. (1337,1921). Asr-ı Hazır Sanat Mimarisinin Esasları. *Yarın*, 10(1): 5.
- Bedri Tahir. (1337,1921). Asr-ı Hazır Sanat Mimarisinin Esasları. *Yarın*, 11(1): 15.
- Bedri Tahir. (1338,1922). Asr-ı Hazır Sanat Mimarisinin Esasları. *Yarın*, 12(1): 14.
- Belkıs Edip. (1338,1922). Amma. *Yarın*, 19(1): 7.
- Besim Ömer Bey. (1338,1922). (Vefa)'dan Mukavemet Koşucusu. *Yarın*, 43(2): 307-308.
- Boksör Zeynel. (1338,1922). Zeynel Bey'in Talat Bey'e Cevabı. *Yarın*, 29(2): 79.
- Burhanettin Âli. (1337,1921). Sitem. *Yarın*, 11(1): arka-iç.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Aşkımız. *Yarın*, 24(1): 6.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Ben Neyim. *Yarın*, 15(1): 3.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Dalgalar Coşarken. *Yarın*, 28(2): 56.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Gurbet Akşamı. *Yarın*, 22(1): 14.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Kalbimin Sesi. *Yarın*, 12(1): 5.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Mevsimlere Hitap. *Yarın*, 14(1): 7.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Son Çare. *Yarın*, 27(2): 39.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Ümitsiz. *Yarın*, 19(1): 13.
- Bülent Faik. (1338,1922). Hikâye: Evlatlık. *Yarın*, 38(2): 222.
- Bülent Faik. (1338,1922). Sergiyi Ziyaret. *Yarın*, 40(2): 256.

-C-

Cavit Sermedi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 34(2): 151.

- Cavit Sermedi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 37(2): 198.
- Cavit Sermedi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 38(2): 214.
- Cavit Sermedi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 38(2): 222.
- Cavit Sermedi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 39(2): 237.
- Cavit Sermedi. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 38(2): 214.
- Celadet Nazım. (1338,1922). Ben ve Aşk. *Yarın*, 14(1): 12.
- Celadet Nazım. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 24(1): 7.
- Celadet Nazım. (1338,1922). Son Ziyaret. *Yarın*, 14(1): 7.
- Celal Nuri. (1338,1922). Amerika'da Kadınlar. *Yarın*, 26(2): 18-20.
- Celal Nuri. (1338,1922). Amerika'da Muhacirin. *Yarın*, 28(2): 50-51.
- Celal Nuri. (1338,1922). Amerika'da Tahsil-i Âli. *Yarın*, 27(2): 34-36.
- Celal Nuri. (1338,1922). Amerikalılığa Temessül. *Yarın*, 33(2): 138.
- Celal Nuri. (1338,1922). Amerikalılıkla Temessül. *Yarın*, 32(2): 122.
- Celal Nuri. (1338,1922). Fenn-i Hukukta İnkılâp Hakkında Musahabe. *Yarın*, 19(1): 4-5.
- Celal Nuri. (1338,1922). Öteki Dünyadaki Erenköyü'nde. *Yarın*, 37(2): 200.
- Celal Nuri. (1338,1922). Sinema ile New York. *Yarın*, 35(2): 168.
- Celal Nuri. (1338,1922). Sinema ile New York. *Yarın*, 36(2): 187.
- Celal Nuri. (1338,1922). Spor Hakkındaki Fikrim. *Yarın*, 43(2): 293.
- Celal Sahir. (1337,1921). Sevgisiz Sevgiliye. *Yarın*, 6(1): arka-iç.
- Celal Sahir. (1338,1922). Haksız Ölüm. *Yarın*, 30(2): 84.
- Cemil Münir. (1337,1921). Binicilik. *Yarın*, 8(1): 8.
- Cemil Münir. (1338,1922). Binicilik. *Yarın*, 18(1): 9.
- Cenap Harem. (1338,1922). Bırak Artık... *Yarın*, 12(1): 6.
- Cenap Harem. (1338,1922). Şiir-i İştihak. *Yarın*, 14(1): 14.
- Cenap Harem. (1338,1922). Yıllardan Sonra.... *Yarın*, 21(1): 10.
- Cevat Gültekin. (1337,1921). Türk Kızları. *Yarın*, 3(1): 12-13.
- Cevdet Reşit. (1337,1921). Kıraat-ı Bi's-Seda Aleti. *Yarın*, 10(1): 13.
- Cevdet Reşit. (1337,1921). Sinema Hakkında Notlar. *Yarın*, 8(1): 12.
- Cevdet Reşit. (1337,1921). Sinema Hakkında Notlar-2. *Yarın*, 9(1): 12-13.
- Cevdet Reşit. (1337,1921). Sinema Hakkında Notlar-3. *Yarın*, 10(1): 12.
- Cevdet Reşit. (1337,1921). Sinema Hakkında Notlar-4. *Yarın*, 11(1): 8,11.
- Cevdet Reşit. (1338,1922). Sinema Hakkında Notlar-5. *Yarın*, 13(1): 13-14.

Ciğalazade Adnan Âli. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 33(2): 137.

-D-

D. S. A. (1338,1922). Bohemya ve Musiki: Jan Marjak. *Yarın*, 20(1): 8.

D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 34(2): 163-164.

D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 35(2): 178-179.

D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 36(2): 195-196.

D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 37(2): 211-212.

D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 38(2): 227-228.

D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 39(2): 243-244.

D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 40(2): arka-iç.

D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 41(2): arka-iç.

Deniz. (1338,1922). Gemici. *Yarın*, 23(1): ön-iç.

Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Alman Edebiyat Tarihine Süratli Bir Nazar.
Yarın, 4(1): 7-8.

Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Alman Harsına Dair. *Yarın*, 7(1): 6.

Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Anadolu'nun Umranı. *Yarın*, 6(1): 7-8.

Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Asar-ı Garbiye'nin Tercümesi. *Yarın*, 8(1): 2.

Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Einstein Nazariyatı ve İlimde İnkılâp. *Yarın*,
9(1): 4-6.

Doktor Nizamettin Ali. (1338,1922). Vatanperverlikte Çeşit. *Yarın*, 12(1): 7.

Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma İspritizma. *Yarın*, 10(1): 10.

Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma Tezahüratı. *Yarın*, 9(1): 13-14.

Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizmada Telkin. *Yarın*, 11(1): 14.

Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma-İspritizma. *Yarın*, 4(1): 11-12.

Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma-İspritizma. *Yarın*, 5(1): 15-16.

Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma-İspritizma. *Yarın*, 7(1): 5.

Doktor R. F. (1338,1922). İspritizma Tezahüratı. *Yarın*, 12(1): 13.

Doktor R. F. (1338,1922). İspritizma Tezahüratı. *Yarın*, 14(1): 11-12.

Doktor R. F. (1338,1922). Manyetizma ve İspritizma Tezahüratı. *Yarın*, 19(1): 11-12.

Doktor R. F. (1338,1922). Manyetizma ve İspritizmada Müşâbetler ve Farklar.
Yarın, 18(1): 14.

Doktor R. F. (1338,1922). Rüyanın Fennen İzahı. *Yarın*, 17(1): 5.

- Doktor R. F. (1338,1922). Telepati. *Yarın*, 15(1): 13.
- Doktor Rasim Ferit. (1338,1922). Bir Fincan Kahve. *Yarın*, 33(2): 136.
- Doktor Rasim Ferit. (1338,1922). İrk-ı Asfar. *Yarın*, 24(1): 6.
- Doktor Rasim Ferit. (1338,1922). Tahtakurusu. *Yarın*, 35(2): 174.
- Doktor Zühtü Rıza. (1338,1922). İlim Kuvvettir. *Yarın*, 34(2): 159-160.
- Doktor Zühtü Rıza. (1338,1922). Verem. *Yarın*, 39(2): arka-iç.
- Dr. Zühtü Rıza. (1338,1922). Verem Olmamak Çaresi. *Yarın*, 41(2): 267.
- Dumont, Santos. (1338,1922). “Santos Dumont”un Tayyarecilik Hayatı. *Yarın*, 44(2): 322-324.
- Dumont, Santos. (1338,1922). Santos Dumont’un Hayatı. *Yarın*, 43(2): 304-305.

-E-

- E.S. (1338,1922). Carpentier-Siki Faciası. *Yarın*, 45(2): 328-329.
- Ebussuut Sadi. (1338,1922). Gül. *Yarın*, 32(2): 132.
- Ebussuut Sadi. (1338,1922). Şiir-i Leyal. *Yarın*, 33(2): 141.
- Ekrem. (1338,1922). Eski Mektuplar. *Yarın*, 28(2): 52.
- Elif. Cim. (1337,1921). Ne Ev, Ne Bahçe. *Yarın*, 8(1): 9.
- Emin Abit. (1337,1921). Son Hatıralardan. *Yarın*, 11(1): arka-iç.
- Emin Abit. (1337,1921). Zavallı Vatanıma. *Yarın*, 11(1): 7.
- Emin Abit. (1338,1922). Azeri. *Yarın*, 19(1): 12.
- Emine Sümeyye. (1327,1921). Güzin Hanım’a Mektuplar. *Yarın*, 1(1): 15-16.
- Emine Sümeyye. (1337,1921). Güzin Hanım’a İkinci Mektup. *Yarın*, 2(1): 9.
- Emine Sümeyye. (1337,1921). Güzin Hanım’a Mektup . *Yarın*, 5(1): 14.
- Emine Sümeyye. (1337,1921). Güzin Hanım’a Mektup. *Yarın*, 11(1): 13.
- Emine Sümeyye. (1337,1921). Güzin Hanım’a Üçüncü Mektup. *Yarın*, 3(1): 15-16.
- Emine Sümeyye. (1337,1921). Haşiye. *Yarın*, 5(1): 14.
- Emine Sümeyye. (1338,1922). Meserretli Bir Günün Tesidi. *Yarın*, 35(2): 172.
- Emine. M.. (1338,1922). Ona. *Yarın*, 27(2): 45.
- Enver Ziya. (1338,1922). Bayram. *Yarın*, 41(2): 271.
- Ercüment Ekrem. (1337,1921). Hikâye: Kuvvetli Delil. *Yarın*, 5(1): 16.
- Ercüment Ekrem. (1337,1921). Hikâye: Tembel Harcı. *Yarın*, 2(1): 8.
- Ercüment Ekrem. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 25(2): 3.
- Ercüment Ekrem. (1338,1922). Hikâye: Meczip. *Yarın*, 14(1): 15.

- Ercüment Ekrem. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 27(2): 34.
- Ertuğrul Emin. (1338,1922). Hatice'ye. *Yarın*, 18(1): ön-iç.
- Esat Ömer Eyyubi. (1338,1922). Gönüm. *Yarın*, 31(2): 108.
- Eşref Şefik. (1338,1922). Bir Boksörün Adalatı. *Yarın*, 29(2): 72.
- Eşref Şefik. (1338,1922). Boksörlere Nasihatler. *Yarın*, 43(2): 297-298.
- Eşref Şefik. (1338,1922). Sporculuk ve Tetebbu. *Yarın*, 45(2): 325-326.
- Eşref Şefik. (1338,1922). Telebbüs ve Spor. *Yarın*, 29(2): 80.

-F-

- F. A. (1338,1922). Kokteyl Gibi. *Yarın*, 22(1): 1-2.
- F. N. (1327,1921). Olanlar, Bitenler. *Yarın*, 1(1): ön-iç.
- F. N. (1337,1921). Hüseyin Rahmi Beyefendi'yi Ziyaret. *Yarın*, 8(1): 10-11.
- F. N. (1337,1921). Uşşakizade Halit Ziya Beyefendi'de Bir Gün. *Yarın*, 3(1): 3-6.
- F. N. (1338,1922). Gönülden Sesler. *Yarın*, 21(1): 9-10.
- F. N. (1338,1922). Hamiş. *Yarın*, 34(2): 150.
- F. N. (1338,1922). Hamiş. *Yarın*, 36(2): 184.
- F. N. (1338,1922). Henri Bataille'ın Ölümü. *Yarın*, 21(1): 8.
- F. N. (1338,1922). Kemalzade Ali Ekrem Beyefendi'de Bir Gün. *Yarın*, 12(1): 10-12.
- F. N. (1338,1922). Molière ve Vefik Paşa. *Yarın*, 15(1): 8.
- F. S. (1338,1922). New York'ta Bir Gece.... *Yarın*, 37(2): 201-202.
- F. V. (1338,1922). Hindistan Tarihine Bir Nazar. *Yarın*, 33(2): 137.
- Fahrettin. (1338,1922). Hintlilerin Âdât ve Secayası. *Yarın*, 30(2): 91-92.
- Faik Âli. (1337,1921). Sen Bana Dedin ki. *Yarın*, 6(1): 12.
- Faik Âli. (1338,1922). Hepsinden Ziyade. *Yarın*, 34(2): 151.
- Faik Âli. (1338,1922). Midilli. *Yarın*, 38(2): 215.
- Faik Âli. (1338,1922). Oh İzmir ... *Yarın*, 31(2): 104.
- Faik Âli. (1338,1922). S... 'nin Lisanından. *Yarın*, 33(2): 135.
- Falih Rıfki, Fazıl Ahmet, F. N., Necmettin Sadık, Mehmet Rauf, Mithat Cemal.(1338,1922). Tahsin Nahit'in Sene-i Devriye-i Vefatı Münasebetiyle Söylenen Sözlerden Bir Sahife. *Yarın*, 30(2): 83-84.
- Faruk Nafiz. (1327,1921). Suda Halkalar. *Yarın*, 1(1): 6.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Balkon. *Yarın*, 6(1): 4.

- Faruk Nafiz. (1337,1921). Bir Sayfa Açsam Ağlarsın. *Yarın*, 11(1): 13.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Denizde Kederli. *Yarın*, 3(1): 9.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Suda Halkalar-3. *Yarın*, 2(1): 10.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Suda Halkalar-4. *Yarın*, 5(1): 9.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Suda Halkalar-Son. *Yarın*, 10(1): 4.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Şüphe. *Yarın*, 4(1): 6.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Tereddi. *Yarın*, 8(1): 9.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Zaman. *Yarın*, 7(1): 13.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). “Has Bahçe”den. *Yarın*, 21(1): 6.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). “Kambur”dan. *Yarın*, 34(2): 158.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Annesiz Ölü. *Yarın*, 20(1): 5.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Bir Sefil İçin. *Yarın*, 31(2): 98.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Can Sıkıntısı. *Yarın*, 36(2): 184.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Çamlıca’dan Bir Haber. *Yarın*, 38(2): 214.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Edebiyatta Züppeler. *Yarın*, 34(2): 150.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Güzel Denmeyen. *Yarın*, 14(1): 5.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). İki Canda Bir Dert. *Yarın*, 19(1): 7.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). İlk Göz Ağrısı. *Yarın*, 22(1): 9-14.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). İlk Göz Ağrısı. *Yarın*, 23(1): 12-15.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). İlk Göz Ağrısı. *Yarın*, 24(1): 15-16.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). İlk Göz Ağrısı. *Yarın*, 25(2): 14-16.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). İlk Göz Ağrısı. *Yarın*, 26(2): 31-32.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Kahramanlara Destan. *Yarın*, 42(2): ön-iç.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Kanatlanın Kurt. *Yarın*, 13(1): 2.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Manzumenin İlk Mısraı. *Yarın*, 15(1): 2.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Sanatkâr. *Yarın*, 17(1): 8.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Sanatta Gençlik. *Yarın*, 37(2): 210.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Sultana Mersiye. *Yarın*, 18(1): 2.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Terennüm. *Yarın*, 12(1): 7.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Terennümler. *Yarın*, 41(2): 272.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Yeni Çıkan Bir Kitap Münasebetiyle. *Yarın*, 33(2): 139-140.

- Faruk Nafiz. (1338,1922). Yılbaşında. *Yarın*, 12(1): 5.
- Fazıl Ahmet. (1338,1922). Başkasının Sözü. *Yarın*, 15(1): 2.
- Fazıl Ahmet. (1338,1922). Edebiyatta İltimas. *Yarın*, 17(1): 4.
- Fazıl Ahmet. (1338,1922). Erenlerin Bağından. *Yarın*, 17(1): 1.
- Fazıl Ahmet. (1338,1922). Eski Bir Kroki. *Yarın*, 20(1): 2.
- Fazıl Ahmet. (1338,1922). Fikirlerin Talii. *Yarın*, 16(1): 1.
- Fazıl Ahmet. (1338,1922). Havailer Meşrutiyeti. *Yarın*, 18(1): 3-4.
- Fazıl Ahmet. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.
- Fazıl Ahmet. (1338,1922). Sohbet. *Yarın*, 19(1): 2.
- Fehmi Razi. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.
- Fichizmund, Bob. (1338,1922). Boksörlere Nasihat. *Yarın*, 29(2): 74-75.
- Fikri Rifat. (1338,1922). Leonardo Da Vinci. *Yarın*, 34(2): 155.
- Fikriye Rifat. (1338,1922). Dürer. *Yarın*, 40(2): 248.
- Fikriye Rifat. (1338,1922). Raphael. *Yarın*, 38(2): 217.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Allahu Ekber: Allahu Ekber. *Yarın*, 42(2): ön-iç.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Bayram mı Yarın?. *Yarın*, 32(2): 123.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Elimde Değil. *Yarın*, 33(2): 137.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). İstanbul Şarkısı. *Yarın*, 31(2): 101.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Ohh Ağaçlar!... *Yarın*, 39(2): 233.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Şark'a Doğru. *Yarın*, 30(2): 92.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 35(2): 166.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 37(2): 199.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 40(2): 248.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Tahmit. *Yarın*, 41(2): 266.
- Fuat Raif. (1338,1922). Notlar ve Tetebbular. *Yarın*, 31(2): 109.
- Fuat Raif. (1338,1922). Notlar ve Tetebbular. *Yarın*, 32(2): 126.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 33(2): 145.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 34(2): 161.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 35(2): 180.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 36(2): 192.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 38(2): 226.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 39(2): 235.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 41(2): 276.

Fuat Samih. (1338,1922). Garip İzdivaçlar. *Yarın*, 38(2): 216.

Fuat Samih. (1338,1922). Şuna ve Buna Dair.... *Yarın*, 26(2): ön-iç / arka-iç.

-G-

Gaubert, André. (1338,1922). Tenis. *Yarın*, 45(2): 337-339.

Gaubert, André. (1338,1922). Tenis. *Yarın*, 46(2): 351-352.

Gazali. (1338,1922). Masal. *Yarın*, 41(2): 268.

Gazali. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 41(2): 266.

Giridi Ahmet Saki. (1337,1921). Hukuk Mahfili . *Yarın*, 5(1): 7.

Giridi Ahmet Saki. (1337,1921). Hukuk Mahfili. *Yarın*, 7(1): 7.

Giridi Ahmet Saki. (1337,1921). Hukuk Mahfili. *Yarın*, 8(1): 14.

Giridi Ahmet Saki. (1337,1921). Yeni Cinayet Hakkında. *Yarın*, 3(1): 10.

Giritli: Mehmet Sıtkı. (1338,1922). Nefes. *Yarın*, 22(1): 14.

Günahkâr. (1337,1921). Kalbinde İstedğim Yer. *Yarın*, 5(1): ön-iç.

Güzide Şefik. (1337,1921). Harabe. *Yarın*, 8(1): ön-iç.

Güzide Şefik. (1337,1921). Son Gün. *Yarın*, 9(1): 15.

Güzide Şefik. (1338,1922). Bizim Derdimiz. *Yarın*, 40(2): 262.

Güzide Şefik. (1338,1922). Duyduğum Hicran. *Yarın*, 23(1): 9.

Güzide Şefik. (1338,1922). Hezeyan. *Yarın*, 22(1): 15.

Güzide Şefik. (1338,1922). O Meçhul Yolcuya. *Yarın*, 28(2): 54.

Güzide Şefik. (1338,1922). Sanatkârın Ölümü. *Yarın*, 21(1): 14.

Güzide Şefik. (1338,1922). Uzaktan. *Yarın*, 32(2): 127.

-H-

H. H. (1338,1922). Tazmin. *Yarın*, 18(1): 10.

H. Nazım. (1327,1921). İlkbahar. *Yarın*, 1(1): 3.

H. Nazım. (1337,1921). Cambaz. *Yarın*, 3(1): 6.

H. Nihal. (1338,1922). Gözlerim. *Yarın*, 37(2): 199.

H. Nihal. (1338,1922). İnkıraz. *Yarın*, 34(2): 158.

H. Nihal. (1338,1922). Sakarya. *Yarın*, 39(2): 231.

H. Nihal. (1338,1922). Son Mektup. *Yarın*, 36(2): 193.

H. R. (1338,1922). Serzeniş. *Yarın*, 27(2): 44.

H. Şevket. (1338,1922). Kalmaz. *Yarın*, 12(1): 15.

- Hadi. (1338,1922). Hasret. *Yarın*, 18(1): ön-iç.
- Hadiye Hümeýra. (1338,1922). Her Emel Bittikten Sonra!.. *Yarın*, 30(2): 93-94.
- Hakkı Naşir. (1337,1921). Divan-ı Naşir'den. *Yarın*, 11(1): 11.
- Hakkı Naşir. (1338,1922). Divan-ı Naşir. *Yarın*, 13(1): 6.
- Hakkı Naşir. (1338,1922). Divan-ı Naşir'den. *Yarın*, 12(1): 12.
- Hakkı Naşir. (1338,1922). Divan-ı Naşir'den. *Yarın*, 16(1): 3.
- Hakkı Naşir. (1338,1922). Divan-ı Naşir'den. *Yarın*, 17(1): 2.
- Hakkı Naşir. (1338,1922). Divan-ı Naşir'den. *Yarın*, 18(1): 7.
- Hakkı Naşir. (1338,1922). Divan-ı Naşir'den. *Yarın*, 19(1): 2.
- Halide Edip. (1338,1922). Dağa Çıkan Kurt. *Yarın*, 36(2): 185-186.
- Halide Nusret. (1337,1921). Benim Acılarım. *Yarın*, 11(1): 7.
- Halide Nusret. (1337,1921). Sanatkârın Gözleri. *Yarın*, 6(1): 12.
- Halide Nusret. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.
- Halide. (1338,1922). Bir Mukayese. *Yarın*, 28(2): 54-56.
- Halil Bedi. (1338,1922). Yarınki Musikimiz. *Yarın*, 27(2): 37-38.
- Halil Nihat. (1338,1922). Baki ile. *Yarın*, 16(1): 2.
- Halil Nihat. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.
- Halit Fahri. (1327,1921). Akisler. *Yarın*, 1(1): 16.
- Halit Fahri. (1337,1921). Anadolu Türküsü. *Yarın*, 5(1): 6.
- Halit Fahri. (1337,1921). Aruza Veda. *Yarın*, 4(1): 8.
- Halit Fahri. (1337,1921). Bir Yangın Kızıllığında. *Yarın*, 9(1): 2.
- Halit Fahri. (1337,1921). Dağda Bir Yolculuğa. *Yarın*, 10(1): 2.
- Halit Fahri. (1337,1921). İlk Şair. *Yarın*, 8(1): 5-7.
- Halit Fahri. (1337,1921). Oyuncaklar. *Yarın*, 11(1): 13.
- Halit Fahri. (1337,1921). Öksüz Duası. *Yarın*, 2(1): 5.
- Halit Fahri. (1337,1921). Son Niyaz. *Yarın*, 3(1): 11.
- Halit Fahri. (1338,1922). Bir Renk, Bir Tezat ... *Yarın*, 26(2): 23.
- Halit Fahri. (1338,1922). Ellerin. *Yarın*, 15(1): 2.
- Halit Fahri. (1338,1922). Gemicilerin Şarkısı. *Yarın*, 33(2): 135.
- Halit Fahri. (1338,1922). İlk Güneş. *Yarın*, 20(1): 5.
- Halit Fahri. (1338,1922). Karanlıkta. *Yarın*, 18(1): 5.
- Halit Fahri. (1338,1922). Karanlıkta-1. *Yarın*, 14(1): 10.
- Halit Fahri. (1338,1922). Kuklalar. *Yarın*, 13(1): 2.

- Halit Fahri. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 3.
- Halit Fahri. (1338,1922). Sobamı Yakarken. *Yarın*, 12(1): 5.
- Halit Nihat. (1338,1922). Baki ile. *Yarın*, 25(2): 5.
- Halit Ziya. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 3.
- Hamamizade İhsan. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 3(1): 12.
- Hamamizade İhsan. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 6(1): 16.
- Hamamizade İhsan. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 9(1): 2.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 18(1): 7.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 19(1): 2.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 20(1): 8.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 21(1): 5.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 25(2): 10.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 27(2): 39.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 28(2): 60.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 30(2): 92.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 31(2): 101.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 114.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 115.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 41(2): 272.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 41(2): 272.
- Hamit Rifat. (1338,1922). Einstein Nazariyesinin “Film”den Görüntüsü. *Yarın*, 31(2): 106-108.
- Hamit Rifat. (1338,1922). Fende Bir İhtilal. *Yarın*, 24(1): 4-5.
- Hamit Rifat. (1338,1922). Fenni Mübahaseler. *Yarın*, 23(1): 7-8.
- Hamza Osman. (1338,1922). Beynelmilel Spor Hadisatı. *Yarın*, 46(2): 350-351.
- Hamza Osman. (1338,1922). Cihan Boks Şampiyonu Kim Olacak?. *Yarın*, 43(2): 295-296.
- Hamza Osman. (1338,1922). İstanbul Haberleri. *Yarın*, 46(2): 349-350.
- Harring. (1338,1922). Vince Criqui ve Criqui Vince. *Yarın*, 44(2): 310-311.
- Hasan Âli. (1337,1921). Alacakaranlık. *Yarın*, 5(1): 2.
- Hasan Âli. (1337,1921). Dönüm. *Yarın*, 8(1): 2.
- Hasan Âli. (1337,1921). Gurup. *Yarın*, 4(1): ön-iç.
- Hasan Âli. (1337,1921). Ne’msin?!. *Yarın*, 9(1): 13.

- Hasan Âli. (1337,1921). Üç Düğüm. *Yarın*, 11(1): arka-iç.
- Hasan Âli. (1338,1922). Gece. *Yarın*, 14(1): 7.
- Hasan Âli. (1338,1922). Sihir. *Yarın*, 20(1): 8.
- Hasan Cemil. (1338,1922). Rabindranath Tagore'dan Bir Parça. *Yarın*, 37(2): 201.
- Hasan Tahsin. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 39(2): 237.
- Haşim Nahit. (1337,1921). Akşam. *Yarın*, 6(1): 5.
- Haşim Nahit. (1338,1922). Âdem ile Havva'dan Bir Parça. *Yarın*, 12(1): 5-6.
- Haşim Nahit. (1338,1922). Ben ve Benliğim. *Yarın*, 14(1): 7.
- Haşim Nahit. (1338,1922). Vatan Şarkısı. *Yarın*, 15(1): 8-9.
- Haşim Nahit. (1338,1922). Yarım Kalmış Bir Muhavere. *Yarın*, 13(1): 12-13.
- Haşim Sami. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 13(1): 7.
- Haşim Sami. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 18(1): 10.
- Haşim Sami. (1338,1922). Kış Şarkısı. *Yarın*, 12(1): 10.
- Haşim Sami. (1338,1922). Yalnız Onu. *Yarın*, 15(1): ön-iç.
- Hatimi Senih. (1337,1921). Hasret Türküsü. *Yarın*, 10(1): 15.
- Hatimi Senih. (1338,1922). Yâd Elllerinde. *Yarın*, 19(1): 13.
- Hayrettin Aziz. (1337,1921). Nazlı. *Yarın*, 6(1): 5.
- Hayrettin Aziz. (1338,1922). Bahar. *Yarın*, 21(1): 14.
- Hayrettin Aziz. (1338,1922). Sevgilim. *Yarın*, 23(1): 6.
- Hayriye Süha. (1338,1922). Modaya Dair. *Yarın*, 20(1): 9-10.
- Hayrunnisa Şefik. (1338,1922). İlham Diyor ki:. *Yarın*, 23(1): 10.
- Hazin. (1338,1922). Gelmeyen Sevgili. *Yarın*, 22(1): 15.
- Heyet-i İdare. (1337,1921). Müsabakamızın Neticesi. *Yarın*, 11(1): ön-iç.
- Heyet-i Tahririye. (1338,1922). Ahmet Talat Bey'e Cevap. *Yarın*, 29(2): 71.
- Heyet-i Tahririye. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 27(2): 45-46.
- Heyet-i Tahririye. (1338,1922). Sporcu Arkadaşlara Spor Kulüpleri Rüesasına. *Yarın*, 44(2): 324.
- Heyet-i Tahririye. (1338,1922). Sporcu Arkadaşlara Spor Kulüpleri Rüesasına. *Yarın*, 45(2): arka-iç.
- Hıfzı Tevfik. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 3.
- Hilmi Necip. (1337,1921). Sakarya ve Ordu. *Yarın*, 2(1): arka-iç.
- Hilmi. (1338,1922). Mum Karşısında... *Yarın*, 31(2): 111.
- Hüsametdin Macit. (1338,1922). Zakkumlar Açarken ... *Yarın*, 30(2): 87.

- Hüseyin Rahmi. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 3.
 Hüseyin Rifat. (1337,1921). Bir Nazire. *Yarın*, 7(1): 8.
 Hüseyin Siyret. (1337,1921). Şiir. *Yarın*, 6(1): 8.
 Hüseyin Suat. (1338,1922). Vermeyiz İzmir'i. *Yarın*, 31(2): 105.

-İ-

- İbnürrefik Ahmet Nuri. (1337,1921). İki Ateş Arasında. *Yarın*, 4(1): 15-16.
 İbrahim Alaattin. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 3.
 İbrahim Necmi. (1337,1921). “*Kutadgu Bilig*”in Vezni Meselesi. *Yarın*, 5(1): 3.
 İbrahim Necmi. (1337,1921). Kış Mevsimi Faaliyetleri. *Yarın*, 7(1): 13-14.
 İbrahim Necmi. (1337,1921). Leyla. *Yarın*, 5(1): 9.
 İbrahim Necmi. (1337,1921). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 10(1): 3-4.
 İbrahim Necmi. (1337,1921). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 11(1): 5.
 İbrahim Necmi. (1337,1921). Tanzimat Edebiyatının Ruh ve Mahiyeti. *Yarın*, 4(1):
 6.
 İbrahim Necmi. (1337,1921). Türk Edebiyatının Tarihi Devreleri. *Yarın*, 9(1): 6-7.
 İbrahim Necmi. (1337,1921). Türk Tiyatrosu’nda “Hazan Yuvası”. *Yarın*, 9(1): 11-
 12.
 İbrahim Necmi. (1337,1921). Türk Tiyatrosu’nun Klasik Haftası. *Yarın*, 10(1): 7.
 İbrahim Necmi. (1338,1922). Molière Haftası. *Yarın*, 14(1): 10.
 İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 13(1): 5-6.
 İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 14(1): 6-7.
 İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 15(1): 4-5.
 İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 16(1): 4.
 İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 18(1): 13.
 İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 19(1): 3-4.
 İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 20(1): 3.
 İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 21(1): 6.
 İbrahim Necmi. (1338,1922). Türk Edebiyatında Yegâne Vatan Şairi Namık Kemal.
Yarın, 23(1): 1.
 İbrahim Necmi. (1338,1922). Türk Edebiyatında Yegâne Vatan Şairi Namık Kemal
 -2.*Yarın*, 24(1): 2-3.
 İbrahim Necmi. (1338,1922). Vatan Şairi Namık Kemal-3. *Yarın*, 26(2): 22-23.

- İbrahim Necmi. (1338,1922). Vatan Şairi Namık Kemal-4. *Yarın*, 27(2): 36-37.
- İclal Asım. (1338,1922). Çiçeklerde Seyahat. *Yarın*, 13(1): 6-7.
- İhsan Alp. (1338,1922). Bir Zamanlar. *Yarın*, 12(1): 7.
- İhsan Mahvi el-Mevlevi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 36(2): 183.
- İhsan Raif. (1337,1921). Mersiye. *Yarın*, 2(1): 15.
- İskeçeli: Mehmet Sıtkı. (1337,1921). Hicret Günleri. *Yarın*, 11(1): 6.
- İskeçeli: Mehmet Sıtkı. (1338,1922). Selimiye ve Tunca. *Yarın*, 40(2): 261.
- İsmail Hakkı. (1327,1921). Yeşil Köy. *Yarın*, 1(1): 1-2.
- İsmail Hakkı. (1337,1921). Anlatmak. *Yarın*, 10(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1337,1921). Hâlâ Münakaşa Ediyorlar. *Yarın*, 4(1): 1-2.
- İsmail Hakkı. (1337,1921). Hürriyet Söz müdür?!. *Yarın*, 11(1): 2.
- İsmail Hakkı. (1337,1921). İnkılâbın Beğendiği Adam. *Yarın*, 8(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1337,1921). İsyân. *Yarın*, 3(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1337,1921). Kadın ve Hayat. *Yarın*, 6(1): 1-2.
- İsmail Hakkı. (1337,1921). Kaplumbağalar Gibi!... *Yarın*, 7(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1337,1921). Mefhumun Öldürdüğü Adam!. *Yarın*, 5(1): 1-2.
- İsmail Hakkı. (1337,1921). Örümcek Alan Cambazlar. *Yarın*, 2(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). Baş Aşağı. *Yarın*, 22(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). Fikir ile His. *Yarın*, 12(1): 2.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). İki Mantık. *Yarın*, 13(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). İnsanın Kıymeti. *Yarın*, 14(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). Kurtulmak. *Yarın*, 15(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). Nev-i Diğeri. *Yarın*, 16(1): 2.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). Türk Sanatı Var mı?. *Yarın*, 19(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). Üç Ağa. *Yarın*, 20(1): 1-2.
- İsmail Müştak. (1327,1921). Yarın. *Yarın*, 1(1): 1.
- İsmail Müştak. (1337,1921). “Anlatmak” Meselesi. *Yarın*, 11(1): 1.
- İsmail Müştak. (1337,1921). Çilek Tabağı. *Yarın*, 4(1): 2-3.
- İsmail Müştak. (1337,1921). Mihnet Yolu. *Yarın*, 9(1): 3-4.
- İsmail Müştak. (1337,1921). Musahabe. *Yarın*, 2(1): 1-2.
- İsmail Müştak. (1337,1921). Ölüm Diyarında. *Yarın*, 3(1): 2.
- İsmail Müştak. (1337,1921). Taze Ekmek. *Yarın*, 7(1): 2.

- İsmail Müştak. (1338,1922). “Yarın”ın Genç ve Kıymetli Müessisi Suphi Nuri Bey’e. *Yarın*, 24(1): 9-10.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Akıllılar, Deliler. *Yarın*, 30(2): 81-82.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Altın Terazisi. *Yarın*, 12(1): 3.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 27(2): 46-48.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 28(2): 63-64.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 30(2): 95-96.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 32(2): 128.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 34(2): 162.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 37(2): 209.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 39(2): 238-239.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 40(2): 254-255.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Bir Münakaşa Münasebetiyle. *Yarın*, 16(1): 3.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Efkâr-ı Umumiye. *Yarın*, 18(1): 2-3.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Haftada Bir. *Yarın*, 26(2): 17-18.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Peşin Söze Cevap. *Yarın*, 15(1): 3.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Rezaizade Mahmut Ekrem Bey. *Yarın*, 16(1): 9-10.
- İsmet Nuri. (1338,1922). Şafak Sökerken. *Yarın*, 41(2): 266.
- İsmet. (1337,1921). Asar-ı İsmet’ten: Gazel. *Yarın*, 2(1): 15.

-K-

- K. Z. (1337,1921). Ahmet Rasim Bey’de Bir Gün. *Yarın*, 6(1): 5.
- K. Z. (1337,1921). Müze-i Askeride Bir Gün: Ahmet Muhtar Paşa Hazretleriyle Mülâkat . *Yarın*, 2(1): 6-7.
- Kadri. (1338,1922). Zincirli Dede Muhyi Paşa-1. *Yarın*, 30(2): 82.
- Kadrü’n-Nisa Ferah. (1338,1922). Ölü Akşamlar.... *Yarın*, 12(1): 6.
- Kâmuran Âli. (1337,1921). Ezelden. *Yarın*, 5(1): 2.
- Kâmuran Sırrı. (1338,1922). İlim ve Fen. *Yarın*, 30(2): ön-iç.
- Kemalettin Hayri. (1337,1921). Meçhul. *Yarın*, 8(1): 15-16.
- Kemalettin Kâmi. (1337,1921). Gurbet. *Yarın*, 6(1): 12.
- Kemalettin Kâmi. (1337,1921). Gurbet. *Yarın*, 7(1): arka-iç.
- Kırık Billur. (1338,1922). Hoppa. *Yarın*, 14(1): 7.
- Kıyasi. (1338,1922). Terci-i Bend-i Kıyasi. *Yarın*, 37(2): 207.

Kozanoğlu Ahmet Yahya. (1338,1922). İŖte Bu Kadar. *Yarın*, 15(1): 6.

-L-

Leman Asıf. (1338,1922). Bugünün Mefkûresiyle Yirmi Sene Sonraya Doğru. *Yarın*, 14(1): 13.

Leyla Hanım. (1327,1921). Leyla Hanımefendi'nin Asar-ı Kalemiyesi. *Yarın*, 1(1): 8.

Leyla. (1337,1921). Bir Manzume. *Yarın*, 2(1): 12.

Leyla. (1337,1921). Emektar Piyanom. *Yarın*, 2(1): 15.

Leyla. (1337,1921). Komşunun Udu. *Yarın*, 5(1): 7.

Leyla. (1337,1921). Ŗarkı. *Yarın*, 10(1): 10.

Leyla. (1337,1921). Ŗarkı. *Yarın*, 10(1): 10.

-M-

M. A. (1338,1922). Fransız Edebiyatına Dair Musahabe. *Yarın*, 23(1): 2-3.

M. Arif. (1338,1922). Mehtapsızlık İçinde. *Yarın*, 30(2): 92.

M. Aziz. (1338,1922). Hikâye: Günah mı?... *Yarın*, 26(2): 29-31.

M. F. Ŗ. (1338,1922). Bir VarmıŖ Bir YokmuŖ. *Yarın*, 46(2): 341-343.

M. K. (1338,1922). İdman-ı Fenni ve İlmi KarŖısında Gençlik Ne Yapıyor. *Yarın*, 44(2): 311-312.

M. K. (1338,1922). İstanbul İdman Cemiyetleri İttifakı. *Yarın*, 46(2): 355-356.

M. M. (1338,1922). Satranç Müsabakası, 28(2): ön-iç.

M. M. (1338,1922). Satranç Oyunu. *Yarın*, 26(2): arka-iç.

M. Sami. (1337,1921). Amerikalı Matmazel (Ethelda). *Yarın*, 3(1): 14.

M. Sami. (1337,1921). Avrupa Kadınları. *Yarın*, 5(1): 15.

M. Sami. (1337,1921). Boks. *Yarın*, 2(1): 13.

M. Sami. (1337,1921). Karakucak. *Yarın*, 10(1): 14-15.

M. Sami. (1337,1921). Pugilla. *Yarın*, 11(1): 12.

M. Sami. (1337,1921). Sırıkla Atlama. *Yarın*, 4(1): 13-14.

M. Sami. (1337,1921). Yüzücülük. *Yarın*, 7(1): 9.

M. Sami. (1338,1922). Alaylı Mütahassıslar?... *Yarın*, 44(2): 309-310.

M. Sami. (1338,1922). Cevaba Cevap. *Yarın*, 26(2): 26-27.

M. Sami. (1338,1922). DavutpaŖa Sultanisi Terbiye-i Bedeniye Hocasına Cevap. *Yarın*, 27(2): 40-43.

- M. Sami. (1338,1922). Davutpaşa Sultanisi Terbiye-i Bedeniye Hocasına Cevap. *Yarın*, 29(2): ön-iç, arka-iç.
- M. Sami. (1338,1922). Gülle. *Yarın*, 13(1): 14-15.
- M. Sami. (1338,1922). İsveç'te Terbiye-i Bedeniye Tahsili ve Biz!... *Yarın*, 17(1): 8-9.
- M. Sami. (1338,1922). Jimnastik Usulleri. *Yarın*, 16(1): 14-15.
- M. Sami. (1338,1922). Kemal-Danyal Güreşi. *Yarın*, 29(2): 76-77.
- M. Sami. (1338,1922). Mahmud-ı Sani ve Amerika Elçisi. *Yarın*, 15(1): 14-15.
- M. Sami. (1338,1922). Maksadımız. *Yarın*, 29(2): 65.
- M. Sami. (1338,1922). Moda-Kadın-Spor. *Yarın*, 12(1): 9-10.
- M. Sami. (1338,1922). Olimpiyat Oyunlarına Hazırlık: Gülle İdmanları. *Yarın*, 44(2): 320-322.
- M. Sami. (1338,1922). Ramazanda Spor. *Yarın*, 32(2): ön-iç.
- M. Sami. (1338,1922). Spor Musahabesi. *Yarın*, 24(1): 7.
- M. Sami. (1338,1922). Spor: Tarih. *Yarın*, 14(1): 14.
- M. Sami. (1338,1922). Sporculukta Yeni Fikirler: Amatörlük, Profesyonellik. *Yarın*, 29(2): 66-67.
- M. Sami. (1338,1922). Sporda Siyaset. *Yarın*, 43(2): 293.
- M. Sami. (1338,1922). Terbiye-i Bedeniye. *Yarın*, 19(1): 13-14.
- M. Sami. (1338,1922). Terbiye-i Bedeniye. *Yarın*, 20(1): 12.
- M. Sami. (1338,1922). Terbiye-i Bedeniye. *Yarın*, 21(1): 15.
- M. Sami. (1338,1922). Terbiye-i Bedeniye. *Yarın*, 22(1): 8-9.
- M. Sami. (1338,1922). Terbiye-i Bedeniye. *Yarın*, 23(1): 16.
- M. Sami. (1338,1922). Türk'ün Kabiliyeti. *Yarın*, 25(2): 12-13.
- M. Şemsettin. (1338,1922). Ruh Nazariyeleri. *Yarın*, 33(2): 133-134.
- M. Şemsettin. (1338,1922). Türk Tarihinin Menşei ve Dasitan-ı Milli. *Yarın*, 32(2): 113-114.
- Macit Şevket. (1337,1921). Yarın. *Yarın*, 11(1): 2-3.
- Macit Şevket. (1338,1922). Mahlûkat Hakkında Hisler ve Fikirler: İnsanlara Dair. *Yarın*, 14(1): 3-4.
- Macit Şevket. (1338,1922). Mahlûkat Hakkında Hisler ve Fikirler: Hayvanlara Dair. *Yarın*, 15(1): 7.

- Macit Şevket. (1338,1922). Mahlûkat Hakkında Hisler ve Fikirler-3: Çiçeklere Dair. *Yarın*, 16(1): 5.
- Mahmut Cevdet. (1338,1922). Açmayan Gonca. *Yarın*, 32(2): 131.
- Mahmut Esat. (1337,1921). Tarihi Amiller. *Yarın*, 10(1): arka-iç.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Fütur-ı Firak. *Yarın*, 16(1): 6.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 31(2): 103.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 124.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 33(2): 135.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Hak ve Tahakküm. *Yarın*, 17(1): 12.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Hicran mı?. *Yarın*, 14(1): 12.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Nazire. *Yarın*, 32(2): 123.
- Mazlum. (1338,1922). En Çetin Musaraam. *Yarın*, 29(2): 72-73.
- Mediha Ekrem. (1338,1922). Ağlarken... *Yarın*, 34(2): 158.
- Mediha Ekrem. (1338,1922). Gecelerde Seninle... *Yarın*, 31(2): 111.
- Mehmet Ali Bey. (1338,1922). Spor Hatıratım. *Yarın*, 43(2): 306-307.
- Mehmet Cemil. (1338,1922). Hazin Bir Ziyaret. *Yarın*, 16(1): 13-14.
- Mehmet Fazıl. (1338,1922). Türbedar... *Yarın*, 30(2): 94.
- Mehmet Hilmi. (1338,1922). Son Günler. *Yarın*, 32(2): 132.
- Mehmet İzzettin. (1338,1922). Baltacı Deli Hüseyin. *Yarın*, 14(1): ön-iç.
- Mehmet İzzettin. (1338,1922). Gazi Kara Abdurrahman. *Yarın*, 16(1): 7.
- Mehmet İzzettin. (1338,1922). Uzunca Sevindik. *Yarın*, 20(1): 13.
- Mehmet Kadri. (1338,1922). (Lâhutî)'nin Bir Gazeli. *Yarın*, 33(2): 142.
- Mehmet Kadri. (1338,1922). Acem Şairi. *Yarın*, 31(2): 99.
- Mehmet Kadri. (1338,1922). Şah Safî. *Yarın*, 30(2): 89.
- Mehmet Kadri. (1338,1922). Şahin Giray. *Yarın*, 31(2): 103.
- Mehmet Kadri. (1338,1922). Teracim-i Ahval. *Yarın*, 13(1): 4.
- Mehmet Kadri. (1338,1922). Teracim-i Ahval. *Yarın*, 14(1): 5.
- Mehmet Münci. (1327,1921). Kış Mevsimi İptidasında Temaşa Âlemi. *Yarın*, 1(1): 13.
- Mehmet Sermet. (1338,1922). Bilsen Ne Olur. *Yarın*, 28(2): 60.
- Mehmet Sermet. (1338,1922). Bir Kıta. *Yarın*, 27(2): 39.
- Mehmet Sermet. (1338,1922). Bir Kıta. *Yarın*, 28(2): 61.
- Mehmet Sermet. (1338,1922). Efsane Değil. *Yarın*, 19(1): 9.

- Mehmet Sermet. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 27(2): 34.
- Mehmet Zeki. (1337,1921). Anavatana Kavuşan Adana. *Yarın*, 9(1): 1-2.
- Mehmet Zeki. (1337,1921). Eski Vezirlere Adab-ı Mübahase. *Yarın*, 11(1): 3-4.
- Mehmet Zeki. (1337,1921). İstanbul'un Fethi Evanında Bizanslılar ve Türkler. *Yarın*, 7(1): 4.
- Mehmet Zeki. (1337,1921). Osmanlı Türkleriyle Tarihi Nazarında: Edirne. *Yarın*, 10(1): 7-8.
- Mehmet Zeki. (1337,1921). Tarihi Bir Manzume. *Yarın*, 4(1): 12-13.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Bedrettin Simavi-Mahmut Hüdai. *Yarın*, 33(2): ön-iç / arka-iç.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Eski Bir Sadrazamın Feraseti. *Yarın*, 17(1): 9-10.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Eski Osmanlı Meşahir-i Maliyunu Behçet Mehmet Paşa. *Yarın*, 14(1): 2-3.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Maiyetperverlik. *Yarın*, 15(1): 5-6.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Moralı Mustafa Paşa-1. *Yarın*, 18(1): 11-12.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Moralı Mustafa Paşa-2. *Yarın*, 20(1): 4-5.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Moralı Mustafa Paşa-3. *Yarın*, 21(1): 12-14.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Osmanlı Türkleri ve Bursa. *Yarın*, 13(1): 2-3.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Osmanlı Türklerinin Devr- Senevi-i İstiklâli ve Osman Han Gazi. *Yarın*, 12(1): 1-2.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Tarih Tetkikatı. *Yarın*, 39(2): ön-iç / arka-iç.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Tarih. *Yarın*, 23(1): 10.
- Meliha Avni. (1337,1921). Kırık Hayat. *Yarın*, 11(1): 7.
- Meliha Avni. (1338,1922). Bir Meleğe. *Yarın*, 24(1): 11.
- Meliha Avni. (1338,1922). Bu Hisler Neden. *Yarın*, 22(1): 15.
- Meliha Avni. (1338,1922). Cemre. *Yarın*, 20(1): 5.
- Memnune. (1338,1922). Müsabakamıza Cevaplar. *Yarın*, 13(1): 9-10.
- Mimar Kemalettin. (1338,1922). Türk Mimarisinde Merkezi Kubbe İnşasının Tekâmülü. *Yarın*, 19(1): 8-9.
- Mithat. (1338,1922). Kitabe. *Yarın*, 26(2): 21.
- Montesquie. (1337,1921). Büyük Fikirler. *Yarın*, 2(1): 11.
- Muallim Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 21(1): 6.
- Muammer Raşit. (1337,1921). Hukuk da Tekâmül Eder. *Yarın*, 2(1): 7-8.

- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 23(1): 15.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 30(2): 89.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 31(2): 108.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 123.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 127.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 34(2): 151.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 36(2): 183.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 36(2): 183.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 37(2): 198.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 40(2): 247.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 41(2): 272.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Kıta. *Yarın*, 37(2): 199.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Mabed-i Aşk. *Yarın*, 35(2): 167.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Rubai. *Yarın*, 32(2): 115.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Rubai. *Yarın*, 38(2): 220.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 38(2): 216.
- Muhsin. (1338,1922). Zebun. *Yarın*, 36(2): 191.
- Muhsin. (1338,1922). Zebun. *Yarın*, 37(2): 208.
- Muhsin. (1338,1922). Zebun. *Yarın*, 38(2): 224.
- Muhsin. (1338,1922). Zebun. *Yarın*, 39(2): 234.
- Muhsin. (1338,1922). Zebun. *Yarın*, 40(2): 250.
- Muhyittin Mekki. (1337,1921). Zavallı Anne. *Yarın*, 8(1): ön-iç.
- Muhyittin Mekki. (1338,1922). Şarki Anadolu. *Yarın*, 12(1): 15.
- Musa Süreyya. (1337,1921). Geçme (Nota). *Yarın*, 9(1): arka-iç.
- Musa Süreyya. (1337,1921). Gurbet (Nota). *Yarın*, 7(1): arka-iç.
- Mustafa Nuri. (1338,1922). Bir Gazeli Tahmis. *Yarın*, 32(2): 124.
- Mustafa Reşit. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 15(1): 5.
- Muzaffer Muhittin. (1338,1922). Satranç Tarihi. *Yarın*, 27(2): ön-iç / arka-iç.
- Muzaffer Muhittin. (1338,1922). Satranç Tarihi. *Yarın*, 28(2): 62-63.
- Mühendis N. (1337,1921). Bugünkü Fen. *Yarın*, 2(1): 15.
- Mühendis N. (1337,1921). Garibü'ş-şekil Bir Canavar. *Yarın*, 4(1): 10-11.
- Mühendis N.. (1337,1921). Acayib-i Seb'a-i Âlem Dedikleri Nedir?. *Yarın*, 8(1): arka-iç.

Mühendis N.. (1337,1921). Bugünkü Fen. *Yarın*, 3(1): arka-iç.
 Münevver Ziya. (1338,1922). Âmâ. *Yarın*, 22(1): 15.

-N-

- N. A. (1337,1921). Karl Marx Kimdir?. *Yarın*, 2(1): 2-3.
 N. B. (1337,1921). Şarkı. *Yarın*, 2(1): 16.
 N. H. (1337,1921). Kadın ve Aşk Hakkında Bazı Mülâhazalar. *Yarın*, 8(1): arka-iç.
 Na-bedit. (1337,1921). Bir Nazire. *Yarın*, 8(1): 16.
 Na-bedit. (1337,1921). O Güzel Gözlere. *Yarın*, 11(1): 2.
 Na-bedit. (1337,1921). Sus. *Yarın*, 6(1): 16.
 Na-bedit. (1338,1922). Anber. *Yarın*, 38(2): 215.
 Na-bedit. (1338,1922). Hakkı'ya Gazel. *Yarın*, 24(1): 3.
 Na-bedit. (1338,1922). İlk Ceza. *Yarın*, 19(1): 13.
 Na-bedit. (1338,1922). Sensiz. *Yarın*, 22(1): 8.
 Na-bedit. (1338,1922). Son Mevsim. *Yarın*, 13(1): 3.
 Na-bedit. (1338,1922). Sümbül Manisi. *Yarın*, 30(2): 85.
 Na-bedit. (1338,1922). Yılbaşı. *Yarın*, 12(1): 12.
 Na-bedit. (1338,1922). Zeren. *Yarın*, 35(2): 171.
 Namık İsmail. (1327,1921). Sanat Musahabesi. *Yarın*, 1(1): 3-5.
 Namık İsmail. (1337,1921). Toprağın Sesi ve Sanat. *Yarın*, 5(1): 2.
 Namık İsmail. (1337,1921). Venedik (Kanalları). *Yarın*, 2(1): 4-5.
 Namık İsmail. (1337,1921). Venedik Geceleri. *Yarın*, 4(1): 3-4.
 Namık Zeki. (1337,1921). Anadolu'nun Davası ve İstiklâl-i Mali ve İktisadi. *Yarın*,
 5(1): 10-11.
 Namık Zeki. (1337,1921). İspekülasyon. *Yarın*, 7(1): 10-11.
 Namık Zeki. (1337,1921). Nakit ve Kambiyo. *Yarın*, 4(1): 14-15.
 Nane Şükrü. (1338,1922). Borçlu. *Yarın*, 22(1): 16.
 Nane Şükrü. (1338,1922). Borçlu. *Yarın*, 22(1): 16.
 Nazım Hikmet. (1338,1922). Delinin Birinci Duası. *Yarın*, 25(2): 14.
 Nazmiye Raşit. (1327,1921). Ayın Hikâyeleri. *Yarın*, 1(1): arka-iç.
 Nazmiye Raşit. (1338,1922). Claude Farrère'in Bir Hikâyesi. *Yarın*, 40(2): 259.
 Nazmiye Raşit. (1338,1922). Hayvanlar Arasında. *Yarın*, 18(1): 7.
 Nazmiye Raşit. (1338,1922). Hayvanlar Arasında. *Yarın*, 19(1): 5-6.

- Nazmiye Raşit. (1338,1922). Heine. *Yarın*, 20(1): 6.
- Nazmiye Raşit. (1338,1922). Hikâye: Nibelung'un Hazinesi. *Yarın*, 31(2): 112.
- Nazmiye Raşit. (1338,1922). Şimal Kahramanları Arasında-3. *Yarın*, 41(2): 273.
- Necdet Mithat. (1338,1922). Çamlıkta. *Yarın*, 21(1): 14.
- Necdet Rüştü. (1337,1921). Ne Zaman. *Yarın*, 11(1): arka-iç.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Artık Öksüz Yaşayım... *Yarın*, 26(2): 21.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Ben Öldüğüm Gün... *Yarın*, 30(2): 94.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Bir Kefen Yeter... *Yarın*, 31(2): 111.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Gel Beraber Ölelim. *Yarın*, 32(2): 123.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Hicranın Şaheseri. *Yarın*, 35(2): 171.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Maniler. *Yarın*, 22(1): 4.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Sen ve Ben. *Yarın*, 27(2): 36.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Sevdanın Tadı. *Yarın*, 37(2): 206.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Yaşayan Ölü. *Yarın*, 24(1): 3.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Zavallı Amcazadem "Tahsi Nahit" İçin. *Yarın*, 30(2): 85.
- Necip. (1337,1921). Kimsesizlik. *Yarın*, 7(1): 12.
- Necip. (1338,1922). Dağ Çiçeği. *Yarın*, 37(2): 199.
- Necip. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 37(2): 199.
- Necip. (1338,1922). Hep Fani. *Yarın*, 32(2): 123.
- Necip. (1338,1922). Nur Baba Münasebetiyle. *Yarın*, 32(2): 124.
- Necip. (1338,1922). Nur Baba Münasebetiyle. *Yarın*, 33(2): 146-147.
- Necip. (1338,1922). Nur Baba Münasebetiyle. *Yarın*, 34(2): 152.
- Necip. (1338,1922). Nur Baba Münasebetiyle. *Yarın*, 35(2): 176-177.
- Nevruzzade Hayri. (1338,1922). Musiki. *Yarın*, 38(2): 213-214.
- Neyzen Tevfik. (1338,1922). Canana. *Yarın*, 32(2): 117.
- Neyzen Tevfik. (1338,1922). Mutasavvıfane. *Yarın*, 32(2): 117.
- Nezihe Muhittin. (1338,1922). İctimai Nekaisimizin Islahında Doktorlarımız. *Yarın*, 23(1): 11-12.
- Nietzsche. (1327,1921). Zerdüşt. *Yarın*, 1(1): 7.
- Nihal Kılıçzade. (1338,1922). Felsefe-i Hayat. *Yarın*, 32(2): 132.
- Nimet Ziya. (1338,1922). Son Karar. *Yarın*, 35(2): 177-178.
- Nizamettin Âli. (1337,1921). Türkler Garp'tan Ne Almalıdır?. *Yarın*, 3(1): 10-11.
- Nurettin Avni. (1338,1922). Tahmis-i Gazel-i Cudî. *Yarın*, 27(2): 34.

Nuri. (1338,1922). Taksim Stadyumunda Beş Senelik Spor Birincilikleri. *Yarın*, 37(2): 205-206.

-O-

- O. Seyfi. (1337,1921). Geçme. *Yarın*, 9(1): arka-iç.
- Orhan İhsan. (1338,1922). Nev'î ve Asarı. *Yarın*, 28(2): 61.
- Orhan Seyfi. (1327,1921). "Mani"ler. *Yarın*, 1(1): 5.
- Orhan Seyfi. (1327,1921). "Mani"ler. *Yarın*, 1(1): 5.
- Orhan Seyfi. (1337,1921). "Mani"ler. *Yarın*, 4(1): 4.
- Orhan Seyfi. (1337,1921). "Mani"ler. *Yarın*, 7(1): 11.
- Orhan Seyfi. (1337,1921). Bir Aşkın Sonunda. *Yarın*, 11(1): 7.
- Orhan Seyfi. (1337,1921). Türkü. *Yarın*, 2(1): 5.
- Orhan Seyfi. (1337,1921). Türkü. *Yarın*, 3(1): 3.
- Orhan Seyfi. (1337,1921). Türkü-3. *Yarın*, 8(1): 7.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Abdülhak Hamit'e Mektup. *Yarın*, 16(1): 8-9.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Bir Çiftlik Manzarası. *Yarın*, 15(1): 3.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). İştittim ki Hastaymış. *Yarın*, 14(1): 5.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Köye Dönüş. *Yarın*, 17(1): 6-7.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Köye Dönüş. *Yarın*, 18(1): 9-10.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Köye Dönüş. *Yarın*, 19(1): 6-7.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Köye Dönüş. *Yarın*, 20(1): 7.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Türkü. *Yarın*, 14(1): 5.
- Orhan Şaik. (1338,1922). İzmir Yolunda. *Yarın*, 17(1): 10.
- Osman Nuri. (1338,1922). Bir Mektuptan Parçalar. *Yarın*, 12(1): arka-iç.

-Ö-

- Ömer Seyfettin. (1338,1922). İhtiyar. *Yarın*, 22(1): 2.
- Ömer Seyfettin. (1338,1922). Kızılırmak'a. *Yarın*, 22(1): 2.
- Ömer Seyfettin. (1338,1922). Mefkûre. *Yarın*, 22(1): 2.
- Özdemir. (1337,1921). Ayrılık Acıları. *Yarın*, 9(1): arka-iç.

-P-

- P. S. (1338,1922). Hikâye: Yakut Yüzük. *Yarın*, 25(2): 9-10.

Paul Hervieu. (1338,1922). Hikâye: Rirri. *Yarın*, 15(1): 9-11.

-R-

R. F. (1338,1922). Kâğıdın Tarihi. *Yarın*, 17(1): 12-13.

R. F. (1338,1922). Tütün ve Meşahir. *Yarın*, 16(1): 12-13.

R. F. (1338,1922). Uruk-ı Beşer: Irk-ı Esvet. *Yarın*, 28(2): 58.

Rasim Ferit. (1338,1922). Avusturya İmparatoriçesi. *Yarın*, 27(2): 38-39.

Rasim Ferit. (1338,1922). Brezilya'nın Gösterdiği Numune. *Yarın*, 32(2): 119.

Rasim Ferit. (1338,1922). Kendi Kendini İkna ile Güzelleşmek. *Yarın*, 28(2): 61-62.

Rasim Ferit. (1338,1922). Uruk-ı Beşer: Irk-ı Esvet. *Yarın*, 31(2): 110.

Raşit. (1338,1922). Bir Nümayiş-i Etfal Münasebetiyle. *Yarın*, 46(2): 344-345.

Raşit. (1338,1922). Sipahi. *Yarın*, 46(2): 348.

Refik Ahmet. (1338,1922). Şark Günü-Amerikan Kızlar Koleji'nde. *Yarın*, 27(2): 43-44.

Refik Halit. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.

Refik Nuri. (1338,1922). Hikâye: Kim Aldandı. *Yarın*, 21(1): 16.

Refik Nuri. (1338,1922). Hikâye: Kim Aldandı. *Yarın*, 22(1): 16.

Refik Nuri. (1338,1922). Hikâye: Tecrübe. *Yarın*, 19(1): 14-16.

Ressam Ali Sami. (1337,1921). Ressamlıkta Yeni Cereyanlar. *Yarın*, 8(1): 4-5.

Ressam Ali Sami. (1337,1921). Ressamlıkta Yeni Cereyanlar. *Yarın*, 9(1): 7,10.

Reşat Nezihe. (1338,1922). Artar Eksilmez. *Yarın*, 41(2): 272.

Rezzan Arif. (1337,1921). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 10(1): 16.

Rezzan Arif. (1337,1921). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 11(1): 16.

Rezzan Arif. (1337,1921). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 6(1): 13-14.

Rezzan Arif. (1337,1921). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 7(1): 15-16.

Rezzan Arif. (1337,1921). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 8(1): 16.

Rezzan Arif. (1337,1921). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 9(1): 16.

Rezzan Arif. (1338,1922). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 12(1): 15-16.

Rezzan Arif. (1338,1922). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 13(1): 16.

Rezzan Arif. (1338,1922). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 14(1): 15.

Rezzan Arif. (1338,1922). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 15(1): 16.

Rıfki Melül. (1338,1922). Faruk Nafiz İçin Gazel. *Yarın*, 23(1): 12.

Rıza Zaki. (1337,1921). Mersiye. *Yarın*, 2(1): ön-iç.

- Rifat Ahmet. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 15(1): 5.
- Rifat Ahmet. (1338,1922). Şikâyet. *Yarın*, 16(1): 14.
- Rifat Ahmet. (1338,1922). Tesadüf. *Yarın*, 18(1): 12.
- Rifat Necdet. (1338,1922). Sufiyya. *Yarın*, 22(1): 7.
- Rodoslu Bahri Vedat. (1337,1921). Anadolu Yanarken. *Yarın*, 3(1): 9.
- Rodoslu Bahri Vedat. (1337,1921). Doğruya Aldanış. *Yarın*, 10(1): ön-iç.

-S-

- S. F. Hulusi. (1338,1922). Hani?. *Yarın*, 31(2): 111.
- S. M. (1338,1922). Fazıl Ahmet Beyefendi'ye. *Yarın*, 17(1): 3.
- S. M. (1338,1922). Temaşa Hayatında Bir Teceddüt. *Yarın*, 18(1): 8.
- S. N. (1338,1922). Hortlak, Meraki. *Yarın*, 15(1): 15-16.
- S. N. (1338,1922). Mühim Sözler. *Yarın*, 13(1): arka-iç.
- S. N. (1338,1922). Tahsin Nahit ve Temaşa. *Yarın*, 30(2): 85.
- S. S. (1337,1921). Lekeler Nasıl Temizlenir. *Yarın*, 9(1): arka-iç.
- S. S. (1338,1922). Küçük Nasihatler. *Yarın*, 28(2): 57.
- S. Z. (1338,1922). Ker Ali. *Yarın*, 31(2): 101.
- Sadi. (1338,1922). Futbolda Çalım. *Yarın*, 29(2): 68.
- Safveti Ziya. (1338,1922). Bir Sanatkâr ve Bir Teselli. *Yarın*, 36(2): 181-182.
- Saint Souveir, Kontes de. (1337,1921). Fas'ta Birkaç Hafta. *Yarın*, 9(1): 8,10.
- Sait Paşa. (1337,1921). Memleketimizde Rütüb-i Mülkiye. *Yarın*, 6(1): 6.
- Sait Paşa. (1338,1922). Eser-i Ceddaniyet. *Yarın*, 33(2): 135.
- Sait. (1327,1921). Hususi Bir Mektup. *Yarın*, 1(1): 8.
- Sait. (1338,1922). Bektaşilik Nedir, Nasıl İlğa Olundu?. *Yarın*, 38(2): 218-219.
- Salih Zeki. (1338,1922). Bülbül Türküsü. *Yarın*, 37(2): 199.
- Salih Zeki. (1338,1922). Döner Gelir. *Yarın*, 32(2): 115.
- Salih Zeki. (1338,1922). Gülmeye İdin. *Yarın*, 34(2): 155.
- Salih Zeki. (1338,1922). Hikâye: Cürüm. *Yarın*, 41(2): 270-271.
- Salih Zeki. (1338,1922). Kırmızı Gül Türküsü. *Yarın*, 38(2): 217.
- Salih Zeki. (1338,1922). Yeksani'den. *Yarın*, 33(2): 141.
- Sami Paşazade Sezai. (1337,1921). Bir Şiire Dair: Çiçekli Bir Gögse. *Yarın*, 3(1): 2-3.
- Samih Rifat. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 3(1): 3.

- Samih Rifat. (1338,1922). Güzel İzmir. *Yarın*, 31(2): 105.
- Selahattin. (1338,1922). (Bülbül)'e. *Yarın*, 32(2): 129.
- Selim Nüzhet. (1337,1921). Ceza. *Yarın*, 4(1): 8-9.
- Selim Nüzhet. (1337,1921). İlk Göz Ağrısı. *Yarın*, 2(1): 12.
- Selim Nüzhet. (1337,1921). Raşit Rıza Bey. *Yarın*, 3(1): 11-12.
- Selim Nüzhet. (1338,1922). Ramazan ve Temaşa. *Yarın*, 32(2): 125.
- Sem. (1338,1922). Hikâye: Siyah Leke. *Yarın*, 18(1): 16.
- Seniye Servet. (1327,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 1(1): 16.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 8(1): 13.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 2(1): 9-10.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 3(1): 13.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 4(1): 9-10.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 9(1): 11.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın. *Yarın*, 10(1): 9-10.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın. *Yarın*, 6(1): 10.
- Seniye Servet. (1337,1921). Modaya Dair. *Yarın*, 7(1): 8.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 13(1): 9.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 14(1): 8.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 20(1): 9.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 21(1): 9.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 28(2): 57.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 30(2): 88.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 35(2): 175.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın. *Yarın*, 18(1): 15.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın. *Yarın*, 23(1): 9.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın. *Yarın*, 24(1): 5.
- Seniye Servet. (1338,1922). Moda. *Yarın*, 32(2): 127.
- Seniye Servet. (1338,1922). Moda. *Yarın*, 37(2): ön-iç.
- Server Ziya. (1338,1922). Anadolu Hikâyeleri: Fatmacık. *Yarın*, 24(1): 11.
- Server Ziya. (1338,1922). Anadolu Hikâyeleri: Murat Dede. *Yarın*, 20(1): 10-11.
- Server Ziya. (1338,1922). Cemiyet Hayatı. *Yarın*, 32(2): 132.
- Sezai. (1337,1921). Taziyetname. *Yarın*, 6(1): 2.

- Sırrı Paşa. (1327,1921). Giritli Sırrı Paşa Merhumun Metrukât-ı Kalemiyesinin 93 Muharebesi Tezahüratından. *Yarın*, 1(1): 14.
- Sırrı Paşa. (1337,1921). 93 Muharebesi Hatıratından. *Yarın*, 5(1): 13.
- Sırrı Paşa. (1337,1921). 93 Muharebesi Hatıratından-2. *Yarın*, 2(1): 11.
- Sırrı Paşa. (1337,1921). 93 Muharebesi Hatıratından-3. *Yarın*, 4(1): 10.
- Sırrı Paşa. (1337,1921). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 10(1): 11.
- Sırrı Paşa. (1337,1921). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 11(1): 4.
- Sırrı Paşa. (1337,1921). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 8(1): 3.
- Sırrı Paşa. (1338,1922). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 13(1): 7.
- Sırrı Paşa. (1338,1922). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 15(1): 13-14.
- Sırrı Paşa. (1338,1922). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 17(1): 14.
- Sırrı Paşa. (1338,1922). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 18(1): 12.
- Sıtkı. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.
- Suat Derviş. (1338,1922). Cemiyet Hayatı. *Yarın*, 28(2): 53-54.
- Suat Derviş. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.
- Suat Halim. (1338,1922). Garip Bir Kerrat Cetveli. *Yarın*, 32(2): 129.
- Suphi Nuri. (1327,1921). Yarının Kadını. *Yarın*, 1(1): 2-3.
- Suphi Nuri. (1338,1922). “*Yarın*”ın Karileriyle Samimi Bir Hasbihal. *Yarın*, 24(1): 8-9.
- Suphi Nuri. (1338,1922). Eski Arkadaşım. *Yarın*, 30(2): 83.
- Suphi Nuri. (1338,1922). Meslek-i İktisadiye Hakkında Malumat-ı Umumiye. *Yarın*, 39(2): 229-230.
- Suphi Nuri. (1338,1922). Meslek-i İktisadiye Hakkında Malumat-ı Umumiye-2. *Yarın*, 40(2): 245-246.
- Suphi Nuri. (1338,1922). Muhtelif Sosyalist Sistemleri. *Yarın*, 34(2): 149.
- Suphi Nuri. (1338,1922). Muhtelif Sosyalist Sistemleri. *Yarın*, 35(2): 165-166.
- Suphi Nuri. (1338,1922). Spor ve Türkler. *Yarın*, 29(2): 66.
- Suphi Nuri. (1338,1922). Türkün Azmi. *Yarın*, 42(2): 277.
- Süheyla Muhterem. (1337,1921). Çoban Türküsü. *Yarın*, 10(1): 4.
- Süheyla Muhterem. (1337,1921). Mehmetçiğin Mektubu. *Yarın*, 11(1): 4.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Ay Doğarken. *Yarın*, 20(1): 5.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Azrail. *Yarın*, 15(1): 6.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Ben Ölürsem. *Yarın*, 34(2): 158.

- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Bir Güzel. *Yarın*, 23(1): 9.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Bir Zavallıya. *Yarın*, 30(2): 89.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Bülbül. *Yarın*, 32(2): 116.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Çiçekler ve Siz. *Yarın*, 26(2): 27.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Edirne. *Yarın*, 36(2): 183.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Elem Şairi. *Yarın*, 21(1): 8.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Fecrin Mai Karanlığında. *Yarın*, 27(2): 44.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Gurbete Giden Yol. *Yarın*, 24(1): 3.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Güzel "Ay"a. *Yarın*, 31(2): 99.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Ömrüm. *Yarın*, 22(1): 15.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Özledim Bu Akşam. *Yarın*, 17(1): 2.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Rüzgâr Diyor ki. *Yarın*, 13(1): 4.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Saçların. *Yarın*, 14(1): 12.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Son Görüş. *Yarın*, 19(1): 7.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Suat Derviş Hanımefendi'ye. *Yarın*, 32(2): 116.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 36(2): 183.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Vapur Başında. *Yarın*, 28(2): 54.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Vatan Güneştir. *Yarın*, 30(2): 89.
- Süleyman Bahri. (1337,1921). Suların Rüyası. *Yarın*, 10(1): 2.
- Süleyman Bahri. (1338,1922). Hikâye: Bir Tahliye. *Yarın*, 16(1): 15-16.
- Süleyman Bahri. (1338,1922). Hikâye: Bir Tahliye. *Yarın*, 17(1): 15-16.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Bir Tahmis Münasebetiyle. *Yarın*, 27(2): 33-34.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Bir Zamanda İki Ziya' . *Yarın*, 30(2): 83.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 26(2): 20.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 30(2): 82.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 115.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 33(2): 135.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 40(2): 248.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Kitabe-i Seng-i Mezar. *Yarın*, 25(2): 2.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Murat Molla Dergâhı. *Yarın*, 24(1): 1-2.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Türk'e Dair. *Yarın*, 28(2): 49.
- Süreyya Bey. (1337,1921). Sevgisiz Sevgiliye (Nota). *Yarın*, 6(1): arka-iç.
- Süvari. (1338,1922). Pazar Günkü Yarışların Netayici. *Yarın*, 40(2): 253.

-Ş-

- Şekip Akif. (1337,1921). Gittikten Sonra. *Yarın*, 8(1): 14.
- Şeref Kazım. (1338,1922). Serzeniş. *Yarın*, 14(1): 15.
- Şerif Haşim. (1338,1922). Amerika'da Mektep Hayatı. *Yarın*, 38(2): 220.
- Şinasi. (1338,1922). Şair Evlenmesi. *Yarın*, 20(1): 14-16.

-T-

- T. F. (1337,1921). Hilal-i Ahmer'i Nasıl Tanıyoruz?. *Yarın*, 3(1): 8-9.
- T. H. B. (1338,1922). Temenni. *Yarın*, 12(1): 8.
- Tahsin Abdi. (1337,1921). Brem Müzesini Ziyaret. *Yarın*, 6(1): 8-10.
- Tahsin Abdi. (1337,1921). Hamburg Tahassüsü. *Yarın*, 7(1): 12-13.
- Tahsin Fazıl. (1338,1922). Kadınlarımızdan Ne Bekliyoruz?. *Yarın*, 31(2): 100.
- Tahsin Nahit. (1338,1922). Ey İlahem. *Yarın*, 30(2): 84.
- Tahsin Nahit. (1338,1922). Gece Kuşları. *Yarın*, 30(2): 83.
- Talha. (1338,1922). Son Buse. *Yarın*, 30(2): 82.
- Tevfik Nevzat. (1338,1922). "Mehtapta Bir Aşk". *Yarın*, 31(2): 112.

-V-

- Vasfi Raşit. (1338,1922). 1919 Almanya Ceza Kanunnamesi Layihasına Nazaran Kanun-ı Ceza'nın Zaman İtibariyle Şumulü. *Yarın*, 33(2): arka-iç.
- Vasfi Raşit. (1338,1922). 1919 Almanya Ceza Kanunnamesi Layihasına Nazaran Kanun-ı Ceza'nın Zaman İtibariyle Şumulü. *Yarın*, 34(2): Ön-iç / arka-iç.
- Vasfi Raşit. (1338,1922). Yeni Alman Ceza Kanunnamesi Layihası. *Yarın*, 32(2): arka-iç.
- Vasfi Raşit. (1338,1922). Yeni Alman Ceza Kanunnamesi Layihasına. *Yarın*, 31(2): ön-iç / arka-iç.
- Vasfi Raşit. (1338,1922). Yeni Almanya Ceza Kanunnamesi Layihası. *Yarın*, 23(1): 5-6.
- Vasfi Raşit. (1338,1922). Yeşil Gölgeleler. *Yarın*, 22(1): 6-7.
- Vasıf Hikmet. (1338,1922). Gençlik İçin. *Yarın*, 27(2): 45.
- Vasıf Hikmet. (1338,1922). Melek. *Yarın*, 21(1): 10.
- Vasıf Hikmet. (1338,1922). Uzaktan. *Yarın*, 24(1): 10.

- Vasıf. (1338,1922). Dönmeyecek misin?. *Yarın*, 13(1): 4.
- Vasıf. (1338,1922). Hezeyan. *Yarın*, 16(1): 10.
- Vedat Bekir. (1337,1921). Acaba Şark'la Garp Birleşecek mi. *Yarın*, 5(1): 5-6.
- Vedat Örfi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 127.
- Vedat Örfi. (1338,1922). Sultanla Çoban. *Yarın*, 40(2): 247.
- Vedat Örfi. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 40(2): 248.
- Vedat Örfi. (1338,1922). Yavuz'un Torunları. *Yarın*, 36(2): 187.

-W-

- Wilde, Oscar. (1338,1922). Prensesin Doğuş Günü. *Yarın*, 40(2): 264.
- Wilde, Oscar. (1338,1922). Prensesin Doğuş Günü. *Yarın*, 41(2): 269.
- Wilde, Oscar. (1338,1922). Sadık Dost. *Yarın*, 36(2): arka-iç.
- Wilde, Oscar. (1338,1922). Sadık Dost. *Yarın*, 37(2): arka-iç.
- Wilde, Oscar. (1338,1922). Sadık Dost. *Yarın*, 38(2): arka-iç.
- Wilde, Oscar. (1338,1922). Sadık Dost. *Yarın*, 39(2): 232.

-Y-

- Yahya Kemal. (1337,1921). Ses. *Yarın*, 4(1): 4.
- Yahya Kemal. (1338,1922). Aşk (Lirizm). *Yarın*, 18(1): 1-2.
- Yahya Saim. (1338,1922). Kalbimin Çiçeklerinden. *Yarın*, 34(2): 150.
- Yahya Saim. (1338,1922). Zemzeme. *Yarın*, 34(2): 151.
- Yahya Sezai. (1338,1922). Usul-i İmla Risalesi Münasebetiyle. *Yarın*, 37(2): 197-198.
- Yarın*. (1327,1921). Her Ay (250) Liralık Hediye. *Yarın*, 1(1): 13.
- Yarın*. (1327,1921). Kabımızdaki Tablo. *Yarın*, 1(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Ahmet Emin Bey. *Yarın*, 5(1): 3.
- Yarın*. (1337,1921). Atalar Sözü. *Yarın*, 5(1): 9.
- Yarın*. (1337,1921). Âveng-i Şuhur: Kânunuevvel. *Yarın*, 11(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Bir Tebşir. *Yarın*, 5(1): 3.
- Yarın*. (1337,1921). Celal Nuri Bey'le Mülâkat. *Yarın*, 5(1): 8.
- Yarın*. (1337,1921). Geçen Haftaki Sualimizin Cevapları. *Yarın*, 4(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Gustave Flaubert. *Yarın*, 11(1): 6.
- Yarın*. (1337,1921). Her Ay (250) Liralık Hediye. *Yarın*, 2(1): 16.

- Yarın.* (1337,1921). Karie ve Karilerimize Bir Sual. *Yarın*, 3(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Karilerimize. *Yarın*, 4(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Karilerimize. *Yarın*, 6(1): 16.
- Yarın.* (1337,1921). Koca Güneşlerle Ufacık Zerreler. *Yarın*, 11(1): arka-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Muhterem Kari ve Karielerimize. *Yarın*, 10(1): 4.
- Yarın.* (1337,1921). Muhterem Karilerimize. *Yarın*, 7(1): 16.
- Yarın.* (1337,1921). Muhterem Karilerimize. *Yarın*, 8(1): 16.
- Yarın.* (1337,1921). Mühim Sözler. *Yarın*, 8(1): arka-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Mükâfat. *Yarın*, 11(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Mükâfatımız. *Yarın*, 10(1): 16.
- Yarın.* (1337,1921). Mükâfatımız. *Yarın*, 11(1): 14.
- Yarın.* (1337,1921). Mükâfatımız. *Yarın*, 9(1): 16.
- Yarın.* (1337,1921). Münevver Hanımlarımızdan Bir Sual. *Yarın*, 10(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 10(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 3(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 4(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 5(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 6(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 7(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 8(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 9(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Olanlar, Bitenler. *Yarın*, 11(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Olanlar, Bitenler. *Yarın*, 2(1): ön-iç.
- Yarın.* (1337,1921). Tarihi Bir Manzume. *Yarın*, 5(1): 12-13.
- Yarın.* (1337,1921). *Yarın*'ın Hediyeleleri. *Yarın*, 4(1): 16.
- Yarın.* (1338,1922). "Atletik" Sporların Muhtelif Memleketlerde "Rekor"ları Derecesi. *Yarın*, 46(2): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). "Yarın"ın Temaşa Tefrikaları. *Yarın*, 22(1): 14.
- Yarın.* (1338,1922). "Yarın"ın Temaşa Tefrikaları. *Yarın*, 23(1): arka-iç.
- Yarın.* (1338,1922). 30 Eylül 1922 Tarihine Kadar Beynelmilel Halter Rekorları. *Yarın*, 46(2): 352.
- Yarın.* (1338,1922). Afyonkarahisarı. *Yarın*, 42(2): 288.
- Yarın.* (1338,1922). Ali Fethi Bey. *Yarın*, 42(2): 286.

- Yarın*. (1338,1922). Ali İhsan Paşa. *Yarın*, 42(2): 280.
- Yarın*. (1338,1922). Alo, Olympic Trans Atlantic mi. *Yarın*, 12(1): 14.
- Yarın*. (1338,1922). Altı Aylık Fihrist. *Yarın*, 24(1): 15-16.
- Yarın*. (1338,1922). Altın Memleketler. *Yarın*, 34(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Altın Memleketler. *Yarın*, 35(2): ön-iç / arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Anadolu Gençleri Sporü Yükseltiyorlar. *Yarın*, 40(2): 262.
- Yarın*. (1338,1922). Anadolu Haberleri. *Yarın*, 43(2): 301-302.
- Yarın*. (1338,1922). Anadolu Haberleri. *Yarın*, 44(2): 314.
- Yarın*. (1338,1922). Anadolu Haberleri. *Yarın*, 45(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Anadolu Yetimleri. *Yarın*, 31(2): 104.
- Yarın*. (1338,1922). Ankara'nın Manzara-i Umumiyesi. *Yarın*, 42(2): 288.
- Yarın*. (1338,1922). Atletik Sporlarla Meşgul Gençlerimize. *Yarın*, 45(2): 332-335.
- Yarın*. (1338,1922). Âveng-i Şuhur: Mayıs. *Yarın*, 30(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Aveng-i Şuhur: Nisan. *Yarın*, 25(2): 16.
- Yarın*. (1338,1922). Avrupa Haberleri. *Yarın*, 44(2): 319.
- Yarın*. (1338,1922). Avrupa Haberleri. *Yarın*, 45(2): 331.
- Yarın*. (1338,1922). Avrupa Haberleri. *Yarın*, 46(2): 346-348.
- Yarın*. (1338,1922). Bahtiyar Bir Adam. *Yarın*, 41(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Beklenilmeyen Bir Hadise. *Yarın*, 46(2): 343-344.
- Yarın*. (1338,1922). Berhampur-3. *Yarın*, 39(2): 240.
- Yarın*. (1338,1922). Beş Müderris. *Yarın*, 28(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Bu Ayın Boks Maçları. *Yarın*, 29(2): 78-79.
- Yarın*. (1338,1922). Bu Seneki Lig Maçları Programları. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Canlı Lokomotif. *Yarın*, 29(2): 78.
- Yarın*. (1338,1922). Carpentier'nin Galibi Müslüman mı?. *Yarın*, 45(2): 329-330.
- Yarın*. (1338,1922). Carpentier-Senegalli "Siki" Musaraası. *Yarın*, 44(2): 312-313.
- Yarın*. (1338,1922). Celal Nuri Bey. *Yarın*, 42(2): 287.
- Yarın*. (1338,1922). Cemal Reşit Bey. *Yarın*, 35(2): 171.
- Yarın*. (1338,1922). Cirit Atma. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Çalgıcının Seyahati. *Yarın*, 20(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Çalıkuşu. *Yarın*, 20(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Çalıkuşu. *Yarın*, 21(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Çankaya. *Yarın*, 42(2): 278.

- Yarın*. (1338,1922). Çocuklarınızı ve Talebenizi Gıdıklayınız. *Yarın*, 41(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Dick Smith Galip!. *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın*. (1338,1922). Dikkat Sporculara. *Yarın*, 27(2): arka.
- Yarın*. (1338,1922). Dikkat Sporculara. *Yarın*, 28(2): arka.
- Yarın*. (1338,1922). Disk. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Doktor Adnan Bey. *Yarın*, 42(2): 282.
- Yarın*. (1338,1922). Dört Yüz Metre Bayrak Yarışı. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Dövüşe Dair. *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın*. (1338,1922). Ecnebi Ruhu-1. *Yarın*, 31(2): 97-98.
- Yarın*. (1338,1922). Edebi Şuun. *Yarın*, 15(1): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Edirne. *Yarın*, 42(2): 291.
- Yarın*. (1338,1922). Edirne'mizin Tarihi. *Yarın*, 41(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Eskişehir. *Yarın*, 42(2): 288.
- Yarın*. (1338,1922). Fahrettin Paşa. *Yarın*, 42(2): 281.
- Yarın*. (1338,1922). Fevzi Paşa. *Yarın*, 42(2): 279.
- Yarın*. (1338,1922). Frank Moran'ın Arzuları. *Yarın*, 46(2): 355.
- Yarın*. (1338,1922). Futbolda İdmanın Kıymeti. *Yarın*, 29(2): 68.
- Yarın*. (1338,1922). Galip Paşa. *Yarın*, 42(2): 281.
- Yarın*. (1338,1922). Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri. *Yarın*, 42(2): 278.
- Yarın*. (1338,1922). Gönülden Sesler. *Yarın*, 20(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Gönülden Sesler. *Yarın*, 21(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Gönülden Sesler. *Yarın*, 22(1): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Güreş. *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın*. (1338,1922). Güreşçi Münir Dürri ve Tayyar Bey Musaraası. *Yarın*, 46(2): 356.
- Yarın*. (1338,1922). Haim Naum Efendi. *Yarın*, 42(2): 287.
- Yarın*. (1338,1922). Halide Hanım. *Yarın*, 42(2): 283.
- Yarın*. (1338,1922). Hasan Hamit Bey. *Yarın*, 42(2): 286.
- Yarın*. (1338,1922). Hasretli Bayramların İntibaatı. *Yarın*, 32(2): 131.
- Yarın*. (1338,1922). Herkesin Merakla Beklediği Boks Maçı. *Yarın*, 40(2): 252.
- Yarın*. (1338,1922). Hilal-i Ahmer Gençleri Mukaddes Vazifeye Davet Ediyor. *Yarın*, 45(2): 340.
- Yarın*. (1338,1922). Hilal-i Ahmer ve Halide Hanımefendi Onbaşı. *Yarın*, 42(2): 283.

- Yarın*. (1338,1922). Hüseyin Rauf Bey. *Yarın*, 42(2): 282.
- Yarın*. (1338,1922). İdman Haberleri. *Yarın*, 46(2): 346.
- Yarın*. (1338,1922). İngiltere’de Bahşış Meselesi. *Yarın*, 41(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). İsmet Paşa. *Yarın*, 42(2): 279.
- Yarın*. (1338,1922). İstanbul Haberleri. *Yarın*, 43(2): 300-301.
- Yarın*. (1338,1922). İstanbul Haberleri. *Yarın*, 44(2): 315-317.
- Yarın*. (1338,1922). İstanbul Haberleri. *Yarın*, 45(2): 336.
- Yarın*. (1338,1922). İtalyan Edebiyatı. *Yarın*, 30(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Jack Britton Unvanını Kaybetti. *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın*. (1338,1922). Karie ve Karilerimize. *Yarın*, 17(1): 16.
- Yarın*. (1338,1922). Karilerimize. *Yarın*, 27(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Kazanan Numaralar. *Yarın*, 22(1): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Kazım Karabekir Paşa. *Yarın*, 42(2): 280.
- Yarın*. (1338,1922). Korsan, Kaptan-ı Derya, Vali, Ahmet Paşa Cemalettin’in Sergüzeşti. *Yarın*, 40(2): 259-260.
- Yarın*. (1338,1922). Korsan, Kaptan-ı Derya, Vali, Ahmet Paşa Cemalettin’in Sergüzeşti. *Yarın*, 41(2): 274-275.
- Yarın*. (1338,1922). Köprülü Kazım Paşa. *Yarın*, 42(2): 279.
- Yarın*. (1338,1922). Mecmuamızın Müsabakası. *Yarın*, 45(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Mekteb-i Mülkiye’den 21 Efendi Mezun Oldu. *Yarın*, 40(2): 263.
- Yarın*. (1338,1922). Mikey Walker Kimdir?. *Yarın*, 46(2): 355.
- Yarın*. (1338,1922). Mösyö Franklin Bouillon Hazretleri. *Yarın*, 42(2): 286.
- Yarın*. (1338,1922). Muvaffakiyetsiz Romancılara Nasihatler. *Yarın*, 43(2): 294.
- Yarın*. (1338,1922). Mükâfat. *Yarın*, 17(1): 16.
- Yarın*. (1338,1922). Mükâfat. *Yarın*, 18(1): 16.
- Yarın*. (1338,1922). Mükâfat. *Yarın*, 19(1): 16.
- Yarın*. (1338,1922). Mükâfat. *Yarın*, 20(1): 16.
- Yarın*. (1338,1922). Mürsel Paşa. *Yarın*, 42(2): 279.
- Yarın*. (1338,1922). Müsabakamızın Neticesi. *Yarın*, 12(1): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Müşir Fuat Paşa. *Yarın*, 42(2): 286.
- Yarın*. (1338,1922). Nota. *Yarın*, 14(1): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Nurettin Paşa. *Yarın*, 42(2): 280.

- Yarın.* (1338,1922). Nuriye Hanım'ın Konferansı. *Yarın*, 30(2): 89.
- Yarın.* (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 15(1): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 16(1): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 17(1): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 18(1): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 19(1): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 20(1): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 21(1): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 22(1): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 23(1): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 40(2): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Olanlar, Bitenler. *Yarın*, 13(1): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Olanlar, Bitenler. *Yarın*, 35(2): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Osmanzade Hamdi Bey. *Yarın*, 42(2): 287.
- Yarın.* (1338,1922). Papa Eftim Efendi. *Yarın*, 42(2): 287.
- Yarın.* (1338,1922). Pete Herman Âmâ. *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın.* (1338,1922). Polislerimizin Jimnastik Harekâtı. *Yarın*, 45(2): 339-340.
- Yarın.* (1338,1922). Ramazan. *Yarın*, 28(2): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Ramazan. *Yarın*, 30(2): arka-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Refet Paşa. *Yarın*, 42(2): 279.
- Yarın.* (1338,1922). Sened-i Catherine Sigortası. *Yarın*, 35(2): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Senenin Şampiyonu Galatasaray Futbol Takımı. *Yarın*, 40(2): 251.
- Yarın.* (1338,1922). Sıklet Atma. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Sırıkla Atlama. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Spor Masajı. *Yarın*, 29(2): 77.
- Yarın.* (1338,1922). Sporculara. *Yarın*, 32(2): arka.
- Yarın.* (1338,1922). Şuna ve Buna Dair.... *Yarın*, 27(2): ön-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Tahmis-i Gazel-i Peder-i. *Yarın*, 33(2): 135.
- Yarın.* (1338,1922). Tenis. *Yarın*, 43(2): 303.
- Yarın.* (1338,1922). Tenis: Birkaç Şampiyonun Oyunu. *Yarın*, 29(2): 69-70.
- Yarın.* (1338,1922). Tuhaf Sergüzeştler. *Yarın*, 35(2): ön-iç.

- Yarın*. (1338,1922). Türk Kadınlığı: Müfide Ferit Hanım'ın Konferansı. *Yarın*, 40(2): 249.
- Yarın*. (1338,1922). Üç Aylık Muhasebe-i Mesaimiz. *Yarın*, 12(1): ön-iç /arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). *Yarın*'ın Altı Ayı. *Yarın*, 24(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). *Yarın*'ın Bir Şiir Müsabakası. *Yarın*, 15(1): 7.
- Yarın*. (1338,1922). Yeni Bir Şampiyon Müsabakası. *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın*. (1338,1922). Yeni Doğan Bir Şair. *Yarın*, 32(2): 117.
- Yarın*. (1338,1922). Yeni Müsabakamız. *Yarın*, 15(1): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Yeni Şampiyonlar. *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın*. (1338,1922). Yüksek Atlama. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Yüz Metre Bayrak Yarışı. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Zikre Değen Haberler. *Yarın*, 44(2): 313.
- Yarın*. (1338,1922). Zikre Şayan Vakalar, Haberler. *Yarın*, 29(2): 77-78.
- Yesarizade Mahmut Esat. (1337,1921). Tarih Tekerrürden İbarettir. *Yarın*, 6(1): 14-15.
- Yesarizade Mahmut Esat. (1338,1922). Hâlâ O Mektup. *Yarın*, 13(1): ön-iç /arka-iç.
- Yusuf Kenan. (1338,1922). Carpentier-Siki İntikam Maçı. *Yarın*, 46(2): 353.
- Yusuf Nihat. (1338,1922). Himaye-i Etfal. *Yarın*, 14(1): 4-5.
- Yusuf Nihat. (1338,1922). İtalya Ceza Kanununa Bir Nazar. *Yarın*, 19(1): 10.
- Yusuf Nihat. (1338,1922). Sabavet. *Yarın*, 16(1): 6.
- Yusuf Nihat. (1338,1922). Tramvay Hadiseleri. *Yarın*, 17(1): 7-8.
- Yusuf Nihat. (1338,1922). Tramvay Hadiseleri. *Yarın*, 18(1): 6.

-Z-

- Ziya Gökalp. (1338,1922). Çınar Altı. *Yarın*, 37(2): 203.
- Ziya. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 41(2): 272.
- Zühtü Rıza. (1338,1922). Bütün Çektiklerimizin Başı Bilgisizliktir. *Yarın*, 33(2): 143-144.

- ***. (1338,1922). Gümüş Servi. *Yarın*, 16(1): 10-12.
- ***. (1338,1922). İki Büyük Hikâye (Çalığışu) ve (Gençliğimiz). *Yarın*, 22(1): 7-8.
- ***. (1338,1922). Uruk-ı Beşer: İrk-ı Asfar. *Yarın*, 25(2): arka-iç.

**

- ** (1327,1921). Bu da Çiçeklerin Dili. *Yarın*, 1(1): 15.
- ** (1327,1921). Hekim Sözünü Dinleyin. *Yarın*, 1(1): 9.
- ** (1327,1921). Son Haftanın Spor Şuunu. *Yarın*, 1(1): 11.
- ** (1327,1921). Yeni Bir Deva: Radyum. *Yarın*, 1(1): 15.
- ** (1337,1921). Akşehir'de Taş Medrese. *Yarın*, 6(1): 8.
- ** (1337,1921). El sine-Hudut. *Yarın*, 10(1): 15.
- ** (1337,1921). Rauf Ahmet Beyefendi ile Mülakat. *Yarın*, 6(1): 4.
- ** (1337,1921). Tarihi Bir Manzume. *Yarın*, 6(1): 6-7.
- ** (1338,1922). Aveng-i Şuhur: Haziran. *Yarın*, 33(2): 140.
- ** (1338,1922). Aveng-i Şuhur: Kânunusani. *Yarın*, 12(1): 13.
- ** (1338,1922). Aveng-i Şuhur: Şubat. *Yarın*, 20(1): 7.
- ** (1338,1922). Beşinci At Yarışları. *Yarın*, 39(2): 236.
- ** (1338,1922). Büyük Dostumuz Claude Farrère Cenapları İzmir'te. *Yarın*, 35(2): 172.
- ** (1338,1922). Claude Farrère'in İstanbul'da On Günü. *Yarın*, 34(2): 156-157.
- ** (1338,1922). Darülmüallimat'ta Bir Gün. *Yarın*, 25(2): 13-14.
- ** (1338,1922). Fuzuli'ye Nazire. *Yarın*, 30(2): 92.
- ** (1338,1922). Garip Bir Futbol Müsabakası. *Yarın*, 31(2): 101.
- ** (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 30(2): 82.
- ** (1338,1922). Gülistanlar Harabeleri. *Yarın*, 41(2): 265-266.
- ** (1338,1922). Gümüş Servi. *Yarın*, 17(1): 10-12.
- ** (1338,1922). Güzel Ankara ve Sivas. *Yarın*, 37(2): 204.
- ** (1338,1922). Güzel İzmir ve Bursa. *Yarın*, 38(2): 221.
- ** (1338,1922). Halet Efendi-1. *Yarın*, 17(1): 13-14.
- ** (1338,1922). Halk Türküleri. *Yarın*, 37(2): 203.
- ** (1338,1922). Hayvanat. *Yarın*, 35(2): 170.
- ** (1338,1922). Kemalzade Ali Ekrem Beyefendi ile Mülakat. *Yarın*, 15(1): 11-12.
- ** (1338,1922). Kontes de Navailles ve Belçika Akademisi. *Yarın*, 16(1): 7-8.
- ** (1338,1922). Kuku Kuşunun Hünerleri. *Yarın*, 18(1): 15-16.
- ** (1338,1922). Maarif. *Yarın*, 30(2): 90.
- ** (1338,1922). Makriköyü'nde Dördüncü Yarış. *Yarın*, 36(2): 189.

- ** (1338,1922). Mecmuamız Niçin Yaşayamıyor?. *Yarın*, 25(2): 1-2.
- ** (1338,1922). Mehter-i Hakani. *Yarın*, 38(2): ön-iç.
- ** (1338,1922). Milli Bir Ziya'. *Yarın*, 30(2): 88.
- ** (1338,1922). Musiki Hareketleri: Darülelhan'da Bir İki Saat). *Yarın*, 25(2): 8-9.
- ** (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 33(2): 142.
- ** (1338,1922). On Sekiz Günden Beri Türk'ün Misafiri Olan Claude Farrère, Heyecanlı Bir Nümayiş İçinde Vatanına Dönerken. *Yarın*, 36(2): 188.
- ** (1338,1922). Parçalar. *Yarın*, 30(2): 82.
- ** (1338,1922). Paul Mounet. *Yarın*, 19(1): 9.
- ** (1338,1922). Pul Koleksiyonu. *Yarın*, 33(2): 144.
- ** (1338,1922). Ramazan Dedikoduları. *Yarın*, 31(2): ön-iç.
- ** (1338,1922). Ressam Henri Valenciet. *Yarın*, 37(2): ön-iç.
- ** (1338,1922). Rusya'da Temaşa Hayatı. *Yarın*, 28(2): 60.
- ** (1338,1922). Saint-Saëns. *Yarın*, 12(1): 8.
- ** (1338,1922). Salih Zeki Bey'in Kabrini Ziyaret. *Yarın*, 37(2): 207.
- ** (1338,1922). Son Ayların Yıldızı Boksör (Criqui). *Yarın*, 29(2): 73-74.
- ** (1338,1922). Söğüt İlk Padişahımız Osman Gazi'nin Maskat-ı Re'sidir. *Yarın*, 35(2): 173.
- ** (1338,1922). Tamburi Cemil. *Yarın*, 13(1): 8,10-11.
- ** (1338,1922). Taş Parçası. *Yarın*, 25(2): 3.
- ** (1338,1922). Taşların Suret-i Hareketi ve Satranç Oyununun Anasır-ı Esasiyesi. *Yarın*, 32(2): 129-130.
- ** (1338,1922). Terkib-i Bent Li-Cenab-ı Veysi. *Yarın*, 19(1): 12-13.
- ** (1338,1922). Türk Ressamlar Cemiyetinin Dördüncü Sergisi. *Yarın*, 39(2): 236.
- ** (1338,1922). Uruk-ı Beşer. *Yarın*, 13(1): 11.
- ** (1338,1922). Uruk-ı Beşer. *Yarın*, 21(1): 10-12.
- ** (1338,1922). Üç Fikir Cereyanı. *Yarın*, 25(2): 2-3.
- ** (1338,1922). Yetimler Sergisinde. *Yarın*, 32(2): 120-121.
- ** (1338,1922). Yüz Seneden Beri Moda Çiçekler ve Tarihi. *Yarın*, 30(2): 86.

*

- * (1327,1921). Çiçekler ve Sinema. *Yarın*, 1(1): 11.
- * (1338,1922). Hicran. *Yarın*, 14(1): 12.

2.3. KONULARINA GÖRE FİHRİST

2.3.1. Edebiyat ve Dil Yazıları

2.3.1.1. Edebiyat tarihi

2.3.1.1.1. Türk edebiyatı

Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Milliyet Cereyanı ve Edebiyat. *Yarın*, 6(1): 2-3.

İbrahim Necmi. (1337,1921). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 11(1): 5.

İbrahim Necmi. (1337,1921). Tanzimat Edebiyatının Ruh ve Mahiyeti. *Yarın*, 4(1): 6.

İbrahim Necmi. (1337,1921). Türk Edebiyatının Tarihi Devreleri. *Yarın*, 9(1): 6-7.

İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 16(1): 4.

İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 18(1): 13.

İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 20(1): 3.

İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 21(1): 6.

İbrahim Necmi. (1338,1922). Türk Edebiyatında Yegâne Vatan Şairi Namık Kemal. *Yarın*, 23(1): 1.

İbrahim Necmi. (1338,1922). Türk Edebiyatında Yegâne Vatan Şairi Namık Kemal-2. *Yarın*, 24(1): 2-3.

İbrahim Necmi. (1338,1922). Vatan Şairi Namık Kemal-3. *Yarın*, 26(2): 22-23.

İbrahim Necmi. (1338,1922). Vatan Şairi Namık Kemal-4. *Yarın*, 27(2): 36-37.

İbrahim Necmi. (1337,1921). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 10(1): 3-4.

İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 19(1): 3-4.

İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 15(1): 4-5.

İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 13(1): 5-6.

İbrahim Necmi. (1338,1922). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 14(1): 6-7.

Orhan İhsan. (1338,1922). Nev'î ve Asarı. *Yarın*, 28(2): 61.

2.3.1.1.2. Batı edebiyatı

Ali Fahri. (1338,1922). İtalyan Edebiyatı. *Yarın*, 22(1): 5.

Ali Fahri. (1338,1922). İtalyan Edebiyatı. *Yarın*, 25(2): 6-7.

Ali Fahri. (1338,1922). İtalyan Edebiyatı. *Yarın*, 26(2): 28-29.

Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Alman Edebiyat Tarihine Süratli Bir Nazar. *Yarın*, 4(1): 7-8.

M. A. (1338,1922). Fransız Edebiyatına Dair Musahabe. *Yarın*, 23(1): 2-3.

Nietzsche. (1327,1921). Zerdüşt. *Yarın*, 1(1): 7.

Yarın. (1338,1922). İtalyan Edebiyatı. *Yarın*, 30(2): arka-iç.

2.3.1.2. Şiir

Abdurrahman Hamit. (1338,1922). Hicran İlhamları. *Yarın*, 23(1): 12.

Abdurrahman Hamit. (1338,1922). Hicran Sesleri. *Yarın*, 40(2): 247.

Abdurrahman Hamit. (1338,1922). Hilal Diyor ki:. *Yarın*, 30(2): 86.

Abdurrahman Hamit. (1338,1922). Nefes. *Yarın*, 22(1): 14.

Abdurrahman Hamit. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 37(2): 199.

Abdülbaki Aziz. (1338,1922). Anneme!... *Yarın*, 17(1): 3.

Abdülhak Hamit. (1338,1922). Ordumuzda Bir Şair. *Yarın*, 42(2): arka-iç.

Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Ay Şiirleri. *Yarın*, 7(1): 2-3.

Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Baharın Daveti. *Yarın*, 9(1): 10.

Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Gün Olur, Tabiat.... *Yarın*, 10(1): 11.

Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Hazan Nefesleri. *Yarın*, 4(1): 5.

Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Hazaniye. *Yarın*, 6(1): 3.

Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Saçlarının Baharı. *Yarın*, 8(1): 9.

Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Seninle Şair. *Yarın*, 2(1): 3-4.

Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Sulara Bahar. *Yarın*, 2(1): 10.

Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Yalnız ve Mahzun Hazanın Gelişi. *Yarın*, 3(1): 11.

Abdülkadir Fikri. (1338,1922). Tazmin. *Yarın*, 26(2): 18.

Abdülkadir. (1338,1922). Delisin. *Yarın*, 25(2): 9.

Adanalı Ziya. (1337,1921). Kıta. *Yarın*, 6(1): 3.

Adnan Âli. (1338,1922). Şiir. *Yarın*, 36(2): 183.

Ahmet Haşim. (1337,1921). Deniz. *Yarın*, 3(1): arka-iç.

Ahmet Hikmet. (1338,1922). Bir Mersiye. *Yarın*, 22(1): 4.

Ahmet Yahya. (1338,1922). Hırs. *Yarın*, 12(1): 15.

Ahmet Yahya. (1338,1922). Raks. *Yarın*, 14(1): 4.

Akil Koyuncu. (1338,1922). Kendi Kendime. *Yarın*, 30(2): 87.

Ali Ekrem. (1338,1922). Dağlar. *Yarın*, 14(1): 3.

Ali Haydar Emir. (1337,1921). Âşıklar Yolu. *Yarın*, 6(1): 5.

Ali Haydar Emir. (1337,1921). Ayrılık Köprüsü. *Yarın*, 10(1): 4.

- Ali Haydar Emir. (1338,1922). Gönül. *Yarın*, 40(2): 247.
- Ali Haydar Emir. (1338,1922). İzmir Türküsü. *Yarın*, 19(1): 16.
- Ali İلمي. (1338,1922). Süleyman Nazif Beyefendi'nin Bir Gazelini Tahmis. *Yarın*, 32(2): 115.
- Ali Mümtaz. (1338,1922). Damla Damla. *Yarın*, 20(1): 5.
- Ali Mümtaz. (1338,1922). Haykırmak İstiyorum. *Yarın*, 22(1): 4.
- Ali Mümtaz. (1338,1922). Laleler. *Yarın*, 21(1): 8.
- Ali Mümtaz. (1338,1922). Ret ve Davet. *Yarın*, 23(1): 9.
- Ali Rıza Seyfi. (1338,1922). Türkiye Uyanmış.... *Yarın*, 30(2): 87.
- Âşık Kaygısız. (1337,1921). Bir Nazire. *Yarın*, 2(1): 16.
- Avni Bey. (1327,1921). (Avni) Bey Divanı'ndan. *Yarın*, 1(1): 9.
- Avni. (1337,1921). "Avni" Divanı'ndan. *Yarın*, 2(1): 15.
- Avni. (1337,1921). Avni Divanı'ndan. *Yarın*, 10(1): 7.
- Avni. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 3(1): 13.
- Avni. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 4(1): 9.
- Avni. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 8(1): 14.
- B. V. (1337,1921). Gönül!. *Yarın*, 9(1): arka-iç.
- Baha Esat. (1338,1922). Pür-İrtiaş. *Yarın*, 19(1): arka-iç.
- Bahri Vedat. (1337,1921). Garip Köylü Der ki. *Yarın*, 7(1): 15.
- Bahri Vedat. (1338,1922). Yâr-i Giryan. *Yarın*, 28(2): 56.
- Bakülü: Emin Abit. (1337,1921). Marmara Sahilinde. *Yarın*, 7(1): 16.
- Bakülü: Emin Abit. (1338,1922). Annem Diyor ki. *Yarın*, 27(2): 43.
- Bakülü: Emin Abit. (1338,1922). Sahipsiz İstiklâl. *Yarın*, 12(1): 2.
- Bedii. (1338,1922). Şehit Mehmet'in Mezarı Önünde. *Yarın*, 41(2): 271.
- Burhanettin Âli. (1337,1921). Sitem. *Yarın*, 11(1): arka-iç.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Aşkımız. *Yarın*, 24(1): 6.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Ben Neyim. *Yarın*, 15(1): 3.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Dalgalar Coşarken. *Yarın*, 28(2): 56.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Gurbet Akşamı. *Yarın*, 22(1): 14.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Kalbimin Sesi. *Yarın*, 12(1): 5.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Mevsimlere Hitap. *Yarın*, 14(1): 7.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Son Çare. *Yarın*, 27(2): 39.
- Burhanettin Âli. (1338,1922). Ümitsiz. *Yarın*, 19(1): 13.

- Cavit Sermedi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 34(2): 151.
- Cavit Sermedi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 37(2): 198.
- Cavit Sermedi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 38(2): 214.
- Cavit Sermedi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 38(2): 222.
- Cavit Sermedi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 39(2): 237.
- Cavit Sermedi. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 38(2): 214.
- Celadet Nazım. (1338,1922). Ben ve Aşk. *Yarın*, 14(1): 12.
- Celadet Nazım. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 24(1): 7.
- Celadet Nazım. (1338,1922). Son Ziyaret. *Yarın*, 14(1): 7.
- Celal Sahir. (1337,1921). Sevgisiz Sevgiliye. *Yarın*, 6(1): arka-iç.
- Celal Sahir. (1338,1922). Haksız Ölüm. *Yarın*, 30(2): 84.
- Cenap Harem. (1338,1922). Bırak Artık... *Yarın*, 12(1): 6.
- Cenap Harem. (1338,1922). Şiir-i İştihak. *Yarın*, 14(1): 14.
- Cenap Harem. (1338,1922). Yıllardan Sonra.... *Yarın*, 21(1): 10.
- Çiğalazade Adnan Âli. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 33(2): 137.
- Ebussuut Sadi. (1338,1922). Gül. *Yarın*, 32(2): 132.
- Ebussuut Sadi. (1338,1922). Şiir-i Leyal. *Yarın*, 33(2): 141.
- Emin Abit. (1337,1921). Son Hatıralardan. *Yarın*, 11(1): arka-iç.
- Emin Abit. (1337,1921). Zavallı Vatanıma. *Yarın*, 11(1): 7.
- Emin Abit. (1338,1922). Azeri. *Yarın*, 19(1): 12.
- Emine. M.. (1338,1922). Ona. *Yarın*, 27(2): 45.
- Enver Ziya. (1338,1922). Bayram. *Yarın*, 41(2): 271.
- Ercüment Ekrem. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 25(2): 3.
- Ercüment Ekrem. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 27(2): 34.
- Ertuğrul Emin. (1338,1922). Hatice'ye. *Yarın*, 18(1): ön-iç.
- Esat Ömer Eyyubi. (1338,1922). Gönlüm. *Yarın*, 31(2): 108.
- F. A. (1338,1922). Kokteyl Gibi. *Yarın*, 22(1): 1-2.
- F. N. (1338,1922). Gönülden Sesler. *Yarın*, 21(1): 9-10.
- F. N. (1338,1922). Hamiş. *Yarın*, 34(2): 150.
- Faik Âli. (1337,1921). Sen Bana Dedin ki. *Yarın*, 6(1): 12.
- Faik Âli. (1338,1922). Hepsinden Ziyade. *Yarın*, 34(2): 151.
- Faik Âli. (1338,1922). Midilli. *Yarın*, 38(2): 215.
- Faik Âli. (1338,1922). Oh İzmir ... *Yarın*, 31(2): 104.

- Faik Âli. (1338,1922). S... 'nin Lisanından. *Yarın*, 33(2): 135.
- Faruk Nafiz. (1327,1921). Suda Halkalar. *Yarın*, 1(1): 6.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Balkon. *Yarın*, 6(1): 4.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Bir Sayfa Açsam Ağlarsın. *Yarın*, 11(1): 13.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Denizde Kederli. *Yarın*, 3(1): 9.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Suda Halkalar-3. *Yarın*, 2(1): 10.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Suda Halkalar-4. *Yarın*, 5(1): 9.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Suda Halkalar-Son. *Yarın*, 10(1): 4.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Şüphe. *Yarın*, 4(1): 6.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Tereddi. *Yarın*, 8(1): 9.
- Faruk Nafiz. (1337,1921). Zaman. *Yarın*, 7(1): 13.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). "Has Bahçe"den. *Yarın*, 21(1): 8.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). "Kambur"dan. *Yarın*, 34(2): 158.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Annesiz Ölü. *Yarın*, 20(1): 5.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Bir Sefil İçin. *Yarın*, 31(2): 98.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Güzel Denmeyen. *Yarın*, 14(1): 5.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). İki Canda Bir Dert. *Yarın*, 19(1): 7.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Kahramanlara Destan. *Yarın*, 42(2): ön-iç.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Kanatlanan Kurt. *Yarın*, 13(1): 2.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Manzumenin İlk Mısraı. *Yarın*, 15(1): 2.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Sanatkâr. *Yarın*, 17(1): 8.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Sultana Mersiye. *Yarın*, 18(1): 2.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Terennüm. *Yarın*, 12(1): 7.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Terennümler. *Yarın*, 41(2): 272.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Yılbaşında. *Yarın*, 12(1): 5.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Allahu Ekber: Allahu Ekber. *Yarın*, 42(2): ön-iç.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Bayram mı Yarın?. *Yarın*, 32(2): 123.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Elimde Değil. *Yarın*, 33(2): 137.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). İstanbul Şarkısı. *Yarın*, 31(2): 101.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Ohh Ağaçlar!... *Yarın*, 39(2): 233.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Şark'a Doğru. *Yarın*, 30(2): 92.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 35(2): 166.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 37(2): 199.

- Fuat Hulusi. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 40(2): 248.
- Fuat Hulusi. (1338,1922). Tahmit. *Yarın*, 41(2): 266.
- Gazali. (1338,1922). Masal. *Yarın*, 41(2): 268.
- Gazali. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 41(2): 266.
- Giritli: Mehmet Sıtkı. (1338,1922). Nefes. *Yarın*, 22(1): 14.
- Günahkâr. (1337,1921). Kalbinde İstedğim Yer. *Yarın*, 5(1): ön-iç.
- Güzide Şefik. (1337,1921). Harabe. *Yarın*, 8(1): ön-iç.
- Güzide Şefik. (1337,1921). Son Gün. *Yarın*, 9(1): 15.
- Güzide Şefik. (1338,1922). Bizim Derdimiz. *Yarın*, 40(2): 262.
- Güzide Şefik. (1338,1922). Hezeyan. *Yarın*, 22(1): 15.
- Güzide Şefik. (1338,1922). O Meçhul Yolcuya. *Yarın*, 28(2): 54.
- Güzide Şefik. (1338,1922). Uzaktan. *Yarın*, 32(2): 127.
- H. H. (1338,1922). Tazmin. *Yarın*, 18(1): 10.
- H. Nazım. (1327,1921). İlkbahar. *Yarın*, 1(1): 3.
- H. Nazım. (1337,1921). Cambaz. *Yarın*, 3(1): 6.
- H. Nihal. (1338,1922). Gözlerim. *Yarın*, 37(2): 199.
- H. Nihal. (1338,1922). İnkıraz. *Yarın*, 34(2): 158.
- H. Nihal. (1338,1922). Sakarya. *Yarın*, 39(2): 231.
- H. Nihal. (1338,1922). Son Mektup. *Yarın*, 36(2): 193.
- H. R. (1338,1922). Serzeniş. *Yarın*, 27(2): 44.
- H. Şevket. (1338,1922). Kalmaz. *Yarın*, 12(1): 15.
- Hadi. (1338,1922). Hasret. *Yarın*, 18(1): ön-iç.
- Hakkı Naşir. (1337,1921). Divan-ı Naşir'den. *Yarın*, 11(1): 11.
- Hakkı Naşir. (1338,1922). Divan-ı Naşir. *Yarın*, 13(1): 6.
- Hakkı Naşir. (1338,1922). Divan-ı Naşir'den. *Yarın*, 12(1): 12.
- Hakkı Naşir. (1338,1922). Divan-ı Naşir'den. *Yarın*, 16(1): 3.
- Hakkı Naşir. (1338,1922). Divan-ı Naşir'den. *Yarın*, 17(1): 2.
- Hakkı Naşir. (1338,1922). Divan-ı Naşir'den. *Yarın*, 18(1): 7.
- Hakkı Naşir. (1338,1922). Divan-ı Naşir'den. *Yarın*, 19(1): 2.
- Halide Nusret. (1337,1921). Benim Acılarım. *Yarın*, 11(1): 7.
- Halil Nihat. (1338,1922). Baki ile. *Yarın*, 16(1): 2.
- Halit Fahri. (1327,1921). Akisler. *Yarın*, 1(1): 16.
- Halit Fahri. (1337,1921). Anadolu Türküsü. *Yarın*, 5(1): 6.

- Halit Fahri. (1337,1921). Aruza Veda. *Yarın*, 4(1): 8.
- Halit Fahri. (1337,1921). Bir Yangın Kızıllığında. *Yarın*, 9(1): 2.
- Halit Fahri. (1337,1921). Dağda Bir Yolculuğa. *Yarın*, 10(1): 2.
- Halit Fahri. (1337,1921). Oyuncaklar. *Yarın*, 11(1): 13.
- Halit Fahri. (1337,1921). Öksüz Duası. *Yarın*, 2(1): 5.
- Halit Fahri. (1337,1921). Son Niyaz. *Yarın*, 3(1): 11.
- Halit Fahri. (1338,1922). Bir Renk, Bir Tezat ... *Yarın*, 26(2): 23.
- Halit Fahri. (1338,1922). Ellerin. *Yarın*, 15(1): 2.
- Halit Fahri. (1338,1922). Gemicilerin Şarkısı. *Yarın*, 33(2): 135.
- Halit Fahri. (1338,1922). İlk Güneş. *Yarın*, 20(1): 5.
- Halit Fahri. (1338,1922). Karanlıkta. *Yarın*, 18(1): 5.
- Halit Fahri. (1338,1922). Karanlıkta-1. *Yarın*, 14(1): 10.
- Halit Fahri. (1338,1922). Kuklalar. *Yarın*, 13(1): 2.
- Halit Fahri. (1338,1922). Sobamı Yakarken. *Yarın*, 12(1): 5.
- Halit Nihat. (1338,1922). Baki ile. *Yarın*, 25(2): 5.
- Hamamizade İhsan. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 3(1): 12.
- Hamamizade İhsan. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 6(1): 16.
- Hamamizade İhsan. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 9(1): 2.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 18(1): 7.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 19(1): 2.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 20(1): 8.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 21(1): 5.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 25(2): 10.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 27(2): 39.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 28(2): 60.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 30(2): 92.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 31(2): 101.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 114.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 115.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 41(2): 272.
- Hamamizade İhsan. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 41(2): 272.
- Hasan Âli. (1337,1921). Alacakaranlık. *Yarın*, 5(1): 2.
- Hasan Âli. (1337,1921). Dönüm. *Yarın*, 8(1): 2.

- Hasan Âli. (1337,1921). Gurup. *Yarın*, 4(1): ön-iç.
- Hasan Âli. (1337,1921). Ne'msin?!. *Yarın*, 9(1): 13.
- Hasan Âli. (1337,1921). Üç Düğüm. *Yarın*, 11(1): arka-iç.
- Hasan Âli. (1338,1922). Gece. *Yarın*, 14(1): 7.
- Hasan Âli. (1338,1922). Sihir. *Yarın*, 20(1): 8.
- Hasan Tahsin. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 39(2): 237.
- Haşim Nahit. (1337,1921). Akşam. *Yarın*, 6(1): 5.
- Haşim Nahit. (1338,1922). Ben ve Benliğim. *Yarın*, 14(1): 7.
- Haşim Nahit. (1338,1922). Vatan Şarkısı. *Yarın*, 15(1): 8-9.
- Haşim Sami. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 13(1): 7.
- Haşim Sami. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 18(1): 10.
- Haşim Sami. (1338,1922). Kış Şarkısı. *Yarın*, 12(1): 10.
- Haşim Sami. (1338,1922). Yalnız Onu. *Yarın*, 15(1): ön-iç.
- Hatimi Senih. (1337,1921). Hasret Türküsü. *Yarın*, 10(1): 15.
- Hatimi Senih. (1338,1922). Yâd Ellerinde. *Yarın*, 19(1): 13.
- Hayrettin Aziz. (1337,1921). Nazlı. *Yarın*, 6(1): 5.
- Hayrettin Aziz. (1338,1922). Bahar. *Yarın*, 21(1): 14.
- Hayrettin Aziz. (1338,1922). Sevgilim. *Yarın*, 23(1): 6.
- Hayrunnisa Şefik. (1338,1922). İlham Diyor ki:. *Yarın*, 23(1): 10.
- Hilmi Necip. (1337,1921). Sakarya ve Ordu. *Yarın*, 2(1): arka-iç.
- Hilmi. (1338,1922). Mum Karşısında... *Yarın*, 31(2): 111.
- Hüseyin Rifat. (1337,1921). Bir Nazire. *Yarın*, 7(1): 8.
- Hüseyin Siyret. (1337,1921). Şiir. *Yarın*, 6(1): 8.
- Hüseyin Suat. (1338,1922). Vermeyiz İzmir'i. *Yarın*, 31(2): 105.
- İhsan Alp. (1338,1922). Bir Zamanlar. *Yarın*, 12(1): 7.
- İhsan Mahvi el-Mevlevi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 36(2): 183.
- İhsan Raif. (1337,1921). Mersiye. *Yarın*, 2(1): 15.
- İskeçeli: Mehmet Sıtkı. (1337,1921). Hicret Günleri. *Yarın*, 11(1): 6.
- İskeçeli: Mehmet Sıtkı. (1338,1922). Selimiye ve Tunca. *Yarın*, 40(2): 261.
- İsmet Nuri. (1338,1922). Şafak Sökerken. *Yarın*, 41(2): 266.
- İsmet. (1337,1921). Asar-ı İsmet'ten: Gazel. *Yarın*, 2(1): 15.
- Kadrü'n-Nisa Ferah. (1338,1922). Ölü Akşamlar.... *Yarın*, 12(1): 6.
- Kâmuran Âli. (1337,1921). Ezelden. *Yarın*, 5(1): 2.

- Kemalettin Kâmi. (1337,1921). Gurbet. *Yarın*, 6(1): 12.
- Kemalettin Kâmi. (1337,1921). Gurbet. *Yarın*, 7(1): arka-iç.
- Kırık Billur. (1338,1922). Hoppa. *Yarın*, 14(1): 7.
- Kıyasî. (1338,1922). Terci-i Bend-i Kıyasî. *Yarın*, 37(2): 207.
- Kozanoğlu Ahmet Yahya. (1338,1922). İşte Bu Kadar. *Yarın*, 15(1): 6.
- Leyla Hanım. (1327,1921). Leyla Hanımefendi'nin Asar-ı Kalemîyesi. *Yarın*, 1(1): 8.
- Leyla. (1337,1921). Bir Manzume. *Yarın*, 2(1): 12.
- Leyla. (1337,1921). Şarkı. *Yarın*, 10(1): 10.
- Leyla. (1337,1921). Şarkı. *Yarın*, 10(1): 10.
- M. Arif. (1338,1922). Mehtapsızlık İçinde. *Yarın*, 30(2): 92.
- Mahmut Cevdet. (1338,1922). Açmayan Gonca. *Yarın*, 32(2): 131.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Fütur-ı Firak. *Yarın*, 16(1): 6.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 31(2): 103.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 124.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 33(2): 135.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Hak ve Tahakküm. *Yarın*, 17(1): 12.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Hicran mı?. *Yarın*, 14(1): 12.
- Mahmut Muzaffer. (1338,1922). Nazire. *Yarın*, 32(2): 123.
- Mediha Ekrem. (1338,1922). Ağlarken... *Yarın*, 34(2): 158.
- Mediha Ekrem. (1338,1922). Gecelerde Seninle... *Yarın*, 31(2): 111.
- Mehmet Fazıl. (1338,1922). Türbedar... *Yarın*, 30(2): 94.
- Mehmet Hilmi. (1338,1922). Son Günler. *Yarın*, 32(2): 132.
- Mehmet Kadri. (1338,1922). (Lâhutî)'nin Bir Gazeli. *Yarın*, 33(2): 142.
- Mehmet Kadri. (1338,1922). Acem Şairi. *Yarın*, 31(2): 99.
- Mehmet Sermet. (1338,1922). Bilsen Ne Olur. *Yarın*, 28(2): 60.
- Mehmet Sermet. (1338,1922). Bir Kıta. *Yarın*, 27(2): 39.
- Mehmet Sermet. (1338,1922). Bir Kıta. *Yarın*, 28(2): 61.
- Mehmet Sermet. (1338,1922). Efsane Değil. *Yarın*, 19(1): 9.
- Mehmet Sermet. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 27(2): 34.
- Meliha Avni. (1338,1922). Bir Meleğe. *Yarın*, 24(1): 11.
- Meliha Avni. (1338,1922). Bu Hisler Neden. *Yarın*, 22(1): 15.
- Meliha Avni. (1338,1922). Cemre. *Yarın*, 20(1): 5.
- Mithat. (1338,1922). Kitabe. *Yarın*, 26(2): 21.

- Muallim Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 21(1): 6.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 23(1): 15.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 30(2): 89.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 31(2): 108.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 123.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 127.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 34(2): 151.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 36(2): 183.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 36(2): 183.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 37(2): 198.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 40(2): 247.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 41(2): 272.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Kıta. *Yarın*, 37(2): 199.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Mabed-i Aşk. *Yarın*, 35(2): 167.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Rubai. *Yarın*, 32(2): 115.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Rubai. *Yarın*, 38(2): 220.
- Muhittin Raif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 38(2): 216.
- Muhyittin Mekki. (1337,1921). Zavallı Anne. *Yarın*, 8(1): ön-iç.
- Mustafa Nuri. (1338,1922). Bir Gazeli Tahmis. *Yarın*, 32(2): 124.
- Mustafa Reşit. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 15(1): 5.
- N. B. (1337,1921). Şarkı. *Yarın*, 2(1): 16.
- Na-bedit. (1337,1921). Bir Nazire. *Yarın*, 8(1): 16.
- Na-bedit. (1337,1921). O Güzel Gözlere. *Yarın*, 11(1): 2.
- Na-bedit. (1337,1921). Sus. *Yarın*, 6(1): 16.
- Na-bedit. (1338,1922). Anber. *Yarın*, 38(2): 215.
- Na-bedit. (1338,1922). Hakkı'ya Gazel. *Yarın*, 24(1): 3.
- Na-bedit. (1338,1922). İlk Ceza. *Yarın*, 19(1): 13.
- Na-bedit. (1338,1922). Sensiz. *Yarın*, 22(1): 8.
- Na-bedit. (1338,1922). Son Mevsim. *Yarın*, 13(1): 3.
- Na-bedit. (1338,1922). Sümbül Manisi. *Yarın*, 30(2): 85.
- Na-bedit. (1338,1922). Yılbaşı. *Yarın*, 12(1): 12.
- Na-bedit. (1338,1922). Zeren. *Yarın*, 35(2): 171.
- Nane Şükrü. (1338,1922). Borçlu. *Yarın*, 22(1): 16.

- Nane Şükrü. (1338,1922). Borçlu. *Yarın*, 22(1): 16.
- Nazım Hikmet. (1338,1922). Delinin Birinci Duası. *Yarın*, 25(2): 14.
- Necdet Mithat. (1338,1922). Çamlıkta. *Yarın*, 21(1): 14.
- Necdet Rüştü. (1337,1921). Ne Zaman. *Yarın*, 11(1): arka-iç.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Artık Öksüz Yaşayım... *Yarın*, 26(2): 21.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Ben Öldüğüm Gün... *Yarın*, 30(2): 94.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Bir Kefen Yeter... *Yarın*, 31(2): 111.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Gel Beraber Ölelim. *Yarın*, 32(2): 123.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Hicranın Şaheseri. *Yarın*, 35(2): 171.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Maniler. *Yarın*, 22(1): 4.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Sen ve Ben. *Yarın*, 27(2): 36.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Sevdanın Tadı. *Yarın*, 37(2): 206.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Yaşayan Ölü. *Yarın*, 24(1): 3.
- Necip. (1337,1921). Kimsesizlik. *Yarın*, 7(1): 12.
- Necip. (1338,1922). Dağ Çiçeği. *Yarın*, 37(2): 199.
- Necip. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 37(2): 199.
- Necip. (1338,1922). Hep Fani. *Yarın*, 32(2): 123.
- Neyzen Tefvik. (1338,1922). Canana. *Yarın*, 32(2): 117.
- Nihal Kılıçzade. (1338,1922). Felsefe-i Hayat. *Yarın*, 32(2): 132.
- Nurettin Avni. (1338,1922). Tahmis-i Gazel-i Cudî. *Yarın*, 27(2): 34.
- O. Seyfi. (1337,1921). Geçme. *Yarın*, 9(1): arka-iç.
- Orhan Seyfi. (1327,1921). "Mani"ler. *Yarın*, 1(1): 5.
- Orhan Seyfi. (1327,1921). "Mani"ler. *Yarın*, 1(1): 5.
- Orhan Seyfi. (1337,1921). "Mani"ler. *Yarın*, 4(1): 4.
- Orhan Seyfi. (1337,1921). "Mani"ler. *Yarın*, 7(1): 11.
- Orhan Seyfi. (1337,1921). Bir Aşkın Sonunda. *Yarın*, 11(1): 7.
- Orhan Seyfi. (1337,1921). Türkü. *Yarın*, 2(1): 5.
- Orhan Seyfi. (1337,1921). Türkü. *Yarın*, 3(1): 3.
- Orhan Seyfi. (1337,1921). Türkü-3. *Yarın*, 8(1): 7.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Abdülhak Hamit'e Mektup. *Yarın*, 16(1): 8-9.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Bir Çiftlik Manzarası. *Yarın*, 15(1): 3.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). İşittim ki Hastaymış. *Yarın*, 14(1): 5.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Türkü. *Yarın*, 14(1): 5.

- Orhan Şaik. (1338,1922). İzmir Yolunda. *Yarın*, 17(1): 10.
- Osman Nuri. (1338,1922). Bir Mektuptan Parçalar. *Yarın*, 12(1): arka-iç.
- Ömer Seyfettin. (1338,1922). İhtiyar. *Yarın*, 22(1): 2.
- Ömer Seyfettin. (1338,1922). Kızılırmak'a. *Yarın*, 22(1): 2.
- Ömer Seyfettin. (1338,1922). Mefkûre. *Yarın*, 22(1): 2.
- Özdemir. (1337,1921). Ayrılık Acıları. *Yarın*, 9(1): arka-iç.
- Raşit. (1338,1922). Sipahi. *Yarın*, 46(2): 348.
- Reşat Nezihe. (1338,1922). Artar Eksilmez. *Yarın*, 41(2): 272.
- Rıfkı Melül. (1338,1922). Faruk Nafiz İçin Gazel. *Yarın*, 23(1): 12.
- Rıza Zaki. (1337,1921). Mersiye. *Yarın*, 2(1): ön-iç.
- Rifat Ahmet. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 15(1): 5.
- Rifat Ahmet. (1338,1922). Şikâyet. *Yarın*, 16(1): 14.
- Rifat Ahmet. (1338,1922). Tesadüf. *Yarın*, 18(1): 12.
- Rifat Necdet. (1338,1922). Sufiya. *Yarın*, 22(1): 7.
- Rodoslu Bahri Vedat. (1337,1921). Anadolu Yanarken. *Yarın*, 3(1): 9.
- Rodoslu Bahri Vedat. (1337,1921). Doğruya Aldanış. *Yarın*, 10(1): ön-iç.
- S. F. Hulusi. (1338,1922). Hani?. *Yarın*, 31(2): 111.
- S. Z. (1338,1922). Ker Ali. *Yarın*, 31(2): 101.
- Sait Paşa. (1338,1922). Eser-i Ceddaniyet. *Yarın*, 33(2): 135.
- Salih Zeki. (1338,1922). Bülbül Türküsü. *Yarın*, 37(2): 199.
- Salih Zeki. (1338,1922). Döner Gelir. *Yarın*, 32(2): 115.
- Salih Zeki. (1338,1922). Kırmızı Gül Türküsü. *Yarın*, 38(2): 217.
- Salih Zeki. (1338,1922). Yeksani'den. *Yarın*, 33(2): 141.
- Samih Rifat. (1337,1921). Gazel. *Yarın*, 3(1): 3.
- Samih Rifat. (1338,1922). Güzel İzmir. *Yarın*, 31(2): 105.
- Selahattin. (1338,1922). (Bülbül)'e. *Yarın*, 32(2): 129.
- Server Ziya. (1338,1922). Anadolu Hikâyeleri: Fatmacık. *Yarın*, 24(1): 11.
- Süheyla Muhterem. (1337,1921). Çoban Türküsü. *Yarın*, 10(1): 4.
- Süheyla Muhterem. (1337,1921). Mehmetçiğin Mektubu. *Yarın*, 11(1): 4.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Ay Doğarken. *Yarın*, 20(1): 5.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Azrail. *Yarın*, 15(1): 6.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Ben Ölüsem. *Yarın*, 34(2): 158.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Bir Güzel. *Yarın*, 23(1): 9.

- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Bir Zavallıya. *Yarın*, 30(2): 89.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Bülbül. *Yarın*, 32(2): 116.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Çiçekler ve Siz. *Yarın*, 26(2): 27.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Edirne. *Yarın*, 36(2): 183.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Elem Şairi. *Yarın*, 21(1): 8.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Fecrin Mai Karanlığında. *Yarın*, 27(2): 44.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Gurbete Giden Yol. *Yarın*, 24(1): 3.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Güzel “Ay”a. *Yarın*, 31(2): 99.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Ömrüm. *Yarın*, 22(1): 15.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Özledim Bu Akşam. *Yarın*, 17(1): 2.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Rüzgâr Diyor ki. *Yarın*, 13(1): 4.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Saçların. *Yarın*, 14(1): 12.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Son Görüş. *Yarın*, 19(1): 7.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 36(2): 183.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Vapur Başında. *Yarın*, 28(2): 54.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Vatan Güneştir. *Yarın*, 30(2): 89.
- Süleyman Bahri. (1337,1921). Suların Rüyası. *Yarın*, 10(1): 2.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 26(2): 20.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 30(2): 82.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 115.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 33(2): 135.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 40(2): 248.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Kitabe-i Seng-i Mezar. *Yarın*, 25(2): 2.
- Şekip Akif. (1337,1921). Gittikten Sonra. *Yarın*, 8(1): 14.
- Şeref Kazım. (1338,1922). Serzeniş. *Yarın*, 14(1): 15.
- T. H. B. (1338,1922). Temenni. *Yarın*, 12(1): 8.
- Tahsin Nahit. (1338,1922). Ey İlahem. *Yarın*, 30(2): 84.
- Tahsin Nahit. (1338,1922). Gece Kuşları. *Yarın*, 30(2): 83.
- Talha. (1338,1922). Son Buse. *Yarın*, 30(2): 82.
- Tevfik Nevzat. (1338,1922). “Mehtapta Bir Aşk”. *Yarın*, 31(2): 112.
- Vasıf Hikmet. (1338,1922). Gençlik İçin. *Yarın*, 27(2): 45.
- Vasıf Hikmet. (1338,1922). Melek. *Yarın*, 21(1): 10.
- Vasıf Hikmet. (1338,1922). Uzaktan. *Yarın*, 24(1): 10.

- Vasıf. (1338,1922). Dönmeyecek misin?. *Yarın*, 13(1): 4.
- Vasıf. (1338,1922). Hezeyan. *Yarın*, 16(1): 10.
- Vedat Örfi. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 32(2): 127.
- Vedat Örfi. (1338,1922). Sultanla Çoban. *Yarın*, 40(2): 247.
- Yahya Kemal. (1337,1921). Ses. *Yarın*, 4(1): 4.
- Yahya Kemal. (1338,1922). Aşk (Lirizm). *Yarın*, 18(1): 1-2.
- Yahya Saim. (1338,1922). Kalbimin Çiçeklerinden. *Yarın*, 34(2): 150.
- Yahya Saim. (1338,1922). Zemzeme. *Yarın*, 34(2): 151.
- Yarın*. (1338,1922). Tahmis-i Gazel-i Peder-i Merhum. *Yarın*, 33(2): 135.
- Yarın*. (1338,1922). Yeni Doğan Bir Şair. *Yarın*, 32(2): 117.
- Ziya. (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 41(2): 272.
- ** (1338,1922). Fuzuli'ye Nazire. *Yarın*, 30(2): 92.
- ** (1338,1922). Gazel. *Yarın*, 30(2): 82.
- ** (1338,1922). Gülistanlar Harabeleri. *Yarın*, 41(2): 265-266.
- ** (1338,1922). Halk Türküleri. *Yarın*, 37(2): 203.
- ** (1338,1922). Parçalar. *Yarın*, 30(2): 82.
- ** (1338,1922). Terkib-i Bent Li-Cenab-ı Veysi. *Yarın*, 19(1): 12-13.
- * (1338,1922). Hicran. *Yarın*, 14(1): 12.

2.3.1.3. Hikâye ve roman

- A. Kami. (1337,1921). Hikâye: Mavi mi Pembe mi?. *Yarın*, 3(1): 14-15.
- Ali Kâmi. (1327,1921). Hikâye: Kalpten Kalbe. *Yarın*, 1(1): 12-13.
- Bülent Faik. (1338,1922). Hikâye: Evlatlık. *Yarın*, 38(2): 222.
- Ercüment Ekrem. (1337,1921). Hikâye: Kuvvetli Delil. *Yarın*, 5(1): 16.
- Ercüment Ekrem. (1337,1921). Hikâye: Tembel Harcı. *Yarın*, 2(1): 8.
- Ercüment Ekrem. (1338,1922). Hikâye: Meczup. *Yarın*, 14(1): 15.
- Halide Edip. (1338,1922). Dağa Çıkan Kurt. *Yarın*, 36(2): 185-186.
- Halide Nusret. (1337,1921). Sanatkârın Gözleri. *Yarın*, 6(1): 12.
- Haşim Nahit. (1338,1922). Âdem ile Havva'dan Bir Parça. *Yarın*, 12(1): 5-6.
- M. Aziz. (1338,1922). Hikâye: Günah mı?... *Yarın*, 26(2): 29-31.
- Nazmiye Raşit. (1327,1921). Ayın Hikâyeleri. *Yarın*, 1(1): arka-iç.
- Nazmiye Raşit. (1338,1922). Claude Farrère'in Bir Hikâyesi. *Yarın*, 40(2): 259.
- Nazmiye Raşit. (1338,1922). Hikâye: Nibelung'un Hazinesi. *Yarın*, 31(2): 112.

- P. S. (1338,1922). Hikâye: Yakut Yüzük. *Yarın*, 25(2): 9-10.
- Paul Hervieu. (1338,1922). Hikâye: Rirri. *Yarın*, 15(1): 9-11.
- Refik Nuri. (1338,1922). Hikâye: Kim Aldandı. *Yarın*, 21(1): 16.
- Refik Nuri. (1338,1922). Hikâye: Kim Aldandı. *Yarın*, 22(1): 16.
- Refik Nuri. (1338,1922). Hikâye: Tecrübe. *Yarın*, 19(1): 14-16.
- Rezzan Arif. (1337,1921). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 10(1): 16.
- Rezzan Arif. (1337,1921). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 11(1): 16.
- Rezzan Arif. (1337,1921). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 6(1): 13-14.
- Rezzan Arif. (1337,1921). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 7(1): 15-16.
- Rezzan Arif. (1337,1921). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 8(1): 16.
- Rezzan Arif. (1337,1921). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 9(1): 16.
- Rezzan Arif. (1338,1922). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 12(1): 15-16.
- Rezzan Arif. (1338,1922). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 13(1): 16.
- Rezzan Arif. (1338,1922). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 14(1): 15.
- Rezzan Arif. (1338,1922). Hikâye: Kandahar Âşıkları. *Yarın*, 15(1): 16.
- Salih Zeki. (1338,1922). Hikâye: Cürüm. *Yarın*, 41(2): 270-271.
- Sem. (1338,1922). Hikâye: Siyah Leke. *Yarın*, 18(1): 16.
- Server Ziya. (1338,1922). Anadolu Hikâyeleri: Murat Dede. *Yarın*, 20(1): 10-11.
- Süleyman Bahri. (1338,1922). Hikâye: Bir Tahliye. *Yarın*, 16(1): 15-16.
- Süleyman Bahri. (1338,1922). Hikâye: Bir Tahliye. *Yarın*, 17(1): 15-16.
- Wilde, Oscar. (1338,1922). Prenslerin Doğuş Günü. *Yarın*, 40(2): 264.
- Wilde, Oscar. (1338,1922). Prenslerin Doğuş Günü. *Yarın*, 41(2): 269.
- Wilde, Oscar. (1338,1922). Sadık Dost. *Yarın*, 36(2): arka-iç.
- Wilde, Oscar. (1338,1922). Sadık Dost. *Yarın*, 37(2): arka-iç.
- Wilde, Oscar. (1338,1922). Sadık Dost. *Yarın*, 38(2): arka-iç.
- Wilde, Oscar. (1338,1922). Sadık Dost. *Yarın*, 39(2): 232.
- Yarın*. (1338,1922). Muvaffakiyetsiz Romancılara Nasihatler. *Yarın*, 43(2): 294.
- ***. (1338,1922). İki Büyük Hikâye (Çalığışu) ve (Gençliğimiz). *Yarın*, 22(1): 7-8.

2.3.1.4. Eleştiri

- Abdurrahman Âdil. (1338,1922). Milli Dertler. *Yarın*, 28(2): 51.
- Abdülhak Şinasi. (1327,1921). Ahmet Haşim'in Şiirindeki Yenilik Nedir?. *Yarın*, 1(1): 5-6.

- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Edebiyat Yollarında Nafile Nasihatler. *Yarın*, 7(1): 3.
- Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Klasiklerin Tercüme ve Tabı. *Yarın*, 3(1): 7.
- Ahmet Remzi el-Mevlevi. (1338,1922). Üstad-ı Muhterem Ali Emiri Efendi Hazretlerine İthaf. *Yarın*, 12(1): 3-4.
- Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Asar-ı Garbiye'nin Tercümesi. *Yarın*, 8(1): 2.
- Doktor Nizamettin Âli. (1338,1922). Vatanperverlikte Çeşit. *Yarın*, 12(1): 7.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Edebiyatta Züppeler. *Yarın*, 34(2): 150.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Sanatta Gençlik. *Yarın*, 37(2): 210.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Yeni Çıkan Bir Kitap Münasebetiyle. *Yarın*, 33(2): 139-140.
- Fazıl Ahmet. (1338,1922). Edebiyatta İltimas. *Yarın*, 17(1): 4.
- İbrahim Necmi. (1337,1921). "Kutadgu Bilig" in Vezni Meselesi. *Yarın*, 5(1): 3.
- İsmail Hakkı. (1337,1921). Örumcek Alan Cambazlar. *Yarın*, 2(1): 1.
- İsmail Müştak. (1337,1921). Musahabe. *Yarın*, 2(1): 1-2.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Altın Terazisi. *Yarın*, 12(1): 3.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Bir Münakaşa Münasebetiyle. *Yarın*, 16(1): 3.
- Mahmut Esat. (1337,1921). Tarihi Amiller. *Yarın*, 10(1): arka-iç.
- Mehmet Zeki. (1337,1921). Tarihi Bir Manzume. *Yarın*, 4(1): 12-13.
- Necip. (1338,1922). Nur Baba Münasebetiyle. *Yarın*, 32(2): 124.
- Necip. (1338,1922). Nur Baba Münasebetiyle. *Yarın*, 33(2): 146-147.
- Necip. (1338,1922). Nur Baba Münasebetiyle. *Yarın*, 34(2): 152.
- Necip. (1338,1922). Nur Baba Münasebetiyle. *Yarın*, 35(2): 176-177.
- Sait. (1327,1921). Hususi Bir Mektup. *Yarın*, 1(1): 8.
- ** (1337,1921). Tarihi Bir Manzume. *Yarın*, 5(1): 12-13.
- ** (1337,1921). Tarihi Bir Manzume. *Yarın*, 6(1): 6-7.

2.3.1.5. Mektup

- Ekrem. (1338,1922). Eski Mektuplar. *Yarın*, 28(2): 52.
- Emine Sümeyye. (1327,1921). Güzin Hanım'a Mektuplar. *Yarın*, 1(1): 15-16.
- Emine Sümeyye. (1337,1921). Güzin Hanım'a İkinci Mektup. *Yarın*, 2(1): 9.
- Emine Sümeyye. (1337,1921). Güzin Hanım'a Mektup. *Yarın*, 11(1): 13.
- Emine Sümeyye. (1337,1921). Güzin Hanım'a Mektup. *Yarın*, 5(1): 14.
- Emine Sümeyye. (1337,1921). Güzin Hanım'a Üçüncü Mektup. *Yarın*, 3(1): 15-16.

Emine Sümeyye. (1337,1921). Haşiyeye. *Yarın*, 5(1): 14.

Mehmet Zeki. (1338,1922). Bedrettin Simavi-Mahmut Hüdai. *Yarın*, 33(2): ön-iç / arka-iç.

S. M. (1338,1922). Fazıl Ahmet Beyefendi'ye. *Yarın*, 17(1): 3.

2.3.1.6. Anı

A. C. (1338,1922). Ömer'in Ölüm Hastalığına Dair Notlarım. *Yarın*, 21(1): 2-3.

Akil Koyuncu. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.

Ali Canip. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 1-2.

Ali Sami. (1338,1922). Yerin Kulağı Var. *Yarın*, 20(1): 11-12.

Ali Ulvi. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.

Falih Rıfki, Fazıl Ahmet, F. N., Necmettin Sadık, Mehmet Rauf, Mithat Cemal
. (1338,1922). Tahsin Nahit'in Sene-i Devriye-i Vefatı Münasebetiyle
Söylenen Sözlerden Bir Sahife. *Yarın*, 30(2): 83-84.

Faruk Nafiz. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.

Fazıl Ahmet. (1338,1922). Erenlerin Bağından. *Yarın*, 17(1): 1.

Fazıl Ahmet. (1338,1922). Eski Bir Kroki. *Yarın*, 20(1): 2.

Fazıl Ahmet. (1338,1922). Fikirlerin Talii. *Yarın*, 16(1): 1.

Fazıl Ahmet. (1338,1922). Havailer Meşrutiyeti. *Yarın*, 18(1): 3-4.

Fazıl Ahmet. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.

Fazıl Ahmet. (1338,1922). Sohbet. *Yarın*, 19(1): 2.

Fehmi Razi. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.

Halide Nusret. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.

Halil Nihat. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.

Halit Fahri. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 3.

Halit Ziya. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 3.

Hıfzı Tevfik. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 3.

Hüseyin Rahmi. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 3.

İbrahim Alaattin. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 3.

İsmail Hakkı. (1337,1921). Anlatmak. *Yarın*, 10(1): 1.

İsmail Hakkı. (1337,1921). Hâlâ Münakaşa Ediyorlar. *Yarın*, 4(1): 1-2.

İsmail Hakkı. (1337,1921). Hürriyet Söz müdür?!. *Yarın*, 11(1): 2.

İsmail Hakkı. (1337,1921). İnkılâbın Beğendiği Adam. *Yarın*, 8(1): 1.

- İsmail Hakkı. (1337,1921). İsyân. *Yarın*, 3(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1337,1921). Kaplumbağalar Gibi!... *Yarın*, 7(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1337,1921). Mefhumun Öldürdüğü Adam!. *Yarın*, 5(1): 1-2.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). Baş Aşağı. *Yarın*, 22(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). Fikir ile His. *Yarın*, 12(1): 2.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). İki Mantık. *Yarın*, 13(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). İnsanın Kıymeti. *Yarın*, 14(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). Kurtulmak. *Yarın*, 15(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). Nev-i Diğeri. *Yarın*, 16(1): 2.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). Türk Sanatı Var mı?. *Yarın*, 19(1): 1.
- İsmail Hakkı. (1338,1922). Üç Ağa. *Yarın*, 20(1): 1-2.
- İsmail Müştak. (1337,1921). “Anlatmak” Meselesi. *Yarın*, 11(1): 1.
- İsmail Müştak. (1337,1921). Çilek Tabağı. *Yarın*, 4(1): 2-3.
- İsmail Müştak. (1337,1921). Mihnet Yolu. *Yarın*, 9(1): 3-4.
- İsmail Müştak. (1337,1921). Ölüm Diyarında. *Yarın*, 3(1): 2.
- İsmail Müştak. (1337,1921). Taze Ekmek. *Yarın*, 7(1): 2.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Akıllılar, Deliler. *Yarın*, 30(2): 81-82.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Efkâr-ı Umumiye. *Yarın*, 18(1): 2-3.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Haftada Bir. *Yarın*, 26(2): 17-18.
- Leyla. (1337,1921). Komşunun Udu. *Yarın*, 5(1): 7.
- M. Şemsettin. (1338,1922). Ruh Nazariyeleri. *Yarın*, 33(2): 133-134.
- Muhsin. (1338,1922). Zebun. *Yarın*, 36(2): 191.
- Muhsin. (1338,1922). Zebun. *Yarın*, 37(2): 208.
- Muhsin. (1338,1922). Zebun. *Yarın*, 38(2): 224.
- Muhsin. (1338,1922). Zebun. *Yarın*, 39(2): 234.
- Muhsin. (1338,1922). Zebun. *Yarın*, 40(2): 250.
- Nazmiye Raşit. (1338,1922). Heine. *Yarın*, 20(1): 6.
- Refik Halit. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.
- Sıtkı. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.
- Suat Derviş. (1338,1922). Ömer Seyfettin. *Yarın*, 21(1): 4.
- Suphi Nuri. (1338,1922). Eski Arkadaşım. *Yarın*, 30(2): 83.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Bir Tahmis Münasebetiyle. *Yarın*, 27(2): 33-34.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Bir Zamanda İki Ziya'. *Yarın*, 30(2): 83.

- Süleyman Nazif. (1338,1922). Murat Molla Dergâhı. *Yarın*, 24(1): 1-2.
- Süleyman Nazif. (1338,1922). Türk'e Dair. *Yarın*, 28(2): 49.
- Yahya Sezai. (1338,1922). Usul-i İmla Risalesi Münasebetiyle. *Yarın*, 37(2): 197-198.
- Yarın*. (1338,1922). Ecnebi Ruhu-1. *Yarın*, 31(2): 97-98.
- ***. (1338,1922). Gümüş Servi. *Yarın*, 16(1): 10-12.
- ** . (1338,1922). Gümüş Servi. *Yarın*, 17(1): 10-12.
- ** . (1338,1922). Mecmuamız Niçin Yaşayamıyor?. *Yarın*, 25(2): 1-2.

2.3.1.7. Gezi

- Bahri Vedat. (1338,1922). Hindistan Tarihine Bir Nazar. *Yarın*, 38(2): 223.
- Bahri Vedat. (1338,1922). Hindistan Tarihine Bir Nazar. *Yarın*, 39(2): 233.
- B. K. (1338,1922). Sultanahmet Kahvesi'nde. *Yarın*, 25(2): 11-12.
- B. R. (1338,1922). Hindistan'ın Tarihine Bir Nazar. *Yarın*, 34(2): 153.
- Basri Lostar. (1338,1922). Âbu Dağı'nda. *Yarın*, 33(2): 147-148.
- Basri Lostar. (1338,1922). Berhampur. *Yarın*, 35(2): 169-170.
- Basri Lostar. (1338,1922). Berhampur. *Yarın*, 41(2): 268.
- Basri Lostar. (1338,1922). Berhampur-3. *Yarın*, 39(2): 240.
- Basri Lostar. (1338,1922). Berhampur-5. *Yarın*, 36(2): 193-194.
- Basri Lostar. (1338,1922). Bombay. *Yarın*, 18(1): 4-5.
- Basri Lostar. (1338,1922). Bombay-2. *Yarın*, 21(1): 4-5.
- Basri Lostar. (1338,1922). Bombay-3. *Yarın*, 22(1): 2-4.
- Basri Lostar. (1338,1922). Bombay-4. *Yarın*, 34(2): 154.
- Basri Lostar. (1338,1922). Materan. *Yarın*, 23(1): 3-5.
- Basri Lostar. (1338,1922). Pona. *Yarın*, 31(2): 102-103.
- Basri Lostar. (1338,1922). Pona-2. *Yarın*, 32(2): 118.
- Basri Vedat. (1338,1922). Hindistan'ın Tarihine Bir Nazar. *Yarın*, 36(2): ön-iç.
- Bülent Faik. (1338,1922). Sergiyi Ziyaret. *Yarın*, 40(2): 256.
- Celal Nuri. (1338,1922). Amerika'da Muhacirin. *Yarın*, 28(2): 50-51.
- Celal Nuri. (1338,1922). Amerikalılığa Temessül. *Yarın*, 33(2): 138.
- Celal Nuri. (1338,1922). Amerikalılıkla Temessül. *Yarın*, 32(2): 122.
- Celal Nuri. (1338,1922). Fenn-i Hukukta İnkılâp Hakkında Musahabe. *Yarın*, 19(1): 4-5.

- Celal Nuri. (1338,1922). Öteki Dünyadaki Erenköyü'nde. *Yarın*, 37(2): 200.
- Emine Sümeyye. (1338,1922). Meserretli Bir Günün Tesidi. *Yarın*, 35(2): 172.
- F. S. (1338,1922). New York'ta Bir Gece.... *Yarın*, 37(2): 201-202.
- İsmail Hakkı. (1327,1921). Yeşil Köy. *Yarın*, 1(1): 1-2.
- Namık İsmail. (1337,1921). Toprağın Sesi ve Sanat. *Yarın*, 5(1): 2.
- Namık İsmail. (1337,1921). Venedik (Kanalları). *Yarın*, 2(1): 4-5.
- Namık İsmail. (1337,1921). Venedik Geceleri. *Yarın*, 4(1): 3-4.
- Saint Souveir, Kontes de. (1337,1921). Fas'ta Birkaç Hafta. *Yarın*, 9(1): 8,10.
- Şerif Haşim. (1338,1922). Amerika'da Mektep Hayatı. *Yarın*, 38(2): 220.
- Tahsin Abdi. (1337,1921). Brem Müzesini Ziyaret. *Yarın*, 6(1): 8-10.
- Tahsin Abdi. (1337,1921). Hamburg Tahassüsü. *Yarın*, 7(1): 12-13.
- Yarın*. (1338,1922). Altın Memleketler. *Yarın*, 34(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Altın Memleketler. *Yarın*, 35(2): ön-iç / arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Korsan, Kaptan-ı Derya, Vali, Ahmet Paşa Cemalettin'in Sergüzeşti. *Yarın*, 40(2): 259-260.
- Yarın*. (1338,1922). Korsan, Kaptan-ı Derya, Vali, Ahmet Paşa Cemalettin'in Sergüzeşti. *Yarın*, 41(2): 274-275.
- Yarın*. (1338,1922). Tuhaf Sergüzeştlere. *Yarın*, 35(2): ön-iç.
- ** (1338,1922). Büyük Dostumuz Claude Farrère Cenapları İzmit'te. *Yarın*, 35(2): 172.
- ** (1338,1922). Claude Farrère'in İstanbul'da On Günü. *Yarın*, 34(2): 156-157.
- ** (1338,1922). Darülmüallimat'ta Bir Gün. *Yarın*, 25(2): 13-14.
- ** (1338,1922). Güzel Ankara ve Sivas. *Yarın*, 37(2): 204.
- ** (1338,1922). Güzel İzmir ve Bursa. *Yarın*, 38(2): 221.
- ** (1338,1922). On Sekiz Günden Beri Türk'ün Misafiri Olan Claude Farrère, Heyecanlı Bir Nümayiş İçinde Vatanına Dönerken. *Yarın*, 36(2): 188.

2.3.1.8. Biyografi

- Ali Fahri. (1338,1922). Gabriele D'Annunzio. *Yarın*, 21(1): 7.
- Fikriye Rifat. (1338,1922). Raphael. *Yarın*, 38(2): 217.
- N. A. (1337,1921). Karl Marx Kimdir?. *Yarın*, 2(1): 2-3.
- Necdet Rüştü. (1338,1922). Zavallı Amcazadem "Tahsin Nahit" İçin. *Yarın*, 30(2): 85.

** (1337,1921). Ahmet Emin Bey. *Yarın*, 5(1): 3.

** (1338,1922). Milli Bir Ziya'. *Yarın*, 30(2): 88.

** (1338,1922). Paul Mounet. *Yarın*, 19(1): 9.

2.3.1.9. Mülâkat

F. N. (1337,1921). Hüseyin Rahmi Beyefendi'yi Ziyaret. *Yarın*, 8(1): 10-11.

F. N. (1337,1921). Uşşakizade Halit Ziya Beyefendi'de Bir Gün. *Yarın*, 3(1): 3-6.

F. N. (1338,1922). Kemalzade Ali Ekrem Beyefendi'de Bir Gün. *Yarın*, 12(1): 10-12.

K. Z. (1337,1921). Ahmet Rasim Bey'de Bir Gün. *Yarın*, 6(1): 5.

K. Z. (1337,1921). Müze-i Askeride Bir Gün: Ahmet Muhtar Paşa Hazretleriyle Mülâkat. *Yarın*, 2(1): 6-7.

Mehmet Cemil. (1338,1922). Hazin Bir Ziyaret. *Yarın*, 16(1): 13-14.

** (1337,1921). Celal Nuri Bey'le Mülâkat. *Yarın*, 5(1): 8.

** (1337,1921). Rauf Ahmet Beyefendi ile Mülakat. *Yarın*, 6(1): 4.

** (1338,1922). Kemalzade Ali Ekrem Beyefendi ile Mülâkat. *Yarın*, 15(1): 11-12.

** (1338,1922). Salih Zeki Bey'in Kabrini Ziyaret. *Yarın*, 37(2): 207.

2.3.1.10. Deneme

Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Hilalin Günü-1. *Yarın*, 4(1): 5.

Ahmet Rasim. (1338,1922). Peşin Söz.... *Yarın*, 13(1): 2.

Belkıs Edip. (1338,1922). Amma. *Yarın*, 19(1): 7.

Deniz. (1338,1922). Gemici. *Yarın*, 23(1): ön-iç.

Doktor Rasim Ferit. (1338,1922). Bir Fincan Kahve. *Yarın*, 33(2): 136.

Faruk Nafiz. (1338,1922). Çamlıca'dan Bir Haber. *Yarın*, 38(2): 214.

Fuat Samih. (1338,1922). Garip İzdivaçlar. *Yarın*, 38(2): 216.

Fuat Samih. (1338,1922). Şuna ve Buna Dair.... *Yarın*, 26(2): ön-iç / arka-iç.

Günahkâr. (1337,1921). Kalbinde İstedğim Yer. *Yarın*, 5(1): ön-iç

Güzide Şefik. (1338,1922). Duyduğum Hicran. *Yarın*, 23(1): 9.

Güzide Şefik. (1338,1922). Sanatkârın Ölümü. *Yarın*, 21(1): 14.

Hasan Cemil. (1338,1922). Rabindranath Tagore'dan Bir Parça. *Yarın*, 37(2): 201.

Haşim Nahit. (1338,1922). Yarım Kalmış Bir Muhavere. *Yarın*, 13(1): 12-13.

Hazin. (1338,1922). Gelmeyen Sevgili. *Yarın*, 22(1): 15.

- Hüsametdin Macit. (1338,1922). Zakkumlar Açarken ... *Yarın*, 30(2): 87.
- İclal Asım. (1338,1922). Çiçeklerde Seyahat. *Yarın*, 13(1): 6-7.
- Leyla. (1337,1921). Emektar Piyanom. *Yarın*, 2(1): 15.
- Meliha Avni. (1337,1921). Kırık Hayat. *Yarın*, 11(1): 7.
- Muhyittin Mekki. (1338,1922). Şarki Anadolu. *Yarın*, 12(1): 15.
- Münevver Ziya. (1338,1922). Âmâ. *Yarın*, 22(1): 15.
- Neyzen Tevfik. (1338,1922). Mutasavvıfane. *Yarın*, 32(2): 117.
- Nimet Ziya. (1338,1922). Son Karar. *Yarın*, 35(2): 177-178.
- Rasim Ferit. (1338,1922). Kendi Kendini İkna ile Güzelleşmek. *Yarın*, 28(2): 61-62.
- Salih Zeki. (1338,1922). Gülmeye İdin. *Yarın*, 34(2): 155.
- Sami Paşazade Sezai. (1337,1921). Bir Şiire Dair: Çiçekli Bir Gögse. *Yarın*, 3(1): 2-3.
- Sezai. (1337,1921). Taziyetname. *Yarın*, 6(1): 2.
- Vasfi Raşit. (1338,1922). Yeşil Gölgeleler. *Yarın*, 22(1): 6-7.
- Yarın*. (1338,1922). Anadolu Yetimleri. *Yarın*, 31(2): 104.
- Yarın*. (1338,1922). Şuna ve Buna Dair.... *Yarın*, 27(2): ön-iç.
- Ziya Gökalp. (1338,1922). Çınar Altı. *Yarın*, 37(2): 203.
- ** (1338,1922). Hayvanat. *Yarın*, 35(2): 170.

2.3.1.11. Dil

- Akil Koyuncu. (1338,1922). İmla Meselesi Dolayısıyla. *Yarın*, 26(2): 20-21.
- Suat Halim. (1338,1922). Garip Bir Kerrat Cetveli. *Yarın*, 32(2): 129.
- ** (1337,1921). Elsine-Hudut. *Yarın*, 10(1): 15.

2.3.2. Sanat yazıları

2.3.2.1. Resim

- Fikri Rifat. (1338,1922). Leonardo Da Vinci. *Yarın*, 34(2): 155.
- Fikriye Rifat. (1338,1922). Dürer. *Yarın*, 40(2): 248.
- Namık İsmail. (1327,1921). Sanat Musahabesi. *Yarın*, 1(1): 3-5.
- Ressam Ali Sami. (1337,1921). Ressamlıkta Yeni Cereyanlar. *Yarın*, 8(1): 4-5.
- Ressam Ali Sami. (1337,1921). Ressamlıkta Yeni Cereyanlar. *Yarın*, 9(1): 7,10.
- Yarın*. (1327,1921). Kabımızdaki Tablo. *Yarın*, 1(1): ön-iç.
- ** (1338,1922). Ressam Henri Valenciet. *Yarın*, 37(2): ön-iç.

- ** (1338,1922). Türk Ressamlar Cemiyetinin Dördüncü Sergisi. *Yarın*, 39(2): 236.
- ** (1338,1922). Yetimler Sergisinde. *Yarın*, 32(2): 120-121.

2.3.2.4. Müzik

- Ali Rifat Bey. (1337,1921). İstiklâl Marşı (Nota). *Yarın*, 6(1): arka-iç.
- D. S. A. (1338,1922). Bohemya ve Musiki: Jan Marjak. *Yarın*, 20(1): 8.
- Halil Bedi. (1338,1922). Yarınki Musikimiz. *Yarın*, 27(2): 37-38.
- Musa Süreyya. (1337,1921). Geçme (Nota). *Yarın*, 9(1): arka-iç.
- Musa Süreyya. (1337,1921). Gurbet (Nota). *Yarın*, 7(1): arka-iç.
- Nevruzzade Hayri. (1338,1922). Musiki. *Yarın*, 38(2): 213-214.
- Safveti Ziya. (1338,1922). Bir Sanatkâr ve Bir Teselli. *Yarın*, 36(2): 181-182.
- Süreyya Bey. (1337,1921). Sevgisiz Sevgiliye (Nota). *Yarın*, 6(1): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Cemal Reşit Bey. *Yarın*, 35(2): 171.
- Yarın*. (1338,1922). Nota. *Yarın*, 14(1): arka-iç.
- ** (1338,1922). Musiki Hareketleri: Darülelhan'da Bir İki Saat). *Yarın*, 25(2): 8-9.
- ** (1338,1922). Saint-Saëns. *Yarın*, 12(1): 8.
- ** (1338,1922). Tamburi Cemil. *Yarın*, 13(1): 8,10-11.

2.3.2.2. Tiyatro

- Akil Koyuncu. (1338,1922). Yıldız. *Yarın*, 38(2): 225.
- Akil Koyuncu. (1338,1922). Yıldız. *Yarın*, 39(2): 241-242.
- Akil Koyuncu. (1338,1922). Yıldız. *Yarın*, 40(2): 257-258.
- D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 34(2): 163-164.
- D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 35(2): 178-179.
- D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 36(2): 195-196.
- D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 37(2): 211-212.
- D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 38(2): 227-228.
- D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 39(2): 243-244.
- D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 40(2): arka-iç.
- D'Annunzio, Gabriele. (1338,1922). Baba Evi. *Yarın*, 41(2): arka-iç.
- F. N. (1338,1922). Henri Bataille'ın Ölümü. *Yarın*, 21(1): 8.
- F. N. (1338,1922). Molière ve Vefik Paşa Merhum. *Yarın*, 15(1): 8.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). İlk Göz Ağrısı. *Yarın*, 22(1): 9-14.

- Faruk Nafiz. (1338,1922). İlk Göz Ağrısı. *Yarın*, 23(1): 12-15.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). İlk Göz Ağrısı. *Yarın*, 24(1): 15-16.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). İlk Göz Ağrısı. *Yarın*, 25(2): 14-16.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). İlk Göz Ağrısı. *Yarın*, 26(2): 31-32.
- Halit Fahri. (1337,1921). İlk Şair. *Yarın*, 8(1): 5-7.
- Heyet-i Tahririye. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 27(2): 45-46.
- İbnürrefik Ahmet Nuri. (1337,1921). İki Ateş Arasında. *Yarın*, 4(1): 15-16.
- İbrahim Necmi. (1337,1921). Kış Mevsimi Faaliyetleri. *Yarın*, 7(1): 13-14.
- İbrahim Necmi. (1337,1921). Leyla. *Yarın*, 5(1): 9.
- İbrahim Necmi. (1337,1921). Türk Tiyatrosu'nda "Hazan Yuvası". *Yarın*, 9(1): 11-12.
- İbrahim Necmi. (1337,1921). Türk Tiyatrosu'nun Klasik Haftası. *Yarın*, 10(1): 7.
- İbrahim Necmi. (1338,1922). Molière Haftası. *Yarın*, 14(1): 10.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 27(2): 46-48.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 28(2): 63-64.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 30(2): 95-96.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 32(2): 128.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 34(2): 162.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 37(2): 209.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 39(2): 238-239.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Aşk Uyumaz. *Yarın*, 40(2): 254-255.
- Kemalettin Hayri. (1337,1921). Meçhul. *Yarın*, 8(1): 15-16.
- Mehmet Münci. (1327,1921). Kış Mevsimi İptidasında Temaşa Âlemi. *Yarın*, 1(1): 13.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Köye Dönüş. *Yarın*, 17(1): 6-7.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Köye Dönüş. *Yarın*, 18(1): 9-10.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Köye Dönüş. *Yarın*, 19(1): 6-7.
- Orhan Seyfi. (1338,1922). Köye Dönüş. *Yarın*, 20(1): 7.
- S. M. (1338,1922). Temaşa Hayatında Bir Teceddüt. *Yarın*, 18(1): 8.
- S. N. (1338,1922). Hortlak, Meraki. *Yarın*, 15(1): 15-16.
- S. N. (1338,1922). Tahsin Nahit ve Temaşa. *Yarın*, 30(2): 85.
- Selim Nüzhet. (1337,1921). Ceza. *Yarın*, 4(1): 8-9.
- Selim Nüzhet. (1337,1921). İlk Göz Ağrısı. *Yarın*, 2(1): 12.

- Selim Nüzhet. (1337,1921). Raşit Rıza Bey. *Yarın*, 3(1): 11-12.
- Selim Nüzhet. (1338,1922). Ramazan ve Temaşa. *Yarın*, 32(2): 125.
- Şinasi . (1338,1922). Şair Evlenmesi. *Yarın*, 20(1): 14-16.
- Vedat Örfi. (1338,1922). Şarkı. *Yarın*, 40(2): 248.
- Yesarizade Mahmut Esat. (1337,1921). Tarih Tekerrürden İbarettir. *Yarın*, 6(1): 14-15.
- Yesarizade Mahmut Esat. (1338,1922). Hâlâ O Mektup. *Yarın*, 13(1): ön-iç /arka-iç.
- ** . (1338,1922). Rusya'da Temaşa Hayatı. *Yarın*, 28(2): 60.
- ** . (1338,1922). Taş Parçası. *Yarın*, 25(2): 3.

2.3.2.3. Sinema

- Celal Nuri. (1338,1922). Sinema ile New York. *Yarın*, 35(2): 168.
- Celal Nuri. (1338,1922). Sinema ile New York. *Yarın*, 36(2): 187.
- Cevdet Reşit. (1337,1921). Sinema Hakkında Notlar. *Yarın*, 8(1): 12.
- Cevdet Reşit. (1337,1921). Sinema Hakkında Notlar-2. *Yarın*, 9(1): 12-13.
- Cevdet Reşit. (1337,1921). Sinema Hakkında Notlar-3. *Yarın*, 10(1): 12.
- Cevdet Reşit. (1337,1921). Sinema Hakkında Notlar-4. *Yarın*, 11(1): 8,11.
- Cevdet Reşit. (1338,1922). Sinema Hakkında Notlar-5. *Yarın*, 13(1): 13-14.

2.3.2.5. Mimari

- Bedri Tahir. (1337,1921). Asr-ı Hazır Sanat Mimarisinin Esasları. *Yarın*, 10(1): 5.
- Bedri Tahir. (1337,1921). Asr-ı Hazır Sanat Mimarisinin Esasları. *Yarın*, 11(1): 15.
- Bedri Tahir. (1338,1922). Asr-ı Hazır Sanat Mimarisinin Esasları. *Yarın*, 12(1): 14.
- Elif. Cim. (1337,1921). Ne Ev, Ne Bahçe. *Yarın*, 8(1): 9.
- Mimar Kemalettin. (1338,1922). Türk Mimarisinde Merkezi Kubbe İnşasının Tekâmülü. *Yarın*, 19(1): 8-9.
- Mühendis N.. (1337,1921). Acayib-i Seb'a-i Âlem Dedikleri Nedir?. *Yarın*, 8(1): arka-iç.
- ** . (1337,1921). Akşehir'de Taş Medrese. *Yarın*, 6(1): 8.

2.3.3. Diğer yazılar

2.3.3.1. Kadın

- Celal Nuri. (1338,1922). Amerika'da Kadınlar. *Yarın*, 26(2): 18-20.

- Celal Nuri. (1338,1922). Amerika’da Tahsil-i Âli. *Yarın*, 27(2): 34-36.
- Cevat Gültekin. (1337,1921). Türk Kızları. *Yarın*, 3(1): 12-13.
- F. N. (1338,1922). Hamiş. *Yarın*, 36(2): 184.
- Faruk Nafiz. (1338,1922). Can Sıkıntısı. *Yarın*, 36(2): 184.
- Hadiye Hümevra. (1338,1922). Her Emel Bittikten Sonra!.. *Yarın*, 30(2): 93-94.
- Halide. (1338,1922). Bir Mukayese. *Yarın*, 28(2): 54-56.
- İsmail Hakkı. (1337,1921). Kadın ve Hayat. *Yarın*, 6(1): 1-2.
- Mühendis N. (1337,1921). Garibü’ş-şekil Bir Canavar. *Yarın*, 4(1): 10-11.
- N. H. (1337,1921). Kadın ve Aşk Hakkında Bazı Mülahazalar. *Yarın*, 8(1): arka-iç.
- Refik Ahmet. (1338,1922). Şark Günü-Amerikan Kızlar Koleji’nde. *Yarın*, 27(2): 43-44.
- S. S. (1337,1921). Lekeler Nasıl Temizlenir. *Yarın*, 9(1): arka-iç.
- Suat Derviş. (1338,1922). Cemiyet Hayatı. *Yarın*, 28(2): 53-54.
- Suphi Nuri. (1327,1921). Yarının Kadını. *Yarın*, 1(1): 2-3.
- Süheyla Muhterem. (1338,1922). Suat Derviş Hanımefendi’ye. *Yarın*, 32(2): 116.
- Tahsin Fazıl. (1338,1922). Kadınlarımızdan Ne Bekliyoruz?. *Yarın*, 31(2): 100.
- Yarın*. (1337,1921). Münevver Hanımlarımızdan Bir Sual. *Yarın*, 10(1): Ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Nuriye Hanım’ın Konferansı. *Yarın*, 30(2): 89.
- Yarın*. (1338,1922). Türk Kadınlığı: Müfide Ferit Hanım’ın Konferansı. *Yarın*, 40(2): 249.
- ** (1338,1922). Üç Fikir Cereyanı. *Yarın*, 25(2): 2-3.

2.3.3.2. Kadın ve moda

- Hayriye Süha. (1338,1922). Modaya Dair. *Yarın*, 20(1): 9-10.
- Seniye Servet. (1327,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 1(1): 16.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 8(1): 13.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 2(1): 9-10.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 3(1): 13.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 4(1): 9-10.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 9(1): 11.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın. *Yarın*, 10(1): 9-10.
- Seniye Servet. (1337,1921). Kadın. *Yarın*, 6(1): 10.
- Seniye Servet. (1337,1921). Modaya Dair. *Yarın*, 7(1): 8.

- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 13(1): 9.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 14(1): 8.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 20(1): 9.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 21(1): 9.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 28(2): 57.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 30(2): 88.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın ve Moda. *Yarın*, 35(2): 175.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın. *Yarın*, 18(1): 15.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın. *Yarın*, 23(1): 9.
- Seniye Servet. (1338,1922). Kadın. *Yarın*, 24(1): 5.
- Seniye Servet. (1338,1922). Moda. *Yarın*, 32(2): 127.
- Seniye Servet. (1338,1922). Moda. *Yarın*, 37(2): ön-iç.
- S. S. (1338,1922). Küçük Nasihatler. *Yarın*, 28(2): 57.

2.3.3.3. Spor

- Âdil. (1338,1922). Âdil Bey'in En Çetin Musaraası. *Yarın*, 29(2): 72-73.
- Adnan Fuat. (1338,1922). Anlamayan Hangimiz. *Yarın*, 29(2): ön-iç.
- Adnan Fuat. (1338,1922). Tariz / Cevap. *Yarın*, 26(2): 25-26.
- Ahmet Fikri. (1338,1922). Şimal Milletleri - Milel-i Saire. *Yarın*, 45(2): 326-327.
- Ahmet Nurettin. (1338,1922). İdmancılık, Gazetecelik Âlemi. *Yarın*, 43(2): 296.
- Ahmet Nurettin. (1338,1922). Şehrimizin İdman Kulüplerinde Çalışma Hayatı. *Yarın*, 44(2): 317-318.
- Ali Seyfi. (1327,1921). Spor Nedir? Sıhhi, Ahlaki, İctimai Muvaffakiyeti ve Faydası. *Yarın*, 1(1): 10-11.
- Ali Seyfi. (1337,1921). Bizde Spor. *Yarın*, 2(1): 14.
- Ali Seyfi. (1337,1921). Faaliyet ve Şekl-i Beden. *Yarın*, 3(1): 13-14.
- Ali Seyfi. (1337,1921). Güreş ve Amatörlerimiz. *Yarın*, 9(1): 15.
- Ali Seyfi. (1337,1921). İhtikan-ı Dem. *Yarın*, 6(1): 15-16.
- Ali Seyfi. (1337,1921). Sporda Maharet. *Yarın*, 7(1): 9-10.
- Artin. (1338,1922). En Çetin Musaraam. *Yarın*, 29(2): 73.
- A. S. (1338,1922). Bilardo. *Yarın*, 29(2): 79.
- A. Z. (1338,1922). Temenni ve Rica. *Yarın*, 43(2): 299.

- Besim Ömer Bey. (1338,1922). (Vefa)'dan Mukavemet Koşucusu. *Yarın*, 43(2): 307-308.
- Boksör Zeynel. (1338,1922). Zeynel Bey'in Talat Bey'e Cevabı. *Yarın*, 29(2): 79.
- Celal Nuri. (1338,1922). Spor Hakkındaki Fikrim. *Yarın*, 43(2): 293.
- Cemil Münir. (1337,1921). Binicilik. *Yarın*, 8(1): 8.
- Cemil Münir. (1338,1922). Binicilik. *Yarın*, 18(1): 9.
- Dumont, Santos. (1338,1922). "Santos Dumont"un Tayyarecilik Hayatı. *Yarın*, 44(2): 322-324.
- Dumont, Santos. (1338,1922). Santos Dumont'un Hayatı. *Yarın*, 43(2): 304-305.
- E.S. (1338,1922). Carpentier-Siki Faciası. *Yarın*, 45(2): 328-329.
- Eşref Şefik. (1338,1922). Bir Boksörün Adalatı. *Yarın*, 29(2): 72.
- Eşref Şefik. (1338,1922). Boksörlere Nasihatler. *Yarın*, 43(2): 297-298.
- Eşref Şefik. (1338,1922). Sporculuk ve Tetebbu. *Yarın*, 45(2): 325-326.
- Eşref Şefik. (1338,1922). Telebbüs ve Spor. *Yarın*, 29(2): 80.
- Fichizmund, Bob. (1338,1922). Boksörlere Nasihat. *Yarın*, 29(2): 74-75.
- Gaubert, André. (1338,1922). Tenis. *Yarın*, 45(2): 337-339.
- Gaubert, André. (1338,1922). Tenis. *Yarın*, 46(2): 351-352.
- Hamza Osman. (1338,1922). Beynelmilel Spor Hadisatı. *Yarın*, 46(2): 350-351.
- Hamza Osman. (1338,1922). Cihan Boks Şampiyonu Kim Olacak?. *Yarın*, 43(2): 295-296.
- Hamza Osman. (1338,1922). İstanbul Haberleri. *Yarın*, 46(2): 349-350.
- Harring. (1338,1922). Vince Criqui ve Criqui Vince. *Yarın*, 44(2): 310-311.
- Heyet-i Tahririye. (1338,1922). Ahmet Talat Bey'e Cevap. *Yarın*, 29(2): 71.
- Heyet-i Tahririye. (1338,1922). Sporcu Arkadaşlara Spor Kulüpleri Rüesasına. *Yarın*, 44(2): 324.
- Heyet-i Tahririye. (1338,1922). Sporcu Arkadaşlara Spor Kulüpleri Rüesasına. *Yarın*, 45(2): arka-iç.
- M. F. Ş. (1338,1922). Bir Varmış Bir Yokmuş. *Yarın*, 46(2): 341-343.
- M. K. (1338,1922). İdman-ı Fenni ve İlmi Karşısında Gençlik Ne Yapıyor. *Yarın*, 44(2): 311-312.
- M. K. (1338,1922). İstanbul İdman Cemiyetleri İttifakı. *Yarın*, 46(2): 355-356.
- M. M. (1338,1922). Satranç Oyunu. *Yarın*, 26(2): arka-iç.
- M. Sami. (1337,1921). Amerikalı Matmazel (Ethelda). *Yarın*, 3(1): 14.

- M. Sami. (1337,1921). Avrupa Kadınları. *Yarın*, 5(1): 15.
- M. Sami. (1337,1921). Boks. *Yarın*, 2(1): 13.
- M. Sami. (1337,1921). Karakucak. *Yarın*, 10(1): 14-15.
- M. Sami. (1337,1921). Pugilla. *Yarın*, 11(1): 12.
- M. Sami. (1337,1921). Sırıkla Atlama. *Yarın*, 4(1): 13-14.
- M. Sami. (1337,1921). Yüzücülük. *Yarın*, 7(1): 9.
- M. Sami. (1338,1922). Alaylı Mütahassıslar?... *Yarın*, 44(2): 309-310.
- M. Sami. (1338,1922). Cevaba Cevap. *Yarın*, 26(2): 26-27.
- M. Sami. (1338,1922). Davutpaşa Sultanisi Terbiye-i Bedeniye Hocasına Cevap. *Yarın*, 29(2): ön-iç, arka-iç.
- M. Sami. (1338,1922). Davutpaşa Sultanisi Terbiye-yi Bedeniye Hocasına Cevap. *Yarın*, 27(2): 40-43.
- M. Sami. (1338,1922). Gülle. *Yarın*, 13(1): 14-15.
- M. Sami. (1338,1922). İsveç'te Terbiye-i Bedeniye Tahsili ve Biz!... *Yarın*, 17(1): 8-9.
- M. Sami. (1338,1922). Jimnastik Usulleri. *Yarın*, 16(1): 14-15.
- M. Sami. (1338,1922). Kemal-Danyal Güreşi. *Yarın*, 29(2): 76-77.
- M. Sami. (1338,1922). Mahmud-ı Sani ve Amerika Elçisi. *Yarın*, 15(1): 14-15.
- M. Sami. (1338,1922). Maksudımız. *Yarın*, 29(2): 65.
- M. Sami. (1338,1922). Moda-Kadın-Spor. *Yarın*, 12(1): 9-10.
- M. Sami. (1338,1922). Olimpiyat Oyunlarına Hazırlık: Gülle İdmanları. *Yarın*, 44(2): 320-322.
- M. Sami. (1338,1922). Ramazanda Spor. *Yarın*, 32(2): ön-iç.
- M. Sami. (1338,1922). Spor Musahabesi. *Yarın*, 24(1): 7.
- M. Sami. (1338,1922). Spor: Tarih. *Yarın*, 14(1): 14.
- M. Sami. (1338,1922). Sporculukta Yeni Fikirler: Amatörlük, Profesyonellik. *Yarın*, 29(2): 66-67.
- M. Sami. (1338,1922). Sporda Siyaset. *Yarın*, 43(2): 293.
- M. Sami. (1338,1922). Terbiye-yi Bedeniye. *Yarın*, 19(1): 13-14.
- M. Sami. (1338,1922). Terbiye-yi Bedeniye. *Yarın*, 20(1): 12.
- M. Sami. (1338,1922). Terbiye-yi Bedeniye. *Yarın*, 21(1): 15.
- M. Sami. (1338,1922). Terbiye-yi Bedeniye. *Yarın*, 22(1): 8-9.
- M. Sami. (1338,1922). Terbiye-yi Bedeniye. *Yarın*, 23(1): 16.

- M. Sami. (1338,1922). Türk'ün Kabiliyeti. *Yarın*, 25(2): 12-13.
- Mazlum. (1338,1922). En Çetin Musaraam. *Yarın*, 29(2): 72-73.
- Mehmet Ali Bey. (1338,1922). Spor Hatıratım. *Yarın*, 43(2): 306-307.
- Muzaffer Muhittin. (1338,1922). Satranç Tarihi. *Yarın*, 27(2): ön-iç / arka-iç.
- Nuri. (1338,1922). Taksim Stadyumunda Beş Senelik Spor Birincilikleri. *Yarın*, 37(2): 205-206.
- Raşit. (1338,1922). Bir Nümayiş-i Etfal Münasebetiyle. *Yarın*, 46(2): 344-345.
- Sadi. (1338,1922). Futbolda Çalım. *Yarın*, 29(2): 68.
- Suphi Nuri. (1338,1922). Spor ve Türkler. *Yarın*, 29(2): 66.
- Süvari. (1338,1922). Pazar Günkü Yarışların Netayici. *Yarın*, 40(2): 253.
- Yarın*. (1338,1922). "Atletik" Sporların Muhtelif Memleketlerde "Rekor"ları Derecesi. *Yarın*, 46(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). 30 Eylül 1922 Tarihine Kadar Beynelmilel Halter Rekorları. *Yarın*, 46(2): 352.
- Yarın*. (1338,1922). Anadolu Gençleri Sporunu Yükseltiyorlar. *Yarın*, 40(2): 262.
- Yarın*. (1338,1922). Anadolu Haberleri. *Yarın*, 43(2): 301-302.
- Yarın*. (1338,1922). Anadolu Haberleri. *Yarın*, 44(2): 314.
- Yarın*. (1338,1922). Anadolu Haberleri. *Yarın*, 45(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Atletik Sporlarla Meşgul Gençlerimize. *Yarın*, 45(2): 332-335.
- Yarın*. (1338,1922). Avrupa Haberleri. *Yarın*, 44(2): 319.
- Yarın*. (1338,1922). Avrupa Haberleri. *Yarın*, 45(2): 331.
- Yarın*. (1338,1922). Avrupa Haberleri. *Yarın*, 46(2): 346-348.
- Yarın*. (1338,1922). Beklenilmeyen Bir Hadise. *Yarın*, 46(2): 343-344.
- Yarın*. (1338,1922). Bu Ayın Boks Maçları. *Yarın*, 29(2): 78-79.
- Yarın*. (1338,1922). Bu Seneki Lig Maçları Programları. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Canlı Lokomotif. *Yarın*, 29(2): 78.
- Yarın*. (1338,1922). Carpentier'nin Galibi Müslüman mı?. *Yarın*, 45(2): 329-330.
- Yarın*. (1338,1922). Carpentier-Senegalli "Siki" Musaraası. *Yarın*, 44(2): 312-313.
- Yarın*. (1338,1922). Cirit Atma. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Dick Smith Galip!. *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın*. (1338,1922). Dikkat Sporculara. *Yarın*, 27(2): arka.
- Yarın*. (1338,1922). Dikkat Sporculara. *Yarın*, 28(2): arka.
- Yarın*. (1338,1922). Disk. *Yarın*, 46(2): arka-iç.

- Yarın.* (1338,1922). Dört Yüz Metre Bayrak Yarışı. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Dövüşe Dair. *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın.* (1338,1922). Frank Moran'ın Arzuları. *Yarın*, 46(2): 355.
- Yarın.* (1338,1922). Futbolda İdmanın Kıymeti. *Yarın*, 29(2): 68.
- Yarın.* (1338,1922). Güreş. *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın.* (1338,1922). Güreşçi Münir Dürri ve Tayyar Bey Musaraası. *Yarın*, 46(2): 356.
- Yarın.* (1338,1922). Herkesin Merakla Beklediği Boks Maçı. *Yarın*, 40(2): 252.
- Yarın.* (1338,1922). İdman Haberleri. *Yarın*, 46(2): 346.
- Yarın.* (1338,1922). İstanbul Haberleri. *Yarın*, 43(2): 300-301.
- Yarın.* (1338,1922). İstanbul Haberleri. *Yarın*, 44(2): 315-317.
- Yarın.* (1338,1922). İstanbul Haberleri. *Yarın*, 45(2): 336.
- Yarın.* (1338,1922). Jack Britton Unvanını Kaybetti. *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın.* (1338,1922). Mecmuamızın Müsabakası. *Yarın*, 45(2): arka-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Mikey Walker Kimdir?. *Yarın*, 46(2): 355.
- Yarın.* (1338,1922). Pete Herman Âmâ. *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın.* (1338,1922). Polislerimizin Jimnastik Harekâtı. *Yarın*, 45(2): 339-340.
- Yarın.* (1338,1922). Senenin Şampiyonu Galatasaray Futbol Takımı . *Yarın*, 40(2): 251.
- Yarın.* (1338,1922). Sıklet Atma. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Sırıkla Atlama. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Spor Masajı. *Yarın*, 29(2): 77.
- Yarın.* (1338,1922). Sporculara. *Yarın*, 32(2): arka.
- Yarın.* (1338,1922). Tenis. *Yarın*, 43(2): 303.
- Yarın.* (1338,1922). Tenis: Birkaç Şampiyonun Oyunu. *Yarın*, 29(2): 69-70.
- Yarın.* (1338,1922). Yeni Bir Şampiyon Müsabakası . *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın.* (1338,1922). Yeni Şampiyonlar. *Yarın*, 46(2): 354.
- Yarın.* (1338,1922). Yüksek Atlama. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Yüz Metre Bayrak Yarışı. *Yarın*, 46(2): arka-iç.
- Yarın.* (1338,1922). Zikre Değen Haberler. *Yarın*, 44(2): 313.
- Yarın.* (1338,1922). Zikre Şayan Vakalar, Haberler. *Yarın*, 29(2): 77-78.
- Yusuf Kenan. (1338,1922). Carpentier-Siki İntikam Maçı. *Yarın*, 46(2): 353.
- ** . (1327,1921). Son Haftanın Spor Şuunu. *Yarın*, 1(1): 11.

- ** (1338,1922). Beşinci At Yarışları. *Yarın*, 39(2): 236.
- ** (1338,1922). Garip Bir Futbol Müsabakası. *Yarın*, 31(2): 101.
- ** (1338,1922). Makriköyü'nde Dördüncü Yarış. *Yarın*, 36(2): 189.
- ** (1338,1922). Son Ayların Yıldızı Boksör (Criqui). *Yarın*, 29(2): 73-74.
- ** (1338,1922). Taşların Suret-i Hareketi ve Satranç Oyununun Anasır-ı Esasiyesi. *Yarın*, 32(2): 129-130.

2.3.3.4. Tarih

- Abdurrahman Şeref. (1338,1922). Edirne Hakkında Hatırat. *Yarın*, 17(1): 2.
- Ahmet Cemalettin. (1338,1922). Tahtelbahir Servetler. *Yarın*, 26(2): 23-24.
- Ahmet Tevfik. (1337,1921). Nobel Mükâfatı. *Yarın*, 11(1): 10-11.
- Ali Kâmi. (1338,1922). Babıâli Kâtipleri. *Yarın*, 27(2): 42.
- Ali Kâmi. (1338,1922). Eski İstanbul. *Yarın*, 25(2): 4-5.
- A. P. (1338,1922). Materyalizm. *Yarın*, 36(2): 189-190.
- Doktor Rasim Ferit. (1338,1922). Irk-ı Asfar. *Yarın*, 24(1): 6.
- F. V. (1338,1922). Hindistan Tarihine Bir Nazar. *Yarın*, 33(2): 137.
- Fahrettin. (1338,1922). Hintlilerin Âdât ve Secayası. *Yarın*, 30(2): 91-92.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Rezaizade Mahmut Ekrem Bey. *Yarın*, 16(1): 9-10.
- Kadri. (1338,1922). Zincirli Dede Muhyi Paşa-1. *Yarın*, 30(2): 82.
- M. Şemsettin. (1338,1922). Türk Tarihinin Menşei ve Dasitan-ı Milli. *Yarın*, 32(2): 113-114.
- Mehmet İzzettin. (1338,1922). Baltacı Deli Hüseyin. *Yarın*, 14(1): ön-iç.
- Mehmet İzzettin. (1338,1922). Gazi Kara Abdurrahman. *Yarın*, 16(1): 7.
- Mehmet İzzettin. (1338,1922). Uzunca Sevindik. *Yarın*, 20(1): 13.
- Mehmet Kadri. (1338,1922). Şah Safi. *Yarın*, 30(2): 89.
- Mehmet Kadri. (1338,1922). Şahin Giray. *Yarın*, 31(2): 103.
- Mehmet Kadri. (1338,1922). Teracim-i Ahval. *Yarın*, 13(1): 4.
- Mehmet Kadri. (1338,1922). Teracim-i Ahval. *Yarın*, 14(1): 5.
- Mehmet Zeki. (1337,1921). Anavatana Kavuşan Adana. *Yarın*, 9(1): 1-2.
- Mehmet Zeki. (1337,1921). Eski Vezirlere Adab-ı Mübahase. *Yarın*, 11(1): 3-4.
- Mehmet Zeki. (1337,1921). İstanbul'un Fethi Evanında Bizanslılar ve Türkler. *Yarın*, 7(1): 4.

- Mehmet Zeki. (1337,1921). Osmanlı Türkleriyle Tarihi Nazarında: Edirne. *Yarın*, 10(1): 7-8.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Eski Bir Sadrazamın Feraseti. *Yarın*, 17(1): 9-10.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Eski Osmanlı Meşahir-i Maliyunu Behçet Mehmet Paşa. *Yarın*, 14(1): 2-3.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Maiyetperverlik. *Yarın*, 15(1): 5-6.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Moralı Mustafa Paşa-1. *Yarın*, 18(1): 11-12.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Moralı Mustafa Paşa-2. *Yarın*, 20(1): 4-5.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Moralı Mustafa Paşa-3. *Yarın*, 21(1): 12-14.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Osmanlı Türkleri ve Bursa. *Yarın*, 13(1): 2-3.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Osmanlı Türklerinin Devr- Senevi-i İstiklâli ve Osman Han Gazi. *Yarın*, 12(1): 1-2.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Tarih Tetkikatı. *Yarın*, 39(2): ön-iç / arka-iç.
- Mehmet Zeki. (1338,1922). Tarih. *Yarın*, 23(1): 10.
- Muzaffer Muhittin. (1338,1922). Satranç Tarihi. *Yarın*, 28(2): 62-63.
- Nazmiye Raşit. (1338,1922). Şimal Kahramanları Arasında-3 . *Yarın*, 41(2): 273.
- Nezihe Muhittin. (1338,1922). İçtimai Nekaisimizin Islahında Doktorlarımız. *Yarın*, 23(1): 11-12.
- R. F. (1338,1922). Tütün ve Meşahir. *Yarın*, 16(1): 12-13.
- R. F. (1338,1922). Uruk-ı Beşer: Irk-ı Esvet. *Yarın*, 28(2): 58.
- Rasim Ferit. (1338,1922). Uruk-ı Beşer: Irk-ı Esvet. *Yarın*, 31(2): 110.
- Sait Paşa. (1337,1921). Memleketimizde Rütüb-i Mülkiye. *Yarın*, 6(1): 6.
- Sait. (1338,1922). Bektaşilik Nedir, Nasıl İlğa Olundu?. *Yarın*, 38(2): 218-219.
- Sırrı Paşa. (1327,1921). Giritli Sırrı Paşa Merhumun Metrukât-ı Kalemîyesinin 93 Muharebesi Tezahüratından . *Yarın*, 1(1): 14.
- Sırrı Paşa. (1337,1921). 93 Muharebesi Hatıratından. *Yarın*, 5(1): 13.
- Sırrı Paşa. (1337,1921). 93 Muharebesi Hatıratından-2. *Yarın*, 2(1): 11.
- Sırrı Paşa. (1337,1921). 93 Muharebesi Hatıratından-3. *Yarın*, 4(1): 10.
- Sırrı Paşa. (1337,1921). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 10(1): 11.
- Sırrı Paşa. (1337,1921). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 11(1): 4.
- Sırrı Paşa. (1337,1921). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 8(1): 3.
- Sırrı Paşa. (1338,1922). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 13(1): 7.
- Sırrı Paşa. (1338,1922). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 15(1): 13-14.

- Sırrı Paşa. (1338,1922). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 17(1): 14.
- Sırrı Paşa. (1338,1922). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 18(1): 12.
- Vedat Örfi. (1338,1922). Yavuz'un Torunları. *Yarın*, 36(2): 187.
- Yarın*. (1337,1921). Gustave Flaubert. *Yarın*, 11(1): 6.
- Yarın*. (1338,1922). Afyonkarahisar. *Yarın*, 42(2): 288.
- Yarın*. (1338,1922). Ali Fethi Bey. *Yarın*, 42(2): 286.
- Yarın*. (1338,1922). Ali İhsan Paşa. *Yarın*, 42(2): 280.
- Yarın*. (1338,1922). Ankara'nın Manzara-i Umumiyesi. *Yarın*, 42(2): 288.
- Yarın*. (1338,1922). Bahtiyar Bir Adam. *Yarın*, 41(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Celal Nuri Bey. *Yarın*, 42(2): 287.
- Yarın*. (1338,1922). Çankaya. *Yarın*, 42(2): 278.
- Yarın*. (1338,1922). Çocuklarınızı ve Talebenizi Gıdıklayınız. *Yarın*, 41(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Doktor Adnan Bey. *Yarın*, 42(2): 282.
- Yarın*. (1338,1922). Edirne. *Yarın*, 42(2): 291.
- Yarın*. (1338,1922). Edirne'mizin Tarihi. *Yarın*, 41(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Eskişehir. *Yarın*, 42(2): 288.
- Yarın*. (1338,1922). Fahrettin Paşa. *Yarın*, 42(2): 281.
- Yarın*. (1338,1922). Fevzi Paşa. *Yarın*, 42(2): 279.
- Yarın*. (1338,1922). Galip Paşa. *Yarın*, 42(2): 281.
- Yarın*. (1338,1922). Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri. *Yarın*, 42(2): 278.
- Yarın*. (1338,1922). Haim Naum Efendi. *Yarın*, 42(2): 287.
- Yarın*. (1338,1922). Hasan Hamit Bey. *Yarın*, 42(2): 286.
- Yarın*. (1338,1922). Hasretli Bayramların İntibaatı. *Yarın*, 32(2): 131.
- Yarın*. (1338,1922). Hüseyin Rauf Bey. *Yarın*, 42(2): 282.
- Yarın*. (1338,1922). İngiltere'de Bahşiş Meselesi. *Yarın*, 41(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). İsmet Paşa. *Yarın*, 42(2): 279.
- Yarın*. (1338,1922). Kazım Karabekir Paşa. *Yarın*, 42(2): 280.
- Yarın*. (1338,1922). Köprülü Kazım Paşa. *Yarın*, 42(2): 279.
- Yarın*. (1338,1922). Mekteb-i Mülkiye'den 21 Efendi Mezun Oldu. *Yarın*, 40(2): 263.
- Yarın*. (1338,1922). Mösyö Franklin Bouillon Hazretleri. *Yarın*, 42(2): 286.
- Yarın*. (1338,1922). Mürsel Paşa. *Yarın*, 42(2): 279.
- Yarın*. (1338,1922). Müşir Fuat Paşa. *Yarın*, 42(2): 286.

- Yarın*. (1338,1922). Nurettin Paşa. *Yarın*, 42(2): 280.
- Yarın*. (1338,1922). Osmanzade Hamdi Bey. *Yarın*, 42(2): 287.
- Yarın*. (1338,1922). Papa Eftim Efendi. *Yarın*, 42(2): 287.
- Yarın*. (1338,1922). Refet Paşa. *Yarın*, 42(2): 279.
- ***. (1338,1922). Uruk-ı Beşer: Irk-ı Asfar. *Yarın*, 25(2): arka-iç.
- ** (1338,1922). Halet Efendi-1. *Yarın*, 17(1): 13-14.
- ** (1338,1922). Kontes de Navailles ve Belçika Akademisi. *Yarın*, 16(1): 7-8.
- ** (1338,1922). Mehter-i Hakani. *Yarın*, 38(2): ön-iç.
- ** (1338,1922). Söğüt İlk Padişahımız Osman Gazi'nin Maskat-ı Re'sidir. *Yarın*, 35(2): 173.
- ** (1338,1922). Uruk-ı Beşer. *Yarın*, 13(1): 11.
- ** (1338,1922). Uruk-ı Beşer. *Yarın*, 21(1): 10-12.

2.3.3.5. Fen

- Ahmet Cemal. (1337,1921). Renkler ve Ziya-yı Şems. *Yarın*, 2(1): 16.
- Ali Nadir. (1337,1921). Memleketimizde Fennin Mevki ve Lüzumu. *Yarın*, 6(1): 11.
- Cevdet Reşit. (1337,1921). Kıraat-ı Bi's-Seda Aleti. *Yarın*, 10(1): 13.
- Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Einstein Nazariyatı ve İlimde İnkılâp. *Yarın*, 9(1): 4-6.
- Doktor R. F. (1338,1922). Rüyanın Fennen İzahı. *Yarın*, 17(1): 5.
- Fuat Raif. (1338,1922). Notlar ve Tetebbular. *Yarın*, 31(2): 109.
- Fuat Raif. (1338,1922). Notlar ve Tetebbular. *Yarın*, 32(2): 126.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 33(2): 145.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 34(2): 161.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 35(2): 180.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 36(2): 192.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 38(2): 226.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 39(2): 235.
- Fuat Raif. (1338,1922). Tetkik ve Tetebbular. *Yarın*, 41(2): 276.
- Hamit Rifat. (1338,1922). Einstein Nazariyesinin "Film"den Görüntüsü. *Yarın*, 31(2): 106-108.
- Hamit Rifat. (1338,1922). Fende Bir İhtilal. *Yarın*, 24(1): 4-5.
- Hamit Rifat. (1338,1922). Fenni Mübahaseler. *Yarın*, 23(1): 7-8.

- Kâmuran Sırrı. (1338,1922). İlim ve Fen. *Yarın*, 30(2): ön-iç.
- Macit Şevket. (1338,1922). Mahlûkat Hakkında Hisler ve Fikirler: İnsanlara Dair. *Yarın*, 14(1): 3-4.
- Macit Şevket. (1338,1922). Mahlûkat Hakkında Hisler ve Fikirler: Hayvanlara Dair. *Yarın*, 15(1): 7.
- Macit Şevket. (1338,1922). Mahlûkat Hakkında Hisler ve Fikirler-3: Çiçeklere Dair. *Yarın*, 16(1): 5.
- Mühendis N. (1337,1921). Bugünkü Fen. *Yarın*, 2(1): 15.
- Mühendis N.. (1337,1921). Bugünkü Fen. *Yarın*, 3(1): arka-iç.
- Nazmiye Raşit. (1338,1922). Hayvanlar Arasında. *Yarın*, 18(1): 7.
- Nazmiye Raşit. (1338,1922). Hayvanlar Arasında. *Yarın*, 19(1): 5-6.
- R. F. (1338,1922). Kâğıdın Tarihi. *Yarın*, 17(1): 12-13.
- Rasim Ferit. (1338,1922). Brezilya'nın Gösterdiği Numune. *Yarın*, 32(2): 119.
- Yarın*. (1337,1921). Koca Güneşlerle Ufacık Zerreler. *Yarın*, 11(1): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Alo, Olympic Trans Atlantic mi. *Yarın*, 12(1): 14.
- Yarın*. (1338,1922). Sened-i Catherine Sigortası. *Yarın*, 35(2): ön-iç.
- Yusuf Nihat. (1338,1922). Tramvay Hadiseleri. *Yarın*, 17(1): 7-8.
- Yusuf Nihat. (1338,1922). Tramvay Hadiseleri. *Yarın*, 18(1): 6.
- ** (1327,1921). Bu da Çiçeklerin Dili. *Yarın*, 1(1): 15.
- ** (1327,1921). Yeni Bir Deva: Radyum. *Yarın*, 1(1): 15.
- ** (1338,1922). Kuku Kuşunun Hünerleri. *Yarın*, 18(1): 15-16.
- ** (1338,1922). Maarif. *Yarın*, 30(2): 90.
- ** (1338,1922). Pul Koleksiyonu. *Yarın*, 33(2): 144.
- ** (1338,1922). Yüz Seneden Beri Moda Çiçekler ve Tarihi. *Yarın*, 30(2): 86.
- * (1327,1921). Çiçekler ve Sinema. *Yarın*, 1(1): 11.

2.3.3.6. Ulaşım

- A. Nadir. (1337,1921). İstanbul'da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 9(1): 9-10.
- Ali Nadir. (1337,1921). İstanbul'da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 10(1): 6.
- Ali Nadir. (1337,1921). İstanbul'da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 11(1): 9-10.
- Ali Nadir. (1337,1921). İstanbul'da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 5(1): 11-12.
- Ali Nadir. (1337,1921). İstanbul'da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 7(1): 14-15.
- Ali Nadir. (1338,1922). Şehrimizdeki İtfaiye Teşkilatı. *Yarın*, 14(1): 9-10.

2.3.3.7. İktisat

Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Anadolu'nun Umranı. *Yarın*, 6(1): 7-8.

Namık Zeki. (1337,1921). Anadolu'nun Davası ve İstiklâl-i Mali ve İktisadi. *Yarın*, 5(1): 10-11.

Namık Zeki. (1337,1921). İspekülasyon. *Yarın*, 7(1): 10-11.

Namık Zeki. (1337,1921). Nakit ve Kambiyo. *Yarın*, 4(1): 14-15.

Suphi Nuri. (1338,1922). Meslek-i İktisadiye Hakkında Malumat-ı Umumiye. *Yarın*, 39(2): 229-230.

Suphi Nuri. (1338,1922). Meslek-i İktisadiye Hakkında Malumat-ı Umumiye-2. *Yarın*, 40(2): 245-246.

Suphi Nuri. (1338,1922). Muhtelif Sosyalist Sistemleri. *Yarın*, 34(2): 149.

Suphi Nuri. (1338,1922). Muhtelif Sosyalist Sistemleri. *Yarın*, 35(2): 165-166.

2.3.3.8. Psikoloji

Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma İspritizma. *Yarın*, 10(1): 10.

Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma Tezahüratı. *Yarın*, 9(1): 13-14.

Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizmada Telkin. *Yarın*, 11(1): 14.

Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma-İspritizma. *Yarın*, 4(1): 11-12.

Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma-İspritizma. *Yarın*, 5(1): 15-16.

Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma-İspritizma. *Yarın*, 7(1): 5.

Doktor R. F. (1338,1922). İspritizma Tezahüratı. *Yarın*, 12(1): 13.

Doktor R. F. (1338,1922). İspritizma Tezahüratı. *Yarın*, 14(1): 11-12.

Doktor R. F. (1338,1922). Manyetizma ve İspritizma Tezahüratı. *Yarın*, 19(1): 11-12.

Doktor R. F. (1338,1922). Manyetizma ve İspritizmada Müşabehetler ve Farklar. *Yarın*, 18(1): 14.

Doktor R. F. (1338,1922). Telepati. *Yarın*, 15(1): 13.

2.3.3.9. Hukuk

Ahmet Cevdet. (1338,1922). İskat-ı Cenin. *Yarın*, 28(2): 59-60.

Giridi Ahmet Saki. (1337,1921). Hukuk Mahfili. *Yarın*, 5(1): 7.

Giridi Ahmet Saki. (1337,1921). Hukuk Mahfili. *Yarın*, 7(1): 7.

Giridi Ahmet Saki. (1337,1921). Hukuk Mahfili. *Yarın*, 8(1): 14.

- Giridi Ahmet Saki. (1337,1921). Yeni Cinayet Hakkında. *Yarın*, 3(1): 10.
- Muammer Raşit. (1337,1921). Hukuk da Tekâmül Eder. *Yarın*, 2(1): 7-8.
- Vasfi Raşit. (1338,1922). 1919 Almanya Ceza Kanunnamesi Layihasına Nazaran Kanun-ı Ceza'nın Zaman İtibariyle Şumulü. *Yarın*, 33(2): arka-iç.
- Vasfi Raşit. (1338,1922). 1919 Almanya Ceza Kanunnamesi Layihasına Nazaran Kanun-ı Ceza'nın Zaman İtibariyle Şumulü. *Yarın*, 34(2): Ön-iç / arka-iç.
- Vasfi Raşit. (1338,1922). Yeni Alman Ceza Kanunnamesi Layihası. *Yarın*, 32(2): arka-iç.
- Vasfi Raşit. (1338,1922). Yeni Alman Ceza Kanunnamesi Layihasına. *Yarın*, 31(2): ön-iç / arka-iç.
- Vasfi Raşit. (1338,1922). Yeni Almanya Ceza Kanunnamesi Layihası. *Yarın*, 23(1): 5-6.
- Yusuf Nihat. (1338,1922). Himaye-i Etfal. *Yarın*, 14(1): 4-5.
- Yusuf Nihat. (1338,1922). İtalya Ceza Kanununa Bir Nazar. *Yarın*, 19(1): 10.
- Yusuf Nihat. (1338,1922). Sabavet. *Yarın*, 16(1): 6.

2.3.3.10. Hilâl-i Ahmer

- A. Celal. (1337,1921). Kekboze'de Hilâl-i Ahmer Günü. *Yarın*, 3(1): 9.
- T. F. (1337,1921). Hilâl-i Ahmer'i Nasıl Tanıyoruz?. *Yarın*, 3(1): 8-9.
- Yarın*. (1338,1922). Hilâl-i Ahmer Gençleri Mukaddes Vazifeye Davet Ediyor. *Yarın*, 45(2): 340.
- Yarın*. (1338,1922). Hilâl-i Ahmer ve Halide Hanımefendi Onbaşı. *Yarın*, 42(2): 283.

2.3.3.11. Din

- Nizamettin Âli. (1337,1921). Türkler Garp'tan Ne Almalıdır?. *Yarın*, 3(1): 10-11.
- Vedat Bekir. (1337,1921). Acaba Şark'la Garp Birleşecek mi. *Yarın*, 5(1): 5-6.

2.3.3.12. Sağlık

- Ahmet Cemal. (1337,1921). Sıhhi Bir Banyo Nasıl Edilir?. *Yarın*, 2(1): 16.
- Doktor Rasim Ferit. (1338,1922). Tahtakurusu. *Yarın*, 35(2): 174.
- Doktor Zühtü Rıza. (1338,1922). İlim Kuvvettir. *Yarın*, 34(2): 159-160.
- Doktor Zühtü Rıza. (1338,1922). Verem. *Yarın*, 39(2): arka-iç.
- Dr. Zühtü Rıza. (1338,1922). Verem Olmamak Çaresi. *Yarın*, 41(2): 267.

- Rasim Ferit. (1338,1922). Avusturya İmparatoriçesi. *Yarın*, 27(2): 38-39.
- Zühtü Rıza. (1338,1922). Bütün Çektiklerimizin Başı Bilgisizliktir. *Yarın*, 33(2): 143-144.
- ** . (1327,1921). Hekim Sözü Dinleyin. *Yarın*, 1(1): 9.

2.3.3.13. *Yarın*

- Bahri Vedat. (1338,1922). Tahmis. *Yarın*, 20(1): ön-iç.
- F. N. (1327,1921). Olanlar, Bitenler. *Yarın*, 1(1): ön-iç.
- Fazıl Ahmet. (1338,1922). Başkasının Sözü. *Yarın*, 15(1): 2.
- Heyet-i İdare. (1337,1921). Müsabakamızın Neticesi. *Yarın*, 11(1): ön-iç.
- İsmail Müştak. (1327,1921). Yarın. *Yarın*, 1(1): 1.
- İsmail Müştak. (1338,1922). “*Yarın*”ın Genç ve Kıymetli Müessisi Suphi Nuri Bey’e. *Yarın*, 24(1): 9-10.
- İsmail Müştak. (1338,1922). Peşin Söze Cevap. *Yarın*, 15(1): 3.
- Leman Asıf. (1338,1922). Bugünün Mefkûresiyle Yirmi Sene Sonraya Doğru. *Yarın*, 14(1): 13.
- M. M. (1338,1922). Satranç Müsabakası, 28(2): ön-iç.
- Macit Şevket. (1337,1921). Yarın. *Yarın*, 11(1): 2-3.
- Memnune. (1338,1922). Müsabakamıza Cevaplar. *Yarın*, 13(1): 9-10.
- Montesquie. (1337,1921). Büyük Fikirler. *Yarın*, 2(1): 11.
- S. N. (1338,1922). Mühim Sözler. *Yarın*, 13(1): arka-iç.
- Server Ziya. (1338,1922). Cemiyet Hayatı. *Yarın*, 32(2): 132.
- Suphi Nuri. (1338,1922). “*Yarın*”ın Karileriyle Samimi Bir Hasbihal. *Yarın*, 24(1): 8-9.
- Suphi Nuri. (1338,1922). Türkün Azmi. *Yarın*, 42(2): 277.
- Yarın*. (1327,1921). Her Ay (250) Liralık Hediye. *Yarın*, 1(1): 13.
- Yarın*. (1337,1921). Atalar Sözü. *Yarın*, 5(1): 9.
- Yarın*. (1337,1921). Âveng-i Şuhur: Kânunuevvel. *Yarın*, 11(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Bir Tebşir. *Yarın*, 5(1): 3.
- Yarın*. (1337,1921). Geçen Haftaki Sualimizin Cevapları. *Yarın*, 4(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Her Ay (250) Liralık Hediye. *Yarın*, 2(1): 16.
- Yarın*. (1337,1921). Karie ve Karilerimize Bir Sual. *Yarın*, 3(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Karilerimize. *Yarın*, 4(1): ön-iç.

- Yarın*. (1337,1921). Karilerimize. *Yarın*, 6(1): 16.
- Yarın*. (1337,1921). Muhterem Kari ve Karielerimize. *Yarın*, 10(1): 4.
- Yarın*. (1337,1921). Muhterem Karilerimize. *Yarın*, 7(1): 16.
- Yarın*. (1337,1921). Muhterem Karilerimize. *Yarın*, 8(1): 16.
- Yarın*. (1337,1921). Mükâfat. *Yarın*, 11(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Mükâfatımız. *Yarın*, 10(1): 16.
- Yarın*. (1337,1921). Mükâfatımız. *Yarın*, 11(1): 14.
- Yarın*. (1337,1921). Mükâfatımız. *Yarın*, 9(1): 16.
- Yarın*. (1337,1921). Münevver Hanımlarımızdan Bir Sual. *Yarın*, 10(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 10(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 3(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 4(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 5(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 6(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 7(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 8(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 9(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Olanlar, Bitenler. *Yarın*, 11(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). Olanlar, Bitenler. *Yarın*, 2(1): ön-iç.
- Yarın*. (1337,1921). *Yarın*'ın Hediyeleri. *Yarın*, 4(1): 16.
- Yarın*. (1338,1922). "Yarın"ın Temaşa Tefrikaları. *Yarın*, 22(1): 14.
- Yarın*. (1338,1922). "Yarın"ın Temaşa Tefrikaları. *Yarın*, 23(1): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Altı Aylık Fihrist. *Yarın*, 24(1): 15-16.
- Yarın*. (1338,1922). Âveng-i Şuhur: Mayıs. *Yarın*, 30(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Aveng-i Şuhur: Nisan. *Yarın*, 25(2): 16.
- Yarın*. (1338,1922). Beş Müderris. *Yarın*, 28(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Çalgıcının Seyahati. *Yarın*, 20(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Çalığışu. *Yarın*, 20(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Çalığışu. *Yarın*, 21(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Edebi Şuun. *Yarın*, 15(1): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Gönülden Sesler. *Yarın*, 20(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Gönülden Sesler. *Yarın*, 21(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Gönülden Sesler. *Yarın*, 22(1): arka-iç.

- Yarın*. (1338,1922). Halide Hanım. *Yarın*, 42(2): 283.
- Yarın*. (1338,1922). Karie ve Karilerimize. *Yarın*, 17(1): 16.
- Yarın*. (1338,1922). Karilerimize. *Yarın*, 27(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Kazanan Numaralar. *Yarın*, 22(1): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Mükâfat. *Yarın*, 17(1): 16.
- Yarın*. (1338,1922). Mükâfat. *Yarın*, 18(1): 16.
- Yarın*. (1338,1922). Mükâfat. *Yarın*, 19(1): 16.
- Yarın*. (1338,1922). Mükâfat. *Yarın*, 20(1): 16.
- Yarın*. (1338,1922). Müsabakamızın Neticesi. *Yarın*, 12(1): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 15(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 16(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 17(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 18(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 19(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 20(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 21(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 22(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 23(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 40(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Olanlar, Bitenler. *Yarın*, 13(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Olanlar, Bitenler. *Yarın*, 35(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Ramazan. *Yarın*, 28(2): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Ramazan. *Yarın*, 30(2): arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). Üç Aylık Muhasebe-i Mesaimiz. *Yarın*, 12(1): ön-iç /arka-iç.
- Yarın*. (1338,1922). *Yarın*'ın Altı Ayı. *Yarın*, 24(1): ön-iç.
- Yarın*. (1338,1922). *Yarın*'ın Bir Şiir Müsabakası. *Yarın*, 15(1): 7.
- Yarın*. (1338,1922). Yeni Müsabakamız. *Yarın*, 15(1): arka-iç.
- ** (1337,1921). Mühim Sözler. *Yarın*, 8(1): arka-iç.
- ** (1338,1922). Aveng-i Şuhur: Haziran. *Yarın*, 33(2): 140.
- ** (1338,1922). Aveng-i Şuhur: Kânunusani. *Yarın*, 12(1): 13.
- ** (1338,1922). Aveng-i Şuhur: Şubat. *Yarın*, 20(1): 7.
- ** (1338,1922). Olanlar Bitenler. *Yarın*, 33(2): 142.
- ** (1338,1922). Ramazan Dedikoduları. *Yarın*, 31(2): ön-iç.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. EDEBİYAT VE DİL YAZILARI

3.1.1. Edebiyat Tarihi

3.1.1.1. Türk edebiyatı

İbrahim Necmi Bey “Türk Edebiyatının Tarihi Devreleri” adlı yazısında öncelikle Türk tarihinin belirli bir düzen seyretmediğini, bunun da incelemeleri zorlaştırdığını, çeşitli devletlerin kaynaklarında Türk adıyla ilgili bilgiler olduğunu, bu bilgilerin ışığında Türk tarihinin çok eskilere dayandığını, Türklüğün nerede başlayıp nerede devam ettiğini, çok geniş bir coğrafyaya yayıldığını söylemiştir.

Türklerin bu dağınık yaşayışının edebiyat ve lisan da görüldüğüne ve bunun tarih incelemelerinden daha da zor olduğuna değinmiştir. Yazar bu zorluğun tahlil ve terkip yoluyla aşılabacağına inandığından bahsetmiştir. Bununla ilgili yeterli bilgi toplamanın önemine değinmiş ve bunu kolaylaştırmak için Türk edebiyatının genel hatlarıyla devrelere ayrılması gerektiğine dikkat çekmiştir. Bunun için Türk edebiyatının İslamiyet’ten önce ve İslamiyet’ten sonra olarak iki genel dönemde ele alındığını anlatmıştır.

İslamiyet’ten önce Türk edebiyatında Çin, Hint ve İran tesirinin olmasına karşı milli ve gerçek bir edebiyat olduğuna değinmiş, dönemle ilgili yeteri kadar eser bulunmasa da var olan eserlerin yine de dönemle ilgili bilgi verdiğiinden bahsetmiştir. Yazar İslamiyet’in Türk milleti üzerinde değiştirici bir etkisi olduğuna dikkat çekmiştir, dinin edebiyat ve lisan üzerindeki etkilerini çeşitli örneklerle açıklamıştır.¹

İbrahim Necmi Bey “Tanzimat Edebiyatının Ruh ve Mahiyeti” adlı yazısında Tanzimat akımının nasıl ortaya çıktığını ve öncülerini; edebi bir akım olan Tanzimat Edebiyatının siyasi bir akım yaratan Tanzimat Fermanı’ndan farklılıklarını ve benzerliklerini anlatmıştır:

¹ İbrahim Necmi. (1337,1921). Türk Edebiyatının Tarihi Devreleri. *Yarın*, 9(1): 6-7.

“... Şüphe edilemez ki bir edebi hareket, siyasi ve içtimai âmillerin mevlududur ve edebi bir inkılâp ve teceddüde siyasi ve içtimai tahavvül ve tebeddüllerin mühim bir tesiri vardır.”²

Yazar aslında Tanzimat Fermanı’ndan sonra edebiyatın da zorunlu bir Batılılaşmaya girdiğini anlatmıştır.

İbrahim Necmi’ye göre bu akımın asıl başlatanlarından olan Şinasi’nin hayatının her Türk genci tarafından bilinmesi lazımdır ve yazar bu düşünceyle Şinasi’nin hayatı ve edebi hayatıyla ilgili bilgiler vermiştir. Onun gazeteciliği nasıl milli bir vazife olarak gördüğünü çeşitli tercümelemler yaparak edebiyatımızda nasıl bir değişiklik başlattığına da değinmiştir. Tanzimat Edebiyatının bir taklit edebiyatı olmadığını, bizim de kendi becerimizle Batı’yı örnek olarak yenilik amacıyla oluşturduğumuz bir akım olduğunu, ayrıca Tanzimat’la beraber edebiyatımıza hikâye, temaşa, edebi ve siyasi makaleler gibi o döneme kadar görülmemiş türlerin girdiğini, Tanzimat Edebiyatının oluşum sürecini, öncülerini dönemdeki değişiklikleri ana hatlarıyla anlatmıştır.

İbrahim Necmi Bey “Şinasi ve Asarı” adlı yazısında Şinasi’nin hayatıyla ilgili bilgi vermiştir. Şinasi’nin doğumunu, iki yaşındayken babasının vefatını, annesinin ömrünü Şinasi’ye adadığını, Şinasi’nin eğitim hayatını ve çalışma hayatını anlatmıştır. Yazar Şinasi’nin asıl eğitimini Tophane dairesinde çalışırken birbirine zıt olan iki mesai arkadaşından yani İbrahim Efendi ve Reşat Bey’den aldığından söz etmiştir. Yazar Şinasi’nin Abdülmecit ile tanışma hikâyesinden, nasıl Paris’e gittiğinden, orada ne üzerine eğitim aldığından ve annesinin nasıl vefat ettiğinden bahsetmiştir.³

Abdülhak Şinasi Bey “Milliyet Cereyanı ve Edebiyat” adlı yazısında edebiyattaki millileşmeyi anlatmış, millileşme sürecinin tam olarak gerçekleşebilmesi için öncelikle düşüncelerimizde değişiklik olması gerektiğinin açıklamasını yapmıştır:

“... Bizi daha şuurulu, daha derin bir tabaka-i hayata isal eden bir dönüm noktasında, bir merhale-i tekevvünde bulunduğumuza hiç şüphemiz yoktur. Tarihimizin yeni bir devresine girdiğimize bütün vicdanımızla kaniiz. Ruhi ve fikri ihtiyaçlarımızın ittisa ettikleri bir devreyi idrak etmekteyiz. Bunun için bize daha öz bir gıda lazım geliyor. Mazinin bi-sut kelimeleri artık ne gönlümüzü avlayabilir, ne karnımızı doyurabilir.”⁴

² İbrahim Necmi. (1337,1921). Tanzimat Edebiyatının Ruh ve Mahiyeti. *Yarın*, 4(1): 6.

³ İbrahim Necmi. (1337,1921). Şinasi ve Asarı. *Yarın*, 10(1): 3-4.

⁴ Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Milliyet Cereyanı ve Edebiyat. *Yarın*, 6(1): 2-3.

Yazar dönemimizin edebiyat açısından değerlendirilirse fakir bir dönem olmadığını aksine zengin bir dönem olduğunu, büyüklerin yabancı bir mantıkta çare aramalarının gereksizliğini, çarenin içimizde bulunduğunu anlatmıştır. Mantıklarının, hazinelerinin camiler olduğuna değinmiş, bunlara bakılması gerektiğini ve bunların korunması gerektiğini, ayrıca, edebiyatımızın milli olması gerektiğini anlatmıştır:

“...Edebiyatımız da milli, milliyet-perest olacaktır. Çünkü milliyetin terakki, tevessu, taassup kesbettiği bir devreyi yaşıyoruz. Edebiyatımız kendine rağmen bu hislerle mütehasis ve meşbu olacak, çünkü sanat havai değil, hayatidir.”⁵

Abdülhak Şinasi Bey, milli edebiyatın nasıl bir edebiyat olduğunu anlatırken çeşitli yöntemlerle daha milliyetperest olunacağına dikkat çekerek yazısını noktalamıştır. Milli edebiyatın edebiyatımız için bir uyanış olduğunu dile getirmiş ve bu uyanışın tam olarak gerçekleştirilebilmesi için çeşitli önerilerde bulunmuştur.

3.1.1.2. Alman edebiyatı⁶

Dr. Nizamettin Âli “Alman Edebiyat Tarihine Süratli Bir Nazar” adlı yazısında Alman edebiyatının nasıl başladığını, devirlerini ve bu devirlerde ünlü olan yazarları anlatmış, Alman edebiyatının tahtının Nietzsche’den beri boş kaldığına değinmiş ve Alman edebiyat tarihini üç bölümde ele almıştır.

Birinci bölüme “Dasitani Devir” adını vermiş bu devirde genelde sadakat konularının işlendiğinden ve dönemin ünlü yazarlarından bahsetmiştir. “Milli ve Rebabi Devir” adını verdiği ikinci devirde ise döneme Luther’in önderlik ettiğini anlatmış, artık Almancanın bir dil olarak yer edindiğine değinmiştir. Luther’in İncil’i tamamıyla Almancaya çevirmesiyle ikinci dönemin başladığını dile getirmiştir.

“Hailevi Devir” adını verdiği devri yazar şöyle anlatmıştır:

“... (Lessing), (Herder) ve (Klopstock), nihayet (Goethe) ve (Schiller) işte bu müstesna devrin başlangıcında geldiler ve Alman edebiyatı ile beraber dünya edebiyatına hiç görülmemiş bir inkişaf verdiler. Alman edebiyatının bu klasik devri yüz elli sene evvel başlar ve bir asır kadar Almanlığı ta kökünden sarsarak hüküm sürer. Alman vatanperverliği ve Alman birliği, tarihlerini bu devre medyundur.”⁷

⁵ Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Milliyet Cereyanı ve Edebiyat. *Yarın*, 6(1): 2-3.

⁶ İncelememizde ilk on sayıyı değerlendirdiğimiz için Batı edebiyatı başlığı yerine sadece Alman edebiyatıyla ilgili yazılar olduğu için Alman edebiyatı başlığını koymayı tercih ettik.

⁷ Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Alman Edebiyat Tarihine Süratli Bir Nazar. *Yarın*, 4(1): 7-8.

Ayrıca yazar üçüncü dönemle ilgili şiirde değişiklikler olduğuna ve Almancanın gelişiminin artık son dönemi olduğunu söylemiş; dönemin öncüleri hakkında bilgi vermiştir.

Dr. Nizamettin Âli Bey “Alman Harsına Dair” adlı yazısında Türk kültüründen kısaca bahsedip Alman kültürüyle ilgili düşüncelerini dile getirmiştir. Alman harsını anlattığı yazısında öncelikle harsın ne anlama geldiğini şu şekilde tanımlamıştır:

“Hars denince, insanların (iyi)’ye, (güzel)’e ve bir de (doğru)’ya karşı en derin benliklerinde duydukları şeylerin heyet-i mecmuası anlaşılır. O şeyleri sanat ve felsefe ile iki surette ifade edebiliyoruz. Şu halde hars demek sanat ve felsefe demekle beraberdir.”⁸

Yazar yazısında Alman harsını meydana getiren dehaların nasıl karanlık bir devirde ortaya çıktıklarını ve bu karanlıkta yetişen büyük filozofların nasıl yükselişe geçtiklerini anlatmıştır. Ayrıca Alman harsının (Leibniz) ve (Wolff) ile başladığını Kant ile en yüksek noktasına ulaştığını ve birçok gurur veren filozofların olduğunu dile getirmiştir. Daha sonra şiirden bahseden yazar şiirde iki isim olduğuna değinmiş bunların Goethe ve Schiller olduğunu söylemiştir. Yazısının devamında Alman harsının Yunan harsından farklılıklarına değinmiş ve Türklerin şu an içinde bulunduğu kültür başkalaşmasından bahsetmiş ve aslında yazısını Türklerin Alman harsına özenmek yerine başka bir gözle bakarak faydalanmaları gerektiğini anlatmak amacıyla yazmıştır.

3.1.2. Biyografi

“Ahmet Emin Bey” adlı yazıda Ahmet Emin Bey’in yazarlık hayatının başlangıcından harp sırasındaki sürgününe kadar geçen süre içindeki yazarlık hayatıyla ilgili bilgi verilmiştir. Yazar Emin Bey’in ilk olarak *Niyet* gazetesinde yazmaya başladığını ve bir taraftan da ruzname tutarak seyyah olmak istediğini bunun için yaptığı hazırlıkları anlatmıştır:

“... Seyyahlığın ilk hazırlığı olmak üzere de oyun oynamamayı, ciddi bulunmayı kabul etmişti. Her akşam o günkü tarz-ı hareketi hakkında kendi kendine numara veriyor, bazen çocuk gibi oyun oynadığını, seyyah olmaya layık olmadığını pek sert kelimelerle defterin mülahazat hanesine kaydediyordu.”⁹

⁸ Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Alman Harsına Dair. *Yarın*, 7(1): 6.

⁹ **. (1337,1921). Ahmet Emin Bey. *Yarın*, 5(1): 4-5.

Yazar, Emin Bey'in Askeri Rüştüye'yi bitirmesine iki ay kala geçirdiği bir sinir hastalığı yüzünden okulu bıraktığını, bir süre seyahate mecbur bırakıldığını, başka bir okula devam edip mezun olduğunu, *Servet-i Fünun*'da çalışmaya başladığını, başmuharrirlik yaptığını, daha sonra girdiği bir müsabakadan dolayı Amerika'ya gönderildiğini, harp sırasında memleketine döndüğünü, çeşitli gazetelerde çalışmaya başladığını daha sonra meslek rakibi ve siyasi bir hasmı olan Celal Nuri Bey'le sürgüne gönderildiklerini ve Malta'da gazete adına yaptıkları çalışmaları dile getirmiştir.

N. A, "Karl Marx Kimdir" yazısını Karl Marx hakkında bilgi vermek amacıyla yazmıştır. Yazar Türkiye'de Karl Marx hakkında yeterli bilgi verilmediğini düşündüğünden bu yazıyı yazdığını dile getirmiştir. Marx'ın nerede doğduğunu, babasının işini, Marx'ın hangi okullarda eğitim gördüğünü, felsefeyle nasıl tanıştığını, ne işler yaptığını, nerelerde yaşadığını, Jenny Marx ile evliliğini, kimlerden etkilendiğini kısaca yaşamının, nerede ve nasıl olduğunu, kişiliğini anlatmıştır. N. A, Karl Marx'ın dünya iktisat tarihi içindeki önemini vurgulamıştır.¹⁰

3.1.3. Mektup

Emine Sümeyye Hanım, Anadolu'da yaşayan kuzeni Güzin Hanım'a yazdığı mektuplarında İstanbul'daki yaşanan olaylardan, memleketin içinde bulunduğu durumdan ve kendi yaşadıklarından bahsetmiştir.

Emine Sümeyye Hanım yeğeni Güzin Hanım'a yazdığı mektupta ilk başta sitem etmiş ve birbirlerine verdikleri sözlerden bahsetmiştir. Mektubunun devamında, Güzin Hanım'ın ayrılırkenki ricası üzerine İstanbul'dan bahsetmiştir. İstanbul'daki kızların eskisi gibi terbiyeye dikkat etmemelerinden ve moda uğruna nelerden vazgeçtiklerinden bahsetmiştir. Güzin Hanım'a nasihatte bulunmuş ve kızı Behiye için yapması gerekenleri, terbiyenin modadan daha önemli olduğunu anlatmıştır. Emine Hanım Güzin Hanım'a terbiye ve moda konusunun uzun olduğunu ve konunun özünü şu cümleyle aktarabileceğini söylemiştir:

"...Terbiyenin esası, umumi yerlerde evdeki laubalilikleri terk ederek sairlerinin hukukuna tecavüzden katiyen çekinmektir; bunun için de -Sayarsan, sayılırsın!- darbimeselini hiç unutmamalıdır..."¹¹

¹⁰ N. A. (1337,1921). Karl Marx Kimdir?. *Yarın*, 2(1): 2-3.

¹¹ Emine Sümeyye. (1327,1921). Güzin Hanım'a Mektuplar. *Yarın*, 1(1): 15-16.

Emine Sümeyye Hanım, Güzin Hanım'a yazdığı ikinci mektupta memleketteki mekteplerin durumundan bahsetmiştir. Mektubuna bir muallimle yaptığı görüşmeyle başlamış ve ayrıca kendi mektebinde gördüğü olayları anlatmış, muallimlerin gereksiz şeylere önem verdiğiinden yakınmıştır. Yetim ve fakir kızlar için okumanın ne derece zor olduğunu dile getirerek Paris'teki bir anısından söz etmiş, Batı'daki farka değinmiş ve bu farklılıklardan dolayı Batı'da her kesimden insanın daha rahat okuduğunu söylemiştir. Emine Sümeyye Hanım, Güzin Hanım'ın da kendisine Anadolu'daki durumu anlatmasını istemiştir.¹²

Emine Sümeyye Hanım Güzin Hanım'a yazdığı üçüncü mektubunda Üsküdar'ın çocuklarından bahsetmiştir. Üsküdar'ı eskiden hiç sevmediğini ama taşınmak zorunda olduğunu, Üsküdar'ın eskisi kadar kendisine kötü görünmediğini, semtin biraz değiştiğini, Üsküdar iskelesindeki poşet taşımak için bekleyen küçük çocuklara duyduğu üzüntüyü, genelde onlara poşet taşıttırmadığını ama Hikmet adında küçük bir çocuktan çok etkilendiği için ona poşet taşıttırdığını, Hikmet'in ne kadar temiz, efendi bir çocuk olduğunu, okumayı ne kadar çok istediğini, lakin Hikmet'in maddi sebeplerden dolayı okuyamadığını, kendisinin onları okutmak için yeterli imkânlarının olmasını ne kadar çok istediğini ama bu imkânlarının bulunmamasından ötürü duyduğu üzüntüyü dile getirmiştir.¹³

Emine Sümeyye Hanım kuzenine yazdığı mektupta yaşadığı Üsküdar semtini ve İstanbul'u anlatmış, ülkenin içinde bulunduğu durumu, kendisinin yaşadıklarını, ve buna istinaden ülkesiyle ilgili ümitlerini anlatmıştır:

“... Oh kızım, milletimizin tembel olmadığını ve pekâlâ elinden iş geldiğini gördükçe milli seciyemizi bozmamak şartıyla terakki ve teceddüdümüzden artık daha fazla emin oluyorum.”¹⁴

Yazar, dipnot niteliğindeki yazısında Güzin'in “eli kalem tutan kadınların neden yazmadığı” sorusuna, yaşadığı bir olayı anlatarak cevap verir. İstanbul'da iyi yazabilecek derecede kadınlar vardır ama hanımlar rekabet kavgasına çok girmişlerdir. Emine Sümeyye Hanım kızların lisanının ne kadar çirkin olduğundan hatta yazar olan Neriman Nüzhet Hanım'la ilgili bir olayı anlatıp onun bile ne kadar çirkin bir lisan kullandığından yakınmıştır.¹⁵

¹² Emine Sümeyye. (1337,1921). Güzin Hanım'a İkinci Mektup. *Yarın*, 2(1): 9.

¹³ Emine Sümeyye. (1337,1921). Güzin Hanım'a Üçüncü Mektup. *Yarın*, 3(1): 15-16.

¹⁴ Emine Sümeyye. (1337,1921). Güzin Hanım'a Mektup. *Yarın*, 5(1): 14.

¹⁵ Emine Sümeyye. (1337,1921). Güzin Hanım'a Mektup. *Yarın*, 5(1):14; Emine Sümeyye. (1337,1921). Haşiye. *Yarın*, 5(1): 14.

Mecmuada yer verilen bir başka mektup örneği “Hususi Bir Mektup: Sadr-ı Esbak Sait Paşa’dan Reşat Fuat Bey’e” başlığını taşıyan mektuptur. Bu mektupta Salih Efendi’den yapılan bir tercümeden bahsedilmiştir, mektupta ayrıca tevbenameye yapılan bir eleştiriden bahsedilmiş ve Sait Paşa bu eleştiriye örnek göstermiştir. Mektubun devamında Salih Efendi’nin müderris olmayacağını anladığından dolayı kendisini dış dünyaya karşı kapattığı dile getirilmiş ve bu durum beyitlerle açıklanmıştır ayrıca Sait Paşa bu beyitlerin tercümesi de yapmıştır. Yazar bu beyitlerin ışığında Salih Efendinin nazım ve nesrinin ayrı olduğuna dikkat çekmiştir. Sait Bey mektubunda ayrıca İzzet Molla ve Kamil Paşa’dan beyitler paylaşmış ve bu kişilerle ilgili olayları anlatmıştır.¹⁶

3.1.4. Anı

İsmail Hakkı “İsyân” yazısında genel harp günlerinde İstanbul’da yaşadığı bir olayı ve bu olayın kendisi üzerindeki derin etkisini anlatmıştır. İstanbul’un en zor günlerinde evinden biraz et almak için çıkar. Açlık ve sefaletin en yoğun zamanlarının yaşandığı günlerde ne kadar aç olsa da utanarak gider et almaya, kasaba gittiğinde etini beklerken sefil ve aç olduğu her hâlimden belli olan bir kadının yandaki köfteci dükkânının et kokusunu içine çektiği anda yaşadığı mutluluğu görür. Köfteci tarafında kovulan kadın, gitmeyince hırpalanır. Yine de öyle bir hiddetle köfteciye direnir ki kadın yalnızca bir et kokusu için büyük bir mücadele gösterir. Yazar, bu kadar zor durumda olan kadının köfteciye isyanına hayran kalır, âdeta o da yaşama döner ve içerisinde ölmüş olan duygular yeniden canlanır.¹⁷

İsmail Müştak “Ölüm Diyarında” yazısında, yaptığı bir tren yolculuğu sırasında bir anda kendini ölüm diyarında buluşunu o anki hislerini ve sonrasını anlatmıştır. Yazar trende giderken kendini çok mutlu hissettiğini ama trenin tünele girmesiyle duygularındaki ani değişimi anlatmıştır. Karanlıkta kendini hayata “veda etmiş bir adam” olarak tanımlayan yazar o anda yaşamının ne kadar hiçliklerle dolu olduğunu, gereksiz hislerini, yanlışları düşünmüştür. Yazar o anda bir nevi hayatının tahlilini yapmıştır. Kendisini ölü olarak kabul eden yazar dünyaya bir daha gelirse her şeyin farklı olacağını düşünmüştür. Fakat tren tünelden çıktıktan sonra İsmail

¹⁶ Sait. (1327,1921). Hususi Bir Mektup. *Yarın*, 1(1): 8.

¹⁷ İsmail Hakkı. (1337,1921). İsyân. *Yarın*, 3(1): 1.

Bey yaşadığını anımsamış ve bir anda yine boş bir gayeye düşmüştür. İsmail Müştak Bey yazısında kendi duyguları arasındaki çelişkiyi anlatmıştır.¹⁸

İsmail Hakkı Bey “Hâlâ Münakaşa Ediyorlar” yazısında başından geçen bir olayı ve bu olay karşısında insanların tutumunu anlatmıştır. Yazar yazısında, Bursa’dan İstanbul’a ufak bir vapurla dönerken vapurun fırtınadan dolayı devam etmemesi üzerine Bozburun sahilindeki Armutlu limanına sığınmasını anlatmaktadır. Armutlu limanına sığınan insanların limana geldikleri andan itibaren tartışmaya başladıklarını ve her ağızdan ayrı bir sözün çıktığını anlatan yazar, sonuç olarak o gün hareket edemeyeceklerini anladıklarını ve geceyi herkesin Armutlu köyünde geçireceğini anlatır. Sabah olduğunda ise herkes yine limanda toplanır. Hâllerinin dünkü gibi hâlâ tartışma hâlinde olduğuna değinir. Gün ilerledikçe kalabalık arasından bir kişinin fikriyle yazar ve birçok arkadaşının mavna ile şehre geçmeye karar verdiklerini, kalabalığın bu fikri de sıcak karşılamadığını ama mavna hareket ettiğinde bir kısım insanın mavnaya geldiğinden söz eder. Yazar son olarak uzaklaşarak dönüp bir kez baktığında kalabalığın hala aynı durumda olduğunu görünce şaşırıldığını dile getirir ve durumu şu şekilde özetler: “... Zekâ, ne bir yük, ne de bir süstür, yaşamak ve yaşatmak için bir altındır!..”¹⁹

İsmail Bey, yazısında aslında insanların birbirlerini dinlemesinin ne kadar önemli olduğuna ve konuşmadan önce az da olsa biraz düşünülmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.

İsmail Müştak Bey’in “Çilek Tabağı” adlı yazısında, bir zamanlar Yıldız Sarayı’nda görev yaparken bir gece yaşadığı bir olayı ve bu olayı hâlâ nasıl hatırladığını anlatmıştır. Olay şöyledir: Görev sırasında olan yazar bir gece ifadesi alınan bir softanın ifadesini yazmak için hâkimlerin yanına gider. Bir cinayet zanlısı olarak sorguya çekilen softanın cinayete hiçbir alâkası olmadığını anladığı hâlde görevi olmadığı için söylemez. Hâkimler softayı suçlu bulurlar. Akıbeti meçhuldür. İsmail Müştak Bey söylemek istediği çok şey olduğunu, ama hiçbirini söylemediğini anlatır. Hâkimler sorguyu bitirince odaya çilek tabağı gelir. Yazar bir nebze vicdan azabını bastırmak için çilekten yiyerek onu da yemeye teşvik ettiğini ama softanın daha bu meyveyi bilmediği anlar ve vicdan azabının daha da arttığını anlatır. Yazar ne kadar eskide yaşanmış olsa da hala çilek gördüğünde çektiği vicdan azabını dile

¹⁸ İsmail Müştak. (1337,1921). Ölüm Diyarında. *Yarın*, 3(1): 2.

¹⁹ İsmail Hakkı. (1337,1921). Hâlâ Münakaşa Ediyorlar. *Yarın*, 4(1): 1-2.

getirmiştir. İnsan doğru bildiği şeyi söylemekten çekinmemelidir, bazen söylenmeyen bir söz yerini yıllarca çekilecek bir vicdan azabına bırakır...²⁰

İsmail Hakkı Bey “Mefhumun Öldürdüğü Adam” adlı yazısında birkaç yıl önce tanıştığı ve şu an hayatta olmayan bir müderrisle ilgili anısını anlatmıştır. Anısına güvelerin yediği sandığında, birkaç resmini aradığını anlatarak başlar. Bu resimler birkaç yıl önce tanıştığı Tekkezade Sait Bey tarafından kendisine hediye olarak gönderilmiştir. Yazar, Tekkezade Sait Bey’e olan hayranlığından söz eder.

Tekkezade Sait Bey birgün görevden alınır. Yazar onun için çok uğraşır. Tekkezade de bunu duyup kendisine bir mektup yazar. Tekkezade nasıl bir vaziyette olduğunu mektubunda şu sözlerle anlatır:

“... Beni öldürdüler! Çünkü dersimden ve kızlarımdan ayırdılar. Beni emelsiz bir ruh, ruhsuz bir ceset gibi tutunamaz ve artık yaşayamaz bir hale getirdiler! Benim dersimi benden, benliğimden kopartılar! Ve onu hisle, sanatla, milliyetle hiçbir dostluğu olmayan bir Hristiyan’a verdiler! Ruhum kaynıyor, bu ruh beni boğuyor! Ben artık nasıl yaşayabilirim, bu mümkün mü? Beş altı gün sonra ben öleceğim ve ölümden yalnız sizi haberdar ediyorum. Şimdiye kadar beni yaşatan namus ve gururdu, şimdi de aynen beni zillet öldürüyor. Son günlerimi size yalnız size borçluyum.”²¹

Yazar, beş altı gün sonra Tekkezade’nin ölüm haberini aldığı anda yaşadığı şoku dile getirir. Kanunun, nizamın nasıl bir insanın hayatına mâl olduğunu anlatmıştır. Kanunların bazen nasıl kötü sonuçlara yol açtığına dikkat çekmiştir: “...Kanunla mektep yıkarlar bu da olmazsa nizamla adam öldürürler!..”²²

İsmail Bey kanunların görevinin insanları korumak olmasına rağmen bazen yapılan yanlış uygulamaların insanların hayatını nasıl yok ettiğini anlatmıştır. Kanun her zaman yaşatmaz bazen de öldürür.

Leyla Hanım “Komşunun Udu” adlı yazısında komşularından gelen sesleri anlatmış ve o anki durumundan bahsetmiştir. Komşudan gelen ud sesinin ne kadar kötü olduğunu ve kendisinin yazı yazmasına nasıl engel olduğunu anlatmıştır. Bu kötü ud çalımlarına rağmen komşularının devam ettiğini aynı durumla daha önce de karşılaştığını ve kadınların aleti çalamamalarına rağmen nasıl devam ettiklerini şu sözleriyle dile getirmiştir:

²⁰ İsmail Müştak. (1337,1921). Çilek Tabağı. *Yarın*, 4(1): 2-3.

²¹ İsmail Hakkı. (1337,1921). Mefhumun Öldürdüğü Adam!. *Yarın*, 5(1): 1-2.

²² İsmail Hakkı. (1337,1921). Mefhumun Öldürdüğü Adam!. *Yarın*, 5(1): 1-2.

“... Mübalağa etmiyorum: Usuldeki sekteler kalbimin darabanın intizamını ihlal etti, yapılmama ramak kalmıştı.”²³

Leyla Hanım gelen bir telgrafla nasıl durumdan kurtulduğunu ve komşularının da yorularak artık bu durumu sonlandığını anlatmıştır. Leyla Hanım bazı insanların eğlenirken başkalarını nasıl rahatsız ettiğine değinmiştir.

İsmail Hakkı Bey “Kaplumbağalar Gibi” adlı yazısında yazarın iş yerinin yeri değiştirildiği sıradaki yaşadıklarını anlatmıştır.

İsmail Hakkı Bey yazısında eşyalarından sadece özel olanlarını götürmesi üzerine genç bir çalışanın neden diğer eşyaları almadığını sorduğunda artık eşyalardan başkasının yararlanmasını istediğini anlattığını genç çalışanın ise buna çok şaşırdığını dile getirmiştir.

Yazar bu olayla birtakım düşüncelere daldığını ve bütün insanların ruhunda bir kaplumbağa yattığını düşündüğünü şu sözleri ile ifade etmiştir:

“... Öyle bir his ve hayat kaplumbağası ki bütün kâinatı, tabiat ve insaniyeti kendi kabuğunun altından seyrediyor. İşine gelirse başını çıkarıyor, eğer zarar geleceğini sezerse yine o başı içeri çekiyor! Bütün mevcudatı ruhuyla, vicdanıyla değil, ağzıyla ve midesiyle seviyor!!”²⁴

Yazar menfaat parası ruhlarımızı değiştirmemiz gerektiğini fakat bunun için hiçbir şey yapmadığımızı dikkat çekmiştir, keyfi icraatlara son vermemiz gerektiğini söylemiş bunların sonunda üzülenin hayat olduğunu vurgulamıştır.

İsmail Bey insanların sadece paraya yönlendiklerini, herkesin işine geldiği gibi davrandığından yakınmış bazı şeylerin değişmesi için insanların önce bu tutumlarını değiştirmeleri gerektiğine değinmiştir.

İsmail Müştak Bey “Taze Ekmek” adlı yazısında bir sonbahar sabahı yaşadığı bir olayı anlatmıştır.

Yazar hırçın ve yorgun bir ruh haliyle bir sonbahar sabahı dışarı çıktığını, caddede yürürken her şeyin ona ne kadar kötü görüldüğünden bahsetmiştir. Yazar bu şekilde yolda yürürken duvarın dibinde gördüğü bir dilencinin ruh halinde yarattığı değişikliği şu sözleriyle anlatmıştır:

“... Derhal ruhumda bir aksülamel duydum. Karanlıkta yolunu şaşırın bir seyyaha uzaktan bir ışık nasıl tesir ederse bu ihtiyar dilenci de bende öyle bir tesir yapmıştı.”²⁵

²³ Leyla. (1337,1921). Komşunun Udu. *Yarın*, 5(1): 7.

²⁴ İsmail Hakkı. (1337,1921). Kaplumbağalar Gibi!... *Yarın*, 7(1): 1.

²⁵ İsmail Müştak. (1337,1921). Taze Ekmek. *Yarın*, 7(1): 2.

Yazar daha sonra dilenciye takip ederek yürüdüğünü ve o anda hissettiği duyguları dile getirmiş, ihtiyarı takip ederken ihtiyarın zengin insanlara taze ekmek yetiştiren bir fırının kenar tarafında oturduğunu, o ana kadar ihtiyar adamdan hayat dersi aldığını ancak onun bile taze ekmek kokusunu duyunca adamı nasıl unuttuğu anlatmıştır.

İhtiyarla karşılaşmadan önce başka şeyler düşünen yazar, onu takipte duygularının değiştiğini ve taze ekmek kokusunu alınca duyguların tekrardan nasıl değiştiğini anlatmış ve yazar bunu şu sözleriyle ifade etmiş: “... Hayat, cidden, bir cefa imiş!”²⁶

İsmail Müştak Bey yazısında insanların nasıl karmaşık olduğuna değinmiş, bazen insanın bile kendi duygularının değişkenliğinin içinden çıkamadığını anlatmıştır.

İsmail Hakkı Bey “İnkılabın Beğendiği Adam” adlı yazısında Belçika’nın Bruge şehrinde geçirdiği sürede yaşadıklarını ve bunun inkılapla ilişkisini anlatmaktadır.

İsmail Hakkı Bey inkılap ’tan sonra Belçika’nın Bruge şehrinde çok ucuza çok güzel bir oda tuttuğunu sanmaktadır, ancak odanın içine girdiğinde odadaki her şeyin sahte olduğunu görür ve pişman olur. Yazar tamamen sahte olan bu odayı bir Flaman lokantacıdan kiralamıştır ve bu adamı inkılabın beğendiği adam olarak nitelendirmiştir. Nedeni şu sözlerle dile getirmiştir:

“... malumati sathi, zekâsı mutavassıt, fakat sözde, kıyafette, yaşayış ta gösterişli adam!...”²⁷

Yazar bu durumu hayatımızın bütün aksamında gördüğümüzden yakınmış, Türkiye’nin inkılaptan sonraki halini bu duruma benzetmiş ve durumu şu sözlerle anlatmıştır:

“... Türkiye’yi öldüren, harice görünmek illetidir. Bu bir zaman ruhumuzun ihtiyacıydı. Bu gün bu ihtiyaç iptila derecesine geldi. Bu iptila bizim içimizi dışımıza çevirdi. Medeniyeti hazmedelim derken küstük! Güzelleşelim derken iğrendirdik ve bugün de bu iğrençlikten kendimiz iğreniyoruz!”²⁸

Yazar dışa yönelerek kendimizi değiştirmek yerine iç âlemimize yönelerek güzelleşirsek, bu samimi Türkiye’yi herkesin tanıyacağını ve seveceğini dile

²⁶ İsmail Müştak. (1337,1921). Taze Ekmek. *Yarın*, 7(1): 2.

²⁷ İsmail Hakkı. (1337,1921). İnkılâbın Beğendiği Adam. *Yarın*, 8(1): 1.

²⁸ İsmail Hakkı. (1337,1921). İnkılâbın Beğendiği Adam. *Yarın*, 8(1): 1.

getirerek, kendimize bir yer bulmak için özümüzü kaybetmeye hiç gerek olmadığına değinmiştir.

İsmail Bey insanların içine düştüğü yanlışlığa değinmiş, memleketimizin inkılabı sadece dışta bir değişiklik olarak gördüklerini ama bu durumun ne kadar yanlış olduğunu, kendimizi değiştirmek yerine kendimize yönelirsek daha güzel bir Türkiye'nin ortaya çıkacağını dile getirmiştir.

İsmail Müştak “Mihnet Yolu” adlı yazısında bir gece bir arabayla evine dönerken yaşadıklarını, bindiği arabada yol aldıktan sonra arabayı çeken hayvanın kör olduğunu öğrendiğini ve o anda yaşadığı duyguları anlatmıştır. Yazar arabacıyla hayvan hakkında konuşurken hayvanın durumunda olan insanlar için şu sözleri sarf etmiştir:

“Burada küme küme insanlar vardı. O insanlar ki, tıpkı bu kör hayvan gibi, mal sahibinin iradesi yerini bulsun diye cahil bir arabacının elinde ve duygusuz bir kırbaç yağmuru altında koşturup duruyorlar; o insanlar da bu kör hayvan gibi tanımadıkları bir yükü taşıyorlar, bu kör hayvan gibi onların tevekkül ve tahammülünde de bir felsefe-i elim, derin bir iz var.”

Yazar yol boyunca hem gözlemlerinden hem de hissettiklerinden bahsetmiştir. Kendisinin bu gece şahit olsa da körlüğün zorluğunu anlayamayacağına vurgu yapmış ve üzüntüsünü dile getirmiştir.²⁹

İsmail Hakkı Bey “Anlatmak” adlı yazısında arkadaşlarıyla karar verdiği bir durumu ve bunun neticesinde yaşadıklarını anlatmıştır.

İsmail Hakkı Bey felsefe ile uğraşan arkadaşlarına bir teklifte bulunduğunu ve bir kütüphane oluşturmak için felsefe alanında kitap yazmaya karar verdiklerinden bahsetmiştir. Bu olayın akabinde yazacakları kitapları basmak için bir basımevine ihtiyaç duyduklarından, bir kitapçı ile yaptığı görüşmeyi anlatmış ve kitapçının kendisine sürekli basılacak kitapların “muamma olmasın” demesi üzerine düşüncelerini şu sözlerle ifade etmiştir:

“... İki tarafta halkın okumadığını çünkü yazılanların “ muamma” olduğunu kabul ediyordu... biz bir ihtiyaçla “ yazalım!” demiştik, kitapçı da ona benzer bir ıstırapla “ muamma olmasın!” demişti!..”³⁰

²⁹ İsmail Müştak. (1337,1921). Mihnet Yolu. *Yarın*, 9(1): 3-4.

³⁰ İsmail Hakkı. (1337,1921). Anlatmak. *Yarın*, 10(1): 1.

Yazar kendisinin nasıl okumaya başladığını, bu gelişimi ve anlatmanın önemine de yazısında değinerek aslında kendi tecrübelerinin yeterli olmadığını itiraf etmiştir.

İsmail Bey yazısında anlatmanın önemini vurgulamış, bu önemi yaşadığı bir olayla daha açık bir şekilde ifade etmeye çalışmıştır.

3.1.5. Gezi

İsmail Hakkı Bey, “Yeşilköy” adlı yazısında ihtiyarların masal gibi anlattığı Yeşilköy’den bahseder. O Yeşilköy:

“...Bahçeli, ağaçlı, meyvesi bol, suları çok, yüksek bir dağın yamacına konmuş ufacak bir Anadolu köyü!”³¹

İsmail Hakkı Bey, çocukluğunda masalarda anlatılan yeşil köy özlemini gidermek istiyor. Çünkü o masalardaki yeşil köy, ihtiyarların istediği gibi son günlerini rahat ve huzur içinde geçirebilecekleri bir yer. Yazar, üç ay süren bir Anadolu seyahatinde çocukluk hayalini süsleyen, kendisini heyecanlandıran yeşil köyü göremediğini; “İnebolu’dan Ankara’ya, Ankara’dan Kırşehir’e ve Niğde’ye, oradan Kayseri’ye, oradan Sivas’a, Samsun’a kadar...” yaptığı seyahatte; hayata, yeşile ve suya karşı bir emniyetsizlik hissettiğini anlatıyor. Çünkü onun gördüğü Anadolu sivrisinekerin, tarla farelerinin, göçebe leyleklerin yaşadığı bir çöl memleketi... Kızılırmaklar, Yeşilirmaklar, Sakaryalar “taşan, coşan, yıkan, bozan deli sular”. Kısacası yazar, yeşil köy özleminin bir hayalden başka bir şey olmadığını yaşayarak görüyor; ancak onun fark ettiği başka bir şey var o da Anadolu’nun ruhu. Bunu iki örnekle anlatıyor. Birincisi, Bolu’daki kayıkçıların kudurmuş dalgalara karşı işlerini yapmak için gösterdikleri kahramanca mücadele; ikincisi muharebede şehit düşen bir neferin dul eşi olduğunu düşündüğü kadın ve oğlunun hayatta kalmak adına ellerindeki bir sepette bulunan marulu satmak için gösterdikleri çabadır. İsmail Hakkı Bey, Anadolu insanının hep böyle mücadele ettiğini düşünüyor ve bunu şu sözleriyle dile getiriyor:

“... Anadolu hep böyle yaşamak için çalışan, dalgaların hiddetine, iklimin şiddetine rağmen, esmer dağlar, asi nehirler, çorak ovalar memleketinde rahat yüzü görmemek ve

³¹ İsmail Hakkı. (1327,1921). Yeşil Köy. *Yarın*, 1(1): 1-2.

yeşil hiçbir köye kavuşmamak üzere, yalnız tarih, şeref ve ruh için çalışan insanların memleketidir. Anadolu'da asıl güzel olan budur”³²

Yazara göre hayat ezeli bir mücadeledir. Ve saadet bu mücadelenin mükâfatıdır. Yeni nesillere bu mücadeleyi kavratmak yerine onları yeşil köy özlemiyle avutmak, aldatmaktır. Yazar fırsat bulduğu bir anda hayalindeki Yeşilköy'ü bulmak için Anadolu şehirlerini gezmeye başlar fakat o çocukluk hayalini bulamaz. Bunu şu sözleriyle ifade etmiştir:

“...Anadolu'da gördüğüm yüzlerce köy arasında hiçbirini bu çocukluk hayaline benzetemedim.

İnebolu'dan Ankara'ya, Ankara'dan Kırşehir'e ve Niğde'ye, oradan Kayseri'ye, oradan Sivas'a, Samsun'a kadar gördüğüm bütün şehirler, kasabalar ve köyler çocukluk hayatımın bu yeşil köy hülyasıyla sanki eğleniyorlardı.

Bu ülkede yalnız bir mevcudu çok güzel, yalnız bir hayatı çok yüksek buldum: Evde, değirmende, tarlada, cephede, güneşin altında, karın içinde çalışan Anadolu'nun ruhu!..”³³

Anadolu'da Yeşilköy'ü bulamıyor, ama bulduğu çok önemli bir şey var, o da çalışan Anadolu'nun Ruhü!

“...Anadolu hep böyle yaşamak için çalışan, dalgaların hiddetine, iklimin şiddetine rağmen, esmer dağlar, asi nehirler, çorak ovalar memleketinde rahat yüzü görmemek ve yeşil hiçbir köye kavuşmamak üzere, yalnız tarih, şeref ve ruh için çalışan insanların memleketidir.”³⁴

Anadolu Yeşilköy'e kavuşmak için değil bu ruh için çalışan insanların bağrında yaşatmaktadır.

Namık İsmail “Venedik Kanalları” adlı yazısında aslında bir sene önce gittiği Venedik'le ilgili anılarını, unutamadıklarını anlatmıştır.

Yazar, Venedik'i bir rüya olarak tanımlamış ve oradan gelmesinin üstünden bir yıl geçmesine rağmen unutamamıştır. Namık İsmail Venedik'te bulunduğu süredeki gözlemlerini anlatmıştır, yazar Venedik'te artık bir hüznün yaygın olduğunu hissetmiştir. Yazar:

“... Mermer sarayların eteklerini ıslatan kuytu kanalların içinde batı siyah ve efsanevi bir böcek gibi gezinen gondolları, sınırsız, ya bir mevta, ya bir hasta taşır”³⁵
cümlesiyle bunu anlatmıştır.

³² İsmail Hakkı. (1327,1921). Yeşil Köy. *Yarın*, 1(1): 1-2.

³³ İsmail Hakkı. (1327,1921). Yeşil Köy. *Yarın*, 1(1): 1-2.

³⁴ İsmail Hakkı. (1327,1921). Yeşil Köy. *Yarın*, 1(1): 1-2.

³⁵ Namık İsmail. (1337,1921). Venedik (Kanalları). *Yarın*, 2(1): 4-5.

Namık İsmail, gondolla kanalda ilerlerken ki gözlemlerinden bahsetmiştir. Ne kadar karanlık olsa da yine büyük hayranlıkla gondol yolculuğunu yaptığından söz etmiş, çevresindeki sargılara, yapılara o kadar hayran kalmıştır ki beyninden bir türlü çıkarmadığını anlatmıştır.

Yazar Venedik'teyken kendini farklı bir dünyada zannettiğini ve derin bir saadete kavuştuğunu hissetmiştir. Namık İsmail bu kadar derin duygular hissettiği Venedik'i bir rüya olarak tanımlamış ve hala etkisinde olduğunu dile getirmiştir.

Namık İsmail Bey yazısında Venedik'le ilgili gezisini anlatmış, Venedik'ten ne kadar büyüldüğünü ve ne kadar muhteşem bir yer olduğunu okurlarıyla paylaşmıştır.

Namık İsmail “Venedik Geceleri” adlı yazısında öncelikle gecenin insanda uyandırdığı duygulara değinmiş ve daha sonra da Venedik gecelerini anlatmıştır.

Yazar geceyi: “... İri kızıl güneş damların üstünden kaybolduktan sonra kalbimiz huşuyetle beklediği şey”³⁶ olarak tanımlamıştır. Daha sonra Venedik gecelerini bahsetmiştir. Bir mermere oturduğunu ve oradaki gözlemlerini, gecenin aslında insana ne kadar çok şey anlattığını dile getirmiştir.

Gecenin bazı insanlar için eğlenceli geçerken bazı insanlar için daha farklı geçtiğine değinmiş. Şehirdeki eserleri kişiselleştirerek Venedik'i anlatmıştır.

Yazar:

“ ... Şehirler geceleri üzerlerinde hayalet gibi dolaşan hatıralarıyla müteverrim birer sima gibidirler ki onların verdiği heyecanları tabiat vermez”³⁷

diyerek şehirlerin hatıraları yansıttığını dile getirmiştir. Bir ara Abdülhak Hamit Bey'e rastladığını ancak onun Viyana gitmeye çalıştığını Venedikli eski bulduğunu öğrendiğini yazmıştır. Ancak yazar kendisinin Venedik'i eskisi gibi bulmadığını ve şehrin artık öldüğünü düşündüğünü anlatmıştır.

Namık İsmail Venedik Gecelerinde hem Venedik'in hem de gecenin kendisinde uyandırdığı duygulardan bahsetmiştir.

Namık İsmail Bey “Toprağın Sesi ve Sanat” adlı yazısında Erzurum'dan Kars'a doğru yaptığı yolculuk sırasında çıkan bir sesle hissettiği duygularını anlatmıştır.

³⁶ Namık İsmail. (1337,1921). Venedik Geceleri. *Yarın*, 4(1): 3-4.

³⁷ Namık İsmail. (1337,1921). Venedik Geceleri. *Yarın*, 4(1): 3-4.

Yazar bir gün yine yaşadığı ve hissettiği duygularını şu sözlerle dile getirmiştir:

“... Bu çıplak, ıssız, kurak ovalar topraktan çıkan yeisi teneffüs ederken duyduğum ve şimdiye kadar hiçbir eser sanatın vermediği bir kesafet tesir ile kalbimi sarsan bu ses, dimağda bir şüphe bıraktı: bu ses şüphesiz sanat dediğimiz şeyi değildi. Bir musiki bile değildi. Bu ses toprağın sesiydi. Bundaki tesiri, kesafeti yapmakta bu çıplak dağların, bu gurbetinde insanların ve açlığa ve mevte metruk bu iki gözün tesiri vardı. Dağların, zamanın, insanların gayrişuuri bu sesi dimağın insafından geçmemiş ham bir madde idi. Fakat baharet gibi sert, bezavuz gibi kuvvetliydi.”³⁸

Yazar bu sözleriyle sanat denilen şeyin aslında insanın hissettiği duygularla alakalı olduğuna bazen toprağın sesinin bazen bir devenin gözünün insanda hissettirdiği duygunun da sanat olduğuna değinmiştir.

Tahsin Abdi Bey “Brem Müzesini Ziyaret” adlı yazısında Berem müzesiyle ilgili gözlemlerini müzenin katlarını tek tek ele alarak anlatmıştır.

Tahsin Bey Birinci katta; Eskimolarla ve Brezilyalılarla ilgili tablolar, Çin ve Japonya’ya dair nesnelere bulunduğu, Hindistan’ı tasvir eden şeyler, Gito şehrini tasvir eden bir bahçe, Korelilere ait resimler, meşhur bir İtalyan heykeltıraşın eseri olan burmalı caminin numuneleri, Sibiryaya, Rusya ve Mısır’ı anlatan tablolar olduğundan bahsetmiştir.

İkinci katta ise atlaslar, tütün ziraatı ilgili nesnelere, zengin bir hayvanat iskelet koleksiyonları olduğundan söz etmiştir.

Üçüncü katın gemilerle ilgili bölüm olduğunu müzede ayrıca ekmeklerle ilgili bir bölüm olduğunu ve burada Anadolu ekmeklerinin de bulunduğunu anlatmıştır.

Tahsin Abdi Bey yazısında Brem müzesini okuyanlarının ayağına getirmiştir. Yazarın üslubuyla okuyanların kendilerini Berem müzesinde hissedecekleri bir yazı yazmıştır.³⁹

Saint Souveir, Kontes de “Fas’ta birkaç hafta” adlı yazısında Fas’ta birkaç hafta seyahat eden bir kontesin gözlemlerini paylaşmıştır.

Kontes Fas’ı, yollarını, nasıl gittiklerini, nerelerde neleri gördüklerinden bahsetmiştir.⁴⁰

³⁸ Namık İsmail. (1337,1921). Toprağın Sesi ve Sanat. *Yarın*, 5(1): 2.

³⁹ Tahsin Abdi. (1337,1921). Brem Müzesini Ziyaret. *Yarın*, 6(1): 8-10.

⁴⁰ Saint Souveir, Kontes de. (1337,1921). Fas’ta Birkaç Hafta. *Yarın*, 9(1): 8,10.

3.1.6. Eleştiri

Abdülhak Şinasi Bey “Ahmet Haşim’in şiirindeki yenilik nedir ?” adlı yazısında Ahmet Haşim’in son dönemlerde yazdığı şiirleriyle, şiire getirdiği yeniliklerinden bahsetmiştir.

Abdülhak Şinasi Bey yazısını Ahmet Haşim’in ‘göl saatleri’ adlı eserinden hareketle yazmıştır. Yazar Ahmet Haşim’in kitabının derinliklerinden ve anlamından söz etmiştir, ayrıca Ahmet Haşim’i takdir edenlerin bile Haşim ‘in şiirlerinde yenilik varsa bunun ne olduğunu sorduklarını anlatmış ve bir nevi yazısını yazış amacını dile getirmiştir.

Yazar Ahmet Haşim’in şiirlerini, etkilendikleri şairleri ve Haşim’in de eserleriyle ilgili kendisinden söz ettiğini anlatmıştır. Ahmet Haşim’in şiirde yeni bir çığır açtığını dile getirmiş ve şairi diğer şairlerle karşılaştırmış aslında onların da birtakım yenilikler yaptığını ancak Ahmet Haşim’in yaptığı yeniliğin daha sembolik olduğunu dile getirmiştir.

Yazar Ahmet Haşim’in şiirdeki yeniliğinden kısaca bahsetmiş ve şiirlerindeki anlamın, biçimin, ahengin güzelliğini dile getirmiştir.⁴¹

İsmail Hakkı Bey, “Örümcek Alan Cambazlar” adlı yazısında, İstanbul’da camilerin, yüksek cami kubbelerini zaman içinde kaplayan örümcek ağlarını temizlemeyi meslek hâline getiren insanlardan bahsetmekte, onları cambaza benzetmektedir. Çünkü bu insanlar hayatlarını tehlikeye atarak yüksek cami kubbelerine çıkmakta, bin bir zorlukla kubbeleri temizlemektedir. Yazara göre İstanbul’da bu işi yapan birkaç cambazın olması kâfidir. Aslında İsmail Hakkı Bey, yazısında “örümcek alan cambazlar’la” münekkidin yaptığı iş arasında bir benzerlik görmektedir. Cami kubbesini temizleyen cambaz için mühim olan kubbenin temizlenmesidir. Caminin kubbesinin nasıl bir sanat şaheseri olduğu önemli değildir. Münekkitlerin bir kısmı da bir edebiyat eserine bakarken onun içindeki kusurları bulmaya çalışmakta, hatta bunları buldukça daha çok sevinmektedir. Yazar böyle münekkitleri “tenkit cambazı” olarak nitelemektedir. Bunları caminin kubbesindeki sanatkârane özelliği göremeyen cambazlar gibi görmekte, eserin ruhuna nüfuz edemedikleri için de onları eleştirmektedir:

⁴¹ Abdülhak Şinasi. (1327,1921). Ahmet Haşim’in Şiirindeki Yenilik Nedir?. *Yarın*, 1(1): 5-6.

“... Gözleri harf, kelime, imla, nokta ağları altındaki koca bir âlemi, maksat, mana, kuvvet âlemini göremez. Çünkü ne vazifeleri, ne de idrakleri asıl fikri, ruhu, mefkûreyi aramaya müsait değildir. Eğer münekkitlik bu cambazların zahmetinden ibaret olsaydı dünyada güzel, büyük, canlı eser olamazdı. Çünkü her eser mutlaka kusurlu, hatalı, kısmen örümceklidir. Kusursuz olan yalnız Allah’tır. Sanat eseri bir dokuma değildir ki her bir teli ayrı ayrı çekilip yüklensin. Her eser vücuduyla, ruhuyla yekpare, canlı bir bütündür. Ve bütün gibi görülmek, öyle anlaşılacak lazım gelir”⁴²

Yazar, bu tip münekkitleri de muzır görmemek gerektiğini; ancak bunlardan da tıpkı örümcek alan cambazlar gibi birkaç tanesinin yeterli olduğunu, fazlasının kuru kalabalık olacağını belirtmektedir.

Caminin tertemiz ve düzgün bir şekilde görünmesi için ne imam, ne müezzin, ne de o güzel kubbeyi yapan sanatkârdır. Örümcek alan mahsus cambazlar vardır. Yazar bu hayatta her sanata nasıl ihtiyacımız varsa cambaz adamlara da ihtiyacımız olacağını elbette çok fazla olmayabileceklerini, birkaç kişinin kâfi olacağına değinmiştir. Bu konu hakkında şöyle anlatılmaktadır:

“...Sanat eseri bir dokuma değildir ki her bir teli ayrı ayrı çekilip yüklensin. Her eser vücuduyla, ruhuyla yekpare, canlı bir bütündür. Ve bütün gibi görülmek, öyle anlaşılacak lazım gelir. Fakat denilecek ki bu nevi tenkitçiler muzır mıdır? Hayır, bilakis, müfit adamlardır. Fakat dediğim gibi, böyle birkaç tane olursa bütün bu şehir için kâfidir. O da bacakları zincire tırmanacak kadar kuvvetli, kolları tavan süpürgesini kullanacak kadar uzun olmak şartıyla... Gerisi? Kuru kalabalık!”⁴³

İsmail Hakkı Bey camilerde örümcek temizleyen cambazlarla edebiyat âlemindeki münekkitler arasında benzerler kurmuş, bunların asıl görevlerine değinmiş ve hayattaki yerlerinden bahsetmiştir.

İsmail Müştak “Musahabe” adlı yazısını bir arkadaşının sorduğu “ ikinci bir Servet-i Fünun olabilecek misiniz?” sorusundan hareketle yola çıkarak yaptığı musahabeyi anlatmıştır.

İsmail müştak arkadaşına bir anda “Evet” cevabını vermiş olduğunu ve cevabı verdikten sonra düşünmeye başladığından bahsetmiştir. Yazar “Yarın” adlı kendisinin ve arkadaşlarının dergisi ile Servet-i Fünunu karşılaştırmış ve cevabının haklılığını bulmaya çalıştığını dile getirmiştir.

Yazar Servet-i Fünun’un öncülerinden olan Tevfik Fikret’le tanıştığı günü ve o zamanki hissettiği duygularından itibaren düşündüğünü ifade etmiştir. Servet-i

⁴² İsmail Hakkı. (1337,1921). Örümcek Alan Cambazlar. *Yarın*, 2(1): 1.

⁴³ İsmail Hakkı. (1337,1921). Örümcek Alan Cambazlar. *Yarın*, 2(1): 1.

Fünun’u bir inkılap olarak nitelendirmiş, lisanında getirdiği yenilikleri ve açıklığı anlatmıştır. Yazar Servet-i Fünun’un artık ihtiyaçlara tam olarak cevap vermeyeceğini düşündüğünü ve bu düşünce sonunda bir mecburiyet hissederek lisanının daha da geliştirilmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.

İsmail Müştak bu düşüncelerden hareketle “Yarın” dergisinin belki tam anlamıyla bir inkılap olmasa da yeni bir hareketin başlangıcı olabileceği kanaatine varmış, ve arkadaşına verdiği cevabın kendi içinde musahabesini yaparak doğru bir cevap verdiği kanaatine vardığını dile getirmiştir.⁴⁴

Abdülhak Şinasi Bey “Klasiklerin Tercüme ve Tabı - *Iphigénie Tercümesi Münasebetiyle*” yazısında tercümelemlerle ilgili görüşlerini paylaşmıştır.

Yazar görüşlerini Akil Koyuncu Bey’in “*Iphigénie*” adlı eseri çevirisinden yola çıkarak anlatmaya başlamıştır. Abdülhak Şinasi Bey’e göre tercümelemler asla aslını yansıtmaz, ama yazar bu sözüyle tercümeleme karşı olduğu manasının çıkarılmasını istemiyor. Tercümelemler olmazsa eğer birçok eserden mahrum kalınacağını dile getiriyor ama yine de tercümelemlerde asıl anlamdan farklılıklar olduğunu şu sözüyle ifade ediyor:

“... Büyük ölümlerin sözleri kamaşan yıldız ziyaları gibi ila-nihayet yeni manalarla titreyip, devam edip duracaktır.”⁴⁵

Yazar tercümelemlerin çok zor olduğuna değinmiş ama yine de eserin ruhunun yansıtılması gerektiğini söylemiştir. Akil Koyuncu Bey’in tercümelemlerindeki eksikliklerden bahsetmiş, bu eksiklikler tamamlanırsa ancak tercümelemlerin değerinin artacağını ifade etmiştir.

Yazara göre tercüme; eserin çevrildiği yere açılan bir kapıdır ve bu kapı ne kadar geniş tutulursa okuyucu o kadar o dünyayı tanır.

Mehmet Zeki “Tarihi Bir Manzume” yazısında kanunnamelerin, seyahatnamelerin nasıl tarih hakkında bilgi veriyorsa manzumelerinde tarih hakkında önemli bilgiler verdiği anlatılmıştır.

Yazar bu görüşünü örneklerle açıklamıştır. Nedim’in manzumelerinden Lale devrini, Tefik Fikret’in *Sis* adlı eserinden Abdülhamit idaresini anladığımızı dile getirmiştir.

⁴⁴ İsmail Müştak. (1337,1921). Musahabe. *Yarın*, 2(1): 1-2.

⁴⁵ Abdülhak Şinasi. (1337,1921). Klasiklerin Tercüme ve Tabı. *Yarın*, 3(1): 7.

Yazar yazısında Yusuf Efendinin bir manzumesini paylaşarak bu manzumedan defterlerle ilgili bilgi edindiğini göstermiştir.⁴⁶

İbrahim Necmi Bey “Kutadgu Bilig’in Vezni Meselesi” adlı yazısında Kutadgu Bilig’le ilgili bilgiler vermiş ve veznin Türk vezniyle mi yoksa Avrupa vezinleriyle mi yazıldığına dair görüşlerini ve bu konuyla ilgili örneklerini yazmıştır.

İbrahim Necmi, yazısında öncelikle Avrupalıların tarihleriyle nasıl ilgilendiklerini, bizde birkaç gün önceki bilgilerin bile bulunmasının ne kadar zor olduğuyula ilgili görüşlerini paylaşmıştır.

Yazar, daha sonra Türk tarihini yansıtan en önemli eser olan Kutadgu Bilig’le ilgili bilgileri vermiş ve Kutadgu Bilig’in vezni ile bilgilerin ise yetersiz olduğunu düşündüğünü yazmıştır. Yazar birkaç yıl önce vezin araştırması için Alman bir profesör ile metni incelediklerini ve kendisinin okudukça eserin Türk vezni olduğu yönündeki düşüncesinin daha da kuvvetlendiğini yazmıştır. Yazar bu düşüncesini kanıtlamak için yazısında örnekler vermiştir.

İbrahim Bey, vezin ile ilgili düşüncesini Alman profesör ile paylaştığını, profesörün tam olarak karşı çıkmasa da şüphelendiğini yazmıştır. Lakin İbrahim Necmi Bey bunların metni düzenleyen Radolf tarafından yapılan düzeltme vezinleri olduğuna değinmiştir.

İbrahim Necmi Bey durumla ilgili düşüncelerini şu sözlerle anlatmıştır:

“... Böyle eski bir Türk manzumesinin Türk vezniyle yazılmış olması tabii daha hoşumuza giderdi ve Avrupalıların bu yolda ki zannı belki de bu sebeple derince tetkik etmeden kabul etmiş bulunduk. Fakat hakikat bizim zevkimizden ve arzumuzdan evveldir. «Sena, fena, halayık, hakkülyakin, hazir, arş, şek, maker, selam, meth kelimeleri (4) beyitten ibaret» ve «Tengri –azze ve cell- o gitsin apür» (5) ser levhalı olan ilk manzumesinde bile Arapça tesiratını gösteren bu kadim eserin, ruhu gibi vezni de İslami nüfuz altında vücut bulunduğu kabul için tereddüdü caiz göremiyorum.”⁴⁷

Diyerek düşüncelerini anlatmıştır.

İbrahim Necmi Bey yazısında Kutadgu Bilig’in veznin daha çok Türk veznine yakın olduğunu örneklerle belirterek, veznin Türk vezni olarak kabul edilmesinde bir yanlışlık görmediğini dile getirmiştir.

Doktor Nizamettin Ali Bey “Asarı Garibenin Tercümesi” adlı yazısında Garb’ın nelerinin tercüme edilmesi konusuna değinmiştir.

⁴⁶ Mehmet Zeki. (1337,1921). Tarihi Bir Manzume. *Yarın*, 4(1): 12-13.

⁴⁷ İbrahim Necmi. (1337,1921). “Kutadgu Bilig”in Vezni Meselesi. *Yarın*, 5(1): 3.

Yazar neleri tercüme etmemiz gerektiği konusundaki görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“... Garbın iyi ve müfit şeylerini tercüme ettikçe kazanırız, kötü ve muzır şeylerini intihap ettikçe geriler ve ineriz.”⁴⁸

Nizamettin Bey tercümenin ilk defa Sultan Mecit döneminde başladığına ancak o zamanki tercüme anlayışının; garbın siyasi eserlerinin tercüme edilerek, garbın istediği siyasi ıslahatın öğrenileceği gibi yanlış bir yanlılığı olduğunu anlatmıştır. Yazar çeviride önder olan yazarlarımızda ve eserlerinden bahsetmiş ve tercümelerdeki yanlışlıklara değinmiştir.

Ayrıca garpla uzun bir tercüme faaliyetinden sonra ülkemizde konfor taraftarları veya mürteciler gibi birkaç sınıfın teşekkül ettiğinden bahsetmiş ve bu durumun ancak tercümelerde yapılacak sağlam değişikliklerle sona ereceğine dikkat çekmiştir.

Yazar öncelikle siyasi eserleri tercüme etmek yerine ruh varlığımıza hitap eden eserlerin tercüme edilmesi gerektiğinin önemini vurgulamış ve siyasi varlığın bunun devamında geleceğinden söz etmiştir.

Yazar yapacağımız tercümelerin hürriyetimize engel olmayacak tarzda olması gerektiğini anlatmış ve doğru tercüme yöntemlerinden bahsetmiştir.

3.1.7. Mülakat

K. Z “Ahmet Muhtar Paşa Hazretleriyle Mülakat” bir röportaj yazısı niteliğinde olan bu yazıda yazar Müze-i Askeri Müdürü Ahmet Muhtar Paşa ile karşılaşmalarını, sordukları soruları, cevaplarını ve müze hakkındaki görüşlerini anlatmıştır. Yazar Ahmet Muhtar Paşa’ya Aya İrini’nin tarihi hakkında sorduğu soruları ve Ahmet Paşa’nın bu sorulara verdiği yanıtlarını yazmıştır. Böylece yazı okunduğu zaman Aya İrini’nin geçmişi ve şu anki durumu hakkında geniş bir bilgi alınacak hale gelmiştir.

Yazar sorularını sorduktan sonra müzeyi gezdiklerini anlatmış, müzeyle ilgili gözlemlerini yazmış ve müzenin kendilerinde bıraktığı etkiden bahsetmiş. Müzede görülebilecek nesnelere hakkında bilgi vermiş ve neler hissettiğini anlatmıştır.

⁴⁸ Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Asar-ı Garbiye’nin Tercümesi. *Yarın*, 8(1): 2.

K. Z yazısında bir nevi tarihe ışık tutmuş ve müze-i Askerinin geçmişini, şu anki durumunu anlatmış ayrıca memlekette gezilmesi gereken bir yer olduğundan bahsetmiştir. Yazar hem röportaj niteliğinde hem de gezi yazısı niteliğinde bir yazı ortaya koyarak okuyanlara Aya İrini'nin hem tarihini hem de gezilmesi gereken güzel bir yer olduğunu anlatmıştır.⁴⁹

F. N'nin "Uşşakizade Halit Ziya Beyefendi'de Bir Gün" yazısı bir röportaj niteliğindedir. Yazar öncelikle Halit Ziya Bey'in adadaki evinde karşılanmasını ve ilk gözlemlerini anlatmıştır.

Yazının içeriğinde F. N'nin Halit Ziya Bey'e hazırladığı sorular vardır. Bu sorular sayesinde Halit Ziya Bey'in yaşamı ve eserleri hakkında bilgiler sunulmaktadır. Yazarın sorduğu sorular neticesinde; Halit Ziya Bey'in nerelerde yaşadığı, hangi meslekleri yaptığını, İstanbul'a nasıl geldiği hakkında bilgi edinilebilmektedir. Ayrıca Halit Bey edebiyat alanında yazmaya nasıl başladığını, yazmanın hayatındaki yerini anlatmıştır.

Yazar Halit Ziya Bey'e eserleriyle ilgili sorular sormuş Uşşakizade bu sorulara samimi cevaplar vererek eserlerine eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşarak düşüncelerini paylaşmıştır.

F. N yazısında Halit Ziya Bey'e yeni nesil hakkındaki düşüncelerini sormuş, Uşşakizade bu soruyu şu şekilde yanıtlayarak yeni nesil hakkındaki görüşlerini dile getirmiştir:

"... - Yeni nesil hakkında hiç bedbin değilim. Bilakis öyle şahsiyetler, öyle kabiliyetler görüyorum ki bize pek münevver bir ufk-ı sanatın mukadder olduğuna imanım var. fikrimi layıkıyla ifade edebilecek kadar vazıh Türkçe bir kelime bulamayacağım, mukabilini bulursanız bana vekâleten siz istimal ediniz, sanatta (Exclusiviste) olmalarıdır. Bu kelime ile ne demek istediğimi anladınız, mesela mutlaka cümleler kısa olsun, mutlaka terkip yapılmasın, mutlaka az çok müzeyyen tabirat kullanılmasın, mutlaka aruz istimalden sakıt olsun, diyenler pek çok. Ben zannediyorum ki zamanın lütfuna tevdi edilmek lazım gelen şeylere muavenet edilirken ifratkâr olmaktan hazer etmek lazımdır. Ani yapılan ihtilâllardan daima muzır neticeler tevellüt eder. Biz bunu az çok hemen her zeminde tecrübe etmiş bir zamanda yaşıyoruz. Şu kayd-ı ihtirazdan kat-ı nazar hiç methiyegüzârlık endişesiyle hareket etmeksizin söyleyeceğim ki genç

⁴⁹ K. Z. (1337,1921). Müze-i Askeride Bir Gün: Ahmet Muhtar Paşa Hazretleriyle Mülâkat *Yarın*, 2(1): 6-7.

nesil hayat-ı sanat için bila-şüphe kendisinden evvel gelen nesillerden daha ziyade ve daha iyi mücehhezdir..”⁵⁰

F. N yazısı genel olarak Halit Ziya'nın edebi ve günlük yaşamıyla ilgili bilgiler veren bir röportaj yazısı olmuştur. Yazı okunduğu zaman hem Halit Ziya ile ilgili hem de hayat görüşleriyle ilgili kısaca bilgi edinebilecek bir yazı niteliğindedir. Yazar okuyanlarına bu yazısıyla Halit Ziya'yı kısaca olsa da anlatmıştır.

** “Celal Nuri Bey’le Mülakat” adlı röportaj niteliğindeki yazısında 20 ay Malta kalan Celal Nuri Bey’in neler yaptığını anlatmıştır.

Yazar Celal Nuri Bey’e Malta’da zamanını nasıl geçirdiği ile ilgili sorular sormuş Celal Nuri Bey de neler yaptığını, neler yazdığını, neden yazdığını anlatmıştır. Yazar Celal Nuri Bey’e daha önceki yazılarıyla şimdiki yazıları arasındaki farkı sormuş Celal Bey de bu soruları cevaplamıştır. Yazar son olarak yeni eserlerinin şu anki durumuyla ilgili bilgi vermiştir.

Yazar yazısında Celal Nuri Bey’in Malta sürgününden kısaca bahsetmiş ve Celal Bey’in yazın hayatıyla ilgili bilgiler vermiştir.⁵¹

Röportaj niteliğindeki “Rauf Ahmet Beyefendi’yle Mülakat” yazıda **’ın Ahmet Rauf Bey’e yaptığı ziyaret anlatılmıştır.

** Ahmet Rauf Bey’e hayatı, tababet hakkındaki düşünceleri, diploması hayatı, Ankara seyahati, gazetecilik hakkındaki görüşleri sormuş ve cevaplarını okuyanlarla paylaşmıştır.

İstikbale ilgili sorulan soruda ise Rauf Bey görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“... Siyasyatta kehanet tehlikelidir. İnsani yarın her vakit tekzip edebilir. Bu sualinize yalnız milli varlığımızı ve istiklalimizi kurtarmaktan katıyen emin olduğumu söylemekliğime müsaadenizi rica etmekle iktifa edeceğim.”⁵²

Yazar yazısında Ahmet Rauf Bey’in hayatından kesitleri Rauf Bey’in kendi ağzından anlatmıştır.

Yazar “Ahmet Rasim Bey’de Bir Gün” yazısında Ahmet Rasim Bey’le geçirdiği bir günü anlatmıştır. Ahmet Rasim Bey’le nasıl karşılaştığını, nereye oturduklarını ve dergi namına sorduğu soruları ve cevapları paylaşmıştır.

⁵⁰ F. N. (1337,1921). Uşşakizade Halit Ziya Beyefendi’de Bir Gün. *Yarın*, 3(1): 3-6.

⁵¹ **. (1337,1921). Celal Nuri Bey’le Mülakat. *Yarın*, 5(1): 8.

⁵² **. (1337,1921). Rauf Ahmet Beyefendi ile Mülakat. *Yarın*, 6(1): 4.

Yazar Ahmet Rasim Bey'e eğitimini, yazmaya nasıl başladığını, eserlerini ve günümüzdeki yazarlarla ilgili görüşlerini sormuş ve cevaplarını anlatmıştır. Yazar daha sonra sorulacak sorusu kalmadığından Ahmet Rasim Bey'le gününü sonlandırdığını yazmıştır.

K. Z yazmış olduğu yazısında okuyanlarına Ahmet Rasim Bey'le ilgili kısaca bilgi vermiştir.⁵³

F. N "Hüseyin Rahmi Bey Efendi'yi ziyaret" adlı yazısında Hüseyin Rahmi ile yaptığı görüşmeyi anlatmıştır.

Yazar, Hüseyin Rahmi'nin Heybeliada da ki evine gittiğini, buluşma saatine kadar nasıl vakit geçirdiğini, eve gittiği zaman alındığı odadaki gözlemlerini anlatmıştır.

F. N, Hüseyin Rahmi Bey'le selamlaşma anından itibaren gözlemlerini anlatmıştır. Hüseyin Rahmi'nin Servet adındaki kedisiyle karşılaşmasını ve Hüseyin Rahmi Bey'in kedisiyle tanışma hikâyesinden bahsetmiştir. Yazıda ayrıca Hüseyin Rahmi Bey'in ağzından hayatıyla ilgili bilgiler vermiştir. Bu bilgiler içerisinde Hüseyin Rahmi'nin nerede doğduğu, hangi okullarda okuduğu, nerelerde görev yaptığı ve yazı hayatına nasıl başladığı yer almaktadır.

Yazıda Ahmet Mithat Efendi'nin Hüseyin Rahmi'nin hayatındaki önemi ve Hüseyin Rahmi'yi yazmaya nasıl teşvik ettiği anlatılmıştır. Ayrıca yazıda Hüseyin Rahmi'nin eserlerinin içeriğe hakkında bu eserleri nasıl ve ne zaman yazdığı, hangi gazetelerde yazılarının çıktığından bahsedilmiştir ve Hüseyin Rahmi ile ilgili birçok bilgi ayrıca Hüseyin Rahmi'nin yazın hayatındaki düşünceleri, hangi yazarları okuduğu genişçe anlatılmıştır.

F. N yazısında okuyanlarına Hüseyin Rahmi Bey'le ilgili geniş çerçevede bilgi vermiştir.⁵⁴

3.1.8. Dil

**,"Elsine-Hudut" adlı yazısında dillerin sınırlarından, tasvirlerinden söz etmiştir. Lisanların nasıl ortaya çıktığından bahsetmiş ve bunu çeşitli örneklerle anlatmıştır. Yazar lehçelerin köküne değinmiş, lisanların oluşmasında tasvirlerin

⁵³ K. Z. (1337,1921). Ahmet Rasim Bey'de Bir Gün. *Yarın*, 6(1): 5.

⁵⁴ F. N. (1337,1921). Hüseyin Rahmi Beyefendi'yi Ziyaret. *Yarın*, 8(1): 10-11.

önemini dile getirmiştir. Yazara göre lisanların ortaya çıkmasında tasvirlerin büyük önemi vardır, yazar bu düşüncesini şu sözlerle kanıtlamaya çalışmıştır;

“... bir kartal resmi bu hayvanın Mısır lisanında delalet ettiği kelimenin ilk harfi olan A ile ifade edilir. Aynı şart dahilinde el resmi T harfine delalettir.”⁵⁵

Yazar kısaca lisanın nasıl oluştuğuna, kavimler arasındaki farklılıkların nedenlerine, bunların nasıl yansıdığına ve lisan tasvirlerine değinmiştir.

3.2. SANAT YAZILARI

3.2.1. Resim

Namık İsmail “Sanat Musahabesi: Klasik, Fütürist ve Primitif Ressamlar Hakkında Bazı Fikirler..” yazısında çeşitli türlerdeki ressam ve o ressamın resimlerinin kendisi üzerinde bıraktığı etkiyi örneklerle anlatmıştır. Namık İsmail aslında bizim fikirlerimize uzak olduğu için kabul etmediğimiz şeylerden yoksun kaldığımızı anlatmaya çalışmıştır. Yazar bizde olmayan olguları doğru kabul etmediğimiz için uzak kaldığımız fikirlerden fütürizmi örnek vererek konuyu anlamlandırmıştır. Verdiği örneklerle duyguya dikkat çekmiştir. Griçenko'nun resimlerinden bir şey anlamasa da resimleri çok sevdiğini ve beğendiğini anlatmaktadır. Namık İsmail'e göre sanatın bir usul ve kaidesi olmamalıdır. Nitekim fütüristlerin de yapmaya çalıştıkları budur aslında.

Yazar, klasik sanatla yeni sanatı karşılaştırmış ve yeni sanatı “...dimağdan ziyade sinirlerle, hislerle duyulan sanattır” diye tanımlamıştır. Siena civarında gittiği bir kilisedeki gözlemlerini paylaşarak primitiflerin sanatını anlatmıştır. Kilisedeki duvar resimlerinin kendisi üzerindeki etkisini yansıtmış, her ne kadar duvar resimlerini tam olarak kavrayamasa da derinden etkilenmiştir. Aslında önemli olanın bu olduğunu vurgulamıştır. Klasik ressamın basmakalıp eserleri ile bu eserleri karşılaştırmış klasik resme göre primitiflerin eserleri ona harikulâde görünmüştür.

Namık İsmail yaptığı karşılaştırma ve tahlillerle sanatın bir kalıbının olmaması gerektiğine dikkat çekmiş, önemli olanın hisler olduğunu vurgulamıştır.⁵⁶

⁵⁵ **. (1337,1921). *Elsine-Hudut. Yarım*, 10(1): 15.

⁵⁶ Namık İsmail. (1327,1921). *Sanat Musahabesi: Klasik, Fütürist ve Primitif Ressamlar Hakkında Bazı Fikirler... Yarım*, 1(1): 3-5.

Ressam Ali Sami Bey “Ressamlıkta Yeni Cereyanlar” adlı yazısında ressamlıktaki gelişmelerden, öncelikle ressamlığın ne zaman başladığından ve nasıl geliştiğinden, bazı tarzlardan yana bilgiler vermiştir. “...Bizim tesircilik namı verdiğimiz bu meslek son zamanlarda oldukça moda olan bir tarz-ı tersimdir.” diyerek empresyonizmden, ressamların resimlerini bu doğrultuda çizdiğinden bahsetmiştir. Yazar bu konunun nereden çıktığına, ressamlığın tarih içindeki değişimlerine değinmiştir.⁵⁷

Ressam Ali Sami “Ressamlıkta Yeni Cereyanlar” adlı yazısında ressamlıktaki son gelişmeleri anlatmıştır. “Zem” kelimesiyle karşıladığı sanattaki aşırılıkları ve bunlardan bir şey anlaşılmadığını dile getirmiştir. Yazar yaşadığı bir olayı anlatmış, makinelerin işleyişinden söz etmiş ve resimdeki durumu şu sözlerle birbirine benzetmiştir:

“Şu hadise tuhaf olmakla beraber zannedersem doğruya karip bir misaldir, çünkü vapurun makinesi nasıl iyi kötü bir ahenk temsil ediyorsa bir tabloda da velev fena yapılmış olsun öyle bir renk ahengi bulunabilir, bu itibarla sujestibone olmanın tesirâtı inkâr edilemez, fakat sanatın kati velayetgayyer olan kavaidi böyle mevhum düşüncelerin fevkindedir, nihayet o benzetişler olsa olsa vapurun makinesi kadar bir lisan-ı hakikat ifade eder”.⁵⁸

Ali Sami Bey, Sanayi-i Nefise Mektebi’nde Paris’e gönderilen “Gurup” adlı tablodan ve tablonun ne kadar beğenildiğinden bahsetmiştir. Yazar yazısının devamında sanatla ilgili düşüncelerini şu şekilde dile getirmiştir:

“Milliyet, beşeriyet ve say ve amel prensiplerinde olduğu gibi hayat-ı tersim ve tasvirde de velev pek iptidai ve nakıs düşüncelerin sevgiyle olsun, arılan ve beklenen bir yeniliğe doğru bir temayül hissediliyor, belki bu gayretlerden bugünün ve geçen asrın sanat duygularına zıt fakat daha sevimli, daha ulvi, daha beşeri, bir sanat doğar, belki ona nispetle bugünü ve dünü pek iptidai buluruz!”

Ali Sami Bey, dogmatik sanat ruhundan ve bizim milletimizin yanlış yollarda olduğunda yakınlık yazısını noktalamıştır.

⁵⁷ Ressam Ali Sami. (1337,1921). Ressamlıkta Yeni Cereyanlar. *Yarın*, 8(1): 4-5.

⁵⁸ Ressam Ali Sami. (1337,1921). Ressamlıkta Yeni Cereyanlar. *Yarın*, 9(1): 7,10.

3.2.2. Tiyatro

Yarın mecmuasının çeşitli yazarlar tarafından yazılan temaşa yazılarında, okurlara tiyatro oyunları ile ilgili bilgiler verilmiş, temaşa ile ilgili sorunlara değinilmiş ve çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Mehmet Münci Bey “Kış Mevsimi İptidasında Temaşa Âlemi” yazısında Türk Tiyatrosu topluluğundan ve Darülbedayi’den bahsetmiştir. Yazar, Türk Tiyatrosu’nun ilk eserini sergilediğini ve oyuncuların çoğunun Darülbedayi’den geldiklerini, Darülbedayi’nin çok fazla oyuncu kaybetmesi üzerine yaşadığı kötü dönemi ve bu döneme ne kadar sürede gelindiğini, bunun sebeplerini, bunda Darülbedayi’nin hatalarını, bu durumdan Türk Tiyatrosu’nun dersler çıkarması gerektiğini anlatmıştır. Yazar yazısını Darülbedayi’nin durumu hakkındaki üzüntüsünü dile getirerek ve Türk Tiyatrosu için durumun farklı olmasını umut ederek bitirmiştir. Mehmet Münci Bey yazısını aslında Türk Tiyatrosu’na yol gösterici nitelikte yazmış, Darülbedayi’nin düştüğü duruma düşmemesi için yapması gerekenlerden bahsetmiştir.⁵⁹

Selim Nüzhet “İlk Göz Ağrısı” adlı yazısında Türk Tiyatrosu’nun ilk temsilinde Faruk Nafiz’in “İlk Göz Ağrısı” unvanlı eserinin sahnelendiğini ve bu temsille ilgili görüşlerini dile getirmiştir. Faruk Nafiz’in Paul Hervio’dan çeviri olan eserinin perdeye nasıl nakledildiğini anlatmıştır. Yazar içerikle ilgili bilgi vermiş, piyesin konusundan bahsetmiştir. Kendisinin eseri “sade” bulunduğunu dile getirmiş ve bu kelimenin yanlış anlaşılmalara sebep vermemesi için biraz daha açıklayıcı olarak düşüncelerini anlatmıştır. Yazar eserin izleyicilerin üzerindeki etkisini de gözlemlerinden yararlanarak açıklamaya çalışmıştır. Son olarak oyuncularla ilgili düşüncelerini paylaşarak yazısını sonlandırmıştır.⁶⁰

Selim Nüzhet, “Raşit Rıza Bey” başlıklı yazısında Raşit Rıza Bey’in tiyatrodaki yerinden bahsetmiş, hayatıyla ilgili bilgiler vermiş, ayrıca tiyatroya ne zaman başladığı, hangi oyunlarda rol aldığı ve tiyatroya katkılarını anlatmıştır.⁶¹

Selim Nüzhet Bey, “Emin Beliş Bey” adlı yazısında Emin Beliş Bey’in sahne hayatından, oynadığı oyunlardan, ilk defa ne zaman sahneye çıktığından, daha önce Darülbedayi’de oynadığından, orada hangi oyunlarda temsil göreviyle

⁵⁹ Mehmet Münci. (1327,1921). Kış Mevsimi İptidasında Temaşa Âlemi. *Yarın*, 1(1): 13.

⁶⁰ Selim Nüzhet. (1337,1921). İlk Göz Ağrısı. *Yarın*, 2(1): 12.

⁶¹ Selim Nüzhet. (1337,1921). Raşit Rıza Bey-Emin Beliş Bey. *Yarın*, 3(1): 11-12.

bulduğundan ve Türk Tiyatrosu'na geçişinden ve hâlihazırda hangi oyunlarda oynadığından bahsetmiştir.⁶²

Selim Nüzhet Bey “Ceza” adlı yazısında Celal Sahir ve Ziya Bey’in Biriyo’dan çevirdikleri “Ceza” adlı oyunun gösterisi hakkındaki görüşlerini anlatmıştır. Eseri Türkçe olarak düşünerek eleştirdiğini dile getirmiş, oyunun perdeleri hakkında bilgi vermiş ve piyesin konusunu paylaşmıştır. Yazısının devamında birkaç eleştiride bulunmuş fakat yine de oyunun muhteşemliğini dile getirmiştir. Oyuncuların da mükemmel derecedeki oyunculuğundan bahsetmiş ve rolleri ne kadar ağır olursa olsun nasıl altından kalktıklarını anlatmıştır.⁶³

İbrahim Necmi Bey “Leyla” adlı yazısında aynı adlı oyunla ilgili gözlemlerini anlatmıştır. Yazar öncelikle Mehmet Rauf Bey’in eski bir eseri neden adapte etmeye çalıştığından bahsetmiş, daha sonra oyunun perdeleri ile ilgili bilgiler vermiştir. Oyuncu seçiminin çok yerinde olduğundan oyuncuların sahnedeki görevlerinin çok gerçekçi olduğunu dile getirmiştir.

“... Oyunun hassas parçalarında hususiyle en mühim iki şahsını temsil eden Eliza Binemeciyan Hanım’la Raşit Rıza Bey pek muvaffak oldular. Daima o hassasiyet vadilerinde kalsalardı, hele üçüncü perdeden sonra o zehirli, intihar dördüncü perdeye lüzum görülmeseydi, daha fazla ve daha haklı alkışlar toplayacaklardı. Dercettiğimiz resim, bu hassas ve muvaffakiyetli levhalardan birinde güzide mümessilimizle mümessilemizin vaziyetini gösteriyor.”⁶⁴

Yazar birkaç eserde *Leyla* eserini karşılaştırarak Türk Tiyatrosu’yla ilgili görüşlerini bildirmiştir.

Mahmut Esat Bey “Mazi” adlı yazısında tiyatroyla ilgili geçmişten bugüne yayınlanan haberlerden bahsetmiştir. Geçmişte tiyatroya verilen önemin daha az olduğuna dikkat çekmiş ve bunu göstermek için yıl yıl ve örnek vererek tiyatroyla ilgili haberleri, gazetelerin tutumlarını anlatmıştır. Bu haberlerin tekrarından yakınmıştır. Yazar bu tekrar eden olayları, “... Bu keşmekeşler kısa ve uzun fasılalarla Meşrutiyet’e kadar devam etmiştir.”⁶⁵ sözleriyle toparlamıştır.

İbrahim Necmi Bey “Kış Mevsimi Faaliyetleri” adlı yazısında Darülbedayi’nin vaziyetinden, Türk Tiyatrosu’nun temsillerinden, operet heyetlerinden ve Burhanettin Bey’den bahsetmiştir. Bu sene kış mevsiminin tiyatro

⁶² agy.

⁶³ Selim Nüzhet. (1337,1921). *Ceza*. *Yarın*, 4(1): 8-9.

⁶⁴ İbrahim Necmi. (1337,1921). *Leyla*. *Yarın*, 5(1): 9.

⁶⁵ Yesarizade Mahmut Esat. (1337,1921). *Tarih Tekerrürden İbarettir*. *Yarın*, 6(1): 14-15.

sahnelerinde hareketli geçtiğinden söz etmiş, bu hareketliliğin başında Darülbedayi'nin olduğunu düşünen İbrahim Necmi Bey Türklerin Darülbedayi'ye yeteri kadar sahip çıkamadığından yakınmış, ecnebilerin bile Darülbedayi'ye daha çok önem verdiğini dile getirmiştir. Yazar buna rağmen Darülbedayi'nin elinden geleni yaptığını, oradan ayrılan sanatkârların oyunlarından söz etmiştir. Yazar ayrıca *Meçhul* adlı macera bir eserden bahsetmiş, bununla ilgili yanlışlıklara değinmiş ve Burhanettin Bey'in son eseri ile ilgili bilgiler vermiştir. Yazısını memleketteki kuvvetli sanat unsurlarının bir araya gelmesiyle birçok başarının sağlanacağını düşündüğünü dile getirerek sonlandırmıştır.⁶⁶

K. H, "Meçhul" adlı yazısında aynı adlı piyesle ilgili görüşlerini anlatmıştır. Sahneye son kez konulan *Meçhul* adlı piyeste bir Macar hikâyesinin anlatıldığına değinmiş ve piyesin konusunu anlatmadan önce piyesin başarılarından bahsetmiştir. Yazar daha sonra piyesin konusu anlatmış ve hangi rolü kimin oynadığından bahsetmiş ve oyuncuların başarılarını dile getirmiştir.⁶⁷

İbrahim Necmi Bey "Hazan Yuvası" adlı yazısında aynı isimli piyesle ilgili bilgi vermiştir. Piyenin Henry Bataille'dan nakledildiğini, konusunu ve sahnelenmesini anlatmıştır. İbrahim Necmi Bey *Hazan Yuvası*'nin konusu şu şekilde anlatmıştır:

"Hazan Yuvası'nda hemen her şahıs, ayrı ve canlı bir simadır: pek namuskâr, metin, nefesine hâkim bir baba, heyecanlı, ihtirasatına mağlup, ihtiyarlamış bir anne, fedakâr, mert, akıllı bir delikanlı, içli, hassas, inzivaperver bir küçük mektepli, lakayt, havaperest, kelebek ruhlu bir aşk maceracısı, sergüzeşt arkasında koşar bir matmazel, kocasına muhabbeti kadar namus prensiplerine de merbutiyeti olan bir genç zevce, her biri ayrı ayrı mühim birer enmuzeçtir, bütün bunları toplayan, hemen kimse de vazih bir kabahat olmadığı hâlde bunlardan öyle bir aile faciası çıkararak bir piyes, pek kuvvetli beşeri vesikalara malik bir eser-i sanat demektir."⁶⁸

Yazar oyuncuların performanslarıyla ilgili de yorum yaparak yazısını sonlandırmıştır.

İbrahim Necmi Bey "Türk Tiyatrosu'nun Klasik Haftası" adlı yazısında o hafta sahnelenen "*Zor Nikâh*" ve "*Aman Hanım, Biraz Sus*" oyunlarını anlatmıştır. Yazar öncelikle *Zor Nikâh*'tan bahsetmiş, tek perdelik bir oyun olmasına rağmen tiyatro tarihimizde uzun bir geçmişi olduğunu anlatmıştır. Türk Tiyatrosu temsil

⁶⁶ İbrahim Necmi. (1337,1921). Kış Mevsimi Faaliyetleri. *Yarın*, 7(1): 13-14.

⁶⁷ Kemalettin Hayri. (1337,1921). *Meçhul*. *Yarın*, 8(1): 15-16.

⁶⁸ İbrahim Necmi. (1337,1921). Türk Tiyatrosu'nda "Hazan Yuvası". *Yarın*, 9(1): 11-12.

heyeti tarafından çok iyi oynandığını ve oyuncuların başarılarını dile getirmiştir. Daha sonra Selim Nüzhet Bey tarafından Anatole France'tan nakledilen “*Aman Hanım, Biraz Sus*” piyesinin konusundan ve komik bir piyes olduğundan söz etmiştir. Yazar lisanla ilgili problemlere değinmiş ve birkaç öneride bulunmuştur. Oyuncuların hangi rolü oynadığını ve başarılarını anlatmıştır.⁶⁹

3.2.3. Sinema

Cevdet Reşit, “Sinema Hakkında Notlar” adlı yazısında Paris’te bir müsamereye katıldığını söyleyerek orada olanları anlatmıştır. Sinemanın bizde yetersiz olduğuna değinen yazar, sinemanın önemiyle ilgili de bilgiler vermiştir. Sinemanın hükümetler ve partiler tarafından propaganda amaçlı kullanıldığından yakınmış ve bizde de sinemanın gelişimi için olması gerekenlerden söz etmiştir:

“...Sinemanın propaganda ehemmiyetini takdir ve bundan azami istifadeyi temin etmek bizim için vazifedir. Türk’ün mazisini, Şark’ın hakiki ruhunu tanıttırarak lekesini silmek için vakit gelmiştir.”⁷⁰

Cevdet Reşit Bey “Sinema Hakkında Notlar-2” adlı yazısında sinema ile ilancılığın gittikçe yakınlaştığına dikkat çekmiş, artık ilanların sinema ile verileceğine değinmiştir. Ayrıca ailelerin artık hayatlarını sinemaya alabileceğini, doğum, ölüm, düğün gibi olayları sinemaya alıp daha sonra hatırlamak için izleyebileceklerini söylemiştir. Yazıda “pelikol”den bahsetmiş ve perdede nasıl kullanıldığını anlatmıştır. Bizdeki sinema ile ilgili şu sözleri dikkat çekicidir:

“Bizi asıl işgal edecek ticari ve sanai filmlerdir, bunlar az farklarla ve itibari şekilde birbirlerinden ayrılırlar. Nitekim ki ikisini birleştirerek onlara doğrudan doğruya sanai filmler namını verebiliriz. Bilahare de sanai bir filmin ticari safahatını tetkik ederken, bu sınıftan bazı filmlerin nasıl âmiller taht-ı tesirinde ticari bir mahiyet aldıklarını izah ederiz. Ve de öyle yapacağız.”⁷¹

Cevdet Reşit Bey “Sinema Hakkında Notlar-3” adlı yazısında sinemanın ilerlemesinden bahsetmiş ve bu konu ile ilgili gelişmeleri, sinemanın bir rekabet ortamına dönüştüğünü ve artık çok sayıda film çekildiğini anlatmıştır. Filmlerin satılabilmesi için ihtişamın da önemli olduğundan bahsetmiştir. Özellikle Amerika’da şirketlerin sermayesinin çok yüksek olduğundan ve Zigoto adlı fotoğrafçının anlaşmasından, kendisine ilham gelmesi için sağlanan imkânları anlatmıştır. Yazar

⁶⁹ İbrahim Necmi. (1337,1921). Türk Tiyatrosu’nun Klasik Haftası. *Yarın*, 10(1): 7.

⁷⁰ Cevdet Reşit. (1337,1921). Sinema Hakkında Notlar. *Yarın*, 8(1): 12.

⁷¹ Cevdet Reşit. (1337,1921). Sinema Hakkında Notlar-2. *Yarın*, 9(1): 12-13.

Avrupa’da durumun bu derece olmadığını ancak bu durumun Avrupa’da iyi filmler çıkmaz şeklinde algılanmaması gerektiğine dikkat çekmiştir. Yakında İstanbul’da ekrana gelecek “Üç Silahşörler”den, ne kadara mal olduğundan bahsederek yazısını sonlandırmıştır.⁷²

3.2.4. Müzik

Yarın mecmuasında müzikle ilgili yazılara pek rastlanmaz. Bununla birlikte bazı eserlerin notalarına yer verilmiştir.⁷³

3.2.5. Mimari

Elif Cim, “Ne Ev Ne Bahçe” adlı yazısında son zamanlarda moda olan taraçalarla ilgili bilgi vermiş, apartmanların zemin katına yapılan taraçaların çok kullanışlı olduğunu ve nasıl dizayn edilmesi gerektiğini anlatmıştır. Ona göre taraçalar ne ev ne de bahçe gibi olmalı, bu ikisi arasında bir yer şeklinde yapılmalıdır. Yazar taraçayla ilgili olması gereken şeylerden bahsetmiş yazısını noktalamıştır.⁷⁴

Bedri Tahir, “Asr-ı Hazır Sanat Mimarisinin Esasları” yazısında sanatta istidat üzerinde durmuş, mimarlığı öğrenmenin, onda ısrar etmenin lüzumunu anlatmıştır. Sonraki sayılarda devam edecek olan bu yazıda ağırlıklı konu sanatta istidat meselesidir.⁷⁵

3.3. DİĞER YAZILAR

3.3.1. Kadın

Suphi Nuri “Yarının Kadını” adlı yazısında Türk kadınının gelecekte nasıl bir durum içerisinde olacağından ve nasıl olması gerektiğinden bahsetmektedir. Yazısında eşitliğe vurgu yapmış, Türk kadınının Türk erkeğinden farklı olmadığına dikkat çekmiştir. Kadınların bir mecburiyet olduğu için bir erkekle hayatlarını birleştirmeye zorunlu olmadıklarını belirtmiştir. Sadece aşk ve sevgi gibi sebeplerden dolayı evlenmeleri gerektiği üzerinde durmuştur.

⁷² Cevdet Reşit. (1337,1921). Sinema Hakkında Notlar-3. *Yarın*, 10(1): 12.

⁷³ Ali Rifat Bey. (1337,1921). İstiklâl Marşı (Nota). *Yarın*, 6(1): arka-iç.; Süreyya Bey. (1337,1921). Sevgisiz Sevgiliye (Nota). *Yarın*, 6(1): arka-iç.; Musa Süreyya. (1337,1921). Gurbet (Nota). *Yarın*, 7(1): arka-iç.; Musa Süreyya. (1337,1921). Geçme (Nota). *Yarın*, 9(1): arka-iç.

⁷⁴ Elif. Cim. (1337,1921). Ne Ev, Ne Bahçe. *Yarın*, 8(1): 9.

⁷⁵ Bedri Tahir. (1337,1921). Asr-ı Hazır Sanat Mimarisinin Esasları. *Yarın*, 10(1): 5.

Suphi Nuri erkeğin artık tek başına geçimde yeterli olmadığını, kadının da onun tamamlayıcısı olduğunu söylemiştir. Verdiği örneklerde genel harp esnasında kadınların ne derece önemli olduğunu ve savaşın kazanılmasında ne kadar büyük bir öneme sahip olduğunu göstermiştir.

Sonuç olarak Suphi Nuri Türk kadınına, yarın, ondan nasıl bir kadın olması gerektiğini anlatmış. Kadının kendisini çalıştırıp, yetiştirip, kendini yükseltmesini tavsiye etmiştir. Çünkü Türk kadını yükselirse Türk milleti de yükselir.⁷⁶

İsmail Hakkı Bey “Kadın ve Hayat” adlı yazısında kadınların cemiyet hayatına girmesiyle beraber gelişen düşünceleri anlatmıştır. Cemiyet hayatına giren kadınları eleştirenleri vapuru kaçırınca kendinde suç bulmayıp vapura suç bulan ve iskelede sebepsiz yere tepinenlere benzetmiştir. Bu benzetmeyle kadının cemiyet hayatına girmesinin artık zaruri bir durum olduğunu buna karşı çıkmamanın faydasız olduğunu söylemektedir. Bu konuda farklı düşüncedeki insanların görüşlerini yansıtmıştır. Kadınların sadece bir erkeğe özenme meselesi yüzünden değil aslında artık bu hayatın içinde olmaya mecbur kaldıklarından dolayı cemiyet hayatında olduklarını anlatmıştır:

“... Ben demiyorum ki kadın cemiyet hayatına girerse hemen ve mutlaka mesut olur. Belki daha bedbaht olur. Fakat bugünkü hayat bir ‘zaruret-i elime’dir”⁷⁷

Yazar bu meselelerin bir münakaşa meselesi olmaktan çıkarılmasını ve kadınların bu hayatta nasıl yol alacakları ile ilgili konuşmalar yapılmasının faydalı olacağına değinmiştir.

Cevat Gültekin Bey, “Türk Kızları” adlı yazısında harpten sonra izdivaçlar ve kadının toplumdaki yeriyle ilgili görüşlerini paylaşmıştır. Türk kadınının zekâsını anlatmış, artık eskisi gibi olunmayacağından bahsetmiş Türk kadının eğitimsizlikten dolayı hep hor görüldüğünden, kadınların artık uyanacağından, daha sağlıklı nesiller yetişeceğinden, istikbalin böylece daha güzel olacağından bahsetmiştir.⁷⁸

Mühendis N. “Garibü’ş-şekil Bir Canavar” başlıklı yazısında Fransa’da bir madamın kurt kafalı istakoz kuyruklu bir çocuk doğurduğunu ve bu çocuğun doktor tarafından 38 gün yaşatıldığını anlatmıştır. Yazar yine de annenin çok şanslı

⁷⁶ Suphi Nuri. (1327,1921). Yarının Kadını. *Yarın*, 1(1): 2-3.

⁷⁷ İsmail Hakkı. (1337,1921). Kadın ve Hayat. *Yarın*, 6(1): 1-2.

⁷⁸ Cevat Gültekin. (1337,1921). Türk Kızları. *Yarın*, 3(1): 12-13.

olduğuna değinmiştir. Çünkü eğer eski zamanlarda böyle bir olay yaşansaydı muhtemelen kadın da ldrlecekti.⁷⁹

3.3.2. Kadın ve Moda

Seniye Servet, “Kadın ve Moda” genel başlığını taşıyan yazılarında günün modasına ilişkin bilgiler vermektedir. Gelin elbisesi, garnitrler, kemerler, sonbahar elbise řekilleri⁸⁰; kış mevsiminin yaklaşması dolayısıyla ihtiyaç duyulan mantolar, kumaşlar ve renkleri, savaş dolayısıyla parasızlık çok yaygın olduğu için hanımlara tasarruflu kullanım için öneriler ve İspanyol modasının yaygınlıđı⁸¹; tayyörlerde modanın ne olduğu ve en güzel tayyrn hangi model olduđu⁸²; kışın mantoların nasıl olacağı, keplerin demode olduğu, düğün elbiselerinin nasıl olması gerektiği, çarşaf ve ayakkabı modasının durumu⁸³; yılın manto modası ve Japone mantoların moda olduğundan mantolardaki aksesuarlar, tayyör modası, ayrıca elbise ve i amaşı modası ve kullanılan kumařlar⁸⁴; gelin elbisesinin nasıl olması gerektiği, duvağın, kumaşın, garnitrlerinin ve kemerlerin modası⁸⁵; ocuk elbisesi modelleri, ocuk ayakkabıları, tayyörler, elbiseler, kumaşlar, krkler⁸⁶; elbiselerdeki modanın kadife olduğu, kumaş ve kadife türleri, şemsiyelerden, boneden istenilince nasıl abajur ve el çantası yapılabileceđi⁸⁷; bluzlar, yelekler, kumaşlar, elbiseler, elmaslar, modanın ne olduğu ve hanımların nasıl giyinmeleri gerektiđi⁸⁸ gibi pek çok moda konusu ele alınmaktadır.

3.3.3. Spor

Ali Seyfi Bey, “Spor Nedir? Sıhhi, Ahlaki, İçtimai Muvaffakiyeti ve Faydası” başlıklı yazısında, insanların spora önce sadece eğlence aracı olarak baktıklarını, sonradan önemini anladıklarını anlatmıştır. Yazının genelinde sporun hayati bir önemi olduğuna dikkat çekilmiştir. Sporun yararı sadece sporu yapana değil aynı zamanda izleyenendir de. Yazar hükümetin spora yeterince önem

⁷⁹ Mühendis N. (1337,1921). Garibü’ř-şekil Bir Canavar. *Yarın*, 4(1): 10-11.

⁸⁰ Seniye Servet. (1327,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 1(1): 16.

⁸¹ Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 2(1): 9-10.

⁸² Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 3(1): 13.

⁸³ Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 4(1): 9-10.

⁸⁴ Seniye Servet. (1337,1921). Kadın. *Yarın*, 6(1): 10.

⁸⁵ Seniye Servet. (1337,1921). Modaya Dair. *Yarın*, 7(1): 8.

⁸⁶ Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 8(1): 13.

⁸⁷ Seniye Servet. (1337,1921). Kadın ve Moda. *Yarın*, 9(1): 11.

⁸⁸ Seniye Servet. (1337,1921). Kadın. *Yarın*, 10(1): 9-10.

vermediğini de vurgulamıştır. Spor beden ve beyine yararına da dikkat çekerek yazısını bitirmiştir.⁸⁹

Ali Seyfi Bey, “Bizde Spor” adlı yazısında geçmişten bugüne sporu anlatmış ve mukayese etmiştir. Sporun insanoğlunun hayatında hep var olduğuna bunun keyfi değil mecburiyetten olduğuna değinmiştir. Örnekler vererek bu düşüncesini kanıtlamaya çalışmıştır. Bizdeki sporun gelişimini genel harptan önce ve sonra olarak ikiye ayırmış, harptan önce daha bir gelişim olduğuna dikkat çekmiştir. Sporun gelişmemesinin nedenini insanlarımızın tembelliğine ve her şeyi dışardan beklmelerine bağlamıştır.⁹⁰

Ali Seyfi Bey, “Faaliyet ve Şekl-i Beden” yazısında faaliyetlerin beden şekli üzerindeki etkisini anlatmış, batıni ve sadri biçim arasındaki farklardan bahsetmiştir.⁹¹

Ali Seyfi Bey, “İhtikan-ı Dem” adlı yazısında kan sıkışması ya da kan toplanmasından söz etmiştir. İhtikanı, “Kanın, harekette bulunan uzuvlara koşması oralarda fazla kan bulunmasını, kan birikmesini mucip olur ki buna (ihtikan_congestion) diyorlar.” diyerek anlatmıştır. Yazar kanın ne kadar gerekli olduğunu, işlevlerini, doğru sporu ve bunun yararlarını anlatmıştır.⁹²

Ali Seyfi Bey, “Sporda Maharet” adlı yazısında sporun faydalarına değinmiş ve sporun bir mücadele olduğunu tekrar etmiştir. Sporda başarılı olmak için en temel özellik şuurlu olmaktır. Spor için mücadele ve rekabet gerekir. Bu durum sadece spor alanında değil hayatın her alanında olmalıdır. Ancak sabırlı ve şuurlu olmakla, sağlam adımlarla ilerlemekle başarı gelebilir.⁹³

M. Sami Bey, “Avrupa Kadınları” adlı yazısında sporda Fransız ve İngiliz kadınlarının atletizmdeki başarısını anlatmıştır.⁹⁴ “Amerikalı Matmazel (Ethelda)” yazısında büyük olimpiyat yarışlarında sürat ve çabuklukta şampiyonluk kazanan Matmazel Ethelda’dan bahsetmiştir. Yazar Avrupa’da kadınların artık erkeklerin yaptığı sporları da yaptıklarını ve başarılı da olduklarını yazmıştır. Bizim

⁸⁹ Ali Seyfi. (1327,1921). Spor Nedir? Sıhhi, Ahlaki, İctimai Muvaffakiyeti ve Faydası. *Yarın*, 1(1): 10-11.

⁹⁰ Ali Seyfi. (1337,1921). Bizde Spor. *Yarın*, 2(1): 14.

⁹¹ Ali Seyfi. (1337,1921). Faaliyet ve Şekl-i Beden. *Yarın*, 3(1): 13-14.

⁹² Ali Seyfi. (1337,1921). İhtikan-ı Dem. *Yarın*, 6(1): 15-16.

⁹³ Ali Seyfi. (1337,1921). Sporda Maharet. *Yarın*, 7(1): 9-10.

⁹⁴ M. Sami. (1337,1921). Avrupa Kadınları. *Yarın*, 5(1): 15.

kadınlarımızın da kendi sağlıkları için bir yerden başlamaları gerektiğine dikkat çekmiştir.⁹⁵

M. Sami, “Boks” adlı yazısında aslında bizdeki kulüplerin sporculara diğer sporcular hakkında yeterince bilgi vermemesinden yakınmıştır. M. Sami yazısında “*Yarın*” mecmuasında spora daha geniş yer vereceklerini ve sporcular için görsel de olacak bir kaynak oluşturacaklarını anlatmıştır.⁹⁶

M. Sami Bey, “Sırıkla Atlama” yazısında sıırıkla atlamanın nasıl bir olimpiyat oyunu hâline geldiğini anlatmıştır. Yazar, sıırıkla atlamanın geçmişte askeri ve dere boylarını geçme amaçlı kullanıldığını ama asrımızda Amerikalılar sayesinde bir olimpiyat oyunu olduğunu yazmıştır. Bunun ustasının Amerikalılar olduğuna değinmiş ve Amerikalı sporcular Foss ve Anors’un olimpiyat oyunlarındaki derecelerini ve tarzlarını anlatmıştır. Yazar Amerikalıların bu işte iyi olduğuna değinmiş ve yazısında yıllara göre olimpiyat derecelerini gösteren bir cetvel paylaşarak Amerikalıların usta olduğunu kanıtlamıştır. M. Sami Bey bizim gençlerimizin de bu sporla ilgilenmesini tavsiye etmiştir.⁹⁷

M. Sami Bey, “Yüzücülük” adlı yazısında yüzücülükle ilgili olarak olimpiyattan bahsedip kadın ve erkek birincilerin Almanlardan çıktığını söylemiştir. Fransızların gazetelerinde Alman sporcularla kendi sporcularını karşılaştırdıklarını 1924’te Fransa’da yapılacak olimpiyat oyunlarını için Almanlarla büyük faaliyetle çalıştıklarından söz ettiğini anlatmıştır. Yazar bizim ülkemizde yüzücülüğe çok önem verilmediğinden, bunda harbin de etkisi olduğundan bahsetmiştir.

Yüzücülüğün Avrupa ve Amerika’da kadınlar için moda olduğundan ve bizim ülkemizde son günlerde kadınlarda denize rağbetin fazla olduğunu, önümüzdeki yaz bizde de durumun daha ileriye gideceğini düşündüğünü anlatmıştır.⁹⁸

Cemil Münir Bey “Binicilik” adlı yazısında her ne kadar otomobiller çağında atlardan da yararlanacağımız için binicilik hakkında bilgi vermiştir. Yazar biniciliğin bir fen olduğuna değinmiş ve binicilikle ilgili bilinen genel yanlışlara

⁹⁵ M. Sami. (1337,1921). Amerikalı Matmazel (Ethelda). *Yarın*, 3(1): 14.

⁹⁶ M. Sami. (1337,1921). Boks. *Yarın*, 2(1): 13.

⁹⁷ M. Sami. (1337,1921). Sırıkla Atlama. *Yarın*, 4(1): 13-14.

⁹⁸ M. Sami. (1337,1921). Yüzücülük. *Yarın*, 7(1): 9.

değınmiştir. Atlarla ilgili bilgiler vermiş, atların otomobille ilgili korkularını bilgi verir nitelikte açıklamıştır.⁹⁹

Ali Seyfi Bey, “Güreş ve Amatörlerimiz” adlı yazısında güreşin ülkemizdeki yerinden, alafranga güreş için uygun mevsimden, amatörlerin güreşle daha çok kışın meşgul olduğundan bahsetmiştir. Bunun havadan kaynaklandığına değınırken bazı güreşçilerin önemli hareketlerini de anlatmıştır. Ülkemizde güreşle uğraşanların sayısının artmasına rağmen uygun salonların olmayışından yakınmakta, bu konuda çok ilerilere gideceğimizi düşünmektedir.¹⁰⁰

M. Sami, “Karakucak” adlı yazısında serbest güreş ve yağlı güreşi karşılaştırmıştır. Türk güreşi ve yağ güreşinin farklı şeyler olduğu üzerinde durmuş ve ikisini de ayrı ayrı açıklamıştır. Yazar yağlı güreşin temelini Rumlara ait olduğunu Türklerin Avrupa’ya gittikleri zaman bu durumu gördüklerini ama onların yine de karakucaktan vazgeçemediklerini, Türk güreşinin yağlı güreşten üstünlüklerine değınmış, bizim sporcularımızın Türk güreşinde aldıkları derecelerin daha üstün olduğunu anlatmıştır. Bizde yağlı güreşle uğraşanların da Türk güreşi yani karakucağa geçmeleri gerektiğine, bu şekilde daha başarılı olunacağına değınmış ve bu konuda hala yardım edebilecek güreşçilerimiz olduğunu söylemiştir.¹⁰¹

“Son Haftanın Spor Şuunu” adlı yazıda Galatasaray’ın Avrupa macerası, takımın neden mağlup olduğu, mağlubiyetlerden sonra uyumadan çalışıp nasıl galip geldikleri anlatılmıştır. Ayrıca yazıda boksa da yer verilmiş, ölen bokşçu Pakrat Efendi’den, cenazesinden ve daha sonra fakir ailesi için yapılandan bahsedilmiştir. Yazıda değınılan bir diğerkonu, “Türkiye İdman İttihadı”dır.¹⁰²

3.3.4. Tarih

Tarih yazıları içinde en dikkati çeken yazı “Giritli Sırrı Paşa Merhumun Metrukât-ı Kalemiyesinin 93 Muharebesi Tezahüratından” başlığıyla verilen yazı dizisidir. Bu yazı dizisinde Vidin’deki ordu Gazi Osman Paşa’yla Plevne’ye gidince Vidin’in savunmasız kalmasını, içerde yaşanan tartışmaları, mücadeleleri,

⁹⁹ Cemil Münir. (1337,1921). Binicilik. *Yarın*, 8(1): 8; Cemil Münir. (1338,1922). Binicilik. *Yarın*, 18(1): 9.

¹⁰⁰ Ali Seyfi. (1337,1921). Güreş ve Amatörlerimiz. *Yarın*, 9(1): 15.

¹⁰¹ M. Sami. (1337,1921). Karakucak. *Yarın*, 10(1): 14-15.

¹⁰² **. (1327,1921). Son Haftanın Spor Şuunu. *Yarın*, 1(1): 11.

hıyanetleri anlatmaktadır. Varna ve Şumnu muharebeleri de bu dizinin devamı olarak tefrika edilmiştir.¹⁰³

Mehmet Zeki Bey “Osmanlı Türkleriyle Tarihi Nazarında: Edirne” adlı yazısında Türkler için Edirne’nin önemini anlatmıştır. Edirne’nin içinde bulunduğu o günkü durumu şu sözlerle özetlemiştir:

“...Hülasa bütün tabii güzellikleri, muazzam kubbeleri narin minareleri, Türklüğün yedi asırlık hatıraları ve nüfusunun ekseriyet-i kahiresi ile tam bir Türk ve Müslüman şehri olan Edirne sevgili Adana gibi ana vatana iltihak için vakt-i muayyenin hululünü sabırsızlıkla bekliyor.”

Yazar yazısında Edirne’nin tarihi geçmişini, önemini anlatmış ve kurtuluş için günler saydığını söylemiştir¹⁰⁴.

“Memleketimizde Rütbe-i Mülkiye” başlıklı yazıda, ülkemizdeki mülki rütbelerin durumu, geçirdiği fasıllar, Sait Paşa’nın kaleminden aktarılmıştır.¹⁰⁵

Mehmet Zeki Bey’in “İstanbul’un Fethi Evanında Bizanslılar ve Türkler” yazısında, bir zamanlar uygarlığın en önemli temsilcisi olan Rumların, Osmanlı’nın İstanbul’u kuşatması esnasındaki durumu ile oldukça geri bir toplum olarak tarih sahnesine çıkan Osmanoğulları’nın Bizans’ı kuşatması esnasında katettiği mesafe gözler önüne serilerek İstanbul’un fethedilmesindeki fonksiyonu karşılaştırılmalı olarak anlatılıyor.¹⁰⁶

Mehmet Zeki Bey, “Anavatana Kavuşan Adana” başlıklı yazısında, Adana’nın yeniden Türk topraklarına dâhil olması karşısındaki sevincini paylaşıyor. Bu anlamda şair Nabi’nin beyitlerinden yola çıkan yazar, Adana konusunda okuru bir tarih yolculuğuna çıkararak Adana’nın tarihi seyri hakkında bilgi veriyor.¹⁰⁷

3.3.5. Fen

“Yeni Bir Deva: Radyum” başlıklı yazıda radyumun nerelerde kullanıldığı ve halk üzerindeki etkisi anlatılmıştır. Birçok hastalıktan mustarip olan insanlara

¹⁰³ Sırrı Paşa. (1327,1921). Giritli Sırrı Paşa Merhumun Metrukât-ı Kalemîyesinin 93 Muharebesi Tezahüratından. *Yarın*, 1(1): 14; Sırrı Paşa. (1337,1921). 93 Muharebesi Hatıratından-2. *Yarın*, 2(1): 11; Sırrı Paşa. (1337,1921). 93 Muharebesi Hatıratından-3. *Yarın*, 4(1): 10; Sırrı Paşa. (1337,1921). 93 Muharebesi Hatıratından. *Yarın*, 5(1): 13; Sırrı Paşa. (1337,1921). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 8(1): 3; Sırrı Paşa. (1337,1921). Varna, Şumnu Muhaberatı. *Yarın*, 10(1): 11.

¹⁰⁴ Mehmet Zeki. (1337,1921). Osmanlı Türkleriyle Tarihi Nazarında: Edirne. *Yarın*, 10(1): 7-8.

¹⁰⁵ Sait Paşa. (1337,1921). Memleketimizde Rütbe-i Mülkiye. *Yarın*, 6(1): 6.

¹⁰⁶ Mehmet Zeki. (1337,1921). İstanbul’un Fethi Evanında Bizanslılar ve Türkler. *Yarın*, 7(1): 4.

¹⁰⁷ Mehmet Zeki. (1337,1921). Anavatana Kavuşan Adana. *Yarın*, 9(1): 1-2.

umut olan radyum aslında kanser tedavisinde kullanılmaktadır. Yazıda radyum etkileri ve radyum ile ilgili insanların genel görüşü anlatılmıştır.¹⁰⁸

“Çiçekler ve Sinema” başlıklı yazıda da Labreli isminde Fransız âliminin bulduğu sinema makinesiyle görüntülerin nasıl alınmaya başlandığı, hareketiyle bazı şeylerin aşamasının nasıl açıkça insanlar tarafından görülebildiği yazılmıştır¹⁰⁹.

“Bugünkü Fen” başlığı altında Mühendis F., o günün en mükemmel mikroskoplarının bir milimetrenin iki milyonda biri oranında cisimleri büyüttüğünü, dünyanın en büyük teleskopunun Amerika’nın Boston Rasathanesi’nde olduğunu, tünellerin inşasında karşılıklı olarak tünelin iki tarafından inşaata başlanıldığını belirtiyor¹¹⁰.

Ahmet Cemal, “Renkler ve Ziya-yı Şems” yazısında yazın ve kışın giyilecek renkler konusunda bilgiler vermekte¹¹¹, “Sihhi Bir Banyo Nasıl Edilir?” yazısında da banyo yaparken kullanılan suyun sıcaklığından banyodan sonra yapılacaklara kadar bazı ayrıntılarla sihhi bir banyonun nasıl yapılacağını¹¹² anlatmaktadır.

Ali Nadir Bey “Memleketimizde Fennin Mevki ve Lüzumu” adlı yazısında memleketimizde fennin durumuyla ilgili görüşlerini paylaşmıştır.

“Fen meraklılarımızda iki yanlış meyil var: Birincisi mahdut ve mükemmel bir mıntıkada kesb-i ihtisas yerine bütün şubet-i fende kutup olmak arzusu; ikincisi de hayatta bir istifade-i muayyene gözetmeksizin her öğrenilen şeyi gayri mutlak ve muzlim bir hâlde terk etmek hevesi.”

Ali Nadir Bey’e göre fen bizde vasıta olmalıdır:

“Bizim için fen tatbikatı dolayısıyla bir vasıta olmalıdır. Çünkü fenne bu noktayı nazardan muhtacız ve bizim de fenni gaye telakki edebilmemiz için saha-i tatbikiyesindeki bütün fevaidinden hisse-mend olmuş bulunmaktığımız icap eder.”

Ali Nadir Bey bizdeki fenle Batı’daki fennin farklılıklarına değinmiş, ülkemizin refahı için seviyemizi yükseltmemizi ve bunun için neler yapılması gerektiğini anlatmıştır¹¹³.

¹⁰⁸ **. (1327,1921). Yeni Bir Deva: Radyum. *Yarın*, 1(1): 15.

¹⁰⁹ *. (1327,1921). Çiçekler ve Sinema. *Yarın*, 1(1): 11.

¹¹⁰ Mühendis N. (1337,1921). Bugünkü Fen. *Yarın*, 2(1): 15.

¹¹¹ Ahmet Cemal. (1337,1921). Renkler ve Ziya-yı Şems. *Yarın*, 2(1): 16.

¹¹² Ahmet Cemal. (1337,1921). Sihhi Bir Banyo Nasıl Edilir?. *Yarın*, 2(1): 16.

¹¹³ Ali Nadir. (1337,1921). Memleketimizde Fennin Mevki ve Lüzumu. *Yarın*, 6(1): 11.

Doktor Nizamettin Âli, “Einstein Nazariyatı ve İlimde İnkılâp” başlıklı yazısında Einstein’ın İzafiyet Teorisi hakkında bilgi veriyor:

“Bu adam, Einstein, asırların kıskanarak getirdiği güneş dehasıyla ilim ufkunda o parlayışla parladı ki, gafiller ordusu rüyadan uyanır gibi oldu ve yasla karışık bir hisle gözleri kamaştı. Zira, o kadar sabırlı sayılarla elde edilen ilm-i hakayık ve tesis olunan ilm-i bina birden yıkılıyor ve dağılıyordu. Eğer Einstein’ın darbesi bu muazzam binanın sadece üst katlarına olsaydı, ilim âleminde sık sık görülen hadise-i derdiye heyecansız geçilirdi. Lakin hücumun hedefi doğruca temel idi. Einstein iddia ediyordu ki, öteden beri birer hakikat-i mutlaka olarak tekrar edilen zaman, mekan ve hareket fikirleri mutlak değildir, fakat nispidir ve yine öteden beri kabul edilmesi mecburi zannedilen eterin mevcudiyeti bir vehimden başka bir şey değildir. Zira eter yoktur. Şu hâlde şimdiye kadar tedavül eden hikmet ve mihanik ilimleri, felekiyet ve kimya ilimleri baştan başa değişmeli, yeniden tesis edilmelidir.”

Yazar, Einstein’ın buluşunun ilimde büyük bir inkılâp yarattığı düşüncesindedir¹¹⁴.

3.3.6. Ulaşım

Ali Nadir Bey “İstanbul’da Vesait-i Nakliye” başlıklı yazısında taşıtlarla ilgili bilgi vermiş, tramvay ve tünellerden bahsetmiş, geçmiş ve günümüz kıyaslaması yapmıştır. Tramvayın yoğun olduğu saatlere İstanbul’daki bu konudaki eksikliklere değinmiştir. Yazar ilk yapılması gerekeni şu şekilde anlatmıştır;

“... Evvela tünelin mebdei Galata’da şimdiki yerinde değil Tiring Mağazası’nın mevkiinde, müntehası ise Tünel Meydanı yerine takriben İtalyan Kilisesi civarında olmalıydı. Çünkü İstanbul’dan ve Galata’nın asıl ticaretgâh olan şark cihetinden Beyoğlu’na çıkacak yolcular için tünelin methal ve müntehası lüzumsuz yere merkezden uzaklaşmıştır.”

Yazar ayrıca tünelin hattı, vagonlarıyla ilgili eksikliklere de değinmiş. Lozan’daki sistemle İstanbul’daki sistemi karşılaştırmıştır.¹¹⁵

A. Nadir Bey, “İstanbul’da Vesait-i Nakliye” adlı yazısının bu bölümünde tramvaylardan ve yanlışlıklardan bahsetmiştir. Yazısında Eminönü’nden Şişli’ye tramvayla gitmenin zorluklarından bahsetmiş çoğu insanın bu durumdan tramvay şirketini sorumlu tutsa da sorunun yalnızca onlarda olmadığına değinmiş ve tramvayla ilgili bilgiler vermiştir. Tramvayın nasıl yürüdüğünü, vatmanın yaptığı

¹¹⁴ Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Einstein Nazariyatı ve İlimde İnkılâp. *Yarın*, 9(1): 4-6.

¹¹⁵ Ali Nadir. (1337,1921). İstanbul’da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 5(1): 11-12.

hareketlerin anlamını, tramvay arabalarının neden sadece iki sürata malik olduğunu, manyetik ve elektrik frenlerinin ne olduğunu, yeni vagonlarda duyulan makine gürültüsünün ne olduğunu ve tramvaydaki kusurları ve manasızlıkları anlatmıştır. Yazar hiç masrafsız kusurların giderilmesi için şu öneride bulunmuştur;

“...Yeni hatlar küşadı, tatbiki gayri mümkün nizamlar vazı ve refi, istasyonların tebdili, vakt-i hareketlerin tağyiri ile ahirihi gibi hepimizi pek yakından alâkadar eden mesailde ahalimizin, ve şehir emanetinin haberi bile olmaması ne derece şayan-ı teessüftür. Tramvay şirketinin bilfarz bir kıta ücretini on kuruşa çıkarmaması veya vagonları kamilen kırmızıya boyatması biz karşı bir lütfudur. İhmalimizle tramvayları bize hadim değil kendimizi ecir mevkiine koymuşuz, ne yazık”.¹¹⁶

A. Nadir Bey, “İstanbul’da Vesait-i Nakliye” adlı bir başka yazısında yine İstanbul’da taşıma ile ilgili problemlerden bahsetmiştir.¹¹⁷

Ali Nadir Bey, “İstanbul’da Vesait-i Nakliye” adlı devam niteliğindeki yazısında, Üsküdar-Çamlıca hattının yıllardan beri devam eden tramvay sorununa değinmiş ve bu konuyla ilgili sayısal bilgiler ışığında konuyu açıklamaya çalışmıştır. Yazıda Gemlik Körfezi ve İznik Gölü arasındaki sorunu da anlatarak problemleri azaltmanın yollarını önermiştir¹¹⁸.

3.3.7. İktisat

Namık Zeki Bey, “Anadolu’nun Davası ve İstiklal-i Mali ve İktisadi” adlı yazısında Osmanlı Devleti’nin çöküşü ve harp sırasındaki iktisat durumunu anlatmıştır.

Yazar ekonominin hemen her alanının kötü olduğunu, Türklerin ecnebilere avuç açmak zorunda kaldıklarını, onların ise kendilerini Osmanlı vatandaşlığından çıkarıp düşmanın yanında yer aldığını anlatmıştır. Osmanlı’nın ise bütçe hakkını onlardan aldığını ve bütçe hakkının ne olduğunu da şu şekilde tanımlamıştır:

“...Mana-yı basitiyle bu hak: efrad-ı halktan her birinin kesesi etrafında dönen gerek varidat ve gerekse mesarif üzerinde milletin, hakk-ı tasarrufunu istediği gibi istimal etmesi demektir.”

¹¹⁶ Ali Nadir. (1337,1921). İstanbul’da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 7(1): 14-15.

¹¹⁷ A. Nadir. (1337,1921). İstanbul’da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 9(1): 9-10.

¹¹⁸ Ali Nadir. (1337,1921). İstanbul’da Vesait-i Nakliye. *Yarın*, 10(1): 6.

Yazar hâkimiyet-i milliyeyi devam ettirmek için bir şekilde paraya ihtiyaç olduğuna değinmiştir. İnsanların açlık sınırına dayandığına dikkat çekmiştir. Yazar genel olarak durumu şu sözleriyle ifade etmiştir;

“...10 Ağustos tarihli vesika Türk için bir âlem-i haşr u neşirdir. Mali ve iktisadi ahkâmını şöylece icmal ettik. Yoksa eser, şerh ve tafsil ile biter tükenir şey değildir. Yirminci asrın doğurduğu şu vesika-i medeniyet yanında, Machiavelli’n on altıncı asırda kaleme aldığı ‘Prens’ nam kitabı beynelmilel meri ve muteber bir mecelleyi mücamele mahiyetinde kalır.

Anadolu, bu vesika aleyhinedir ki ilm-i isyanı açmış ve istiklâl davasını ortaya atmıştır”¹¹⁹.

Dr. Nizamettin Ali Bey “Anadolu’nun Ümrani” adlı yazısında Anadolu’nun uygarlık yoluyla ilgili yapılması gerekenleri yazmıştır. Yazar Türk devrinin şu an bir inhitat devri içinde olduğunu, bunun için neler yapılması gerektiğini bulmanın kaybedilen asırları yakalamanın önemini şu sözleriyle anlatmıştır:

“...Ümrancı geride yerleri istismar maksadıyla siyasi veya fiili nüfuzu altına almayı iktisadi bir zaruret telakki eden cihan sermayedarlığının her vasıtayı kullanan, fakat aman dinlemeyen tazyiki karşısında Türkler için bir necat yolu varsa o da en seri usullerle memleketi imar olabilir”.

Yazar ümrani için ilk teşebbüsün derince düşünerek bir imar sistemi vaaz etmek gerektiğini vurgulamıştır. Bir meselenin de sermaye meselesi olduğuna, küçük sermayelerin de bu işler için yetmeyeceğine dikkat çekmiş ve bunun için yapılması gerekenleri şu sözleriyle vurgulamıştır:

“...Milli gurur ve milli tarihimizle mütenasip bir ümrani siyasetine başlamak ve bu mühim işi salâhiyetar ve seciyeli ellere tevdi etmek zamanı artık çoktan gelmiştir. İçinde bulunduğumuz şu düşmancasına rekabetli beynelmilel dünyada, cansız bir nebat hayatı yaşamayacaklarını birkaç tarihi hamle ile ispat eden Türkler, memleket ve milliyetlerini ebediyen muhafaza için imar ve ümrani siyasetine en ciddi bir ehemmiyet vereceklerdir”.

Nizamettin Bey silahla yenemediğimiz düşmanımızı aklımızla yenmemiz gerektiğine dikkat çekerek yazısını noktalamıştır.¹²⁰

Namık Zeki Bey, “İspekülasyon” adlı yazısını spekülasyon hakkında bir açıklama niteliğinde yazmıştır. Terimi şu şekilde tanımlamıştır:

¹¹⁹ Namık Zeki. (1337,1921). Anadolu’nun Davası ve İstiklâl-i Mali ve İktisadi. *Yarın*, 5(1): 10-11.

¹²⁰ Doktor Nizamettin Âli. (1337,1921). Anadolu’nun Umranı. *Yarın*, 6(1): 7-8.

“... İspekülasyon demek, herhangi bir malın fiyat-ı cariyesinde vukuu tahmin ve istidlal edilen tebeddül ve tahavvülü nazar-ı itibara alarak bir muamele-i ticariyede bulunmak demektir”.

Namık Zeki spekülasyonun aslında bir kâr ve temettü temini olduğuna değinmiş ve bunu örneklerle açıklamıştır. Yazısında spekülasyon ve ticaretin farkına değinmiş, ikisinin aynı kavramlar olmadığına dikkat çekmiştir. İktisat sahasında spekülasyonun iyi mi kötü mü olduğuyula ilgili görüşleri paylaşmış aleyhinde ve lehinde düşünenlerin olduğunu dile getirmiştir.

Yazar devletin müdahalesi ile spekülasyonun önüne geçmek konusuyula ilgili de bilgiler vermiştir. Bütün bu düşüncelerin ışığında spekülasyonun aslında faydalı bir şey olduğunu, her ne kadar kötü yanları olsa da piyasa için gerekli bir durum olduğunu dile getirerek yazısını noktalamıştır.¹²¹

3.3.8. Psikoloji

Dr. R.F., “İspritizma” adlı yazısında ispritizmanın tarihteki yerinden bahsetmiştir. Bir nevi medyumluk olan ispritizmayı şu sözlerle anlatmıştır:

“... İspritizma isminin ihtiva ve tarif ettiği hadisat ve meslek; muhtelif zaman ve mekânlarda muhtelif akvamın verdiği isimler altında pek eskiden malumdur. Çünkü maddiyetini kaybetmiş ervah-ı ulviye ile zevi’l-hayat arasında münasebat-ı hakikiyenin vücudu her zamanda kabul edilmiştir.”

Yazar bu alanı kullanan İbraniler, Hint brahmanları ve Mısırlılarla ilgili bilgiler vermiştir. Hristiyanlığın bu alanı kesinlikle men ettiğinden ama yine de bazı papaların da bu alanlarla uğraştıklarından bahsetmiştir. Bazı yasaklara rağmen bu konunun önemli bir yeri olduğunu örneklerle göstermiştir.¹²²

Doktor R.F., “Manyetizma-İspritizma” adlı yazısında Rönesans’la beraber ve Rönesans’tan sonra manyetizmanın insanların hayatındaki yerini örneklerle açıklamıştır. İspritizma ile ilgili binlerce olayın birkaçından bahsetmiş, bunların insanlar üzerindeki etkisini anlatmıştır. Amerika’da ve Vatikan’da yaşanan olaylardan, nasıl sonuçlar çıkarıldığını olayları yaşayanların nasıl ispatlarda bulduklarını yazısında dile getirmiştir. Birkaç ülkede ispritizma akımına insanların katıldığını, bizim ülkemizde de Ahmet Vefik Paşa, Ahmet Rasim gibi kişilerin bu

¹²¹ Namık Zeki. (1337,1921). İspekülasyon. *Yarın*, 7(1): 10-11.

¹²² Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma-İspritizma. *Yarın*, 5(1): 15-16.

konuyla ilgilendiğinden söz etmiştir. Medyumluk konusuna da değinmiş ve medyumların ruhlarla nasıl ilişki kurduğunu anlatmıştır.¹²³

Doktor R.F., “Manyetizma Tezahüratı” adlı yazısında manyetizma ile ilgili çeşitli konulara değinmiştir. Manyetizmanın evrelerinden bahsetmiş, ne şekilde ortaya çıktıklarını anlatmıştır. Yazar bu evrelerin hipnotizma ile ilgili ilişkisine değinmiş ve hipnotizma ile ilgili bilgi vermiştir. Hipnotizma-manyetizma ilişkisini, nasıl yapıldığını, nasıl ortamlarda yapıldığını ve hipnotizma sırasında yazısının başında bahsettiği safhaların ilişkisini aşama aşama anlatmıştır. Yazar hipnotize edilen bir kişinin nasıl uyandırıldığını, hangi aşamada nasıl uyandırılması gerektiğini ve tıbbın bu konuya bakış açısını söylemiştir.¹²⁴

Doktor R.F., “Manyetizma İspiritizma” adlı devam niteliğindeki yazısında manyetizmanın son safhasını anlatmıştır. Bu safhadaki kişiye “sâir fi’l-menâm” denildiğini ve bu aşamada kişinin uyurgezer niteliğinde olduğunu, sesi çok iyi duyduğunu, çok iyi okuyabildiğini, gayet kuvvetli olduğunu, geçmişteki bir şeyi de hatırlayabileceğini söylemiştir. Kişinin uyandırıldığında bir şey hatırlayamayabileceğini ve nasıl uyandırılması gerektiğini, “sâir fi’l-menâm” durumunu ayrıntılarla anlatmıştır ve olası durumlarda neler yapılması gerektiğinden bahsetmiştir.¹²⁵

3.3.9. Hukuk

Bir hukuk müderrisi olan Muammer Raşit “Hukuk da Tekâmül Eder” yazısında hukukumuzdaki eksikleri anlatmış ve bunların düzeltilmesinin önemini vurgulamıştır. Miras hukukundaki eksikliklere, iş hukukundaki eksiklere değinmiştir. Bizim kanunlarımızın ihtiyaçları tam olarak karşılamadığını, zamanın değiştiğini ve bu değişikliklerle ortaya çıkan durumlarda yetersiz olan hukukumuzun geliştirilmesinin bir zorunluluk olduğunu anlatmıştır. Birçok durumda eksikliklerin olduğuna değinmiş ve bu eksikliklerin giderilmesi için kendilerinin de çalışacaklarını yazmıştır.¹²⁶

¹²³ Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma-İspiritizma. *Yarın*, 7(1): 5.

¹²⁴ Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma Tezahüratı. *Yarın*, 9(1): 13-14.

¹²⁵ Doktor R. F. (1337,1921). Manyetizma İspiritizma. *Yarın*, 10(1): 10.

¹²⁶ Muammer Raşit. (1337,1921). Hukuk da Tekâmül Eder. *Yarın*, 2(1): 7-8.

Ahmet Saki Bey, “Hukuk Mahfili” yazısında tramvayda yaşadığı bir olayı anlatmıştır. Yazar tramvayda bir beyefendi ile genç bir delikanlının sohbetine kulak misafiri olmuştur. Yaşlı beyefendi gazetelerdeki hukuk olayları ile ilgili eksiklik olduğundan kendilerinin anlasalar bile gençlerin bundan anlamayacağından şikâyet etmiştir. Yazar duyduğu bu olayın kendisini gazetede artık *Yarın* için Hukuk Mahfili unvanıyla bir musahabe açmaya mecbur ettiğini yazmıştır. Gelecek sayılarda da hukukla ilgili bilgiler verileceğini söyleyerek yazısını noktalamıştır.¹²⁷

Giridi Ahmet Saki Bey, “Hukuk Mahfili” adlı yazısında cürmün tanımını yapıp bazı suçlardaki cezalardan bahsetmiştir. Cürmün tanımını şu şekilde yapmıştır: “... Cismani veya nakdi bir ceza tehdidi ile kanun tarafından men olunan her fiil ve hareket bir ‘Cürüm’dür”. Yazar yazısında cezaya maruz olan cürümlerden bahsetmiş ve bu hakkın sadece devlete ait olduğunu da belirtmiştir.¹²⁸

Giridi Ahmet Saki Bey, “Hukuki Mahfili” adlı yazı dizisi niteliğindeki yazısının bu bölümünde kiracı ve ev sahibi ile ilgili konulara değinmiştir. Hayatta herkesin hakkını araması gerektiğini düşündüğü belirterek insanlara haklarını nasıl arayacakları ile ilgili bilgi vermiştir.¹²⁹

3.3.10. Hilâl-i Ahmer

T.F., “Hilâl-i Ahmer’i Nasıl Tanıyoruz?” yazısında vazifesini hakkıyla yerine getiren Hilâl-i Ahmer’i yakından tanıtmak amacıyla bu yazıyı yazdıklarını söyleyerek bir giriş yapmıştır. Yazıda Hilâl-i Ahmer’in başlangıcı, ilk olarak Trablusgarp harbinde görev aldıklarını, aynı anda Balkanlarda çıkan harpte de bulduklarını ve görevlerini hakkıyla nasıl yerine getirdiklerini anlatmıştır. Hilâl-i Ahmer’in nerelere sıhhi heyetler gönderdiğini perişan halklara nasıl yardımda bulduklarını anlatmıştır. Halkımızın bu kutsal kuruma küçük de olsa yardım yapmalarını isteme çağırısıyla yazısını noktalamıştır.¹³⁰

A. Celal, “Kekboze’de Hilâl-i Ahmer Günü” yazısında Hilâl-i Ahmer müsamesinde neler yapıldığını anlatmıştır. Ne kadar yardım toplandığından, nasıl

¹²⁷ Giridi Ahmet Saki. (1337,1921). Hukuk Mahfili . *Yarın*, 5(1): 7.

¹²⁸ Giridi Ahmet Saki. (1337,1921). Hukuk Mahfili. *Yarın*, 7(1): 7.

¹²⁹ Giridi Ahmet Saki. (1337,1921). Hukuk Mahfili. *Yarın*, 8(1): 14.

¹³⁰ T. F. (1337,1921). Hilal-i Ahmer’i Nasıl Tanıyoruz?. *Yarın*, 3(1): 8-9.

etkinlikler düzenlendiğinden bahsedilmiştir. Kekbozelilere teşekkürle yazı bitirilmiştir.¹³¹

3.3.11. Din

Vedat Bekir Bey, “Acaba Şarkla Garp Birleşecek Mi?” yazısında bir Amerikan dergisinde Bahai adında bir dinle ilgili bir yazı okuduğunu ve buna istinaden düşüncelerini yazmıştır. Bu dinin aslında doğuda ortaya çıktığını, ama şu an Amerika’da faaliyetlerine başladığını, Bahai dininin mucidinin Abdülbaha adında bir İranlı olduğunu, nerede nasıl yaşadığını anlatmıştır. Yazar Bahailerden olan Mister Over’in ağzından Bahai diniyle ilgili şunları yazmıştır:

“...Bahailerin hepsi çalışkandır. Abdülbaha bize bir meslek yahut sanat sahibi olmamızı ve aynı zamanda da dini neşre çalışmamızı söylüyor. Bu dinde aylıklı papazlar, yevmiyeli vaizler yoktur. Mitinglerimizde ne para bahsi ve ne de para toplamak işi vardır. Bugün her dinden Bahailer bulunuyor. Zaten Bahai olmak için bir kimsenin hâlihazırdaki dinini terk etmesi şart değildir. Biz ufak bir mahfil yapıp gizli bir din teşkil etmek istemiyoruz”.

Vedat Bey, dinin aslında 60 sene evvel ortaya çıktığını, Abdülbaha’nın babası tarafında ortaya çıkarıldığını, kendisinin hapiste öldüğünü, Abdülbaha’nın 75 yaşında olduğunu ve hapisten Meşrutiyet sırasında çıktığını anlatmıştır. Yazısının devamında Bahai mabedini ve yeni mezhebi tanıtarak yazısını sonlandırmıştır.¹³²

¹³¹ A. Celal. (1337,1921). Kekboze’de Hilal-i Ahmer Günü. *Yarın*, 3(1): 9.

¹³² Vedat Bekir. (1337,1921). Acaba Şark’la Garp Birleşecek mi. *Yarın*, 5(1): 5-6.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
METİN

<h1>YARIN</h1>	Numara 1 13 Teşrinievvel 1327, 1921: Perşembe
	İdarehane: Babıali Caddesi'nde İleri Matbaası İdarehanesi Telefon: İstanbul 1785 Sayısı 10 kuruştur

Yarın
Yeşil köy
Yarının Kadını
İlkbahar
Sanat Musahabesi
"Mani"ler
Ahmet Haşim'in Şiirindeki Yenilik Nedir?
Suda Halkalar
İhya-yı Asar, İki Gazel
Hususi Bir Mektup
(Avni) Divanı'ndan
Hekim Sözünü Dinleyin
Spor
Son Haftanın Spor Şuunu
Çiçekler ve Sinema
Hikâye
Kış Mevsimi İptidasında Temaşa Âlemi
93 Muharebesi
Yeni Bir Deva, Radyum
Bu da Çiçeklerin Dili
Güzin Hanım'a Mektup
Kadın ve Moda
Akisler

İsmail Müştak
İsmail Hakkı
Suphi Nuri
H. Nazım
Namık İsmail
Orhan Seyfi
Abdülhak Şinasi
Faruk Nafiz
Leyla Hanımefendi
Sait Paşa merhum
Avni Bey merhum
**
Ali Seyfi
**
*
Ali Kâmi
İbrahim Necmi
Sırrı Paşa
**
**
Emine Sümeyye
Seniye Servet
Halit Fahri

Olanlar bitenler, karikatürler, sanata, moda, fenne ait resimler, fikirler, ilanlar vesaire...

Abone Şeraiti		
Şehir ve taşra	500	senelik
260 altı aylık		
Memalik-i Ecnebiye	550	senelik
280 altı aylık		
İlan ücreti (İleri) idaresiyle kararlaştırılır.		
Bu nüshamızda (250) liralık büyük bir		

OLANLAR, BİTENLER

“*Yarın*” -“*Yarın*”ın ilk sayısı ile kariler, elinde edebiyatın, sanatın, fennin ve şununun en güzel, en meraklı hadiselerini sahifelerinde toplayan bir mecmua bulmuş oluyorlar. Bununla beraber “*Yarın*” sütunlarını yalnız bugünün üstatlarına, tanıtılmış ve sevilmiş imzalarına değil, aynı zamanda umumi anketleri, sualleri, müsabakalarıyla kadın erkek bütün karilerine açmış demektir. “*Yarın*”ı okuyanlar cihanın hadisatını -ilmî ve edebî, fennî ve felsefî- bu mecmuanın sahifelerinden takip edeceği gibi kendi malumatından bir kısmını da “*Yarın*”a verebilecektir.

Kahramanlar-Bugünlerde yevmi gazetelerin ilk sahifelerini galip Türk neferleri önünden kaçan Yunan askerlerinin resimleri işgal etmektedir. Bu resimlerde kahramanlar ne kadar kuvvetli, ne kadar vakur gösterilse de aldıkları şan nispetinde muhip görünmüyor. Çocukken evliyalı, enbiyalı gözümüzde ma-fevkattabia birer mevcut görünürdü. Onlara herkesinki gibi bir yüz, bir vücut izafe etmeyi büyük bir günah sayardık. Bu telakki yavaş yavaş hayalimizden silindiği hâlde bugün Türk neferinin kudretini bir insan kudreti şeklinde görmeyi gönül bir türlü istemiyor... Onlar meyilsiz, dik tepelerde nöbet beklerken Rabbi'nden necat ilhamını alan birer Musa, ovalarda cenk ederken bin düşmanı bir kılıçta kesen birer Murtaza'dır. Yeşeri kabarmış, bakışları şimşek çakan bu arslanların karşısında mağlup düşman artık kendisini yiyen, aczinden dişlerini kalbine geçirmiş, kemiren bir canavardan başka bir şey değildir.

Destanî Bir Nehir-Türk ülkelerinden geçen her nehir şanlıdır. Metruk arazimizdeki coşkun sular bile hâlâ şahidi oldukları eski bir sergüzeştin destanını çağlar. Bu nehirler en aşağı iki Türk cengi görmüşlerdir: Birincisi fetih, ikincisi iade olunurken! Fakat bunların hiçbiri Türk için şerefsiz değildir. İşte Tuna, işte Fırat, biri elli biri beş sene evvel hududumuzdan çıktığı hâlde bu nehirleri hududumuzun içine alan tarihe karışmış kahramanların yüzünü kızartacak tek hareketimiz var mıdır? Tuna baştan başa bir destanımızdır, Fırat'ın destanı ise Türk saltanatıyla başlar. Fakat yine Türk nehirlerinin en bahtıyarı (Sakarya)'dır. Öyle düşünüyoruz ki bugün Sakarya, yatağından taşmış gibi, göğsü şişkin, çarpına çarpına, neşeyle akıyor. Çünkü bu son hailede yine Türk kaldığını değil, her ümidin öldüğü bir zamanda, etten ve sinirden örülmüş bir imanın önünde demirden ve çelikten vücut bulan bir kuvvetin nasıl tuz gibi dağıldığını gördü.

Kış Geliyor-Teşrinievvel'in iptidasındayız. Bu sene son bahar kendisini bir ay evvelinden hissettirdi. Kış o kadar kuvvetli olmayacak diyorlardı, galiba münecimlerin bu sefer tahmini yanlış çıkacak. Hiç bugünlerde Davut Paşa Kışlası'nı, Selimiye'yi gezdiniz mi? Bir kere yolunuz onlara düşerse kışın hemen geldiğine hükmedebilirsiniz. Penceresiz, kapısız, fakat yine ratıp bir ufnet saklayan bu viran kışlalarda serilmiş muhacir aileleri daha şimdiden titreşiyorlar. Yunan zulmünün öldüremeden kaçırdığı bu biçareleri kışın elinden Allah saklasın! Bunları görmemişseniz bile büyük yangınlar içinden tek kubbesiyle çıkan camilerle yer altı mahzenleri gözünüzün önünde. Bir dam altı bulduk diye birbirine sokulan, birbirinin nefsiyle ısınan çocuklar, kadınlar, ihtiyarlar hep aynı felaketzedelerdir. Fakat bağrımızı sızlatan dertler yalnız bu olsa yine iyi... Bir de bunların üstünde damı, etrafında duvarı olmayan kıştan başka bir düşmanla, Yunanlılarla çarpışan bir kısmı var ki askerlerimizdir, memleket, ırk, din, gaye itibarıyla kardeşlerimiz, oğullarımız, babalarımızdır. Bunlar bizden yalnız bir çamaşır bekliyor diyorlar ki İstanbul bu yardımda imsak ediyor ve yine diyorlar ki sebebi umumi ihtiyaç, umumi zarurettir. Ne bu sebep, ne başka bir bahane vazifenin ifasına mani teşkil edemez. Karların, rüzgârların karşısında siperinden başka yatacak yer bulamayan kahramanlar için bir gün yarım yenen bir lokmanın o bir nısfı kâfi bir yardımdır. Zaten o lokma ki bu kadar dert ve ıstırap içinde tamamını hazmetmek için kimsede iştiha yoktur!

Malta Mevkufiyeti-Bir seneden ziyade Malta'da menfi kalan İstanbul güzidelerinden çoğu nihayet şehrimize gelmektedir. Ankara ile yapılan bir esra mübadelesi bize tekrar kıymetli uzuvlarımızı kazandırıyor. Bunların içinde en sitem dideleri *İleri* başmuharriri Nuri Bey'le *Vakit* başmuharriri Ahmet Emin Bey'lerdir ki iki defa bu gayri memul seyahat çilesini çekmişlerdir.

Katil Torlakyan-Nihayet bu uzun cinayet muhakemesi bitti ve Azerbaycan rical-i siyasiyesinden Behdud Han Cavanşir'in katili mücrimiyet kararını aldı. Artık müdafaa vekili Hamayak Hüsrevyan Efendi'nin Torlakyan'ın beraatı hakkında emniyeti suya düştü. Şimdi müddei vekili Haydar Rifat Bey katilin idamı hakkındaki talebinin ne netice vereceğine intizar olunuyor. Acaba mücrim asrımızda mücazat-ı tehdit edildiğinden dolayı en ağır olarak kalan bu haklı cezadan kurtulabilecek mi?

Edebiyat Âleminde-Ahmet Haşim Bey'in (*Göl Saatleri*) intişar ettiğinden beri, bir buçuk aydır, ortada bir hareket yok. Eğer (*Dergâh*) mecmuası ve bilhassa içindeki iki üç imza da olmasa "Edebiyat, neredesin?" diye haykıracağız. Gariptir ki bizdeki edebiyatçıların ilhamı mecmualardan geliyor. Her hafta eser yazdığı bir mecmuanın tatil edildiğini gören herhangi bir edip yeni bir mecmua çıkıncaya kadar hokkasını kapıyor, kalemini bırakıyor, kendisini dinlendiriyor... Edebî bir gazete olmayınca emin olmalıdır ki ediplerimizin ne defterinde yeni bir şiiri, ne de ruhunda yeni bir ilhamı vardır ve artık o günden itibaren edebiyat cereyanı durmuştur. Ne hazin bir şey değil mi?

Bu hafta zarfında (*Dergâh*)'tan başka şiir ve sanat namına bir şey görmediğimizden dolayı bir az bundan bahsetmek istiyoruz. (*Dergâh*) bu son yirmi dört sahifelik sayısıyla altıncı ayını ve birinci cildini ikmal ediyor. Yahya Kemal Bey'in boş bıraktığı sütunlarda halefinin bir musahabesi var. Her ne kadar musahabe içtimaî yazılmışsa da daha ziyade edebî bir kıymeti haiz, ilmî ve mabatlı makaleler cildin bu son nüshasında ikmal edilmiştir. Son zamanlarda memleketimizde, tenkidi şiir hâline getiren Abdülhak Şinasi Bey (Şiirde Vuzuh) unvanlı ve muharririnin şayan-ı dikkat nokta-ı nazarlarını tespit eden bir makalesi var ki nefis üslubuyla bir mensura gibi okunabilir. Gençlerin içinde iyi bir sima olan Ali Mümtaz Bey'in (Madalyalar)'ını diğer güzel manzumeleri kuvvetinde bulamadık. Mamafih bu güzide genç her hafta bize başka bir güzellik arz eden kıymetli bir ümidimizdir. (Necmettin Halil) Bey iyi lisan, vezin ve kafiye yapıyor. Emin Recep Bey'in denize hitabı samimi. (Rezzan Arif) Hanım'ın *Kısmet*'i, bu orijinal piyesi bu hafta tekmil oldu.. Halide Nusret ve Suat Derviş Hanımların yanına yeni ve dolgun bir hüviyetle gelen Rezzan Hanım'ın bu eseri hakkında maatteessüf daha fazla takdîrkâr bulunamayacağız.

F. N.

* * *

Kabımızdaki Tablo

Leonardo Da Vinci'nin (Beatrice) namındaki tablosu
(Milano Müzesi'nden)

Leonardo Da Vinci İtalyan Rönesansı'nın üç büyük sanatkârından birisidir. (1452) sene-i miladiyesinde (Floransa) civarında doğmuş ve (1519) senesinde Fransa'da vefat etmiştir. Meşhur (Jokonde) tablosunun ressamıdır. Leonardo yalnız ressam olarak değil aynı zamanda heykeltıraş, mimar, hikmet şinas, mühendis, muharrir ve musikişinas olarak da bir dahidir. Dehasının cihanşümulluğu itibariyle rakibi olduğu Mona Liza ve eserlerindeki rikkat ve inceliği itibariyle de Rafael'e benzer kadın resimlerinin hepsinde rikkatengiz bir incelik ve dudaklarında esrarengiz bir tebessüm vardır.

YARIN

Edebiyat

YARIN

Fırtınalı bir akşam, deniz kıyısında ufka helecanla bakan bir balıkçı kadının yahut sahilde merak ve endişeyle yolcusunu bekleyen bir insanın hâlet-i ruhiyesini hiç tahlil ettiniz mi? Ufukta belirecek bir karartıya intizar eden bu insanların ıstırabında ben en yüksek şiirlerin heyecanını bulurum. Bunların gördükleri karartı belki bekledikleri vapur veya sandal değildir; belki bir bulut kümesi yahut bir vehm-i rüyettir. Fakat ne olursa olsun onlar bu karartıya bağlanmışlardır. Tıpkı bunlar gibi, bütün insaniyet de hayat namı verdiğimiz şu ummanın kenarında ufuktan görünecek karartıya muntazır, bu karartıyı hecelemeyle meşguldür. O, bu sahil kenarında hiçbir şeye hâkim değildir: ufuk ona daima uzak kalacak, mesafe daima ondan kaçacak, karartı ona daima siyah görünecektir. Onun maddi hesapları ne kadar dikkatle yapılmış olursa olsun sahili ufuktan ayıran mesafe üzerinde öyle gizli merhaleler vardır ki o hesaplar buna hiçbir zaman nüfuz edemeyecektir. O karartı evvelden çizilmiş bir istikamet üzerinde, evvelden muayyen kanun ve kuvvetlerle yürüyen bir teknedir. Çünkü o, “yarın”dır.

Afak-ı mukadderatımızda her gece gizli ellerin hazırladığı ve her sabah yeni bir güneşin tenvir ettiği “yarın” ne kadar şiir ise o kadar da muammadır. Bu muamma bazılarımıza saadet, bazılarımıza mihnet verir. Sahilde bu muammayı hecelemeyle meşgul olan bizler ondan bir safa ve inşirah mı yoksa bir kahır ve hicran mı, doğacağını bilemeyiz. Beşeriyet asırlardan beri bu muammanın hududuna yaklaştıkça karşısına daima yüksek bir duvar ve samit bir kapı çıktı.

“Yarın”ın muamması beşerin ruhuna ıstırap verdiği zamanlar âdemoğlu yegâne teselliyi, yegâne tılsımı “hazır olmak”ta buldu. Sırrını saklayan, “yarın” ile bu sırta nüfuz etmek isteyen azm-i beşer arasındaki mücadele ilk insandan ve ilk zekâdan beri devam edip duruyor. Gerçi biz bu sırta hiçbir zaman hulûl edemedik fakat hazır ve kuvvetli kaldıkça onun esiri de olmadık. Geçmiş ferdaların şu dersi oldu ki: Yarına hazırlıksız çıkanların gülünç düştüklerini artık hepimiz biliyoruz. Ufukta yağmur bulutları toplanırken bundan bir mana çıkaramayan ve nihayet ıslanmaktan

kendini kurtaramayanlara bu asrın kalbinde ancak bir hiss-i lakaydi, dudaklarında da ancak bir tebessüm-i istihza yaşar.

“Yarın” başkaları için bir ise, bizim için birkaç muammadır. Bizim afak-ı talimizde öyle dolgun bir yarın hazırlanıyor ve bu yarın bize öyle şunu toplayıp getiriyor ki cidal-i hayat cephesinde eğer lüzumu kadar tedarikli bir vaziyet almadan ortalık ağaracak olursa ilk hamlede şaşırır, ikinci hamlede dağılır, üçüncü hamlede bir avuç toz oluruz.

Tevfik Fikret, oğlu Haluk’u mazi ve atının ser-hadd-i telakkisinde teşyi ederken ona da bize de demişti ki: Bütün say-ı beşer “yarın”ın muammasını halle, “yarın”ın inkılâbını beğenmeye masruftur. Şimdi bu inkılâbın arefesindeyiz. Ufukta bulutların taşıdığı bir ferda, yeni doğan çocuğun ilk feryadı kabilinden bir sayha ile, o inkılâbın ilk işaretini verecektir. Eğer o zaman hazır bulunmazsak, eğer o gün bütün haklarımız ve bu hakları yaşatacak bütün kuvvetlerimiz elimizde olmazsa ferda sebil gibi üstümüzden geçer...

Binaenaleyh yarını düşünmek ve yarına hazırlanmak milli saylarımızın hem mihverdi hem hedefi olmalıdır. Vakıa elimizde saha itibariyle küçülmüş bir kuvvetimiz kaldı fakat şurası muhakkak ki bu kuvvet evvelkisine nispetle daha mütekâsiftir. İş bu kuvveti iyi kullanmakta, iyi tevzi etmekte, cephenin bütün ihtiyacatını bu kuvvetten çıkarabilmektedir.

Bu vazife yarının “inkılâp ordusunda çarpışacak kahramanlar”ına aittir. Bunlar isterlerse, bunlar himmetlerini muntazam ve mütevazın yollardan sevk ederlerse şimdi ufukta helecanla temaşa ettiğimiz karartı hayat ve bereket getiren bir güneş, refah ve necata götüren bir ışık, saadet şahikalarına çıkararak bir iz, hülâsa iyi başlayan ve doğru giden bir inkılâp olabilir.

Dikkat edilse etrafımızda bir uğultu hiss olunur: Bu uğultu bize yaklaşan mevki ferdin ayak sesleridir, bu sesler bizi hazırlığa ve hazır bulunmaya davet ediyor. İlim ve azim ile bu hazırlığı yapabilenler, fert olsun cemiyet olsun, ferdanın esaretinden çıkarlar, amiri olurlar.

İsmail Müştak

YEŞİL KÖY

Çocukken akli başında, tatlı sözlü birtakım ihtiyarlar vardı. Masal söylerler, olmuş şeylerden bahsederlerdi. Onlar için yalancı dünyanın en büyük zevki “yeşil bir

köy”de idi: Bahçeli, ağaçlı, meyvesi bol, suları çok, yüksek bir dağın yamacına konmuş ufacık bir Anadolu köyü!.. İhtiyarlar işte böyle bir köye çekilmek, ve son günlerini orada rahatça geçirmek istiyorlardı. Bu aksakallı, beli bükük masalcıların hayatta son emelleri hep bu yeşil köyün kaygısız hayatıydı. Yeşil köy hayali çocukluğumuzu epeyce oyaladı. Hayli zaman bütün çalışmanın, didinmenin sonunda bir yeşil köy düşündük. Gerçi zaman yeşil köy hayalini yavaş yavaş zihnimden silmeye başlamıştı fakat heyecanı henüz tamamıyla mahvolmamıştı...

Bu yaz Anadolu içlerine doğru üç ay süren bir araba seyahati yaptım. Bu seyahat benim için tam bir fırsattı. Her gittiğim yerde bu yeşil köyü, peri yuvasını, rahat ve istirahat ocağını aradım. Ömrümün son günleri için neresini beğenebileceğimi kendi kendime soruyordum. Anadolu’da gördüğüm yüzlerce köyler arasında hiçbirini bu çocukluk hayaline benzetemedim. Hiçbirinde oturmaya karar veremedim... Garip tali! Bu seyahat bendeki yeşil köy heyecanını da kuruttu. Bunun yerine kara bir memleket tasavvuru ve kara bir memleket hissi yerleşti. İnebolu’dan Ankara’ya, Ankara’dan Kırşehir’e ve Niğde’ye, oradan Kayseri’ye, oradan Sivas’a, Samsun’a kadar gördüğüm bütün şehirler, kasabalar ve köyler çocukluk hayatımın bu yeşil köy hülyasıyla sanki eğleniyorlardı. Görgülerim bende hayata, yeşile ve suya karşı garip bir emniyetsizlik uyandırdı. Ben herkes gibi İsviçre dağlarına benzetilen Ilgaz ormanlarından pek hoşlanmadım! Kırşehir ovalarının, Niğde bağlarının şiirini duyamadım!.. Anadolu! Topraklarında sivrisineklerden, tarla farelerinden ve göçebe leyleklerden başka canlı hayvan yaşanmayan çöller memleketi!.. Anadolu: Üzerinden Kızılırmaklar, Yeşilirmaklar, Sakaryalar akan, fakat hiçbir zaman hiçbir noktada seyrüsefere müsaade etmeyen, yalnız kudurmuşçasına taşan, coşan, yikan, bozan deli sular memleketi!.. Her kasabasında, her köyünde havasını bir bataklık ovası ve bir sazlık tarlası bozan, bu esmer dağlar, sınırlı ırmaklar memleketi!.. Bu ülkede yalnız bir mevcudu çok güzel, yalnız bir hayatı çok yüksek buldum: Evde, değirmende, tarlada, cephede, güneşin altında, karın içinde çalışan Anadolu’nun ruhu!.. Bu ruhun faaliyetini ben ilk defa yine Bolu kayıkçılarında gördüm. O kayıkçılar ki istirahattaki mavnalarını dalga almasın diye sahildeki kayalara zincir bağladıktan sonra, kayıklara binip kudurmuş dalgalar üzerine çıkıyorlar, icabında müşterilerini vapurların güvertesinden alıyorlar!.. Belki hiçbir memleketin denizcileri denizle bu kadar kahramanca güleşmemiş, hiçbir sahil ahalisi çalışmak, rızkını kazanmak için tabiat karşısında bu kadar inat etmemiştir. Anadolu ruhunun daha hazin bir levhasına Ilgaz eteklerinde rast geldim: Bu canlı

levhanın mevzuu üç saat uzaktaki köyünden yetim oğluya caddeye inen bir kadınla çocuğudur. Bu kadın iri vücutlu, yanık çehreli, koyu siyah gözlü, titrek sesli, gayet güzel bir valide idi. Her cümlesinin başında bana “Kardeş!” diyen bu dul, büyük muharebede şehit düşen bir neferindir. Ufak ve kederli oğlan çocuğun elindeki sepette marul varmış. Satmak için indirdiklerini söylediler. Ve yalnız bu otlara müşteri bulmak için buralara kadar yalın ayak gelmişlerdi...

Anadolu hep böyle yaşamak için çalışan, dalgaların hiddetine, iklimin şiddetine rağmen, esmer dağlar, asi nehirler, çorak ovalar memleketinde rahat yüzü görmemek ve yeşil hiçbir köye kavuşmamak üzere, yalnız tarih, şeref ve ruh için çalışan insanların memleketidir. Anadolu’da asıl güzel olan budur. Ben Anadoluluları gördükten sonra şu basit fikrimi bir imana kalp ettim:

-Hayat ezeli bir cehittir; rahat ise, ölümdür! Saadet, bu cehdin mükâfatıdır. Yeni nesillere hayatı bu cehitten azade “yeşil köy” gibi göstermek onları aldatmaktır!..

Çamlıca 9 Teşrinievvel 337

Darülfünun müderrislerinden

İsmail Hakkı

Kadın

YARININ KADINI

“Yarın” sütunlarından birkaçını kadınlara hasredecektir. En büyük gayemiz bu sütunların münhasıran kadınlarımız tarafından yazılmış olmasıdır. Yalnız “Yarın” müstakbel ve mesut kadınlık âlemi için çalışmaya başlarken birkaç satır ile gayesinin neden ibaret olduğunu karilerine arz etmek mecburiyetindedir:

Kadın ailenin ıssu’l-esasıdır. Kadın muhabbet, şefkat ve aşkın büyük ve ebedi membaıdır.

Kadın çocukların annesi, gençlerin maşukası, ihtiyarların da hasta bakıcısıdır.

Binaenaleyh bir cemiyette, bir millette eğer aile, aşk ve şefkat yaşayacak ise evvelan kadını yaşatmalıdır. Fakat kadının bu aile içindeki rolünden maada bir de millet içinde vazifesi vardır. O da, her namuslu ve çalışkan insan gibi müstahsil bir uzuv olmasıdır.

Bugün artık herkes biliyor ki hayat, cemiyet, millet hep istihsal ve iktisat sayesinde yaşıyor. İstihsal ve iktisadı da kadın ve erkek mütesaviyen, hep birlikte temin ediyorlar.

Bugün, umumi harpten sonra, dünyanın pek çok yerlerinde, maatteessüf, erkekten ziyade kadın mevcuttur. Her erkeğin evlendiğini tasavvur bile etsek yine tabiatıyla, muhakkak bir surette ortada ereksiz bir hayli kadın yalnız kalacaktır. Şimdiye kadar, erkek müstahsildi, yani kadını sayıyla besledi. Fakat umumi harpten sonra bir taraftan erkeklerin azalması diğer taraftan istihalat ve iktisadiyat-ı cihanın büyük ve elim buhranlar geçirmekte bulunması yüzünden bugün artık erkek güçlkle kazandığı para ile kadını, ailesini besleyemiyor.

İşte bu sebepten dolayı kadınlar da mücadele-i hayatta, erkekler gibi çalışmaya, müstahsil olmaya iktisaden mecbur olmaktadır. Şu halde “Yarın” Türk kadınlarını yeni hayat için hazırlamak gayesini istihdaf ettiğinden karilerine şu sözleri söylemek istiyor:

“Artık hayatını kurtarmak, kazanmak için erkeğe, kocaya bakma. Kendin çalış ve hayatını temin et. Eğer talihin varsa bir erkek bul, sev, sevil. Aile teşkil et ve çocuk yetiştir. Fakat bundan sonra artık erkeğe bel bağlama artık o senin velinimetin olmasın.

Sen bizzat kendini idare edebilecek, yaşatacak bir surette terbiye ve tahsil gör.

Çalış ve yetiş.

İşte ancak bu sayededir ki gönlünü ve aşkını, eskiden olduğu gibi, bir görücü vasıtasıyla herhangi bir erkeğe vermemiş olursun. Hele izzet-i nefsinin pek yüksek tut. Küçüklüklere tenezzül etme. Aldanma, inanma, düşme. Çalış, erkek ile müsavi ol, ondan etmek bekleme. Ancak bu sayededir ki, kemal-i müsavat ve serbesti ile intihap edecek erkeği sırf aşk ve alaka ile bulmuş ve almış olursun.” İşte biz yarının kadını erkekler gibi müstahsil, hür ve müsavi görmek istiyoruz. Bir defa sevgili Anadolu kadınlarına, ablalarına bak. Muharebelerde şehit olan erkeklerinin yerlerine kaim oldular. Toprağı kadınlar kazıyorlar, ziraatı, sevkıyatı, ticareti kadınlar temin ediyorlar. Bugün Anadolu’nun en müstahsil insanları kadınlardır. Eğer Anadolu kadınları olmasa idi bu vatan kurtulmaz, hakkımız, hududumuz, istiklâlümüz, temin edilmez, hayatımız temadi ettirilemez idi.

Türk kadınları sayesinde ki Sakarya’da düşman mağlup edildi. İşte ey Türk kadını, sen ister köylü, ister şehirli ol, “Yarın”ın senden beklediği şey erkek gibi çalışmak, erkeğe muhtaç olmamak, samimi ve izzet-i nefisli bulunmaktır. Eğer “Yarın” mütemadi, ciddi ve fenni mesaisiyle senin bu asri vazifeni gösterebilir ise gayesine varmış, Türkleri bir kademe daha yükseltmiş olur.

Suphi Nuri

İLKBAHAR

İnce parmaklarıyla bâd-ı sabâ
Okşuyor nevbaharı, vuslat-cu;
Titriyor bir hayat nev-peyda
Hiss-i rengin aşk ile memlû.

Şuh bir gamze, taze bir hande
Uçuyor pür heves, karar-efken;
Emiyor reng ü nuru, şermende,
Tatlı bir buse teşne-leb gülден.

Bir şehik-i hafif ile kabaran
Nemli toprak hayat ile pür-cûş;
Eylemiş ber-heva - ılık, keslan
Cuşış-i kâinatıdır âğûş.

Gülüşür goncalar, tomurcuklar
Bu ılık nefh ile gıcıkılarak;
Lemse-i nur-ı şems ile parlar
İnce dallarda titreyen yaprak.

Münşerih her tarafta neyl-i meram;
Yuvalar pür şetaret-i nagamat;
Çıkıyor âsmâna ruh-ı garam;
Akıyor mevce mevce ab-ı hayat.

Bu tecellide hesti-i gühenim
Bulmak isterdi taze bir heyecan...
İnliyor, ah, inlerim de benim
Meyyitini nevhasıyla bâd-ı hazan.

Nisan 1921

H. Nazım

Sanat Musahabesi

KLASİK, FÜTÜRİST VE PRİMİTİF RESSAMLAR HAKKINDA BAZI FİKİRLER..

Garip bir hodbinlikle, kendi fikirlerimizi en doğru yol telakki ettiğimiz için, bize uymayan fikirleri inatla reddeder ve onlardan nefret ederiz. Zıt nokta-i nazarlar; muhtelif iklimlerin, muhtelif nebatatı gibi bize, nihayet, neden merak-aver bir hayret vermesin? Ne kadar güzellikler vardır ki mantık ismini verdiğimiz aletten geçirmedığımız için bize meçhul kalmışlardır. Muhtemeldir ki mecnunane bulduğumuz (fütürizm) de bu meyanda olsun.

Bundan bir sene evvel şehrimizde (Gricenko) isminde (fütürist) bir ressam vardı. Bu, münzevi, çalışkan ve meczup adam kiskanç bir itina ile sakladığı eserlerini bazen istediği kimselere gösterirdi. Yüzlerce, binlerce, küçük sulu boyalardan mürekkep olan ve ekseriya yan yana konmuş renkli lekeler benzeyen bu resimler, anlamak için çalışmaya alışmış olan muhakememize anlaşılmaz bir muamma gibi gelirdi.

Birgün (Gricenko) neşeli bir zamanında hayret-aver eder bir sabırla, dörder dörder gözümüzün önüne dizerek, bütün eserlerini bize gösterdi. Ve hayretle dikkat ettim ki saatler süren bu temaşadan sonra muhakememdeki anlamak ihtiyacı durmuş ve ruhum kâh zıt, kâh uygun renklerin ahengiyle, derin meçhul bir musikinin verdiği hazla dolmuştu. O gün, o resimleri o kadar sevdiğim, beğendiğim hâlde hiç anlamamıştım, bugün de daha fazla anlıyor değilim: Fakat sevmek ve beğenmek için anlamak lazım mıdır? Anlamak tahlil edebilmekle kabildir. Ve yazık değil mi ki ekseriya tahlil edebildiğimiz şeyler sevmediğimiz şeylerdir. Tabiatın eşkal-i meriyesine benzeyen hududu, fenn-i menazırı, eserlerinden külliyyen veren ressama, bir arkadaşımız sormuştu. “Bu yaptığınız şeyler âlâ!. Fakat bir de menazır ve teşrih mevaidine muvafık bir resim yapabilir misiniz?” Aldığımız cevap şu oldu: “Yedi senedir menazır ve teşrihi unutmak için çalışıyorum.”

(Fütürist) ressamların piri de Sanayi-i Nefise Mektebinden öğrendiği usul ve kavaidi unutmak üzere, Paris'ten (Haiti) adalarına kaçmış değil midir? Şimdi düşünüyorum: Filvaki kaide ve usul nedir? Şahsi, ferdi, heyecanlarımızı muayyen bir kalıba dökerek umumileştirmeye, kaide ve usul demiyor muyuz? Senelerce öğrendiğimiz usuller hariçle bizim aramızda öyle perdeler, öyle kanallar teşkil ediyor ki heyecanımızı onlardan geçirmeye, akıtmaya ve soğutmaya mecburuz. İşte (Gricenko) eserinden bütün bu kavaidi kovmuştu. Fakat buna mukabil bir sır

getirmişti... Ahenk. Fütüristlerin eserlerinde evler ve insanlar vardır. Fakat ne evler eve ve ne de insanlar insana benzerler. Fakat, hayatla, maddi ve taklidi müşabehetleri olmasa bile, bir eser heyecan-ı bediîyi veriyorsa kâfi değil mi?

(Beethoven)'in sonatları vardır ki bize erişilmez bir âlem ve tahammülsüz bir hicran duyururlar. Hâlbuki bunlarda ne hiçkırığa ve ne de aha benzer bir savt yoktur.

Klasik sanat ne kadar dimaği, mütevazin ve şuurlu ise yeni sanatta o kadar intuitif ve muhakemenin delaleti olmadan bir keşf-i deruni ile ifade edilen ve dimağdan ziyade sinirlerle, hislerle duyulan bir sanattır.

Kavaid-i tersimiye hakkında bi-perva olmak itibariyle birçok noktada (fütürist)lerle birleşen ve yalnız onlardan ancak daha samimi olmak itibariyle ayrılan (primitif-iptidai) ressamın göz önüne getirilince bu fikir daha ziyade tebellür ediyor.

(Siena) civarında, yüksek bir zirveye kartal yuvası gibi yerleşmiş eski bir kasaba vardır. (San Cimignano) tesmiye edilen bu Kurun-ı Vustai şehrin kilisesi (Giyotto, Taddeo Gaddi, Cimabue, Giovanni Del Biyamo) gibi en namdar (primitif)lerin duvar resimlerini ihtiva eder.

Bir mayıs sabahı ortasında Kurun-ı Vusta'dan kalma bir kuyu olan meydanın güneşli basamaklarından çıkarak kiliseye girmiştim. Birbirine mülasık denecek kadar yakın olan mermer direklerin arasından görünen bütün cidarlar (fresk)lerle (pano)larla kaplıydı. Bütün mevzular atik-i hurafata veya Kitab-ı Mukaddes'e aitti. Fakat kemerlerin ve Gotik tezyinatın la-yadi altındaki loşlukta bu fresklerin renklerindeki ahenk birden sizi o kadar kavırıyor ki neyi irae ettiklerini anlamaya lüzum bile hissetmiyorsunuz. Bütün bu levhalar sıcak, yumuşak, ve birbirlerinden zıtları az renklerle duvarlarda bir renk (senfoni)si yapmaktadırlar. Bilmem freske mahsus toz boyaya yağın ağırlığı karışmamış olmasından mıdır ki bütün bu renkler eski ve nadide bir şark işleme kadar hafif, hassas, ince ve rakik görünüyor.

Bu duvarlarda neler yok? İşte bir adam ki denize atmışlar. Fakat bu zat dalgaların üzerinde batmadan yatağındaki gibi müsterihane ve bihareket yatıyor. Ötedeki freskte hava koyu yeşil, yerler açık pembe, binalar eflatun ve vücutlara ziyanın nereden geldiği malum değil, kendilerinden ziyadar.. Uzaktaki tepelerin üzerinde iki adam bir sedye taşıyorlar ve ayakları bir tepeden öbür tepeye basıyor. Görülüyor ki bu ressamın nispetten, hareketten bihaber, menazıra bigâne, resme lakayt ve bütün kavaitten serazadedirler. Fakat ne zararı var?. Vekayii öğrenmekten müstağni kalamıyorsak işte Kitab-ı Mukaddes. Bu renklerin ahengi bize kâfi değil mi? Bu levhalar (Rönesans) ressamlarının yek-ahenk, yeknesak (ekol) resimlerinden

yorulmuş dimağınızı hayretaver bir taravete, bir güşayişe mazhar ediyor. (Titian)'in (Fra Bartolomeo)nun dolgun, muntazam, hatasız, pazılı vücutlarına kıyasen ne acemi, ne cılız, ne hasta ve yaralı! Ne kadar ilm-i teşrihten uzak görünüyorlar: Kumaşlar taştan oyulmuş, çehreler kumaştan biçilmiş, insan vücutları, azaları kırık bir mankene benziyor ve hiç biri ne ayakta durabiliyor ve ne oturabiliyor.. İşte karşınızda mezarına konulmakta olan bir Mesih. Sahteyane benzeyen gerilmiş derisi bir mumya kadar gayri kabil-i tahrik. Etrafında birçok kadınlar ve erkekler var, bir kadın mevtanın elini öpüyor. Fakat bu kadının acemi ve müteredit hudutlu çehresinde ne derin bir elem, ne bi-nihaye bir huşu var. Klasik ressamların Yunani profilli, muayyen ve mukarrer olan sahne evzayıyla düz ve manasız olan figürlerinden sonra bu, size harikulade bir şeyi geliyor. Bunlarda (ekol) denilen birbirini taklit modası yok.. Her ressam kendisiyle meşbu, her ressam kendi hassasiyetiyle tabiata karşı yüz yüze şurada başlı başına bir eser-i sanat olan Gotik bir çerçevenin içinde bir Meryem ayakta mı? Oturuyor mu? Belli değil. Fakat kucağındaki yavrusuna bakan çehresinde şefkat ve rikkat ne derin bir iz bırakmış.

Zahit ressam şüphe yok ki buna aşkla çalışmış. İnsanların sevdikleri bir şeyi süslemek için sarf ettikleri ihtimamla lüzumlu lüzumsuz şurasını burasını yaldızlamış.

Ruhunu, yalnızlığın ve aşkın verdiği gıda ile tenmiye etmiş olan bu meçhul sanatkar, o harikulade hakimler gibi, (bir Marcus-Aurelius) gibi bir (Spinoza) gibi gözlerini kapayarak yalnız beyninin mantıki kuvvetleriyle destur-ı alemi bulmuş değildir. Fakat kalbini sarsan sevk-i tabiisi onu, benzetemediği hâlde hayata ve tabiata muvazi olarak yürütmüştür. Bu levhada kımıldadığını, kaydığını gördüğümüz kuvvet, âlemi tahrik eden kuvvettir. Biz hüznümüz ve aşkımız arasında ancak muvakkat ve oyalayıcı bir melce olsun diye hakikati arar ve isteriz. Bu eserler önünde hazzı, dimağımızdan, muhakememizden değil fakat sinirlerimizden ve hissimizden alıyoruz. Aşkla dimağın ne münasebeti olabilir?

*

* *

Fresklerden ayrılıp uzak ovalara nazır meydana çıktığım zaman, güneşin, hararetin, mermerlerin verdiği gaşyile merdivenin basamağına oturdum. Meydanın mermerliğinde üç dört güvercinle kuyudan bakracını dolduran bir kadından başka kimse yoktu. Uzaklarda (Floransa)'ya kadar uzanan Toscana sırtlarında mavi zeytin ağaçlarından fişkırان siyah selviler görünüyordu. Sinirlerimden nüfuz eden,

mesafenin, ziyanın verdiği müphem bir haz duyuyordum. Fakat dikkat ettim. Bu da dimağı, muhakemeye lakayt bırakan bir hazdı. Şu halde ormanların sesi, denizlerin musikisi de birer eser-i sanat olmak lazım değil mi?. Hâlbuki tabiatın bütün elhanı sanatkâr için bir madde-i iptidaiye ve sanatta yapılan, düşünölen, aranılan, Şuuri binaenaleyh dimağı bir ameliye değil midir?

Namık İsmail

Şiir

“MANİ”LER

1

Sen gül dalında gonca,
Ben dağ yolunda yonca.
Sen açılır gülersin,
Ben sararıp solunca!

2

Huzuruna varayım,
Diz çıkıp yalvarayım:
Sensin çalan gönlümü,
Aç koynunu arayım!

3

Öksüzüm avut beni
Koynunda uyut beni.
AŞka yeni başladım,
Yüzünden okut beni!

4

Bulutlardan beyazsın,
KuŐlardan yaramazsın.
Bir halde karar etmez,
Bir dalda duramazsın!

Orhan Seyfi

Matbuat Âlemi

AHMET HAŞİM'İN ŞİİRİNDEKİ YENİLİK NEDİR?

-“Göl Saatleri”nin İntişarı Münasebetiyle-

Edebiyatımızın sakit muhitinde hiçbir yeni ses duyulmadığını söylemek edebi bir mütearifeyi tekrar etmektir. Asabımıza giran gelen bu sükuttan hepimiz mustaribiz. Binaenaleyh mukaddes sanatın derinliklerinden gelen bir seda duyar duymaz bunun etrafında bir aks-i seda uyandırmak en samimi bir arzumuzdur.

Ahmet Haşim'in hacmi küçük fakat içi derin olan kitabı şiirinin lehinde ve aleyhinde şayan-ı dikkat şeyler yazıldı. Hatta bu şimdi okuduğunuz satırların muharriri bile ilk yekûn-ı his ve fikrini başka yazılarında toplamaya çalışmıştır. Lakin bu kitap üzerinden az bir zaman, yani birkaç hafta geçince, en şayan-ı dikkat bir noktanın tenevvür etmemiş olduğu tavazzuh etti:

Onda, intişarını müteakip Ahmet Haşim'in takdirkârlarına: “Türk şiiri ilk defa, Meşrutiyet’in ilk günlerinde Ahmet Haşim imzası üstünde yeni sesler duymaya başladı. Bu sesler şiirin hakiki ikliminden geliyor ve bize bu iklime mahsus çiçeklerin kokularını ve bu iklime has suların ahengini ve bu iklimin havasında dolaşan bulutların rengini getiriyordu” ve aleyhtarlığına bilakis: “Anlaşılmaz, manasız, bir muamma” dedirten bir yenilik miydi ve, eğer varsa, bu yenilik nedir?

Şüphe yok ki Ahmet Haşim -muarızlarının da gördükleri inkâr edemediklerinden anlaşıldığı gibi- “ruh” sahibi bir sanatkârdır. Ahmet Haşim demek karanlık veya musikili, anlaşılmaz veya sevgili bir ruh demektir. Şairin samimi tabiatının mahsulleri olduğunda şüphe olmayan ilk şiirlerini bile yeni bir estetiğin alametleriyle imlâ eden bir hususiyeti vardı.

Zavallı bir gencin, merhum Tahsin Nahit'in bir çocukluk eseri, (*Ruh-ı Bikaydi*)’yi intişar ettiği zaman Ahmet Haşim bir sükût fırsatını kaçırmış ve “Ruh-ı Bikaydi Fırsatıyla” dediği bir makalesinde, *Servet-i Fünun*’da, bu şiiri Tevfik Fikret’inkine karşı yeniliği nokta-i nazarından methetmişti. Şair, bu yazısında on senede bir edebiyatın değiştiğini söyleyerek yeni edebiyat ve zevkin mümessili olmak üzere de garip bir tarzda -Zira bu Fransız şairi vefat edeli yirmi beş sene olmuştu- Jules Laforgue’un ismini zikreliyordu. Fakat yanlış fikirlerimiz bile tabiat ve zihniyetimizi doğru bir surette eda etmekle kıymettardır: Şair, edebiyat ve şiirde bir yenilik lüzumunu hissediyordu. Tahayyül ettiği bu yeni estetik bittabi ruhunun fermanına ram olan bir usul-i şiir olacaktı. Haşim onu bulmuş mudur ve eğer bulmuşsa bu yenilik nedir?...

Bu suale samimi ve hayati bir surette bir cevap verebilmek için -Aman! Zihni incimat ettiren afaki ve mücerret fikirlerin soğukluklarından sakınalım!- onu muhiti, zamanı, hülasa beşeri çerçevesi içine ithal etmek icap eder.

İlk önce hatırlanması ve teşrihi iktiza eden bir hakikat var:

Her mekteb-i edebi “asıl edebiyat”ı, “edebiyat-ı hakikiye”yi kendisinin keşfettiğine kanaat ve dünyada edebiyat ve sanatın ancak kendi gözleriyle görülebildiğine iman eder. O kadar ki hatta bir mekteb-i edebi oluşu bile ekseriyetle böyle bir kanaat ve imanın mahsulüdür. Kendi dininin hak dini, din-i müreccah olduğuna itimat etmeyen nasıl bir resul olabilir?..

Demek, bir eser-i edebide yenilik görmek kısmen gözlerin bir ihtiyacının mahsulüdür. Yenilik bittabi nazari, hissi, nispi bir şeydir. Ve her yeniliğin kökleri mazide mevcuttur.

Şekilden ziyade ruha meclup olan Ahmet Haşim eşkâl-i nazımda büyük bir yenilik olarak şiirimize-kendi ruhuna daha muvafık gelen- “serbest nazm”ı ithal etmişti. Lakin bu şair mevzu bahis olunca sanatın görünen şekline gizlenen ruhu daima takaddüm eder.

Ahmet Haşim'in şiirinde tecelli eden hususiyetin -bazı yazılarında kendisinin şerh ve izah etmiş olduğu vechile- şuuri yeniliği ahenk ve kelimeye daha ve büyük bir mana ve bir mevki vermek oldu. Ahmet Haşim'in kapanık görülen şiirinin-kendisinin de yavaş yavaş bulmuş olduğu-miftahı budur; estetiğinin nokta-i nazarı budur ki muğlak olmakla meşhur bir Fransız şairinin-Stéphane Mallarmé'nin- bir mısrasında düsturunu buluyor:

“Donner uu sens très pur aux mots de la tribut”

Ahmet Haşim hilken hazırlanmış olduğu gibi sonra kitaplardan aldığı ilimle, şiirde ahenge, musikiye, bunlarla ihsas-ı merama, kelimelerin deruni, mahrem, esrarlı nüfuzlarına ve aralarındaki gayri şuuri, hafî-yi irtibatlarına istinat eden Fransız sembolist şairlerinin nokta-i nazarına erdi.

Sanatı bilhassa bu nokta-i nazardan anlayıştaki tahavvüle yenidir denilebilir.

“Akıl ve zekâ”yı evvelkilerin hapsetmek istedikleri mahbes-i mantıktan çıkararak onu hissini saraylarında sahip ve amir kılmak isteyen ve bir “fıkr”ın bir “his” olmazsa, onu hayati bir tahassüs doldurmazsa bomboş bir şey kaldığını bilen, kelimelerin yalnız mantığıyla ifadeyi meram etmek fakr ve istibdadına tahammül edemeyen bu mütefekkirlerin gözlerinde kelimelerin hafî-yi kudretleri harikulade bir kıymetle parladı. Filhakika bunların itikadınca akıl ve mantığın haricinde kalan

aksam-ı hayat bittabi mantıkla tasvir ve eda olunamazdı. Başka bir vasıta-i beyanın yardımına, bir tarz-ı edanın sırrına, ayrı bir çareyi telkine muhtaçtılar. O zaman, bir cankurtaran bulur gibi, “ritm”e sarıldılar.

Bu simbolistler ve Fransız mütefekkeri Roy de Guermont-ki Ahmet Haşim'in akıl hocası ve dünya yüzünde belki en çok beğenmiş ve sevmiş olduğu adamdır- onu anlamak için bilenecek mehazlardır. Zira yeni bir neslin, büsbütün milli bir zevk ve ilimle tenevvür edebileceğini ümit edebiliriz. Lakin bu gelen yeni nesilden evvelkiler-millî şuuru söndürmek ve uyanmak isteyen zekâ-yı millî yerine güya millî bir cehil ikame etmek cehdinde bulunmuş olan istibdadın sayesinde- bir nim asır, Garp'ın o kadar taht-ı tesirinde kalmışlardır ki bunların zihniyetini Garp'ta bulmuş oldukları bir şule ile tenvir etmezsek layıkıyla göremeyiz.

Bilirim, diyeceksiniz ki kelimenin, ahengin kudretini bilmeyen ve eserinde-gayr-ı şuuri bir surette olsa bile- bu kuvvetten istiane etmeyen bir sanatkâr olamaz. Büyük şairlerin eserleri hakayık-ı edebiyeyi o kadar ihtiva eder ki usuller bu eserlerinin tahlilinden doğar, gönlünde inleyen âlemin mehip ve siyah sesini:

“Menem ki kafilê-sâlâr-ı kârbân-ı gamem!”

demekle bile duyurmuş olan Fuzuli bir ritim bulmuştur, Nedim'in çalak ve zükaprist eseri ritimden mahrum değil, mükemmeldir. Cenap Şahabettin Bey'in lalettayin bir mısraının raksan ahengi *Rûbab-ı Şikeste*'nin camit mısralarına bu sebepten dolayı tefevvuk eder. Biz, bir şairin bir diğerinden çok farklı, çok uzak ve yeni olduğunu farz etmiyoruz. Baki'nin, Şeyh Galip'in ruhları Abdülhak Hamit'te çağlar, Nedim'in ruhu Cenap Şahabettin'de öter ve bütün şairlerin zevklerinin bir muhassalası Yahya Kemal'de mevcuttur. Bütün şairler ruhen ve lisanen birbirlerine akrabadırlar.

Evet, bir mekteb-i edebi yekpare bir kütle değil, fakat güya içinde bütün temayüllerin kaynaştığı bir kazandır. Ahmet Haşim'in şiirlerinde çiçeklerini açan simbolizmin kökleri bütün edebiyatta mevcut bulunduğu şüphe yoktur. Fakat simbolizm bütün edebiyatın bu yüklerinde gizli gizli süzülen bu ahenkten ayrı bir fasıl tertip etmek ve edebiyatın gecelerinde çakan bu şimşekleri toplayarak onlarla bir ziya-yı sihir yapmak istemiştir. Şiire “kıymet-i zatiye”sini bahşetmek isteyen simbolizm buna nazmın “sarf-ı şiir” olmayan aksamını ihmal ve yalnız şairane, lirik mayasını ipka ile çalışmıştı.

Diyeceksiniz ki bütün bunlar Ahmet Haşim'den evvel, diğer büyük bir şairin eserinde, Cenap Şahabettin Bey'inde mevcuttur. Ve şüphesiz hakkınız olacak.

Zira Cenap Şahabettin Bey de büyük bir yenilik getirmiş değil miydi?. (Üstadın Kitap şiirinin intişar etmediğine bu vesileyle tekrar teessüf-hân oluruz.)

Fakat her yenilik bir hasletin daha şuuri ve bariz bir surette kabul ve tatbikidir. Her yeniliğin kökleri mazide mevcuttur. Ahmet Haşim'in bu yeniliği sembolizmin daha bariz bir surette tatbiki yeniliği idi.

Bütün bu eşkâl, tersim ve tasvir edilmek istenilen karanlıklar hep mahrem ve din hislerimizi daha iyi söyleyebilmek içindi. Zira her yol bizi mutlak kalbimize isal eder.

Binaenaleyh kamer ve gül; ve sular ve akşamdan bahsetmekle şair bize yine kendi esrarımızdan ve bu hayat içinde hem-ağuş kalan sultan-ı zevk ve hazret-i elemenden bahsediyor. Yoksa bu göl manasız, bu kuşlar samit değil; bütün bu manzaralar birer tahassüstür. (Ve onun için bu manzaraları garip ve yabancı bulmuş bütün bu hislere cidden bigâne kalmaya müsavidir.) Bütün bu sesler bir aşk-ı melal ifşa ediyor.

Bu melalin, bu ıstırabın mevzuu nedir? Meçhulatın aşkı ve onların daüssılası değil midir? Mademki cennetten cüda kalan bir adamın evlatlarıyız, belki bütün hayatın asıl maye-i tahassüsü kaybolmuş o cennet için irsen duyduğumuz bir daüssıla, affetmez bir tahassürdür. Ve Ahmet Haşim'in bu gizli yaramızı, bu mahrem-i melalimizi tespit eden şiiri içinde o en meşhur olanı "O Belde"sinde dediği gibi hissediyoruz ki onsuz:

"Bu nefy ü hicre, müebbet bu yerde mahkumuz!..."

İşte bu yenilik, bu sembol kuvveti ve kalbin yalnız mariz ve ahenktar damarlarına hitap etmek ısrar ve kibarlığı Ahmet Haşim'in en son, en güzel -hatta bazılarınca hiç anlaşılmayacak kadar güzel- şiirlerini ihzar etmiştir.

Abdülhak Şinasi

SUDA HALKALAR

Abdülhak Şinasi Bey'e

1

Sahraya baharın daha ilk indiği gündü
 Dağlarda gezerken bana bir çeşme göründü...
 Birdenbire sıyrıldı gözümden çözülen bağ:
 Bir hatıranın dağdaki yâdıydı bu memba!
 Üç beş sene evvel bu dağın bir gölü vardı,
 Yaz günleri dinlendiğimiz yer bu pınardı.
 Birlikte düşerdik bu uzun yollara erken,
 Kaç kerre şafak söndü bu dağlarda gezerken!
 Bahtın bir avuç toprağa kalbettiği kızla
 Kaç kere su içtik buradan taslarımızla!..
 Alnım yanarak, hıçkırarak durdum o yerde.
 Bir gözyaşı sızsın diye kalbimdeki derde.
 Vaktiyle geçen bir mayısın hatırasından.
 Bir damla su içtim bu kırık çeşme tasından.
 Lakın bürümüş membain etrafını funda,
 Artık ne sadasında o tat var, ne suyunda!

2

Bir perde açılsın, dedim, ufkumda ziyadan:
 Daldım güya hasretli çobanlar gibi dağdan.
 Yarabbi, ne günlerdi o günler... Ne güzeldi!
 Dağlar bile yâdıyla o devrin dile geldi,
 Dağlar, tepeler, bahçeli yollar sırasıyla
 Canlandı geçen günlerimin hatırasıyla...
 Bir samyeli esmiş gibi ruhumda zehirden
 Duydum yine bin bir kadının derdini birden.
 Canlandı hayalimde o mazideki yazlar,
 Kumral ve ela gözlüler, esmer ve beyazlar:
 Bir yanda yeşil bir sarayın bahçe yolundan
 Yükseldi o devrin bana taç ettiği sultan,
 Bir yanda sararmış yüzü aydan da semavi

Bir sevgili... Endamı uzun, gözleri mavi,
 Rabbim gibi dillerde gezen bin bir adıyla!
 Onlar ki kuzehlerden örülmüş kanadıyla
 Şarkın sarışın goncalarından bir ikizdir,
 Onlarla geçen hatıralar bende son izdir.

Faruk Nafiz

(Nietzsche)'den:

ZERDÜŞT

Bütün dünya edebiyatı içinde (sembolist) ediplerin en kuvvetlisi olan Alman (Nietzsche)'den bir nesir parçası naklediyoruz. Sakin ve şahane (Majeston'u) yazılardan başka bir üsluba gelmeyen Almanca'yı böyle en derin (romantik) bir şekle koymağa muvaffak olan ve üslup kuvvetiyle (natüralizm) karşısında heybetle dikilebilen ilk ve şimdiye kadar son yazıcı (Nietzsche)'dir. Almanca'nın üslup kabiliyeti, ancak (Nietzsche)'den sonra her sahadaki tekâmülünü itmam edebilmiştir. Şu aşağıya naklettiğimiz (Zerdüş) parçası, (Nietzsche)'nin son yazıcı devrine, yani yazılarının renk ve şekil hücumları önünde kısa kısa (aphorism) vecize tarzına dönüldüğü bir zamana ait olduğundan, tahsil görmüş Almanlar tarafından dahi güççe anlaşılır mahiyettedir.

Mezar Şarkısı

“İşte orada mezarlar adası, sakin ada; gençliğimin mezarları oradadır. Ben oraya ömrümün bir ebedi yeşil çelengini götürmek istiyorum.

Kalbimde bu kararlar denizi aşmağa başladım.

Ey sizler, gençliğimin çehreleri ve görünüşleri! Ey, aşkın bakışları sizler, sizin ilahi demleriniz! Ne çabuk öldünüz! Bugün sizi ölümlerim gibi hatırlıyorum. Ey en sevgili ölümlerim, sizlerden bana tatlı bir koku, kalbi kurtaran ve yaşlar düşüren bir koku geliyor. Hakikat, o koku bu sulardan yalnızca geçenleri ne sarsıyor ve kalplerini ne kurtarıyor.

Ben, dünyanın en yalnız, hâlâ en zengin adamım, hâlâ en çok kıskanılacak biriyim! Çünkü sizler benim idiniz ve ben de hala sizinim: Söyleyin: Benim gibi kime böyle kırmızı elmalar ağaçtan düşmüştür?

Ben hâlâ sizin aşkınızın ve sâ mânınızın varisiyim. Ben hâlâ vahşi fezailinizin hatırası ile büyüyorum ey en sevgililerim sizler!

Ah, zarif ve yabancı mucizeler sizler, biz birbirimize yakın kalmak için yâr olmuşuk ve siz bana ve benim iştihakıma doğru öyle korkak kuşlar gibi gelmemiş idiniz. Hayır, sizler bana yas çekenin yas çekene geldiği gibi gelmişiniz!

Evet, siz de benim gibi sadakat için yaratılmış, nazik ebediyetler için doğmuşunuz: Şimdi sizleri sadakatsiz diye mi çağıracağım, ey ilahi bakışlarınız ve ilahi demleriniz: Ben sizin başka adınızı tanımazdım.

Hakikat, sizler bana pek çabuk öldünüz, ey siz firariler! Ama yine benden kaçmadınızdı, ben de sizden kaçmadım idi: Sadakatsizlikte birbirimize karşı kabahatli değiliz.

Beni öldürmek için sizi boğazlıyorlardı ey ümitlerimin şaklayan kuşları sizler! Evet, fenalık oku benim kalbimi yaralamak için hep sizlere çekiliyordu ey en sevgililerim! Ve isabet de ediyordu! Sizler, benim kalbe en yakın olanların, benim varım yoğum, sizler bekliyordunuz: İşte onun için genç ve o kadar erken ölmemeli idiniz!

Malik olduğum şeylerden en yaralanabilecek olanına ok atıyorlardı: İşte o ok atılan sizlerdiniz, derisi aleve ve belki daha fazla olarak bir bakış karşısında ölüveren kahkahaya benzeyen sizler!

Fakat bu sözü ben düşmanlarıma söyleyeceğim: Sizin bana yaptığınızın yanında bütün insanların boğuşması ne kalır! Siz bana bütün insanların boğuşmasından daha beterini yaptınız! Bir daha elde edilemeyecek şeyleri benden aldınız: İşte onun için size düşman diye hitap edeceğim!

Sizler, benim gençliğimin çehrelerini ve en sevgili muazzebini yeni öldürmediniz mi? Sizlerin hatıranız için bu çelenk ile bu inkisarı bırakıyorum.

Bu inkisar, siz düşmanlarımadır! Siz benim ebediyetimi, tıpkı soğuk gecede kopup kırılan bir nağme gibi kısalttınız! Ömür bana ilahi gözlerin ani bir parıldayışı gibi geldi, bir lahza gibi!

Saflığım bana vaktiyle şöyle söylerdi: “Bütün mevcudat bana lahuti gelmelidir.” Siz bana o zaman pis heyulalar ile hücum ettiniz; ah o güzel saat nereye uçtu!

Gençliğimin fazıllığı bana vaktiyle şöyle hitap ederdi: “Her gün kutsi olmaya çalışmalıyız.” Cidden ne inşirahlı bir fazıllığın sözü!

Fakat işte siz düşmanlar, benim gecelerimi çaldınız ve uykusuz ıstıraplara sattığınız ah, o inşirahlı fazıllıklar nereye uçup gittiler?

Ben vaktiyle mesut kuşları beklerdim: Hâlbuki siz yolumun üstüne sakil bir baykuş gönderdiniz, bir iğrenç baykuş. Ah benim nazik hırsım nereye uçtu?

Vaktiyle her iğrençlikten uzak kalmayı vaat ederdim. Hâlbuki sizler bana en yakın olanlarımı bile çıyan hâline koydunuz. Ah o benim asil vaadim nereye gitti?

Vaktiyle mesut yollardan körü körüne geçiyordum: O vakit sizler körün yoluna pislik atmıştınız: İşte şimdi o eski kör yolu, onu iğrendiriyor.

Ve ben, bana en ağır gelen şeyi yaptığım ve zaferimi bayramladığım vakit: Beni seven sizler bağırdınız, sizlere fenalık ettim diye haykırdınız.

Hakikat, bu hep sizin işinizdi? Benim en iyi balımı ve en iyi arılarımın sayını bana mükâfat diye verdiniz. Benim yumuşaklığıma karşı bana hep en en terbiyesiz dilencileri gönderdiniz, benim şefkatime en yaman utanmazları yolladınız. Necabetimi işte böyle tam imanında yaraladınız.

Ve ben, en mukaddes şeyimi kurban etmiştim: o zaman sizin müttakiliğiniz ortaya daha parlak hediyeler vazetti? Öyle ki benim en mukaddes şeyim sizin hediyezinin şaşaası karşısında eridi gitti.

Ve ben, vaktiyle raks etmek isterdim hem hiç tecrübe etmediğim bir raks, ne olursa olsun raks edeyim dedim: Hemen siz benim en sevgili mugannilerimi kandırdınız: Ve o zaman müstekreh bir kaba ahenktir başladı, kulağıma sanki meşum bir bor gibi geldi!

Katil muganni, ey fenalığın aleti, ey en kabahatsiz olan sen! En güzel raksıma hazırlanıyordum: Coşuşumu hemen nağmelerinle öldürdün!

Ben en yüksek sözlerimi yalnız raksta söylemesini bilirim: Ve işte şimdi benim en yüksek muadilim, benliğim içinde hitap edilmemiş olarak kalıyor! Benim en yüksek ümidim hitapsız ve kurtarılmamış kalıyor! Gençliğimin bütün çehreleri ve tesellileri hep ölüyorlar!

Ben nasıl tahammül ettim; böyle cerihaları nasıl sardım ve nasıl geçirdim? Ruhum bu mezarlıklardan nasıl dirildi? Evet, içimde yakalanamayan, gömülemeyen bir şeyler var, içimde kayalar parçalayan bir şey var: Adı “benim iradem”dir o yılların arasında sakit sakit geçiyor ve hiç değişmiyor. O, o benim eski iradem adımlarımı takip ediyor ve kendi yürüyüşüyle gidiyor; his, ona göre kalp katılığındadır. O, yaralanmaz hiç.

Ben ancak topuklarımdan yaralanmam, sen ise hep orada yaşıyor kendine muadil kalıyorsun ey en sabırlı! Yine sen kendini hep mezarlıklara götürüyorsun! Ve

gençliğimin kurtarılmayan şeyi hep senin içinde hâlâ yaşıyor. Ve işte sen hayat ve gençlik gibi ümitler içinde şu sarı mezar harabeleri üstünde oturuyorsun.

Evet, sen hâlâ benim mezar dağıtanımsın: Yaşa benim iradem! Yeni derilişler ancak mezar yerlerindedir.”

İşte Zerdüşt böyle teganni ediyordu.

Mütercimi: Doktor Nizamettin Âli

İhya-yı Asar

LEYLA HANIMEFENDİ’NİN ASAR-I KALEMİYESİ

Birkaç ay evvel (Vakit) gazetesinde (Harem ve Saray Adat-ı Kadimesi) ve (İleri)’de (Geçen Asırda Kadın Hayatı) hakkındaki hatıratı neşredilmiş olan şaire-i şehire Leyla Hanımefendi’nin manzum ve mensur asar-ı kalemiyesi ve musiki notaları beş sene evvel Bostancı’da tutuşturulmuş olan köşkünde kâmilen muhterik olmuştu. Müşarünileyhanın en mühim asarı bu suretle mahvolmuş olmakla beraber mahdumları ve kerimeleri nezdinde kalarak yangından kurtulmuş olan bir iki mecmuada ve bazı evrak-ı perişanda yine birtakım manzum ve mensur eserleri bulunduğundan bu meyandan kendi müsaadeleriyle çıkardıklarımızı ve yirmi otuz sene evvel bazı risale ve gazetelere dercedilmiş olan manzumelerden bulabildiklerimizi peyderpey neşredeceğiz. Bu suretle karilerimiz bu nazik ve zarif edibemizin eski ve yeni eserlerini beraber görerek mukayese edebileceklerdir.

Bu nüshamızda Leyla Hanımefendi’nin tarz-ı kadimede yazdıkları eski iki gazelini neşrediyoruz.

GAZEL

Cennetmekân Fitnat Hanım ile Leyla Hanım’a Nazire

Zira kâkülden ruh-ı dildâr kendin gösterir
Ebr içinde mihr-i pür envâr kendin gösterir

Zahmına merhem umup hep ol-tabib-i nursa
Derdini söyler dil-i bîmâr kendin gösterir

Kân-ı aşkın etti çün gûh-ı dili âteş-feşân
Leblerin yâd ettiğim dem nâr kendin gösterir

Arzu-yı pus-ı lâlin dil yine etse nihân
Dideden eşk-i dem ser-şâr kendin gösterir

Ehl-i aşka halimi takrire hiç hacet komaz
Fevr ile mir'at-ı dilde yâr kendin gösterir

Hâr-ı cevriye rakip hep sineme bin dağ açar
Bir dakika kim o gül-ruhsâr kendin gösterir

Kıl hazer etme tekebbür ey şeh-i iklim-i nâr
Belki bir gün âh-ı âteş-bâr kendin gösterir

Vasf-ı dendanla nâgâh tab-ı Leyla cûş edip
Bahr-ı dilden lülü-i eş'âr kendin gösterir

Fitnat ve Leyla'yı tanzire yok ama kudretim
Hame-i şikeste-i gam-hâr kendin gösterir

*

* *

Münif Paşa'nın "Hasbihâl"ine naziredir

Edipler olamaz hem-zebânın ey bülbül
Bilirse gül biliyor ancak zebânın ey bülbül

Nihâl-i gül olıcak sayebanın ey bülbül
Çemende hoş geçer elbet zamanın ey bülbül

Seni bu mertebe sermest ederse nûkhet-i gül
Ânın da canına işler figanın ey bülbül

Baharda nağmen dinlemek sur-ı âlem
Hazan irince okur destanın ey bülbül

Garip âşığa nispetle bahtlısın ki senin
Geçer vatanda bahar ve hazanın ey bülbül

Hayal-i yâd-ı hazininle (hasbihâl) ederek
Diler ki hâmem ola tercümanın ey bülbül

Sadr-ı esbak merhum Sait Paşa'nın merhum Reşat Fuat Bey'e yazmış olduğu bir mektubu neşrediyoruz. Bu mektubu "Yarın" a vermek nezaketinde bulunan mahdumu Kemal Sait Bey bize gönderdiği bir mektupta "Merhum vaktiyle vuku bulan bir suale (yazılarda bir gayeye teveccüh etmek mesalik-i edebiyeden birini iltizama tevakkuf eder. Hükümet hizmeti ise buna manidir. Binaenaleyh takdire şayan asarım yoktur) mealinde cevap ita eylemişti" diyorlar. Mamafih bu mahviyete rağmen merhumun asar-ı kalemiyesinin büyük bir kıymet-i edebiyesi olduğu meydandadır.

HUSUSİ BİR MEKTUP

Sadr-ı Esbak Sait Paşa'dan Reşat Fuat Bey'e

Azizim Efendim Hazretleri,

Veysi'nin Tevbename'sini ve ceddü'l-ciddü'l-emcet Salih Efendi aleyhi rahmeti rabbi's-samedin tercüme-i hâlini ihsan etmişsiniz mütalaa eyledim. Tevbename'ye bir muahezename yazılmıştır. Birgün teşerrüf müyesser olursa okunur. Muahezata burada bir misal göstereyim: Sahip-i tevbe beni nevinin kendine medrus olamayacağına kani olup ebvab-ı mahlûktan inhirafa, dergâh-ı gufrân-penâh-ı hâlikta itikâfa karar veriyor. Bu hinde istigaselere sâi. Ama nim ikab ile ne söylediğini bilmiyor. Ezcümle "Geçti ömrüm heves-i zülf-i müteberde benim / Kaldı aklım turre-i kâkül-i dilberde benim" demiş ki bir taraftan müstağfir diğer taraftan ikal-i akli hâlâ sefahatlere peçete olduğu makar. Şu ikrar tevil olunmadıkça taibin tereddüdüne hükmolunur. Gelelim tercümeye: Cidd-i biz İzzet Molla'nın kudret-i âliye-i nazmına divanı burhandır. Lakin nesirde mertebe-i iktidarına vakıf değildim. Çünkü o yolda bir eserini görmemiştım. Validi için kaleme aldığı tercüme-i hâli hâl-i eşkâl eyledi. Yani merhumun nazım ve nesri birbirinden âlâ olduğu anlaşıldı. Tabirat-ı latif, cümleler müntesık, hiçbir yerinde eser-i taklit yok, kâffesi münşinin bedayi-i karihası.

Kitabetimizin silsile-i aheninini kırmak, seci iltizam etmemek taraftarından bulmuştum. Yazınızda İzzet Molla'ya taklit buyurulmasını tavsiye ederdim. Ceddü'l-cid samileri Salih Molla Selanik hâkimi iken saray-ı kadı civarında nağme-sera oldukları için bir konsolos oğlunu ve refiklerini leylen ikametgâhlarından ihraç ve nezdine ihzar ederek mahkeme havlusunda döndürmüş imiş. Bu vakaya müteallik

fıkrayı okuduğumda pek güldüm. Hâkim örfi muamelelere tasaddi ediyor, merci o hâkime taship eyliyor, bâb-ı âsafi de elçilerin şikâyetini samia-i itibara almıyor. Bu maddeler tarih nokta-i nazarından seza-yı dikkattir. Tercüme-i hâlin edebiyatça muaheze kabul eden mahalli de “Düvel-i Efrenciye konsoloslarından bir Frenk pederinin havadarı birkaç pezevenk ile tertib-i simat-ı ziyafet ilah.” cümlesindeki Frenk lafzını tesci için İzzet Molla'nın biçareleri ağır bir faziha ile tefzih etmiştir. Mücerret mizaca hizmet için bir masumu fasletmekle şu tezyif beyninde bir fark buluyor musunuz? Mülâhazamda muhti değilsem fark-ı garaz birinde şahsa diğesinde sec'a hizmetten ibaret. Meselenin cihet-i hükmüyesi ise mühim. Salih Molla ile Fuat Paşa neslen şecere-i vahideden müteşaip, ikisi de hiss-i hamiyette müttehit, lakin vazife-i hamiyetin şekl-i edasında ihtilaf etmişler. Biri darb-ı asa-yı şiddeti, diğeri darb-ı nutk-ı siyaseti ile o vazifeye say eylemiş. Demek insanların efal ve hissiyatını mensup oldukları efsalin istidadatına nispet etmekten ise müşahede ettikleri şerait-i içtimaiye ve saire tesiratına hamleylemek daha sahih olacak. Azizim yazacak bir şey daha kaldı. Galat-ı his ve galat-ı basar gibi galat-ı hafıza da var. Geçenki “Kalem-i bais-i emen-i millet seyfini tecrübe kıldı devlet” beytini İzzet Molla'ya isnat etmişim. Bu beyit ise Kâmil Paşa'nındır.

İzzet Molla'nınki “Fukara saye-i adlinde olup asude diyeler başın açıp bin yaşasın böyle vezir” beytidir ki bir vezir-i muasır hakkında inşat ettiği kaside erkânındandır. Kâmil Paşa Fuat Paşa'ya olan mektubunda İzzet Molla'nın beytini iktibasen dercederek geçende hikâye ettiğim gibi cedd-i samilerinin berrü's-şâm icraatına validi neşidesiyle de senâ-hân olmuştu. Baki muhabbet.

21 Zilhicce sene 325

Sait

(AVNİ) BEY DİVANI'NDAN

Olmaz haris-i şan-ı hükûmet hakîm olan
Girmez esir sınıfına merd-i fehmolan

Düşmez o kayda sahib-i akliselim olan
Ey ihtiraz-kâr azab-ı elim olan

Memur olup geda-yı zaman olma zinhar
Muhtac-ı nân eder seni dönen rüzgâr

Muhtac-ı nân-ı gayr olan âdem hanîstir
Kâsib-i Habib Hazreti Rabb-i muğistir

Terk eyleyen saadet-i kesbi habistir
Pek doğrudur bu kavlı-i mübarek hadistir

Memur...

Say'ile salnamede namın okunmasın
Tarih-i nasb-ı tâb-devamın okunmasın

Evrak-ı münteşirde peyâmın okunmasın
Teşhirnamelerde dürr-i emek okunmasın

Memur...

Tesri edip mürûr-ı zaman hayatını
Tımandan çü fayda yok al beratını

Aylak tasavvuruyla helak etme zatını
Bapuşsuz bırakma benîn ve benâtını

Memur...

Olma ümid-i mansıp ile öyle derbeder
Semt-i refahı istersen benden al haber

Düşme mazîk-ı dâr-ı belâyâ hazer hazer
Dinle nasihat-ı peder-i piri ey püser

Memur...

Girdab-ı fitnedir bu alef-zâr-ı iptila

Oğlum gözüm nasihatim ancak budur sana

Bilcümle müminini halas eylesin Huda
Rızk-ı helâl kesbi için eyle itina

Memur...

Faraza vatanda kâr edemezsen seyahat et
Esbab-ı itiyâşa teşebbüste himmet et

Meksetme afitâp gibi azm-i gurbet et
Deryada yerde sayd-ı şikâr ve ziraat et

Memur...

Namus-ı istikameti hıfz eylemek muhal
Rüşvetle irtikâba lüzum eyler intikal

İffetle ihtilat edemez intizam-ı hâl
İnfak olunmaz aylık ile evdeki ayal

Memur...

Rüşvetle irtikâba de lazımdır iktidar
Elli kuruş alırsa da bir kâtib-i nizâr

Kim evliya-yı devlete mahsustur o kâr
Manende-i kibar olamaz sahib-i akâr

Memur...

Düşme ümid-i mansıp ile (umma) rencine
Farz ile nail oldun o ümid-i gencine

Dehrin alaka etme saray-1 sencine
Memur-1 muhteşem ne demektir dilenci ne

Memur...

HEKİM SÖZÜ DİNLEYİN

Doktora İhtiyaç Kalmadan Tedavi

Mide acılığı: Midede acılık başlar başlamaz hemen bir bardak su içinde bir kahve kaşığı (bikarbonat de sud) almalı.

Yemekleri muntazam saatlerde yemeli: Süt, yumurta, kızarmış et, pişmiş meyve, müskirat almamalı.

Fakrü'd-dem: Açık hava ve istirahatname. Katiyen müskirat kullanmayıp az et yemeli. Bütün vücudu kolonya ile sabah ve akşam friksiyon.

Hasta sinirli ise: Yatmadan evvel (valeriant de amoniac) vermeli.

İştihatsızlık: Jimnastik, bol hava, kana kana hülasesı.

Boğulma (havanın zehirlenmesiyle): Hastayı başı biraz kalkık olmak üzere düz yatırmalı. Açık havaya bırakmalı ve yüzüne sirkeli suya batırılmış bir bezle vurmali. Ağzını açıp dili bir mendille tutup dışarıya çıkarmalı ve muntazaman dili dışarıya çıkıp içeriye itmek ameliyesini yapmalı. Ve esas-ı tedavi: Katiyen nevmıt olmayıp tedavi mütemadiyen devam etmeli.

Banyolar: Banyoların dereceyi harareti 33 ile 35 arasında olmalıdır. Ve 20 dakikadan yarım saate kadar devam etmelidir.

Banyolara kepek, (bir defa için 5 litre) pişmiş nişasta (500 gram) koymak menfaatten hâli değildir.

İhtiyarlar için banyolar pek kısa olmalıdır. Yeni doğan çocuklar dahi beş dakikadan on dakikaya kadar banyo edilmelidir.

Kulak uğultusu: Kulağa birkaç damla gliserin damlatmalı ve kulağı muntazaman iki günde bir (asit borik)li su ile yıkamalı.

Çıbanlar: Mukavvi şeyler yememeli, müskirat kullanmamalı. Yüzü sabah ve akşam sıcak su ile hafifçe silmeli.

Spor

SPOR NEDİR? SIHHİ, AHLÂKİ, İÇTİMAİ MEVKİİ VE FAYDASI

Pek sathi bir nazarla bakarsak spor, bir eğlenceden, bedeni bir eğlence ve zevkten ibarettir. Bu kelimeyi anlamak için müracaat edeceğimiz alelade lügat kitapları da bize böyle diyecekler. İşte bu sebeptendir ki pek çok münevver tanınmış veya kendini öyle göstermek istemiş zevat bile tahkik ve tamike lüzum görmeden “spor”u faydası vakit geçirmekten ibaret bir zevk belki de bir mirasyedilik, bir sefahat addederler. Çok kimseler için yemek, içmek de böyle değil midir? Onlar da bir zevkten, lezzetten başka bir şey midir? Hatta bir adım daha atarak tütünü, içkiyi, kumarı, morfini ve daha sair ezvakı da bu meyanda tadat etmek kabildir. Öyle ya, spor bir zevk olunca kumardan ne farkı kalır? Yed-i kudret bütün ihtiyacat-ı zaruriye ve tabiiyemizi doğrudan doğruya birtakım zevklere raptetmiş. İhtiyacatımızı tatmin ettiğimiz zaman bir lezzet duyarız, zevk-yap oluruz. Tatmine yol bulamadığımız zamanlar ise elem duyar, muazzep oluruz. O elemi duymamak, fakat zevki duymak için hayvan tabir olunan mahlûk zi-hayat mütemadiyen uğraşmakta, aranmaktadır. Faaliyet de bir zevktir. Bunun da merbut olduğu pek esaslı bir ihtiyaç vardır. Şüphesiz biz de hayvanız ve hayvanın mekanizması budur. İnsanı hayvanlıktan, yani ihtiyacatını aramak için kendi kendine tebdil-i mekân eden ve birtakım zaruretlerin tazyiki altında hareket eden mahlûkat zümresinden çıkarıp ilahileştirmek, melaike yapmak isteyenler varsa yazık onların arzusuna ve sayine. Bizler yer, içer, zevk duyar mahlûklarız; melekler ise yemezler, içmezler. İnsanların vusul için say etmeleri makul olan ancak bir gayeleri olabilir: İnsan-ı kâmil olmak... Mevcudatımızı kemale doğru sevk etmek.

Uzvi bir mevcut olan insanın kemali ise şüphesiz, uzviyetinin kemalidir. Fıkdan veya su-i tegaddi neticesi sıska kalmış veya kemik hastalığına uğramış, bedeninin neşv ü neması zamanından pek çok evvel tevakkuf etmiş insanlarda kemal aramak bittabi beyhudedir. Ancak, hilkatın mukadder kıldığı ihtiyacı takdir ederek ihtiyaçların merbut buldukları zevkleri tanzim edersek bizim için sıhhat ve kemal, zevk-i sıhhat ve kemal müyesser olur. İnsan safvet-i iptidaiyesinden çoktan çıkmış olduğu için, sair hayvanat gibi bütün ihtiyacatını tanzim ve tahdit edecek tabii saiklere, kuvvetlere hayvanat kadar malik değildir. Bedeni ve fikri hiçbir sayımız geçmeden kurulmuş bir sofradan karnımız doyduğu hâlde taamin lezzetine mağlup olup fazla yemek ve sonra rahatsız olmak hemen hepimizin başından geçmiş bir hadisedir. İşte bu, bedeni bir sayı sarf etmeden taamını hazır bulanlar hilkatın hareket

etmek için kendilerine bahsettiği uzuvları kullanacak zemin bulamadılar, o gece güleştiler, dövüştüler ve sonra dövüşenleri seyre daldılar, nihayet yavaş yavaş onu da unuttular; ve kendilerinde mevcut olan hareket uzuvları da dumura uğradı. Yani insan mevcudiyetinden mühim bir kısmını kaybetmeye başladı ve o kaldı. Kabiliyet-i hareket de azaldı. Bu erimenin sebebini arayanlar bedeni faaliyetsizlikte, sıhhte âdem-i takayyütte buldular. Ve o andan itibaren herkese faaliyet tavsiye etmeye başladılar. “Yaşamak, hareket etmekten ibarettir, hayat sükûnetle değil hareketle muhafaza olunur” dediler. Hâlbuki insanların iyi tanzim edilmiş olan içtimai hayatları, harekete gayri müsait, hareketi vücuda getirecek anasıra lüzumu kadar malik değildi. Şimdi medeni her millet hareket için icap eden gıda, hava, ziya, gibi şeyler elde etmeye ve faal olmaya say ediyor. Fikir adamlarına faaliyetin lüzumu yok zannedenler pek fahiş bir hata işlemiş olur. Hareket etmeyen bir vücutta iştiha ve hazım ve temessül hakkıyla vaki olmaz ve iyi bir ihtirak yapamayan beden hiçbir tarafı-dimağ da dahil olduğu hâlde- iyi işleyemez. Bedende fena bir ihtirak bakayası olan zehir-nâk maddeler çoğalır, harice tart edilemez, birçok hastalıkları davet eder. Muzır maddelerin istilasına uğrayan beden yalnız maddi değil manevi hasarata da uğrar. İyi düşünemez; hafıza, sürat-i intikal azalır, hiddet ziyadeleşir, bedbinlik artar, asapta intizam-ı harekât azalır, tabiatıta karar kalmaz. Bu hâl irsen evlada muzâaf olarak intikal eder; ırk-ı tereddide uğrar, söner. İnsan faaliyet-i bedeniyede bulunmadan tekemmül edemez. Hasta olmayan çocukların oyuna inhimakı şeytanın iğvasından değil, tabiatın cebir ve ilkasından ileri geliyor. Çocuktaki oyun arzusu imha edilmezse şeyhuhate kadar devam edip gider ki matlup da budur. Fakat gençler, yaşlılar çocuklardan daha muntazam oynarlar; onların oyunlarına spor namını veriyorlar.

Bunlar mütehassısının tetkikleri, tecrübeleri neticesi olmakla beraber dikkatli gözlere pek kapalı kalmayan hakikatlerdir. “Zaaf cinayettir” diyen beyhude söylememiş.

“Spor, insanların hareki ihtiyaçlarını temin eden bedeni oyunlardır” dersem şu uzun izahata nazaran bir şey anlatmış olurum zannediyorum.

Sporun sıhhi faydası yalnız onu bizzat icra edenler için de değildir. Bir top oyunu, bir sandal yarışını binlerce kişi temaşaya geliyor ve bu oyunlar mutlaka açık havada yapıldığından seyirciler o müddet zarfında mecburen temiz bir hava teneffüs ediyorlar ve iyi bir ziya alıyorlar. Gördünüz mü bir sporcunun ne kadar kıymeti varmış?

Sporcu muvaffak olmak için muzır-ı sıhhat olan şeylerden ya tamamıyla yahut mümkün olduğu kadar tevakkiye kendi kendine mecbur olur. Zaten faaliyet-i bedeniyeden en asil ve insani zevki duyanların sefahat-i hayatına, kumar masasına yaklaşmayacağı pek tabiidir. Sıhhi şeyler tercih ve gayri sıhhi sefahatlerden tevakki etmek ahlak üzerine pek mühim tesirler yapar. Ahlak bozukluğu esasen sıhhat bozukluğu neticesi olduğu gibi bozulmuş ırklar ahlaken de sukut ederler.

Sıhhaten ve ahlaken düzgün olan sporcu, izzet-i nefis sahibi olduğu gibi başkalarını da öyle kıyas eder; bundan hürmet-i mütekaribe doğar. Sporcu bütün boş zamanlarında arkadaşlarıyla temasta bulunacağından kabiliyet-i içtimaiyesi artar, hayatta daha yırtık ve işgüzar olur. Sporcu, her tabakadan birçok arkadaş bulacaktır. Görgüsü dûn olanlar daha yüksek bulunanların temasından müstefit olurlar.

Her millet kendi ırkını ıslah ile meşgul olmakla beraber bugün spor beynelmilel bir cereyan almıştır. Fertler arasında temasların temin edeceği fayda aynen milletlerin temasıyla hatta daha geniş olarak temin edilir. Bedenen ve fikren ten-dürüst insanlar her yerde merguptur.

Bu mülahazat, dünyanın her tarafında spora pek mühim bir mevki verilmesini mucip oluyor. Gerçi hükümetler henüz spor nezaretleri vücuda getirmediler. Fakat bu tıpkı sıhhi yemekler vermek için umumi yemekhaneler açmaya benzer. Halkî olan hiss-i hürriyet bu kadar kuyûda müsaade etmez. Maharet-i zevkin, hissin terbiyesidir. Otomatik insanların hayatta hiçbir kıymeti yoktur. Onlar, makinisti ifa-yı vazife etmeyen bir makine gibi bir gün tevakkufa mecbur olurlar.

Sporun bedeni bir şey olması fikirle alakadar bulunmamasını icap edemez. Spor, bir oyundur ki onu fikir kazanacak, fakat o işte bedeni istihdam edecektir. Spor zekânın gösterdiği yollarda yapılan en ince faaliyettir, spor faaliyetin şiiiridir. Ahmak bir adamın iyi bir sporcu olamaması bundandır. Fakat aynı ahmak sporcu olmasa idi, daha ahmak olacaktı; hiç olmazsa sporda dimağı bizzarure faaliyet gösteriyor ve karınca kaderince, o da kendine göre müstefit oluyor.

Ali Seyfi

SON HAFTANIN SPOR ŞUUNU

Top

Futbolcular için en mühim hadise Galatasaray kulübü tarafından tertip edilen futbol takımının merkezi Avrupa seyahatidir. Vaktiyle teşkil edilemediği için lazım olan mümâreseleri bile icra edemeden bu takım hakkında sporcular ve sporcu

olmayanlar çok söylediler. Seyahat için zuhur eden fırsattan istifade edilmesi muvafık bir şeydi. Fakat henüz elde zaman varken bu takım toplanıp talimlerini yapmalı idiler. Buna mani olarak takıma diğer kulüplerden alınan zevat hakkındaki dedikodular gösteriliyor. Ancak vapurun güvertesinde tamamlanan bu takım tabii ilk oyunlarda muvaffakiyet gösteremezdi, gösteremedi. Ancak birkaç oyun verilip mağlubiyetin acısını duyduktan sonra kendilerini toplayabildiler ve istirahate meydan bulmadan hatta bir gece bile tam ve rahat bir uyku uyuyamadan arka arka verdikleri oyunlarda muvaffak olmaya başladılar. Evvelce aleyhlerinde söyleyenler bile şimdi söylemeye, alkışlamaya başladılar. Millet namına yapılan hareketlerde sürur ve elem umumi olur. Hele Karlsruhe ve Hamburg oyunları Almanya'nın en kuvvetli teamleriyle muvaffakiyetkârane oynanmıştır. Bu seyahati tertip edenlerin en büyük noksanı teşkilatı vaktinde yapmaktan ziyade oyunları istirahate meydan vermeyecek surette tertip etmeleri veya böyle bir tertibi reddetmemeleridir.

Hadisat gösteriyor ki elde mevcut iyi oyunculardan mürekkep iyi mûmarese yapmış bir takım pek çok muvaffakiyetler kazanabilecek. Son zamanlarda birdenbire İstanbul afakını saran boks merakı, dövüş hikâyeleri üzerine boksör Pakrat Efendi'nin vefatı soğuk su döktü. Dünyada üçü dördü aşmayan bu hadiseden beri de daha başlangıçta bizim hissemize isabet etmiş oldu. Pakrat eskisi gibi bedeninin en olgun zamanında değildi bittabi eski mukavemeti yoktu. Buna zamimeten musâraadan evvel de taam etmiş, iki üç biftek yemişti. Hasminin mukavemeti de fasılaca idi binaenaleyh Pakrat yoruldu; dolgun bir midenin sebep olduğu ihtikan-ı dem-i dimaği kendisini sersemletti. İş cereyan-ı tabiisine bırakılsa idi musâraa zaten Pakrat'ın mağlubiyetiyle neticelenecekti. Fakat hükmün, gayri muntazır bir hâle karşı şaşkınlığı Pakrat'ı hasminin karşısında bulundurdu. Ve yediği bir darbe ile yere yuvarlandı ki nezf-i dimaği mucip olan işte bu sukûttur. Boksörlerimiz için bu bir ders olmalıdır. Tok iken zorlu mûmareseler yapılmamalıdır. Taamdan iki saat sonra hafif mûmareseler yapabilirse de, büyük bir ceht sarfını istilzam edenler dört saat geçmeyince icra edilmemelidir.

Pakrat'ın cenaze merasimi, muhalefet-i havaya rağmen pek mutantan bir surette icra edildi. Bu şayan-ı şükrandır. Arkadaşları geçen hafta Pakrat'ın fakir ailesi menfaatine bir de müsamere tertip ettiler. Bu hiss-i takdir ve muaveneti tahsin etmemek mümkün değildir.

Spor İttihadı

Belki on sene var ki ortada bir “Türkiye İdman İttihadı” meselesi, münakaşası var. Son seneye kadar bu mesele tamamen kavilde kalıyor bir türlü fiile geçemiyordu. Birkaç ay evvel azimkâr müteşebbislerinin gayretiyle bir nizamname vücuda getirildi. Ve kulüp murahaslarından mürekkep bir komisyonda kıraat ve müzakere ve kabul edildi. Artık şimdi hükümetçe tasdik ve tatbikine intizar kaldı. Yolun uzun kısmı henüz yürünmemiştir. Programı çizilmiş olan bu ittihat vücuda gelirse spor bütün cereyanlarını tanzim edecek bir mercie malik olacaktır.

Fen

ÇİÇEKLER VE SİNEMA

Nebatat zi-hayat mevcudiyetlerdir. Fakat bunların hayatı pek batî bir seyir takip eder. Bir sakın neşv ü nemasını, bir yaprağın inkişafını, bir tomurcuğun doğuşunu biz göremeyiz, nasıl ki bir saatin ibresinin devrini de göremeyiz.. Maahaza ibre dönüyor, bu muhakkaktır. Demek oluyor ki hareketini göremediğimiz her şeyin adem-i hareketine karar veremeyeceğiz.

Nebatatın neşv ü nemasını gözlerimizle takip edebilmek için oldukça medit fasılalarla tetkikat ve tarassudatta bulunmalı ki yukarıda bahsettiğimiz goncanın henüz nim-küşade hâli ile bilahare gayet açılmış bir gülün arasındaki “mutavassıt halâtı” layıkıyla görebilelim.

Bir sıra tevakkuf eden bu tetkikat Mösyö (Labreli) isminde bir Fransız âlimin tecarübü sayesinde el-yevm gayet suhuletle kabilü'l-icradır. Sakın, varakın, çiçeklerin ne suretle büyüdüklerini nasıl açıldıklarını anlamak için Mösyö (Labreli) sinematografa müracaat etmiştir. Fakat Fransız âlimin istimal ettiği sinema alelade sinema makineleri gibi değildir. Nasıl olup da bir güvercinin uçuşunu, bu harekette bulunan bir lokomotif tekerleklerinin devrini sinema perdesinde her gün seyredabiliyoruz. Pek sade değil mi? Evvela bu resimler “bati bir sinema” makinesi vasıtasıyla alınıyor. Sonra perdeye aksettiren alelade sinema makinesi bu resimleri alındığından daha fazla bir süratle inikâs ettiriyor. Ve bu suretle gayet betaetle alınmış resimler süratle perdeye aksettirildi mi tabiat bütün dekayıkıyla gözümüzün önünde cereyan ediyor.

İşte bu noktayı nazar-ı itibara alan Mösyö (Labreli) evvela resimleri “seri sinema” makinesi ile alıyor. Sonra perde üzerine akseden resimler size bu nebatın müteaddit defalar tekrarını irae ediyor. Biz de inkişaf eden bir çiçeğin her safhası

arasında geçen oldukça uzun fasılları hemen hiç hissetmeden faraza bir (karanfil)in açılışını reyü'l-ayn müşahede ediyoruz.

Hikâye

KALPTEN KALBE

Meliha ile Selma'dan hangisi daha güzeldi? Bunu kestirmek biraz müşküldü. Birbirine pek benzemedikleri hâlde müşterek güzellikleri vardı: İkisi de kumral güzeliydi; ikisi de aynı derecede saf ve masum idi. Tesadüf zaten iki kardeş gibi onları beraber büyütmişti. Küçük yaştan beri Şişli taraflarında komşu idiler, sonra Dame de Sion'da beraber okudular, her sene beraber terfi-i sınıf ederek nihayet yine beraber şehadetname aldılar ve cemiyet hayatına karıştıktan sonra, şuh ve mümtaz, ikisi de muhitlerine aynı hayret ve takdiri ilka etmekten birbirinin hesabına mahzuz göründüler.

Candan sevişen genç kızlar sesli söylenemeyen sırları birbirlerine fısıldamaya ne kadar muhtaçtırlar! Hâlbuki Meliha ile Selma arasında bir de sadakat yemini vardı. Bir zamanlar etraflarında dolaşan beceriksiz genç beylere kayıtsız, dudaklarını bükerek hep güldüler. Tenezzül etseler bu gelip geçici âşıkları aralarında kardeş payı yapmakta veya kuraya koymakta hiçbir mahzur görmeyeceklerdi. Her ikisi de bu oyunun tehlikesini hissetmeyecek kadar masumdu. Fakat kalbin ortaklık kabul etmediğini zaman onlara ispat etti. Birgün geldi ki her ikisi de aynı genci sevmekte olduklarını hissettiler. O zaman o dertleşmeler, uzun, alaylı müzakereler birdenbire kesildi. Bilakis aralarında için için bir cidal başladı. Aşkın ezeli kanunu hükmünü icra edecekti. Hayatlarına yeni karışan bu yabancı ile aralarındaki rabitanın alt üst olacağını her ikisi de anladılar.

Onun hâli hakikaten başka idi; hiç ötekilere benzemiyordu. Nazarları her şeyi ifade ettiği hâlde pek az söyleyen bu genç Selma'dan korkuyor idi. Biraz vahşi ve çekingendi. Bu iki şuh kumral güzelinin nisai tesirleri altında eziliyormuş gibi bir teslimiyeti vardı. Çok geçmeden iki kız alttan alta birbirlerini tarassuda koyuldular. Kalplerini kemiren iki rakip sevdâyı -kıskançlık değil, soğukkanlı bir merak ile-hariçten takibe kadir güya başka birer şahsiyetleri vardı. Bu, bütün bir kış böyle devam etti. İlkbaharda Meliha'nın ailesi Erenköy'ündeki sayfiyelerine göç ettiler. Bir sabah Meliha bahçede gezerken tren yoluna açılan bahçe kapısından Selma'nın girdiğini gördü. Selma en neşeli bir istical ile daha uzaktan elini uzatarak:

-Sana mühim haberlerim var, dedi, Naci'ye varıyorum.

Meliha lakayt görünerek musafahadan sonra cevap verdi:

-Ya, öyle mi?.. O hâlde Benderbuşir'i boylayacaksın demek olur.

-Ne çare?.. Her zaman Acemistan olmaz ya!.. Birgün de elbet Avrupa'a bir yere tayin ederler.. Düşün Meliha, mesela Cenevre'ye başşehbender olmuş. Sen de bize misafir geliyorsun.. Seni nasıl kucaklayıp istikbal ederdim bilsen..

-Orası çok iyi. Fakat bu Basra Körfezi seyahati senin gözünü yıldırıyor mu? Korkarım, senelerce vatanından, ailenden uzak, oralarda kalmış olmayasınız!..

Selma bütün bu endişelere cevap olmak üzere:

-Ne yapayım, seviyorum!

dedi ve bu iki kelimeye öyle bir kuvvet verdi ki Meliha baştan aşağı bir kere titredi. Ayrılırken musafaha etmediler. Bir müddet sonra Meliha da kocaya vardı. Artık Naci'yi unutmak lazım geliyordu ve unuttu. Hayata ait değişiklikler ve yeni hevesler düşüncelerini yeni maceralara sevk etti. Genç ve güzel bir kadın olmak gururlarını okşayan vesileler eksik olmadı. O da hep o tebessümler, o ilk erkek nazarlarına karşı koyduğu baş döndürücü tebessümlerle hayatı geldiği gibi kabul etti.

*

* *

Saadet eğer dedikleri gibi bir hayalden ibaret ise bu hayali elde etmek için ölmüş kederlerimizi örten külü sık sık açıp silkelemeliyiz. Meliha'da bu ihyakâr kuvvet yoktu. Kocasıyla bahtiyar olamadı. Ayrıldılar. İkinci gençliği artık her zevkten uzak, sıkıcı bir boşluk içinde geçiyordu.

Sıcak bir temmuz gecesiydi. Gözüne hiç uyku girmiyordu. Yıldızlar semanın donuk esiri içinde yanıyordu, geçmiş senelerin unutulmuş hatıratı bir oluktan akar gibi Meliha'nın zihninden geçmeğe başladı. Bu hatırat birdenbire Selma'nın üzerinde tekerrür etti. Ve öyle bir ısrar ile ki Meliha bulunduğu zamanı değil hiç şüphesiz on beş sene evvelki anıları tekrar yaşıyor gibi oldu. On beş sene! Evet. Vedalaşmaksızın birbirinden ayrılalı on beş sene geçmişti. Meliha ile Selma birbirinden uzak, birbirini böyle unutacak mıydı? Fakat işte gizli bir gönül kavgası kimsenin haberi olmadan kırılmaz zannolunan o rabıtayı kırıvermişti. Şimdi Meliha feda ettiği aşkı için değil Selma ile aralarında kurban olan dostluğa yanıyordu. Yoksa Naci'yi o kadar unutmuştu ki hatırası bile rengi uçmuş bir fotoğraf gibi belirsizdi. Fakat Selma'ya olan muhabbeti böyle miydi? Bir nisan çiçeği kadar taze ve masum olan o muhabbet böyle solup bitmeli miydi? Bir an oldu ki Meliha Selma'nın sesini işittir gibi oldu,

canlı bebekleriyle güzel gözleri, bütün sıcaklığıyla vücudu işte karşısında idi; her vakit yaptığı gibi teklifsizce gelip kollarını boynuna dolayacaktı...

Meliha bu hayale niçin bu kadar kuvvet verdiğini anlamak istedi. Herhâlde Selma şu dakikada orada mevcut olamazdı. On beş seneden beri ondan bir haber bile almamıştı. Hâlâ sağ mıydı? Yoksa Basra Körfezi'nin o öldürücü kumlu sahilinde eriyeye eriyeye bitmiş miydi? Şüphesiz artık onu bir daha göremeyecekti.. Çok geciken bu eseflerini şimdi bir veda gibi ona uzaktan yollamak ihtiyacını duydu. Çaresiz unutmak, onu bir kere daha unutmak icap ediyordu.

Artık uyuyamayacaktı. Kalktı, giyindi, bahçeye indi. Son ayrılışları yine bu bahçede olmuştu. Anlaşılmaz bir ihtiyaçla Selma'nın o gün kendisine mülâki olduğu noktayı buldu. Şimdi ayın ışıklarıyla yaşmaklanan şu ağacın tam yanında idi. O zaman dallarının arasında güneşler oynayıyordu. Tam orada "Mühim bir haber, Naci'ye varıyorum" demişti. Sonra da "Ne yapayım, seviyorum!" demişti. Ve bu söz o anda zehirli bir su gibi bütün vücuduna yayılmıştı. Meliha o zaman bütün ümitlerinin yaralı bir geyik gibi firar ettiğini, elindeki gülün güya yaprakları dökülverdiğini hissetmişti.

*

* *

Meliha'nın o geceki hâli cevabı alınamayan esrarengiz bir nida mahiyetinde kaldı. Ondan sonra yine o eski münzevi hayatını ele aldı; bu hayatta bir zevk bulmaya çalışıyordu ve bu yalnızlığı kalbi daha boş bırakan dedikodulara, bayağılıklara tercih ediyordu.

Bazen maşlahını giyip aynanın karşısına geçtiği zaman hüzünlü bir tebessümle hâline gülerdi. Hakikaten bu kendisi miydi? Kendini böyle tanıyamaması simasında bir değişiklik olmasından değil, eski hâlini artık unutmasındandı. Şimdiki hâlinde talihsizliğinin gittikçe kararan matemleri beliriyordu. Kendi yaşında ne kadınlar vardı ki içlerinden köpürüp kabaran aşk ve hayat mayasıyla revnak ve şetaret içinde yine çok genç idiler. Kendisi ise yirmisini bitirmeden bütün bu saadet hülyalarına veda etmiş bulunmuyor muydu?

Meliha bu hazin düşünceleriyle sonbaharı karşılıyordu. Bahçede güneşin son hararetlerini içen uzun krizantemlerden başka çiçek kalmamıştı.

Birgün bahçenin düz yolunda Selma ile karşı karşıya gelmesin mi?

-Selma!.. Gözlerime inanamayacağım.. Gerçek sen misin Selma?

Derhal birbirlerinin boyunlarına atıldılar. Bu hâlde ikisi de hiçkırıklarını zapta çalışıyordu. Selma hâlâ ne kadar güzeldi! Meliha'nın elinden tuttu:

-Bana dargın değil misin?

-Sus hiç bahsetme. Hamdolsun, biz yine kavuştuk ya, yeter ah, seni ne zamandan beri bekliyordum!

Birbirlerini eski samimiyetle, belki daha sıkı bir rabıta ile sevmeğe başladılar. Şimdi talihleri birleşmiş gibiydi. Beraber hastalara bakıyorlar, beraber muhacirlere yardım ediyorlar ve on beş sene evvel heyecanlarla okudukları *Rübab-ı Şikeste*'yi yine birlikte okuyorlardı. Bazı kere geceleri yıldızlara bakarlar, onların kümecikleri içinde nazarları kaybolurdu. Bir akşam Meliha sordu:

-Orada da tıpkı böyle miydi?

Selma:

-Hayır, dedi, orada yıldızlar daha başka.. Hem daha parlak.. Şimdi aralarında bir sükût kaim oldu, onlara maziye düşündüren ilk sükût. Meliha yavaşça sordu:

-Kocana ne oldu. Öldü mü? Ne zaman, anlat.

Selma pencereye yaslanarak iki sözle macerasını anlattı:

-Geçen temmuzda idi, bir gece... Aman Allah'ım, o gece ne sıcak vardı!... Hiç uyuyamıyorduk ne oldu bilmem. Oturup dururken birdenbire gidiverdi. Yalnızdım, çok korktum. Sen hatırama geldin... "Meliha!" diye öyle bir haykırdım ki!.. Sanki sesimi işitip de imdadıma koşacaktın!

Meliha korkulu bir raşe ile bir kere titredi. Zihninden geçen bir şimşek temmuzun uykusuz geçen o maceralı gecesini gözünün önünde canlandırırvermişti.

Ali Kâmi

KIŞ MEVSİMİ İPTİDASINDA TEMAŞA ÂLEMİ

Bu akşam ilk temsilini veren Türk tiyatrosu heyeti, senelerden beri Darülbedayi sahnelerinde hem kendi şöhret ve sanatlarını, hem de Türk tiyatrosunu yükseltmiş olan en belli başlı simalardan mühim bir kısmını der-ağuş etmektedir. Başta temaşa âlemimizin yegâne parlak yıldızı ve kadınlığımızın sahne sanatından mahrumiyeti hüsrânı karşısında temaşamızın yegâne tesellisi olan (Eliza) Hanım olmak üzere, hemşiresi (Adrienne), Halit Ziya Bey'in (*Fare*)'sinde pek güzel bir rolle temayüz eylediği hâlde bir müddettir ufuktan tebaüt etmiş olan diğer (Adrienne), kadim tiyatro mektebinin Hekimyan Hanım'la beraber son yadigarı kalan (Aznif) Hanımlar, Raşit Rıza, Onnik, Behzat, Emin Belig Beyler, Türk

tiyatrosu heyetine can veren kuvvetli sahne sanatkârlarıdır. Bunların iyi bir idare ve bi-aman bir tenkit ve temyiz altında muvaffakiyete doğru yürümleri pek ziyade ümit olunabilir.

İlk eser olarak (Paul Hervieu)'nun en güzel piyeslerinden biri genç ve güzide şairimiz Faruk Nafiz Bey tarafından tatbik edilerek sahneye konuluyor. Darülbedayi senelerce süren şan ve şöhretine rağmen son iki sene zarfında müşkülata ilka eden hâllerden ihtiraz dersini iyi almışlarsa Türk tiyatrosuna istikbalde pek kıymetli bir mevki mevut olabilir.

Darülbedayi'e gelince, Almanya'ya giden Ertuğrul Muhsin'le Fransa'ya seyahat eden Galip de dahil olarak yedi sekiz sanatkârını kaybetmesi kâfi değilmiş gibi, daha birkaç uzvunun da -ikiye ayrılan operet heyetinin bilmem hangi kısmına iltihak etmek üzere- ayrıldığı söyleniyor. Bu ayrılma ve birleşme modası o kadar fena bir şekilde yerleşti ki tiyatro işine başlayanlara icazet vermek mevkiinde olsam evvel-ba-evvel hiçbir ittifaka dahil olmamak ve hiçbir müesseseyi yıkmamak için pek kuvvetli bir yemin icrasını şart-ı ittihaz ederdim. Eskiden Mınakyan Efendi Kumpanyasından da ara sıra bir veya iki aktörün gocunup ayrıldığı görülürdü. Zamanın terakkisi bu usulü şimdi takım hâlinde ayrılma şekline koydu. Operet heyeti de evvelce idare kuvvetinden ayrılarak, müstakil bir varlık yapmaya kalkmış, pek az bir istisna ile müstakil bir idare tesis etmek istemişti. Şimdi haber alıyoruz ki ayrılanlardan birçoğu idare-i sabıkaya rücu etmişler, etmeyenler de bir takım yapmak için münhal buldukları Darülbedayi sanatkârlarını celbetmeye teşebbüs eylemişlerdir.

Memleketin bir tek ciddi temaşa varlığını yaşatacak maddi ve manevi kuvveti bile zaafa uğradığı bir zamanda bu neşetleri memnuniyetiyle görememek sanatı sevenler için pek tabii değil midir?

İşitildiğine göre Darülbedayi bulan suların durulmasına intizaren teenni etmek fikrinde imiş. Bununla beraber imkân bulursa elde kalan uzuvlarla bazı piyesler de oynayacak imiş. Diğer taraftan Türk tiyatrosu da bilhassa yüksek oyunlar vermek emeliyle çalışıyormuş. Bu faaliyetlerden temaşa için hayırlı bir netice intizar ve temenni ederiz.

Mehmet Münci

HER AY (250) LİRALIK HEDİYE

Mecmuamız karilerine her ay iki yüz elli liralık hediye takdim edecektir. Şeklini izah edelim:

ZİRDE görüldüğü gibi, her hafta intişar edecek nüshalarımızın beherinde bir numara bulanacak ve mecmuamızı alan kariler bu numarayı yanlarında saklayacaklardır. Dört hafta nihayetinde, bir ay zarfında tabedilmiş nüshalarımızın ihtiva ettiği numaralar arasından kura çekilecek ve

Birinciye 50 lira

İkinciye 25 lira

Üçüncüye 25 lira

Üçüncüyü müteakip on numaraya da beşer lira bunu müteakip yüz numaraya da birer lira verilecektir. Kuranın keşidesinde kâtib-i adilden bir memur-ı mahsus bulunacak ve kazanan numaralar derhal ilan edilecektir. Birer liralık ikramiyeyi kuranın keşidesinden bir gün sonra takdim edeceğiz. Diğerlerinin hediyesi taşradaki karilerimizin hukukunu vikaye zımnında bir hafta tehir edilecektir. Kazanan numaraların ashabı muayyen bir mağazadan numaralarının delalet ettiği ikramiye bedelince iştiraaatta bulanarak faturasını gazetemize tevdi edebiliyor.

Tarih

GİRİTLİ SIRRI PAŞA MERHUMUN METRUKÂT-I KALEMİYESİNİN 93 MUHAREBESİ TEZAHÜRATINDAN

İşbu bin iki yüz doksan üç sene-i şemsiyesi Nisan'ın on ikinci günü Rusyalı'nın usulü ve kavaid-i düveliyyenin hilafet olarak ve hükmen ilan-ı cüziyet etmeksizin Memalik-i Osmaniye hududunu tecavüze başladığı esnada Vidin kalesiyle mülhakatındaki teçhizat-ı askeriye ve ondan sonra meselenin hitamına kadar Vidin Sancağı'nda cereyan eden vakayi-i harbiyeye dair zabıtnamedir ki o tarihte liva-i mezkûr mutasarrıfı bulunan abd-i rakımı'l-huruf tarafından kayıt ve tahrir olunmuştur:

İlan-ı harp tarihinde Vidin kalesiyle varoş mahallatını muhat olan ikinci hatt-ı istihkamâtı kâr-ı kadim ve cedit iki yüz kadar topla mücehhez olduğu gibi devletli Gazi Osman Paşa Hazretlerinin kumandası altında olarak dahil ve hariç kalede savlet-enzar-ı âram olan asakir-i şahanenin miktarı dahi seksen tabura karip piyade ve bir alay süvari ile.... Batarya seyyar topundan ibaret olup Belgratçık kalesinde de birkaç kâr-ı kadim ve bir cedit topla bir tabur ve Adliye kazasında Mirliya Hasan ve

Kara Ali Paşalarla birkaç adet seyyar topu ile beş altı tabur piyade ve Lom'da iki adet seyyar topu ile iki tabur piyade ve Rahova'da birkaç adet seyyar topu ile beş altı tabur piyade asakir-i şahaneden ibaret idi.

Nisan'ın yirmi altıncı günü Kalafat tabyalarındaki düşman toplarının ateşini dövmek üzere Gazi Osman Paşa Hazretleri Vidin istikametinden karşıya birkaç gülle attırıp müteakiben Kalafat'tan dahi Vezirkale ve kasabası topa tutulmuştu ki ilan-ı harpten sonra Vidin cihetinde vuku bulan muharebenin birincisi buydu. Ondan sonra yine Mayıs'ın on beşinci ve Haziran'ın dokuzuncu ve on dördüncü ve on altıncı ve Temmuz'un üçüncü ve yirminci ve Ağustos'un on üçüncü veıncı ki Ramazan'ın birinci gününe müsadifti ve Eylül'ün on sekizinci ve Teşrinievvel'in yedinci ve yirmi dördüncü günleri dahi kezalik olaylarla karşılıklı top muharebeleri olmuştur ki dehşeti hatır-güzârımız ise de atide beyan olunacağı üzere Vidin Muhasarası hengâmındaki hurubun dehşeti yanında evvelki muharebat adeta çocuk oyuncağı mesabesinde kalıyor. Şu tadat olunan muharebelerde nüfusça olan zayıyatımız hemen hiç denilecek kadar azdır. Çünkü bilmüşahede malumumuz olduğu üzere böyle karşıdan karşıya vuku bulan top muharebeleri vakıa pek dehşetli ise de en çok tesirâtı tahribattan ibaret olup korunacak yerler bulunursa nüfusça ziyade telafatı mucip olmuyor. Bu sebepten naşi şu muharebelerde bizden yalnız dokuz nefer şehit yirmi yedi nefer mecruh olmuştur ki şühedanın beşi ve mecruhinin yirmi üçü asakir-i şahane efradından ve diğer dört şehitle üç mecruh ahali-i memleketten idi.

1 Mayıs ve 3 Ağustos tarihlerinde iki kıta Rusya vapuru Tuna'nın yukarı tarafından gelip birincisi Vidin'in önünden ve ikincisi Vidin pişgâhındaki adaların arkasından leylen mürur eylediler. Birincisi bağıteten zuhur ve mürur etmiş ise de ikincisi bir gün mukaddem neharan Kalafat'ın üst tarafına gelip yanaştığı görülmüş idiğinden ne vakit geçecek diye gözetiyordu. Oraya vürudunun ferdası akşamı ki kamerin münhasif olduğu geceydi. Saat dört buçuk beşe yani Hosof gölünün vukuuna kadar durduğu yerden hareket etmeyip vakta ki onun tutulmasıyla sular gereği gibi karardı. Bir de gördük ki vapur yavaş yavaş harekete başlayıp Kalafat sahilinden pek de açılmayarak Vidin pişgâhındaki adaların arkasına sokulmuş ve hemen tam yol ile aşağı akmaya başlamış. Derhal istikametimizin kâffesinden binlerce gülleler atılmış ise de evvelki gibi bu da sürat-i seyri ve adaların heylulâtı sayesinde yalnız bazı mertebe zedelenerek geçmiş gitmiş fakat ol vakit Rahova kazası sahilinde aramsız olan (Podgoriçe) nam zırhlı dubamız iki defada da vapurların önlerine çıkararak birincisi Rahova'nın karşısında ve ikincisini Rahova'nın

üst tarafında topa tutup batırmıştır ki eğer bu zırhlı dubamız orada bulunup da bu hizmeti görmemiş olsaydı böyle iki vapurun koca Vidin istihkamâtı önünden bi-perva gelip geçmelerinden hasıl olan hacalet kabil-i tadat olamazdı.

Haziran'ın ikinci günü Vidin'i Kolordu-yı Hümayunu erkânından ferik saadetli Hasan Sabri Paşa Hazretleri emr-i serdar-ı ekremi ile Ordu-yı Hümayun mezkûr mevcudundan dört tabur piyade asakir-i şahane ve birkaç adet seygar topu bilistishap Lom ve Rahova tarikiyle Niğbolu'ya azimet eyledi. Hasan Sabri Paşa'nın hareketi o kadar taaccül edilmiş idi ki emrin vürudıyla hareketini abd-i rakımı'l-huruf hemen bir vakitte istihbar eyledi. Hatta hareketinin ferdası galiba yevm-i Cuma idi. Gazi Osman Paşa Hazretleri'yle sair Erkân-ı Ordu-yı Hümayunu ve abd-i rakımı'l-huruf ile bazı memurin-i hükümeti kendisinin ikametgâhı olan bağa davet buyurmuşlardır ve med'uvvinin kâffesi davete icabet etmişler ise de Hasan Sabri Paşa akşamdan hareket ve azimet eylemiş olduğundan ziyafette hazır bulanamayıp misafirleri muahharen Rahova kumandanlığına tayin ve izam buyurulan Miralay Hamdi Beyefendi bilve kale ağırlamış ve o günkü meclisimiz fevkalade bir şetaret ve meserretle geçmiştir.

Ol Aralık Rusyalılar Tuna'yı geçip Zıştovi'yi istila eyledikleri gibi oradan Balkanlara doğru uzanmaya müsaraatle beraber Niğbolu'ya dahi epeyce bir kuvve-i askeriye sevk ile oradaki cünud-ı şahaneyi tazyike başladığı haberi alındı. Binaenaleyh Niğbolu'ya imdat etmek ve Vidin'e doğru gelmesi maznun olan düşmanı orada karşılamak üzere Gazi Osman Paşa Hazretleri Şumnu'dan aldığı emre imtisalen Vidin'den yirmi beş tabur piyade ve bir alay süvari-yi asakir-i şahane ile kırk dört adet seygar ve çent adet dağ topu bilistishap Temmuz'un birinci cuma günü müsteniden Nasrullahi Teala hareket ve fakat Lom kazasını geçer geçmez Niğbolu'nun düşman tarafından istila edildiği haber alınması ve binaenaleyh oraya gitmekten sarfinazarla alâ cenahü'l-istical Plevne nokta-i mühimmesini tutmak emrini almasıyla Plevne cihetine tahvil-i veçhe-i azimet buyurdular.

Gazi-yi müşarünileyh fevkalade bir sürat ile Plevne'ye varıp namus-ı askerimizi ikmal eden şanlı şanlı muzafferiyat-ı mütetabia ile düşmanı gereği gibi işgal eylediğinden o sayede gerçi bir müddetçik Vidin ciheti tasallut-ı adâdan masun ve mahfuz olabilmiş ise de düşman kuvvetini cemmile Plevne'nin etrafını iyice kuşattıktan sonra Rahova ile Niğbolu'nun hududunu fasıl olan İsker nehri boyuna ve bade nehr-i mezkurun Vidin cihetine azar azar asker geçirerek tedricen Rahova kazasının köylerine yayılmağa başladığından daha Ağustos'un nihayetiyle Eylül'ün

iptidalarında gerek ol havalide ve gerek civarında mütemekkin ahali-yi İslamiye mevalarını terk ile memen ve melcaen addeyledikleri mahallelere hicrete mübaşeret eylemişlerdi.

(Mabadi var)

YENİ BİR DEVA: RADYUM

Son zamanlarda âlem-i tıbbın kabul ettiği devalar meyanında öyle bir madde vardır ki bilhassa şimdiye kadar tıbbın tedavide izhar ettiği bir afete karşı şifa-bahş tesirat icra eylediği sabit olduğundan halk arasında büyük bir hayret ve merak tevlit etmiştir. Diğer taraftan beşeriyet fennin henüz tedaviye muvaffak olamadığı daha birçok hastalıklara maruz bulunduğu bu hastalıklara musap olanlar ve hasseten böyle bir derde tutulmak endişesiyle gece gündüz istirahat ve uykularını kaybeden vehhamlar havass-ı tâmmesi henüz malum olmayan bu yeni maddeyi bir halaskâr-ı münci olarak karşılamışlardır. İşte el-yevm herkesin nazar-ı dikkatini celbeden bu madde (radyum)dan başka bir şey değildir. Bu kıymetli madde (kanseri) tedavisinde muvaffakiyetle istimal edildiği gibi diğer hastalıklarda da ara sıra muvaffakiyet-i tâmmeye ile istimal edilmektedir. Fakat bu hastalıklarda (radyum)un tesirâtı (kanseri)de olduğu kadar maalesef müessir değildir. Azan cümle en melih simaları bile müstekreh bir hâle getiren mor renkli lekeler ile bazı iltihap yapmış cerihaları ve bazı şişkinlikleri (radyum) cezri bir surette tedavi etmektedir.

Bu da çiçeklerin dili

Kayısı ağacı hissizliği ifade eder.

Akasya saf aşk ve beğenilmek arzusunu ifade eder.

Kiraz ağacı adaleti ifade eder.

Meşe misafirperverlik ve kuvveti ifade eder.

Lahana istifadeyi ifade eder.

Krizantem nihayet bulan aşkı ifade eder.

Dalya çiçeği minnettarlığı ifade eder.

Yasemin şehvani aşkı ifade eder.

Leylak gençlik ve arkadaşlığı ifade eder.

Eşya ve hayvanların dili olur mu?

Karınca ve arı, say ve basireti ifade eder.

Kartal dehayı ifade eder.

Çapa (lenger) ümit ve selameti ifade eder.

Güvercin aile sadakatini ifade eder.

Servi matem ve ölümü ifade eder.

Tekerlek üstünde ayakta bir kadın hazineyi ifade eder.

Kuyruğunu ısırır vaziyetinde yılan ebediyeti ifade eder.

Arslan kuvveti ifade eder.

Tavus ve hindi gururu ifade eder.

GÜZİN HANIM'A MEKTUPLAR

Sevgili kızım Güzin'im,

Bana birçok şifahi sitemler göndermişsin... Geçen kış mevsiminin en karlı bir gününde bizleri gözyaşları içinde bırakarak, tatlı ve mukaddes helecanlarla dolu bir iklime gittiğin vakit:

-Teyzeciğim, sana uzun mektuplar göndereceğim; sen de İstanbul'daki hanımlar mahafilinin modasından, eğlencesinden, ev meşgalesinden yani bütün içtimai hayatlarından bahsederek mektepli zamanlarımda olduğu gibi fikrimi tenmiyeye himmet et, dememiş miydin?..

İlk mektubuma mufassal bir cevap yazdığını, ahval dolayısıyla ihtimal elime geçmediğini, sonraları da oraya gelmekliğim havadisi üzerine beni beklediğini yine şifahen bildiriyorsun. Ben de bu mazeretinizi kabul ettiğimden işte bak... Üçüncü mektubumu da yazıyorum.

Evet, top, tüfek, sesleriyle, barut kokularıyla bunalan bir iklime gittin... Fakat muhitinin karanlığı Türk kılıç ve süngülerinin şecaatiyle parlayınca, ondan ruhuna işleyen ümit hazımları seni kim bilir ne kadar mesut ve müftehir ediyor değil mi kızım?

Bizler burada İslam namusu ve Türk yurdu için kanını döken fedakâr gazilerimizin iki üçünün olsun yarasını sarmak gibi mukaddes hizmetlerden mahrum, boynumuz bükük saadet günlerimizi bekliyoruz.

O tarafa gelmek arzularım yanıp kül olurken, senin gibi hamiyetli, dirayetli bir kızımın orada şüphesiz Hilal-i Ahmer'deki vazifesini ifa etmesi bende iyi bir teselli uyandırıyor. Bizler ise şimdi (Arz-ı Mevut) telakki ettiğimiz mukaddes

Anadolu'muzun, kahramanlarımızın celadeti sayesinde kurtularak müstakbel bir saadete erişeceğimiz günün tiz-i husulü için hâr ve samimi dualarla meşgulüz.

İzdivacından evvel, komşu olarak geçirdiğimiz bütün bir kış esnasında (Beyrut) Fransız Mektebinde kazandığın o nurlu fikirlerini ne kadar beğeniyor, azimkârlığın dolayısıyla da milletimizin sair kızları hakkında büyük faydalar umduğum için senin gibi akli başında bir hanım kıza milli edebiyatımız hakkında fikirler vermekte iftiharlı bir haz duyuyordum...

Evlenmek telaşı, sonra mini mini Behiye'nin tevellüdü ve emzirilmesi gibi hayırlı gailelere munzam Anadolu seyahatin kendine mefkûre ettiğin, sair vatan kızlarımızın tenvirine hizmet meselesini tabii kuvveden fiile çıkaramamıştı...

“Müstefit olacağımı vaat ettiği mektuplarını esirgemesin...” demişsin.

Ben sözünde sebat edenlerdenim, fakat ya sen?..

Sevgili Güzin'im, yine birtakım meşru mazeretlerle cevap yazmazsan... Acaba verdiğim sözün hükmü kalır mı?..

Her ne ise buradan sana biraz havadis vereyim: Evvela, her gencin hoşuna giden (moda)dan mı bahsedeyim? Yok yavrum, şimdiki muhitine bu daha geç girmeli!..

Henüz lakırdı heceleleyen (Behiye)'nin ileride işine yarayabilmesi için daha faydalı, mesela (terbiye) ve (mektep)lerden başlayayım:

Bu son senelerde (moda) ne kadar ileri gittiyse (terbiye)miz aksine o kadar geride kaldı!.. Zengin, orta hâlli aile hanımları şıklık hususunda sanki müsabakaya atılmışlar... Hatta akşam ekmeğini düşünen fakir kızlar bir (kostüm tayyör), bir çift şık iskarpin ve ipekli çorap edinebilmek için üç gün aç kalmaya razı görünüyorlar.

İçtimai hayatımızda sefalet yaratan müthiş heves yangınları mı dedin?

Daha açılmadık, çirkin olduğu kadar da muzır ne muzlim perdelerimiz var!

İşte böyle (Alamut) giyinmiş kızlarımız kaldırım üstlerinde sıçrayarak yürürlerken birtakım Garp mukallidi genç beylerimiz de sağ ve soldakilere ehemmiyet vermeyerek pervasızca aşk-daşlık etmektedirler.

Tramvaylarda, vapurlarda bu makule hanımların fıkırdamaları hele başkalarının işitmemesi lazım gelen hususatı birbirine anlatmaları!.. (İçtimai kadın inkılâbı)mızın başlangıcında, eskisini unuttuğumuza göre yenisini edinemediğimiz terbiyemiz hakkında beni pek ciddi düşüncelerle müteessir ediyor!

Havassımız arasında kibarane giyinmiş, sözünü sohbetini bilir hanımlarımız çoksa da, asıl (millet)imizi teşkil eden (ekseriyet) tahsilden mahrum kalmadıklarına rağmen henüz tavırlarını ve sözlerini (kadınlık) vakarıyla süsleyemiyorlar!..

Kalabalık arasında kaza ile bunlardan birine dokundun mu? O da sana öyle bir surette çatıyor ki... En yumruğuna güvenen erkeklerde bile onların cesareti zor bulunur! Fakat rical taifesine karşı pek munistirler...

(İçtimai dertler)imizin bu en acıklı sahifesinde yalnız ümit veren bir nokta var:

Garip değil midir ki, bu hoppalarımızdan birçoğunun, akıllı bir zevce ve iyi bir muhite kısmet olmuşsa iyi bir ev kadını ve muhabbetli bir anne olarak ıslah-ı nefis ettiklerini gördüm... Demek oluyor ki kızlarımızın bugünkü (tereddi yolu)nda koşmaları yalnız istidatlarının sevkياتına tabi olmalarından değil, velilerinin kayıtsızlığı hele (asri beyler)imizin münasebetsiz rağbetinden ileri geliyor.

Mademki (yarın)ın kadını ve annesi olacak kızlarımızın iyiliğe de istidatları vardır, niçin onların ıslahına çalışılmasın? Zaten noksanımızın en mühimi (içtimai) terbiyemizin yoksulluğu değil mi?

Velilerin takayyüdü ve gazetelerimizin tevali edecek müessir hitabeleri onların henüz uyanmaya başlayan körpe fikirlerini pekala (fazilet yolu)na çevirebilir; bu yüzden de, (cemiyet-i beşeriye)nin yarısını -bu senelerde şüphesiz azami kısmını dersek daha doğru olur- teşkil eden (cins-i latif!) eğer fazl u irfanıyla erkekleri mağlup ederek cismindeki letafeti vakarıyla örterse, koklanılıp soldurulacak bir çiçek yahut eskidikten sonra atılacak bir oyuncak olmaktan kurtuluyor...

Kadının bu hâli acaba insaniyet için daha iyi değil midir?

Sen cici Behiye'nin, büyüdüğü zaman insaniyete faydalı olmasını mı, yoksa renkli kurdelelerle süslenmiş pamuk kediler gibi sevilip okşanmasını mı, biraz örselenip tüyleri dökülünce köşeye atılmış görmek (mi) istersin? Tabiidir ki beşeriye hayırlı ve bütün hayatında ahlaki metin bir hanım olarak yetişmesini arzu edersin.. İşte kızlarımız için ilimden, marifetten evvel (terbiye)nin lüzumuna iman ettiğimiz gün, maksadımıza hayli yaklaşmış oluruz.

(Terbiye) deyince bunu eski zamanın her şeye baş eğdiren acz ü meskenet adeti anlaşılmasın.. Bu asırda şahsiyetimizi kendimize tanıttırmayan itiyatlardan uzaklaşarak bu (kadın inkılâbı)mızın eşiğini atlarken, tekemmül etmiş milletlerin (içtimai terbiye)lerini milli seciyemizle telif ve tesis mecburiyetindeyiz.

Sevgili Güzin, bu bahis pek uzundur, şu bahsi diğer mektuplarıma bırakarak burada birkaç sözle ihtisar edeceğim:

Terbiyenin esası, umumi yerlerde evdeki laubalilikleri terk ederek sairlerinin hukukuna tecavüzden katiyen çekinmektir; bunun için de -Sayarsan, sayılırsın!- darbimeselini hiç unutmamalıdır...

Muhterem beyine muhalasatlarımı beyandan sonra, sana birçok şefik buselerimi gönderirim, yarısını da Behiye'nin taze yanacıklarına sen tevdi et sevgili güzel kızım.

Teyzen: Emine Sümeyye

Kadın ve Moda

GELİN ELBİSESİ

Bu sene gelin elbisesi için (parlak beyaz saten, beyaz broşe saten, simli beyaz saten ve beyaz kadife) kullanılıyor. Gelin elbisesinin intihabı hakikaten pek müşkül bir meseledir. Elbiseyi uzun mu kısa mı yaptırmalı? Bunun her iki şekli de hem güzel hem modadır. Yalnız intihap için gelini bilmek lazımdır. Eğer gelin ufak tefek ise hiç şüphesiz kısa gelin elbisesini tercih etmeli; gelin uzun boylu ve endamı mütenasip ise uzun kuyruklu düz ve pek az garnitürlü bir elbise pek güzel olur. Duvak öne ve arkaya düz gelmek ve yanlarda toplanmak üzere konulmalıdır. Gelin saçları pek sıkı ve hiç düşmeyecek surette yapılmalı çünkü bütün baş ziynetini güzel gösterip durduracak odur. Alın açık da, kapalı da olabilir. Herhâlde gelinin yüzüne yakışacak bir tuvalet yapılmalıdır. Gelin elbisesinde en mühim iki şey var: Birisi mümkün merteye sade olmak, diğeri mümkün merteye az dekolte olmak. Gelin elbisesi yalnız bir güne mahsus olduğu için pek zengin olmayanlar bu elbiseden başka zamanlar için istifade etmek yolunu öğrenmelidirler. Düğün elbiseleri bilahare ufak tadilatla her zaman ziyafetlerde giyilebilecek bir elbise hâline girebilmelidir. Bunun için yukarıda zikrettiğim kumaşlardan maada hususiyle böyle sonradan kolayca değiştirebilecek elbiseler için (beyaz krep maroken, beyaz krep jorjet) pek güzel oluyor. Gelin elbisesinin kolu uzun veya kısa olabilir. Uzun kollar dar veya geniş; kısa kollar ise dar yapılmalıdır. Kısa gelin elbiseleri umumiyetle dar bedenli ve çemberli geniş etekli, on sekizinci asır kıyafetlerinden; uzunlar ise düz ve uzun Kurun-ı Vusta devirleri kıyafetlerinden mülhemdir.

Duvak (Alafson) tül den olmalıdır. Bu tül ya sade ya ağır bir dantela ile karıştırılarak konulabilir. Yaka ister yüksek ister dekolte yapılabilir dekoltelelerden pek kapalı, dik yakaların ise pek yüksek olması şarttır.

Garnitürler

Bu sene elbiselerde çiçek ve meyve pek modadır. Fakat bunlar tabii renk ve görünüşlerini terk ettiler, her türlüüne tesadüf ediliyor: Siyah boncuktan, her renk muşammadan, sarı veya beyaz simden olanları hakiki şekillerindekilerden daha ziyade kullanılıyor. Hele meyveler bu sene çiçekleri de geçti. Bir ipekli elbisenin belinden zarif bir surette sarkacak güzel bir üzüm salkımı güzel bir güle tercih ediliyor.

Kemerler

Demirden zincir kemerler pek modadır. Bunların birçok şekilleri var. Daha şimdiden bu kemerlerle şehrimiz moda salonları dolmaya başladı.

Sonbahar elbise şekilleri

Sonbahar şekillerinin en esaslı noktaları şunlardır: Etek uzaması, belin oldukça aşağıdan konması, kolların uzun ve gayet geniş olması ve dekoltenin omuza doğru açık bulunması.

Modelimiz

(Lanven) ticarethanesinin modelidir. Siyah ve donuk ipekliden olup üstüne beyaz (vuval) geçirilmiş ve (vuval)in üstü işlenmiştir. Kemerini önde uçları (zümrüt) rengi bir işle işlenmiştir. .

Seniye Servet

AKİSLER

Billur bir aynadan geçiyor gibi
Sulardan uçtu bir kuşun gölgesi,
Gözlerin sükûnu içiyor gibi.

Bazen bir fişirtı, bir kürek sesi;
Sonra daha derin bir sükût işte.
Gün sanki sönecek bir oflayışta...

Sahilin şimdi en hüzünlü demi!
Akşama bir tezat olsun diye mi
Beyaz maşlahınla kızıl başörtün?

Gözlerin kalbimi seçiyor gibi.
İçinde eminin aksini gördün,
Kırk bir aynadan geçiyor gibi!

21 Mayıs 1921

Halit Fahri

“Yarın” Garp’ın şimdiye kadar bize hemen meçhul kalmış olan edebi ruhunu derinden derine tanımak ve tanıtmak arzusunu başlıca emelleri arasına ithal etmiştir. Bunun için şu sütunlarda Garp’ın muhtelif edebiyatlarından güzide bazı numuneleri bulundurmaya pek lüzumlu ve faydalı gördük.

Aşağıdaki parça, meşhur Danimarka şair ve hikâye nüvislerinden “Hans Christian Andersen” (1805-1875)in “Resimsiz Resimli Kitap” namıyla münteşir bir eserinden muktebestir. Şimalî Avrupa’nın bize hemen tamamıyla meçhul kalmış edebiyatından bu sahifeyi nakil ile mühim bir hizmete besmelekeş olduğumuz ümidindeyiz:

AYIN HİKÂYELERİ

Başlamadan Evvel

Ne gariptir! En sıcak ve en derin duygularım esnasında ellerim ve dilim bağlanmış sanırım. O duyguları kabil değil bende yaşadıkları gibi ifade ve iade eyleyemem. Bununla beraber ben bir ressamım, bunu bana gözlerim söylüyor bunu resim ve “eskiz”lerimi gören herkes teslim ediyor.

Ben zavallı bir gencim, ta ötede en dar en küçük sokaklardan birinde otururum fakat ışık yoksulluğunda yaşamam; zira bütün çatıların üzerine nezareti olan bir çatı altında o kadar yoksunda otururum. Şehre geldiğim ilk günlerinde garip bulunuyordum, içimde bir sıkıntı vardı, ormanların ve yeşil tepelerin birine şimdi kirli ocak bacaları bana ufuk olmuştu. Burada hiç bir dostum yoktu, hiç bir tanıdık çehre beni selamlamazdı.

Bir akşam, pek kederli olarak, pencereimin önünde oturmuşum. Açtım ve dışarıya baktım. Ah! Ne saadet! Bir çehre gördüm ki tanıdık idi: Yuvarlak ve dost bir çehre! Ta uzaklardaki, yurdumdaki dostlarımin en iyisinin çehresi idi. Bu yüz ayın yüzü sevgili eski ay

idi. Hiç değişmemiş tamamıyla o uzaktaki yerlerde söğütlerin arasından bana baktığı zamandaki gibi idi. Ona elimle öpücükler gönderdim. Odamın içine girdi ve bana her akşam-şayet çıkarsa-bir parçacık uğrayacağını vaat etti ve vaadine de daima vefakâr kaldı. Yazık ki yanımda pek az kalabiliyordu. Her geldiğinde bana bir gece evvel veya o gece gördüklerinden şunu bunu anlatıyordu. İlk geldiğinde “Bu anlattıklarımı bir resme koyuyordum- sözümü dinlersen sonunda güzel bir resimli kitap elde etmiş olursun.” Ben de bunu birçok gecelerden biri yapmaktayım. Resimden bir nevi “Bin Bir Gece” vücuda getirebilirdim; fakat pek uzun ve çok olmaz mı idi? Bu naklettiklerim seçilmiş değildir. Birbirlerini bana anlatıldıkları tertipte takip ederler. Büyük, dahi bir ressam, bir şair, bir bestekâr belki isterse bunlardan daha fazla ve büyük bir şey meydana getirebilir. Benim arz eylediklerim itimsizca, şöyle bir kâğıt üzerine çizilmiş karalamalardır. Aralarına hususi düşüncelerimi de sıkıştırdım ne yapayım ay her akşam gelmiyor ki bazen aramıza bir hatta iki bulut giriyor.

Birinci Akşam

“Geçmiş gecelerde-Bunlar ayın kendi sözleridir- Hindistan'ın berrak havasından kayıyor ve Ganj'in sularında kendimi seyreyliyordum: Işıklarım, eski at kestanelerinin örgü gibi birbirine geçmiş sık dalları arasında geçmeğe uğraşıyordu. O sık dallar kaplumbağa kabuğu gibi kubbeleşmişti. Bu sıklıklardan bir Hintli kız çıktı: Gazal gibi çalak, Havva gibi güzeldi. Bu Hint kızında esmeye benzer ve bununla beraber dolgun ve olgun bir hayat bolluğu vardı. Ben o kızın düşüncelerini derisinin altından görebiliyordum. Dikenli sarmaşıklar pabucunu tırmalıyordu. Kızına acele ile ilerliyordu. Sonsuzluklarını giderdikleri nehirlerden dönen birinci hayvanlar ürkek ürkek önünden geçiyorlardı. Çünkü kız elinde yanan bir lamba tutuyordu. Alevi sakınmak için ışık önünde tuttuğu parmaklarındaki taze kanı görebiliyordum, kız nehre varmıştı. Elindeki ışığı akıntının üzerine koydu. Ateş akıntı ile birlikte aktı. Alev sönecek gibi titriyordu; fakat yine yanıyordu. Kızın siyah kıvılcım saçan gözleri, uzun ve ipek saçak kirpiklerinin arkasından ruhla dolu bir bakışla o akan ışığı takip eyliyordu. Kız biliyor idi ki ışık bakışlarının takip edebileceği müddetçe yanarsa sevgilisi daha yaşıyor demektir; eğer sönerse o sevgili ölmüştü. Lamba yanıyor ve ışığı titriyordu. Kızın da kalbi yanıyor ve titriyordu. Diz çöktü ve yalvardı: yanı başında onların üzerinde ıslak soğuk bir yılan uzanmıştı. Fakat o yalnız bir hümayı ve nişanlısını düşünüyordu. Sevinçle bağırdı:

-Yaşıyor!...

Dağlar cevap verdi:

-Yaşıyor!...

Dresden - Eylül
Nazmiye Raşit

* * *

Üsküdarlılar Okusun

Yevmi ecza piyasasını çarşı boyunda Uncular Sokağı'nda Salih Necati Eczanesi'nden öğrenmeden reçetelerinizi yaptırmayınız. Fosfatin 35 Vişi 30 Yanus 30 Hint Yağı Kapsülü 7,5 Asma Şiringa 200 Fosfatlı Bira Hülâsası 55 Katran Hakkı 35 her yerden ucuz.

Necati Diş Suyu

Dişler, ağzın taharet, sıhhatini temin eder. Çürük dişlerden mütevellit teaffünatı izale eder. Dişleri temizler beyazlatır diş meraklılarına şayan-ı tavsiye olan bu mühim müstahzarın şişesi otuz kuruştur bir tecrübe kâfidir her yerde bulunur.

Celal Nuri Bey'in

Külliyat-ı asarı İleri Matbaası'nda perakende olarak satılmaktadır.

Ucuz! Daima ucuz her yerden ucuz

BÜYÜK EŞYA SERGİSİ

Yalnız 15 gün içinde Meydancık'ta

MEHMET KARAKAŞZADE

Rüştü Ticarethanesi'nde açılmıştır.

Rekabet kabul etmez fiyatlardan istifade ediniz.

Londra, Paris ve Roma'da birinciliği ve en büyük mükâfatı kazanan (Hasan Kuvvet Şurubu) müstahzarı Hasan Bey'in eser-i tertibi olup en muattar çiçeklerden ve esanslardan mürekkep

İnsaf Kapsi'nda

Lastik alacaksınız:

Aksaray'da Murat Paşa Camii Şerifi karşısında Lastikçi Mustafa Feyzi Ticarethanesi'ne Arslan marka İngiliz, Dört Köşe marka Amerika, Trapez marka Rus lastikleri gelmiştir. Bu lastiklerin mukavemet ve metaneti iki aydan fazla devam edecektir. Şayet iki ay zarfında tamire ihtiyaç görülürse teminat yalnız İngiliz lastiklerine münhasır olmayıp Trapez marka Rus ve Dört Köşe marka Amerika lastiklerinin dahi bila ücret mağazamız tarafından nev-icad usul üzere tamir edilecektir. Teminat bileti bizzat mağazamızdan verilecektir. Lastikler teminatsız almak arzu edilirse ayrıca iskonto yapılarak her suretle ve insafılı satışla müşteriler memnun edilecektir.

Şark ve İslam âlemin çok satan ve her şeyden bahseden yegâne büyük gazetesi

İLERİ

Türk ve İslam âlemi içinde "İleri"yi tanımayan yoktur. Matbuatımız arasında bu gazetenin meslek ve mişvarı münferittir. "İleri" her günkü vukuat ve hadisat hakkında karilerine en doğru ve en yeni malumat verir. İhtisas makalatını, milli hikâye ve romanlarını fevkalade ehemmiyetli addeder. "İleri"nin resimleri, harita ve karikatürleri fevkalade mükemmeldir.

Eğer cidden istifade etmek ve öğrenmek isterseniz, "İleri"de her cuma, Ahmet Tevfik ve Kamuran Sırrı Beylerin fen; Seyfi, Sami ve Eşref Beylerin spor;

Cumartesi, Hediye İclâl ve Emine Sümeyye ve Güzide Şefik Hanımefendilerin "Kadınlık" makalatıyla Sadrettin Celal, Ali Nizami ve A. Cevdet Beylerin "İşçilik" makaleleri;

Pazar günü Selim Nüzhet Bey'in "Temaşa Âlemi" ile İbrahim Necmi Bey'in "Edebiyat Musahabeleri";

Pazartesi yine "spor"la Namık Zeki Bey'in "İcmal-i Mali ve İktisadî"si; salı günü Ataullah Tarık Bey'in "Hafta Sohbeti";

Çarşamba günü Giritli Ahmet Sâki Bey'in "Mahkeme Huzuru'nda"sı;

Perşembe günü Abdülhak Şinasi Bey'in mecmualar, kitaplar ve muharrirler hakkındaki tenkidi makalelerini okuyunuz.

Bundan maada "İleri"de Ethem Ruhi Bey'in (Bulgaristan Esrarı)na dair silsile-i makalatı ile her iki günde bir milli hikâye ve her vakit iki muhtelif milli roman tefrikaları vardır.

"İleri" Heyeti

"İleri" zevat-ı atiyenin muavene-i tahririye ve kalemiyeleriyle bu mükemmeliyeti arz etmektedir:

Sermuharriri: Celal Nuri ve Muammer Raşit Beyler

Heyet-i tahririye ise; Suphi Nuri, Hidayet, Behçet Kâmi, Ahmet Cemalettin Galip, Tahsin Fazıl, Cevat Gültekin, Aziz, Hasan Âli, Halil Lütfi, Osman Hamit, Namık İsmail ve Haydar Beylerle Kemal ve Behçet Beylerden ibarettir.

İLERİ

Mesleği, münderecatı, resimleri ve heyet-i tahririyesi ile bütün şarkın yegâne büyük ve ehemmiyetli gazetesidir.

* * *

Avrupa'nın en yeni ve en güzel otomobilleri
Meşhur Mannlicher, Silah Fabrikası'nın son sistem imalatından altı silindirli

STEYR

Otomobilleri

Yüz kilometrede yirmi litre benzin. Lastik ve yağdan azami iktisat. İstanbul ajansı J. Kuyumcuyan Atölyesi: Taksim Sıraselvi numara 3 ve Camcı Sokak garajı.

* * *

Küçük fakat temiz

Sihhatiniz ve zarafetinizle birlikte paranızı dahi muhafaza etmek isterseniz küçük fakat temiz olan «Nezafet» perukârına devam ediniz.

Adres: Sirkeci'de Beşir Kemal Eczanesi yanında Mustafa Cevdet

* * *

Eğer zevkiniz selim ise

Matbaa işlerine ait bilimum siparişinizi Babıali karşısında «Hüsnü Tabiat» matbaasına verirsiniz.

Eğer tacir iseniz.. Mektup, zarf, fatura ve makbuzlarınızı

Eğer evlenecekseniz.. Nikâh davetnamelerini

Eğer hiç bir şey değilseniz.. Kendi kartlarınızı bastırınız.

* * *

Demirkapı'da
Kemal Bey Sineması
Ayasofya civarında
Alemdar Sineması
Sirkeci'de
Ali Efendi Sineması

* * *

Doktor Feyzi Ahmet

Adem-i iktidar, kansızlık cilt, frengi, bel soğukluğu, prostat hastalıklarını en son usul üzerine mahremane ve katiyen verem, ısıtma gibi bulaşıcı hastalıkları dahi keza hususi usul ve aşılarla esaslı bir surette ve mutedil şeraitle tedavi eder.

Adres: Cumadan maada her gün Babıali Caddesi'nde Vakıf Matbaası ittisalinde köşede.

<h1>Y A R I N</h1>	Numara 2 30 Teşrinievvel 1337, 1921: Perşembe
	İdarehane: Babıali Caddesi'nde İleri Matbaası İdarehanesi Telefon: İstanbul 1785 Sayısı 10 kuruştur
Haftalık ilmi, edebi, içtimai resimli mecmuadır Müdür ve sermuharriiri: Suphi Nuri	

Örümcek Alan Cambazlar
Musahabe
Karl Marx
Seninle Şair
Venedik Kanalları
Öksüz Duası
Şarkı
Müze-i Askeride
Hukukta Tekâmül
Tembel Harcı
Güzin'e Mektup
Kadın ve Moda
Sularda Bahar
Suda Halkalar
93 Muharebesi
Büyük Fikirler
İlk Göz Ağrısı
Bir Manzume
Boks
Bizde Spor
Gazel
Gazel
Emektar Piyanom
Mersiye
Bugünkü Fen
Fenni İcatlar
Şarkı
Bir Nazire

İsmail Hakkı
İsmail Müştak
Nizamettin Ali
Abdülhak Şinasi
Namık İsmail
Halit Fahri
Orhan Seyfi
K.Z.
Muammer Raşit
Ercüment Ekrem
Emine Sümeyye
Seniye Servet
Abdülhak Şinasi
Faruk Nafiz
Sırrı Paşa
Montesquie
Selim Nüzhet
Leyla
M. Sami
Ali Seyfi
İsmet merhum
Avni merhum
Leyla
İhsan Raif
Mühendis N.
Ahmet Cemal
N.B
Âşık Kaygusuz

Olanlar bitenler, büyük müsabakalar, resimler, levhalar vesaire...

Mükâfat
250
Lira

OLANLAR, BİTENLER

Halide Edip-Büyüklerimizin payesini eğer yabancılar takdir ederse insan onları evvelce gördüğünden daha yüksek buluyor. Bulgar gazetelerinden birine yazılan ve *İleri* gazetesinin sütunlarına naklolan makaleyi elbet okumuşsunuzdur. Orada Türklerin kahraman kadını Halide Edip Hanım hakkında söylenen sözler kuvvetinde henüz memleketimizde bir kaside yazılmadı. Herkes temas ettiği insanı olduğu kadar takdir edemez. Bu his kıskançlık değil, görmemezlik değil, fakat itiyattır. Biz de aramıza karışan, Fatih'te, Sultanahmet'teki ateşin hitabeleriyle cumhurun maneviyatını da içinden sarsan bu yüksek kadını ne kadar büyültürsek büyütelim, hurdebînimiz kuvvetsiz geliyor. Bulgarlar gibi istiklâl için binlerce metin seciyeli, gözü pek, korkusuz yiğitler yetiştirmiş bir kavim bu bizim kadınımdan bahsederken onu milletine gösteriyor ve biz ne zaman bu kudrette bir Bulgar kadını göreceğiz diyor. Halide Edip Hanım memleketimizde tesadüfen, taliin ne yaman bir cilvesidir. Onu hitabelerinde kaç kere göklere karışacak zannettik, o kadar ilahiydi. Peygamberler gözünü dünyaya ebediyen kapadığı zaman sahabeleri ve onlar öldükten sonra evliyalar ümmetin ruhunu idare ederdi. Hâlbuki şimdiye kadar bir melek indiğini işitmemiştik.

Geçenlerde gazeteler Anadolu başkumandanının gazi olduğunu yazıyorlardı, bu gazi mevkiinde Mustafa Kemal Paşa herhâlde yanında boş bir yer görmektedir ve bu da Halide Edip Hanım'ın yeridir. Fakat ne olursa olsun, Halide Edip kalbimizde bu büyük unvanı çoktan almıştır.

“Türk Tiyatrosu”-Darülbedayi'in son buhranı herkeste artık bu müessesenin yeni bir şey vücuda getiremeyeceği ihtimalini kuvvetlendirdi. Darülbedayi'in en güzide sanatkârlarından iken bir bir ayrılarak büyük bir kısmı Eliza Binemeciyan, Adrienne Binemeciyan Hanım ve Raşit Rıza, Emin Belig, Behzat, Onnik, Ertuğrul Muhsin, Galip ile Suni Beyefendi'nin idaresi altında “Türk Tiyatrosunu”, küçük bir kısmı da bir operet teşkil ettiler. Bugün Darülbedayi'de Şadi Bey ve Kınar Hanım, sahne hayatının bu iki kuvvetli şahsiyeti, hemen hemen heyet-i idareleriyle baş başa yalnız kalmış bulunuyorlar.

Türk Tiyatrosu temaşa hayatımızda mühim bir varlıktır. Aralarındaki yakından şahidi olduğumuz samimi tesanüt bize bu müessesenin daima bir kütle hâlinde bulunacağı kanaatini veriyor. Türk Tiyatrosu Ferah Tiyatrosu'nda geçen perşembe günü ve akşamı ilk temsil olarak halka takdim ettiği “*İlk Gözağrısı*” piyesiyle kendisini tanıttı ve hatta pek iyi tanıttı. Zaten yukarıda isimlerini beraber söylediğimiz sahne simalarından, ki yarınki büyük Türk sanatının müjdecileridir, beklediğimiz şey muvaffakiyetti. Bu sanatkârlar bizi ümitlerimizde aldatmadılar.

Teçrübe-dide fikirlerin yeni bir mahsulü olan Türk Tiyatrosu'nu samimiyetle karşılar, müteşebbislerini tebrik ve her dakika suikasta uğrayan sanat emellerinin bu genç ve zinde müessesede ilelebet payidar olmasını temenni ederiz.

Şah İsmail'in Katli-Gazeteler adliye tarihinde emsali pek nadir geçen bir vakanın tafsilatıyla dört gün sahifelerini doldurdu: Sayısız masum katili, melun bir şaki olan Şah İsmail esna-yı muhakemede son öldürdüğü bir biçarenin ruhen hasta kardeşi tarafından, iki kurşunla cehenneme gitti.

Katilin katili olan genç elini kirli bir kanla kızarmış görünce kendini zapt edememiş, ağlamaya başlamış. Acaba aşinaları tarafından temiz, haluk, civanmert bir genç olarak tanılan Şevket Bey bu cinayeti hangi hisle yapmıştır? Şahın affolunacağını mı zannediyordu? Yoksa dünyanın en lekedar insanı hakkındaki müdafaa mı onun aklını çileden çıkarmış, zaten bozuk olan asabını büsbütün harap mı etmişti? Bunları bilmiyoruz. Fakat kardeşini nahak yere öldüren bir katilin sekiz aydan beri haftada bir kollarını sallaya sallaya adliyeye gidip gelmesini görmek, sonra sefil bir şayiayla bunun “Kana kan!” hükmünden, diyetten kurtulacağını, hatta affolunacağını zannetmek insanı çıldırtmak için kâfi bir sebeptir.

Şah İsmail bugün zindanda bile olsa idi ati için bir tehlikeydi, erkekler, kadınlar, çocuklar için canlı bir tehlike. O demir parmaklıklardan ilk fırsatta kurtulur, bir kundak gibi bin hanümanı birden yakar, mahvederdi. Şevket Bey ise ati için bir ümittir, bir muallimdir, hulasa lüzumlu bir gençtir.

Şah İsmail'in muhakemesinde maatteessüf mühmel davranan adliye, zannediyoruz ki, bu yeni katil hakkındaki müsamahası ile adaletin ve halkın yüzünü güldürür.

Edebiyat Âleminde-Altı aylık edebiyatımız bizde yeni ve kuvvetli bir varlık yetiştirdi: Abdülhak Şinasi Bey. Şimdiye kadar edebiyat sütunlarında, tenkit ser-levhası altında herhangi bir muharririn eserindeki kusurların çirkin bir arıza, adi bir yama hâlinde teşhir olunduğunu görmeye alışan gözlerimiz nihayet bizde de tenkit ve tettebbu makalelerinin bir parça şir olabileceğine kanaat getirdi ve bu kanaat de Abdülhak Şinasi'den geldi.

Abdülhak Şinasi Bey yeni neslin arasından yükselen bir sima değil, uzun tettebbuların, tetkiklerin zamanımıza yetiştirdiği bir edebiyat adamıdır. Onun eserlerinde iptidailik aranılmaz. Çünkü olgun bir şekilde matbuat sahasına girmiştir ve böyle devam edecektir. Şimdiye kadar Abdülhak Şinasi imzası üstündeki satırlarda dikkat ettiniz mi? Kelimeler bir musiki, satırlar bir mısra ve makaleler de bir beste kadar ahenklidir. Hem bir fikir, hem bir şiir gibi okunur ve dinlenebilir. Abdülhak Şinasi Bey'in şiirleri ki bu nüshamızdan itibaren neşrediyorlar, makalelerinden anlaşıldığına göre herhâlde bizde büsbütün başka bir hava ve başka bir iklim, bir lisan yaratacaktır.

Birçok adamlar tanırız ki boş kalbini tannan bir gürültüyle edebiyat sahifelerine aksettirir ve yine bazı gençler tanırız ki kalbinin cevherinden dışarı bir zerre vermez. Geçen gün:

Baktım da şaşırdım beyaz göğsüne,
İki gül açılmış bu yaz göğsüne!

gibi yeni, güzel, toplu bir beyit işittim, bunun faili âli mükerremdi, ki bugün gittikçe matbuata yakın olacağı yerde gittikçe uzaklaştı, çekildi. Bu gençler bilseler ne olurdu ki bize şiiri haram eden şey hücumlar, tenkitler, hamleler değil, içten gelen sesi yine içimizde hapsetmekliğimizdir!

Azerbaycan Edebiyatı:

MERSİYE

Vurdu vatan sinesine yaralar
Neşter-i hûn-riz ile dil-hareler
Kaldı yetim dûhter-i mehpâreler
Arşa çıkar şuyun-ı gehvareler

Kalmadı bir zülf-i siyeh şanezen
Öksüzle doldu o beytü'l-hazen
Dest-i tadide bütün peyrevzen
İnleyerek çâk ediyor pirhen

Yok mudur imdadımıza bir gelen
Hâl-i perişanımızı hiç bilen
Nerde adû göğsünü aya dilen
Dağlar aşip gözlerimizi silen

Firkatine yok daha tâb u tavan
Dem-be-dem olmakta sirişkim revân
Hâl-i ciğer-sûzuma ağlar cihan
Gel yetiş imdada amandır aman

Rıza Zaki

20 Teşrinievvel: 1337 Perşembe	Sayı: 2	Müdürü: Suphi Nuri
<p>Birbirlerine yirmi seneden sonra tesadüf edenlerin aralarında söyleşecek ne kadar az söz buldukları pek gariptir. Labiche</p> <p>İnsan içinde taşıdığı muharrik ocağın kıvılcımlarının sıçramasını her zaman men edemez. Joseph Cayou</p>	<h1>YARIN</h1>	<p>Medeniyet muhit ve ırkın müşterek tesirlerinin mahsulüdür. Enrico Ferri</p> <p>Sadaka her ne kadar müşfik ve cömert bir el ile verilse bile nihayetinde mecburen şahsi bir şey olduğu cihetle sefalet-i umumiyeyle çaresiz olamaz. Enrico Ferri</p>

Edebiyat

ÖRÜMCEK ALAN CAMBAZLAR!

Yüksek cami kubbelerine elle yetişmek, ayakla tırmanmak mümkün değildir. Bir kere kurulup örüldükten sonra bu kubbeler, altında dolaşan insanların temasından uzak kalırlar... Ne güzel! Fakat örümcek denilen cılız ve sessiz bir hayvan vardır. İnadına gider kubbenin ta ortasında sinekleri yakalamak için ağ kurar! Aşağıdan bakanlar bazen bu ağı kubbeye sürülmüş siyah bir leke gibi görürler. Artık kubbenin güzelliğini kirleten bölgeyi temizlemek farz olur. Bu işi görebilecek adam, ne imam, ne müezzin, ne de o güzel kubbeyi yapan sanatkârdır. Örümcek alan mahsus cambazlar vardır. Bu cambazlar bazen hayatlarını tehlikeye koyarak orta kandilin zincirine tırmanırlar. Bazen bellerinden iple bağlanarak kubbenin etrafındaki gezinti yerinden ileri sarkarlar ve ellerindeki tavan süpürgesini uzatırlar. İşte bu vaziyetlerde örümceği alıncaya kadar kan ter içinde kalırlar. Bu cambazların bütün hayatları böyle örümcek almak için kubbeden kubbeye tırmanmakla geçer... Onlara “Falan kubbe nasıl?” diye sorulsa, “Çok pis, çok kirli!” derler. Ne kubbeyi yapan mimarın zevkinden, ne de kubbeyi tutan fennin hesabından haberleri bile yoktur. Yerden kırık elli metre yüksekliğe tırmanan, yine o kadar bir derinlikle sarkan bu zavallıların kubbe zevki duymak, kubbe hesabı anlamak kabiliyetleri, sanki örümcek ağıyla örtülmüştür!.. Ne örümcekli kubbenin ne de örümceksiz kubbenin zihinlerinde bir manası yoktur. Yalnız örümcek ağının kara hayali vardır! Nazarlarında kubbe ekmek parası kazanmak zaruretiyle örümceği alınması lazım gelen yüksek bir tavandır. İşte o kadar!..

Örümcek cambazları İstanbul gibi kubbesi çok bir şehir için pek lüzumlu adamlardır: Eğer onlar olmasaydı, cami kubbelerini örümcek ağları kaplardı. Fakat birkaç cambaz bütün İstanbul kubbelerinin örümceğini almak için kâfidir. Çünkü bir cambaz her gün bir yerde çalışsa senede yüzlerce camiin örümceğini alır fazla olursa aç kalırlar. Onun için herkesi örümcek cambazı yapmakta fayda var mı bilmem? Hâlbuki ressamalar, şairler, mimarlar için iş böyle değildir.

Bunlar ne kadar çoğalsalar belki o derece hayırlı olur insanları böyle mesleklere teşvikte belki daha ziyade fayda mamul ola...

Bazı münekkitler vardır, bu örümcek cambazlarına benzer! Ne zaman yeni bir kitap, yeni bir mecmua çıksa, ne zaman yeni bir fikir ortaya konulsa, ne zaman yeni bir kubbe örülse derhal altına gelip örümceği var mı diye kubbesine bakarlar! Bulamazlarsa kızarlar zira geçinmeleri o yüzdendir. Bulurlarsa hemen kollarını sıvarlar. Ya altından, ya kenarından eserin örümcekli yerlerine tenkitlerinin süpürgesini uzatırlar!.. Bu münekkitlerin bütün gayretleri falan kitabın falan mecmuanın falan faslında ve falan satırındaki falan kelimenin ve falan harfin manası, şekli, noktası ve yahut bilmem nesidir!.. Bu tenkit cambazlarına sorsalar ki kitabın, mecmuanın, manasından, ruhundan, felsefesinden ne haber? Bu sözden hiçbir şey anlamayarak ve daima örümcekten bahsediliyor sanarak “Aman sormayın çok kirli, çok fena!” derler. Gözleri harf, kelime, imla, nokta ağları altındaki koca bir âlemi, maksat, mana, kuvvet âlemini göremez. Çünkü ne vazifeleri, ne de idrakleri asıl fikri, ruhu, mefkûreyi aramaya müsait değildir. Eğer münekkitlik bu cambazların zahmetinden ibaret olsaydı dünyada güzel, büyük, canlı eser olamazdı. Çünkü her eser mutlaka kusurlu, hatalı, kısmen örümceklidir. Kusursuz olan yalnız Allah’tır. Sanat eseri bir dokuma değildir ki her bir teli ayrı ayrı çekilip yüklensin. Her eser vücuduyla, ruhuyla yekpare, canlı bir bütündür. Ve bütün gibi görülmek, öyle anlaşılacak lazım gelir. Fakat denilecek ki bu nevi tenkitçiler muzır mıdır? Hayır, bilakis, müfit adamlardır. Fakat dediğim gibi, böyle birkaç tane olursa bütün bu şehir için kâfidir. O da, bacakları zincire tırmanacak kadar kuvvetli, kolları tavan süpürgesini kullanacak kadar uzun olmak şartıyla... Gerisi? Kuru kalabalık!

12 Mayıs 227

Darülfünun müderrislerinden

İsmail Hakkı

MUSAHEBE

“*Yarın*”ın muhit-i mesaisinde benim de bir köşeciğim olduğunu gören bir dostum sormuştu:

-İkinci bir *Servet-i Fünun* olabilecek misiniz?

Ben arkadaşlarımın kıymet ve liyakatlerini gözümün önüne getirerek bilatereddüt: Evet! dedim. Şimdi düşünüyorum: Acaba istical etmedim mi? Bu düşünce beni *Servet-i Fünun*'un hatıratı içine sürükledi. Ebussuut Caddesi'ndeki binanın merdivenlerini ilk tırmandığım ve Tevfik Fikret'e ilk takdim olduğum günü hatırladım. Orada beş on sima bir taraftan muhitin huşunet-i hasmanesine, diğer taraftan istibdadın husumet-i cahilanesine göğüs gererek çalışıyorlardı. Müşterek bir gaye uğurunda ve Tevfik Fikret'in şahsiyet-i muhteremesi etrafında toplanan bu simalar bir cihat-ı edebi yaptılar. Bunların saikleri neydi? Evvela asri malumat ile zenginleşen dimağları asrın icabet ve ihtiyacatını daha iyi kavıyordu. Sonra bu yeni bilgilerin kuvvetiyle muhitin o vakte kadar meçhul kalan güzelliklerini, inceliklerini görebiliyorlardı. Hâlbuki piyasada sürülen lisan ile bu fikir ve hisleri tebliğ etmek mümkün değildi. Akif Paşa'nın tarzı beyanı, Şinasi ve Namık Kemal üslubu onların eline sağlam ve iyi kalıplar bırakmış olmakla beraber bu kalıpları Garp'ın yeni maddelerinde kullanmak onları, zekâ ve kabiliyetin feyzini göstermeyen sanatkârlar kadar, üzüyordu. Bahusus görüyorlardı ki her memlekette “lisan”lar “ihtiyaç”ları takip ediyor. Bir taraftan bu maddi sebepler, diğer taraftan heyecan, aşk-ı sanat, seviye-i muhite nispetle yükseklik gibi manevi saikler lisanında bir inkılâp yapmak ihtiyacını gösterdi. Zaten o zamanki lisanın ne sahibi vardı ne de hamisi. Abdülhak Hamit ve Rezaizade Ekrem sanatla değil, kayd-ı maişet ve endişe-i memuriyetle mütehasıs idiler. Mamafih böyle de olmazsa “lisan” “zaman”a refakat edemiyor, hayat sel gibi akarken lisan hasta bir reftarla sürükleniyordu. Tevfik Fikret ve arkadaşları, bilmiyorum sarıh bir anlaşma neticesinde mi yoksa müşareket-i hissiyeden mütevellit bir itilaf-ı zımni üzerine mi, cesur bir cümle ile atıldılar ve zamanın hücum-ı cahilanesini yenerek, ellerinde yeni bir lisanın bayrağıyla, muvaffakiyet sahnesine çıktılar. Yeni lisan eskisinden çok kıvrak ve seyyal, kelimeleri daha vasi bir tasarrufla ve cümleleri daha serbest hareketlerle kullanmaya müsait, hulasa eskisinden büsbütün başka bir şeydi. Fikret sihr-i dehasıyla, Halit Ziya hâkimiyet-i mücedditanesiyle, Cenap servet-i irfanıyla, Cahit selaset-i beyanıyla, sonra öteki arkadaşlar kendilerine mahsus hususiyetleriyle bu lisanı her gün bir parça daha süsleyerek nihayet “Sis”i ve “Dans Serpantin”i “Mai ve Siyah”ı “Aşk-ı

Memnu"yu, Hac Yolu'nun menakıbını ve Hayat-ı Muhayyel'in rüyalarını, bütün incelikleriyle bize ifade ve telkih edebilecek bir şekilde getirdiler. Buna Servet-i Fünun Edebiyatı diyorlar. Ben inkılâp diyorum çünkü beni çocukluğumun itiyatlarından ve zevklerinden bu inkılâp ayırmıştır.

"Yarın" bunu yapacak mı? Bugün aramızdan çıkıp giden (*Servet-i Fünun*)'un yerine (*Yarın*) mecmuası kaim olduğunu farz ederek acaba diyebilir miyiz ki bu yeni risale bizi daha yeni bir lisana getirecek bir hatt-ı vusul, bir köprü olacaktır? Bu suale benim yaptığım gibi derhal "Evet" cevabı vermek eser-i istical olsa bile ceffe'l-kalem "Hayır!" demek için de ortada bir sebep göremiyorum. Hatta bilakis afak-ı idrak ve ihtisasımızda yeni hadiseler belirlemekte olduğunu, manzumeyi hayatımıza yeni bilgiler ve yeni duygular girmekle saha-i beyanımızın daralmaya başladığını görüyorum. Fikret merhum son zamanlarda bunu hissetmiş olacak ki yeni bir kanat darbesiyle bir parça daha yükseklerle ve genişliklere açılmış, *Haluk'un Defteri* çok noktalarda *Rübab-ı Şikeste*'yi geçmişti. Bütün bunları bir tarafa bıraksak bile en aşağı tabakadan itibaren herkeste yeni bir ufk-ı tahassüs açan bir milli duygu vardır ki *Servet-i Fünun*'un incelmış, süslenmiş lisanî da bunu tebliğe kâfi değildir. Bu lisana yeni unsurlar ilave etmedikçe milli duyguları anlatmak, asri ihtiyaçları zevki milliyeye göre tatmin etmek kabil olamaz fikrindeyim. Yeni nesil bu noktayı anlamış gibi görünüyor çünkü yeni nesil eskiler kadar asri, eskilerden fazla samimidir. Dünyanın şunu önünde olsun, tabiatın levhaları karşısında olsun onlar bizden fazla elem duymakta, bizden derin görmektedirler. Eskiler "dün"ü "bugün"e nakletmekle vazifelerini yaptılar; şimdi "bugün"ü "yarın"a tevdi edecek neslin himmetine bakıyoruz. Bu himmet faydalı semereler verebilmek için başkalaştırılmış bir vasıta-i beyana muhtaç değil miyiz? Milli tabakaların, hemen kâffesi bugüne kadar meçhul kalmış derin tahassüslerle sarsılıyor, kulaklar yeni sesler işitiyor, ezvak ve alâmımızın ta içeri taraflarında samimi müşareket izleri keşfediyoruz, kalpler arasında gizli bir yol buluyoruz. Şimdi ben kendi kendime soruyorum: Dünden kalan lisan bu yol üstünde bizi nereye kadar götürebilir? Bu suale cevap vermekte müşkülât çektiğimi görünce yeni bir ihtiyaç kendiliğinden başgösteriyor. Bu ihtiyaç, bazılarının dediği gibi koskocaman bir inkılâp yaptıracak kadar kuvvetli olmasa bile esaslı bir ıslahane lüzum gösterecek kadar ehemmiyetlidir. Bunu teslime mecburum.

İşte ben bu mecburiyeti gördüğüm ve bugünün faziletli ve samimi nesline itimat ettiğim içindir ki bundan on beş sene evvel (*Servet-i Fünun*)'un delalet ettiği inkılâp nevinden bir yeniliğe "Yarın"ın alet olabileceğini kestirmiştım. Elbette

Yakup Kadri'nin çığırı, Orhan Seyfi'nin yolu vaatlerle doludur. Elbette bugün değilse bile yakın bir istikbalde başlayacak olan yeni hayat bizi yeni cihazlarla hazırlanmış bulmalıdır. Bundan sonra ilmimizde, yaşayışımızda, düşünüşümüzde ve bizzarure lisanımızda bu yeni hayatın icabet ve ihtiyacatına göre tadilat yapmak mecburiyetindeyiz. İşbu mecburiyeti his ve temenni sahasından kurtararak say ve amel sahasına getirmekte kalıyor. *Servet-i Fünun*'un muhit-i samimiyeti olmasaydı, o zamanın münferit kuvvetleri Tefik Fikret'te bir nokta-i temerküz bulmasaydı Servet-i Fünun Edebiyatı belki, belki değil muhakkak, yetişmezdi. Kendileriyle teşrik-i mesai ettiğim kıymetli simalar için mübalağalı bir methiye yapmış olmaksızın iddia edebilirim ki "*Yarın*" mecmuası bu yeni hareket-i inkılabiyenin musavver ve muharriri olabilir. Kimbilir belki zaman bir Tefik Fikret hazırlamış veya hazırlamaktadır.

Bu düşüncelerden sonra dostumun sualine bir kere daha cevap verdim:

"*Yarın*" ikinci bir *Servet-i Fünun* olabilir ve olmalıdır da!

İsmail Müştak

(KARL MARX) KİMDİR?

Türkiye'den başka her yerde elli seneden beri yapılmakta olan içtimai ve iktisadi münakaşaların mihver-i aslisini Marx'ın nazariyatı teşkil ediyor. Her ne kadar Cavit Bey'in iktisat kitaplarında Marx nazariyesinin "hayalperver safdiller" vasfı bahşedilerek iki satırla ve ilk önce olarak Türk kari dünyasına takdiminden beri iyice zaman geçmiş ise de, o zaman bu zamandır Türk iktisat edebiyatında, eğer bir böyle edebiyattan bahis caizse, ne o nazariye, ne de sahibi hakkında fazla ve bilhassa doğru malumata tesadüf edilememektedir.

Biz bu merak-aver nazariyenin, duyan ve düşünen insan olarak daha az merak-aver olmayan sahibini şu birkaç satırla kendi hayat yolunda suretle takip edeceğiz.

Marx, şarabıyla meşhur Rhein havalisinin (Trier) şehrinde 1818'de doğdu. Roma hâkimiyetinden kalma harabelerle muhat olan bu şehirde bugün 47 bin kişi nüfus vardır. Marx'ın babası, önceleri dava vekili ve bilahare hukuk müşavir-i hassı olan Henri Marx'tır. Her servetli aile çocuklarının hukuk tahsil etmesi pek moda olduğu gibi bu adam da çocuğunu hukuk tahsiline hazırlanmak üzere mahall-i tevellüdündeki idadi mektebine vermiş ve oradan çıktıktan sonra Berlin ve Bonn Darülfünunlarına göndermiştir. Marx darülfünunda hukuk meyanında felsefe ile uğraştı. Hatta doktora tezi hukuktan olacağına, babasına rağmen, felsefedendir.

1841'de tezini yazdığına göre darülfünundan 23 yaşında çıkmıştır. Tezin mevzuu Democritos ve Epicurus felsefesine dairdir. Teze dikkatle bakan, dünyanın ikiye ayrıldığı ferdiyetçilikle, içtimaiyeciliğin daha küçük yaşta Marx'ı nasıl işgal etmeğe başladığı görülür.

Marx daha idadide iken gözü açık, meraklı ve pek malumatlı bir gençti. 17 yaşında idadinin son sınıfında iken babasına yazdığı mufassal mektuplarda filozof Kant ve Hegel'e dair uzun uzadıya tenkidata tesadüf edilmektedir. Darülfünunda muallimler ve bilhassa genç muallim muavini doktorlarla sıkı sıkıya teması kendisi için ayrıca istifadeli oldu. Berlin Darülfünunu'nun ilk senelerinde, kendi üzerinde pek derin tesir bırakan ve bilahare devrin en büyük filozoflarından olan (Bruno Bauer)'i tanıdı. İkisi de o vakitler Berlin'de hükümrân olan bir filozofu, Darülfünun'da hatta bütün devlet felsefesinde saltanat süren filozof Hegel'i derinden derine tetkik ettiler ve (yeni Hegelciler) diye bir şube çıkardılar. İki genç talebenin gayesi birdi: Darülfünun muallimi olmak. Bruno Bauer, edyan muallimi olmaya hazırlanıyordu, Karl Marx da felsefe muallimliğine. Lakin serbest fikirlerinden dolayı Bonn Darülfünunu edyan muallimliğinden kovulan Bauer'in akıbeti ileri fikirli Marx'ı gaye bildiği emelinden uzaklaştırdı. Gitti (Rhein Gazetesi)'ne sermuharrir oldu. O zaman 24 yaşında idi. İlk hamleli makaleleri serbesti-i matbuata dairdir. Fakat o zamanki Almanya üzerine çöken kâbus-ı istibdadın demir pençeli sansürü Marx'ı takip etti. O da hürriyeti Paris'te aramak üzere Almanya'yı terk etti. Beraberinde, (Trier)'in en güzel kızı dediği ve kendisinin gençlik dostu olan (Jenny)'yi zevce olarak götürdü, bu kızın Marx'a tesiri büyük olmuştur.

Marx Paris'te rahat duramadı. Bir dostuyla beraber (Alman-Fransız Amalleri) diye bir mecmua çıkarmaya başladı. Fakat çok sürmeden, Prusya hükümetinin resmen talebi üzerine, o zaman Fransa heyet-i vükela reisi olan (Guizot) tarafından Belçika'ya, Brüksel'e ihraç ve tebit edildi. İşte Brüksel'dedir ki Marx, kendisiyle dört senedir ilim dostluğu eden meşhur (Engels) ile beraber (*Komünist Beyannamesi*)'ni yazmıştır. Türkçeden başka bütün dünya lisanlarına tercüme edilen bu beyanname 1847'de yazıldı, Marx o vakit tam 29 yaşındaydı. Sonraları dünyada bu kadar telatumlara sebep olan o mühim ilmi vesikayı bir adamın nasıl 29 yaşında yazabileceğine hayretler etmemek elden gelmez. Böyle genç yaşında cihanşümül telatumlara sebebiyet verecek hayat eseri yazan bir ikinci adam tanımıyorum. Yalnız İngiliz filozofu ve (İdealizm ve Subjektif) meslek felsefinin banisi olan

(Berkeley)'nin hayat eserini 26 yaşında yazdığını biliyorum. Malumdur ki (Berkeley) vatandaşı (Hume) vasıtasıyla (Kant)'a azim tesirlerde bulunmuştur.

Şu küçük lakin mühim tafsilattan sonra devam edelim: 1848 ihtilali Marx'ı tekrar Almanya'ya avdete mecbur etti. Orada tekrar (Rhein Gazetesi) sermuharrirliğini aldı ve ihtilali manen idare etti. Fakat kısa süren bir müddet sonra irtica avdet etti ve kendisi mahkûm oldu. Mahkemedeki müdafaanamesi pek meşhurdur ve ilim nokta-i nazarından pek mühimdir zira kendisine beraat kazandıran bu müdafaa, (maddi tarihçilik) unvanı verilen felsefeyi tarih sisteminin 1848 ihtilaline nasıl tatbik edildiğini gösterir en veciz ve en ilmi bir vesikadır. Garp darülfünununda muallimler, maddi tarihçilikten bahsettikleri vakit bu muhakeme zabıtnamelerini aynen istimal ediyorlar.

Lakin diğer basit sebeplerle Marx yine mahkûm oldu, evvela Fransa'ya sonra Londra'ya kaçtı ve ölünceye kadar orada kaldı. Çektiği zaruret ve ıstırap fevkaladeydi. Karısının sefaletle mücadele etmesini bilen kahraman ruhu olmasaydı Marx'ı bekleyen ölüm olacaktı. Fakat bir taraftan bu mecnune kadının fedakârlığı diğer taraftan eski dostu (Engels)'in para muaveneti kendisini bir derece kurtardı.

Marx'ın Londra'daki hayatı baştanbaşa bir âlim hayatıdır. Vaktini kâh kütüphanelerde, kâh (British Museum)'da, kâh içtimai ve iktisat hadiseleri mahallerinde tetkikle, taharriyat ile geçti. Pek çok eser bıraktı. En mühimlerinden biri *Sermaye* adlı üç cilt kitabıdır. Londra'da 1883'te 65 yaşında öldü.

Marx bütün Avrupa lisanlarını bilirdi, hele Fransızca, İngilizceyi lisan-ı maderzadı olan Almanca gibi yazar okurdu. Rusya'yı Rusça eserlerden okuyup anlamak için 50 yaşındayken Rusça öğrenmeğe başlamıştır. Zamanında yaşayan insanlar arasında en çok bilgilisi hiç şüphesiz Marx'tır. Bilhassa ulum-ı tarihiye; hukukiye, iktisadiyede ve bir de felsefede yed-i tûlâ sahibidir. Kalp itibariyle pek yumuşak olan ve gaye için asil bir ateşle çalışan Marx, mücadelede son derece keskin ve hiçbir içtimai kaygıyı nazar-ı ehemmiyete almazdı. Denebilir ki geçen asrın en büyük (pamklatist)'i (Lassalle) ile beraber (Marx)'tır.

Marx'ın ehemmiyet-i ilmiye ve ehemmiyet-i tarihiyesi fevkalade büyüktür. Alelumum içtimai hareketlerin yuvarlanıp gitmesiyle, ilmin tekâmülü arasında bir rabita varsa, denebilir ki filozof ve ilimci Marx'ın tarih ve iktisat ilimlerine verdiği şekl-i ahir, alelumum hayatın şu veya bu tarzda müteessir olmasını herhâlde intaç edecektir.

SENİNLE ŞAİR

İnsan yalnız suyla ekmeğe değil, aynı zamanda ahlaka ve güzelliğe muhtaç olduğundandır ki şiir bir eğlence değil, bir ihtiyaçtır.

*

Şiirin kutsi bir nokta-i nazardan elzem olduğunu hiç olmasın gittikçe çoğalan bir ekalliyete ne zaman izah ve ilan edebileceğiz?.

*

Mehtap gecelerinde şiirin dini nasıl tasdik olunmaz?.. Ay yanarken kim penceresini kapayarak nesrin lambasını yakmaya kail olur?.. Hesapları artık yolunda gitmeyen bir adam..

*

Tabiat pek güzel ve hayat mükemmel olduğu zamanlar insan ya susmalı ya şiir söylemeli değil midir?.. Rakik bir sükût ancak şiirin dudaklarından alacağı bir buse ile açılmak ister.

*

Asıl şiirler, asıl şairlerden bahsetmek için bir devre-i sükût geçirmelidir. Zira halis sözlere bir imkân-ı ifade bahşeden safi bir sükûttur.

*

Kafiye bir manasızlık değildir, nasıl ki sözlerimizden evvel sesimizle milliyetimizi söylerse kelimelerin ahengi de öyle bir derin mana ifade eder... Asıl ruhumuzun milliyetini söyleyen odur.

*

En ziyade acınacak olanlar sanatlarının ruhunu kavramayan ve bu telakkilerinde hata eden şair ve sanatkârlardır.

*

Hatipler, gazeteciler, muallimler, âlimler ve filozoflar şairlerin “mütefekkir” olmak sıfatını inkâra kalkışlılar ve şairler de bundan çekinerek “fıkr”e bir heyulaya verilen ehemmiyeti atfederler. Ne yazık!. Bilakis, şairler kendilerinin de “kelime-ahenk-seda” ile düşünen mütefekkirler olduklarını kabul ve bunu izah ve ispat etmekle mükelleftirler.

*

Muhite bir iman telkin eden şair hayatının muhayyilesine döktüğü zehri kalemin kanı ve gözünün yaşıyla boğar ve bütün ruhuyla ancak saf bir nefes üfler..

*

En büyük iyilikler bir sözden doğar. Bizim kadim itikadımız pek doğrudur. İyi eden bir nefestir!

*

Halis şairlerin saf şiirleri: İşte ruhlarımızı kurtarmak için muhtaç olduğumuz asıl nefesler!..

*

Şiir, ezeli, müşfik, helecanlı, muhabbetli, bi-hod bir ses; hayatın, kendisinden daha müessir ve mukavemetsiz gelen sesidir..

*

Şiirin güzelliği ahlâkçılığından, vatancılığından doğmaz. Şair yazarken ne bir muallim ne bir vaiz değil fakat bir şairdir. Ve şiirin vatan birliği de, ahlakı da güzelliğinin mahsulleridir.

*

Güzel bir şiirden her zaman bir felsefe duyulur. Vaktimizin bol ve ruhumuzun serbest olduğu zamanlar bunu daha iyi dinler, daha derin anlarız...

*

Şairin vazifesi ruhunda toplanan seslerden bize bir fasıl, bir ahenk tertip etmektir.

*

Şairlerin en dikkat edecekleri şey bala üşüşen sinekler gibi mısralarına konmak isteyen o lüzumsuz kelimelerin kafilesini kovmaktır.

*

Şairler bize kendi bilmediğimizi, güya sırlarımızı söylerken, duyunca inandığımız bu şeyler nasıl olur da şiir olmaz, şiir değil de nedir?...

*

Şairler bize “tarz-ı eda”, “iktidar-ı ifade” itibariyle tefevvuk ederler. Onların müphem, dolgun, olgun hislerini biz de duyarız. Belki de sükûtumuz onlarınkinden bile daha hassas ve zengin, daha hayalperest ve musikilidir. Lakin bu hisleri biz söylemeyiz. Hayatın içinden kalbimize akseden gürültü onların dudaklarında ahenktar bir nağme olur ki işte şiir odur.

*

Biz bir nevi sağırlar değil miyiz ve şairler toplayamadığımız ahengi bize bir iksir içinde sunanlar; biz bir nevi körler değil miyiz ve onlar tabiat içinde hayal

meyal seçtiğimiz dağınık güzellikleri bize çıplak bir vücutla temsil edenler değil midir?...

*

Dünyanın güzelliğine biz öyle meftunuz ki kelimelerin manası olmadan biz onları yine severiz!

*

Bir mısraının en yüksek güzelliği musikisidir.

*

Lisanına iyice temellük etmek mazinin en zengin mirasına konmaktır.

*

Şairler, işte lisanımızın tabii muhafızları ve kelimelerimizin ezeli nöbetçileri!

*

Bir milletin en nazik mahsulleri, lisanın en hassas çiçekleri büyük şairlerin mısralarıdır. Bunlara toz kondurmamalı!...

*

Halis bir şive, bir silah-ı muhafaza ve en mukaddes bir ahlak kıymetindedir.

*

En tatlı meyve bu: Halis bir şive!...

*

Gözleri çıkarılan bülbüller daha muhrik bir sesle ötermiş, şair, gecenin karanlığında kendine rağmen -ve güle aşkını bile unutmuş- ruhunun ihtiyacına ram olarak öten kör bir bülbüldür.

*

Şairleri ana lisanın cesim ormanında öten bülbüller gibi dinle!...

*

Ana lisanın mahrem dehası, öz ruhu şiirde saklıdır. Şairler tercüme edilemeyen şeyleri söyler, hemen yalnız millettaşları ve hemen yalnız kendileri gibi şair bir ruha malik olanlarca anlaşılabilir kelimelerle söyleşirler....

*

Şiir ihtiyacını bizim kalbimizden uzaklaştıran şey şiirin bizde -kalbimizin sarayına bir yabancı iklimden düşen bir esire gibi- bizim konuştuğumuz lisana yabancı bir lisan ve şive ile konuşması olmasın?...

Abdülhak Şinasi

VENEDİK (KANALLARI)

Rüyalar vardır ki günlerce insan tesirinden kurtulamaz. İşte Venedik de böyle bir rüya.. Bir senedir gözlerim, bir nebat-ı bahri gibi denizden fişkırmış olan bu şehirden mahrumdur. Fakat buna rağmen mermerden rüya şehri, dimağımı dolduran bütün hatıraların en üstünde durmaktadır.

Venedik.. Tarihte; bir cihanın özlediği, kıskandığı ve bütün deryalara melikelik eden şehir.. Büyük aşkın na-mevcut mekânını arayanların; dimağlarını, hislerini, ebedi bir daüssıla ile kendine çeken mağrur ve hayret-aver şehir..

Bir dantela kadar ince nakışlı saraylarının üstüne asırların attığı esmer libas altında ebedi bir ihtizarla günden güne az daha çöken bu şehir bi-nihaye bir hüznün melceidir.

Mermer sarayların eteklerini ıslatan kuytu kanalların içinde batı siyah ve efsanevi bir böcek gibi gezinen gondollar, sanırsınız, ya bir mevta, ya bir hasta taşır. Bu gondol o kadar siyah, her şeyi o kadar metruk ve her yer o kadar sükûtidir. Kanalların zulmet ve esrar dolu koyu yeşil sularında; asırlardan beri, yalnız akisleriyle baş başa kalmış bu metruk saraylarda şimdi hüznün ve sükût ikamet eder. Sırmalı elbiseleriyle, ipek maskeleriyle, düjleriyle, saltanatlarıyla bu şehrin sahipleri hep gitmişlerdir. Dar bir sema şeridi altında ve nadiren başınızın üstünde evlerden birine vuran güneş lekesinin gözlerinizi kamaştırabileceği kadar karanlık olan bu sudan sokaklarda dolaştıkça dimağımız mazi ile, kalbiniz ölümle, sebebini bilemediğiniz, bulamadığımız müphem bir daüssıla ile dolar. Gondolcunuzun her köşeyi dönerken tekrar ettiği boğuk ve uzayan sayhanın; mermer cephelerinden girerek esrarengiz dehlizlerinde akisler bıraktığı saraylar!. Bu sarayların hangisi Othello'nun katil aşkına sahne oldu? Hangisi, Musa'nın büyük hicranını sakladı? Hangisi Wagner'in devasa dimağının durduğunu gördü?. Koyu nefsi suların üstündeki aksiyle bir daire resmeden mermer köprülerin altından geçtikçe pür sakalları yere sarkan siyah şallara bürünmüş zayıf, hasta kadınlar bu ince köprülerin siperlerine dayanarak iri, sıtmal ve ateşin gözleriyle gondolunuzu takip ederler. Sizi taşıyan bu acibü'ş-şekil sandal; suya yalnız bir kısmı değen şişkin karnıyla bu kök, kuyruk, kalkık burnuyla; önündeki madeni ve hain dişleriyle muzır ve serkeş bir hayvana benzediği hâlde ne kadar muti ve hassas.. Gondolcunuzun ara sıra suya değdirdiği tek küreğiyle bu dar ve eğribüğü sokakların üstünde ne kadar sühuletle kayıyor. Kanal bazen o kadar daralıyor ki gondolunuz, somaki cephe sarayların mermer ve yosunlu eşiklerine sürünerek geçebiliyor bazen bir bahçenin duvarını

takip ediyorsunuz. Ağaçların bıraktığı boşluktan bir ziya ve güneş seyli akıyor ve duvardan taşan manolya ve hurma ağaçlarını ve dallarının ucunda birer kızıl alev gibi duran çiçeklerini size kadar uzatan nar ağaçlarını rehavet ve beyhuşi veren bir hazla seyrediyorsunuz ve böyle adetsiz, nihayetsiz birçok dar, ivicaçlı kanalların içinde tahtü'l-arz seyahatinize devam ederken gondolunuz birdenbire (Canal Grandi)'ye çıkıyor. Artık zulmetten kurtuldunuz. Sabah güneşinin dağıtamadığı sis içinde uzaklıklarda ebedi bir sükûtle uyuyan beyaz, pembe mermer sarayların hayalleri görünüyor uzakta, bu geniş kanalın kıvrıldığı yerde (Salute) Kilisesi, güneşte gezen bir mermer Elen gibi garip ve beyaz eşkâlini etrafa uzatıyor. Daha ötede (Palazzo Ducale). Eşi ancak masallarda bulunan ve gözlerdeki inanmak kabiliyetini bitiren hayali saray!. Bütün bunların cephelerini kaplayan oymalar, ince bir kumun üzerinde dalgacıkların bıraktığı ince nakışlara benziyor. Ve zaman bu muhtelif renkli kıymetli mermerlerin zıddiyetlerini birbirinde eritmiştir.

Mermer saraylar, mermer kiliseler, mermer köprüler, mermer rıhtımlar şehri. Bu hayali diyarın içinde sabahın pembe ziyasını teneffüs ettikçe her şeyi mekânı, zamanı, arzuyu, elemi her şeyi unutuyorsunuz. Damarlarınızda cevelan eden saadettir. Ve kendinizi bu hayatın esaretinden kurtulmuş semavi bir mahlûk zannediyorsunuz.

Namık İsmail

ÖKSÜZ DUASI

Bu gece yirmi beş sene evvelki
 Bir kış gecesini hatırlıyorum.
 Dışarıda yağın kar dinmişti belki,
 Bir türbe ışığı serpiyordu mum!

Her zaman, kâğıtlı penceresiyle
 Gözümün önünde o küçük oda..
 Fırtına geçirdi boğuk sesiyle.
 Evde çıt bile yok; herkes uykuda...

Yalnız kardeşimle biz, iki yetim,
 Uykusuz ağıldık sabaha kadar.

Annemiz Kâbe'den gelecek, derdim.
Ne acı, Allah'ım, bu hatıralar!..

İşte o gecede böyle ikimiz
Uyuyamamıştık kederimizden.
Kaç aydır yolunu beklediğimiz
Annemiz daima uzaktı bizden.

Camları bir rüzgâr sarstı ansızın;
Kardeşim korkarak sokuldu bana:
Kalbi çarpıyordu zavallı kızın,
Yüzünü çevirdi Kâbe'den yana...

Anne, anne diye çağırdı... Heyhat!..
Sesine rüzgârdan başka cevap yok!..
-“Bu kadar üzülme, dedim, haydi yat!
Donmuş hem ellerin, koynuma gel sok!..”

-“Sen de yatacaksın değil mi, a(ğ)a bey!..”
-“Elbette kardeşim, sen kederlenme!..”
Bir lahza sessizce düşündü bir şey:
-“Bir dua edelim, dedi, anneme...”

Şimdi mum sönüktü, oda karanlık..
O küçük, o masum ellerimizi
Açarak: -“Allah'ım, diye yalvardık,
Çabuk annemize kavuştur bizi!..”

Halit Fahri

* * *

TÜRKÜ

Dünyada biricik sevdiğim sensin,
Güzelsin, incessin, tatlısın, şensin!
Nasıl başkasını gönlüm beğensin?
Güzelsin, incessin, tatlısın, şensin!

Arıyor gözlerim bütün gün seni,
Gördüm geçiyorken yine dün seni,
Görüp de sevmemek ne mümkün seni?
Güzelsin, incesin, tatlısın, şensin!

Orhan Seyfi

* * *

Müze-i Askeride Bir Gün

AHMET MUHTAR PAŞA HAZRETLERİYLE MÜLAKAT

Tuğla renginde bina- Müze-i Askeri Müdürü Ahmet Muhtar Paşa Hazretleri- Halil Paşa'nın resimleri-Binanın tarihi-Aya İrini Kilisesi mi birinci Ayasofya imiş!-Yangınlar, zelzeleler-Fatih Sultan Mehmet'in fethinden sonra-Cephane-Darü'l-esliha-Harbiye ambarı-Mecma-i esliha-i atika ve mecma-i asar-ı atika-Çinili Köşk- Yeniçeri kıyafethanesi-Mahmut Şevket Paşa Müze Nazırı-Müzeyi ziyaret-Fatih'in miğferi-Tuncu delen ok-Yevm-i nevbet-i mizent-Mehterhane-i Hakani-Avdet.

Ayasofya'nın üst yanındaki caddeden, Sultanahmet Çeşmesi'nin önünden yürüyerek eski hakanların eski saraya girdikleri Bizans bakiyesi bir surun Türkleşmiş kemeri altından geçtikten sonra karşımızda kırmızı tuğla rengiyle müze binası yükseldi. Sol taraftaki müdüriyet dairesine girdik.

Salonda Askeri Müze'nin Müdürü Ahmet Muhtar Paşa Hazretleri, dolgun yüzü, beyaz bıyıkları, kırmızı yakası ve sırmalı geniş apoletiyile yazı masasının başında, yorgun bir vaziyetteydi. Duvarlarda ressam Halil Paşa'nın üç levhası -Kırmızı Şakayık, Büyük Ada Sahilinde, Köpekten Korkmuş Bir Kız- ve bir iki küçük fakat ince işlenmiş resimler vardı. Yeşil kumaş örtülü kanepelere oturduk.

Muhtar Paşa elli sekiz yaşına rağmen dinç tavırlı, bugünün mukadderatını elinde tutan Mustafa Kemal, İzzet, Ali Rıza Paşalara muallimlik etmiş, topçu feriklerinden, kibar, mahbes-ara, zarif bir zattır. Müzenin bugünkü şekli müze tarihinin değil, Türk tarihinin sahifelerine geçecek kadar yüksek himmetin mahsulüdür. Hiç şüphesiz Muhtar Paşa memleketimizde ikinci bir Hamdi Bey'dir.

Çayları içtikten, Marmara'ya nazır pencereden Haydar Paşa, Mühürdar, Kadıköy sahillerini gözden geçirdikten sonra yeni olmayan maarifemize istinaden derhal niçin geldiğimizi izah ettik. Suallerimize memnuniyetle cevap vereceğini söyledi. Yalnız karilerimize iptidadan haber verelim ki izahatın fazla yer tutmaması için bazı kısımlarını hülasa etmek mecburiyetinde kaldık.

-Müze binasının tarihi hakkında malumat verir misiniz?

Müze binasının eski ismi (Aya İrini) Kilisesi'dir. Büyük Konstantin tarafından İstanbul'un tevsii esnasında yapılmıştır. Müverrih Sokrates'e göre Konstantin'den evvel bu mevkide kadim Bizans kasabasının meşhur bir mabedi varmış. Konstantin tarafından ahşap olarak (Ayasofya)'nın ilk inşasına kadar (sene 360) şehrin başkiliselikliğini hemen burası ifa etmiştir. (404) senesinde (Ayasofya) muhterik olunca tekrar başkiliselik Aya İrini'ye avdet etmiştir. Ondan sonra Aya İrini birçok vakayinin sahne-i cereyanı olmuştur. (564)'te vuku bulan bir yangında binanın dalanesini -iç bahçeye yakın kısmını- ateş-i istila etmişti, bu hasaratın kimin tarafından temin edildiği meçhuldür. Ondan sonra (740)'ta zahur eden bir zelzele, Bizans da dahil olduğu hâlde, (Trakya) (Bitigya)'yı müteessir etmiş, İznik'te yalnız bir tek kilise kurtulmuştu. Tabii bundan Aya İrini de müteessir oldu, bundan sonra Aya İrini'nin inşasına dair muayyen bir tarih mevcut değildir. (907)'de altıncı (Leon)'un dördüncü izdivacı üzerine galeyanlar husule gelmişti. (15) sene devam eden bu gürültülerden sonra birinci (Romanos) ihtilafatı bertaraf etmek için bir meclis-i ruhani içtima ettirdi. Bu meclis dördüncü izdivacı külliye men eden bir kararname ittihaz etti ki her sene Temmuz ayında (Aya İrini Kilisesi) kürsüsünde umuma okunur, imparator, patrik bu merasimde bulunur, sonra alayla (Ayasofya)'ya, bilahare saraya avdet ederlerdi.

-İstanbul'un fethinden sonra ne oldu?

-Sultan Fatih (Aya İrini)'nin camie tahvilini düşünmemişti. Kıymettar silahları, harbe ait asar-ı atıkayı saklamak için depo ittihaz etmişti. (Cebehane) ismini verdikleri (Aya İrini), Sultan Ahmed-i Salis devrine kadar yalnız bu vazifeyi ifa etmişti. (Cebeci) silahçı demek olduğundan bilahare bu kelime (cephane) suretine kalp olunarak bildiğimiz gibi istimal edilmeye başlandı. Sultan Ahmed-i Salis devrinde ise Avrupa'daki bazı emsaline tevfikân bir askeri müzesi şekline konulmak istendi ve bazı ilaveler yapıldı, büyük kapı üstüne bir kitabe vaz edilerek hicri (1139) da (Darü'l-esliha) namı verildi. Sultan Selim-i Salis devrinde bazı yeniçeri yağmalarına da maruz kaldı. Mahmud-ı Sani zamanında, (Vaka-i Hayriye)'den sonra (Darü'l-esliha) kubbesine kadar yeniçeri silahlarıyla dolmuştu. Bir müddet sonra maatteessüf bu eşya demir fiyatına Avrupa'ya satıldı. Yalnız içinden bazı kıymettar görünenleri alıkonuldu. Sultan Abdülmecit hükümetinde ise (Harbiye ambarı) namıyla Avrupa'da mübayaa edilen mühimmat, âlât ve teçhizat-ı harbiyenin hıfzına hasredildi. Sultan Ahmed-i Salis'in o güzel (Darü'l-esliha)'sı nihayet bir silah ambarı oldu! Bilahare Tophane Müşiri Fethi Paşa'nın himmetiyle tekrar eski şeklini

bulmaya başladı. Fethi Paşa şimdiki (Müze-i Askeri) ile (Asar-ı Atika Müzesi)'nin vazı-i esasisi addedilmek lazım gelir. Fethi Paşa binayı bir taraftan bir Esliha Müzesi şekline getiriyor, diğer taraftan gerek yaptırdığı armalı silahlıklar üzerinde ve gerek binanın aksamında mesarif-i azime ile silahları ve eşyaları rapt ve teşhir etmek suretiyle kubbelere kadar her tarafı tezyin ediyordu. Dahili bahçenin bir cihetinde, kapısı üstünde (Mecma-i Esliha-i Atika) kitabeli bir bölme, diğer cihetinde dahi (Mecma-i Asar-ı Atika) namıyla diğer bir bölme vücuda getirdi ki bu ikincisinde Mısır'daki ehramlardan gelen mumyalar, bazı lahitler, üzeri yazılı tuğlalar ve evani, eski küpler vardı. Bilahare bunlar merhum Hamdi Bey tarafından Sultan Hamid-i Sani zamanında (Çiniliköşk)'e nakledilerek bugünkü müzenin teşkiline esas oldu. Fethi Paşa yeniçeri kıyafetinde balmumundan heykeller yaptırarak üzerine kadim elbiselerini giydirdi. Mamafih bu müze Sultan Abdülaziz ve Abdülhamid-i Sani devrinde eşyasından bir kısmının Avrupa hükümdarlarına, rical-i siyasete hediye edilmesi yüzünden satvetini kaybediyordu. Sultan Abdülaziz zamanında Yeniçeri Kıyafethanesi, Hapishane-i Umumi ittisalindeki-el-yevm (Nizamiye Elbise Ambarı) mukaddema (Mehterhane-i Hakani) denen- mahalle nakledildi. Yerli ve ecnebi ziyaretçiler kâmilten oraya gittiğinden (Aya İrini) tekrar unutuldu ve yine (Esliha-i Atika) deposu oldu! Sultan Abdülhamid-i Sani zamanında ise bu binanın önünden geçmek bile bir cürüm idi. Meşrutiyet'in ilanından birkaç sene evvel ben, Avrupa'daki esliha ve ordu müzeleri tarzında milli ve askeri bir müzenin tesisi lüzumuna dair Tophane Müşiri merhum Zeki Paşa'ya bir layiha yazdım. Sultan Abdülhamid-i Sani derhal tertibat-ı esasiye yapılp kendisine verilmesini irade ile beni ve refakatime Almanyalı Topçu Feriki (Grosikof) Paşa ve Mösyö (Jasmond)'umemur ettiler. Sultan Abdülhamid-i Sani evvela Saray-ı Hümayun'unun bir köşesinde bu müzenin bir numunesi yapılmasını irade ettiler. Mahmut Şevket Paşa'nın riyaseti altında bir heyet çalışarak bu müzeyi vücuda getirdi. Hakan-ı mahlu bunun ziyaretinden fevkalade memnun olarak (Maçka Silahhanesi) önünde bir Esliha-i Askeriye Müzesi tesis ve inşasını ferman ve Mahmut Şevket Paşa'yı nazırlığına tayin ettilerse de her nedense bilahare bundan vazgeçtiler. Meşrutiyet'ten sonra Mahmut Şevket Paşa Almanya'da (Çevik Havz)ı ve Paris'te (Envalit) Sarayı'ndaki ordu müzesini görerek memleketimizde böyle bir müzenin lüzumunu anladı. Ben de o zaman Esliha-i Müfettiş-i Umumiliğine nasbolunmak üzere iken bittercih bu mevkiye tayin edildim!

Konuştuktan sonra meydandan dolaşarak müzeye girdik. Orada görülen eşyadan ziyade insan ruhunun tattığı zevki yazmak istiyor!

Zırhlar ve tüfeklerle süslü bir mahalden geçerek kendimizi geniş kubbenin altında bulduk. Esir edilen bayraklar, her nedense, ortada görünmüyordu! Kanatları keskin birer bıçak gibi açılmış demir şeşperleri, gürzleri, topuzları gördükçe bunları oyuncak gibi kullanan kuvvetli bilekleri düşünmemek kabil değildir. Bizanslıların ahenin miğferleri karşımızda dizilmiş, duruyordu. Birisinin tepesinde açılan bir delik kimbilir hangi meşkûr yeniçeri yumruğunun eser-i himmetiydi! Aziz mihmandarımız Sermet Muhtar Bey bize mevcut iki ilmi göstererek kıymeti hakkında malumat veriyor, Mısır seferinde mevkib-i hümayun efradına dağıtılmış sedef, altın, gümüş işlemeli silahları gösteriyordu. Mısır seferi... Bu tabir bana Yavuz Selim'in gayr-i mübarek peyrevini hatırlattı ve düşündürdü.

Beş kadem uzunluğunda gayet eski bir tüfek namlusu vardı ki elle yapılmıştı, düşününüz elle yapılmış bir tüfek namlusu ki üstünde bir tek pürüzü yoktu. Ne mütekâmil bir Türk sanatı, değil mi? Sonra zerrin külahlar, küçük bir top cesametinde metris tüfekleri, yeniçeri tüfekleri, teberler, baltalar... Daha sonra ucu ve nihayeti sivri kemiklerle müzeyyen temiz, beyaz oklar... Hatta bu Türk oklarının iki bin yarttan delerek geçtiği dört parmak kalınlığında tunçtan daireler gözümüzün önündeydi.

Siyah kenarlı bir camekânın önünde durduk. Burada Fatih'in altın kakmalı miğferi, hançeri, zırhı, kılıcı duruyordu. Hepsi de güzel ve zengin şeylerdi. (Bellini)'nin resimlerinde tanıdığım İkinci Sultan Mehmet'e hayalen bu miğferi, bu zırhı giydirdim, bu kılıçla bu hançeri kuşattım ve at üstünde İstanbul surlarını geçtikten sonra nasıl bu beyti okuduğunu düşündüm:

Bum nevbet-i mizened pür-tarem-i Efrasyab
Perdedâ-yı mikoned der kasr-ı kayser ankebut

(Kosova)'nın büyük sancağını ziyaret ettik, duvardaki büyük bir levha Sultan Selim'in (Viyanâ) muhasarasını gösteriyordu! Yeniçeri kıyafetlerini gözden geçirdik. Selâtin-i Âl-i Osman'a mahsus kılıçlar, Sultan Süleyman'ın, Mecit'in, Aziz'in kılıçları büyük serdarların miğferleri bizde tarihi tekrar yaşattı.

Müzedden ayrılırken (Mehterhane-i Hakani) arkamızdan nevbet vuruyordu. Ruhumuza ecdadımızdan bir nefes sinmiş gibi, korku değil, hürmet değil, daha büyük ve derin bir hisle bu tarihi binada uzaklaştık.

HUKUK DA TEKÂMÛL EDER

Kanun-ı tekâmül, bir kanun-ı tabiattır. Bu kanun-ı tabiata, kavanin-i insaniye de tabidir. Zaman ile ahkâmın tebeddül etmesi, desatir-i âliye-i fikhîyemiz cümlesindedir. Bu desturu, bu kaideyi ittihaz etmiş olan fukahamızın hadisat-ı içtimaiyyeyi pekiyi takdir etmiş olduklarından da şüphe yoktur. Demek ki Avrupa ulemasının yeni yeni idrak ettikleri bu hakikati, Şark asırlarca evvel keşfetmişti. Ahkâmın zaman ile tağyir etmesi, hukukun hadisata peyrev olmasından mütevellittir. Hadisata uymayan kavaidin bir kıymet-i ilmiye ve hukukiyesi olamaz. Hadisat ise gayr-i sabittir. Binaberin ahkâm-ı mevcudeyi ihtiyacat-ı cedide ile telif ve icabet-i zamana tevfik etmek her memleket için bir zarurettir.

Bize gelince: Muhitimizde vukua gelen tahavvülat-ı içtimaiye ve iktisadiyenin bizde, kanunlarımızdaki tesirlerini araştırmaktan nefsimizi vareste tutamayız. Gerek hayat-ı aile gerekse muamelat itibariyle yeni yeni kavaide ihtiyacımız derkârdır. Mesela hayat-ı aileye tesir eden hadisat vardır ki tabiatıyla ahkâm-ı cedide doğuracak ve Avrupa'da olduğu gibi bu bapta yeni bir zihniyet vücuda getirecektir. Sonra itiraf edelim ki aile bağlarını sıkı tutmak için icap eden tedbir-i medeniye son zamanlara gelinceye kadar ihmal ettik ve bu ihmalimiz yüzünden nesep gibi mühim keyfiyetler teminat-ı ciddiye-i kanuniyeden mahrum kaldı. İrs meseleleri zuhur ettiği vakit mirasın kıymetiyle mütenasip bir ehemmiyetle ortaya çıkan nesep davaları, tedbir-i medeniye fikdanının, teminat-ı kanuniye noksanının bir netice-i tabiiyesinden başka bir şey değildir.

Muamelata taalluk eden ahkâmda artık hadisata tevafuk edemeyecek bir hâle gelmiştir. Bu muhitin en mükemmel bir eser-i hukukisi olan Mecelle-i ahkâm-ı adliye, onu payan-ı mezaya-yı surîye ve maneviyesine rağmen bugünkü ihtiyacat-ı medeniyenin kâffesini kâfil değildir. Vakıan hiçbir kanun peyderpey tahaddüs etmesi melhuz olan mesailin cümlesini hâl ve hasım edebilmek kudretiyle, iddiasıyla meydana çıkmaz. Zira ahkâm-ı müdevvene, ancak hîn-i tedvine kadar vukua gelmiş hadisatı nazar-ı itibara alır. Yoksa ihtimalatı esas ittihaz edemez. Hâlbuki kanunun neşrinden sonra öyle hadisat zuhur ediyor ki o kanunun ihtiva ettiği ahkâmın demir çerçevesi içine olduğu gibi sıkıştırıldığı takdirde ahkâm-ı müdevveneden maksud-ı asli olan hakkaniyet ve adalet tamamen münkatı olur. Onun içindir ki saha-i tatbikte kanunların noksanını telafi etmek üzere hükkâmın içtihadatına serbesti-i cereyan verilmiştir. Hâkimler, o sihhar ve ber-hüner parmaklarıyla mevadd-ı kanuniyeye en

müterakki şekli vererek zamana uymayan elfazdan manen pek yüksek bir kaide-i muaddelet çıkarırlar. Yavaş yavaş bu içtihadat, ilca-yı ahval ile hakiki bir kanun kuvvet ve kudretini iktisap eder. Bu suretle kanun, içtihad-ı hükkâm ile kesb-i kemal etmiş olur. Birgün gelir ki artık içtihad-ı muhakim ile kanun-ı mevcut beynindeki tezaat-ı lafzi, pek bariz bir şekil alır. Artık o zaman fersude ve nev'ima metruk olan madde-i kanuniye büsbütün desatir-i mevcuda zümresinden ayrılarak yerini içtihadattan yani hadisattan doğmuş kaideye bırakır. O kaide, bir madde-i kanuniye kisvesine girmiş olur.

Bizde de muamelata mütedair ahkâmın bu terakki-i tedriciye mazhar olması icap eder ve noksanlar, içtihad-ı hükkâm ile telafi edilmiş olmak lazım gelirdi. Bu takdirde Mecelle'miz, yine asır ile yek-ahenk gider ve ihtiyacatımızı tatmin ederdi.. Bu nazik nokta üzerinde ısrardan hazer ederiz. Sebebi ne olursa olsun bugün ahkâm-ı medeniyemizde elan noksanlar meşhuttur ve büyük bir himmetle bunlar telafi edilmek lazımdır.

Avrupa bile terakkiyat-ı fenniye ve sanaiye yüzünden tahaddüs eden mesaili, eski zamanlardan kalma kavaitle halletmekten ise ayrı ahkâma tabi tutmayı tercih etmiştir. Bu sebepten naşittir ki o kadim mecellat-ı ahkâm-ı medeniyenin yanı başında ahkâm-ı sanaiyede, kendilerine has bir cilt ile ahz-ı murakka edebilmiştir. Bu kabil-i mesailden en ziyade haiz-i ehemmiyet olanı, bittabi vukua gelen zararların telafisi meselesidir. Hâlbuki büyük büyük makinelerin âlem-i sanayide vücuda getirdiği fevait ve menafia bedel o nispette mühim hasaratı vardır. Her gün bu nevi zararların tamir ve telafisi mevzuubahis olmaktadır. Bu zararın bir taraftan mesuliyetini tayin, diğer taraftan suret-i tazminini tespit etmelidir. Elini, kolunu bir makinenin hunhar dişlerine kaptırmış olan bir amelenin düçar olduğu felaketi elbette ki tahvin etmek icap eder. Şimdi kavaid-i mevcudemizle hâll-i meseleye kalkışacak olursak bu hususta ameleyi düçar olduğu kazaya rıza mevki-i eliminde bırakmaktan başka bir şey yapmış olur muyuz? Bu takdirde ise ne beşeriyetin bir kıymeti kalmış olur, ne de terakkiyat-ı medeniye ve sanaiyenin bir manası!

Bir tarafta erbab-ı say ve amelin yorgunluğu, mezahimi ve hatta felaketi pahasına iktisab-ı servet ü saman eden bir sermayedar ve mustasni, diğer tarafta kuvvet ve lâ-yemutunu tedarik için en müthiş muhaleke atılan ve bu gibi ahvalde hiç bir cihetten imdat edilmediği takdirde mesaisi, ömrü hüsrân içinde bitip tebah olan amele.

Tesanüd-i içtimai, revabıt-ı insaniye denilen şeyler, acaba bir lokma ekmek için dimağının, uzvunun bütün faaliyetini dün bir akçeye satmaya mecbur kalan bir sınıfı zebun bırakmaya rıza gösterebilir mi?

Demek ki yeni yeni kaideler lazım, evvelce der-piş edilememiş olan hadisat-ı ahire için ahkâm-ı cedide vazı muktezidir. Bu zarurettten, bizler de kurtulamayız. Bunun gibi daha birçok mesail var. Bunları adalete tevfikân halletmek için bizde zamanın icabatına ser-füru edecek ve ahkâmımızı asrileştirmeye çalışacağız.

Hukuk Fakültesinde Hukuk-ı Âmme Müderrisi

Muammer Raşit

Hikâye

Mizah:

TEMBEL HARCİ

Genç Hizmetçi-(Odadan içeriye girer) Tahsin Bey'in evi burası mı efendim?.

Hanım-Burası kızım!. Ne istiyorsun?

Hizmetçi-Bir hizmetçi kız arıyormuşsunuz. Ali Paşaların hanımı söyledi.

Hanım-Evet kızım! Seni onun için mi gönderdi?

Hizmetçi-Evet hanımefendi! Galiba size de söylemişler.

Hanım-Söylediler ya!. Sen iyi ütü de bilirmişsin?. Adın ne kızım?

Hizmetçi-Gülter !

Hanım-Pekâlâ! Bohçanı beraber getirdinse bugünden işe başlayıver. Bak ben sana çok fazla aylık veremem.

Hizmetçi-Zararı yok.

Hanım-Ayda üç yüz kuruş. Vakıa az, az ama, sende daha gençsin kızım. İnşallah zamanla artırırız. Hem bak onu da söyleyim.. Bu evde hemen hiçbir iş yok gibidir. Ben gayet alçakgönüllü bir karıyım. Seni bir hizmetçi gibi değil adeta evlat gibi tutacağım.

Hizmetçi-Allah ömürler versin efendim!

Hanım-Elbette! Cenab-ı Hak hepimizi bir yaratmış. Cümlemizin namazı bir kılınacak.

Hizmetçi-Eksik olmayın efendim!

Hanım-Onu diyordum: Bu evde seninkisi hizmetçilik değil, adeta hanımlık. Ben hiçbir işe karışmam; beğendiğin gibi yaparsın. Zaten ne iş var ki?! Sabahları,

namaz vakti yataktan kalkar, mangala kömür dökersin. Beyin kahvesini benim kahvemi pişirir, getirirsin. Sonra çocuklar uyanır, onların çayını, kahvaltısını hazırlar, yedirirsin. Anlıyor musun kızım?

Hizmetçi-Evet efendim!

Hanım-Görüyorsun ya? Hiçbir iş yok gibidir.. Sonra?. Ha!. Oturma odasının toplanması, süpürülmesi. Beyin üstü başı, çocukların söküklere, bunlar hep sana aittir. Buna da hizmet denmez ya?.

Hizmetçi-Tabii efendim!

Hanım-Bizim aşçı kadının elleri sıcak suya dayanamıyor. Bulaşığı da sen yıkarsın. Saat dokuz buçukta bu işlerin hepsi biter. Uşağımız, kahyamız yok.. Alışverişe sen gidersin. Bey meraklıdır. Hasis değildir ama masraflıyı da hiç sevmez. Onun için çarşambaları Fatih'e, perşembe günü Arap Camii'ne, salı günü Tophane'ye, cumartesi de Beşiktaş'a pazarlara gider her şeyi daha ucuz alırsın. Bu da iş değil a?.

Hizmetçi-Elbette efendim!

Hanım-Öğleyin eve geldin mi? Sofrayı kurar, çocukların sefer tasını mektebe götürür bırakırsın. Sen gelinceye kadar ben yemeği yemiş olurum. Sofrayı kaldırır, bulaşığı yıkar, bana kahvemi pişirir getirirsin. Bak, ben öğleüstü uykuya yatarım. O zaman sende serbestsin. Ya ütü ütüler, yahut söküklere diker, yorgan kaplarsın.. İkindiye kadar. Görüyorsun ki bizim evde, her yerde olduğu gibi hizmetçileri işe boğmak yok. Değil mi kızım?.

Hizmetçi-Öyle efendim!.

Hanım-İkinci oldu mu?.Ben sana seslenirim. Uykudan çok fena uyanırım. En son lohusalığımдан kaldı; kalçam tutulur, sana ovdururum. Çok değil bir saat kadar.. Ondan sonra beyin tepsisini hazırlar; mezelerini düzersin. Sonracığıma da çocuklar mektepten gelir.. Karınları acıkmıştır.. Onları doyurursun, değil mi kızım?.

Hizmetçi-Peki efendim!..

Hanım-Anladın ya evladım?.Bizim evde hiç iş yok..

Hizmetçi-Hanımefendi!..

Hanım-Nedir kızım?

Hizmetçi-Darılmayın ama..Bir şey söyleyeceğim.

Hanım-Aa aa! Söyle yavrum!. Neden darılayım?

Hizmetçi-Ben sizin evinizde yapamayacağım.

Hanım-Neden?.

Hizmetçi-Çok tembel harcı.. Ben eski kapımda daha hamarat alışı idim!...

Ercüment Ekrem

* * *

Kadın

GÜZİN HANIM'A İKİNCİ MEKTUP

14 Teşrinievvel 37

Sevgili kızım, Güzin'im.

Sana bu hafta (mektep)lerden bahsedeceğim; zaten (mektep) (terbiye)nin lazım-ı gayri mufarikıdır.

Seninle ilk tanıştığım zaman (fikir) cihetiyle pek milliyetperver olmana rağmen tavır ve mişvarının pek asri olmasına dikkat ederek sebebini sormuştum. Sen de bu hâlinin mütedeyyin bir aile içinde çocukluk terbiyesini aldıktan sonra, daha muntazam olan Beyrut Fransız Mekteplerinde iyice ilerlettiğin bir tahsilden münbahiş olduğunu söylemiştin. Hâlâ bu sözlerini düşündükçe (ilk terbiye)nin milli, ikincinin de bizleri yeniliklere kavuşturacak asri bir usulde olması hakkındaki itikadım büsbütün kökleşiyor... Sonra mekteplerimizin zavallılığını teemmül ettikçe mevcudiyetimi derin bir keder kaplıyor.

Geçen gün tramvayda (Darümuallimat) talebelerinden bir hanımla buluştum.Şimdi bir mektepte muallime imiş.. (Mektep)ten bahsettik. Büyük bir teessüfle hepimizin arzusuna rağmen Feridun Beyefendi'yi müdürlükten çıkardılar “Darümuallimat'a yeniden yazık oldu!” sözlerini söyleyince müessir nazarlarımı hanım kızın gözlerine diktim, bu da Feridun Beyefendi'nin takdire şayan ıslahatı esnasında sert bir terbiye alanlardandı. Bu genç muallimenin gözlerinde okuduğum keder dalgası, hissiyatının doğruluğuna şahadet ettiğiinden kendi kendime “Ah sevimli Türk kızları! Kalpleriniz şefkat-i hakşinaslıkla dolu, hayrınız için sizleri cezalandıran elleri takdis etmek kıymetini idrak etmeniz zihnimdeki bütün muzlim fikirlerimi silerek önümde beyaz ümit sahifeleri açıyor..” diye söylendim.

Evet bazı bahtsız aileler tanıyorum ki ileride hayatı kazanmak emeliyle dişlerinden, tırnaklarından arttırabildikleri parayla kızlarının mektep mesarifine göğüs geriyorlar..

Bu kudretsizlerden meccani olan bir talebe bu senenin kitaplarına sair masraflardan başka on lira vermek mecburiyetinde kalmış, bu yüzden bütçeleri

açılmış, nihayet annesi borçlarını ödemek üzere diğer iki ufak çocuğunu, hastalıklı bir mütekait zabıt olan babasına bırakıp mekteplerden birine hademeliğe girmiş. Daha on bir yaşında bir yetim kızcağzı tanıyorum ki annesi yatak esiri hasta. Büyük annesi fukarayı sabirinden. Tahsile âşık olan bu yetime her türlü mahrumiyetlere rağmen mektepten kalmıyor. Bu sene de muallime hanımlar evvel-be-evvel başının kurdelesiyile yeni bir siyah önlük emretmişler ve yarına kadar eskisini çıkararak yenisiyle giyinip gelmediği takdirde kovulacağını kati bir lisanla anlatmışlar! Bu biçare yavrunun gözyaşları kalbimi delmişti. Hülâsa kitaplarını da birisi almak lütfunda bulunarak yetime mektebine devama başlar; kıyafet için o kadar titizlik gösteren muallime hanımlar listesini kendileri verdikleri kitapları iade ederek daha yeni bir liste vermezler mi?.

Muallime hanımlar şıklık hususunda ne kadar mukaddemseler, dürüst bir kitap listesi vermekten aciz kalarak derslerin tehirine sebep olmaları da o kadar teessüfe şayan bir vazife-na-şinaslıktır değil mi kızım?

Avrupa'da her çocuğun iptidai tahsiline hükümet velilerini mecbur tutar. Bikeslere de insaniyet namına birer veli tayin ederek, kadir tut oku der. Bu yüzden, aşağı tabaka halkı bile okuyup yazmak bilir ve bir derece asri hayattan haberdar olur.

Paris'te iken bulunduğum pansiyona saz benizli, çelimsiz bir kızcağzı gelir ve ev sahibine refakat ederdi. Kızın kim olduğunu ve neden dolayı her gün peşinde gezindiğini, sorduğum gün şu cevabı almıştım:

-Azizem, bu çamaşırcımızın kızıdır. Çamaşırlarımızı toplamaya geldiği zaman ablası (Jacqueline)'i görüyorsunuz, ne kadar akıbeti yerindedir. Bu küçük ise pek cılız olduğundan çamaşırcılığa dayanamaz. Annesi onu (femme de chambre) yapmak istiyor. Kibar bir aile nezdine girmek için köylü adetlerini kâmilten bırakarak inceleşip Parisli gibi olmak icap ettiğinden hergün bana gönderiyor.

Nasıl bizimkilerle mukayese kabil mi?.

Paris'te köylülüğü hasebiyle incelikler bilmediği için iptidai mektep tahsilini gören bir kız bile (femme de chambre) olamıyor.

Bizde hizmetçiler hatta müphem bir terbiye amili olan dadılarıyla ağızları bozuk, fikirleri hurafatla dolu, ellerinin hamuruyla henüz asrileşmeye başlayan aile hayatımıza karışıyorlar!!!

Ben, hususi olarak öyle bir mektep açmak isterdim ki orada değerli muallimeler, mübarek mürebbiyeler, fenni çocuk bakımı öğrenmiş dadılar, işini bilen

(femme de chambre)lardan tutunuz da, hizmetçi ve aşçı kadınlara varıncaya kadar mükemmel surette yetişsin.Eyvah ki bu emellerin husulü, büyük bir kudrete bağlı.

Ümit ederim ki,sizler orada maarif yolunda da faydalı icraatınızla daha büyük adımlar atmışsınızdır. Anadolu'muzun sade hayatının saffetiyle mütehalli yavrularının talim ve terbiyesi ne hayırlı, ne faydalı bir meşgaledir.

Bu hayırlı, faydalı meşgalelerden uzun uzun bahsetmeyi rica eder ve gözlerinden öperim kızım..

Emine Sümeyye

* * *

KADIN VE MODA

Elbise: Kış geldi, geliyor. Yazlık elbiseler bizi ancak bu zamana kadar oyalayabildi. Bundan sonraki düşüncemiz bittabi tayyördür. Kumaşlar geçen seneye nispetle daha ucuz.Zaten bu sene tayyörlerde ve sokak elbiselerinde pek büyük ziynet de yok. Kabilse kürk koyuyorlar. Bundan hariç ziynet olarak sire kurdele (galon gibi), düğme, birazda iş yapılabilir. Bu sene tayyörler umumiyetle etekten on santimetre kısa olarak yapılmaktadır. Esasen eteklerde eski modellere nispetle daha uzundur. Yine bu sene elbiseler içinde en kısa olarak yapılan etekler tayyör etekleridir. Çünkü ev ve akşam elbiseleri tamamen topuk kemiklerine incek kadar uzun yapıldığı hâlde tayyörlerinki biraz daha kısaca yapılabilir. Mevcut modeller içinde en uzun etek topuk kemiklerine kadardır. Bundan daha uzun yerlerde sürünen etek yapılmıyor. Herhâlde çok kısa etek de artık hiç moda değildir. Böyle etekler modası geçmiş fena bir şey gibi göze çarpıyor. Türk hanımları için ise böyle pek kısa etekler hiç yakışmıyordu. Yaptığı elbiselerin eteklerini biraz kısaca kesen terzihaneler Avrupa'da isimleriyle tanınıyor. Bunlarda modellerinin eteklerindeki kısalığı tadil için eteklerin yan parçalarını daha uzun yapmaya mecbur oluyorlarmış. Tayyörler uzun oluyor demiştim. Fakat yukarıda söylediğim şekilden daha kısacaları da yok değil. Tayyörlerin belden yukarı kısmı vücuda yapışık, belden aşağısı ise oldukça boldur. Bu da çarşafli hanımlar için pek münasip olacaktır. Pelerin vücudu gösteren kısmı kapayacak ve pelerinin kapayamadığı vücut kısmı ise tayyör eteklerinin bolluğu içinde kaybolacaktır. Yakalar gerek yüksek gerekse gayet alçak konabiliyor. Kollar umumiyetle pek boldur. Mamafih soğuktan müteessir olanlar kollarına birer kapak ilave edebileceklerdir. Fakat bu suretle geniş kolların güzelliği kaybedilmiş olacak. Buna geniş kolların içinden belini bir lastikle sıkarak soğuk

havanın ta vücuda kadar girmesine mani olacak ve kolluk astarından ayrı bir ikinci yarım astar yapmak suretiyle bir çare bulunabilir. Üç parçadan mürekkep tayyör elbise çok kullanışlı ve modadır. Parasızlık her tarafta hüküm sürüyor onun için bir elbiseden azami istifade çaresine bakmayı Avrupa'da da düşünüyorlar. Bunun için bu son şekil tayyörler ceketle giyilince sokak elbisesi oluyor. Nispeten soğuk havalarda giyiliyor. Ceket çıkınca baharlık elbise halini alıyor. Bu elbisede dışarıda belli olmamak üzere belden geniş yapılıyor ve bedene giyilen yelek kısmı da çıkarılınca tül kollu ince bluzlu bir ev elbisesi hâlini alıyor. Hatta bu hususta daha ileri gidiliyor ve bu ince bluz kısmı da çıkınca kolsuz ve büyük dekolte bir (tuvalet) hâlini alan elbiseler yapılıyor. Yeni modeller bu gibi tayyörlerin methini söyleye söyleye bitiremiyorlar ve seyahat için en münasip ve en güzel elbise diyorlar. Zira bu suretle her hâl için lazım olacak elbiseleri insan üstünde buldurmuş oluyormuş! Bir elbiseden birçok surette istifade yolunu temin ettiği için tabii bu elbiseleri biz Türklere pek elverişli bulduk. Bilhassa tavsiye ederiz.

Mantolara gelince; bunlar hemen hemen geçen senekilerin aynıdır. Yalnız kollar pek geniş ve kapaksız olarak yapılıyor. Kürk mantolarda oldukça geniş ve yumuşaktır.

Kumaşlar: Kumaşlarda her şeye hâkim olan nokta: Gayet yumuşak olmaktır. Bu senenin en mükemmel kumaşı muhtelif mağazalarca kendisine muhtelif isimler verilen perllan (perllaine)dir. Bu kumaş pek yumuşak ve sıcak tutan bir şeydir. Tüyleri inci gibi toparlak olduğu için kendisine bu isim verilmiştir. Türkçesi (yük inci) demektir. Bu kumaştan başka bir zamanlardan beri unutulmuş (dera) pek modadır. Kaşe; serj, kalın krep maroken, krep jorjet, krep düşün, ipekli saten, kadife, şamoz ve her nevi (veval) tafta, muslin ve işlemeli veya çiçekli tüller çok kullanılıyor.

Renkler: Düğün elbiseleriyle ziyafet elbiseleri: Siyah, beyaz, siyah-beyaz (hâlâ devam ediyor), kırmızı, yeşil, mavi, sarı, koyu eflatun, pembe ve açık mavi renkler görülüyor. Renklere rağbet tekrar başlamak üzeredir denilebilir. Tayyörlerde moda olarak iki umumi renk vardır: Gümüşü ile bej. Bu iki renge yakın bilimum renkler bu şekil elbiseler için pek modadır. Lacivert (serj) tayyörlerin modası biraz geçmiş gibidir. Çorap ve ayakkabının da elbiseye uygun olması lazımdır.

İspanyol Modası: İspanyol modası her şeye sirayet etti, saç tuvaletleri, taraklar ve buna mümasil birçok İspanyol eşyası pek moda olmuştur. Bilhassa İspanyol şalı en birinci mevki işgal ediyor.

Modelimiz: Moda olan İspanyol şalından bir numune arz ediyoruz. Bu şal beyaz saten üzerine sarı sim ile karışık koyu eflatunla işlenmiştir. Eteklerini oldukça uzun bir ipek saçak teşkil ediyor.

Seniye Servet

* * *

Şiir

**SAATLER VE MEVSİMLER
SULARDA BAHAR**

Ne güzel bu nisan! Neşeli... Baygın,
Sanırım bu mevsim bir güzel kadın...

Ne kadar ahenkli, ne kadar temiz
Hülyama bir penah olan bu deniz,

Toprakta, havada parlayan bu fer
Bu sulardan taşan bu zezzemeler,

Suların içinde yıkanan mevsim,
Mevsimden yadigâr olan hevesim!...

Yarabbi!..Suların yüzü ne temiz,
Hülyamı bıraktım muhakemesiz...

Ne güzel bu sabah, bu yıldızlar, ah,
Tattığım bu gençlik, bu taze ferah!..

Sandallar suların yüzüne erer
Soyunur ruh ise, sulara girer!

Kalbimin bakıp da bu lezzetine,
İnandım mevsimin kerametine!...

Ruhuma doluyor bu mavi sular;
Bu mavi, elli, semavi sular,

Her zaman aşkımın alevine eş,
Dünyayı yeniden öpüyor güneş;

Üflüyor bahar bana bir nefes!..
Hülyası hummalı, ümidi bîkes,

Yarabbi, ne mesut, ne kadar gani
Sükutun zevkinde boğulan fâni!...

Abdülhak Şinasi

SUDA HALKALAR-3

Her hatıra bir damla yaş oldukça gözümde
Hicranla dolan ruha, dedim, hazdır ölümde!
Ruhumda emel bir sarı kandil gibi yandı,
Maziyi bugünden yaşamak hissim uyandı...
“Bir çare!” dedim, bulmak için kendimi yordum,
“Hicranlarımın yok mu tesellisi?” diyordum.
...Bir yüz gibi şekil aldı hayalimde teselli,
Bir yüz ki değilken daha tek çizgisi belli
Bin bir kadının hüznü dolan kalbime girdi,
Sandım ki içimden yeni bir gonca belirdi...

Kimdir bu teselli? Bu muhayyel? Bu güzel yüz?
Kimdir bu saadet, ki düşündüm gece gündüz,
Bir kız mı? Kadın mı?
Engin mi denizler gibi, çılgın, yaramaz mı?
Kumral mı? Ela gözlü mü? Esmer mi? Beyaz mı?

Ah özlediğim çehre ki, bildim, haremimsin...
Nerden geliyorsun bana, ismin ne ve kimsin?

Faruk Nafiz

* * *

Tarih

93 MUHAREBESİ HATIRATI'NDAN-2

Vidin Kolordu-yı Hümayunu'nda topu bir alay süvari askerimiz mevcut olup o dahi Gazi Osman Paşa Hazretleri'nin maiyetiyle Plevne'ye gitmiş olduğundan düşmanın ayak ayak Vidin'e doğru vukubulan tecavüz ve tahazısını istikşafa gönderecek süvarimiz yok idi. Binaenaleyh istikşafat hizmet-i mühimmesinde Çerkezlerden, Tatarlardan, yerli Müslümanlardan güç hâl ile tedarik edilebilen süvarileri kullanmaya mecburiyet elvermekte ise de başıbozuk ve derme çatma süvarilerle böyle mühim işlerin görülmesindeki istihale bedihi idüğünden istikşafat-ı vakıadan esaslı netayiç ve malumat istihsal olunamazdı. Gerçi Rusyalıların nagehani bir surette önlerine çıkan Plevne dahiyesini bertaraf etmedikçe üssü'l-harekatlarından ziyadece tebaütle Vidin'e kadar pâ-y-endaz tecavüz ve istila olamayacakları besbelli idi. Ancak ol mesmu ve meşhudumuz olduğu vechile yalnız Bulgarlarla meskun olan yerleri değil ahalişi alel-ekser İslam olan mahallerden bile çoğunu yirmişer otuzar Kazak süvarisi irsal ile zapt ve istila edegeldiği ve Vidin Sancağı'nın ekser ahalişi Bulgar idüğü cihetle yavaş yavaş Rahova kazasına doğru yayılmakta olan Rusyalılar filcümle tehdit edilmezse aheste aheste ilerleyerek Rahova kasabasında ileri karakol makamında bulundurulmuş Asakir-i Şahane'nin hatt-ı ricatını tehlikede bırakacakları gibi Plevne ile olan hudud-ı muvasıla ve tark-ı murasilemizi katedebilecekleri yani İvraça (Vratsa) yolunu keserek İvraça Yerkofça gibi Ordu-yı Hümayun'un birer kileri mesabesinde bulunan iki büyük kazayı dahi kazaya uğratacakları cihetle Rusyalıların böyle aheste revişle Rahova kazasına yayılmaları nazar-ı dikkatimizi açmış ve bizi Orhaniye mevki-i müstahkemindeki fırka-i askeriyeden istimdada mecbur etmiş idi. Orhaniye kumandanı da Aydın Müstahfız Taburu'yla Drama Muavene Taburu'nu bera-yı imdat Rahova'ya göndermiş fakat Rahova'da tedabir-i lazime-i askeriye ile iştilal üzere iken düşman çetelerinin İvraça kasabasına yaklaştığı ve binaenaleyh aradaki ahali-i İslamiye'nin dahi fevkalade telaş ve ıstıraba düştüğü istihbar kılınmaktan naşi Rahova cihetinden icrası mutasavver olan hareket-i askeriyeden bizzarura sarf-ı nazar olunarak takdimü'l-ehem ale'l-mühim kaidesine riayet lazım gelmiş olmakla Plevne Ordu-yı Hümayun-çünevvelce Vidin'den yola

çıkarılmış olan külliyyetli erzak ve zehair kabilelerinin temin-i sevkiyatıyla beraber ahali-i Müslime'nin teskin-i heyecanı zımında Rahova'daki Cünud-ı Şahane'den Of Redif Taburu alâ cenahi'l-istical Ivraça'ya sevk ve irsal olundu.

Ivraçalılar Vidin'den istimdat eyledikleri gibi Orhaniye'den dahi istiane etmiş olmalarıyla ol havalide zuhur eden düşman çetelerinin darp ve tenkili için Asakir-i Muavene-i Çerakisa ümerasından Mirliya İbrahim Paşa dahi bir miktar Çerkez süvarisiyle Ivraça'ya gelmiş ve oradan da Rahova kazasına gitmiş ise de çok durmaksızın ve hiçbir iş görmeksizin yine Ivraça tarikiyle geri dönmüştür.

Vodin sancağında evvel ve ahir iskân edilmiş olan Çerkez ve Tatar muhacirleri nüfus-ı kadime-i İslamiye'yi haylice artırmış idiler. Binaenaleyh yalnız muhacirin-i merkumenin eli silah tutar takımından süvari ve piyade olarak üç dört bin kişi kadar Asakir-i Muavene tertip edilebilirdi. Lakin bunlar zaten Rusyalıdan ürkmüş oldukları için midir neden ise daha Plevne'nin etraf u cevanibi bu derece tehlide başlanmazdan evvel bile Rusyalı ile harbe tutuşmaktan bigayet-i muhteriz idiler. Hatta Gazi Osman Paşa Hazretleri Vidin'den hîn-i hareketinde maiyetinde bir alaydan ziyade süvari bulunmadığı için Çerkezlerden bin bin beş yüz kadar süvari birlikte götürmek istemiş ise de evlat ve ayallerini Bulgarlar içinde bırakıp da Plevne'ye kadar uzaklaşamayacaklarını beyan ile bazı mertebe itizar eyledikten sonra Adliye'de mukim umera-yı Çerakise'den Hacı Mirza Bey gibi âkillerin teşvikiyle birkaç yüz süvari gitmiş ve oraca esliha ve mühimmatça olan eksiklerini tamamlayıp ikinci üçüncü defada vuku bulan muhabereleden birini de gördükten sonra galiba Kumandan-ı Zafer-nişan Gazi Osman Paşa Hazretleri'nin rey ve rızalarını istihsal etmeksizin cümlesi bağtaten yine mevalarına avdet etmiş idi. Plevne Ordu-yı Hümayunu sonradan takviye edilerek Vidin sancağındaki muhacirlerin ianesinden müstağni olmuş ise de Vidin'de kalan Asakir-i Şahane'nin miktarı gayet az olmakla beraber süvarimiz hiç yoktu. O sebepten naşi velev ki başıbozuk olsun Çerkez muhacirlerinden mevcut süvarilere eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduğumuzu kendileri de pekâlâ bilirdi. Vidin kalesinde ise ahali-i kadimeden başka etraf ve ektaftan gelen yirmi bin nüfus kadar muhacirin-i İslamiye'yi de umumen Çerkezleri Tatarları da asakir-i mevcude-i şahaneyi de birkaç sene idareye kâfi erzak ve cümlesinin muhafazasını temin edebilir emakin mevcut idi. Binaenaleyh bizi terk edip de gitmeleri mugayir-i şiar-ı İslamiyet idi ki kendilerine anlatılmış ise de yine kendilerinin rivayet ve ifadat-ı vakıalarına göre güya imdat için Orhaniye'den Ivraça'ya gelen mümaileyh İbrahim Paşa Rusyalı gittikçe tezyid-i kuvvet ederek

Plevne'yi bi't-tamam taht-ı hasır ve tazyike aldıktan sonra Vidin cihetini de çiğneyeceğinden ve Çerkezlere ise derkâr olan adavet-i fevkalâdesi hasebiyle kendilerine asla aman vermeyeceğinden iş buralara gelmeksizin ve Balkan yolları kapanmaksızın Edirne tarafına çekilip gitmeleri hakkında hayırlı olacağını anlatmış olmasıyla onlar da şimdi mümaileyhin ifadat ve telkinat-ı vakıasını kendi mülâhazalarına muvafık bularak adeta arkalarından düşman takip edermiş gibi firar edercesine fevc fevc Balkan'ın öte yüzüne kaçmaya başladılar. Bu sebepten naşı bizi terk etmemeleri için kendilerine edilen ricaların tesiri görülmeyip ber-vech ile durdurulmaları mümkün olamadı. Hatta firarda bir derece istical etmişler idi ki pek çoğu hanelerindeki oldukça kıymetli eşyalarını ve umumi birçok zahirelerini bile bırakmışlardı. Şöyle ki Belgratçık'la Vidin arasında kain-i Osmaniye denilen büyük Çerkez köyünde kalan mütenevvi zahirelerini civardan Bulgarlar gelip yağma etmekte oldukları istihbar kılınmakla yüzlerce arabalar göndererek Vidin'e ancak bir ay zarfında nakledebildik. İşte ahali-i İslamiye'den en ziyade güvendiğimiz Çerkezlerle Tatarların çoğu da bu vechile firar edince ahali-i sairede havf ve haşyete düşmek tabii idi.

Sırrı Paşa

* * *

BÜYÜK FİKİRLER

Muhafazakârlar ve sosyalistler bir tabiat-ı şahsiye ve bir muhit-i içtimaiyenin mahsulleridir. İnsan ressam yahut cerrah olduğu gibi muhafazakâr yahut sosyalist olur.

Enrico Ferri

* * *

Köylüler kavanin-i hürriyete çok düşkün değildirler. Bunun da sebebi kendi iş ve güçleriyle fazla meşgul olmalarıdır.

Montesquieu

* * *

Temaşa

İLK GÖZ AĞRISI

Paul Hervieu'dan nakli: Faruk Nafiz

Perşembe akşamı Türk Tiyatrosu ilk temsili olmak üzere Faruk Nafiz Bey'in (İlk Göz Ağrısı) unvanlı bir eserini oynadı. Aslında beş perde olan bu piyes lisanımıza nakledilirken mevzuundaki hareketsizlik nazar-ı itibara alınarak dört

perdeye tahvil edilmiş ve bu suretle daha ziyade kıymet kazanmıştır. Mevzuu hülâsa edelim:

Leyla, ilk kocasından, teyzezadesi olan Ahmet'ten bir çocuğu olduğu hâlde ayrılarak, tekrar Selahattin isminde bir erkân-ıharp ile evlenmiş. Aralarında hiçbir geçimsizlik yok. Çocuk validesi tarafından büyütülüyor. Ahmet birgün bir münasebetle oğlunun Selahattin'in tesiri altında kalmasını muvafık görmediğinden Leyla ile bu hususta anlaşılıyor ve çocuğu yanına alıyor. Yanına gelir gelmez gayet hasta düşen oğlunu tedavi için Leylada teyzesinin evine koşuyor. Çocuğun başında Ahmet'le tesadüf ettiğinden eski rabita-i maneviye yeniden teessüs ediyor ve nihayet çocuğun tamamıyla iyileştiği birgün asabına mağlup olarak Ahmet'in kolları arasına düşüyor.

Bunun üzerine evine avdete cesaret edemeyerek annesinin Çamlıca'daki köşküne ilticaya mecbur kalıyor. Orada bu felaket karşısında valide ve peder el birliğiyle bir çare bulmaya çalışıyorlar. Fakat o sırada gelen Selahattin'e Leyla meseleyi itirafa mecbur olduğundan, Selahattin bu itirafın verdiği isyanla Ahmet'i öldürmek istiyor. Leyla artık annesinin evindedir.

Leyla'dan uzak kalmaya tahammül edemeyen Ahmet de civar köşkların birine gelerek onu görmeye uğraşiyor. Fakat rast geldiği Selahattin, kendisinden son bir feragat vaadi almak istediği hâlde muvaffak olmadığı için kavga etmeye başlıyor ve tehevüratına ram olamayarak Ahmet'i kendisiyle beraber bir uçurumdan aşağı sürüklüyor.

Piyetin tarz-ı tahririni methetmek için ben "sadelik" sıfatını kullanmışım. Bu kelime su-itefehhüme uğradığı için bir parça izah etmek isterim. Bence her şeyde muvaffakiyet o şeyin birçok say ile vücuda geldiğini saklayan bir şekil, bir sadeği içinde görünmesidir. Sadelik demek edebi olmamak demek değildir. Bu eserdeki muhaveratın her ağza muvafık gelmesi de gösterir ki bu lisan pek muvaffak olunmuş bir lisan-ı muhaveredir. Benim bu sıfatı takmam onun kıymetini tenkis değil tezyit içindi. Buraya bu kaydı ilave etmeden geçemedim.

Paul Hervieu'dan şimdiye kadar lisanımıza nakledilen iki eserin muvaffak olamaması bu muharririn eserlerinin bizde kabil-i tatbik olmadığı kanaatini hâsıl etmişti. İlk Göz Ağrısı'nın muvaffakiyetine Faruk Nafiz Bey'in cümlece müsellemler olan iktidar-ı edibinin ve tekrar edeyim, lisan-ı muhaveremize açtığı bu yeni çığırın pek çok dahli vardır.

Eser halkın üzerinde, bhusus bizim hayat-ı içtimaiyemizde pek kesir olan bu gibi vakayiin hatıraları tevarüdüyle, derin bir tesir icra etmiştir. Kadınlar sahnede Leyla'yı kendilerine pek yakın, adeta hemşire veya anne denecek derecede yakın buldukları için, onun hüznünü pekiyi duydular ve onun elemiyle ağladılar. Erkekler ise başlarından geçmesi ihtimali olan böyle bir vaka karşısında teessürlerini yenmek için bütün kuvvetleriyle alkışladılar.

Tarz-ı temsiline gelince: En başta Eliza Binemeciyan Hanım'la Raşit Rıza Bey'i kaydedelim. Her ikisi de büyük bir kabiliyet ve maharetle oynadılar. Emin Belig Bey peder rolünün temsilinde pek tabii idi. OnnikBey ise gayrette arkadaşlarından geri kalmadı. Buraya istikbalde kendisinden büyük şeyler ümit ettiğimiz Adrien Binemeciyan Hanım'ın muvaffakiyetini de ilaveyi unutmayalım.

Selim Nüzhet

* * *

BİR MANZUME

Gülşen-i âlem değildi böyle gam viranesi
Hem-dem-i tâli idük ye's ü elem bigânesi
Tarümar olduk yazık makuse-yi devran ile
Şimdi diller bezm-i şadının kırık peymanesi

Gönlümüz mamur idi her gün olurduk neşve-yap
Sarsar-ı girit yazık etti harab ender harap
Hâli berbat eyledi hep dest-i cebbar-ı zaman
Mazi ber-hâb oldu istikbal ise mugfel serap

Neydi ah o can-feza demden olurken vaye-dar
Gussayı görmezdik eylerdi uzaklardan firar
Hatıra gelmezdi ihzar eylemek ferdamızı
Dünkü ikbal ve saadetle ederdik iftihar

Pek garibiz sanki düştük yurdumuzda gurbete
Şimdi biz bigâne olduk hanemizde rahata
Maksat amiziş idi düşmanla da dost olmada
Kimse rağbet eylemez oldu bu hüsn-i niyete

Dost denen a'dâ bizi bir sözle baştan attılar
 Sattılar her gün yalanlarla hemen aldattılar
 Suretâ öyle uzaktan seyrederdi her biri
 Nar-ı harbi gizlice hep üfleyip parlattılar

Her taraftan düşmen-i bedhahımız etti zuhur
 Rum ili de kalmadı ber-cay-ı aram u huzur
 Yıktılar hep yaktılar aldattılar mahvettiler
 Avrupa öyle uzaktan baktı bi-rahm ü fütur

Urdular hatunları etfali hep yerden yere
 Müslüman kanı ile doldu tarla orman dağ dere
 Mezhebe dine hücumlar oldu İsa namına
 Kondu mihraba sanemler haç dikildi minbere

Ah mazluman erişti şimdi bir vefk-ı meram
 İşte bak ejder gibi etti tecessüm intikam
 Hep bize attıkları a'dâ başında patlıyor
 Millet-i masumu etsin avn-i Hak mesud-ı kâm

Teşrinievvel 1330

Leyla

* * *

TEBLİĞ-İ SIKI

BOKS

Milletler Şampiyonu, Avrupa ve Dünya Şampiyonları

Ben, elimden gelse bütün memleketlerin “atletizm”e ait şampiyonlarını isimleriyle, dereceleriyle hatta hayat-ı hususiyeleriyle sporcularımıza bildirmek ve yazmak isterim. Bu iş oldukça yorucudur. Senelik neşriyattan bunları toplamak o kadar müşkül değilse de umumi bir koleksiyon vücuda getirmek hemen hemen müşkül. Hiç şüphesiz ki her sporcu bu koleksiyona malik olmak ister, lakin bizim elimizde mevcudu vesait bu işi vücuda getirmeye müsait değil. Vesaitimizin

vücuduna göre ayrı ayrı parçalar dâhilinde mümkün olduğu kadar neşrediyoruz. “Yarın”ın işi heyeti bu işi başarmaya karar verdi. Ve her hafta iki sayfadan ibaret olan spor sütunlarında buna dair yazılar neşredecek. Ve mümkün olduğu kadar resimli olmasına çalışılacak.

Fransa’da, İngiltere’de, Amerika’da, Almanya’da ilah... Memleketlerde alelumum sporlarda birinci ve ikinci derecelerde bulunanlar kimlerdir. Belli başlı şahsiyetlerin hususiyet-i ahvali, spordaki derece ve sayleri ki, bunlar birer mecmua-i ibrettir. Her sporcunun bilmesi öğrenmesi pek elzem..

Bu işi kulüplerin vücuda getireceği bir heyet meydana getirebilir. Mümkün olsa da spor kulüplerimiz bir heyet vücuda getirseler, bu işi başarsalar; ne iyi olurdu. Şahsın vücuda getireceği bir kitapla bir heyetin vücut bulduracağı iş arasında müphemce bir fark olsa gerek. Bilmem kulüplerimiz ne düşünüyor. Acaba hangi kulübümüz bu malumata malik. Körü körüne çalışmak adamın cehdini kırar. Sporcular, diğer sporcu arkadaşlarının menakıbını bilmeli, bunlar bir ders-i ibret teşkil etmekle beraber ceht ve gayreti tezyit eder.

M. Sami

Boks						
Milletler Şampiyonu, Avrupa ve Dünya Şampiyonları						
İtalya Şampiyonları	Flemenk Şampiyonları	Belçika Şampiyonları	İngiltere Şampiyonları	Fransız Şampiyonları	Beynelmilel-i Makbul Kıye Farkı	Derecat
Vakan	Vaughan	Monteros	Johnny Wilde	Buzzini	800 kilo 51	Kuş sıklet
Marzoratti	Plag	Spanier	Jim Hiffens	Ledout	524 kilo 53	Huruş sıklet
Pasantini	Vaughan	Arterons	Mike Hunian	Frichie	152 kilo 57	En hafif sıklet
Leopold Mardutti	Pienne Dischman	Van Host	Ernie Rhyse	Papin	235 kilo 61	Hafif sıklet
Zambon	Bishope	Hoppen	Ted Kid Lewis	Francis Charles	680 kilo 66	Yarım orta sıklet
Fratini Bruno	Retesi	Davis		Vaughan	574 kilo 72	Orta sıklet
Vakan	Vetebruen	Leroy	Boy Mick Cormick	Carpentier	378 kilo 79	Baş altı sıklet
Erminio Spalla	Van der Ver		Joey Becket	Nill	378 kilo 79	Baş sıklet

Avusturalya Şampiyonları	Avrupa Şampiyonları	İspanya Şampiyonları	İsviçre Şampiyonları	Alman Şampiyonları	Dünya Şampiyonları	Amerika Şampiyonları
Beumandelis	Jimmy Wild (İngiliz)	Monterod	Vaughan	Vaughan	Jimmy Wild (İngiliz)	Johnny Boff
Jack Green	Ledout (Fransız)	Vallespin	Vaughan	Vaughan	Johnny Boff (Amerikalı)	Johnny Boff
Jerry Sullivan	Vince (Belçikalı)	Miro	Christienne	Frich Rulhoff	Gill Ben	
Sidd Godfried	Ernie Rhyse (İngiliz)	Zalder	Smith	Richard Muchocks	Bennie Leonard (Amerikalı)	Bennie Leonard
Henry Stone	Houvine (Belçikalı)	Valles	Vaughan	Adolph Vergherd	Jack Bryton (Amerikalı)	Jack Bryton
Tommy Horein		Artero	Vaughan	Kurt Prenzel	Barbian Deviny (Amerikalı)	Barbian Deviny
Albert Lewitt	Carpentier	Molero	Vaughan	Bray Nenstrater	Carpentier (Fransız)	Lewinsky
George Cook	Carpentier	Tecsidor	Bourer	Bray Nenstrater		

Spor

BİZDE SPOR

Spor, bugünkü şekli medeni ve müdevvenini almadan hatta spor kelimesi tekellüm edilmeden evvel de mevcut idi. Hayati ihtiyaçların taht-ı mecburiyete aldığı bir faaliyet şeklinde idi. Sporlar birer birer gözden geçirilirse görülür ki hemen hepsinde bir mücadele vardır. Koşmak, yüzmek, atlamak tabiatla, silah kullanmak dövüşmek, insan veya hayvanla bir mücadeledir. Medeniyet insanları binalar dâhilinde hapsedmezden mukaddem herkes bu mücadeleye mecbur idi. Demek bugün insan için sıhhi bir mecburiyet hâlini alan spor, insanın mevcut olduğu her yerde tabiatıyla yapıldı. Ve herkes sporcu idi. Yalnız olimpiyat vesaire gibi olgun medeniyetler mahsulü olan müsabaka sahaları müstesna olmak üzere, insanlar mücadele kudretlerini bilhassa tertip edilmiş yarışlarla ölçmezler, doğrudan doğruya hayat mücadelesine girerlerdi; ya galip, ya mağlup.. Bu suretle yapılan mücadelenin verdiği zevk-i galibiyet daha derin, fakat mağlubiyet daha elim idi.

Sahil akvamını denizci; tüccar yapan hilkat, Asya'nın göbeğinden kaynakayan Türkleri iyi silahşor, bilhassa iyi binici yapmıştı. Şimal akvamı gibi fazla uzun olmayan kametleri onlara yüksek bir mukavemet-i uzviye bahşetmişti. Sıklet-i beden ile kamet münasebetinin uzvi mukavemet meselesinde ehemmiyeti vardır. Vaktiyle menşelerinden taşan Türkler fitri istidatları sayesinde iyi cengâver oldular. İstanbul'a yerleştikten sonra da güleşe, tir-endazlığa mahsus bir iki müessese vücuda getirdiler. Zeyrek taraflarında bugün biri bile belli olmayan, Pehlivanlar Tekkesi, Ok Meydanı Tekkesi bu kabildendir. Bununla beraber binicilik, hayvan merakı tarihimizin

bedbahtlık devresi olan yakın zamanlara kadar Türklerin ananevi ve asil bir sporu olarak kalmıştı. Güleş ve ok merakı, memleketimize Avrupa'dan (jimnastik) namıyla birtakım cambazlıklar sirayet edinceye kadar muhtazır bir hâlde süründü. Ve Şark tarzındaki idman müesseselerinin sonuncusu merhum Arap Abdullah'ın tesis ettiği zorhane oldu. Artık barfiks, paralel, halkalar, trapezler, idman gülleleri memlekete girmiş, şuradan buradan edilen itirazlara rağmen bazı mekteplerimizde yerleşmişti. Henüz bedenin hareki ihtiyacı ve bu jimnastiklerin o ihtiyaca ne derecede tekabül edebileceği düşünülüyordu. Avrupa'nın pek maksatsız, faydasız, hatta muzır bir sayı başlamıştı. Bir müddet sonrada şehrimizi ziyaret, burada ihtiyar-ı ikamet eden İngilizlerden top oyunlarını öğrendik. İşte bugünkü medeni sporun mebdai bu oldu. Koşmak, atlamak, atmak vesair sporları da yavaş yavaş meraklı ve münevver olanlarımız ortaya atıldılar.

Top oyunları, diğer atletik sporlara nazaran daha çabuk taammüm etti, gençliği cezbetti. Çünkü bunda mücadele pek aşikârdır; onun için heyecanlıdır. İlk zamanlarda futbol oynamak için iptidai hiçbir hazırlığa, bedenimizi terbiyeye lüzum yok zannedilmişti. Topa tekme vurmak ve onu havada bir miktar yükseltmek fazla bir kuvvete tevakkuf etmiyordu. Binaenaleyh üç beş çocuk bir top tedarik edip hemen işe başlıyorlardı. Hâlbuki atlayıcılık, atıcılık sabur bir saye mütevakkıf idi. Muntazam çalışmak ve müsabakada kazanmak için uzun müddet neticeyi beklemek lazımdı. Gençlerimiz ise kolayını tercih ediyorlar, bedenlerini muntazaman terbiye etmekten ziyade rekabetin verdiği heyecanı duymak istiyorlardı. Futbolun diğer spordan ziyade revacına bu cihetin tesiri çoktur. Bilahare anlaşıldı ki rastgele, sırf eğlence veya sıhhat için açık havada topa vurmak başka, futbol oynamak yine başkadır; bedenin terbiyesiyle meşgul olmuş bulunanlar, sporda, doğrudan doğruya işe girişenlerden daha çok ve çabuk muvaffak oluyorlar. Harb-i Umumi'den evvel spor, bugününden çok parlak idi ve çok heveskârı vardı. Hatta Harb-i Umumi esnasında bile o inkişaf, hemen bütün sporcuların asker olmasına rağmen devam edip gitmişti. Şimdi ise sporda adem-i intizam hakimdir. Hemen her hafta şurada burada birçok mevzui müsamereler tertip ve müsabakalar icra ediliyor. Fakat ekseriyetin bunlardan hemen haberi bile olmuyor. Ve umumu alakadar edecek büyük müsabakalar bir türlü tertip olunamıyor. Bunun mütenevvi sebepleri var; insanları muhit olan bütün hadisat kadar mütenevvi sebepler...

Spor bedeni bir faaliyettir. Ekmek kadar, su kadar lazımdır. Bunsuz sıhhat, tekâmül olamaz. Hilkat, beden makinesini hareket için halk etmiştir. İşlemeze

kabiliyet-i harekiyesini, fikri olsun, bedeni olsun, kaybeder. Fakat faaliyet-i bedeniye kitap okumak gibi değildir, ufak bir oda içinde yapılmaz; yazlık, kışlık meydanlar, mahfuz yerler lazım. Oda içinde ancak oda jimnastikleri yapılabilir. Bu yerlerin tedariki vazifesi hükümete değil, halka düşer.

Sporcularımızın içinde başlı başına böyle yerler tedarik edecek kimse olmadığı gibi kulüplerimizin içinde de yoktur. Sporcular, kulüpler, koşup oynamak, idman yapmak için arsalar, viraneler arıyorlar. Oyun yeri değil içtima odası tedariki kudretinden bile aciz bulunuyorlar. Fakat bu galeyanlı çocuklar millet gençliğinin acaba yüzde kaçını teşkil ediyor; bunların haricinde kalan kısım boş vakitlerinde ne ile meşgul oluyor? Bu hususta muavenete kudretyap olanlar sporu sıhhatin, ahlakın muhafızı olarak tanımazlarsa ve yardım etmezlerse sporu şekl-i medenisinde idame etmek mümkün olmaz. Bu hususta muvaffakiyet gösterememeliğimiz, terakki yerine tedenni etmemizin en esaslı sebebi yoksuzluktur. İktisadi hayat tazyik gördükçe bu yoksuzluk artacak eksilmeyecektir.

Sporun tamimi için masruf mesaide bittabi heder olacak, bütün gençlik zevk-i faaliyeti unutacak, tekrar iskambil başına oturacak, zaten çok sarsılmış olan ırk büsbütün inhitata uğrayacaktır. Öteden beri masrafı mucip sporlara yaklaşmamaklığımızspor âlemimizin fakrına en mülzem delildir. Bizde kotracılık, tayyarecilik, kürkçülük yok, çünkü bunlar para ister. Futbol var, çünkü masrafı az. Yarın bu az masrafa da tahammül edemeyeceğiz. O da kalmayacak.

Esasen futbolcularımız daima ayakkabılarını, fanilalarını kulüplerinden beklemektedirler. Hâlbuki bunlar, herkesin sıhhati, eğlencesi için yapacağı masraflardır. Bizde son günlere kadar pek sönük kalan boks da bu defa Amerikalılar canlandırdılar, vesile oldular. Fıkdan-ı vasaitin bu sporu da inkişaftan men edeceği bedihidir. Arada bir eldiven giymek fırsatına nail olan üç beş kişi ile bir spor taammüm etmiş sayılmaz; bilakis boksun kaba bir şey olduğu hakkındaki telakki kökleşir.

Ali Seyfi

İhya-yı Asar***Asar-ı İsmet'ten*****GAZEL**

Ben diyorken Hak seni sevdadan azat eylesin
 Sen diyorsun: Hak benim sevdamı mezdat eylesin

Sen yine oldun esiri bi-aman bir afetin
 Ben karışmam ey gönül Allah imdat eylesin

Olmadan fariğ havadan bir zaman, hamem sana
 Hangi muharrik macera-yı aşkı tadat eylesin?

Damen-i ufk-ı ümide gül-efşân olsun o mâh
 Bir neclisiyle müştakani esat eylesin

Meclise olsun tebessüm-riz asâr-ı bahar
 Nur-ı hüsnü goncalar, gülşenler icat eylesin

Syredip dil-düş-ı nazında perişân zülfünü
 Dasitan-ı hüsnünü ta hüsn-i inşat eylesin

Sakiya lebriz sun peymâne-i peyderpeyi
 Ruhu cismi galgal-ı minâ-yi mey şâd eylesin

Akıl, meftun-ı cünun neşve-i peymânedir
 Ol cünunda Hak ânı âlemde azad eylesin

“Avni” Divanı’ndan

Şive-i Ruhü'l-Kudüs pirâhen-i tendir sana
 Mevc-i enfâs Mesiha çîn-i damendir sana

Ol kadar âli bahadır cevher-i hâk-i rehin
 Canımı kurban eden billah düşmandır sana

Öyle naziksin ki kastetsen haram ve işveye
 Saye-i hâr-ı gülFirdevs-i rehzendir sana

Ey hayal-i ru-yı canan bir gül-i zibendesin
 Kim feza-yı dide-i Cibril gülşendir sana

Afitâb-ı mahşer-i etvar-ı şehri aşırıpsın
 Matlau'l-fecr-i kıyamet çâk-i revzendir sana

Genc-iömr-i cavidansın nakd-ı cansın ruhsun
 Sineyi.....

* * *

EMEKTAR PİYANOM

Emektar piyanom birkaç vilayette İstanbul'da da müteaddit seyahatlerden sonra yorgun, dil-hasta, kızıl toprağa düştü. Bu aletciğiz benden incinmişti. Kızlarımın, hafidelerimin, saatlerce egzersizlerle pataklamalarına göğüs verdi ve devam ediyor. Trabzon'da o vakit akordör bulunmadığından ahengine kendim çalışmışım; o hususta adem-i vukuf ve iktidarım çivi yerlerini aşındırmış artık lüzumu kadar ahenk tutmuyor. Amrine itaatle o latifi sadayı aksettirmek için kendilerini tellere çarpan nermin mızraplar şimdi vazifelerinde izhar-ı acederek nahoş teneke şamatası çıkarıyorlar. Zavallı piyanocuğum! Sahibinden bir nazar-ı iltifata, nevazişe nail olduğu yok; çocukların muvakkaten hâline terk ettikleri kısa müddette bi-mecal bir sükûtle istirahat ediyor, el uzatıp kapağı yine açılırken muntazam beyaz dişlerini gösteren mütevazıane tebessümüyle yine hedef olacağı darbeleri bekliyor, kuvvetli, çalgın parmaklar şiddetle hırpalamaya başlayınca öyle bir enin tazallümlerle istimedat ediyor ki o samia-hıraş feryad ve vaveyla bende tahammül bırakmıyor, kaçıyorum! Odamda kısılmış sesimle pestten mırıldanarak işitmemeye çalışıyorum. Piyanom güç klasik morsuları layık vechile icraya adem-i muvaffakiyetinden mütevellit asabiyet ve hırçlıklarla acı acı haykırıyor, sükunete ircaî için istimal olunan bedel kârgir olmuyor, lâ-yankatı bağıyor. O benim iniltimi işitmiyor, ben onun çığılığı ile bizâr oluyorum. Ben ihtiyarlığımda sükûti oldum, o en

nazik noktalarda bile yaygarayı koparıyor. Efsus ki iki munis müttefik dost-ı kadim hayatımızın sonunda yekdiğerimizden mahrumuz!

Leyla

* * *

MERSİYE

Mahzun yüzün gülerken de için ağlar gibiydi,
Bilmem niçin benziyordun sen o sarı güllere?
Yaşadığın âlem sana güya gurbet iliydi,
Yükselmeyi mi istiyordun bir şehab-ı münire:

Saçlarını ne tül öptü, ne yâr eli taradı,
Gonca gönlün henüz daha doymamıştı bahara.
Hasta ruhun daha sıcak bir güneş mi aradı?
Kuş misali uçuyordun nur yağan bir diyara.

Servilerin arasından süzülerek gizlice
Vahşi güller arasında sana gönül bağlayan,
Soluk yüzlü âşık gibi mehtap mıdır her gece
Mezarının üzerine düşüp sessiz ağlayan?

İhsan Raif

* * *

Fen

BUGÜNKÜ FEN

Acaba en mükemmel mikroskoplar kaç defa büyütür?Bugünkü fennin en son terakkiyatıyla yapılan mikroskoplar bir milimetrenin iki milyonda birini gösterebiliyorlar.Yani öyle ki milyon tanesi yan yana getirilse ancak bir milimetrelük yer tutan en küçük cisimler mikroskopa görülebilir. Bu aletler en ziyade tababette mikrop taharriyatı için kullanılır. Mamafih ulum-ı tabiiyenin hemen her sahasında mikroskopsuz laboratuvarında çalışmak kabil değildir. Ezcümle nebatat ve medeniyet sahalarında..

Dünyanın en büyük teleskopu nerededir?Amerika'da Boston şehrinde (Clarck) fabrikasının inşa ettiği bir teleskop vardır ki bugün Boston rasathanesinde ve ondan büyük teleskop yoktur. Bu cesim aletin objektifi, yani ön camı 1,20 metre

katrında ve mesafe-i mihrakı 18,9 metredir. Bu teleskop (3750) defa büyütüyor. Sade ön camının yapılması bir çarık (çeyrek) milyona mal olmuştur.

Paris'te de böyle büyük bir teleskop vardır. Vaktiyle cihan sergisi için izhar edilmiş olan bu alet 1,20 metrelik objektif katrına rağmen bugün metruk bir hâldedir. Zira pek bulanık göstermektedir. Hâlbuki teleskoplara en evvel lazım olan büyütmekten ziyade şeffaf göstermektir.

Tüneller nasıl inşa edilir? Herkes zanneder ki tünel bir taraftan açılır. Hâlbuki büyük tünellerin hepsi her iki uçtan aynı zamanda başlamak üzere açılmıştır. Çünkü bu surette vakit kazanılmış olup iki baştan içeriye doğru ilerlenir, inşaat bir müddet sonra tünelin orta yerlerinde bir yerde birleşir. Fakat şu itiraz derhal hatırıma geliyor: Pekâlâ ama ya iki taraftan ilerleyen oyuklar birbirinin hizasına düşmezse! Evet, doğru, hiçbir tünel yoktur ki buna muvaffak olunmuş olsun. Lakin bugün fennin terakkisi öyledir ki bu hiza farkı asgariye inmiştir. Mesela İsviçre'deki meşhur Gotthard Tüneli'nde her iki taraftan temdit edilen oyukların mihverleri yalnız 40 santimetre arz ve 60 santimetre irtifa farkı ile birbirinin yanına düşmüştür. Hele yirmi kilometre tûlunda olan Simplon Tüneli'nin inşasında bu fark arzen 8,7 santimetre ve irtifaen de 20 santimetreden ibaret kalmıştır. İnsanlar hesapçılıkta ne kadar ileri gitmişler değil mi?

* * *

RENKLER VE ZİYA-YI ŞEMS

Açık renklerin koyulardan daha az nâkil-i hararet oldukları malumdur. Hatta yazın alelumum açık renk ve bilhassa beyaz elbise iktisası da bundan neşet eder. Yalnız bu renklerin birbirine nispeten ne derece nâkil-i hararet olduklarını ahiren bir Amerikan mütefennini ameli bir surette anlamaya muvaffak olmuştur. Bu meseleden bahseden New York'ta münteşir (Popular) magazingazetesinin münekkid-i fennisi diyor ki: "Doktor (Suverian)'ın icra etmiş olduğu tecrübeler kati neticeler vermiştir. Mümaileyh aynı cins kumaştan aynı sıklıkta parçalar keserek bunları siyah, kırmızı, sarı ve beyaz renklerine boyamış sonra bu parçaları müstakil bir buz tabakası üzerine birbirlerine muvazi bir surette uzatarak buz parçasını ziya-yı şemse maruz bırakmış bir müddet sonra kumaş parçaları kaldırıldığı zaman beyaz kumaş parçasının altına tesadüf eden buz sathının hemen hiç bozulmadığını, sarının altındakinin biraz, kırmızının ki daha fazla ve nihayet siyah kumaşın altında kalan buz sathının derince

eridiğini görmüştür. Demek oluyor ki en ziyade nâkil-i hararet olan renk siyah, sonra sırasıyla kırmızı, sarı ve beyazdır.

SIHHİ BİR BANYO NASIL EDİLİR?

New York ceride-i tibbiyesinde (Fordham) Darülfünun müderrislerinden Profesör (Kayser) sıhhi bir surette banyo yapmağın ancak şerait-i âtiye dahilinde olabileceğini söylemektedir:

“Derununda banyo yapılacak oda seksen derece (Fahrenheit) sıcak olmalıdır. Dökünülecek veya içine girilecek suda aynı derece-i hararete olmalı ve su içine birden bire girilmelidir. Bazı kimseler için seksen derecelik suya girmek fazla bir raşeye badi olduğundan evvela seksen beş derece teshin edilmiş su ile başlamak muvafıktır. Tedrici bir surette vücudu alıştıra alıştıra suyun harareti her gün bir derece indirilmek şartıyla suyun harareti bir ay zarfında (76) derece (Fahrenheit) tenzil edilebilir. Bu dereceden aşağı etmek gayrı sıhhi bir banyo yapmak demektir. Banyo dakika kalınmalı ve banyodan çıktıktan sonra iyice ısıtılmış havlular ile vücut güzelce ovuşturulmalıdır. Bu ovuşturma esnasında ayakta durmağın, oturmağın ve hatta yatmış olarak kurulanmanın bir ehemmiyeti yoktur. Yalnız ovuşturma ameliyesi hiç olmazsa bir çârikdevam etmelidir. Bundan sonra banyoyu yapan adam asgari yarım saat sırt üstü yatmalıdır.”

Nâkili: Ahmet Cemal

* * *

ŞARKI

Halit Fahri Bey'e

Hep tarelenir, mevcelenir zülf-i perişan,
Boynundan öper şermederek bir dizi mercan,
Oldukça bu hâlinle hayalatıma mihman
Bülbülleri ağlar sanırım benden uzaksan.

Uykunda meleklerle konuş, onlara gül de
Rüyada görünsün bana çeşmindeki hande;
Gezersem bile ben ta-be-sihir güller içinde
Bülbülleri ağlar sanırım benden uzaksan

Aşkın ve cemalin ediyor ruhuma ilham
 Bir ravza-i tirajede bir leyle-i gülfâm;
 Gülşende değil her gece Cennet'te dolaşsam
 Bülbülleri ağlar sanırım benden uzaksan

N. B

* * *

BİR NAZİRE

Cünun-ı arsasına deli gönlümü
 (Salmasan bir türlü, salsam bir türlü)
 Çile-i hayatı çekip ölümü
 Anmasam bir türlü, ansam bir türlü!

Dünya yaratılmış, nasip verilmiş,
 Bahtiyarlık bize kısmet değilmiş.
 Mihnet dergâhına postum serilmiş,
 Yanmasam bir türlü, yansam bir türlü!

Her âşık okurken kitab-ı aşkı,
 Yârim bana sundu şarab-ı aşkı.
 Büsbütün olmadan harab-ı aşkı
 Kanmasam bir türlü, kansam bir türlü!

Âşık Kaygısız

* * *

Her Ay (250) Liralık Hediye

Mecmuamız karilerine her ay iki yüz elli liralık hediye takdim edecektir.
 Şeklini izah edelim:

ZİRDE görüldüğü gibi, her hafta intişar edecek nüshalarımızın bahrinde bir numara bulanacak ve mecmuamızı alan kariler bu numarayı yanlarında saklayacaklardır. Dört hafta nihayetinde, bir ay zarfında tabedilmiş nüshalarımızın ihtiva ettiği numaralar arasından kura çekilecek ve

Birinciye 50 lira,

İkinciye 25 lira,

Üçüncüye 25 lira.

Üçüncüyü müteakip on numaraya da beşer lira bunu müteakip yüz numaraya da birer lira verilecektir. Kuranın keşidesinde kâtib-i âdilden bir memur-ı mahsus bulunacak ve kazanan numaralar derhal ilan edilecektir. Birer liralık ikramiyeyi kuranın keşidesinden bir gün sonra takdim edeceğiz. Diğerlerinin tediyesi taşradaki karilerimizin hukukunu vikaye zımnında bir hafta tehir edilecektir. Kazanan numaraların ashabı muayyen bir mağazadan numaralarının delalet ettiği ikramiye bedelince iştiratta bulunarak faturasını gazetemize tevdi edebiliyor.

* * *

Müdür-i Mesul: Suphi Nuri

Ali Şükrü Matbaası

SAKARYA VE ORDU

Tufan dalgaları hâlinde ordu
Sakarya yolundan ilerliyordu.
Birikmiş kalbinde kin damla damla,
Yürüyordu coşkun bir intikamla...

Türklerin gazaptan şahlanan atı
Tarihte yeniden bir şan yarattı.
Göklerde dinletti dasitanını,
Anlattı dünyaya Türk imanını...

Sakarya, Sakarya... Şerefli nehir,
Düşmanı boğup da yatağına gir.
Ebedi şanlarla dolu bir susun,
Geçenler ruhunda şeref okusun!

Hilmi Necip

* * *

BÜYÜK FİKİRLER

Aradaki fark küçük oldukça ortadaki uçurum daha derinleşir.

Âlemde güzellik ve sanatkârda doğruluk nokta-i nazarının bulunması lazımdır.

Bolşevizm bir Rus siyaset programı değil, dünyaya şamil bir siyaset programıdır. Eğer her tarafta birden muvaffak olmazsa adem-i muvaffakiyete uğramış sayılır. Propaganda sayesinde yaşar ve hücum etmekten feragat eder etmez de mahvolur.

Churchil

Bir beyin nezlesine tutulacak kadar beyni var!

Robert De Flaer

Abone Şeraiti

Şehir ve taşra	500	senelik
	260	altı aylık
Memalik-i Ecnebiye	550	senelik
	280	altı aylık

İlan ücreti (İleri) idaresiyle kararlaştırılır.

* * *

Rekabet kabul etmez fiyatlardan istifade ediniz.

Londra, Paris ve Roma'da birinciliği ve en büyük mükâfatı kazanan (Hasan Kuvvet Şurubu) müstahzırı Hasan Bey'in eser-i tertibi olup en muattar çiçeklerden ve esanslardan mürekkep.

* * *

AYDINLIK

Birinci ikinci üçüncü ve dördüncü nüshaları intişar eden bu mecmua memleketin en ciddi bir meslek mecmuasıdır.

Aydınlık gençliğe bilhassa fen ve dimağ işçilerine hitap ve memlekette çalışan ve terleyen uzuvların refahı gayesini istihdaf eden ve kadınlığın ciddi yükselişlerle içtimai vazifelerini ifaya kadar olabilmesini gösterir samimi bir mecmuadır. Karilerimize mütalaasını tavsiye ederiz..

* * *

Demirkapı'da

Kemal Bey Sineması

Ayasofya civarında

Alemdar Sineması

Sirkeci'de

Ali Efendi Sineması

* * *

Küçük fakat temiz

Sihhatiniz ve zarafetiniz ile birlikte paranızı dahi muhafaza etmek isterseniz küçük fakat temiz olan (Nezafet) Perukârına devam ediniz.

Adres: Sirkeci'de Beşir Kemal Eczanesi yanında Mustafa Cevdet

* * *

Eğer Zevkiniz Selim ise

Matbaa işlerine ait bilimum siparişinizi Babîâli karşısında "Hüsn-i Tabiat" Matbaası'na verirsiniz.

Eğer tacir iseniz.. Mektup, zarf, fatura ve makbuzlarınızı

Eğer evlenecekseniz.. Nikâh davetnamelerini

Eğer hiçbir şey değilseniz.. Kendi kartlarınızı bastırınız.

* * *

Avrupa'nın en yeni ve en güzel otomobilleri

Meşhur Mannlicher Silah Fabrikası'nın son sistem imalatından altı silindirli

STEYR

Otomobilleri

Yüz kilometrede yirmi litre benzin. Lastik ve yağdan azami iktisat. İstanbul ajansı J. Kuyumcuyan Atölyesi: Taksim Sıraselvi numara 3 ve Camcı Sokak garajı.

* * *

Şark ve İslam âleminin en çok satan ve her şeyden bahseden yegâne büyük gazetesi

İLERİ

Türk ve İslâm âlemi içinde "İleri"yi tanımayan yoktur. Matbuatımız arasında bu gazetenin meslek ve mişvar münferittir. "İleri" her günkü vukuat ve hadizat hakkında karilerine en doğru ve en yeni malumat verir. İhtisas makalatını, milli hikâye ve romanları fevkalade ehemmiyetli addeder. "İleri"nin resimleri, harita ve karikatürleri fevkalade mükemmeldir.

Eğer cidden istifade etmek ve öğrenmek isterseniz, “İleri”de her cuma, Ahmet Tevfik ve Kamuran Sırrı Beylerin fen; Seyfi, Sami ve Eşref Beylerin spor;

Cumartesi, Emine Sümeyye ve Güzide Şefik Hanımefendilerin “Kadınlık” makalatıyla Sadrettin Celal, Ali Nizami ve A. Cevdet Beylerin “İşçilik” makaleleri;

Pazar günü Selim Nüzhet Bey’in “Temaşa Âlemi” ile İbrahim Necmi Bey’in “Edebiyat Musahabeleri”;

Pazartesi yine “spor” ile Namık Zeki Bey’in “İcmal-i Mali ve İktisadisi”; salı günü Ataullah Tarık Bey’in “Hafta Sohbeti”;

Çarşamba günü Giridi Ahmet Saki Bey’in “Mahkeme Huzurunda”sı;

Perşembe günü Abdülhak Şinasi Bey’in mecmualar, kitaplar, ve muharrirler hakkındaki tenkidi makalelerini okuyunuz.

Bundan maada “İleri”de Ethem Ruhi Bey’in (Bulgaristan Esrarı)’na dair silsile-i makalatı ile her iki günde bir milli hikâye ve her vakit iki muhtelif milli roman tefrikaları vardır.

“İleri” Heyeti

“İleri” zevat-ı atiyenin muavenet-i tahririye ve kalemiyeleriyle bu mükemmeliyeti arz etmektedir:

Sermuharriri: Celal Nuri ve Muammer Raşit Beyler

Heyet tahririye ise; Suphi Nuri, Ali, Behçet Kâmi, Ahmet Cemalettin, Galip Daniş, Tahsin Fazıl, Cevat Gültekin, Aziz, Hasan Âli, Halil Lütfi, Osman Hamit, Namık İsmail, Haydar, Kemal ve Behçet Beylerden ibarettir.

İLERİ

Mesleği, mündericatı, resimleri ve heyet-i tahririyesi ile bütün Şark’ın yegâne büyük ve ehemmiyetli gazetesidir.

* * *

Üsküdarlılar Okusun

Yevmi ecza piyasasını Çarşıboyu’nda Uncular Sokağı’nda Salih Necati Eczanesi’nden öğrenmeden reçetelerinizi yaptırmayınız. Fosfatın 35 Vişi 30 Yanus 30 Hint Yağı Kapsülü 7,5 Asma Şiringa 200 Fosfatlı Bira Hülasesı 55 Katran Hakkı 35 her yerden ucuz.

* * *

Necati Diş Suyu

Dişler, ağzın taharet, sıhhatini temin eder. Çürük dişlerden mütevellit teaffünatı izale eder. Dişleri temizler beyazlatır diş meraklılarına şayan-ı tavsiye olan bu mühim müstahzarın şişesi otuz kuruştur bir tecrübe kâfidir her yerde bulunur.

* * *

Celal Nuri Bey’in

Külliyat-ı asarı İleri Matbaası’nda perakende olarak satılmaktadır.

* * *

Doktor Feyzi Ahmet

Adem-i iktidar, kansızlık cilt, frengi, bel soğukluğu, prostat hastalıklarını en son usul üzerine mahremane ve katiyen verem, ısıtma gibi bulaşıcı hastalıkları dahi keza hususi usul ve aşularla esaslı bir surette ve mutedil şeraitle tedavi eder.

Adres: Cumadan maada her gün Babrâli Caddesi’nde Vakit Matbaası ittisalinde köşede.

* * *

Ucuz! Daima ucuz her yerden ucuz

Büyük Eşya Sergisi

Yalnız 15 gün için Meydancık’ta

Mehmet Karakaşzade Rüştü

Ticarethanesi’nde açılmıştır

* * *

Dişler terakkiyat-ı fenniye ve usul-i cedideye tatbikan ve elektirik ile tedavi olunur.

Diş Tabibi Mehmet Rifat Paris Darülfünunundan mezun

Babrâli Caddesi’nde kapalı fırın karşısında.

* * *

İnsaf Kapısında

Lastik alacaksınız:

Aksaray’da Murat Paşa Camii Şerifi karşısında Lastikçi Mustafa Feyzi Ticarethanesi’ne Arslan marka İngiliz, Dört Köşe marka Amerika, Trapez marka Rus lastikleri gelmiştir. Bu lastiklerin mukavemet ve metaneti iki aydan fazla devam edecektir. Şayet iki ay zarfında tamire ihtiyaç görülürse teminat yalnız İngiliz lastiklerine münhasır olmayıp Trapez

marka Rus ve Dört Köşe marka Amerika lastiklerinin dahi bila ücret mağazamız tarafından nev-icat usul üzere tamir edilecektir. Teminat bileti bizzat mağazamızdan verilecektir. Lastikler teminatsız almak arzu edilirse ayrıca iskonto yapılarak her suretle ve insafılı satışla müşteriler memnun edilecektir.

* * *

Üsküdar Ahali-i Muhteremesine
Diş Tabibi Naci İbrahim

Üsküdar'da İskele Caddesi'nde Manifaturacı İbrahim Efendi'nin Kanaat Mağazası fevkindeki daire-i mahsusasında bilumum diş hastalıklarını tedavi etmektedir. En fenni ve en yeni usul üzere korun yapar. Fiyatlar gayet mutedildir.

* * *

Şehzadebaşı'nda Şark Tiyatrosunda

Komik-i Şehir Hasan Efendi ve Sanatkâr-ı Şehir Naşit Bey

iki sevimli komik bir arada

12 Teşrinievvel Cuma günü gündüz hanımlara

akşamı beylere Naşit Bey'in biraderi Cemal Bey

şerefine yeni oyun

Kuvvet Macunu yahut Yumurcaklar

Kahkahalı Oyun 4 Perde

kantolar vesaire

Fiyatlar localar 2-3 lira birinci mevki 40 ikinci mevki 30 pazadi 10 kuruştur.

<h1>Y A R I N</h1>	Numara 3 27 Teşrinievvel 1337, 1921: Perşembe
	İdarehane: Babıralı Caddesi'nde İleri Matbaası İdarehanesi Telefon: İstanbul 1785 Sayısı 10 kuruştur
Haftalık ilmi, edebi, içtimai resimli mecmuadır Müdür ve sermuharriri: Suphi Nuri	

İsyan
Ölüm Diyarında
Bir Şiire Dair
Yeni Bir Gazel
Türkü
Halit Ziya Bey'de Bir Gün
Hazanın Gelişi
Cambaz
Klasiklerin Tercüme ve Tabı
Hilal-i Ahmer
Gökyüzünde Bir Müsamere
Yeni Cinayet Hakkında
Son Niyaz
Denizde Kederli
Türkler Garp'tan Ne Almalıdır?
Gazel
Gazel
Hikâye
Türk Kızları
Kadın ve Moda
Bugünkü Fen
Gurup
Temaşa Âlemi
Matmazel (Ethelda)
Faaliyet ve Şekl-i Beden
Güzin'e Mektup
Olanlar bitenler, müsabaka vesaire...

İsmail Hakkı
İsmail Müştak
Sami Paşazade Sezai
Samih Rıfat
Orhan Seyfi
F. N.
Abdülhak Şinasi
H. Nazım
Abdülhak Şinasi
T. F.
A. Celal
Giridî Ahmet Saki
Halit Fahri
Faruk Nafiz
Nizamettin Âli
Avni merhum
İhsan
A. Kâmi
Cevat Gültekin
Seniye Servet
Mühendis N.
Hasan Âli.
Selim Nüzhet
M. Sami
Ali Seyfi
Emine Sümeyye

OLANLAR, BİTENLER

“**Yeni Şark**”ın Haberi-Geçen akşam İstanbul havasından şimşek gibi bir haber geçti: Yunanlıların kendiliğinden sulha talip olması. “**Yeni Şark**”ın verdiği bu büyük haber İstanbul halkının değil, İstanbul toprağın bile göğsünü kabarttı. Diğer akşam gazetelerinin ertesi gün bu havadisi kayd-ı ihtiyatla telakki etmesine rağmen anbean daha kuvvetle teyidine bakılırsa milli imanın sillesinihayet Yunanlıları Avrupa'nın kapılarına çarptı demektir. Allah'ın nusretini gönderdiği ve peygamberin alınından öptüğü kahramanların, en önde gazi kumandanları olduğu hâlde, bin sene evvelki Türk akınlarını gölgede bırakan bir mehabetle Sakarya'dan Eskişehir'e yayıldıkları gün zaten böyle bir neticeyi herkes ümit ediyordu. Anadolu Allah'ın en sevgili, en cefa görmüş kullarının yurdudur, tekin değildir. Yunanlıların son çarpılmaları da herkeste bu şüpheyi katileştirmeye kâfi geldi. Ana yurdunun etten ve sinirden ibaret yititlerinin demir kadar metin iradelerini arttırmadan zapt olunmayacağını ve hele bu tahakkümünde dünyanın en seciyesiz bir kavmi için düşünmek bile gülünç olduğunu anlayan Yunanlıların, daha zelilane şartları havi olmak üzere, Avrupa hükümetlerine bu müracaatları şüphesiz en mantiki hareketleri olacaktır. Yunanlılar elbet düşünmüşlerdir ki bugün kendilerini Eskişehir duvarlarına çarpan kuvvetin yeni bir hamlesi ile yarın Akdeniz'den öteye atılmaları muhakkaktır. Fakat muhakkak olan bir şey daha vardır ki, o da düşman bugünden önünü almazsa Türk orduları İzmir kıyılarına geldikleri zaman denize atmak için Yunan askeri değil, ancak Yunan leşleri bulacağı hakikatidir.

Şark Musiki Cemiyetinin Konseri-Kadıköyü'ndeki kışlık tiyatrodaki Şark Musiki Cemiyeti bu senenin ilk müsamesesini verdi. Loca ve koltuk fiyatlarının Türk lirası gibi iki misli tezayüt etmesine rağmen tiyatro hemen lebalep dolu gibiydi. Alt ve üst kat localarda erkeklerle beraber oturmaya alışan hanımlarımız bu kış serbesti-yi nisvana daha keremi vermişler, koltuklarda bile yan yana oturuyorlar. Güzel ve yeni tuvaletler teşhir eden bu müsamereden harici kısım o gece, maatteessüf, halkı musikiden daha güzel bir vakit geçirmeye davet etmiş oldu... Müsamerenin programında bir yenilik arz edeceği anlaşılan ve şair Mehmet Akif Bey tarafından yazılarak cemiyetin reisi Ali Rifat Bey tarafından bestelenen (Bülbül) manzumesi, müteceddit bestekârın samia-nevaz sedası ile irat ettiği bir nutuktan sonra, terennüme başlandı. Rifat Bey şimdiye kadar oda musikisi olan Türk musikisini mühim bir hamle ile bu darlığından kurtararak salon ve tiyatro musikisi şekline ifrağ edilmek lazım olduğunu söyledi ve bu ilk hamlenin kendisinden sudur etmekte olduğunu zımnen işaret etti, alkışladılar.. (Bülbül) bestesinin nefis olduğunu söylüyorlar, fakat ne olursa olsun, (Selahattin Eyyubilerin, Fatihlerin yurdu) gibi mısraların böyle bir nağme ile teganni edilmesi-Burada muharrir kendi hesabına söylüyor-peki hoş olmasa gerek. Beste bittikten sonra derhal hariçten orada çalan hanımlara üç buket geldi. Kim gönderdiğini tahkik ettik, keşke etmeseydik! Ali Rifat Bey kendi bestesini gayet güzel çaldıklarını gören hanımlara bu hediyeyi takdimi münasip görmüş. Ancak (Şef Dorkster) hanımların iyi çalacağını evelden hesap edip de mi, bu çiçek buketlerini hazırlamış? Eğer hanımlar provalarda bu muvaffakiyeti elde etmişlerseler reis bey buketi daha evvel takdim edebilirdi... (Bülbül)'den sonra bazı besteler ve milli havalar çalındı, (İstiklâl) Marşı'yla müsamereye nihayet verildi. Şayan teessürdür ki şimdiye kadar bu mukaddes marşı kaimen dinleyen samiinin bir kısmı yüceli hürmete tabi olmadılar. Güzel bir gece geçirmiş olduğumuz hâlde oradan ayrıldık.

Saçlarını Kesen Hanımlar-Rusların Bolşeviklerinden henüz bir fenalık görmeden, iyi yahut kötü diyemeyiz. Fakat İstanbul'a gelen ve Bolşevik olmayan Ruslar bize herhâlde fena örnek oldular. Muhaceretleri İstanbul'un en fakir zamanına tesadüf ettiği hâlde, yine dişileri ve erkekleri kendilerini Türk halkına besletebildi ve ... Buna mukabil birçok moda numuneleri verdiler. Bu modanın son tecellisi zarif ve kibar hanımlarımızın saçlarında tezahür ediyor: Bugün Şark kadınlarının ta topuklarını döven sarı, kumral, siyah saçları, berber makaslarının bi-aman darbeleriyle yerlere serilip gitmektedir. Dün başının üstünde bir kucak saç gördüğümüz hanımlar bugün bize memnuniyetle saçsız başlarını gösteriyorlar. Şairler sevgililerinden bahsederken saçları uzun diye methederler, hanımlar herhangi muhabbesinden söz açarsa saçlarının uzunluğunu onun güzelliğine delil addederlerdi. Galiba bu gidişle kadınların güzelliği hakkındaki tafsilattan saçlar hariç tutulacak! Eğer Türk hanımları saçlarına ait kaba bir darbimeseldenkurtulmak için böyle bir fedakârlıkta bulunmuşlarsa herhâlde emin olduğumuz zevklerinden biraz kaybetmişler demektir.

Edebiyat Âleminde-Akil Koyuncu Bey'in Racine'den nazmen tercüme ettiği (*İphigénie*) faciası intişar etti. Mezkûr facianın bir kısmını takriben üç sene ve tamamını da altı ay evvel Akil Koyuncu Bey'den dinlediğimiz hâlde eseri bugün elimize aldığımızda bize yeniden hitap ediyor gibi geldi. Vezni ağır ve bazı kafiyeleri az zengin olmakla beraber mütercimim sarf ettiği kuvvet ve elde ettiği muvaffakiyet eserde aşikâr görünür.

Kısmı mahsusumuzda bu esere dair salahiyettar bir tenkit mevcut olduğundan sözü burada terk ediyoruz.

* * *

Karie ve Karilerimize Bir Sual

- 1- En beğendiğiniz aktris kimdir?
- 2- Tercih ettiğiniz aktör hangisidir?
- 3- İnkılâptan beri temsil edilen piyeslerden hangisini tercih ediyorsunuz?

Bu üç suale verilen cevaplardan akseriyeti teşkil edenler arasında keşide edilecek kurada birinciye gazetemizin bir senelik abonesi, ikinciye altı aylık ve üçüncüye üç aylık aboneleri ita edilecektir.

Cevaplar nihayet önümüzdeki pazar gününe kadar üzerinde bir sual işaretiyle gazetemizin idare memurluğu namına göndertilmelidir.

<p>27 Teşrinievvel: 1337 Perşembe</p> <p>Atalar Sözü</p> <p>Dert ağlatır, aşk söyler. Dava için bir kadı, ispat için bir şahit. Denizi yakamazsam da cızlatırım. Devletliye dokun geç, fukaradan sakın geç.</p>	<p>Sayı: 3</p> <p>YARIN</p>	<p>Müdürü: Suphi Nuri</p> <p>Atalar Sözü</p> <p>Şimdi rağbet güzel ile zengine. Salla koca oğlan, balta kınında! Tutalım cennet imiş, adam yok. Kanı kanla yıkamazlar, kanı suyla yıkarlar.</p>
---	---	---

Edebiyat

İSYAN

Harbi Umumi'nin en kara günlerinden biriydi öyle birgün ki İstanbul'da yalnız yeis ve ıstırap teneffüs ediliyordu. Soğuk! Ortalık bembeyazdı. Binbirdirek'te oturuyordum. Öğle üzeri biraz et almak için dışarı çıktım. Çemberlitaş'ta, Vezir Hanı'nın karşısındaki sığır kasaplarına doğru ilerledim. Böyle bir zamanda yarım okka et almak, kuru ekmek bulamayan açların, nazarında kimbilir nasıl bir cinayet idi! Ben bu hareketimi bir aç adam kafası ile düşündükçe anlıyor ve fena bir şey yapan adamlar gibi kendimden bile gizlemeye çalışıyordum! Paramın meşru olması, aldığım etin bir okkayı geçmemesi, hiçbir sebep, hiçbir mülahaza vicdanımı açların töhmetinden kurtaramıyordu. Sanki felaketlerine sebep olanlardan biri de bendim!

Kasap dükkânına yaklaştığım zaman yanı başındaki kapıdan pişmiş etin sıcak dumanı çıkıyor ve iştiha verici bir bulut gibi oradaki mesafeyi dolduruyordu. Bu bir köfteci dükkânıydı: Dar, karanlık, pis bir dükkân! İçerisinde kirli vücutlu birkaç adam her biri bir tarafa yıkılmış gibi önlerindeki yiyorlardı! Zaman zaman dükkânın içinden çatlak bir ses "Buyurun beyim!" diye müşteri çağırıyordu. Kapısının önünde koku alan sıska bir köpek amel-i mandebir bekçi gibi yattığı yerde nöbet bekliyordu...

Ben kasap dükkânının kapısında etin çekilmesini bekliyordum: O aralık elli altmış yaşlarında, belki daha ziyade, gözleri koyuya kaçmış, çorapsız ayakları değnek hâline gelmiş, kirli başörtülü, yırtık yeldirmeli bir kocakarı gözüme ilişti. Bunda insandan ziyade o aç köpek manzarası vardı. Yaşadığını gösteren yalnız ince bacalarının sarsak hareketleriydi. Bu canlı cenaze yaklaşa yaklaşa tam köftecinin kapısı önüne kadar geldi. Yüzü biraz benim tarafıma olmak üzere bekleyen köpeğin yanı başında durdu. Artık eli, kolu, bacakları kımıldamıyordu. Sanki çivi gibi saplanmış kalmıştı. Derken yeni dökülen yağ damlalarından çıkan sıcak bir duman bulutu daha şişe şişe ortalığı bastı. O zaman kadının yüzünde bir hareket oldu.

Gözlerini kapar gibi içeri çekti. Burnu ve dudakları sivrildi. Burun delikleri açılıp kapanmaya başladı. Bu hâliyle kadın ilk temiz havayı teneffüs eden kazazedeler gibi sanki hayata avdet ediyordu. Zavallı aç köfte kokluyor, bu koklama ile yavaş yavaş bütün vücudu yeni bir canlanma sırrına mazhar oluyordu. Fakat bu dirilme çok sürmedi: Bir aralık köftelerinin başından ayrılan merhametsizin gözüne ilişti:

-Karı! Ben sana dükkânın önünde durma demedim mi? diyerek uzanan katı, nasırlı bir yumruk bu canlı cenazenin ta göğsüne çarptı.

O anda kocakarı-yanındakilerden kopmuş bir havale tahtası gibi-dümdüz ve yekpare olarak arkası üstü yıkıldı. Biçare öldü sandık, hemen üzerine koştuk fakat bu tahta vücut birdenbire canlandı. Hareketlerinin bütün suretiyle ayrıldığı noktaya geldi. Boğazını yırtarcasına haykırdı:

-Gitmeyeceğim işte; ne yapacaksın? dedi ve köfteciye karşı gayet heybetli bir vaziyet aldı.. Kadının feryadı lahuti bir mızrap gibi ruhumun üzerindeki katı, cansız tabakayı yardı; ta içerilerde gerilen aşk ve tesir tellerine vurdu. Bu tellerin sarsıntısı bütün benliğimi sarstı. Her taraftan güzel sesler işitir, her tarafta güzel renkler görür gibi oldum: Hayat-ı zulme, tecavüze karşı isyan eden hamlesini tebcil ediyordu. Yolcular, dükkâncılar, herkes hakkın kuvvete, ruhun maddeye karşı isyanını temaşaya geldiler. Ölünün bu savleti yaşayan her şeyden daha güzeldi. O esnada hiçbir fikir, hiçbir muhakeme hayatın bu mucizesini izah edemiyordu...

22 Mayıs 327

Darülfünun Müderrislerinden

İsmail Hakkı

* * *

Şiir

Solgun Sayfalar:

ÖLÜM DİYARINDA

Tren, ta tepelerine kadar ağaçlarla örtülü bir dağ silsilesini yeşil bir ovidan ayıran bir göl üstünde süzülerek gidiyordu. Henüz öğle yemeğini yemiştim. Sigaramın dumanlarını savurarak pencereden ovanın servet-i bedayiini seyrediyordum. O kadar memnun öyle neşeli idim ki trenin raylar üzerinde, çıkardığı demir şakırtısında bile bir musiki zevki buluyordum. Ciğerlerimde bir kuvvet ağzımda tabii bir lezzet vardı. Nagehan gözlerimin önüne bir perde geldi ve düşünmeye vakit bırakmaksızın bu perde bir anda bir zulmet, bir gece oluverdi: Bir tünele girmiştik. Deminki geniş ve güneşli varlık ile şimdiki koyu ve esrar-alût

karanlık arasında o kadar çok bir fark ve o kadar az bir mesafe vardı ki birden bütün maneviyatım sarsıldı, sanki irademi tutan bağlar bir anda çözülmüş gibi mevcudiyetim seri bir inhilâl içinde erimeye başladı, o dakika hatırıma ölüm geldi.

Filhakika “ölüm” de böyle olacaktı: Biz hayatta, şen ve mesut, giderken basık tavanlı bir dehlizin ağzına nagehan girerek orada yolunuzu bekleyen ölüme teslim-i nefes edecek değil miyiz? Tren hiç değiştirmedığı bir süratle zulmetleri yararak, güya güneşe kavuşmak için fazla bir tehlik gösteriyormuş gibi, koşarken ben kendimi artık ölüm diyarında bir daha dönmek üzere hayata veda etmiş bir adam farz ediyordum. Evvela içime korkudan fazla bir his, bütün varlıkların bir anda ve hep birden kaybolduğunu görmekten mütevellit bir baygınlık çöktü. Fakat ölüm hissi o kadar yıldırım kuvvetiyle gelmiş idi ki korku, hasret, teessür ve nedamet gibi dünyevi tahassüsata meydan kalmadı. Şimdi müsterihim ve hayatın basık muhitini “Ölüm”ün şahika-i saltanatından seyredabiliyorum.

Yukarıdan aşağıya bu bakış, her tesir ve nüfuzdan azade bir bi-teraflıkla ölüm diyarından dünya varlığını bu tetkik ve tahlil ne kadar derslerle doludur! Hayattayken, demir şakırtılarını bile musiki ahengi gibi kabul ettiren bir gaflet içinde ne kendimizi ne de başkalarının mevcudiyetini görmekten aciz idik. Ölüm diyarında kendimize ve bütün insanlara ait izler üzerinde hayat denilen bu kısa varlığı tetkik edebiliriz. Şimdi görüyorum varlığımız, sakat doğmuş çocuklar gibi, eksik kalmış eserlerin bir mecmua-i perişandır. Mutlaka her emel ve her say manasız bir arıza ile tahribata uğramıştır... Hepimiz büyük tasavvurlarla şahane fikirlerle yola çıkmışız, fakat faydasız bir emel, bir hırs ve gaflet yoluna sapmışız, ne o tasavvurlar hâsıl olabilmiş, ne o hırslar tatmin edilebilmiş, yalnız tasavvuru hazırlamak için sarf olunan emeklerle hırsın arkasında israf edilen kuvvetler heder olmuş; belli ki âdemoğlu birgün bindiği hayat treninin bir dehlize sapacağını ve daha sigarası ağzındayken ölümün gelivereceğini düşünmemiş...

Muhakemenin bu noktasında kalbim bir hasret ve nedametle sızladı. Bütün kusurlarımı anlıyor, miskin emeller peşinde koşarken yer aldığım bütün faydalı ve yüksek işlerimi, sefil ve bi-sut bir didişme esnasında hayatımdan dökülen kıymetli parçaları görüyordum. Artık hükmettim ki hayat iyi ve güzel olabilir. Eğer insanlar gafil ve haris olmazsalar... Şimdi ben ölmüş bir adamım. Eğer yaşasaydım, eğer hayata bir daha avdet imkânı olsaydı yarı bıraktığım bütün o iyi tasavvurları, bütün o çarpık sayıları hakikati mevtin verdiği ders ile ikmal edecektim. Ah buna imkân olsa diyordum. Ölümün verdiği uyusuklukla kendimden o kadar geçmişim ki pencereden

bir şafak ziyası girer gibi tünelin öte ucundan beliren aydınlığı bile ölüm diyarında doğmuş bir güneş farz ediyordum. Nihayet tünelden çıktık. İşte hayattayım, şimdi ne yapacağım? Heyhat hiçbir şey! Çünkü ova yine öyle güzel, dağlarına öyle yeşil, trenin demir şakırtıları yine öyle ahenktar idi; dimağım ve ruhum demin bir anda ölüme girerken nasıl hayattan ayrıldı ise şimdi hayata kavuşunca yine o kadar süratle ölümden uzak kaldım. Bi-şuur bir hareketle sigaramı tazeledim, başımı pencereden çıkararak demin iki vagon ötede gördüğüm taze kadının simasını aradım, akşama doğru vasıl olacağı kasabayı bu gece geçireceğim eğlenceli hayatı, takip edeceğim muattar izleri, nihayet mest ve bitap atlayacağım yatağı düşündüm.

Çünkü yaşıyordum ve yaşamak işte böyle hiçlikler içinde bir yuvarlanmaktır.

İsmail Müştak

* * *

BİR ŞİİRE DAİR

Çiçekli Bir Göğse

Size her gün tesadüf ettikçe,
Görürüm göğsünüzde boynu bükük
Bir çiçek, süslü gömleğin ince
Gizli kıvrıntısında bir küçücük

Müteverrim çemen cüdadır ki
Çalışır vaslınızla ölmemeye.
Niye soldurdunuz o hoş çiçeği,
Bir çiçek hiç kıyar mı bir çiçeğe.

Bütün izhara sevgilim sanki
Göğsünüz bir sıcak ölüm döşeği.
Her çiçek sinenizde hastalanır,

Neşr-i enfas aşk eder ve ölür,
Pirahenle kefenlenir gömülür.
Kalbiniz bir çiçek mezarı mıdır.

Teriste 13 Haziran 1919 Cuma

Siret

Ben de şahidim, beyaz yasemin gibi nermin ve hoş bu sinenizde her gün çiçekler, güneş tulu ederken, nur-ı hüsnüne karşı renkleri uçarak bayılan yıldızlar gibi bitap ve fer sönüyor.

O benat-ı baharın, o şafak namzetlerinin çemen-cüda müteverrimeleri sinenizde reng-i ruyu solarak ruhlarını size teslim ediyorlar. Onun için sevdiğim o ervahı ezharın bir subh-ı ebedisi açılan ufk-ıpir-engizden göğsünüzde görünüyor.

İnsanların, eşyanın mehasinin kefenlendiğini ve mevcudat içinde en ziyade mevcudumuz er olduğunu ve bazı öldürücü hüsünlerin mezalimini kalbinde hissettiği için ekser şiiri ziyaret-i mekabir olan şair-i zair Siret kalbinizi tavaf ederek mezar-ı ezhar addettiğine gücenmeyiniz yalnız müşteki-i hüsnünüz o değil! Siret'in semadan inen bu şiirini galiba sitarelerden biri bülbüle haber vermiş olmalı ki dün gece sabaha kadar yıldızlara karşı feryat etti. O, göğsünüzde ölen güllerin fırakıyla, ben göğsünüzde hayat bulmuş hayalimin, amalimin hicranıyla sabaha kadar ağlayarak huzur-ı pür-nur şafağa çıktık. Bakın size karşı ben! diyorum. Sonbaharın sima-yı sevda-feza-yı müteverriminde dolaşan son şule-i hayatın afak-ı dura-dûr-ı hicranda sevindiğini hiç görmediniz mi? İşte o, ben!

Bakın size karşı, ben! diyorum. Kışın yapraklarını dökmeyen, tenhagedelerdeki bir ağaçta âhuzar eden rüzgârı hiç işitmediniz mi! İşte o, ben! Ah ey çiçekler! Nev-i latif-i insaninin sinesi, sine-i bahar gibi emin ve asude değildir. Onun için şair:

Her çiçek sinenizde hastalanır

Neşr, enfes aşk eder ve ölür

diyor. Zira gurup eden güneşin aksiyle güllerin rakit suları üzerinde ihtizaz eden pembe sislerden mensuç o pir-hinde mevkiiniz, derin bir hüsn-i sevda uçurumunun kenarıdır. İptida başınız dönmeye başlar. Bu aşk, uçuruma doğru bir sukut-ı mütealidir. Sonra bir hararet başlayarak her an tezayüt eder. Bu hararet bir sema-yı müstesna-yı hüsnünde parlayan yıldızların mai ziyası o term ü nazenin, o pür-i zib ü fer vücudunuza temas etmesinden hâsıl olur. O zaman aşk ve muhabbet âlemlerinin zinet ve hayatı, ve en büyük hicran ve iftirakın teselliyeti bahş-ı âlâmı olan rengü rûyunuz solarak birer birer düşmeye başlarsınız. Üzerine döküldüğünüz o hâr usemar-ı sinesizlere bir hayat-ı taze vermek için nazar-ı insaniye meşhut ve malum olmayan yeni bir bahar-ı hazan-ı na-şinasa, yeni ufuklara, başka semalara isal ve ilâ eder.

Sami Paşazade Sezai

GAZEL

Üstad-ı edip Samih Rifat Bey'in ahiren Antalya'da hasta bulunduğu esnada yazdığı bir manzumeyi âtîde neşrederken kıymeti hakkında söz söylemeyi hürmetsizlik addediyoruz:

Düştüm güzel yuvamdan mehcur, bir diyare
Her kuş derim götürsün benden selam, yâre

Git ey nesim-i püran git yurduma haber ver
Artık tahammülüm yok gurbette âh u zâre

Hasretle böyle nâlân ölmekse son nasibim
Değmez bu ömr-i hüsrân, bir günlük intizâre

Hicran bucaklarında nevmid-i sıhhat oldum
Göster nedir İlahi! Her derde varsa çare

Duymazsa yâr elinden Samih bu deşt-i gamda
Candan uğurlar olsun siyah bi-karare

Samih Rifat

* * *

TÜRKÜ

-2-

Başladım feryada ben bülbül gibi,
Gel artık koynumda açıl gül gibi!
Derdim var hicrana tahammül gibi?
Gel artık koynumda açıl gül gibi!

Gül bütün neşenle itap etme hiç!
Ne kadar vaden var hesap etme hiç!
Serapa güzelsin, hicap etme hiç;
Gel artık koynumda açıl gül gibi!

18 Eylül 327

Orhan Seyfi

* * *

UŞŞAKİZADE HALİT ZİYA BEYEFENDİ'DE BİR GÜN

Halit Ziya Bey'in tercümei hali, eserleri hakkında beyanatı, edebiyat bahisleri, hikâyeleri, romanları... ile ahirihi.

Uşşakizade Halit Ziya Beyefendi'yi ziyaret edeceğimden haberdar ettiğim gün kendimi köşkünün kapısı önünde bulduğum zaman, üç sene evvel uzun boyu ve kalın vücuduyla Ruşen Eşref Bey'in nasıl bu kapının zilini, hem de benim gibi bir mülakat için, çaldığını düşündüm.

Bahçede Halit Ziya Bey'in küçük mahdumu Bülent Bey'e tesadüf ettim, bana mihmandarlık etti, salona götürdü.

Zemininde kaplan postu ve ipek seccadeler serilmiş, güzel, zarif, mehmelane görünmek istediği hâlde intizamını kaybetmeyen bir tarz-ı tefrişi olan odada edebiyatımızın en büyük hikâyecisiyle karşılaştım.

Halit Ziya Beyefendi bütün suallerime nazik, kibar ve mağrur edasıyla, mevkiine emin bir üstat vaziyetiyle, kelimeleri ve cümleleri muntazam ve müselsel telaffuz ederek cevap verdi:

-Lütfen hayatınızdan bir hülâsa yapar mısınız, beyefendi?

-Esasen Uşak'tan neşet etmiş bir ailenin İzmir'de teessüs eden bir şubesindeyim. Ondan dolaydır ki ailenin bu kısmı Uşakizade namını almıştır. Erkân-ı ailem ticaretle meşgul idi. O zaman hemen münhasıran bizim ellerde bulunan Uşak, Gürdüs ve havalisi halı işleriyle iştigal eden aile ticaretgâhının İstanbul'da bir şubesi vardı ki bu pederim Hacı Halil Efendi'ye aittir. Veladetim pederimin İstanbul'daki bu devreyi iştigali tesadüf ettiği için ben kısmen Uşaklı, kısmen İzmir ve kısmen de İstanbullu olmuş oluyorum. İstanbul'da rüşti tahsilini ikmal üzere iken (Galiba on iki yaşlarında) pederimin İzmir'e nakl-i ticaret etmesi üzerine ben de bittabi oraya gittim, asıl devr-i tahsiliyeme ait olan gençliğim yirmi beş yaşına kadar İstanbul'dan uzak ve İzmir'de nispeten dar bir muhit içinde geçmiş oldu. Galiba mukadderatımda İstanbul bir sihir ve cazibesi olsa gerektir ki nihayet, işte otuz seneye yakın bir zaman geçmiş oluyor, yine boğazın mavi suları kenarına geldim. Eğer benden mutlaka bir tercüme-i hâl istiyorsanız hayat-ı resmiye ve hayat-ı fikriye itibariyle ömrümü ikiye tefrik lazım gelecek. Benimle ittifak ederseniz esasen pek hoşuma gitmeyen hayat-ı resmiyeyi tay edelim.

-Hayatı resmiyenizden kısa bir bahsi de ricaedeceğim.

-Hayat-ı resmiyeye de dolaşık yollardan girdim. Henüz hizmet-i askeriye için çağrılacak bir yaşa gelmemişken kendimi İzmir Osmanlı Bankası'nda mütercim

ve muhasip, aynı zamanda mekteb-irüştide daha sonra idadide Fransızca; edebiyat-ı Türkiye ve ahlak muallimi sıfatıyla görüyorum. Osmanlı Bankası'ndan Vilayet-i Mısır ecnebiye başkitabetine henüz naklettirilmiştim ki Tütün İdare-i İnhisariyesi tarafından vukua gelen davet üzerine müdüriyet-i umumiye başkitabetiyle İstanbul'a geldim. Meşrutiyet'in ilanını müteakip idare-i inhisariye nezdinde Hükümet-i Seniye Komiserliğine ve Cennetmekân Sultan Mehmed-i Hamis hazretlerinin cülusuyla beraber Mabeyn-i Hümayun başkitabetine tayin edildim. Bir aralık ayan azalığına da tayin edildim, fakat o zaman koca bir mesele-i esasiye şeklini alan bu tayin hadden fazla peyda-yı ehemmiyet ettiği cihetle tarafımdan bir istifa ile netice bulmuştu. Mabeyn-i Hümayun başkitabetinden çekildikten sonra resmen bir hizmette bulunmadım. Bazı müessesat-ı maliyede aza sıfatıyla bulunuyorum, Meşrutiyet'in ilanını müteakip Darülfünun'da işgal ettiğim Edebiyat-ı Garbiye Tarihi kürsüsünden mütarekeyi müteakip müfarakat ettim. Bu müfarakatın sebebi bence meçhul kalmıştır. Hayat-ı resmîyeye ait ve hudud-ı umumiye kâfidir zannındayım.

-O hâlde hayat-ı edebiyenizden bahis buyurabilirsiniz.

-Hayat-ı edebiyeye gelince: Yazı yazmaya ne zaman başladığımı ben de iyice tahattur edemiyorum. Yazı yazmak hevesi küçük yaşımdan beri mevcut idi. Henüz Fatih Rüştî-i Askerisine devam eder mini mini bir çocukken hiçbir hafta geçmezdi ki pederimin ve büyük pederimin beni istishap ederek Gedikpaşa'da Osmanlı Tiyatrosu'na götürdükleri vaki olmasın.

Heves-i tahrir buraya müdavemetten başlamış olacak... O zaman mevcut olan bütün asar-ı temaşa hemen ezberimdeydi. Okumadık bir hikâye bırakmamıştım. İzmir'e geçtikten sonra bu mütalaa iştiyakı eksilmedi, arttı. İstanbul'da hiçbir şey intişar etmezdi ki ben onu getirtmemiş olayım... Fransızca ile ülfet hâsıl olunca bittabi saha-i mütalaa birdenbire pek genişlemiş oldu. Garip bir eser tesadüf olacak, bu heves-i mütalaaam gerek aile erkânı arasında, gerek o zaman benimle meşgul olan hocalar içinde birçok müşevvikler bulunmasına hizmet etti. Hatta hemen her gencin uğradığı bir müşkülattan ben böyle bir hüsn-i tesadüf neticesinde kurtulmuş oldum. Muallimlerimden (Pierre Varelle) bir zat vardı, bir gün bana refakat ederek İzmir'in en büyük kitapçısına kadar geldi. Ve benim için gayet mufassal bir asar-ı müntahabe fihristi ihzar etti. Öyle ki ben bütün tedarik ve mütalaa ettiğim kitapları makul ve musannef bir tertip dairesinde ele geçirmiş oldum. Bu suretle temenni eden zevk-i edebi beni maatteessüf pek erken yazı yazmaya sevk etti. Bunun seviyesini o zaman vücuda getirdiğim şeylerden bugün utanmak suretiyle çekiyorum. Bundan daha

sonraları yazdıklarımın da utanmıyorum manasını çıkarmayınız. Fakat bilirsiniz ki yazı yazmak illeti tedavi kabul etmeyen hastalıklardandır. Bunun muzırratını her vesile ile gördüğüm hâlde hatta son zamanlardan beri nefsimi teşfiyeye kadir olamıyorum. Neler yazmadım, vaz-ıhamiller mi yazmadım, bukalemun kimyalarını mı yazmadım, *Hizmet* gazetesinin başmakalelerinden Bursa piyasalarına, muamelat-ı ticariye cetvellerine kadar acip şeyler mi karalamadım! Bu öyle bir buhran-ı cinnet hâlinde bir merak idi ki beni bir dereceye kadar mecburiyet tahtında, fakat asıl o merak-ı tahayyürün sevkiyle her zemine sürüklüyordu. Ve bittabi bu serseriyane geşt ü güzardan makûl ve musip bir şey çıkamazdı. Doğrudan doğruya edebiyata taalluku itibariyle İzmir'in mahsulatı arasında, zannederim, (*Mensur Şiirler*), (*Mezardan Sesler*) bilahare imha olunan (*Sefile*) hikâyesiyle (*Nemide*), (*Bir Ölüünün Defteri*), (*Ferdi ve Şürekâsı*) ve bazı edebiyat-ı kadime hakkında makalat-ı tetkikiye şayan-ı tezkâr olsa gerektir. Tevazua lüzum görmeksizin diyeceğim ki bunların yegâne kıymeti o zaman bir ihtilal-i edebiye tesadüf etmiş olmalarındandır. Benim doğrudan doğruya peşin olarak düşülmüş bir tertib-i mahsusum, kuyut ve şeraitine ittiba edilmiş bir kaidem yoktu. Başka lisanların edebiyatında görülüp sevilmiş olan şeyleri kendi lisanında, kendi bizaam nispetinde yapmak istedim. Bunların içinde belki benden evvel yapılmamış şeyler vardı, buna vakıf değilim. Bazı mütetebbiinin farz ettikleri gibi eğer o zaman bu yazılar bir devre-i teceddüdün mebdeini teşkil etmişse sizi temin ederim ki ben bundan kendi nefsimi bir medar-ı mübahat tefrik etmiyorum.

-İlk eserlerinizi, mesela (*Mensur Şiirler*)'i ne gibi sebepler tahtında yazdınız?

-Bunların içinde hiç şüphe yok ki *Mensur Şiirler* en iptidai, en tıfilanesidir. Mamafih o zaman en ziyade gürültüye bais olan ve bi-taraf menatik-ı edepte en ziyade nazar-ı dikkati celbeden bunlar oldu. O zamandan sonra (*Mensur Şiirler*)'i okumadım. Lakin bunların ne bedbaht şeyler olması lazım geleceğini tahminde müşkülât çekmiyorum. Yalnız bir cihetten müteselli oluyor, diyorum ki herhangi bir eser-i sanat hakkında munsif bir hüküm vermek için şart-ı evvel o eserden sonra tahakkuk etmiş olan bütün istihalattan kat-ı nazar ederek recî bir hareketle teessürat-ı müteaddideden tecrid-i nefis eyleyerek onun zaman-ı ilâdına çıkabilmektir. Bu itibar ile (*Mensur Şiirler*)'de gerek lisan, gerek fikir, gerek tarz-ı tahassüs itibariyle bir yenilik vardı. Onların bais olduğu gürültüye de lehinde ve aleyhinde, bu sebebiyet vermiş olacak. Biz hayat-ı sanatta başka milletlerin uzun fasıllarla açtıkları merahili

pek kısa ve seri adımlarla atlayarak katettiğimiz için muhtelif ihtilalat-ı edebiye müzdahim bir hâlde kısa bir mesafenin içine sıkışmış bulunuyor. Öyleki bugün hayat-ı sanatla yarım asırlık bir ülfeti olacak kadar yaşamış bir adam birkaç asrın müsteabı olabilecek kadar mühim tahavvülatihenüz mürekkebi kurumamış bir hâlde gözünün önünde serilmiş olarak görüyor!.. Onun için bugün mesela (Refik Halit)'i alıp da (Sezai) Bey'le mukayeseye kalkışmak bir hata teşkil eder. Sezai Bey'i bugünün sanatkârı olarak değil, zaman itibariyle pek yakın, inkılâp itibariyle pek uzak olan dünün adamı olarak almalıdır.

-(*Mensur Şiirler*)'den sonra?..

-(*Mezardan Sesler*) belki biraz daha lisan ve fikir nokta-i nazarından terakkiye tesadüf etmiş bir eserdir.

-Validemin vefatından mülhem olan bu eserde pek derin bir matem tesirinin hava-yı samimiyeti vardır.

-Gençliğinize ait diğer hikâyelerden bahseder misiniz?

-Hikâyelere gelince -Küçüklerden bahsetmiyorum yalnız büyükleri işaretle iktifa edeceğim-(*Sefile*) o kadar beceriksizse, acemice yazılmış birşeydi ki bilahare kitap hâlinde neşrine Encümen-i Teftiş ve Muayene (Ahlak-ı İslamiye'ye mugayirdir) kaydıyla iade edince büsbütün ortadan kaldırmak için yaktığıma hiç nadim değilim! Hâlâ bazı genç kalplerde uyandırdığından haberdar olduğum teessürata hürmet etmesem (*Nemide*)'yi de yakmadığıma nedamet edeceğim. Fakat yaksa idim, zannederim, lisanın tarih-i inkılâbı nokta-i nazarından bir günah işlemiş olacaktım. (*Nemide*)'nin lisanı pek sakat-alût, türlü fahiş hatalarla memlu, henüz karanlıkta aranan bir kalemin tereddütleriyle malul olmakla beraber herhâlde bir yenilik ihtiva ediyor ki bunu yukarıda da söylediğim gibi ben kendime bir meziyet atfederek değil, bir vakiayı tespit etmiş olmak için işaret edeceğim. (*Bir Ölünün Defteri*) ile (*Ferdi ve Şürekâsı*)'nda hikâye şerait-i inşaiye nokta-i nazarından daha ziyade kesb-i salâh ediyor. Ve lisanı bilâ-şüphe daha düzgün oluyor. Lakin nasılsa vadi-i tasannua sapmış oluyorum bunun bilahare ben de tesirat-ı muzırrası görülecek.Şayan-ı teşekkürdür ki genç nesil lisanı daha salim bir mecraya sevk etmek için isticlal etti ve hatta, bunu itiraf etmek bir meziyettir, bizleri de intibaha davet etmiş oldu.

-(*Bir Ölünün Defteri*) mevzuu fikrinize nereden doğdu?

-Bu sualinize cevap vermek biraz müşkül. Muhtelif mütalaalarımı, muhtelif intibalarımı ve ihtimal o zaman genç yaşıma ait olan şahsi teessürlerimi birbirine karıştırınız ve büyük hikâyelerimin sırasında üçüncü gelen bu kitabı henüz yirmi iki

yaşında yazdığımı da tahattur ediniz, bu karışık hamireden çıkacak olan mahsulün ecza-yı müterekkibesini nerelerden takattur etmiştir; ne yolda mecaride dolaşıp gelen tahassüsâtın netice-i teressübüdür? Bunu bulup ayıklayabilmek bence de kudret yap olunamayacak bir tahlildir. Fakat bakınız aynı suali, (*Ferdi ve Şürekâsı*) hakkında da irat ederseniz orada bazı numuneleri doğrudan doğruya işaret etmek bence mümkün. Bu kitapta öyle şahsiyetler var ki az çok mezc ve tahlit ile benim mücaveretinde yaşadığım adamlardan alınmıştır. Osmanlı Bankası'nda geçen ömrümün birçok teessüratı var ki kendi samimi gençlik hayatımla karışınca, mesela Hasan Tahsin Efendi ile İsmail Tayfur Bey kolaylıkla vücuda getirmiştir. Bu iki mühim şahsiyetin tarafına yine tanınmış ve duyulmuş simaları ve teessürleri toplayın, hepsini birden bir vaka-i hayaliyenin etrafında yaşatın, işte (*Ferdi ve Şürekâsı*) vücuda gelir. Fazla mahviyete hamletmeyiniz, eserlerimin en müşkülpesent münekkidi benim! *Ferdi ve Şürekâsı*'nda, diğerleri gibi, sahibinin utanmayacağı şeyler vardır elbette, fakat pek çok da sakatat var. Bugün bu eserler hakkında verilecek hükmü ben kendimce yalnız şu şekilde icmal edebiliyorum: Yegâne kıymetleri bizde bir devre-i teceddüdün mukaddimesine tesadüf etmiş olmalarından ibarettir.

-(*Mai ve Siyah*)'ın sizdeki tesiri ne yoldadır?

-Her sahib-i sanatın asarından biri hakkında bir zaaf-ı mahsusunu vardır. Bende de bu zaaf (*Mai ve Siyah*) hakkında vakidir. Bilatereddüt söyleyeceğim ki yazdıklarımın hiçbirisini yazmamış olmak ihtimalini o kadar büyük bir hüznü duymayarak düşünebiliyorum. Fakat (*Mai ve Siyah*) için böyle değil! Onu yazmış olmak isterdim. Ve pekiyi etmişim ki yazmışım! Onun için nakisadan muarradır; serapa meziyettir demiyorum. Fakat onda hemen bütün ben varım, benim bir daha avdet etmeyecek olan emellerle, hülyalarla ve onların yanbaşımda hüsrانlarla, elemelerle dolu olan gençliğim var.. Hatta yalnız benim değil bütün gençler var... Memleketimin bedbaht gençliği var. Sizler varsınız!.. Ruh-ı müeddası itibariyle bu kadar manidar bir yük taşıyan bir esere nasıl hiç yazılmamış fırsatıyla bakmak bence kabil olabilsin?. İşte onun içindir ki ne zaman tesadüf beni ondan birkaç yaprak okumaya sevk etse gözlerimin etrafında derhal ihtizazlar hissediyorum, ne zaman hayalimin kanatları (Burada üstat için çekti) onun üzerinde tayeran etse ondan ruhumu yükselten bir nesimin estiğini duyuyorum. (*Mai ve Siyah*)'ı nasıl düşündüm, nasıl yazdım? Onu bana ihsas eden o zaman bütün etrafımda kaynaşan hayat-ı muhit idi. Bütün gördüğüm temasıl-i şebap idi ve ben hariçten gelen bu müessiratın altında adeta istiktap edercesine yazıyordum. Sonra (*Mai ve Siyah*)'ın zaman-ı intişarı

(Servet-i Fünun) hadise-i edebiyesinin miad-ı vukuuna tesadüf etti. Ben şüphesiz daha yaşlanmış, sanatıma daha temellük etmiş bir hâlde idim. Sonra öyle rüfeka-yı mesainin arasında yazıyordum ki onlardan tebaan eden hararet-i muhabbet bende bütün zayıf kalan tarafları takviye ediyordu. Bir tarafımda Cenap Şahabettin'in kudret-i sahiresi, diğer tarafımda Fikret'in maneviyatı kalemimin iki bülent ve kavi mütttekâsı idi. Daha sonra nispeten bizden genç olanlar, Hüseyin Cahitler, Mehmet Rauflar vardı ki beni yalnız bize ait olan saatlerle değil, bizden sonra çalacak olan saatlerle de tembih ve ikaz ediyordu, işte (*Mai ve Siyah*), ki İstanbul'da başlayan hayat-ı edebiyemin ilk mühim merhalesidir, bu yolda şerait içinde vücuda geldi.

-(*Aşk-ı Memnu*)'nuz?

-Servet-i Fünun Edebiyatının yegâne nakıyası lisan ve fikirde tasannu merakına düşülmüş olmasıdır. Ne kadar isterdim ki bu nakıyadan da o inkılab-ı edebi münezzeh kalmış olsun! Fakat öyle olsaydı ortada yapılacak fazla pek büyük iş kalmıyordu! (*Mai ve Siyah*)'ta ben bu nakıyaya çok düşmüşüm. (*Aşk-ı Memnu*)'da da aynı musabiyet devam ediyor. Fakat şerait-i inşaiye nokta-i nazarından ve birçok refika-yı sanatın iddia ettiklerine inanmak lazım gelirse muhtevi olduğu temasil-i beşer nokta-i nazarından (*Aşk-ı Memnu*) hikâyelerimin en mühimi olacak... Bana (*Aşk-ı Memnu*)'u ilham eden muhakkak ki İstanbul'dur. Hatta İstanbul'dan başka bir şey değildir. Gariptir ki beni gayr-i milli asar yazmış olmakla itham edenler en ziyade davalarına senet olarak (*Aşk-ı Memnu*)'mu gösterirler! Bilmiyorum ki milli olmak için bir hikâyeye mutlaka sahnesini (Edirnekapı)'dan (Taşkasap)'tan, (Mollagürani)'den ve (Etyemez)'den mi intihap etmelidir? İstanbul'da Boğaziçi yok mudur? Bugün İstanbul'da (Şişli) yok mudur? O zamanın (Boğaziçi)'siyle bugünün Şişli'sinde Firdevs Hanım'la Bihter ve Peyker, Adnan ve Behlül Bey yok mudur? Olsa olsa beni bu ithama maruz bırakan yazılarımın az çok Garp usul-i edebiyesinden mülhemiyeti olacak... Eğer bu bizde tekâmül-i edebi nokta-i nazarından bir günah ise kütüphane-i milliye böyle masiyetkâr eserler bırakmak töhmetinde bulunduğum için istiğfar ederim!

Halit Ziya Bey'in sesinde, bu noktada, gizli bir teessüf titriyordu.

-(*Nesl-i Ahir*) ne oldu?

-Bana (*Nesl-i Ahir*)'den bahsetmeyin de neden bahsederseniz ediniz. (*Nesl-i Ahir*) başka türlü olmak üzere başlanmışken zaman-ı intişarına tesadüf eden günlerin buhran-ı hatırnakindenmütevellit esbap ile tamamen musammem şeklinden çıkmış, adeta matbuat-ı yevmiyenin tefrika sütunlarında intişar eden alelâde hikâyelerin, hem

de pek adi bir numunesi hâline gelmiş, bedbaht bir eserdir. Bunu kitap hâlinde neşrecek değilim. Fakat o buhrana rağmen yine endişe-i sanatla yazılmış birçok parçaları var. Bunları da tamamen imhaya muvafakat edemiyorum. Binaenaleyh (*Nesl-i Ahir*)’den kendimce alıkonulmak lütfuna şayeste görülecek sahifeleri ayırmak ve bundan bir nevi mecmua-i müntahabe vücuda getirmek mukarrerdir.

-Unuttuğunuz bir büyük hikâye vardır ki (*Kırık Hayatlar*)’dır. Bunun pek elim bir sergüzeşti var, hatta kısmen tespit ederek yazdım da... O hatırayı neşretmek imtiyazını bana bırakırsanız burada ondan bahsetmeyelim...

-O hâlde şimdi yazdıklarınızdan ve bundan sonra yazacaklarınızdan malumat lütfediniz.

-Yazdığım ve yazacağım bahsediyorsunuz.

-Herşeyden evvel bütün yazdıklarımı ayıklamak, tasnif etmek, onlardan bir (temsil-i lâyetegayyer) vücuda getirmek arzusundayım. Tahminen (yirmi beş) ciltlik bir silsile-i külliyyat olacak. Pek geniş mikyasta tenkihat neticesiyle bu kadar büyük bir yekûna balığ olan ve tabına hâlâ bir imkân görülemeyen bu biçare, şeylerin karşısında kendi kendime soruyorum: Hâlâ yazı yazmak zahmete değer birşey mi?

-Sizden evvelki nesil hakkındaki mütalaanız nedir?

-Bizden hemen evvelki nesilden Kemal’i, Hamid’i, Ekrem’i alacağız. Bu üç kutb-ı teceddüt hakkında hükümler verilmiştir. Kemal mehip bir kühsar heybetiyle, Hamit yüksek menatik-ı afakta ateşler saçarak dolaşan sehaib-i dehasıyla Ekrem bunların arasında rakik ve hassas, daima nezih ve bülent maneviyat-ı sanatkâranesiyle bila-şüphe kendilerinden sonra gelen neslin üzerinde bazen dehşet ve haşyete, bazen vecd ve istiğraka benzeyen teessürat bırakmışlardır, ve elbette bu üç üstadın lisanlarından azim istifade etmişlerdir. Lakin zannetmem ki onlardan sonraki nesil tamamen ve münhasıran bunların mahsule-i intibaatı olsun. Onlar aynı zamanda Garp’ın tesirâtı altında idiler.

-Biraz da sizin mekteb-i edebinizden izahat verseniz?

-Kendiliğinden bizim nesilden bahsetmiş olacağım. Bizde neslin iki yüksek duvarı vardı ki bütün o zamanın tarik-i tekâmülü onların arasında kendisine bir güzergâh çizebildi: Cenap ve Fikret. Daima bu iki isim arasında hüküm vermek lazım gelince tereddüde düştüm: Birbirinden yüksek olan bu iki duvar arasında yürüdükçe iki tarafıma bakarken daima hangisinin hangisinden mürtefi olduğunda tahayyür ettim. Beni bugün hâlâ bu tereddüt içinde göreceksiniz. Siz kendiniz bu suale bir cevap verebiliyor musunuz?

-Ben o cevabı çoktan verdim, beyefendi. Şimdi tekrarına hacet görmeden son nesilden bahsedebilir miyiz?

-Yeni nesil hakkında hiç bedbin değilim. Bilakis öyle şahsiyetler,öyle kabiliyetler görüyorum ki bize pek münevver bir ufk-ı sanatın mukadder olduğuna imanım var. Müsaade ederseniz isim zikretmeyeceğim. Ve bililtizam meddah görünmemek için hatta yeni neslin bazı noksanlarını da söyleyeceğim. Bu noksanlardan biri, zannedirim, yalnız kendi muhitimizle meşgul olmasıdır. Pek açık bir Türkçe ile ifade etmek lazımsa diyeceğim ki kendisinden evvel gelen nesillerin iptilakârlığıyla hariçte cereyan eden hadisat-ı edebiyeyi takip etmemesi, daha kısa bir tabir ile edebiyat-ı Garbiyeyi pek az okumasıdır.

İkinci nakısa, fikrimi layıkıyla ifade edebilecek kadar vazih Türkçe bir kelime bulamayacağım, mukabilini bulursanız bana vekâleten siz istimal ediniz, sanatta (Exclusiviste) olmalarıdır. Bu kelime ile ne demek istediğimi anladınız, mesela mutlaka cümleler kısa olsun, mutlaka terkip yapılmasın, mutlaka az çok müzeyyen tabirat kullanılmasın, mutlaka aruz istimalden sakıt olsun, diyenler pek çok. Ben zannediyorum ki zamanın lütfuna tevdi edilmek lazım gelen şeylere muavenet edilirken ifratkâr olmaktan hazer etmek lazımdır. Ani yapılan ihtilâllardan daima muzır neticeler tevellüt eder. Biz bunu az çok hemen her zeminde tecrübe etmiş bir zamanda yaşıyoruz. Şu kayd-ı ihtirazdan kat-ı nazar hiç methiyegüzârlık endişesiyle hareket etmeksizin söyleyeceğim kigenç nesil hayat-ı sanat için bila-şüphe kendisinden evvel gelen nesillerden daha ziyade ve daha iyi mücehhezdir..

Suallerimin nihayet bulması üzerine bu büyük ve muhterem üstada verdiği cevaplardan dolayı teşekkür ederek ayrıldım.

F. N

* * *

CAMBAZ

Altı yahut yedinci kış ancak
Titriyor safha-i cibinde
Bir tebessüm zaman zaman, donarak
Sönüyor dide-i hazininde.

Ruy-ı zerdinde, cismi nalinde
Okunur yeis herçe bad-abad;

Saklıdır ruh-ı pür melalinde
Pek derin, pek zehirli bir feryat.

Saçının gölgesiyle dalgalanan
Çehresinde ne varsa hep solmuş.
İncecik sımsıkı libasından
Zayıf nalendesini ayan olmuş.

Görünüyor sahne-i maharette
Size bir buse-i selam atarak;
Çeşm-i gam-nâki umk-ıhayrette
Bakar etrafa bi-haber, muğlâk.

Sonra cism-i nazarını o garip;
O muhayyer, o müşekkel o sanai
Yoğurur hırpalar eder tahrip.
Kalb-i zarındasem ocağı.

İncitiryal ü balini böyle;
Adalatı, uruku hep çekilir...
Yine bir buse-i tebessümle
Sahneye arz-ı ihtirama gelir.

Sende bir yavru idin sende çocuk!
Annenin sine-i nermininde

O bu yurdun iki üç yıl evvel;
O zaman yoktu bu mihnet, bu soğuk.

Sana bir hâr u mülayim hande
Mehd-i ârâm idi. Lerzan-ı emel,

-Ruhu bir şuriş-i ezvak u mihen-
Seni eylerdi himayet annen.

Hayır, hayır, o çocuk seyl-i levs ve zillette
Tedadüm-i mevcat-ı siyeh ile peyda

Olan o habbeye benzer ki bir zaman görünür
Lika-yı saf ve latifinde pâk, pür hande

Televvünat-ı ziyaiye; sonra mevc-i fena
Bir anda söndürerek seyle kalp eder... Sürünür.

Teşrinisani 316

H. Nazım

*

İTİZAR: Abdülhak Şinasi Bey'in geçen nüshamızdaki "Sularda Bahar" manzumesinde "İlahi" kelimesi ve "üflüyor bu bahar" cümlesi yanlış olarak tertip edildiğinden mâal-itizar tashih ederiz.

*

Matbuat Âlemi

KLASİKLERİN TERCÜME VE TABI

-Iphigénie Tercümesi Münasebetiyle-

Edebiyat muallimlerinden Akil Koyuncu Bey'in Racine'in "*Iphigénie*"sini tercüme ve neşretmesi nazar-ı dikkatimizi klasiklerin ne suretle tercüme ve tab edilmesi lazım geldiğine celp ediyor.

Lazım, faydalı ve nasıl olsa yapılacak bir işe ilk başlayan biri olduğu için Akil Koyuncu Bey'i tebrik ederim. Bittabi bize verdiği bu tercüme layetageyyer olmak şöyle dursun belki de hemen her nesilde yeniden başlanılacak olan uzun bir işe bir mebdedir. Fransızlar Shakespeare'i hemen hemen iki asırdan ve Dante'yi üç asırdan beri tercüme edip duruyorlar ve beyyine berkemale ermiş olduklarına kani değildirler. Zira hiç değişmeyen bir metnin ruhuna dalan gözler değiştikçe ondaki manalarda yerlerinden oynamış, değişmiş olur ve ecdadın keşfettiği manalara tevarüs eden ahfat bu serveti çoğaltır. Shakespeare'in mütercimleri Fransız edebiyatının eski ve yeni en maruf üstatlarından mürekkep büyük bir zümre teşkil ediyor. Bunun aşikâr sebebi şudur ki bir eserin tercümesi hiçbir zaman tamamıyla aslını veremez. Bu yolda berkemala erişmek imkânı yok gibidir. Nasıl olur da hisse, hadese taalluk eden birşey, hayatlarını yaşadıkça bittabi değişen lisanlar içinde kati bir şekil almış

olabilir?Büyük ölülerin sözleri kamaşan yıldız ziyaları gibi ila-nihaye yeni manalarla titreyip, devam edip duracaktır.Şiir “na-kabil-i tercüme”nin misali, şair demek “tercümesi imkânsız şeyler söyleyen” demenin müteradifidir. Şairlerde belki münhasıran millettaşları ve millettaşları içinde de ayrıca şair ruhlu olanlara hitap edenlerdir. Düşünün bir Fuzuli, bir Nedim tercümesi onları ne kadar müşkülât ile ifade ve ihsas edebilecektir.

Fakat sakın bunlarla burada tercümeyle aleyhtar bir fikrin müdafaa olduğuna zahip olmayın. Bu nasıl kabil olabilir ki tercüme edilmiş olsalar dünyanın belki en dahi şairi Shakespeare maazallah bize malum olmaz ne bülent ve muhteşem Nietzsche’yi; ne de Maurice Barres’le birlikte zaman-ı hazırın belki de en büyük mucizesi olan Davinci’yu -Fransızca yazdığı üç dört şaheserinden maada-okumamış olurduk ki bu da hâlihazırda hatıramıza gelen mahrumiyetlerin şüphe yok, en büyüklerinden biridir.

Burada ancak tercümenin fevkalade güç birşey olduğu bedaheti tekrar ediliyor. Bir tercümede yalnız lugavi manaya ehemmiyet vermekten içtinap etmeli ve asıl eserin ruhunu kavramaya ve duyurmaya çalışmalıdır. Edebi bir eser herşeyden evvel bir ruh ve bir ahenktir. Bir üslup demek hususi, muayyen bir ahenk demektir. Büyük bir şairin ismi söylenir söylenmez -tıpkı musiki makamlarından birinin adı söylenmiş gibi- hatıra derhal bir ahenk, bir mişvar gelir.Mesela muhrık ve ateşin, feryatkar olmayan bir Fuzuli ve müsterih, uyanık, şakrak olmayan bir Nedim tercümesine ne dersiniz, tam bir tercüme midir?... Mesela Racine dediğimiz bu şairin selis bir ahenge alem olmuş olan mısraı hatıra gelir. Onun bütün şairler arasında en çok sevdiklerimizin biri oluşundaki sır ve hikmet bundadır. Eseri, trajedi ve psikoloji olarak mükemmel olan eseri nazmının şiiri itibariyle bir şaheserdir. O hâlde tercüme bize bu şiiri, bu ahengi eda etmek isteyecek, kelimeler manayı söylerken, mısra şairinkine mümkün olduğu kadar yaklaşan bir vezne bürünecek ve ahengi de o musikiye tercüman olacak değil midir?.. Vezin, kafiye bilhassa bir ahengin temini içindir. Mütercim için rolünü değiştiren aktör gibi müellifin üslubuna temessül etmek mecburiyeti vardır. Aslının renk ve çeşnisinde olmayan bir edebi tercüme nedir?

Bize uzak bu ruhlara biz elbette kademe kademe yaklaşıyoruz. Şüphe yok ki Garp’ı his ile anlayışta-bazı büyük Fransız şair ve müelliflerinin yazılarını o kadar güzel taklit eden-merhum Halit Raşit Bey Sultan Cem’den çok ileri gitmişti. Zira şüphe yok ki bu firarişehzadeden beri içimizden Garp’a gidenler ve firar edenler bizi

perde perde oruca yaklaştırmışlardır. Ve müstakbel Türklerde Racine’i elbette bizden daha iyi hissedeceklerdir. Bu tercüme bir iptidadır.

Ve eseri bilhassa harfiyen takip etmek istemesi itibariyle şayan-ı dikkattir. İhtimal gelecek olanlar daha serbest ve yüksek tercüme olabileceği gibi bazıları belki de bir nevi edebi adaptasyonla iktifa edeceklerdir. Bu nokta-i nazar ayrıca müdafaa edilebilir. Muhterem Akil Koyuncu Bey “Fransa’ya bir edebiyat tesis ettiren bu klasik eserler eski Yunan ve Latin klasiklerinin tercüme ve nakillerinden veya onların ilham membaı olarak alınmalarından doğmuştur” diyor, doğrudur. Bu o kadar doğrudur ki bilmem bu sözler na-kâfi değil, bu bapta daha mufassal malumat vermek sırası değil midir?.. Hatta Racine bile yüksek bir adaptasyon yapmış değil midir?...Belki bu eser bir nevi ulvi tercümedir. Fakat tercümenin yahut adaptasyonun nasıl ibdai bir eser vücuda getirebileceğini ispat eden bir numunedir. İşte, istenilirse, bir tercüme bir adaptasyon eseri böyle mühim bir eser-i sanat olmalıdır denilebilir...Fakat şüphe yok ki tercüme usulü bundan ibaret değildir. Akil Koyuncu Bey harfi bir tercümeyle taraftar olarak bunu yapmak istemiştir. “Bu tercümenin edebiyatımızda bir mevki-i iddiası yoktur” diyor. Tercüme ayrıca bir eser-i sanat olmak istemedikten sonra sanırım ki hatta yalnız aslını okutmaya bir saik; bir vulgarizasyon olmakla da iktifa edebilir, hatta belki başlıca vazifesi de bu olabilir. Lakin o hâlde klasiklerin bu tercümelerinin tabı için daima birtakım kuyuda riayet olunmalıdır. Bu eserlerin tercüme değil, asıllarının bile birçok notlar, haşiyelerle basılmakta olduğu malumdur. O âlemi bize açmak için bunlar cidden elzemdir. İlk önce müellifin hayatı ve eseri hakkında kâfi derecede malumat bulunmalıdır. Nasıl ki bu kitapta da Racine’in şiirine ve tiyatrosuna ait daha uzun ve bize göre yazılmış bir tetkik isterdi ve bu bapta kısa bir tercüme ile iktifa olunmamalıydı. Burada klasiklerin tiyatroyu anlayışı hakkında canlı bir ders fırsatı kaçırılmış olması yazık değil midir? Hiç olmamış bu “*Iphigénie*”nin mehzazları ve adaptasyon olan cihetlerini izah eden bir tetkiklazım değil miydi? Akil Koyuncu Bey diyor ki: “Bu tercümenin yalnız klasik bir trajedinin ne olduğunu Fransızca okumamış olanlara hususiyle edebiyat müntesiplerine gösterebilmesi itibariyle küçük bir faydası olacaktır”.O hâlde bütün o muhiti, o ilmi bize açmak-ve hülasa eseri daha iyi anlatmak için-bazı klasik Fransız tablalarında mevcut olan notlar, haşiyeler tercümesinde daha ziyade zaruri olarak mevcut bulunmalı değil midir? Bütün bunlar bu tercüme ile içine dahil olduğumuz o bize yabancı muhiti, âlemi öğretmek için birer fırsattı. Bunlara kaçırılmış fırsatlar diyebileceğiz. Fakat daha vahim ve şayan-ı dikkat olan bir ziyan,

mütercimın kitabın bu tabında bizzat Racine'in mukaddimesiyle onun tek tük notlarını da tayyetmiş olmasıdır. Hâlbuki hiç olmamış bunları ipka ve izah eden notlar lazımdı. Filhakika bilirim ki bu mukaddime esere bir kıymet ilave etmiyor. Lakin o âlemi görmek için küçük bir pencere daha teşkil etmez mi?.. Hatta ben daha ileriye giderek diyeceğim ki bunlarla iktifa değil fakat mesela Madam Espinas Monjone (Mame Espinasse Mongenet)'nin Dante'nin *Cehennem* (L'Enfer) tercümesi için yapmış olduğu gibi tercümesi mukabiline metnide tabetmek belki daha iyi bir usul olacaktır. Tercüme esere hulul etmek için bir vasıta, bir çare olacak, muhtaç olanlara bu yolda kati bir yardım teşkil edebilecektir. Mütercim eserin harf-i tercümesi için ibzal etmiş olduğu zahmet ve gayret kadar klasiklerin nasıl tabolunmakta olduğunu tetkik ederek bu usule, bu mukaddimeye, bu notlara, bu haşiyelere, bütün bu noksan kalan bu malumatı vermeye itina etmiş olsaydı maksadı itibariyle bu tercüme ve tabın kıymeti sanırım ki artmış olurdu.

Abdülhak Şinasi

* * *

HİLÂL-İ AHMER'İ NASIL TANIYORUZ?

Vazifesini hakkıyla ifa yolunda şayan-ı şükran faaliyetler göstermeyi kendisine kutsi bir şiar ittihaz edinen yegâne müessesemiz olarak Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'nibütün cihana arz ve takdim etmek, kalplerimizde büyük bir hissi gururla yer tutan bu teşkilatı karilerimize yakından tanıttırmak istiyoruz.

Faaliyetleriyle yerli ve yabancı hepimizin şükran ve minnettarlıklarını kazanan bir cemiyetin hizmetleriyle alakadar olmak “*Yarın*” için bir vazifedir.

Mecruh ve perişan insanların imdadına koşmak gayesiyle yabancı memleketlerde teşekkül eden Salib-i Ahmerlerden sonra bizde de ilk numunesi vücuda getirilen Hilâl-i Ahmer Cemiyeti teşekkülünü takip eyleyen seneler zarfında uzun bir nisyan ve atalet devresi geçirmişse de eski müesseselerinden berhayat kalan bazı zevata inzıam eden yeni müteşebbislerin mesai-i insaniyet-pervaneleri sayesinde (1911) Nisan'ın yirminci günü (100) müessis azasının içtimayıyla ihyaen tesis olunmuş ve bugün vücuduyla iftihar ettiğimiz muazzam teşkilatın esasları o zaman kurulmuştur.

Faal ve fedakâr zevatının sayı ve himmetleriyle ihyaedilmiş olan cemiyet ilk içtima-i umumisini sadrazam-ı merhum Hakkı Paşa'nın riyaseti altında akdederek merkez-i umumiye teşkil eden otuz aza intihap eylemiş ve teessüs ettiği şerait

dahilinde henüz vezaif-i sıhhiye-i imdadiyesini hakkıyla ifa edebilecek bir hâle gelmeden Trablusgarp Harbi'nin kahramanlarına ifa-yı muavenete karar vermiştir. Bu ilk büyük hizmetinin cemiyetin ciddiyet ve hüsnüniyeti asarıyla müşahede eden erbâb-ı mürüvvet Hilâl-i Ahmer'e yardımlarını bezl ü tahsis etmeye başlamışlar ve bu suretle Trablusgarp'ta muharip orduyla yerli ahalinin ihtiyacat-ı sıhhiyesini temin için cemiyet bu uzak vatan parçasına dört heyet-i sıhhiye göndermeye muvaffak olmuştur.

Müteakiben zuhur eden Balkan Harbi esnasında artık suret-i katiyede teşekkül ve taazzuv etmiş olan Hilâl-i Ahmer Cemiyeti vasi bir sahada faaliyette bulunmak mecburiyetinde kalmış ve bu maksatla İslam âleminin hissiyat-ı diniye ve hayırperveranesine müracaat ederek dindaşlarımızdan büyük yardımlar görmüştür.

Hilâl-i Ahmer'in Balkan Harbi'nde gerek ordu ve gerek muhacirin ve fukara-yı ahalinin ihtiyacat-ı sıhhiyesini temin hususunda ibraz eylediği mesai ve muvaffakiyet halkımızca reyü'l-ayn müşahede edilmek suretiyle takdir ve tahsine mazhar olduğu için o geçmiş zamana ait hizmetin teferruatını tafsil ve izaha ihtiyaç yoktur. Filhakika teessüsüyle beraber hemen faaliyete atılarak âlemşumul hizmet-i insaniye ifa etmeye başlaması derhal Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'ne beynelmilel mevki-i âlisini bahşetmiş ve cemiyet layık olduğu teveccühleri az zamanda ihraz eylemiştir.

Harb-i Umumi'nin zuhuruyla henüz Balkan Harbi'nin muamelatı ikmal edilmeden Hilâl-i Ahmer Cemiyeti yeni ve vasi bir saha-i faaliyete atılmıştır. Büyük harpte Hilâl-i Ahmer seferber bir ordunun koştuğu hudutlarda onu takip ettiği gibi seyyar, sabit ve kâffe-i malzemesi İstanbul'dan sevk edilmek suretiyle buzlu ve kızgın iklimlere büyük sıhhiye heyetleri izam eylemiştir.

Çanakkale mecruhlarının emr-i tedavisiyle Bağdat, Musul ve Medine-i Münevvere teşkilatı, çöllerde tesis edilen elektrikle mücehhez seyyar hastaneler Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'nin mukaddes ve en âli hizmetleridir.

İstiladan kurtarılan bir kısım topraklarımıza müderris olmak zaruretiyle mütarekeden sonra Trabzon, Erzincan ve Erzurum havalisine Hilâl-i Ahmer İmdad-ı Sıhhi Yeyetleri gönderilmiş ve bu muavenetle ölüme mahkûm binlerce sefaletzedeye hayat verilmiştir. Bütün bu faaliyet devreleri arasında memlekette ara sıra zuhur eden emrâz-ı sâriye ile mücadele etmek üzere vücuda getirilen teşkilatın kıymet ve hizmetleri gayr-ikabil-i inkârdır.

Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'nin silsile-i hizmeti arasında bilhassa son seneler zarfındaki hizmetlerini tadat etmek mümkün değildir:

İzmir'imizin işgalinden ve işgal hareketinin dahile doğru tevessülünden sonra yüz binlere baliğ olan mültecilerin işgal sahası haricine iltica eylemeleri üzerine teşkil olunan Sıhhi İmdat Heyetleri ile harici işgal ve dahili ihtilallara maruz kalan Adana ve halisinden yetmiş bin dindaşımızın sefil ve perişan bir hâlde Pozantı, Konya ve havalisine dağılmaları üzerine buralara gönderilen muavenet heyeti Gaziantep ve Kilis muhtacının imdatlarına koşan sıhhi heyet.... Bunların cümlesi, Sultan Mahmut civarındaki Hilâl-i Ahmer Cemiyeti merkez-i umumisinin dünkü meşkûr hizmetleridir.

Marmara sahillerinde cereyan eden faciada köyleri ve evleri ihrak, eşyaları yağma edilen binlerce dindaşımızdan sağ kalabilenlerin nakil ve iaşelerini temin eden ve hâlâ mazlum ve bedbaht binlerce muhacire gıda yetiştiren bu mukaddes cemiyet, mütarekeden beri yalnız Anadolu'ya ve fedakâr gazilerimize (441,980) liralık eşya ve malzeme-i sıhhiye göndermiştir. Eşya-yı mezkûre bugünkü piyasalarını nazaran dört milyon kûsur lira kıymetini haizdir.

İşte bunlar da Hilâl-i Ahmer bugünkü hizmetleridir.

Şu hûlasayı okuduktan sonra biz, ona karşı o dediğimiz vazifeleri hesap ile ihya edecek bir vaziyete düşmeliyiz.

İkinci ayın onu muzafferiyetinden sonra bir müddet zafer teranesiyle galeyana gelen İstanbul halkı Hilâl-i Ahmer'e ancak (230) bin lira kadar bir muavenette bulunmuştur. Bilmeliyiz ki, kutsi olduğu kadar da ulviyetine iman ettiğimiz bu cemiyet, muhterem idarecilerinin dürbinliği ve uhdelerine verilen vazifenin ehli olmaları sayesinde nail olduğu ianeden pek fazla olarak muavenette bulunmaktadır.

Binaenaleyh muhtacının elem ve ıstırabını bizden daha bariz bir surette işiten ve muavenetleri: A ve kıymetini bizden daha iyi takdir eden Hilâl-i Ahmer Cemiyeti muhteremesine karşı vazifemizi koşarak ve severek ifa etmemiz icap eder. Her günkü rızkıımızdan ayıracağımızı -en küçük bir muavenet bile olsa- Hilâl-i Ahmer'e götürüp teslim etmeyi unutmayalım.

T.F.

* * *

Dumandan Halkalar

DENİZDE KEDERLİ

Gölgem suya vurdukça diyor mavi deniz ki:

-“Genç elini her yıl sarıyor bir iki çizgi.

Her yıl geçiyor böyle en avare yaşında

Leylanı düşünmekle bu engin su başında...

Beyhude, ufuklardan eğer nur umuyorsan!

Bir kere eğilsen de benim derdimi sorsan:

Her dalgası kalbin gibi çarpan bu denizler

Koynunda ölen sevdiğinin derdini gizler”

Faruk Nafiz

Hilâli Ahmer’i Nasıl Tanıyoruz?

KEKBUZE’DE HİLÂL-İ AHMER GÜNÜ

28 Teşrinievvel çarşamba gününden cuma gününe kadar devam eden Hilâl-i Ahmer Müsameresi pek mutantan bir surette icra edilmiştir.

İlk numarayı ta İstanbul’dan gelen meşhur pehlivanlar arasındaki güleşî teşkil ediyordu. Binlerce halkın huzurunda icra edilen bu güleş müسابakasına Nakkaşlı Eyüp Pehlivan baş geldi. Perşembe günü sabahı da muhtelif köylerden gelen atlar arasında yarış yapıldı.

On beş kadar atın iştirak ettiği bu müsabakada birinciliği Akifzade Kadir Ağa’nın dorusu kazandı ve mükâfat olan otuz lirayı Hilâl-i Ahmer’e terk etti. Yarıştan sonra da civar köylerden gelen resmimizde de görüldüğü vechile yüz kadar çocuk sünnet edildi. İşte böylece üç gün üç gece devam eden müsamerede beş bin lira kadar bir para toplandı. Burada Kekbuzelilerin gösterdiği gayret cidden şayan-ı takdirdir. Müsamerede muntazam silahlarla mücehhez jandarmalar intizamı temin ediyordu. Bu münasebetle gerek Hilâl-i Ahmer Kadıköy merkez-i heyeti muhteremesini ve gerek Anadolu’da çarpışan din kardeşleri için muavenette bulunan Kekbuzelileritakdir ederiz.

* * *

Koşma**ANADOLU YANARKEN...**

Yine gözüm yaşlı, ey Anadolu!
 Kalbimin bin acı his var içinde...
 Gördüm yüzbinlerce öksüzle dolu
 Vicdanı karartan yaslar içinde...

*

Gördüm yıldızları ağlarken sana;
 Kehkeşan sel olup çağlarken sana...
 Mersiye söyleyen kızlarken sana
 Gördüm onları da ağyar içinde...

*

Ölüm dirilmiş de karşına çıkmış.
 Figanlar Tanrı'nın arşına çıkmış...
 Esirler elinde sesler kısıkmış;
 Kaynarmış elem bin peykar içinde...

*

Ocağın yerine dikilmiş incir...
 Bursa'nın, İzmir'in boynunda zincir!
 Vatanım yanıyor, milletim esir...
 Ufuk al kefenli, mezar içinde!

*

Alevler erişmiş göklere kadar...
 Ey Tanrıyanıyor sevdiğin diyar!
 Nuru ne vakte dek boğacak bu nâr?..
 Osman'ın ruhu var o dâr içinde!..

İstanbul: 16 Teşrinievvel 921

Rodoslu: Bahri Vedat

* * *

YENİ CİNAYET HAKKINDA

Katil Şah İsmail'in mahkeme-i cinayette muhakemesi rüyet edilmekte iken maktul İsmail Bey'in küçük biraderi Şevket Bey'in katil üzerine rövalver ile ve kurşun atmak suretiyle ika ettiği cinayete dair olan tafsilat gazeteler tarafından

verilmekte ise de bu vakanın hukuk nokta-i nazarından fevkalade müstesna bir vaziyeti olmak itibariyle tamikini münasip görüyoruz.

Biliyoruz ki Bidayet veya İstinaf veyahut Temyiz Mahkemeleri huzurunda “bir cinayet-i meşhude” vuku bulursa, vakaya sahne olan mahkeme “derhal” bu fiilin muhakemesine başlar ve şuhut ile beraber caniyi dahi alenen dinleyerek müddai-yi umuminin iddiasından ve cinayet ispat edildikten sonra fiil-i mezkûr için kanun-ı cezada müserrah olan maddeye göre katile ceza tayin eder. Bu lüzum, Usul-i Muhakemet-i Cezaiye Kanunu’nun 407. maddesi ahkâmından anlaşılmaktadır.

Madde-407 Mahkeme-i Temyiz’in dairesinde ve Bidayet Mahkemeleri ile Mahkeme-i İstinafiye huzurunda vuku bulan muzarebe cinayete münkalip olur vesair cinayet-i meşhude vuku bulursa derhal muhakemesine ibtidar olunur. Ve şuhut ile beraber cani de alenen istima olunarak keyfiyet tahakkuk eyledikten ve müddai-yi umumi veya muavini dahi kezalik alenen istima ve cinayet ispat olunduktan sonra ceza hükmolunur.

Bu maddenin tatbiki için evvela: Cinayetin, muhakeme görüldüğü zaman ve huzur-ı mahkemede ika edilmesi, saniyen mahkemenin “derhal” o cinayeti muhakeme edebilmesi için mahkeme heyetinin hâl-i içtimada olması ve bila-inkitadevam-ı muhakemeye imkân bulunması, salisen: cani ile beraber vakaya şahit olan adamların alenen istima olunması, rabian müddei-i umuminin iddiasını dermeyan eylemesi, hamisen fiil-i vâkıin ispat edilmesi lazımdır.

Sathi bir surette meseleyi muhakeme ederler, mahkeme-i cinayet huzurunda irtikap edilen bu yeni cinayetin sarahat-i kanuniye dairesinde derhal muhakemesine başlanması lazım geleceği hakkında bir fikir yürütebilirlerse de bunun ilmi bir mütalaa sayılmayacağı gün gibi aşikârdır. Mahkemenin salahiyetini tespit eden 407’nci maddenin imkân-ı tatbiki olmamak itibariyle mesele, tamamen şekl-i kanunisini değiştirmiş oluyor, bakınız nasıl: Evvela maddenin tatbiki için “derhal” kaydını tetkik edince, görürüz ki mahkeme huzurunda ika edilen bir cinayeti müteakip vakanın safhalarını gösteren zapt varakası tanzimi icap eder. Hâlbuki bunun o sırada yani müteaddit kurşunlar atıldığı bir hengâmede gayr-ı kabil olduğu, mahkeme salonunda bulunanların meşhudatıyla sabittir. Esas davaya ve makam-ı iddianın vazife-i adliyesini ifaya istinatgâh olacak bu zapt varakası mefkut olunca, hukuk-ı umumiye davasının “derhal” ikame ve rüyeti nasıl kabil olabilir?

Saniyen: Davanın “derhal” rüyeti için mahkemenin hâl-i içtimada olması ve bila-inkita devam-ı muhakemeye kadir olması lazım gelirdi. Bu şartı mühimin

tahakkuku ise mutlaka cinayeti müteakip caninin derdestive mahkeme içinde az bir müddet için muhtel olan intizam ve hâl-i mutadın avdetiyle kabil olurdu. Hâlbuki bu hadisede mesele böyle olmamış, reisin şayan-ı takdir-i sebat ve metanet ve faaliyetine rağmen hâl-i mutad ve intizam avdet edememiş, karışıklık hasebiyle heyetin hâl-i içtimada kalması ve muhakemeye devam edebilmesi imkân haricinde kalmıştır. Muhakeme salonunun o sıradaki hâli, bunu ispat eder.

Salisen: Maddenin emrettiği vechile, şahitlerin alenen istimaı lazım gelir. Hâlbuki vakayı müteakip, hazır bulunanların korku ve heyecan saikasıyla firar etmeye savaşmaları ve bunları durdurtmak hususunun imkânsız bulunması, derhal bunların istimamı kuvvetli bir mani teşkil etmiştir.

Rabian: Müddei-i umumilik makamının iddia dermeyan edebilmesi, mahkemenin hâl-i içtimada olmasına ve devam-ı muhakemenin daire-i imkân dâhilinde bulunmasına, hadise-i cinaiyeti ika edenin mürtekibi bulunduğu mahiyet-i fiilin muayene-i tıbbiye ve fenni vesikalar üzerine kati surette ve kanunun emrettiği vechile tahakkuk etmesine mütevakkıf idi. Halbuki söylediğimiz vechile muhakemeye devam imkânı olmadığı gibi o sırada vazife-i tıbbiye ve maktulün muayenesinin icrası gayr-ı kabil idi.

Makam-ı iddia, mahiyet-i cürmü ve mürtekibini tayine medar olacak fenni rapora o dakikada destres olamazdı ki vazife-i kanuniyesini ifa edebilsin. Fiil-i katlin mahkeme salonunda atılan müteaddit kurşunlardan hangisiyle vuku bulduğu meselesinin tetkikat-ı fenniye muhtaç olduğunu ilave etmek de lazımdır.

Bu mühim cihet, mufassal fenni raporlar, amik tetkikat ve tahkikat ile meçhuliyetten çıkarılmış ve her türlü ihtimalata karşı fenni kanaatler dairesinde tespit-i madde edilmiştir. Yüz on sahifeyi mütecaviz olan evrak-ı tahkikiyenin mündericatına bittabi vakıf değiliz. Ancak istitlaatımıza göre, makam-ı iddia katil olmak üzere tayin eden Muallim Şevket Bey'in (174)'üncü madde mucibince cezalandırılmasını talep etmiştir.

Bu hafta tarafında muhakemeye şurû olunacaktır.

Muallim Şevket Bey'in ika-i cürüm esnasında bir hâl-i marazı tahtında bulunduğu da rivayet edilmekte ise de bu nokta, ancak esna-yı muhakemede kıraat olunacak müşahede raporu ile anlaşılacaktır.

Giridi Ahmet Saki

* * *

TÜRKLER GARP'TAN NE ALMALIDIR?

Muharriri: Doktor Nizamettin Âli

Beş asır evvel en derin uykuya dalan Garp, Türk'ün o hiçbir millete nasip olmayan kuvvetli iradesinin akın dalgalarıyla zorla kımıldadı. Din gayretiyle başlayan yeni bir cereyan ilim ve sanat cereyanına döküldü: Rönesans çıktı. Türk, sebep olduğu bu yeni harekete, namütenahi iradesi yanında çok ezilen zekâsını karıştıramadı. Binaenaleyh Süleyman Kanuni devri ve onu takip eden devirler Rönesans'tan kâmilten bi-haber, gelip geçtiler.

Fransız İhtilali öyle bir zamanda patladı ki, Türklerde irade azalmış, fakat zekâ ve his çok incelmışti. Türkler ihtilali bu sefer duydular, müteessir oldular. Bu teessür neticesidir ki Sultan Mecit Tanzimat'ı ilan ettirdi. Türk Tanzimat'ı, Fransız İhtilali'nin Türk ruhundaki aks-i tesirdir.

O zaman bu zamandır bir yenilik arzusu içimizden çıkmıyor. Bu arzu ile Garp'la aramızdaki asırlık duvarları yıkmaya ve Garp'ın pek çok şeylerini kabule başladık. Hele İstanbul'la Viyana demiryolu ile birleştikten, yani 1888'den beri bu hareket günden güne kuvvetleniyor.

Tanzimat'tan maksat ne idi? Garp gibi olmak. Ancak içinde bulunduğumuz içtimai vaziyetten Garp'a benzeyebilmek için ele geçireceğimiz istihale devrinde bizi emin ellerle tutup sevk edecek büyük mikyasta hiçbir metot ve irade adamı çıkmadı. Diğer cihetten cihan-ı sermayedar nizam-ı içtimaisi zamanla beraber daha rasanet peyda ediyor ve bizim Garplılaşıma tecrübemizi beklemeye rıza göstermiyordu. Biz de yüzyıldır aynı maksatla bocaladık. Nihayet güneşin o kadar çok üzerinde durabildiği geniş vatan kırpıla, budana bugünkü hâle gelebildi.

Diyebiliriz ki Türk'ün büyümesindeki şekil veya tarz, zaruri olarak küçülmesini intaç etmiştir. Zira Türk büyürken sadece iradesini kullanmış, zekâ ve hissini çok kullanmadan, onlara içtimai faaliyet için rol payı vermeye lüzum görmeden büyümüştür. Hâlbuki millet hayatında, tıpkı insanlarda olduğu gibi irade ve zekâ ve hiss-i memzuç, ahenktar bir tarzda işlemezse, hayatın bir tarafı mutlak aksar. Hele bir rekabet dünyası içinde bu aksayış daha çabuk kendini gösterir.

Bu itibarla Tanzimatçılık, eğer bu cereyanın mana-yı felsefesi aranmak istenirse şu demektir: Uzun müddet ezik bir hâlde tutulan Türk zekâ ve hissini tekrar canlandırmak... Bu cereyanın umumi tandansı iradenin bütün hayata körü körüne hâkim olması yerine his ve zekânın göstereceği yollarda gitmesi demek olduğundan, düşünün Türk tarafından takdirle karşılanmaya layıktır.

Gaye alâ. Fakat gayeye gidecek diye gösterilmiş ve gösterilmekte olan yol yanlış bir yoldur. Zira: Yüz seneden beri tekrar edilerek bugüne kadar gelen bir zehaba göre, garbın müterakki denen milliyetlerindeki hayat, hars ve medeniyet diye iki parçaya bölünüyor. Ve (medeniyeti alıp harsı bırakacağız) düsturu (Bize terakki lazım!) Dinlere, cevabı mutlak olarak takdim ediliyor. Hâlbuki müterakki milletlerin hayatı öyle bir (Gül) teşkil eder ki o gülde, zekâ, his ve irade birbirinden pek aykırı bir surette icrayı nüfuz ettiğinden, hayatı da böyle bölüklere ayırmak doğru olamaz. Evet, milletlerin ilmiyen tetkikinde hars ve medeniyet diye bir taksim yapmak (Usulü tetkik) noktayı nazarından faydalıdır. Lakin usulü tetkikin tarzından, cemiyeti anlamak olan (Gayeyi tetkik) neden müteessir olsun? Harsı kalbe, medeniyeti de akla benzetenler bile hiç tereddüt etmeden kabul ederler ki insan denince bunların heyeti mecmuası anlaşılır. Diğer taraftan, medeniyet harstan çıkar iddiasında bulunanlardan düşünmelidirler ki medeniyette bir kere çıkıp yerleştikten sonra hars üzerine çok faik tesirlerde bulunuyor; şu halde hars ve medeniyet bir madalyonun iki tarafı gibidir. O iki taraf hars ve medeniyeti, madalyonda hayatı milleti temsil edebilir.

İşte böyle düşündüğümüzüzdendir ki, müterakki hayatı öyle indi parçalara ayırıp şunu alacağız, bunu vereceğiz dinlere katiyen iştirak edemiyor ve daha ilk pür nesip meselesinde onlardan ayrılıyor. Biz o kanaatteyiz ki garp medeniyeti bir (Gül) olarak derbenden derbine tetkik ve usulleri taharri olunmalı ve işte o (usuller) kabul edilmelidir. Fakat garp medeniyetinin tetkik edilecek doğru ve yanlış, iyi ve kötü ve birde güzel ve çirkin tarafları olduğuna göre, Türkler o medeniyetin (yalnız iyi) taraflarını almak için ancak en mükemmel usullerini kabul etmelidirler; garbın pek kötü, pek çirkin ve pek saçma şeylerinden kendilerini böyle kurtarırlar. Bu işi görecekinin garba (Fatişik) bir huşu ile tapanlardan olmaması lazım geleceği de tabiidir.

Hâsılı bugün Türk garba muftaktır ise, kendisini hayatı içtimaiyenin en doğru, en iyi ve en güzel şekline isal edecek usulleri öğrenmek için muftakirdir. Zekâsını, hissini ve iradesini o usullerle inkişaf ettirip kendine göre şahsi bir şuur, bir (Türk şuru) peyda ve tevlit etmesine de kimse karışamaz ve karışmamalıdır. Ancak böylelikle ki Türk, asırlardan biri tekâsüf eden o kıymetli seciyesini muhafaza ve takviye eder ve ancak öyle bir şahsiyeti medeniye ve bir şahsiyeti harsiyeye sahip olabilir. Milletler için en elim bir alameti izmihlal olan kozmopolitik yani şahsiyetsizlik Türklerin en büyük düşmanı olmalı ve bunun için de (hür Türk şuru) terbiyemizin esas gayesini teşkil etmelidir.

SON NİYAZ

Bu gece ufukta bir gizli cehennem yandı
Kızgın bir kapak gibi gök üstüme kapandı,

Karanlığı delse de, delmese de, alevler,
Yeter şu nefisleri alev püskürün diyorlar!..

Uzakta kanlı gözler gibi köy kandilleri
Veriyor sanki yakın bir felaket haberi!..

Kıyamet gecesi mi, nedir bu gece, Tanrım;
Affet günahlarımı, ey benim yüce Tanrım!..

Dağlar, taşlar bir anda geldi de sanki dile,
Doldu bütün kâinat acı bir iniltiyle.

Derinden çıkan sesler hep sana yalvarıyor,
Bütün cihan secdede ilahını arıyor.

Yarabbi, kullarını ebediyen inletme
Yarabbi, gufranından beni de mahrum etme

Halit Fahri

* * *

Saatler ve Mevsimler

YALNIZ VE MAHZUN HAZANIN GELİŞİ

Yanımda haşırdadı
Sonbaharın kanadı...

Son güller de bu kokan
Bahardan akan bir kan...

Yerlerde dallar ancak
Kırılmış bir oyuncak...

Ne bir adım, ne bir ses!
Yollardan ümidi kes!...

Ağaçlar hasta, mahzun...
Hazan! Geliyor musun?...

Abdülhak Şinasi

* * *

Temaşa

RAŞİT RIZA BEY

Türk sahnesinin muvaffakiyetini birkaç refikiyle beraber, temin eden Raşit Rıza Bey'i temaşa ile biraz alakası olan herkes tanır ve takdir eder. Bilhassa (John Bruma'ya) vazifelerinde tebarüz eden bu güzide sanatkâr sahnede değiştirdiği tipler kadar da hayatında mevki değiştirmiştir. Son temsil ettiği «İlk Göz Ağrısı» piyesiyle Tahsin Nahit merhumun «Rakibe»sindeki Ahmet rolünde, «Baykuş» ta «Uçurum» da «Amca Bey» de ve daha doğrusu bütün piyeslerde sahneye hâkim vücudu, tavırları, işmizazlarıyla Raşit Rıza Bey'i görüp de takdir etmemek mümkün değildir. Biz bu genç ve mütekâmilartistimizin hayatını hülasa ediyoruz.

Takriben otuz yaşlarında olan Raşit Rıza Bey'in tiyatroya intisabı üç yüz yirmi üç senesinde Fehim Efendi'nin komedi heyetine iştirakle başlamıştır. Bir sene kadar çalıştıktan sonra hürriyeti müteakip Reşat Rıdvan Bey'in idaresinde teşekkül eden heveskâran heyetiyle ilk defa olarak Tepebaşı'nda Namık Kemal Bey'in (Vatan) piyesinde İslam Bey rolünü ifa ve bilahare bu heyete dâhil olan Fehim Efendi'yle Selanik'e azimet etmiştir. Altı ay kadar süren bu seyahatinde Selanik Üsküp, Manastır havalisini dolaşarak tekrar İstanbul'a dönmüş ve (Musavver Muhit) in büyük müsamesesini hazırlarken otuz bir Mart hadisesinden dolayı yine Fehim Efendi ile Samsun'a gitmeye mecbur olmuştur. Bir sene (Namlızade) nin tiyatrosunu idare ettikten sonra İstanbul'a avdet ve Mınakyan Kumpanyasına iltihak etmiş, milli eser oynamak çığırını açmıştır.

Bir müddet sonra yine Fehim Efendi'yle Üsküdar'da Vefik Paşa'nın Moliere'den naklettiği asarın mühim bir kısmını oynamışlardır. Bir müddet Mınakyan Efendi ile teşrikimesai etmiş, Köse Kahya, Leblebici Horhor gibi eserler oynayarak bade Burhanettin Bey'in kumpanyasına iltihak etmiştir. Bir hayli müddet beraber çalışarak yine seyahate çıkmış ve Kavala, Edirne, Kırkkilise havalisini

dolaştıktan sonra Anadolu'ya geçerek Konya'da bir müddet kalmış ve ora belediye bahçesini tanzim ve ıslaha çalışırken bazı mevani hayluletiyle tekrar İstanbul'a dönmüş ve bir Ramazan mevsimi için Edirne tiyatrosuna çağrılmış ve mevsimi geçirdikten sonra Balkan Harbi'nden dolayı Edirne'de kalmış ve şehrin sükûtu üzerine Bulgaristan'da uzun ve müşkül bir seyahatten sonra ve Romanya tarihiyle İstanbul'a avdet etmiştir.

Ve Beşiktaş tiyatrosunda daha bir Ramazan geçirdikten sonra yine Samsun'a hareket etmiş, Samsun'da üç beş oyun oynadıktan sonra kumpanyasını dağıtmak mecburiyetinde kalmış ve iki arkadaşıyla Giresun Kaymakamlığı delaletiyle ora gençlerinin teşkil ettikleri (Tenvir-i efkâr) kulübünün tiyatro kısmını tesis ve idareye memur edilmiştir. Dört ay sonra İstanbul'a Ramazan mevsimine hazırlanmak üzere gelmiş ve kırk kişilik büyük bir heyet ile çalışmaya başlamış, fakat Harbi Umumi'nin zuhuru ile bil mecburiye tatili mesai eylemiş ve ihtiyat zabiti mektebine kayıt olunmuştur.

Hastalıktan dolayı mektebi terk ederek (Müdafaayı milliye) hesabına Beyoğlu'nda temsillere başlamış ve bilahare Osman Bey tiyatrosunda Ertuğrul Muhsin, Muhid ve Fehim Bey'le, Madam Hekimyan, Madam Suzan ile bir Ramazan mevsimi geçirdikten sonra Darülbedayi'ye intisap etmiştir.

Oradan infikak kıtasını müteakip yeni sahne ile bir müddet çalıştıktan sonra Türk tiyatrosu müesseselerinden biri olmuştur. Halen orada vazifeyi sanatını ifa etmektedir.

* * *

EMİN BELİĞ BEY

Emin Belığ Bey sahne hayatında gittikçe tebarüz eden bir sanatkârımızdır. Kendisi «Karanlık Kuyu» da, «Harap Yurt» «Eski Rüya» ve «İlk Göz Ağrısı» nda görenler herhalde gerek halinden ve gerek istikbalinden memnun ve ümit var olmuşlardır. Emin Belığ Bey sanata ilk defa olarak üç yüz yirmi sekiz senesinde intisap etmiştir. Henüz yirmi altı yaşında olan bu gencin sahnede ilk muvaffakiyetini Ahmet Vefik Paşa merhumun Zor Nikâh piyesindeki hoca Üstat Sani rolü temin etmiştir. Antuan'ın vürudunda teşekkül eden Darülbedayi'ye duhul ederek bir sene kadar çalışmış ve vazifeyi askeriyesini ifa ettikten sonra donanma cemiyetinin teşkil ettiği tiyatro heyetine iştirak etmiş ve üç yüz otuz dörtte Darülbedayi heyeti temsiliyesi meyanına dâhil olmuş ve oradan infikakında yeni sahneye dâhil olarak Eski Rüya, Ceriha, Amca Bey gibi eserlerde temayüz etmiştir. Yeni sahnenin infisah,

üzerine tekrar Darülbedayi'ye intisap ile bu Ramazan mevsimini orada geçirmiş ve (Harap Yurt), ve (Karanlık Kuyu) da oynamıştır. Ve eylevm Türk tiyatrosunda icrayi faaliyet etmektedir.

Selim Nüzhet

* * *

Gazel

Arz-ı didar eylemiş ruhu'l-garam aynadan

Neşve riz olmuş nigah iptisam aynadan

Sineye döktükçe sen mirata karşı zülfünü

Nur akar aynaya her subh ve şam aynadan

Ey kıyamet kametim aks etmiş endamın değil

Mahşer aşup naz eyler kıyam aynadan

Yâd-ı ruhsarın ki eyler kalb-i safımdan güzâr

Şevk ile güya geçer bir bedri tam aynadan

Sen gibi bir simsima-yı der ağuş eylemiş

Vechi var (İhsan) alırsam intikam aynadan

Hamamizade İhsan

* * *

Kadın

TÜRK KIZLARI

İleri muharrirlerinden Cevat Gültekin Bey

“Geçenlerde Fransızca «Haftalık mecmu'a» bir Fransız generalin «Harpten Sonra Kadınlar ve İzdivaç» unvanıyla iyice uzun bir makalesini neşretti. Muharrir hülasa diyordu ki: «Mazinin galibiyeti biz askerlere istikbalin muvaffakiyet ve muzafferiyeti de kadınlarımıza racidir. İzdivaç meselesinin asrı şeklinin tahlil ve tespiti bu muzafferiyetin mümin bir mukaddimesi olacaktır.»

Ben de memleketimin ufuklarında yeniden beliren parlak ve feyyaz istikbal güneşinin kadınlığımızın mihrak ruhunda toplanacak huzmelerinin yarın için mesut aileler yetiştirmesini temenni ediyorum. Yalnız, mazinin kötü ananeleriyle, hayatın silsileyi fecayi ve sefaletiyle bitmiş tükenmiş, muhtazır bir hastadan hiç farkı

olmayan, asrın tekamülât ve tecelliyet haziresinde nasibi bulunmayan eski harem ile medeniyet ve içtimaiyat tarihinin marazı ve tamamen bidat telakki edeceği, garbın körü körüne taklidinden mütevellit hâlihazır kadınlığı yeni hayatın yarınını kuramaz. Âlemin son teceddüt devresi kadın için de vasi' bir zemini faaliyet tefrik ve temyiz etmiştir.

Memleketimizde hayatı nisaiyenin asrı ve giran-baha ber-namusunu vücuda getirebilmek için ictimai ve ferdi saha da ihtiyari elzem görülen fedakârlıkların bila ifateyi zamanı tekâmülü tedrici düstur ve kavanine teban ifası labüttür. Yoksa Sakarya zaferini doğuran anaların yarının «İdeal» hayatını doğurması neden mümkün olmasın? Türk kadınlarının zekâ ve dehası, kabiliyeti istisgar edilemez. Belki değil cidden Türk kızları inkişaf edememiş birer hazineyi zekâdır. Geçen sene «Koryara Dellasara» gazetesinin İstanbul muhabiri aziz dostum «Ander Akafifi» nin izhar ettiği arzu üzerine bizim âlem Valide İnas Sultanisi'ni ziyaret eylemiştik; bütün hayatını, Rusya, Almanya, Fransa İspanya'da tahsil ve tetebbu' ile geçirmiş olan bu İtalyan, memleketimizin külliye yabancı olması ve ilk gelişinde karşısında bütün ecnebilerin düştüğü Beyoğlu'nun fesat alud muhitini bulmasına rağmen memleketimizi hakkıyla tanımak arzusundan feragat etmemiş, düşmanların pür vaatlerine kapılmamıştı. Bizim âlemde hanım kızlarımızı iyiden iyiye tetkik ve imtihan etti ve neticede bekâr idi ki: «Almanya'da, Rusya'da, Fransa'da, İtalya'da en ufak kız mekteplerinden esas sultanlarıyla, Darülfünun'larına kadar tetkikatımı yaptım. Fakat itiraf ederim, hulusu niyetimden şüphe etmeyin. Türk kızlarını hepsinin fevkinde buldum. Yalnız bu hanım kızlar için muhitin tağziye ve takviye edilmesi elzemdir. Siz Türkler usareyi hayatiyenizi genç kadınlığın bünyesinden alırsanız bu karanbaha hazinenizle dünyaya meydan okuyabilirsiniz. Fakat şerefli kalınız. Garbın hasta medeniyetini kadınlığınıza katiyen aşlamayın»

Bu sözleri mektebin hatıra defterine de kaydı tahrir etti zannediyorum. Ben bu asil İtalyanın sözlerini o kadar doğru vecdi telakki etmişim ki. Bilahare «Sakkolu Elüstrata» da neşrettiği makalelerini okuduğum zaman evvelce hâsıl ettiği imanın tashih ve takviye edilecek bir cihetini bulamadım.

Evet, Türk kızları, asrın, cehaletin, taassubun kurbanıdır. Tevfik Fikret merhumun dediği gibi «Kahvare-yi hayat, kahvare-yi necat olan ağuşu mader» asrın icabatına göre teşhiz edilmezse Türk milletinin yarın ki hayatı mâziye nispetle daha sönük, daha bedbaht olacaktır. İstikbalin anaları artık Müfide Ferit Hanımefendi'nin dedikleri gibi eski harem hayatı yaşayacak olursa Türk'ün Sakarya galibiyetini

itmam ve ikmal edecek olan içtimai muzafferiyeti hiç beklememeliyiz. Yarın için hazırlanmak, yaşamak isteyen bir milletin kadınlarını ihmal ve imhal etmesi kadar garip, garabeti nispetinde acı birşey yoktur. Zavallı Anadolu kadını nasırlanmış dimağının hücrelerinde meknuz olan saadet mefhumunu ne zaman anlayacak; maddi ve sefil bir rabitanın dumandan başka bir şey olmayan izdivaç hayatı onun benliğini, ruhunu, seciyesini, bozmuş demeyelim. Örtmüş, kapamıştır. Ona yeni hayatın saadeti sezdirilecek olursa tabiatıyla benliği, ruhu açılacak seciyesi uyanacak, Türk ırkını asırlardan beri tenmiye ve tağziye eden uzviyeti, maneviyatı istikbalin reha kar bir amili olacaktır.

22 Teşrinievvel

Cevat Gültekin

* * *

Kadın ve Moda

Karilerimize iki moda takdim ediyoruz. Birisi geçen hafta söylediğimiz tayyörlere aittir. Bu model Bosna modellerinin hiç şüphe yok en güzeldir. Üstündeki işlemler adi işleme değil çelik işlemedir ki tamamen bu sene modellerine aittir. Tülün genişliği de elbiseye pek büyük bir kıymet vermektedir. Diğeri bir düğün elbisesidir ve üstündeki inci garnitürler için karilerimize takdim ediyoruz. Bu sene inci garnitür her ne şekilde olursa olsun pek modadır. Tayyörümüz gabardinden düğün elbisesi ise siyah ipek satendendir.

S. S

«Avni» Divanı'ndan

Mecmuamızın birinci nüshasından itibaren derece başlamış olduğumuz «Avni» Bey merhumun manzumeleri harikulade kıymeti edebiyesinden maada namatbudur. Elimize geçen bu meçhul kasideleri, gazelleri bu sütunlarda arasına karilerimize takdim etmeyi münasip gördük.

Dil-i sûzânımın her dağ-ı ateş tabı ateştir
Bu gülşen zar derin goncayı şadayı ateştir

Nolaah u sirişk didemiz gül fecr-i dağ olsa
Bu gülzarın havası haki ateş abı ateştir

Muhabbet mülkünün abidleri pervanedir ekser
O kavmin süphası seccadesi mihrabı ateştir

Acep mi sûz-ı dilden nağmeler hep suz-nak olsa
Ki bezm-i canda tanbur femin mızrabı ateştir

Hazaran dağ-ı ateş namdan zahmı tahassürden
Semender tıynetan aşkın esvabı ateştir

Şererler saçılır sermestinin mevci nigahından
Bu işrethanenin zira şarabı nabı ateştir

Nola suzişli olsa avniya timsal-i eşarım
Benim aynayı endişemin timsali ateştir

* * *

Spor

FAALİYET VE ŞEKL-İ BEDEN

Faaliyeti bedeniyenin sıhhat üzerine olan esaslı tesirinden başka bedenın şekli, biçimi üzerine de tesiri vardır. Faaliyeti bedeniyede bulunmadan muhafazayı sıhhat kabil değildir; aynıyla faaliyeti bedeniye de bulunmadan vücudun şekli muntazamını, bedii biçimini muhafaza etmekte mümkün olmuyor. Bundan anlaşılıyor ki sıhhat ile şekli beden arasında sıkı bir münasebet var. Adalı mesai bedenimizde vukua gelmekte olan ihtirak fiili ile doğrudan doğruya alakadardır; hararetsiz hareket mümkün değildir. Ve az hareket için az, çok hareket için çok ihtirak lazımdır. Bu sebeple, faaliyeti bedeniyenin, vücudumuza ilk tembih edeceği fiil, fiili ihtiraktır. İhtirak için müvellidu el humudanın vücudu şarttır; bu şartı yerine getirmek için teneffüs ediyoruz. Faaliyet zamanlarında fazla ihtirakı mümkün kılmak için fazla nefes almak ihtiyacını hissederiz; teneffüsümüz istirahat zamanlarına nispetle fazla derin ve seri olur. Teneffüsün derinleşmesi sıklaşması, ciğerlerin, kalbin intibahı, fazla işleme demektir ki bu mesai ciğer ve kalpte iyi ve çok işleyebilmek hasasını, idmanını husule getirir. Sükûnetle imrarı hayat edenlerde ise adalat hacmini ve havas takallusiyesini zayı ettiği gibi ciğer ve kalpte muntazam ve iyi işlemek kudretlerini kaybederler. Bedenden ihtirak fiili pek bati olduğundan mide

ve amade ihtiraka nazım olan mevadi ihzar etmekte istical etmez, tembelleşir; iştiha azalır, hazmı zahmetli, temessül natamam olur. Dâhili uzuvların tembelliği sıhhati, adalatin hacmini ve elastikiyetini zayı etmesi de bedenın şeklini tağyir eder. Sırt adalatinin ve şeklinin sırtın muhaddebliğini ve aynı zamanda şahik etlerinin kudretsizliğı de buna inzimam ederek sadrın düzleşmesini hatta çukurlaşmasını, batın etlilerinin zayıflaması ahşayı batınenin mevkilerini muhafaza edemeyip aşağı sarkmasını ve karnımızın balon gibi dışarı fırlamasını mucip olur. Kametteki şakuliyet bir defa bozulunca artık cazibeyi arziyeye mukavemet edilemez ve beden henüz ihtiyarlamadan iki kat ve hatta üç kat olur.

Bu şekle (Batnı biçim) diyorlar ki faaliyeti bedeniyenin adem kifayesine aleni bir delildir. Böyle vücutlarda batın ufak ve düzdür. Bedenin bu şekli de (Sadrı) tipi teşkil eder ki faaliyeti bedeniyenin vazıhı burhamıdır. Madam el umur demedin yaşayanlar faaliyeti bedeniye ile adalatini takviye etmiş bulunanlardır.

Her hareketten bir mana çıkaran tetkik erbabı, bedenimizin evza ve hareketiyle haletiruhiye arasında bir münasebet buluyorlar. «Bu bükülmüş kametler her ne kadar tevazua, hilme delalet ederlerse de aynı zamanda acze, zillete, teneffüsüne itimatsızlığa, desaslığı, cesaretsizliğe de delalet eder, dik duruşlarda her ne kadar kibir ve azamette de deli iseler de aynı zamanda iman ve itimat, cesaret, izzet-i nefis, istikamet, şetaret ifade ederler» diyorlar. Hazma safa..

Şekli haricimizin şöyle veya böyle olmasının bir ehemmiyeti mahsusası olduğunu aşikâr olarak görüyoruz. Her gün gazete sütunlarında tesadüf ettiğimiz terzi, kunduracı, manifatura ilanları bizi lazım olduğu kadar tenvir ediyor: İnce omuzlar, eksiz ve zayıf göğüsler terzilerinin zekâyı sanatkârlarına iltica ediyorlar ve onlardan güzellik dileniyorlar; nihayet mahir bir terzinin imalgeridesi olan tombul bir göğüs ve zarif bir kamet ile ortaya çıkıyorlar. Bedendeki kusur terzinin setredemeyeceğı derecede ise o zaman başka sanatkârlar imdada yetişiyor, göğüs ve batın korseleri kullanıyor. Hâlbuki insanların çatısı temeli kemikleridir ve bunlar etlerimizin altındadır. İstakoz, kaplumbağa nevinden olan hayvanatın ise çemberleri dışında ve kabuk halindedir. Biz böyle korselerle adeta bir ıstakoza benzemiş oluyoruz. Şekli haricimizi biraz tanzim eder zannettiğimiz bu şeylerin sıhhatimiz üzerinde müspet hiç bir tesiri olmaz. Hâlbuki Profesör Demeni'nin dediğı gibi nerede faaliyet varsa ırkı beşer orada kesbi kemal ve salah etmiş nerde faaliyeti bedeniye yoksa ırk orada terreddi etmiştir.

Amerikalı Matmazel (Ethelda)

Matmazel «Ethelda» geçen sene Anurs'da icra edilen beynelmilel büyük olimpiyat yarışlarında sürat ve çabukluk müsabakalarında şampiyonluğu kazanmıştır. Bugün Avrupa, Amerika ve Avustralya kadınlarının içinde sürat ve çabukluk sporlarında birincidir. Kendisi gayet kavi ve tenderstir. Garpta kadınların erkekler kadar sporcu olması son zamanlar mahsulüdür. Evvelce garp kadınları tenis, yüzücülük gibi oyunlarla iştigal ederlerdi. Bu kere boks, futbol, atlamalar, sıklet atma ila ahirihi... Bütün atletizme ait sporlarla iştigal ediyorlar. Amerika kadınları içinde 1,65 cm atlayan kadınlar elyevm mevcuttur. Bizim hanımefendilerimiz hiç olmazsa açık hava oyunlarının en basitinden başlasalar fena olmaz. Kendi sıhhat ve kuvvetleri bilhassa tenasüp ve güzellikleri için en büyük amil spor olduğunu unutmamalıdır.

M . Sami

* * *

Hikâye

MAVİ Mİ PEMBE Mİ?

Nebahat iki talipten hangisini tercih edeceğini bir türlü tayin edemiyordu. Biri kara bıyıklı, esmerce, kıyafeti biraz mühmel fakat sevdavi gözleri, uzun saçlarıyla hasta haliyle tam bir artist veya şair. Öbürü Alamerikan tıraşı da bıyıklar, tipten kimse kumral saç rengi, sıhhati yerinde, üst baş düzgün, alamut bir genç.

Nebahat her gün Binbirdirek'teki evinden çıkıp bahçe kapısında müstahdem bulunduğu mağazaya gidinceye kadar ayrı ayrı her iki aşığı ile de yoldaşlık eder, görüşürdü evvela sokağı sapar sapmaz biri peyda olur. Babıali'ye kadar götürür, postanenin önünde diğeri takılır, onu mağazaya kadar teşyii' ederdi. Necdet-esmerce, kara bıyıklısı-Binbirdirek civarında oturur, Babıali taraflarında bir atölyede çalışırdı: ressam, hakkâk ve saire. Diğeri Kâzım (İtimat) manifatura ticaretgâhının İstanbul şubesinde muhasebe memurluğu ederdi.

Necdet evinin penceresinde bekler, o geçer geçmez sokağa fırlardı. Kâzım mağazasının kapısında durur, o geçerken yanına yaklaşırdı. Nebahat her ikisini de dinler, her ikisinde de ret veya tercih için aynı derecede kuvvetli sebepler bulurdu şair:

-Ah Nebahat Hanım derdi, bilseniz birlikte ne mesut bir aşıyan göreceğiz. Yeşillikler içinde yeşil sarmaşıklara bürümüş kuş kafesi gibi bir yuva.. Sizi bu yuvanın kraliçesi görmek, ah ne saadet!

Kâzım mağazasının hesaplarını anlatır, temettü'den hissesi kaçta baliğ olduğunu söyler, bu gidişle on sene sonra başlı başına bir ticarethanenin müdiresi olacağını Nebahat'a ima ederdi.

Necdet çok hayalperest, Kâzım çok hesabi idi. Nebahat'ın gönlü Necdet'ten, akli Kâzım'dan hoşlanıyordu. Necdet'i tercih ettiği zamanlar kendi kendine:

-On sene sonra zengin olacaktım, neme lazım benim, derdi, bu kadar hesabi adamdan hayır gelir mi? Bunlar on paranın hesabını aramazlar ise zengin olamazlar. Parası olacağına biraz hissi olsun; bak Necdet, ne hassas çocuk! Para pul hiç gözünde mi? Kâzım'ı tercih ettiği zamanlarda şöyle düşünürdü:

-Bütün bütün hava ile de karın doymaz ya! Elbette hesabını kitabını bilen bir gün rahat eder, zaruret yüzü görmez. Benim böyle sabahtan akşama kadar mağazalarda çalışarak canım çıktıktan sonra.. Necdet'le bunun hiç nihayeti gelmeyecek öyle anlıyorum.

Fakat bir gün geldi ki ikisinden birine behemehâl kati bir cevap vermek iktiza etti. Çünkü ikisi de Nebahat'ın ağzından bir söz, bir muvafakat cevabı almak için ısrarı son dereceye vardırımlardı. Necdet:

-Artık tahammülüm kalmadı. Beni öldüreceksiniz: diyordu. Her sabah kalkınca onu nasıl heyecanlarla pencerede beklediğini, geceleri gözüne uyku girmediğini, gündün güne zayıflamakta olduğunu anlata anlata bitiremiyordu.

Kâzım'ın ile nihaye kur yapmaya vakti yoktu. Her işin muayyen bir zamanı olmak lazımdı. Vakti yakuttan ibaret bilen Kâzım izdivaçtan evvel sevişmek için bir buçuk aylık zamanı kâfi görmüştü. İki gün sonra bir buçuk ay bitecekti. Bunu açıktan açığa söylememek için iki gün sonra ticaret için Avrupa'ya gideceğini, bu işe müspet veya menfi bir şekil vermeden ayrılmak istemediğini anlatıyordu.

-Ben sizin, diyordu, Acemlerin mağazasında nasıl çalıştığınızı bilirim. O zamandan beri size derin bir muhabbetim vardır. Düşününüz, iki çalışkan kavli uzviyeti iktisadiye de ne mesut neticeler verir.

Nebahat bu mühim meseleye kendi kendine karar vermeyi münasip görmedi, işi annesine açtı. Kadın taliplerin nice olduklarını anladığı zaman derhal kararını verdi.

-Resimciyi ne yapacaksın, diyordu, manifatura her zaman lazım olan bir şey!

Annesinin pek kolay verdiği bu kararda Nebahat'ı ikna'a kâfi gelmedi. O Necdet'e acıyor, Kâzım'ı takdir ediyordu. Ah Necdet'in kalbi Kâzım'ın faaliyetiyle birleşse de bir vücut olsa.. Evde hiç bu tereddütlere düşmeseydi, Necdet böyle «Avrupa'ya gidiyorum!» diye kırk sekiz saatlik ultiatom vermiyordu! Fakat Kâzım'ın evvel ultiatomu ona da şamildi.

Ertesi gün Nebahat her zamanından daha düşünceli bir halde evden çıktı. Necdet pencerede bekliyordu. Sokağı sapanca bir kapı açıldı, Necdet yetişti. Şimdi birlikte yürüyorlardı. Bu gün artık Nebahat son kararını tebliğ edecekti. Necdet'in siması süzölmüş tipi benzi solmuştu. Uykusuz bir gece geçirdiği belli idi. İdam veya beraat kararına intizar eden bir maznun gibi heyecanını zapt edemiyordu.

-Cevabınız menfi olacaksa, birdenbire söylemeyiniz, belki yüreğime iner, yıldırımla vurulmuşa dönerim.. Yolunuzda kurban olmuşum bir şeyi değil.. Fakat siz belki o zaman fazla acır üzölürsünüz...

Diyordu ve bunu söylerken hakikaten bunlar olmuş gibi gözünün yaşı dinmiyordu. Nebahat:

-Yarın, dedi, yine bu çarşafımın altında mavi bluzumu girsem bu muvafakat cevabıdır. Eğer üzerimde pembe bluzumu görürseniz anlayınız ki nasip değilmiş..

Bunun üzerine Necdet:

-Mavi buluz, mavi buluz, mavi buluz... Diye bunu ezberledi ve muhtıradefterine de ayrıca şerh verdi.

Babıalı'de ayrıldılar, Yeni Postane önünde Kâzım geldi.

-Artık Nebahat Hanım! Ümit ederim ki bütün hesaplarımda hiç yanılmadığım gibi sizin son kararınızı tahminde de aldanmıyorum, cevabınız müspettir, değil mi?

-Yarın çarşafımın altına giyeceğim bluzaya dikkat edin. Pembe bluzumu giyersem cevabım müspet, mavi bluzumu giyersem menfi demektir.

Kâzım ezberledi: Pembe buluz, pembe buluz, pembe buluz... Fazla olarak muhtırasına işaret etti.

O gece Nebahat uzun uzun düşündü, uykusuz kaldı. Ertesi sabah mavi bluzunu mu yoksa pembe bluzunu mu giyecekti. Buna bir karar vermeksizin uyudu. Sabahleyin mutadından biraz geç uyandı saate bakınca telaşı arttı. Mağazaya vaktinde yetişemeyecekti. Seri' bir tuvaleti müteakip giyinmek için elbise dolabının yanına geldi. Fakat hala bir kararı yoktu.

«Mavi mi, pembe mi, mavi mi, pembe mi...» içinden mütessil bunu tekrar ediyor, fakat bir cevap alamıyordu.

Dolabı açtı! Hayret! İki bluzdan orada yalnız biri, pembesi vardı. Annesine haykırdı:

-Anne! Benim mavi bluzumu gördün mü?

Annesi aşağıdan cevap verdi:

-Rengi atmış, maymuna dönmüş... Dün ben onu benim çarşafımla beraber boyaya verdim.

Nebahat acele pembe bluzunu giydi çıktı. O günü Necdet görünmedi. İhtimal ki karşıdan gelirken pembe bluzu pencereden görmüş ve orada yıldırımla vurulmuş gibi yıkılıp kalmıştı. Nebahat bu feci' sahneyi düşündükçe mavi bluzu boyacıya sevk eden kör tesadüfe lanetler ediyordu.

Sıra Kâzım'ageldi... Onun muzaffer bir kumandan gibi pembe bluza doğru mağrur ve münbesit yürüdüğünü görünce Nebahat kaşlarını çatı:

-Yüzünüz niye gülüyor memnun musunuz?

-Şüphesiz memnunum., Tam bir buçuk aydır bu hesabın neticesini bekliyorum. Teveccüh ve muvafakatinize teşekkür ederim. Avrupa'ya gitmekten vazgeçtim. Hemen nikâh tedarikine bakalım.

-Aldatıyorsunuz.. Ben size mavi buluz demiştim..

-Hayır, iki gözüm iyice hatırımdadır. (Defterini çıkararak) hatta işte, bakınız buraya da yazmıştım.

-Kâzım Bey, zannederim sizin defteriniz böyle bir mesele de benim gönlüme vekâlet edemez. Ben mademki mavi diyorum, o halde mavidir, pembe olamaz.

Kâzım için bu yine hallolunmuş, fakat nakıs tarafından hallolunmuş bir muadele idi. Hiç sesini çıkarmadı. Nebahat'ı centilmenlere yakışan derin bir hürmetle selamladıktan sonra yürüdü. Nebahat düşündü. Bu ne muti' bir koca olacaktı. Arkasından:

-Kâzım Bey, Kâzım Bey! Diye haykırdı. İkisi de birbirlerine yaklaştıkları sırada Nebahat gülerek sözüne devam ediyordu:

-Hiçte latifeden anlamaz mısınız? Sabahleyin evde sizi düşünmeksizin pembe bluzumu giymeme imkan var mıydı?...

Ali Kami

* * *

GÜZİN HANIMA ÜÇÜNCÜ MEKTUP

22 Teşrinievvel 337

Sevgili kızım, Güzin'im,

(Üsküdar) a ait bir mukaddimecikten sonra bu üçüncü mektubumla buranın çocuklarından bahsedeceğim:

Bilirsin ki hâlâ (Kurun-ı vusta) nın kapanık manzarasını muhafaza eden (Üsküdar)'dan hoşlanmazdım... İskele, valideyi kebir ve 'atik, âyazma cami şerifleri ölü servili mezarlıkların muzlim gölgelerine nüfuz eden güneşin tel tel ziyalarında banisi Harisis'ten bu ana kadar toprakları üstünde ölmüşlerin ruhları titreşiyor. Ve o esir-i hayallerin ağızlarından tarihin küflenmiş sahifelerini dinledikçe pek uzaklara uçan fikrim yorgun ve kırgın, mevcudiyetim derin bir hüznle örtülüyor. İşte bundan dolayı (Üsküdar)'dan tevahhuş ediyordum.

Çocukluğumda ihtiyar bir halamızın, bir de kâhya hanımın hanesine ara sıra beni de götürürlerdi. Hayatları ya ibadet, yahut celi bir itaatle ezilmiş, masum zevk ve neşeler bile taassuplarında uyutulmuş; miskin bir tevekküle bağlanarak takkiyelerde, cami avlularında (Her şeyi Allah'tan bekleyen) çalışmayı unutmuş bir halk!. Hele o eski püskü evler ve dükkânlar...

İşte (Üsküdar)'dan tevahhuşuma asıl sebepte bu çocukluk intiba'larım olsa gerek.

Bu sene, altı aylık ikametim, merhametle karışık bir surette beni biraz buraya ısındırıyor. Doğrusu şimdi (Üsküdar)'da evvelki gibi değildir, elbette.

Yeni evleri ve mağazaları, sinemaları, millet bahçeleriyle şenlenmiş yerleri çoktur; medeniyet (Şık)lığıyla beraber (Üsküdar)'a da sokulur...

(Üsküdar)'a taşındığımdan beri, İskele'den çarşı içine kadar sıralanan o tepesinden yedi yaşına kadar bu irili ufaklı, kıyafetleri de vazifeleri gibi hazin ve partal hamalcıklar rikkatimi celp ediyordu.

Bazı akşam vapurdan çıktığımda etrafımı saran bu ufaklar alayı, köprübaşında ki kurt çocukları gibi, kirli elleriyle paketlerimize sarılmıyorlar, ancak genç, yaşlı her bir kadına dedikleri gibi «Hanım teyze, yükünü alayım mı?» hitabıyla yaklaşıyorlar, Hâlbuki hepsinin de arkasında bulunan küfeleri pek kirli olduğu için ekseriya paketlerimle evimin yokuşunu inleye sıkılaya çıkıyorum.

Yine bir akşam, ellerim fazla dolu, sıcaktan bunalmış bir halde, «Küfeleri de pek kirli!» diye söylenerek hamalcıkları gözden geçirdiğim esnada on onbir yaşlarında bir yavru «Hanım teyze, benimki yepyeni!» sözleriyle önüme dikilince

çocuğu süzdüm. Hakikaten küfesi ter temiz ve yeni... Bundan başka diyor pek kirpikleri arasında parlayan ela gözlerinin içinde hayırhahlıklar okunuyor, yüzünün beyazlığında ve bütün azasının uygunluğunda ruhunun kibarlığı seziliyordu.

Hemen paketlerimi küfesine yerleştirerek yola düştük.

Hamalcık boğuk boğuk öksürüyor, fakat fütur getirmeyerek hızlı hızlı yürüyordu. Ona dedim ki «Oğlum, o kadar koşma... Bak öksürüyorsun!» o cevap verdi:

- Evet, hanım teyze, geçen ki soğukta üşümüştüm.

-Annen, kimsen yok mu? Sana ilaç yapmıyorlar mı?

-Annem var. Her akşam ıhlamur kaynatıyor.

-Adın ne?

-Hikmet.

Zavallı çocuk! Kendisiyle meşgul olduğumu görünce derdini dökmeye başladı:

Babası berbermiş. Harp dolayısıyla sermayesi tükendiği için bir tekkiyede hizmetkârlık ediyormuş.

Bir akşam ahıra koymaya çalıştığı atın ezdiği ayağından bir damar kopmuş, eczaneye kadar gidemediği için kanı dindirememişler. Bu yüzden talihsiz adam ölüp gitmiş. Bir eniştesi yüzbaşı mütekaitindenmiş diğeri de hamalmış, küçük bir kız kardeşi daha varmış. Hikmet'in kızancıyla tayiş eden ana halsizliği dolayısıyla, çamaşıra sık gidemediğinden üç kişinin nafakası mini mini Hikmet'in boynuna borç olmuş!

Görüyor musun kızım? Oynamak ve mektebe gitmek hakkını anasını ve küçük kız kardeşini beslemek için feda eden ne haluk bir yavru!

Yine bir akşam, onunla beraber eve çıkarken mektep dönüşü eden bir takım kız ve erkek çocuklara tesadüf etmiştik. Hikmet küfesiyle duvara dayanarak o mesut, fakat terbiyeleri noksan, çocukları temaşaya başladı. Veçhindeki muntazam hatlar yüreğinden kopan iştihaklarla yayılmış, güzel iri gözleri de tamamlamıştı... Şaşkın bir tavırla ona sordum:

«Hikmet, mektebe gitmek ister misin?..»

Zavallı çocuk! Bir ananın gurbette kalan evladına karşı hissettiği tahassürler kadar derin, masum bir aşkın beyazımsı dumanları kadar hazin, vatan duygusu derecesinde kuvvetli öyle bir ah çekti ki... «Ya Rabbi! Bu yavruya madem ki talih

vermedin, niçin böyle sevimli bir çehre ve ince bir ruhla yarattın?..» diye söylenmekten kendimi alamadım... Sonra ona dedim ki:

-Hikmet, nasıl, tahsilin kıymetini bu derece anlayabiliyor musun?..

Hikmet! «Ah hanım teyzeciğim, bütün aklım okumak öğrenmekte... Eğer annemle benden daha küçük kız kardeşim götüreceğim ekmek parasına muhtaç olmasalar, aç yatacağım, çıplak gezeceğim, ama mektebe gideceğim..»

Bu küçük kalbin büyük fedakârlığına hürmetkâr bir sükûtle mukabele ettim.

Evvelsi(Evvelki) akşam çoktan göremediğim Hikmet'le karşılaştım. Gül yüzü hayali solmuş.. Omuzcukları da çökmüştü.. Elimdeki hafif yükümü koşup aldı. On dört yaşlarında başka bir çocukta bize refakat ediyordu; bu da arabacı imiş, biraz hesapla imzasını yazacak surette yazı öğrenmiş, onu aferinlerimle tergip ederken; üstü başı düzgünce ve mektep çantası elinde kocaman bir oğlan çirkin bir şey yaptı... Yanımdaki palas para çocuklar umulmaz bir hicapla kızarak «Tüh, terbiyesiz! Dağ başında mıyız?.. Eve kadar gidemedin mi?..» sözleriyle onu paylarlarken düşündüm, düşündüm...

-Buraya tahminen yüz bin Rus muhaciri gelir gelmez teşkilatları sayesinde iş buldular ve kendileri dilenmekten başka bu yaştaki evlatlarına hamalıkta ettirmediler. Ah ne olurdu? Bizim de onlar gibi teşkilatımız bulunsaydı şimdi (Atinin gençleri olacak) bu günün çocuklarını böyle kimini manen malul, kimini de vasatlarının fevkinde ağır işlerle maddeten zebun görmeyecektik!.

Sevgili kuzenim, cici bebeğini ve seni hararetle kucaklar, bebeğini de muhalasatlarımı beyan eylerim.

Emine Sümeyye

* * *

Her Ay (250) Liralık Hediye

Mecmuamız karilerine her ay iki yüz elli liralık hediye takdim edecektir. Şeklini izah edelim:

Zira da görüldüğü gibi, her hafta intişar edecek nüshalarımızın bahrinde bir numara bulunacak ve mecmuamızı alan kariler bu numarayı yanlarında saklayacaklardır. Dört hafta nihayetinde, bir ay zarfında tab' edilmiş nüshalarımızın ihtiva ettiği numaralar arasından kura çekilecek ve

Birinciye 50 lira,

İkinciye 25 lira,

Üçüncüye 25 lira,

Üçüncüyü müteakip on numaraya da beşer lira bunu müteakip yüz numaraya da birer lira verilecektir. Kuranın keşidesinde kâtibi adilden bir memur-ı mahsus bulunacak ve kazanan numaralar derhal ilan edilecektir. Birer liralık ikramiyeye kuranın keşidesinden bir gün sonra takdim edeceğiz. Diğerlerinin tediyesi dışarıda ki karilerimizin hukukunu vikaye zımnında bir hafta tehir edilecektir. Kazanan numaraların ashabı muayyen bir mağazadan numaralarının delalet ettiği ikramiye bedelince iştiratte bulunarak faturasını gazetemize tevdi' edebiliyor.

* * *

Müdür-i Mesul: Suphi Nuri

Ali Şükrü Matbaası

Fen

BUGÜNKÜ FEN

Sakil Cisimleri Nasıl Kaldırıyorlar-Eskiden sakil cisimler iplerle bağlanır; öküzler, bârgirler ve insanlar hep bir arada çekerlerdi. Mesela şu resmimizde Ninive Saraylarında kullanılmak üzere getirilen bir büyük taşın nasıl yerine konulduğunu görüyorsunuz. Hâlbuki bugün bu ameliyat ne kadar sadedir. Azim-i vinçler sayesinde bu gibi işleri yarım veya bir saat içinde görmek kabildir. Resmimiz, Hamburg limanındaki dünyanın en büyük vinçlerinden birini göstermektedir.

Betonarme Gemi İnşası-İlk tecrübesini harp senelerinde yaptılar bilhassa Amerika'da. Betonarmeden gemiler sacdan olanlara nazaran hem daha ucuz, hem de daha çabuk yapılıyorlar. Birtakım kalıplarla, hazır hazır yan yana yerleştirmekten ibaret olan bir ameliye, elbette yüzbin perçinli ve pek karışık bir usul-i inşaata faiktir. Hem, su içinde beton paslanmayacağı için sac gemilerin en nazik tarafı olan boya meselesi de kalkmış oluyor. Harpten sonra bu yeni usul gemi inşaatının ne kadar ilerlediği hakkında bir haber alamadık. Mamafih istikbali gayet parlak bir icat olduğu muhakkaktır.

Mühendis N.

* * *

Deniz

Ahmet Haşim Bey'in yeni neşrolunan "*Göl Saatleri*" unvanlı mecmua-i eşarından şu güzel şiiri şairin müsaadesiyle neşrediyoruz:

İsyan-ı mevc-i zahire ettikse vakf-ı guş,
Çarparken ufk-ı zulmete bir bahr-ı pür-huruş,
Bildik: O sayhalarla, o seslerle ruh-i âb
Bi-kaydi-yi leyale eder nakl-i ıstırap.

Güya sorar sevhiline bahr-i nale-gir:
"Olmak neden neşib-i mezellekte bir esir
Bi-hat iken sema gibi firuze fâm iken;
Bir cilvegâh-ı encüm-i lerzan şâm iken?..»

Ahmet Haşim

* * *

Ali Asgar Tebrizi ve Şeriki

İstanbul'un en büyük ve en mükemmel İslam müessesidir. Her nevi kâğıt ve kâğıda müteallik eşya kalem vesairenin muazzam deposu, Marpuççular da Ali Asgar Tebrizi ve şeriki mağazasıdır.

Telefon numarası: 1080

* * *

Muhterem Hanımlarımıza

Her ne isterseniz ve beğenirseniz ipekli, yünlü, çorap, mendil, fanila, pamuk, keten, canfesler, çarşafıklar vesaireyi Meydancık'ta Yeni Postane Caddesi'nde Ali Rıza Efendi'nin mağazasında bulabilirsiniz.

Telefon: 2073 İstanbul

* * *

775 Kuruşa Hazır Paltolar

Adres: Yeni Postane civarında ve Lora Hanı'nda üçüncü katta M. A. Zeki Terzihanesi

* * *

Eğer Zevkiniz Selim ise

Matbaa işlerine ait bilimum siparişinizi Babıâli karşısında "Hüsn-i Tabiat" Matbaası'na verirsiniz.

Eğer tacir iseniz.. Mektup, zarf, fatura ve makbuzlarınızı

Eğer evlenecekseniz.. Nikâh davetnamelerini

Eğer hiçbir şey değilseniz.. Kendi kartlarınızı bastırınız.

* * *

Fransızcadan Türkçeye

Lügat-i Firaz

Cepte taşınır 14000 lügati havidir fiyatı 30, 40, 50 kuruştur Babıâli Caddesi'nde Firaz Ticarethanesi.

* * *

Rekabet kabul etmez fiyatlardan istifade ediniz.

Londra, Paris ve Roma'da birinciliği ve en büyük mükâfatı kazanan (Hasan Kuvvet Şurubu) müstahzırı Hasan Bey'in eser-i tertibi olup en muattar çiçeklerden ve esanslardan mürekkep.

* * *

Küçük fakat temiz

Sihhatiniz ve zarafetiniz ile birlikte paranızı dahi muhafaza etmek isterseniz küçük fakat temiz olan (Nezafet) Perukârına devam ediniz.

Adres: Sirkeci'de Beşir Kemal Eczanesi yanında Mustafa Cevdet

* * *

Demirkapı'da

Kemal Bey Sineması

Ayasofya civarında

Alemdar Sineması

Sirkeci'de

Ali Efendi Sineması

* * *

Şark ve İslam âleminin en çok satan ve her şeyden bahseden yegâne büyük gazetesi

İLERİ

Türk ve İslâm âlemi içinde "İleri"yi tanımayan yoktur. Matbuatımız arasında bu gazetenin meslek ve mişvar münferittir. "İleri" her günkü vukuat ve hadisat hakkında karilerine en doğru ve en yeni malumat verir. İhtisas makalatını, milli hikâye ve romanları fevkalade ehemmiyetli addeder. "İleri"nin resimleri, harita ve karikatürleri fevkalade mükemmeldir.

Eğer cidden istifade etmek ve öğrenmek isterseniz, "İleri"de her cuma, Ahmet Tevfik ve Kamuran Sırrı Beylerin fen; Seyfi, Sami ve Eşref Beylerin spor;

Cumartesi, Emine Sümeyye ve Güzide Şefik Hanımefendilerin "Kadınlık" makalatıyla Sadrettin Celal, Ali Nizami ve A. Cevdet Beylerin "İşçilik" makaleleri;

Pazar günü Selim Nüzhet Bey'in "Temaşa Âlemi" ile İbrahim Necmi Bey'in "Edebiyat Musahabeleri";

Pazartesi yine "spor" ile Namık Zeki Bey'in "İcmal-i Mali ve İktisadisi"; salı günü Atullah Tarık Bey'in "Hafta Sohbeti";

Çarşamba günü Giridi Ahmet Saki Bey'in "Mahkeme Huzurunda"sı;

Perşembe günü Abdülhak Şinasi Bey'in mecmualar, kitaplar, ve muharrirler hakkındaki tenkidi makalelerini okuyunuz.

Bundan maada "İleri"de Ethem Ruhi Bey'in (Bulgaristan Esrarı)'na dair silsile-i makalatı ile her iki günde bir milli hikâye ve her vakit iki muhtelif milli roman tefrikaları vardır.

“İleri” Heyeti

“İleri” zevat-ı atiyenin muavenet-i tahririye ve kalemiyeleriyle bu mükemmeliyeti arz etmektedir:

Sermuharriri: Celal Nuri ve Muammer Raşit Beyler

Heyet tahririye ise; Suphi Nuri, Ali, Behçet Kâmi, Ahmet Cemalettin, Galip Daniş, Tahsin Fazıl, Cevat Gültekin, Aziz, Hasan Âli, Halil Lütfi, Osman Hamit, Namık İsmail, Haydar, Kemal ve Behçet Beylerden ibarettir.

İLERİ

Mesleği, mündericatı, resimleri ve heyet-i tahririyesi ile bütün Şark'ın yegâne büyük ve ehemmiyetli gazetesidir.

* * *

Necati Diş Suyu

Dişler, ağzın taharet, sıhhatini temin eder. Çürük dişlerden mütevellit teaffünatı izale eder. Dişleri temizler beyazlatır diş meraklılarına şayan-ı tavsiye olan bu mühim müstahzarın şişesi otuz kuruştur bir tecrübe kâfidir her yerde bulunur.

* * *

Musiki Meraklılarına

Babiâli Caddesi'nde Vakit Matbaası ittisalindeki köşede 85 numaralı dairede birinci katta güzide musikişinasların taht-ı idaresindeki dershanede her nevi saz tedris olunur. Evlere muktedir muallim ve muallimeler gönderilir. Cemiyetler için mükemmel saz heyeti teşkili deruhte olunur. Eski ve yeni şarkıların hatasız notaları yazılır. Hanımlar ve beyler için hususi günlerde fasıllar tertip edilir. Ayrıca namdar bir dans muallimi tarafından hanelerde yeni ve eski danslar talim olunur.

* * *

Arif Zeki Terzihaneleri

30 senelik müessese-i İslamiye'dir. Taksit ile dahi muamele yapar Yeni Postane civarında ve Lora Hanı ittisalinde. Telefon İstanbul 1717

* * *

Üsküdarlılar Okusun

Yevmi ecza piyasasını Çarşıboyu'nda Uncular Sokağı'nda Salih Necati Eczanesi'nden öğrenmeden reçetelerinizi yaptırmayınız. Fosfatin 35 Vişi 30 Yanus 30 Hint Yağı Kapsülü 7,5 Asma Şiringa 200 Fosfatlı Bira Hülâsası 55 Katran Hakkı 35 her yerden ucuz.

* * *

Üsküdar Ahali-i Muhteremesine

Diş Tabibi Naci İbrahim

Üsküdar'da İskele Caddesi'nde Manifaturacı İbrahim Efendi'nin Kanaat Mağazası fevkindeki daire-i mahsusasında bilumum diş hastalıklarını tedavi etmektedir. En fenni ve en yeni usul üzere korun yapar. Fiyatlar gayet mutedildir.

* * *

Celal Nuri Bey'in

Külliyat-ı asarı İleri Matbaası'nda perakende olarak satılmaktadır.

* * *

Doktor Feyzi Ahmet

Adem-i iktidar, kansızlık cilt, frengi, bel soğukluğu, prostat hastalıklarını en son usul üzerine mahremane ve katiyen verem, ısıtma gibi bulaşıcı hastalıkları dahi keza hususi usul ve aşularla esaslı bir surette ve mutedil şeraitle tedavi eder.

Adres: Cumadan maada her gün Babiâli Caddesi'nde Vakit Matbaası ittisalinde köşede.

* * *

Dişler terakkiyat-ı fenniye ve usul-i cedideye tatbikan ve elektrik ile tedavi olunur.

Diş Tabibi Mehmet Rifat

Paris Darülfünunundan mezun
Babiâli Caddesi'nde kapalı fırın karşısında.

* * *

Moda Terzihanesi

Teveccüh ve takdirlerinin müntedarı kaldığımız muhterem müşterilerin fart-ı memnuniyet ve hoşnudisiyle tefahur eyler ve işbu nimet-i rağbet ve teveccühü bir gayret-i şükran ile hüsn-i telakki eyleyip fiyatlarımızı daha ziyade tadil ve hizmetlerimizi tazif eylediğimizi muhterem beylere arz eyleyiz.

Eminönü'nde Selanik Bonmarchesi karşısında Moda. Telefon: İstanbul 637

<h1>Y A R I N</h1>	Numara 4 3 Teşrinini 1337, 1921: Perşembe
	İdarehane: Babıali Caddesi'nde İleri Matbaası İdarehanesi Telefon: İstanbul 1785 Sayısı 10 kuruştur
Haftalık ilmi, edebi, içtimai resimli mecmua Müdür ve sermuharriiri: Suphi Nuri	

Hâlâ Münakaşa Ediyorlar
Çilek Tabağı
Venedik Geceleri
Maniler
Ses
Hilalin Günü
Saatler ve Mevsimler
Tanzimat Edebiyatı
Şüphe
Alman Edebiyatı
Ceza Piyesi
Aruza Veda
Kadın ve Moda
93 Muharebesi
Fenni
İspiritizma
Tarihi Bir Manzume
Gazel
Nakit ve Kambiyo
Spor
Bir Perdelik Komedi 6
Olanlar bitenler, müsabaka mükâfat.....

İsmail Hakkı
İsmail Müştak
Namık İsmail
Orhan Seyfi
Yahya Kemal
Abdülhak Şinasi
Abdülhak Şinasi
İbrahim Necmi
Faruk Nafiz
Doktor Nizamettin Âli
Selim Nüzhet
Halit Fahri
Seniye Servet
Sırrı Paşa
Mühendis N.
Doktor R. F.
Mehmet Zeki
Avni
Namık Zeki
M. Sami
İbnürrefik Ahmet Nurettin

OLANLAR BİTENLER

Malta Menfileri-İki seneden beri ana topraklarından ayrı yaşayan memleketin aziz oğulları pazar günü sabahleyin İstanbul sularından geçerek Anadolu'ya ayak bastılar.Vapurun korkuluklarından kendilerini istikbale gelen ailelerini, dostlarını ve sevdiklerini selamlayan gurbetzedeler arasında daima şen çehresi, asabi tavırlarıyla *İleri* başmuharriri Celal Nuri Bey, Ahmet Emin Bey ve diğerleri göze çarpıyordu. İnebolu'da diğer üsera ile tebdil edildikten sonra İstanbul'a kavuşacak olan Malta menfileri demek ki takriben bir iki hafta geçmeden mütahassir dostlarının yüzlerini güldürecektir. Vatan yolunda çekilen her mihnetin hususi bir zevki olduğunu tatmasak bile hissettiğimiz için biz bu sevgili seyyahların tesirlerinde de bir ulviyet bulur, aralarında daha tez görünmemiz için bir an evvel İstanbul'a gelmelerini temenni eder ve candan selamlarız.

Üçüncü Konser-Geçen hafta Kadıköyü'nde birinci Matbuat Cemiyeti tarafından Anadolu gazileri namına verilen müsamerede ikinci konserini veren Şark Musiki Cemiyeti bu cumartesi günü de İstanbul'da üçüncü konserini verdi. Geçen haftaki nüshamızda takdirat-lazime ile bahsettiğimiz Bülbül bestesi ve diğer parçalar iyi musiki bilen hanım ve beyler tarafından reis Ali Rifat Bey'in idaresi altında, tekrar edildi.

Zekai Dede'nin (Leng-i Fatih'e Nakş)'ı, Dellâlzade'nin (Devr-i Kebir-i Murabba)'ı, Dede merhumun (Ağır Semai)'si, Enfi Hasan Ağa'nın (Nişabur'un Zencir-i Murabba)'ı, kemal-i maharetle geçildi ve milli havalarla müsamereye nihayet verildi.

Bülbül bestesini Garp ve Şark usullerinden hangisine tatbik edeceğine hayret eden halk heyeti alkışladı ve perdeler alkış tufanı içinde sayısız defalar açıldı, kapandı. Bu muntazam fakat büsbütün kendi sanatından ayrı bir vadide çalışan heyetin arasına nasıl girdiğini henüz anlayamadığımız ve bunu bir kazaya hamlettiğimiz muktedir ve genç sanatkârlarımızdan Muhittin Sadık Bey viyolonseline hakim yayını her vuruşta yüzünde teessüre benzeyen bir çin dolaşıyordu..

Halkın üzerine fevkalade müspet bir tesir bırakan bu musiki gecesinden dolayı Şark Cemiyetini ve muhterem reis Ali Rifat Bey'i tekrar tebrik ederiz.

Bir Hareket-i Arz-Cumartesi günü *Akşam* gazetesinde feci bir haber okuduk: Konya ve havalisinin birçok binaları ve birçok insanları devamlı bir hareket-i arza kurban olmuş. Bu hadise bize efsanevi bir felaket hikâyesini hatırlattı: Bir memleketin veziri padişahının pek gözdesi imiş ve ikbalin ucuna vasil olmuş. Padişah birgün vezirine bir yüzük hediye etmiş. Vezir akşamların birinde dere kenarında elini suya koyarak oynarken yüzük parmağından kayıp suya düşmüş. Padişahın gazabından korkan vezir yüzüğü geceye kadar aratmış, bulamamış. Zavallı, gece, müteessir sofraya oturmuş. Balık yerken birde bakmış ki yüzük balığın karnında! Tesadüfün bu kadar kuvvetinden teşeüm eden vezir: "Muhakkak ikbalin bu son cilvesi idbarın mukaddimesidir!" demiş. Filhakika öyle olmuş. Birgün vezir padişahın gazabına uğramış, nefyolunmuş, emval ve eşyası müsadere edilmiş, perişan bir hâlde diyar diyar menfa dolaşmış; nihayet birgün, menfa arkadaşlarıyla; aç ve bi-ilaç kaldıktan sonra bir kap yemek pişirecek kadar erzak bulmuşlar. Yemeği kurtaracakları sırada ansızın kaba münasebetsiz bir hayvan düşmüş. Bütün felaketzedeler bundan fevkalade müteessir olduğu hâlde vezir fütur getirmeden: "İdbarın bu kadarı ikbale alamettir!" demiş. Filvaki öyle olmuş: Hepsi affedilmişler, emlakine, evine, yurduna iade edilmişler..

Bizde bir garip veziriz. Felaketin şiddeti anı hakkındaki imanımızı büsbütün kuvvetlendirmekten bir an bile hali kalmıyor. Yalnız bize felaketi veren ilahi kuvvet, ber-azade tahammül ihsan etsin. İkbal yakındır.

Kış Saatleri-Pazar gününü pazartesine rapteden gecenin yarısında yaz saatleri bir saat geriye alındı ve bu suretle herkes alıştığı saate tekrar kavuştu.

Sporcular Geldi-Bir müddetten beri Almanya ve Avusturya'yı dolaşan sporcular cuma günü akşamı, yorgun bir seyahatten sonra, İstanbul'a avdet ettiler.

Karilerimize:

Geçen nüshamızın bir sahifesi matbaanın sehvi olarak mükerrer tabolunduğundan koleksiyonun bozulmaması zımında derhal mezkûr sahife ile merbut olduğu sahifeleri tekrar tabettirdik. Bundan dolayı şimdye kadar mezkûr sahifeleri almayan karilerimizin bu hafta zarfında idarehanemize veya mecmuayı aldıkları mahalle müracaatları rica olunur.

Birgün

GURUP

Bu akşam ufukta bir kızıl gül var,
Vurmuş mor gölgeler sıra dağlardan.
Bir altın kemerle çevirilmiş sular,
İnciden köpükler taşar kenardan.

Nurdan kanatları kırık bir peri,
Ağır ağır indi kanlı sulara.
Al kanlar boyadı birden her yeri,
Açıldı göğsünde ufkun bir yara.

Saçları sulara battığı zaman,
Yaralı perinin kanları dindi.
Kapladı gökleri bir siyah duman,
Gözümde bu kızıl cihan silindi!

Hasan Âli

* * *

GEÇEN HAFTAKİ SUALİMİZİN CEVAPLARI

Ekseriyet teşkil eden cevaplar ber-vech-i atidir:

1-Aktrislerden en ziyade beğenilen Eliza Binemeciyan Hanım'dır.

2-Aktörlerden Raşit Rıza ve Ertuğrul Muhsin Beyler (İkisi de aynı reyî almışlardır).

3-Temsil edilen piyeslerden telif olarak Reşat Nuri Bey'in "*Eski Rüya*"sı ve nakledilenlerden "*Uçurum*" ekseriyeti kazanmıştır.

Bu fikri beyan edenlerin arasından keşide edilen kurada birincilik Hamidiye Kruvazörü güverte deniz talebesinden Muhlis Fehmi Bey, ikincilik de Kocamustafapaşa'da Duhaniye Sokağı'nda Necmiye Hanım ve üçüncülük de Darüşşafaka'dan Nahit Naili Bey'e isabet etmiştir.

Mümaileyhimin adreslerini idarehanemize bildirmeleri rica olunur.

* * *

Karilerimize

Müteaddit karilerimizden mecmuamıza dercolunmak üzere makalat ve manzume alıyoruz. Bunların kısm-ı azamı maal-memnuniye kabil-i neşir olduğu hâlde ara sıra daimi muharrirlerimizin eserlerinin bile intişarına mani olan kesret-i mündericat bize karilerimizin yazılarını muntazam bir sıraya koyarak birer ikişer neşredilmek arzusunu vermektedir. Bu sebepten naşi vuku bulan tehirlere mazur görülmesini temenni ederiz.

3 Teşrinisani: 1337 Perşembe	Sayı: 4	Müdürü: Suphi Nuri
Atalar Sözü Islak deridir, nereye çeksen gider. Borçsuz çoban yoksul beyden yeğdir. Kelin yanında kabak denmez. Geçmişe mazi, yenmişe kuzu.	YARIN	Atalar Sözü Gelirse hane boş, gelmezse daha hoş. Ne oldu ise oldu, besleyemedim öldü! Herkes toprağı alındığı yerde kalır. Yiğit yüzüne tükürtmez, leşine tükürtür.

Musahabe

HÂLÂ MÜNKAŞA EDİYORLAR!

322 senesi Eylül'ünde Bursa'dan İstanbul'a dönüyorum. Mudanya'dan vapura binmek üzereyiz; deniz dalgalı! İskele'de yalnız Şirketi Hayriye'nin 48 numaralı ufak vapuru var.

Ahalinin bir kısmı ufak vapura binmekten korkuyor. Ben, ne olursa olsun bineceğim. İstanbul'daki derslerime yetişmek mecburiyetindeyim...

Vapur hayli açıldı. Fakat açıldıkça deniz kabarıyor, kabardıkça ufak tekne beşik gibi sallanıyordu. Henüz «Bozburun» hizalarına gelmiştik. Bir feryattır koptu: vapurdaki kadınlar bağıryorlardı! Dalganın şiddetinden kaptan bile korkmuş olacak ki, hemen geminin burnunu kırdı ve «Bozburun» sahilindeki «Armutlu» limanına doğru ilerletmeye başladı. Limana yaklaştıkça deniz hafifliyordu...

Armutlu limanında dalga değil, hareket bile yoktu. Vakıt henüz öğle... Limanda ne kadar kalacağımızı bilmiyorduk. Kaptana sorduk: Havaya bakar! Dedi... Şu halde bekleyeceğiz, fakat ne zamana kadar?! İçimizde bunu bilen yoktu. Armutlu'nun güzelliği bizi evvela oyalar gibi oldu. Herkes bir tarafa dağıldı. Fakat derhal karnımız acıkmaya, canımız sıkılmaya başladı. Benim yanımda darümuallimin talebesinden bir efendi ile diğer bir genç muallim daha vardı. Beraberce Armutlu'nun asıl köyüne çıkmaya başladık. Bostanlar arasından geçen yolu takip ederek on dakika sonra köye vardık. Çarşısı, kahveleri, cami, mektebi ve ufak deresiyle burası tam bir Anadolu köyüydü. Karnımızı doyurduktan sonra ne zaman gideceğimizi düşünmeye başladık ve tekrar sahile indik.

Sahilde ağızdan ağza birçok havadis dolaşıyordu. Bazısı «Kırlangıç vapuru gelecek!» bazısı da «Şimdi vapur kalkacak!» diyordu. Bir kaç genç:

-Efendim gidelim liman reisini görelim! Bir çare bulsun! Diyordu. Bir kabile hükümetin deniz üzerine memuru olan orta yaşlı bahriye zabıtini görmeye gitti. Ben de onlara katıldım. Bu nazik ve akıllı adam sadece şu sözleri söyledi:

-Deniz fena, vapur ufak, kaptan Bozburun'u geçmem diyor! Şu halde geceyi köyde geçirmekten başka çare yok. Bizim yapabileceğimiz hizmet; sizi açığa bırakmamaktır...

Bu cevap kısa, doğru fakat tatsız bir şeydi! Bu ufak köyde nerede barınabileceksiniz? Yolcuları bir telaştır aldı.

-Haydi telgrafhaneye, telgraf çekelim! Dediler...

Herkes telgrafhaneye koştu. Mudanya kaymakamlığına, İstanbul liman riyasetine telgraflar çekildi: «Hemen vapur yetiştiriniz. Aileler köyde kaldı!» diye... O esnada köy muhtarının vekilini buldular. Ve dediler ki:

-Muhtar Bey çare?! Biz böyle sefil ve perişan mı kalacağız, bize bir çare bulunuz!

Muhtar vekili şalvarlı bir köylü, fakat aklıselim sahibi bir zattı o da liman reisi gibi sadece şu sözleri tekrar etti:

-Benim yapabileceğim şey, sizin gibi Mudanya kaymakamına bir telgraf çekerek oradan hareket edecek vapuru buraya uğratmaktır. Vapur gelinceye kadar köyde kalırsınız; telaş edecek ne var, bizim misafirimizsiniz!.. Fakat akıllı yolcular durmuyorlar, faydasız yere oraya buraya koşuyorlardı.

Nihayet bir çare daha hatıra geldi: kaptanı tehdit etmek, gemiyi zula işletmek!.. Hemen kaptanı buldular ve yüksek perdeden bağrıışmaya başladılar:

-Ayıptır, rezalettir, bu kadar aile böyle perişan olur mu?! Niçin gidemiyormuşsun?! Madem ki kaptan değilsin neden gemi kullanıyorsun?! Kaptan da akli başında bir adammış ki şöyle mukabele etti:

-Efendiler! Bu havada bu gemi ile Bozburun'u geçemem! Teessüf ederim ki beni tehdide kalkıyorsunuz! Bu kadar insanın canını tehlikeye mi koyayım?!

Nihayet anlaşıldı ki Armutlu'da geceleyecegiz!. Bizim talebe Bahreyinli bir çocuktü. Köy hocasını buldu. Ve bir köy evinde yatak hazırlattı. Çarşıdan et alarak kızarttık.

Onu yedik. Geceyi de orada geçirdik. Birde sabahleyin ne görelim! Hava durmuş, lakin limanda gemi yok! Meğerse gece çok fırtına olmuş, gemi limanda demir taramış almış başını Gemlik'e gitmiş!..

Bizim yolcular yine kafilelere ayrıldı. Aralarında kaptana kaçtı diye hiddet edenler, telgrafhaneye koşanlar, «Kırlangıç mı geliyor?» diye uzaktaki yelken gemilerini gözleyenler, «İstanbul'dan vapur çıkarmışlar geliyormuş» diyenler vardı. Böylece dakikalar, saatler geçiyor, fakat hiçbir netice hâsıl olmuyordu. Nihayet öğle

zamanı oldu. Hala münakaşa ediyorlardı. Hele kuru yüzlü, esmer bir genç vardı. Kaptana karşı duyduğu gayzını bir türlü yenemiyor: şöyle yapacaktım, böyle edecektim. Deyip duruyordu. Bu insanlar artık acemilik ve can sıkıntısından bunalmış gibidiler!.. Ayak üzerinde birbirleriyle mütemadiyen münakaşa ediyorlardı. Ben bütün bu sözlerin faydası olamayacağını düşünmeksizin yalnız dinliyordum. Derken içimizden biri, şimdiye kadar lakırdıya karışmayan bir yolcu:

-Yahu! Gelin şuradan bir mavna pazarlık edelim. Mudanya'ya çıkalım. Geceyi orada geçirir, yarın da vapur bulur, İstanbul'a gideriz! Dedi.

Bu zayıf sesin teklifi herkesin itirazını davet etti:

-Hah! Bulduk çareyi! Dediler. Kimisi «Mavna ile geçmek tehlikedir!» dedi. Kimisi birazdan vapur geleceğini söyledi. Kimisi de «Bizim vapur avdet edecekmiş!» haberini verdi...

Adamcağız hiç ses çıkarmadı. Oradan uzaklaştı. Diğer bir kafiyesokuldu. Aynı sözleri orada da tekrara başladı. Ben bir aralık bizim arkadaşların bulunduğu yere gitmiştim. Birçok kapıya başvurduktan sonra bizim yanımıza geldi. Aynı sözleri tekrar etti:

-Yahu! Gelin şuradan bir.... dedi. Bu ikinci defasında bu teklifi biraz daha mümkün ve makul görmeye başladım.

Evet, bekle! Neyi, niçin ve ne zamana kadar?! Bu suale cevap verecek fert yoktu... Mavna ile Mudanya'ya geçmek garip de olsa bir imkândı. Hele ertesi sabah büyük bir vapur bulmak ihtimali çoktu. Mavnacılara soruşturalım, dedik. Hâlbuki o zat bütün malumatı toplamış: mavnacılar sekiz mecediye istemişler; bu sekiz mecediyeyi yapacak müşteriyi bulunca yelkenleri foraedecekler, birkaç çift de kürek çekerek bizi dört beş saatte Mudanya'ya atacaklarmış...

Artık rast geldiğimiz yolcuya propaganda yapıyorduk. Fakat bizden başka kimse mavna ile geçmeye razı olmuyordu. O zaman parayı aramızda taksime karar verdik. Bizim kafiye dört kişiydi. Mavnayı denize sürdük ve hemen içine atladık garip şey! «Ölürüm de mavnaya binmem!» diyenlerin bir kısmı hemen bir sevk tabii suret ve suhuletiyle birbiri ardından mavnaya atıldılar! Cumhuriyetin en çok münakaşa eden mütefekkirleri (!) sahilde şaşkın ve hareketsiz bir halde kaldılar!.. Mavna açıldıkça açıldı. Artık sahildeki eşya ufalmaya başlamıştı. Merak edip şu adamlara bir daha bakayım dedim: Birdene göreyim! Ellerini kollarını sallayarak münakaşa ediyorlar!..

Bence bir memleketin en muzır adamları o sahilde kalan lakırdıabileridir!..
Yapmazlar engel olur, bilmezler bilir gibi görünürler! Bunlar pek faydalı zannedilen
lüzumsuz şeylerdir!

Zekâ, ne bir yük, ne de bir süstür, yaşamak ve yaşatmak için bir altındır!..

Çamlıca: 30 Teşrinievvel 337

Darülfünun müderrislerinden

İsmail Hakkı

* * *

Solgun Sahifeler: 2

ÇİLEK TABAĞI

Vakıa defter hayatımın eski ve solgun bir sahifesi; fakat burada o kadar canlı
bir hatıra var ki -senelerin ısrarına rağmen- unutamıyorum.

Bir gece yarısı idi. Yıldız'da vazifemin başında, amirimin kalkıp gitmesini,
benim de rahata ve uykuya kavuşacağım zamanın gelmesini bekliyordum dışarıda
ara sıra nöbet değiştiren askerlerin ayak seslerinden başka gürültü, ötede beride
yanan hava gazlarından başka ışık yoktu. Sanki yıldız, sükûn ve zulmet içinden,
harim hadisatı tecessüs ediyordu. Derken kapı açıldı; odacı amirim tarafından
çağırıldığımı haber verdi, koştum. Çıkıp evine gitmek üzere hazırlanmış olan amirim,
iki esneme arasında bir emir tebliğ etti:

-Şimdi tüfenkçi başının dairesine Hasanpaşa karakolundan birini getirecekler;
isticvabı ferman buyruldu siz de gidiniz ifadesini zaptediniz.

Bu emri aldıktan on dakika sonra ben sarayın rutubetli bir dehlizi andıran
arka yolundan tüfenkçibaşı dairesine gidiyordum, bir çarın sonra da bir softayı
isticvab ediyorduk. Rabbim neydi o manzara! O ne biçare kıyafet, o ne mazlum yüz,
o ne kadar aç ve yorgun bir insandı! Korkudan çukura kaçmış gözleriyle bize, öyle
korkak bir bakışı, öyle titreyen zavallı bir hali vardı ki daha görür görmez kalbimde
bir ukdeyi azabın düğümlendiğini duydum. Onu -galiba sarığına hürmeten- bir
sandalyeye oturtular. Fakat ne bu iltifat, ne de odanın süslü ve ipekli manzarası onun
gözüne görünmüyordu. O, vahşi hayvanlara parçalatmak için demir kafes içine atılan
eski zaman esirleri gibi mutassıl titriyor, kirli yüzünde iri ter damlaları hızlı hızlı
akıyordu. Ah bu titremeler, bu ter damlaları! Zavallı bilse ki bunlar birer töhmet
alametidir. Bu hâkimler sükûttan, tereddüt ve telaştan, parlak namlulu tabancalar
karşısında duyulan ölüm reşasından maznunun aleyhine deliller çıkarırlar.

Talihsiz softa, sen mutlaka mahkûm olacaktın! Çünkü senin «bir fikir mefsedet»'le ta Anadolu içerilerinden İstanbul'a geldiğini yazmışlardı. Hâkimler, gazup bakışlarla, soruyorlardı: neden bu uzun yolu yaya katettin? Bak zavallı hoca senin tabanlar ki şerha şerha kanatan o yaya yolculuk fikri sefaletinin bir işkencesi diye telakki olunmuyor da töhmetin için kuvvetli bir delil tutuluyor. Softa bu suale cevap veremiyor. «Param yoktu ki biner gireleyeyim (binip geleyim), iyi insanlar kalmamış ki merhametlerine sığınayım» diyemiyor, şaşırıyor, titriyor ve ter damlaları müteessil akıp duruyordu. Ben zabıt kâtibi sıfatıyla bir şey yazmıyordum. Hâlbuki hâkimler iki manidar bakış arasında kanaatlerini birbirine ihsas etmişlerdi: Softa töhmetlidir.

Yine soruyorlar: Hoca, niçin Anadolu kıyısında evden eve girdin çıktın? Fakat hâkim efendiler, bu, bir biçare dilenci, her gece bedbaht başını sokacak bir yer arayan bir serseridir. Diyemiyordum. Vakıa softa: «yatacak yerim yoktu ki» diyebilirdi fakat o kadar tereddütle, öyle titrek bir sesle söyledi ki bu ifade elimde tuttuğum beyaz kâğıttan başka hiçbir tarafta yer bulamadı, şimendifer vapurla, at ve arabaya kurularak, mürur tezkeresi alarak ve ismini yolcu defterine kayıt ettirerek gelmen var iken uzun yollarda yaya yürüyen ve «Berber Şevket karar» a gizlice giren bir softa böyle ev ev dolaşırsa bunu bir «fıkr-i müfşedat» tan başka neye hamle edebilirler?

Zaten tereddüdü de bunu göstermiyor mu? İşte titriyor, demek cinayeti keşfolunduğuna korkuyor...

Yine sordular: Beylerbeyi muazınıyla sabah sabah ne konuştun? Bu adamı eskiden tanırmıydın? Ahsofta efendi keşke bu suale cevap vermeyeydin, keşke titreye titreye dilin tutulaydı!...

Softa cevap verdi: Maşyahat kapısında nereden gidilir diye sormak için... ne? Nasıl nasıl? Maşyahat kapısına mı? Ah hain işte yakalandın, işte itirafı cürüm!

Anadolu'dan İstanbul'a yaya gelmek burada ev ev dolaşarak halkı ayaklandırmak, sonra da maşyahata gidip fetva almak öyle mi?

Ben diyemiyorum ki, a paşalar, a beyler, bu adam maşyahata dilenmek için, bir maaş koparmak için, köyünde bir vazife alabilmek için gidiyor. Memleketinden yaya geldi. Uzun yollar dikenli de olsa nihayet yırtar kanatırlar fakat yine geçit verirler; eğer denizi yaya ve yüzerek geçebilseydi onu da yapacaktı. Fakat o zamanın vapur şirketi bir sefili beyansız diye fırlatıp İskele'ye atacak, o zamanın şehir emaneti bir dilenciye on parasız diye göğsünden kakıp kaldırırma yuvarlayacak kadar merhametsiz değildi. Softadenizi aştı, köprüye geçti, yokuşu tırmandı, büyük

sarıklının kapısına düştü. Nasıl hatırına gelirdi ki o kapının öte tarafı Hasanpaşa karakoluna, Yıldız mahkemesine çıkar?

Bunu diyemedim, diyemezdim. Dörtte üçü cevapsız kalan beş altı sualden sonra isticvab bitti. Hâkimler o kadar yorulmuşlardı ki kahve emrettiler, vazifemizi o kadar iyi yapmıştık ki içeriden (!) bize bir büyük tabak içinde iri taneli, nefis kokulu çilek gönderdiler.

Hâkimlerin biri, bilmem ne için, yandaki odaya gitti. Diğer ikisi hava almak için dışarı çıktılar. Odada çok hırpalanmış bir eşya dengini andıran softa ile ben kalmıştık. O aralık masanın üstüne çilek tabağını, yanına da şükür hokkasını koydular. Yarın nasıl bir akıbete mahkûm olacağını bilmediğim bu bedbaht hocaya kendimce bir teselli, bir inşirah vermek ümidiyle yerimden kalktım. Gülümseyerek yüzüne baktım. Bir parça da kendimi avutmaya ihtiyacım vardı. Adeta boğuluyor gibiydim. Masanın kenarına yaklaşarak tabaktan bir çilek aldım. Kokusuna mukavemet etmek kabil değildi. Has bahçenin bu şahane meyvesini ağzıma attım. Daha yutmaya vakit kalmadan gözüm softanın gözüne ilişti. Oturduğu yerden boynu bilaihtiyar uzatmış, gözleri garip bir parlaklıkla açılmış, tam şakağında bir damla ter sanki birden soğuyarak donmuştu:

-Nedir o yediğin? Dedi.

Bu sesi, bu sesteki sakat ve acı ihtizazı, hayvanlığın insanlığa galebe eden bu behimi cümlesini ömrüm oldukça unutmayacağım. Ah ne kadar isterdim ki hâkim efendiler bu sesi işitsinler!

Bir yemek tabağı karşısında gözü karararı bu adamı, daha çileği bile tanımayan bu saf softayı, şimdi göreydiler Anadolu'dan niçin yaya geldiğini, vapurda ve köprüde niçin para vermediğini, maşyahata kapısına niçin gittiğini anlarlar, tabanlarını kanatarak uzun yolları kat eden bu adamın manasını hallederlerdi!

Aradan seneler geçti, fakat ben ne zaman bir tabak çilek görsem hatırıma bu softanın hayali perişanı gelir ve o gece nasıl olup da bir cümleyi cesaretle hocanın imdadına yetişemediğime, neden o çilek tabağını zavallının önüne sürerek:

-Al hoca efendi bu çok nefis bir meyvedir bunu ye ve sana beyhude işkence çektirdiğimiz için bizi affet!

Demediğime utanırım!

İsmail Müştak

-Hanımefendiye çok! Çok benzeyen bir fotoğraf yaptım!

-Hakikaten benziyor..

-Değil mi efendim! Çok muvaffak oldum!

-Evet! Bana yaramaz! Resme benzesen diyemedindi!

Sanat

«VENEDİK» GECELERİ

İri, kızıl güneş, damların üstünden kaybolduktan sonra kalbimiz daima huşuyetle bir şey bekler.. Bu, gecedir. Esrarıyla; günün, ziyanın, cihanın, esaretinden bizi halas eden ve sonra kanımızı zehirleyen gece, bir hüzün nehridir ki arzularımızın uzakta bulunanlarına erişmek üzere tahayyülatımızı mütemadiyen uzağa götürür ve mukadderatımızın çizdiği hududa bizi daha çabuk isal eder. Artık renklerin bittiği, mimarinin silindiği ve her cismin heyulayıolduğu saatte siyahmaskesini takan (Venedik) in kanallarından zehirlenen, tahrişkâr bir hava yükselir. Küçük mermer köprülerin üstünden duvarlar arasında mahbus ve bihareket kanalların hüznünü seyrettikten, asrı dide ve ratib mermerler üstünde oturarak (San-Marko) kilisesinin loşluğunda, mühtez kandillerin altında soluk ve altın mermileri gördükten sonra gelen geceler başlarken bu kanalların zehriyle dimağ hassasiyetinin sonuna varmış olur.

Dünyanın her tarafından ta (Venedik) e kadar dans etmek için gelmiş sanılan asude ve işsizlerin, lavanta ve sigar kokularıyla doldurdukları (Danyeli) otelinin somakî ve ziyadar salonundan kendimi (Eskalavun) rıhtımı üzerine attığım zaman, yine Venedik'in ebedi sisi şehre çökmüş ve geceyi artırmıştı. Uzaklardan, zulmetlerin içinden gelen bir düdük sesi, canhıraş, mısır, mukadder feryatlarıyla limana yaklaşan gemilere delalet ediyordu. Bu susmayan, bitmeyen, öldürücü ses acaba bu hazineler şehrinin kapısında bekleyen ejder kim idi?. Sahilde mermer bir sıraya oturdum, zulmetin mühimmiyeti içinde korkunç ebat olan (San Mark) arslanın kanatları üstünde, sisli, donuk bir ay duruyor. Kanalın sathında binlerce donuk yıldızlar ve fenerler oynaşiyor. Sahile yaklaşan bir gondoldan genç bir kadın sesi; gözlerimizi yakan güneşin ziyası kadar vazıh, bir billurun ihtizazı kadar donan bir şarkı söylüyor: ebedi ve masum «Karnaval döveniz».. Zavallı şuman!. Senin «Karnaval döveniz»in belki unutuldu bile... bak! (Lido) dan gelen şu küçük vapurdan gürültüyle çıkan mislere.. Hasta dimağların gıdası olan senin ruhun bu sıhhatli,

lakayt ve barit şekiller üzerinde nasıl bir akis bulabilir?. Venedik! Bu saraylar bu kanal, bu ufuk ve bu asabi ses içinde ruhları yalnız merak olan bu seyyah kafilesiyle ne kadar manasız beraber olurduk; eğer şimdi, binihaye zulmetin altında bihareket duran kanallarının üzerinde bir rüzgâr gibi dolaşan zehirli, sihirli füsunun olmasaydı. O füsün ki (Tanetüretnetü) nün (Tisiyen), (Verünaz) ın, (Sansoyno) nun, dehalarını teşkil eden esrarengiz vasıtalarından şüphesiz biridir. Gece... Kanallardan çıkan zulmet ve havayı semnak... İşte tahayyulatı ve hassassiyeti tahammülsüz bir dereceye getiren iki amil... Şimdi harap saraylarda, fenerli, ziyalı otellerde, mandolinlere ve kahkahalara akisler yapan bu kanallar üstünde kim bilir kaç kişi yalnızlıktan ve sükûttan boğulmaktadır? Teneffüs ettiğimiz bu ratıp havanın içinde ki sis kadar mütekâsif olan elem nedir? Her tarafında mevtin fütuhâtı görünen ve her gün biraz daha biten bu şehrin ölümü müdür? Nihayete varan bir güzelliğinin nevmidisi midir?. Hâlbuki gündüz; saraylarıyla, mermerleriyle, güneşte açılan bir manolya gibi parlak ve mağrurdur. Latin dehasını latin haşmetini gösteren bir meşher gibi, medeniyete mensup olmayanlara isyan hissi verecek kadar mağrurdur. Fakat senin ezmek isteyen kibrin önünde bize ve başkalarına ait tesellilerimiz yok mu?.. Şurada; salonlarından, mazlum kanallara ziya döken bir otel var. Eski «Justinyanı» sarayı. Bundan altmış dört sene evvel orada muhayyer alelukul bir insan oturuyordu. (Danonçiyoy) 'nun barbar dediği (Vagner). O adam senin ihtiyar dehanın yanına genç, tuvana, muzaffer dehasını getirmişti daha bugün, (San- Marko) meydanında belediye orkestrasının sayhaları arasında (Valiniri) 'nin kudurmuş etlerinin çığlıkları mermer sarayların cephelerini kamçılalıkça azim bir insan kitlesinin başlarını eğdiklerini gördüm.

Bütün bahri sefide hükümran olan haşmetin nerede?. Onu yiyen bitirenler, mensup olduğum ırkın dilaverleriydi. Bugün istikbali karanlık ve zayıf imparatorluk donanmanı, müstemlekatını ve nihayet seni yenen kuvvettir. Bu kuvvet bir balyoz gibi daima ezmekten dolayı nihayet ezildi.

Geceleri, silinmiş, eski, soluk resimler gibi uyuyan şehirler tehassusatın membaıdırlar. Şehirler geceleri üzerlerinde hayalet gibi dolaşan hatıralarıyla müteverrim birer sima gibidirler ki onların verdiği heyecanları tabiat vermez. Tabiatın üzerinde hadisatın ve vaktin tesiri yoktur. İlk gün ne idiyse bugün de odurlar. O kahr baharına aynı usareyi verecektir. Tabiat asude bir validedir ki yanında ruhumuzun endişesi azalır, bütün heyecan ve havfımız silinir. Fakat her senenin simasına bir bir ve şevk daha, ruhuna bir senelik gam daha ilave ettiği eski şehirlerin, eski eşyanın zehrine muhtaç değilmiyiz?

Bir saat evvel otelin holünde Abdülhak Hamit Bey'e tesadüf ettim. «Burada beğenilecek hiçbir şey yok.. her şey eski.. Viyana'ya gitmek için isti'cal ediyorum» diyordu. Dimağı daima genç kalan bu insana bu eski şehrin zehri demek nüfuz edemiyordu. Daha, mevte kadar çocuk ismetini muhafaza eden dimağ değil midir? Ve yine dahiler onlar değil midirler ki bütün kabiliyetleri yalnız bir yerde toplanır ve onun haricinde kalan her nevi tesadüfü ve umumi gışı ve tahayyülatın kapıları hassasiyetlerine örtük kalır.. Esasen yüksek dağların zirvesinden fırtınalara savurulan bir sesle bize hitap etmiş olan bu adamın Venedik'ini anlamaya ne ihtiyacı var? Ona lazım olan dehasını dökmek için yalnız bir menfezdır. Yapmak için anlamaya lüzum varmıdır? Fakat, bizler.. Adetleri yekunları teşkil eden bizler.. Bu boş ellerimizle, derununda sanatımıza biraz daha gıda bulmak ümidiyle kalbimizi daha ne kadar parçalayacak ve yırtacağız?

Kanallardan huma-alud bir korku yükseliyor. Tahammülsüz tahayyülatın içinde bi-sut ve hiçbir şey yapmamış olmanın abes ve nakısalı vechi bizi terk etmez. Her arzunun içinde mündemic olan nevmidi ne kadar büyüktür. Fakat bir şey yapmış olmak da niçin? İşte bak! Bu şehir nasıl damla damla ölüyor ve her şey ne kadar fani.. Ruhumuza ziya ve sükûnet kâfi değil midir? Niçin? Tahayyülatımızın, arzularımızın yollarını kapatan lüzum ve zaafa karşı aczimizin isyanı niçin?. Fakat kim daha derine inmek ihtimali baki kaldıkça tamamıyla mesut veya tamamıyla bedbaht olabilmıştır. Kim istemekten, mavraya gitmeyi istemekten fariğ olabilmıştır. Ten!. Şimdi belki senin o kadar sevdiğin ve «(Doğana)'nın üstünden batan güneş şehri tutuşturduğu ve her yere olmuş meyvelerin rengini saçtığı zaman» tehayyülata daldığın sıra üstünde oturuyorum. Tutulmaz, temas edilmez her şeyi gibi kuvvetli olan sanatı yumuşak bir hamur gibi ezen dimağın; (Tentürettü) nün bu şehirde ve bu kanallar üstünde dolaşan dehası önünde lal u mebhut kalmadı mı? Sen değil misin? Bu kanalların zehriyle nevmit olan ve «Hayata tahammül etmenin yegane çaresi hayatı unutmaktır» diyen..

Venedik her gece; renkli fenerleriyle, ruhlar için bir zehir çanağı olan kanalları üstünde meri şekillere dolaşan hatıratıyla biraz daha ölüyor. Ve şimdi gittikçe tekasüf eden sislerin içinde, orada, limanın ağzında uluyan ejderin sesi, uful eden bir güzelliğin mütemadi ve uzun eninine benziyor.

Venedik 5 Şubat

Namık İsmail

* * *

Maniler

- 5 -

Sevdi, aldattı beni;
 Güldü, ağlattı beni.
 Gittim kölesi oldum,
 Götürdü sattı beni.

- 6 -

Ey benim goncagülüm,
 Saçların büklüm büklüm!
 İkdam bir göz ucuyla,
 Takılıp kaldı gönlüm.

- 7 -

Sanma beni korkutur,
 Bu azamet, o gurur!
 Gel o keskin bakışıyla
 Bir kerede beni vur!

- 8 -

Göğsünde bayılayım,
 Koynunda ayılayım!
 Bir gün bahtıma yar ol,
 Bahtiyar sayılayım!

- 9 -

Aşkın bir ince yolmuş,
 Üstü dikenle dolmuş.
 Geç kalmışım.. Bu yoldan
 Geçip gidenler olmuş?

- 10 -

Yattı, uykuya daldı;
 Göğsü açılı kaldı.
 Bir busesini çaldım,
 Uyandı geri aldı.

- 11 -

Kız seven solgun uyur,
 Gözleri dolgun uyur.

Dula gönül verenler
Gündüzyen yorgun uyur!

Orhan Seyfi

SES

Günlerce ne gördüm, ne de bir kimseye sordum.
«Ya Rab! Hele kalp ağrılarım durdu!» diyordum.
His var mı bu âlemde nekahat gibi tatlı
Gönlüm bu sevincin helecanıyla kanatlı,
Bir taze bahar âlemi seyretti felekte.
Mevsim mütehayyil, vakit akşamdı bebekte;
Akşam! Lekesiz, saf, iyi bir yüz gibi akşam,
Ta karşı bayırlarda tutuşmuş iki üç cam,
Sakin koyu, şen cepmeli kasrıyla Küçüksü,
Ardında Vatan semtinin ormanları kuytu;
Bir neşeli hengâmede çepeçevre yamaçlar,
Hep aynı tahassüsle millenmiş ağaçlar
Dalgın duyuyor rüzgârın ahengini dal dal,
Baktım süzülüp geçti açıktan iki sandal;
Bir lahzada, bir panjur açılmış gibi yazdan,
Bir bestenin engin sesi yükseldi boğazdan
Coşmuş yine bir aşkın uzun hatırasıyla,
Aks etti uyanmış tepelerden sırasıyla,
Dağ dağ o güzel ses bütün etrafı gezindi,
Görmüş ve geçirmiş denizin kalbine sindi.
Ani bir üzüntüyle bu rüyadan uyandım
Tekrar o alev ve gömleği giymiş gibi yandım.
Her yerden o, hem aynı bakış, aynı emelde,
Bir kanlı gül ağzında ve mey kâsesi elde,
Her yerden o, hem aynı güzelliğe, göründü,
Sandım bu beytin gün beni ram ettiği gündü.

3 Mayıs 1920

Yahya Kemal

MATBUAT ÂLEMİ

Hilalin Günü [1]

Biz hayat ve istiklali uğruna kanını akıtmayı bilen, fakat zekâsını ve parasını sarf etmeyi bilmeyen bir milletiz. Beşeri ve zaruri nakisalarına rağmen Anadolu mukavemeti bir şaheserdir. Fakat ondan evvel de İstanbul müdafaanamemizi ihzar etmiş olmalı, neşr ü tamim etmeliydi. Açıkça söyleyelim: hukukumuzu söylemesini ve anlatmasını bilmiyoruz. Binaenaleyh vazifemizin en mühimini, birincisini yapmış olmakla bihakkın iftihar edebiliriz. Fakat nispeten daha kolay olan ikinci vazifemizi ise ifa edememiş olduğumuzu düşünmeliyiz. Takdir edemeyişimize ilel nihaye dilhun olunacak bir nokta var: muharebenin imtidat ettiği dört sene zarfında itilaf memleketlerinde birçok esbabın yardımı ile düşmanlarımızın matbuat vasıtasıyla aleyhimizde neşretmedikleri şey kalmamıştı bu dehşetli propagandanın tesiriyle daha müdafaamızı söylemeden evvel idama mahkûm olmuş bir müttehidin, işte bunu bilerek derhal hakikati ilama, ilana mı etmemiz lazımdı. Gelenlerin psikolojisini ve aleyhimizde rayic olan fikirleri hesap edemedim. Ve içimizden faal ve teceddüde bir âlem, bir büyük mütefekkir çıkıp da maatteessüf bizi layık olduğumuz vechile izah edemedi:

Lakin bilhassa mütarekenin en elim ve feci bir anından biri Anadolu'nun hamdolsun ibraz ettiği cevvaliyet ve fedakârlık sayesinde hakikat kendi kendine, hemen hemen bizim gıyabımızda olarak beliriyor, Avrupa'da lehimizde olarak yazılan ciddi ve kıymetli kitaplar, bizi bizden iyi müdafaa edenler çoğalıyor; Türk'ün hakkını müdafaa da belki hiçbir Türk kalemi Piyer Loti'ninki kadar cesur olamamıştır. Loti ve maatteessüf bizce Loti'den çok az tanılan Klodfarer, Gaston Gabyer ve madam Bert Jorj Golis gibi muharrirlerin kitaplarından maada Fransız ahlak ve tabiatına tabi olarak doğruyu, hakikati aramak fikriyle bize ait meseleleri tetkik edenlerce hayata kabiliyetini «Hayatiyetini» ispat etmiş olan Türk milletini, Türk cemiyetini kısmen Türklere yabancı olanlardan teşekkül eden Osmanlı idaresinden ayrı olarak tetkik etmek nazariyesi de revaç buluyor. İşte şimdi de bu noktayı nazardan yazılmış İngilizce bir kitabın neşrolunması şayanı dikkattir.

Nasıl oluyor da bizde bir gazete, bir mecmua yahut bir muharrir bunları tetkik etmeyi kendine bir ihtisas edinerek efkârı umumiyemize bildirmiyor? Bu noksan pek büyük bir ziyan değildir? Böyle mühim eserlerin tercüme ve tamimini ve bunlardan istifade etmemizi yalnız hususi teşebbüslere bırakmak değil buna hatta

mesela hariciye nezareti, maarif nezareti de yardım etse ve hatta bunun için mahsus milli bir cemiyet teşekkül etse bu hiç abes olmaz, pek makul ve musip olurdu.

Bu kere karinelerimize ancak ehemmiyetini, ismini haber vermek kabilinden olarak bahsettiğimiz kitap, vaktiyle uzun müddet Musul'da ikamet etmiş ve Basra körfezinden Ararat dağına şayanı dikkat bir seyahatname neşretmiş olan Mister C-A Habardek şimdiki yeni, yani yalnız Türklerin Türkiye'sinin ne olduğunu anlatmak için tarihinin devreyi itilasını olan zamanını-on altıncı ve on yedinci asır miladileri-tetkik için «Hilalin Günü» unvanıyla yazdığı bir eser. Muharriri bu kitap için o zamana ait muhtelif seyyahların eserlerini tetkik etmiş. Bunlar, milliyet, mizaç, ve meslek itibarıyla birbirlerinden pek farklı olan bir takım seyyahlar: mesela bir Filaman diplomat, bir Fransız sanatkarı, Lehli bir asker, Venedikli bir tercüman, bir İngiliz âlimi valih, işte müellif ta o zaman neşrolunan ve o zamandan beri birçok hazainievrakın neşredilmesiyle öğrenilmiş olan malumatı toplayarak, İngiltere Hariciye Nezareti Kütüphanesi'nin en metruk ve mensi kitapları arasında ve hazineyi evrakında tetkikatta bulunarak hükümetimizin devri itilasında biz Türklerin tarihi içtimaimizi tetkik, daha doğrusu o zaman ki cemiyet ve medeniyetimizi ihya ve tasvir ediyor. Sırasıyla sarayın mahrem hayatını, ordunun, yeniçerilerin teşkilatını, İstanbul'a gönderilen sefirlerin hayatını, seferberlikte ki orduların halini, bahriyeyi şahaneyi, Venedik'le mücadelenin gizli kalan kısımlarını, göre ki konulan Hıristiyan mahpusların hallerini ileh tetkik ediyor. Ve her yanda o zaman ki Avrupalılarla Türklerin aynı vakalar karşısında nasıl ayrı ayrı kafalarla başka başka düşündüklerini gösteren birtakım fıkralar var. Bu eserin büyük bir meziyeti şüphe yok ki yeni ve canlı birçok malumat ihtiva etmekle tarihi ve ilmi ulu; diğer bir kıymeti de bu malumatın bize efsanevi ve tatlı gelişidir. Burada bir Türk bostan ve gülistanındayız. Ve Türkün bin bir gece masalları yaşıyor. Sevdiğimiz eski zaman âlemi, havası, kokusu nadir bulunur bir vuzuh ve revnakla duyulur. Bu eser bize başka bir yerde belki müşkülât ile bulabileceğimiz enafis maziye irae ediyor.

Muharrir hükümetimizin kusurlarını kendisine Bizans'tan kalan mirasa atfederek eğer biz Türkler kendi kendimize bırakılsak silahlarımızla kazandığımız vasi' arazinin idaresini daha sağlam ve pek namuskâr esaslara iptina ettireceğimizi ve daha iyi tedvir edeceğimizi düşünmekten uzak bulunmuyor.

Bu tetkikten en bariz bir surette tebellür eden bir hakikatte o zamanki intizam ve tefevvuk askerimizdir. Biz o asırlar askerliğin en muhteşem teclisini irasa ettik. O

zamanki askeri teşkilatımız Avrupa'ninkine faik, bizim ordumuz o zaman için bir numuneyi kemal, bir model idi. Bütün seyyahlar bu hususta ittifak ediyor.

Burada bu âlim müellif bizden başka Türkleri (Başkurt, Kırgız, Volga Tatarları, ileh) tetkik etmiş ve onlara büyük bir muhabbet ve hürmet perverde ettiklerini yazmış, göstermiş olan sair birçok âlimlerle müttelik bulunuyor. Büyük büyük dinlerin beşiği olan eski Asya kendisini korumak ve kurtarmak için selametini kendi kalp ve izanında bulabilir. Biz buna kani'iz: hilalin günü geçmemiş ve bu günkü gözlerimiz ecdadın bu muhteşem manzaralarına bakmaya gayrı layık değildir. Mademki Anadolu'da ruhumuzun bir hamlesi ve kuvveti bizi yeniden kurtarmıştır!...

(1) C.-A. Habard: Hilalin Günü, eski Türkiye hakkında, Kembric Darülfünun matbaası, 1921

G.-E. Hubbard: The Day of the Crescent, Glimpses of old Turkey, Cambridge University Press, 1921.

Abdülhak Şinasi

SAATLER VE MEVSİMLER

Hazan nefisleri

.....

Hazanda kalbim

Rüzgârlar... Karanlık... Büyük bir gece...

İnliyor, uluyor dünya delice...

En korkunç inleyen yine ya rabbim,

Kalbim!...

.....

Hazanda odam

Hazanda gönlümce düşündü odam,

Eşyam:

Doğarken, yaşarken, ölürlen de dost

Bir post;

Nefsi derdimi teskine mevut

Bir ut!..

.....

Hazanın vedası

Bu yollarda, bu dağlarda çakan rüzgârlar

Bir geliyor, bir gidiyor, elveda! Diyor!
Denizlerden, semalardan akan rüzgârlar
Veda! Diyor, veda! Diyor, elveda! Diyor!...

Abdülhak Şinasi

Edebiyat

TANZİMAT EDEBİYATI'NIN RUH VE MAHİYETİ

Son senelerde sıkı bir tasnif ve tevsim hevesi, edebi teceddüdümüzün muhtelif safhalarına bazen haklı ve münasebetli, bazen de keyfi ve ani bir takım yaftalar yapıştırdı: «Tanzimat» denilen ve halen gerek müessir ve saikları, gerek ruh ve mahiyeti ihtilaflara maruz kalan siyasi hareketin mahsulleri arasında bir de edebiyat hareketi görüldü. Bundan bir kaç sene evvel-«Diyorlar ki» isimindeki kıymetli eserini tevlit eden -meşhur enterüyolarını yaparken Ruşen Eşref Bey'e muhataplarından biri-hatıramda yanılmıyorsam galiba Sami Paşazade Sezai Bey Efendi:-

-Tanzimat edebiyatı mı? Demişlerdi, ben böyle bir edebiyat tanımıyorum; benim bildiğim tanzimat siyasi bir hareketti.

Şüphe edilemez ki bir edebi hareket, siyasi ve içtimai amillerin mevlididir ve edebi bir inkılâp ve teceddüde siyasi ve içtimai tahavvül ve tebeddüllerin mühim bir tesiri vardır. Tanzimat adıyla tarihimizde ebedi bir sahife işgal eden Gülhane Hattı Hümayu'nun satırları ve kelimeleri değil, fakat o hattın ıstarına ve o hareketin ikaine sebep olan ruhu halet ve içtimai zaruret, edebiyatta şarktan garba doğru vukua gelen seri ve kuvvetli cereyanında başlıca amil ve müessirlerinden olmuştur. Fakat aliyet ve taalluk itibariyle yekdiğerine şiddetle merbut olan hadiselerin bile kıymet noktayı nazarından birbirlerinden ayrıldıkları çok defa görülür.

Son zamanlarda Tanzimat zihniyetini siyasi ve içtimai noktayı nazardan kabahatleyenler, bilmem neden, o devre mensup olan edebiyata da bu ismi izafe ederek kendi telakkilerince zamanı bir istihfaf ima eder gibi oldular!

Hâlbuki edebi teceddüdümüzün mütevali ve muhtelif safhalarını bitaraf bir müverrih gözüyle tetkik ve takip edenler, bütün teceddüt tarihimizin belki en parlak, en heyecanlı, en mefkûreli tecellilerini o devir edebiyatında müşahede ederler.

Tanzimat edebiyatı denilen edebiyat, daha Selimi salis devrinden beri yavaş yavaş nüfuz eden garp ruhunun, Mütercim Asım, Hoca İshak, Akif Paşa gibi simalarda tersim eylediği iptidai ve nim mahsus meyelanlardan tam bir tezahür şekline inkılâbıyla, yani Şinasi'nin zuhuruyla başlayan, Ethem Perto, Ziya, Sadullah,

Ahmet Vefik, naif Paşalarla Namık Kemal'i der-aguş ederek vücut olan, yine Kemal'in riyaseti altında tezahüre başlayan Hamit-Kerem-Sezai teceddüdünü kendine hayrülhalef olmak üzere hazırlayan edebi harekettir ki takriben bir selis asrı müddet mazi ile de, hal ile de dönüşerek edebiyatımıza yeni ve tamamıyla başka bir tekâmül mecrası açmıştır (1)

Bu edebiyat neydi, ne yapmak istiyordu ve ne yaptı? İşte bu sütunlarda tahlil etmek istediğim mesele!

Şinasi'nin çocukluk ve tahsil devreleri (1240-1270). Türkiye tarihinde mühim bir geçit yeri idi; Sultan Mahmut Sani yeniçeri ocağını kaldırmış, Sultan Abdülmecit ve Mustafa Reşit Paşa Tanzimatı Hayriye'yi vücuda getirmiş, Avrupa medeniyeti, Avrupa ilmi, Avrupa teşkilatı, Avrupa ruhu dairesinde yeni bir Türkiye yapmak ihtiyacı artık faaliyete intikal eylemişti.

İşte böyle bir devirde, padişahıtan başlayarak bütün memleketin başında bulunanlar Garp medeniyetinin iktibasına taraftar iken, İbrahim Şinasi Efendi, zeki ve müste'it kafasına Paris'te senelerce tahsil edilmiş birçok malumat yerleştirmiş olarak İstanbul'a gelmişti. Şinasi, Paris'te hem ulumu maliye tahsil etmiş, hem de siyasiyat ve edebiyat ile uğraşmış, muasır Fransız edebiyat ve üdebasını yakından tanımış ve sevmiş, Garp medeniyetini -ekser mukallitlerde görüldüğü gibi yalnız zevahiriyle değil- ruhuyla anlamış, kavramış ve ihata etmişti şimdi de onu kendi memleketine tanıtmak ve o dairede kendi milletinin ruhunda bir teceddüt ve inkılâp yapmak heyecanlarıyla yüreği çarpa çarpa tarihin ve memleketinin huzuruna çıkıyordu. Meclis-i Maarifte, Encümen-i Daniş'te, Tercüman-ı Ahval ve Tasvir-i Efkâr sütunlarında, hep bu fikirler ve emellerle meşbu olarak çalışan, kıymeti takdir edilmeyerek ömrünün son devirlerini yeniden Avrupa seyahatlerinde, daha sonra hastalık perişanlıkları içinde geçiren ve henüz 48 yaşında iken hayata veda eden bu edebi inkılâp kahramanını yakından, tanımak, her Türk edebiyatı müntesibine mühim bir vazifedir. (2)

Şinasi, gazeteciliği milli bir vazife ve hizmet gibi telakki ederek maddi menafî istihkar etmekte, siyasi ve içtimai yazılarında ne belaya medahaneyi, ne de avamı okşamayı kabul etmeyerek hak bildiğini söylemekte, hatta şeklen tamamen mazinin eserlerine benzeyen şiirlerinde bile fikren yenileşmekte, Türkçeden Fransızcaya ve Fransızcadan Türkçeye şiir tercümesinde, ilk tiyatro telifiyle edebiyatımıza yeni bir nevi hediye etmekte, hatta muhasebeleri ve tasarruflarıyla lisan istiklali fikrini ortaya atmakta bihakkın birinciliği ihraz etmiştir. Onu takip eden

teceddüt erkânı arasında bile fikren ve kalemen ondan çok geride kalmış olanlar pek çoktur. Hatta eserlerinin kesret ve ehemmiyeti elbette çok mütevaffık olan Ziya Paşa bile Şinasi kadar Garp ruhuna nüfuz etmiş ve onu benimsemiş demek çok müşküldür.

Şinasi - Ziya Paşa - Namık Kemal müselleşi, memlekete yeni bir cereyan vermek istiyordu. Bu her yanda, devrin siyasi akide ve telakkilerinden doğmuş olan bazı akım fikirler, mesela muhtelit milliyet fikri yok değildir; fakat böyle ham düşüncelerin yanı başında, hakiki milli duygu kendisini göstermekten hali kalmazdı. Maahaza bu cereyanın asil ruhu memlekete Avrupa medeniyet ve edebiyatını sokmak ve bizi Avrupa tefekkür ve tahassüs ailesi içerisine ithal etmektir. Basit ve anlamayan yapılacak bir taklidi istemiyorlardı, dinimizden, milli varlığımızdan büsbütün cidden kalarak hüviyetsizleşmemizi de katiyen zararlı buluyorlardı; bununla beraber, Avrupa'nın terakkisinden, medeniyetinden, efkarından müstefit olmamızı, o terakkiyatı usulleriyle, esaslarıyla alıp kendi kabiliyetimiz dahilinde burada da tatbik etmemizi arzu ediyorlardı.

Hikâye, temaşa, edebi ve siyasi makale gibi o vakte kadar görülmemiş neveleri -Avrupa'dan alarak- ibda' eden, lisanımıza lüzumsuz süslerden 'arı, her şeyden evvel vuzuh ve sarahati istihdaf edici bir beyan şivesi vermek isteyen, öteden beri mevcut olan edebi şekillere yeni fikirler, yeni ve asri duygular aşıl原因, eski nevilere yeni bir ruh koyan bu edebiyatın başlıca mümeyyizi hassası Avrupalı ve Avrupacı olmaktadır.

Eğer Tanzimat siyaseti, Avrupa'nın siyasi, medeni, içtimai şekillerinin bize nakil ve tatbiki emeliyle tarif edilirse, bu edebiyatın o siyasetle bir münasebeti ve binaenaleyh tanzimat namını taşımaya bir salahiyeti var farz edilebilir. Fakat her halde Tanzimat siyasetinin haklı haksız uğradığı tariz ve itirazlar, o nama nispet edilebilecek olan bu edebiyata şamil olamaz. Çünkü o edebiyatın rehber ittihaz ettiği desturların altına yalnız o mektebin mensupları değil-son milli cereyan bile dahil olmak üzere-o zamandan bu zamana kadar yetişmiş bütün yeni edebiyat mektepleri de imzalarını koymakta tereddüt etmezler.

İbrahim Necmi

- (1) Umumi itikadın, bu edebiyata halef olmuş dediğim Hamit-Ekrem-Sezai mektebini de Şinasi-Ziya-Kemal mektebine ilhak ve umumunu tanzimat edebiyatı unvanla teşrik eder; bu fikre neden iştirak etmediğimi «İleri» de intişarı derdest olan bir musahabemadde ayrıca yazdım.
- (2) Bu vazifenin hissemize düşen kısmını «Yarın» sahifelerinde «Şinasi ve Asarı» hakkında neşredeceğimiz tetebbu'larla ifaya çalışa

Dumandan Halkalar

ŞÜPHE

Önümüzde yaşlı alnına mehtap olurdu taç
 İmanım ölmeden, dedim, etseydin izdivaç!
 Beş yıl benim de açtı bu yaz maceraları
 Ruhumda deste deste gül: esmer, beyaz, sarı.
 Bir korku şimdi beynimi lakin kemirmede,
 Beynimde bir kadın yüzü bin şekle girmede:
 Onlar ki o koca şiirim için köfte oldular,
 En sonra gittiler, birer alüfte oldular...

Faruk Nafiz

* * *

ALMAN EDEBİYAT TARİHİNE SÜRATLI BİR NAZAR

Mağrur ruhunu dağ şahikalarında gezdiren emsalsiz (Nietzsche)'den beri Alman edebiyatının tahtı boş kaldı. Her ne kadar birçok meraklılar yenilerden mesela (Gerhart Hauptman) veya (Suderman)'ı, mesela (Vedenind) veya (Haybirinman)'ı mutlak meşgul görmek istedikleri bu tahta oturtmak için çok uğraşıyorlarsa da, pek görmüş geçirmiş olan Alman edebiyatı böyle bir tecrübeye hiç müsait değildir.

Biz, o tecrübelerle karşı muayyen bir noktayı nazar beslediğimizden, Alman edebiyatının bugünkü sayısız cereyanları ve o cereyanlar arasındaki zıtlık veya düşmanlıkları kirli çamaşırları ile beraber ortaya koymayı başka zamana bırakacağımıza ve (yeni bir edebiyat memleketi keşfine doğru) sözüyle toplamak istediğimiz son tekâmülden bahsetmeden, Alman edebiyatının ta başlangıçtan (Nietzsche)'ye kadar olan yedi asırlık hayatı üstünde seri' bir gezinti yapmakla iktifa edeceğiz.

İlk destani devir. Almanlarda şayan kaydı edebi duygu, kara ormanlardan çıktıkdan pek çok sonra başlamıştır. Bundan yedi asır ola tesadüf eden bu kımıldanış devrinde Alman şairleri esatiri mevzular üzerine yazıyor yahuttur. Beylerine methiye söylüyorlardı. Birtakım cüceler, güzel prensesler veya devlerden bahseden bu eski eserlerin meşhurları (Nibelungen) ve (godron) unvanlı eserlerdir ki her ikisinde de (sadakət) mevzuların esasını teşkil ediyor. Birçoklarının rivayetine göre (Şipilman) ın (Nibelungen) i, meşhur (Ömer) in asarına bile faik gösterilmektedir.

Bu devrin edebi mahsullerinden bir başkası da, yirmi beş bin mısra olarak yazılmış olan (Parsifal) dır. Bir Asilzade derebeyinin macerayı hayatını tasvir eden (Volfram) ın bu eserinin de esasını yine (sadakət, devam) gibi mesihiye kuvvetleri teşkil ediyor. Son zamanlarda, musiki dehası Vagner tarafından bu esatiri parçalar opera şekline vazı' edilmiştir. Bu devir üç asır sürdü.

İkinci Milli ve Rebabı Devir. Latincenin yanında yavaş yavaş tekâmül eden Almanca artık bir yumuşak peyda etti ve ifade kabiliyeti zenginleşti. Şimdi artık şairleri işgal eden efsane değildi. Reformasyon cereyanlarıyla bütün gündelik münakaşanın orta mihverini teşkil eden milli ahlak ve milli din, bu devrin edebi faaliyetini hulasa eder. (Hans Saks) ve meşhur (Luter) devrin en büyük edipleri ve Alman diline verdikleri namütenahi zenginlik ile sonra gelen asıl büyük edip ve şairler ordusunu yetiştirmiş en mühim simalardır. (Hans Saks), elinde saz, at üstünde dağdan dağa Almanya'yı dolaşan ve her kaldığı derebeyi şatosunda bir başka debdebe ile karşılanan o milli şairlerdendir ki, Almancayı ve Almanya'yı Latincenin ve Roma'nın asırlık esaretinden ebediyen kurtarmak için en kati darbeyi vurmuştur. Yazılarında, ruh asaleti, vatan aşkı, hayattan memnun olmaya davet belli başlı gayeleri teşkil eder. Aynı zamanda yaşayan (Luter) in Alman diline tesiri başka türdür. O vakte kadar Latince okunması mecburi olan İncil, ilk defa olarak Luter tarafından saf Almancaya tercüme edilmiştir onun için Luter lisanı, din vasıtasıyla, hatta son zamanlara kadar bile Almanca üzerinde tesirini icra etmiştir. İnsanların halklarına yabancı bir dille hitap etmeleri, yani halk ile insan arasına bir yabancı şeyinin sokulmuş bulunmasının ne kadar gayrı tabii olduğunu ancak onlar anlarlar ki, Alman medeni hayatının Luter'den evvel ve sonraki şekil ve muhtevalarını birbiriyle mukayese ederler. Luter, bu tercüme-yi namütenahi müşkülâtla pençeleşerek bitirebilmiştir. Kendisi diyor ki: «İncili saf ve sade bir Almancaya tercüme için çok uğraştım. Bazen öyle oluyordu ki, bir tek Latince kelimenin mukabilini bulmak için on dört gün hatta bazen üç, dört hafta arayıp soruyordum». İşte bu İncil tercümesinden sonradır ki Saksonya hanedanı ilk önce olarak Luter Almancasını resmen kabul ediyorlar. Luter'in şu «Alman Milletinin Asilzadelerine» unvanlı eserinden sonra, artık Almanca umumi bir mahiyet alıyor ve Latince ortadan büsbütün silinmeye başlıyor...

Luter'in kilise şarkıları dini ve ahlakı eserlerinin edebi kıymetleri hakkında mütalaada girişmemize zemin müsait değildir. Ne de bu devri edebinin diğer simalarından bahsedeceğiz. Zira bu devrin eserlerini rebabı kıymetlerinden ziyade

Alman diline olan tesirleri itibariyle ehemmiyetli görüyoruz. Yalnız şunu söylemekle iktifa edelim: Alman musiki dehalarının birincisi ve mafevka eltabii musikisiyle meşhur olan (Bah), üç asırdan fazla sürmeyen bu devrin sonunda bestelediği kantetler, pasyonlar ve oratoryularla bu devir edebiyi musikisiyle teganni ve hülasa etmiştir.

Üçüncü Haileydi Devir: Ehli salip cidalleri büyütüp de Avrupa'ya döndükten sonra Hıristiyan milletleri artık bir kütle teşkil edemedi. Ayrıldılar. İlk milliyetler böyle çıktı. Yukarıki devrin millet şairleriyle canlanan, hatta incelik zenginleşen Almanca, artık son ve mütakâmil dehalarını bekleyebilirdi. (Lesing), (Herder) ve (Klopştük), nihayet (Goethe) ve (Shiller) işte bu müstesna devrin başlangıcında geldiler ve Alman edebiyatı ile beraber dünya edebiyatına hiç görülmemiş bir inkişaf verdiler. Alman edebiyatının bu klasik devri yüz elli sene evvel başlar ve bir asır kadar Almanlığı ta gününden sarsaraktan hüküm sürer. Alman vatanperverliği ve Alman birliği, tarihlerini bu devire medyundur.

Lesing ile Klopştük'ün Alman edebiyatındaki vaziyetleri, tıpkı Rusu ile Volteir'in Fransız edebiyatındaki mevkiine benzer (Hakim Natan) müellifi Lesing de, Rusuda olduğu gibi akıl hakimdir. Halbûki(ud) lari (Rapsodin) eserleriyle ve bilhassa (Ma siyas) ı ile meşhur Klopştükte hakim olan yalnız ve yalnız histir. Pek kuvvetli bir haileci olan Lesing'in yanında Klopştük, daima genç kalan rebabîliği ile muasırını çok güzel itmam eder.

Alman klasik devrinin yalnız bariz simalarını zikir ile iktifa edeceğimizden vaktiyle pek cihanşümul bir ehemmiyete malik olan (Herder) hakkında uzun tafsilat verememek ıztırındayız. İlk edebi deha olan bu hakiki bediiyatçıda artık şekil meselesi kalmamıştır. Şiirde şeklini, yoksa mütezzi hayatımı önüncedir münakaşalarındaki noktayı nazarı, Goethe ve Shiller için de muktezaya olmuştur. (Lisanın Tekvunu) adlı âlimane yazılarında, lisanı ruhun bir parçası diye gösterir.

Şiirin yüksek ciltten bir hayat, yaratıcı bir ruh kuvveti olduğu Goethe ve arkadaşı ilk önce Herder'den öğrenmişlerdir. Fakat tuhafı şu ki, bu emsalsiz büyük adamın yazıları hep birer taslak, hep birer tecrübedir, bitirilmiş bir şey yoktur.

Goethe ve Shiller hakkında uzun tafsilata lüzum görmüyorum. Kari, tarihin ender getirdiği bu simaları tanır. (Faust) adlı felsefi eşarıyla meşhur olan Goethe'nin (Verter) yani içimizde okumayan kalmamıştır. Goethe âlim şümul bir istisnadır. Yalnız şiirleri değil fakat felsefe, hayat, ulumu tabiye hakkındaki yazıları büyük bir kütüphaneye sığmaz. Dahi, hayatın ve ilmin bütün sahalarında cevelan etmiş ve

geçtiği her yerde kalıcı bir iz bırakmıştır. Yalnız şunu söylemekle iktifa edip geçeceğim: Şito Tigaret filozoflarından meşhur Shtainer, bugün pek intişar eden (Teozofi) meslek felsefisini Goethe'nin felsefeyi kâinatı üzerine iptina ettirir.

En çılgın bir hürriyet muganniyesi ve (Wilhelm Tell) (Eşküyalar) muharriri Shiller uçşan ruhlardandır ki tarih mislini bilmem tanır mı? Alman idealizminin belki en büyük mümessili olan şair, bir kelime ile hülasa edelim ruh hürriyetini teganni için dünyaya gelmiş, bütün eserleri hemen hemen bu maksat için yazılmıştır. Şöyle bir iki satırla gözden geçirdiğimiz bu iki cihanşümul daha birbirinden daha iyi bilinsin diye şu teşbihe müracaat edeceğiz. Goethe, derin fakat sathı berrak ve durgun bir göle benzerse, Shiller coşkun fakat ahenkle taşan bir ırmaştır.

İşte Alman edebiyatında (Veimardori) diye maruf olan bu devrin sonlarında (Şelgal), (Novalis), (Ollant), (Fonten) ve (Fraytag) gibi bir alayı romancı ve şair yetişerek bu klasik ve onunla beraber romantik devri kapanmıştır. Büyük şahsiyetler, öyle zannediyorum ki, hep böyle idealist devirlerde çıkıyor. Nitekim bundan yarım asır evvel başlayıp klasik devri istihlak eden (Natüralizm) ve (Realizm), kâinatı ulu orta bir tenkitle başladı, lakin hakiki seciye namına birşey getirmedi. Bu cereyana (Hayinrih Hayine) pişşüva olmuştur ve bütün rebabîliğine rağmen seciyesizliği de moda ve numune haline koymuştur. Ondan sonra, daha taslakları artık birbirini veli ediyor, dehaya teabbüt artık en bayağı şeklinde bir adet oluyor (Suderman), (Gerhart Hauptmann) bu cereyan içinde yetişmişlerdir. En son zamanlarda (Wedekind), (Man) gibi şimdiki cemiyeti bütün çarpıklığı ile tenkit için aşkı vasıta tutan tiyatro ve romancılara kadar uzanan bu maddi mektep, eğer yirmi sene evvel ölen (Nietzsche)'nin, ancak şimdilerde tesiri görülmeye başlayan idealizmi ve Yunan klasiklerine rücu' darbesi ile sarsılmamış olsaydı, Natüralizm ve Realizm pek incek, hatta diyebilirim ki, sasadenerütik sahalardan başka bir cvelan dünyası bilmeyecekti...

Doktor Nizamettin Âli

* * *

ARUZA VEDA

Faruk Nafiz'e

İlk hasretiyle gençliğimin ilk elemeleri
 Ey paslı tellerinde gülen, ağlayan aruz,
 Ey eski dost, yâd edelim eski demleri,
 Mademki son seda ki dağıtmış, yorulmuşuz!

Anlat alevli bir çölün üstünde ansızın
 Billur sesinle hıçkırarak doğduğun günü!
 Bin bir diyarda bin bir ilahi güzel kızın
 Anlat nasıl terennümün inletti gönlünü!

Neydin gönülde, şimdi ne oldun, zavallı, sen?..
 Hıçkır benim de bari bu son gizli nale mi!..
 Timsalin asumanda ziyalarla işlenen
 Bir pembe gül mü, yoksa bir altın piyale mi?..

Akşam, guruba karşı tutan bir buhurdanın
 Hüznüyle şahit olma nihayet zevaline!
 İran yoluyla Zühre tacın, nağme kervanın_
 Şahane geldiğin gibi şahane git yine!

Biz şimdi başka bir yeni ahenge bağlıyız:
 Âşık sazıyla geldi erenler bu meclise
 Yalnız, bu gün senin gibi ölgünsadalıyız,
 Zira bu sazda parçalanır gülmek istese...

İncitmeden rübabını insafsız ellerin
 Zalim temaslarıyla zamanın sitepleri,
 Ah ayrılırken, inleyerek paslı tellerin,
 Ey eski dost, yad edelim eski demleri!...

Halit Fahri

Temaşa

CEZA

Müellifi: Biriyo

Nakilleri: Celal Sahir ve Ziya Beyler

(Nihal)ın (Simon) olduğunu unutarak (Cezayı) bir Türk eseri gibi muhakeme edelim. Telif asarı fukdanında lisanımıza nakledilen piyeslere lüzumu kadar ehemmiyet verilmelidir. Belki bu suretle onları, bizi tatmin edecek bir mecraya sevk etmek kabil olur. Celal Sahir Bey'in kıymeti edebiyesi her gece müsellim olduğundan biraz müşkülpesent olmakta da hakkımız teslim edilir. Bu eser için fazlaca Ziya Bey'in de refakati kalemiyesine müracaat ettiklerinden ona ayrıca ehemmiyet verdiklerini istidlal ediyor ve hislerimizi bütün samimiyetle bu satırla tevdi'e cesaret bulunuruz. İptida mevzuunu naklelelim:

Birinci perdede kendisini aldattığı için haremini öldüren ve bu vaka karşısında bir ihtilal dimağına maruz kalan Şevket Cemil aile erkânı ve doktoru huzurunda isticvap ediliyor. Zira hiç kimse meselenin künhüne vakıf değil. Beş erkeğin arasında cereyan eden bu perde uzakta görülen bir fırtına gibi bu aile başında bir felaketin dolaştığını bize hissettiriyor. En nihayet Şevket Cemil'in: «Onu ben öldürdüm» itirafı karşısında vakanın fecaatini bir kat daha takdir ediyoruz. Zira Nihal'ın, ölen validesinin hatırasını yaşanan bu kızın, mevcudiyeti elim bir noktayı istifham teşkil ediyor. İkinci perdede Şevket Cemil'i, Nihal'le bir seyahatten avdetde buluyor ve yalnız edebiyat aşkıyla çarpan bu baba kız ve kalbinin bize gösterilen hassasiyetlerinden derecelerde ıstırap çekmeye mahkûm olduklarını pekiyi takdir ediyoruz. Nihal'ın nişanlısı Nazım'ın pederi, maziye kurcaladığı için, bu izdivaca mümanaat etmek istemesi eski felaketi tazelediğinden şimdiye kadar Nihal'dan ketim edilebilen vakanın meydana çıkması ihtimali herkesi düşündürüyor. Üçüncü perdede Sevda ninesinin aguşunda her şeyi öğrenen Nihal bütün bekâret hissiyesinin verdiği isyan arzularıyla çırpınırken öldürülen kızın babası Muhsin Paşa kendisine Şevket Cemil'in kolları arasına atılmasını tavsiye ediyor. İlk perdenin sonunda: intikam, intikam diye bağırın Muhsin Paşa'nın tesiri altında Nihal'in kalbi fikirlerini yanıyor ve teselliye Şevket Cemil'in hissiyatında bulmak için ona doğru atılıyor.

Bu eserin lisanımıza naklinde yapılan şeyin yalnız isim ve mahal taşıyırından ibaret kalması bize pek ne kâfi geliyor. İlk perdedeki gibi mahrem bir aile felaketinin sureti hali araştırıldığı zaman aile erkânını daha birlikte görmek isterdik. Bu perdenin

aslında yalnız erkekler arasında cereyan etmesiyle elde edilmek istenilen maksada bizde önceler kadın ilavesiyle daha ziyade muvaffak olunabilir zannederim.

Nihal'ın tahsilinin pederinin sayine iştirak edebilecek bir mahiyette olmasına pek itiraz etmek istemem. Zira o derece tekâmül etmiş hanımlarımızın mevcudiyetini bildiğim gibi yalnız edebiyat ile meşgul babalarda tanırım. Olsa olsa bizde baba ve kız arasında böyle bir müşareketi kalemiyeye taaccüp edilebilir. Bir de eserin aslında en güzel rollerden biri olan Seyfiye Mücri eserin naklinde en gayri tabiiolan bir şahsiyettir. Bilmem ada muhitinde de olsun böyle bir Ahmet Efendi bulmak kabil midir? Tarz temsiline gelince eser Nihal ve Şevket'in omuzlarına yüklü. Eliza Binemeciya Hanım ve Raşit Rıza Bey o yığın ne kadar ağır olursa olsun altından kalkabileceklerini bir defa daha gösterdiler.

Selim Nüzhet

* * *

İHYAYI ASAR

Ey gül sana bir nazire ile har mı olduk
Didar ki baktıksa günahkâr mı olduk
Ey çarh ne var da bu kadar minneti mucip
Devrinde senin yoksa hükümdar mı olduk

Ey sürur ve elem ne bu serkeşliğe bais
Damenine düşmekle sana bar mı olduk
Ağyar siyahkâra nedir arzı muhabbet
Bilmem yine şayesteyi azar mı olduk
Bu lertzeyi cansuz nedendir dilimizde
Avni yine hicrana giriftar mı olduk

Avni Merhum

* * *

Kadın

KADIN VE MODA

Mantolar: Mantolar geçen senekilerin hemen hemen aynıdır yalnız garnitürlerde ve kumaşlarda tabii bir fark görülüyor. Kollar da geçen senekilere

nispetle pek, pek çok geniştir. Kürkten mantolar ise oldukça geniş ve yumuşaktır. Zaten bu sene her şeyi yumuşaktır. Kışlık elbise olarak kapları da nazar dikkate almak lazımdır. Fakat bizler için kap biraz ziyade nazar dikkati celp oluyor. Bununla beraber hiç güzel durmuyor. Belleri gösteren veya omuzlardan biraz bolca düşen mantoları her halde tercih etmeliyiz. Hem kapların modası pek çok devam edemez. Hâlbuki bu sene yapılacak bir mantoyu gelecek sene hatta ufak tadilat bile yapmadan giymek mümkündür. Nitekim geçen senelerde bu sene cüzi bir ilave veya tashih ile giyilebilir.

Elbise: Bu yaz başlamış ve devam etmiş olan düz elbise modası bu kış da devam edecek ve etmeye başladı bile.. Hanımlara pek münasip gelen bu şeklin bizde bu kış değil hatta gelecek yazda devam etmesi şayanı temennidir. Bunlarda da mantolarda olduğu gibi garnitür, kumaş farkı var. Kimi bluzların bir kısmı diğerinden biraz farklıca veya büsbütün başka bir şekilde yapılıyor. Kimi etek hiç olmazsa bir tarafı kısaca diğer tarafı uzun yahut bir tarafı (Drape) gibi diğer tarafı düz (eşarp)lı veya fiyonklu yapılıyor. Kısa kollar dar, uzun kollar ise pek geniş yapılmalıdır. Koyu renk elbiselerde uzun kolların üst tarafları yarılarak içinden elbisenin kumaş veya garnitürleriyle hem ahenk, açık, güzel bir renk kurdele gösterilirse çok zarif olur. Düğün elbiselerinde kuyruk pek modadır. Eteklerin darlıkları geçen seneler gibidir. Hatta tayyör etekleri biraz daha dar gibi gözüküyor. Bunun sebebi pek bol olan tayyör eteklerinin arasında (Jop)un kayıp olarak pek dar gözükmesi olsa gerektir.

Bir de elbise intihabında kumaş ve şekil intihabı en mühim bir meseledir. Eğer bir elbise, bir insana yakışmazsa kendi güzelliğini de tamamen kaybeder. Bu suretle ne elbise güzel durur, ne de elbiseyi giyen insan diğer kimseler üzerinde iyi bir tesir bırakabilir. Şişman olanlar daima açık renk elbise zayıflar ise koyu renk elbise giymelidirler. Çünkü açık renk kumaşlar vücuda sarılırken vücudun hututu asliyesini biraz küçük gösterir ve vücudu tamamen göstermezler Hâlbuki koyu renk kumaşlar (Yani küçük olmayanlar) vücudun bütün hattını iyice tespit edeceğinden şişman gösterirler.

Ve bu sebeple zayıflara şayanı tavsiyedir. Bundan başka kumaşların yüzde de yaraşması nazarı dikkate alınmalıdır. Birde zayıf olanlar model intihap ederken vücutlarının yan kısımlarını şişman gösterecek olanlarını yani yanlarında birçok kumaşlar ve garnitürler bulunanlarını, şişmanlar ise bilakis kalçalarında ve yanlarında hiçbir ziyadelik olmayan modelleri intihap etmelidirler. Uzun elbiseler umumiyetle ince gösterir. Elbise bedenleri pek aşağıdan konulmakta devam ediyor.

Bu sene yazın yapılmış olan güzel ipekli elbiseleri bu kış da manto altında ve ev içerisinde giymek pek kabildir. Bu suretle yazlık elbiselerden hem istifade edilmiş olur hem de gelecek sene, modası geçmiş fakat yepyeni olmakla beraber belki artık giyilmesi mümkün olmayan bir elbiseniz kalmış olmaz. Çünkü gelecek yazın ne modalar doğuracağını şimdiden kestirmek mümkün değil. İhtimal bu seneki elbiseler ufak bir tadille veya hiç tadilatsız gelecek senede giyilebilir, ihtimal hiç giyilmez. Fakat bu kış ve gelecek yaz moda her halde hâlâ İspanyol eşyası, Çin işleri ve kurunıvastı devrine ait modeller gibi şeylerden mülhem olmakta devam edecektir.

Garnitürler: Organdinya, fay ve ta fena kumaşlar üzerine garnitür olarak en ziyade kurdele kullanılıyor. Dantelânın pek moda olduğundan birçok bahsetmiştim. Elbiseye uyacak her renkte dantelâ kullanılabilir.

Saç Tuvaletleri: Koyu bir çıksız saçlarda moda olmuştur. Baş ve saç tuvaletlerinde de İspanyol modası hâkimdir. Düz alabrus saç, biraz geri konmuş sade bir topuz ve yüksek bir İspanyol tarağı; son baş tuvaletinin hududu asasiyesi işte budur. Tabiaten kıvrıcık veya (Ondulla) olan saçlarda aynı suretle tuvalet yapılıyor. Mamafih saç düz olsun diye ıslatarak kıvrıcıkları kayıp etmek lazım değildir. Şakaklardan uçları biraz ileriye doğru kıvrık bir miktar saç çıkarılabilir. Topuz gerek toparlak gerek yelpazemsi kullanılabilir. Kesik saç modası çocuklarda baki kalmakla beraber büyüklerde yavaş yavaş kayıp olmaktadır. Çocuklarda da düz (Alabrus) saç modadır. Bukle yapılmış çocuk saçlarına pek nadir tesadüf ediliyor. Çarşaf başlarını pek alçak koymak pek güzel duruyor. Eski zamanın kabarık ve yüksek başları artık fena gözükyor.

Ayakkabıları: En ziyade giyilen ayakkabılar yüksek botlarla dekoltesi kapalıca olan iskarpinlerdir. İnce levikenz önce moda olmakta devam ediyor. Yalnız kırmızı deriden yapılmış alangala iskarpinlerde alangala topuk yapılıyor. En ziyade görülen deriler siyah lostrin, kırmızı vidale, siyah videdir. Mamafih düğün elbiseleri için umumiyetle atlas ayakkabı (Elbise ile hem ahenk olmak şartıyla) her çeşidi çok kullanılıyor.

Seniye Servet

* * *

93 MUHAREBESİ HATIRATINDAN

O cihetle Vedinin muhafızı ve asakiri şahanenin kumandanı Faruk Behçet Refik saadetli İzzet Paşa hazretlerinin inzımmatı ile ahaliyi mevcudatın erkânı ve ayanı memleketin uleması mahsusen hükümet dairesine Halep ve davetle: (İşte düşman askeri aheste aheste ilerliyor. Pellona'nın da ne hal gasp edeceği malum değildir. Çerkezler umumin firar ediyorlar. Asakiri şahanenin adedi az ise de azim ve himmetleri kavidir bizim de zaten vazifeyi memuriyetimiz kaleyi hakanı ve kaleye iltica eden ahaliyi muhafazadan ibarettir. Bu miktar asker ise müsteniden binasrillahi Teâlâ mükellef oldukları şu vazifeyi mukaddiseyi ifaya maa ziyade kifayet eder. Binaenaleyh bir neferimiz sağ kaldıkça kaleyi hakaniyi düşmana teslim ve arz ve namus devlet ve ahaliyi paymal etmeğe rıza göstermemiz ademi alelihtimaldir. Bu sebeple inşallah düşman hiçbir vakitte bize zaferyab olamaz. Fakat memleket mahsur olabiliyor. Evler yanar yıkılır. Düşman bizi dereceyi nihaiyede tazyik eder. Eceli gelenler dahi olur. Hâsılı harbin ve bahusus mahsurunun mesaibi çoktur. Bununla beraber yiyecekten içecekten yana asla muzayakamız yoktur. Lakin içimizde harbin işbu şedaid ve mesaibine dayanamayanlar da bulunabilir. O makulelerin zayıf kalbi ise başkalarına da sirayet eder binaenaleyh bu şedaid ve mesaibe tahammül edebileceğini gözlerine kestiremeyenler daha balkan yolları açık iken evlat ve ayalini alıp çıkıp gitsin. Sonra şöyle böyle demesin kalacak olanlar dahi biiznillah Teâlâ her türlü zafer ihtimaliyle beraber ölüme tevtini nefis ederek ve burada düşmanın kollarıyla haşır u neşr olsak bile memleketi düşmana verip de arz padişahîyi paymal etmemizin ihtimali olamayacağını bilerek ve bu surete razı olduğuna söz vererek kalsın) yolunda Abdu Rakim Elhuruf tarafından uzun bir nutuk irat edildikten sonra binlerinde serbestane ve ahrarına icrayı muzakarât için cemiyetin riyaseti ilam ilmen müftüyü belde faziletli Mustafa Hamdi Efendi'ye tevdi kılındı. Hitabeti mezkure ayan ve ulemayı beldenin habı gafletten uyanırcasına nazarı dikkatlerini açarak badii emirde cemiyeti bir pahtı hayret istila etmiş ise de müftiyi mumailiyyin ki talakat lisanını ve hüsnü beyanını ihsan dahi işitse hayran ve feranındisar ihtisas olurdu (Biz bu ahit ve misaki ta bezmi eleste vermişizdir. Bir edibi lebibin dediği gibi her kabzayı haki bir şahidin cevher canına bedel olarak bize miras kalan ve fethi hakaniden beri henüz bekriyle mahfuz olup derkenar ağyar ölmeden revî istinkâf ve istiğna gösteren bu kaleyi metini ki arzı osmanidir, tedavül iade-i edadan hıfz ve hirasate can ve başımızı feda ederek çalışacağız.)

Sırrı Paşa

Fen

GARİBÜ'Ş-ŞEKİL BİR CANAVAR

Fransa'nın cenubunda kâin (Avinion) şehrinde bir madam kurt kafalı ıstakoz kuyruklu bir çocuk doğurmuştur. Çocuk hazık bir doktorun mesaiyi fevkaladesi sayesinde otuz sekiz gün yaşamıştır. Bazı kimseler bu acayibü'l-şekil canavarın bu kadar gün beri hayatta bırakılmış olmasına bile kızarlar. Fakat mademki bunun anası babası insandır, bir insan muamelesi görmesi muktezayı adalettir. Onun için otuz sekiz senede yaşasaydı, doktor onu yaşatmaya mecburdu. Şimdi bu canavar hastanenin müzesinde muhafaza edilmekte imiş. Birçok gençler bu asırda geldiklerine ve rahat yüzü görmediklerine pek pişmandır. Fakat madam için asrımızda yaşamak ne büyük nimet olmuştur!.

Düşününüz ki eğer bu madam bundan altı yüz sene evvel geleydi çocuğun kafasının, vücudunun şekillerine göre muhtelif cinste canlarla münasebet gayrı meşru'a da bulunmakla itham edilecek ve çocuğuyla beraber yakılacaktı. Yahut bundan yirmi beş asır evvel Isparta'da yaşamış olsaydı Ispartalılar böyle hileli bir tenasülden muğber olarak tekessür nüfusu men' edeceklerdi. Çünkü Ispartalılar uzun uzun münakaşalara kapılmayarak ıslahı nesli beşer için ne gibi tertibat alınması lazım geleceğine vakıf edilir. Bu meseleyi böylece git gide büyüyebilir: herhalde çocuğun annesini Allah saklamış.

Doğruluğu Ölçülemeyecek Nazariyeler

Alman hikmetşinaslarından (Aynştayn) in son keşfi matbuat ve fen erbabı arasında pek büyük gürültülere sebep olmuştur. Çünkü (Aniştayn) tarafından irad edilen bu yeni hikmet ve makine kanunu şimdiye kadar mevcut birçok kanunları alt üst etmektedir. Bu kanuna nazaran hal atalette bulunan bir kilo gram sıkletindeki bir cisim saniyede (260,000) kilometre suretle tahrik edildiği takdirde sıkleti tezauf ediyormuş.

Bilmem (Jules Verne)'in (Seksen Günde Devri Âlem)'ini okumayan kimse kalmamıştır: Binlerce kilogram sıkletindeki bir tren müthiş bir uçurum üstüne kurulmuş çürük bir köprüden geçmek mecburiyetinde kalır. Köprü trenin sıkletine katiyen tahammül edemeyip çökecektir. Bunun için (Jules Verne) şu çareyi buluyor: treni köprüden bir kilometre geriye getiriyor ve oradan olunca suretiyle tahrik ediyor. Bu suretle tren köprüünün üzerine geldiği zaman ancak bir tüy kadar ağırlığı hamil

oluyor. Tren bu suretle köprüyü bir şimşek suretiyle geçiyor. Hatta (Jules Verne) romanın diğer bir kısmında eğer treni kâfi derecede suretle tahrik etmek mümkün olsaydı uçurumun köprüsünü bile atlabileceğini ilave ediyor. (Jules Verne) ile (Einstein) bir noktada birleşiyorlar. O da ecsamın sıkletinin tehalüfünde. Yalnız (Einstein)'e nazaran bir cisim ne kadar seri giderse o kadar ağırlaşmakta (Jules Verne)'e nazaran sureti nispetinde hafifleşmektedir.

Bugünkü gemiler tribünle işliyorlar-artık buharla gemi işletmek devri geçti. Çünkü buhar makineleri verebilecekleri azami kudreti vermişlerdir. Yani muayyen hacimde bulunan bir buhar makinesi silindirdi, pistonu rekazganiyle artık en fazla kuvve-i mehanikesini vermek gayesine gelmiştir. Şimdi hacmen daha küçük, fakat kuvve-i harakiye itibariyle daha kuvvetli makineler icat edilmiştir ki tribünnamıyla yâd edilirler. (Resmi müracaat) bugün yüz bin beygir kuvvetinde karışık sistemde öyle tribün vardı ki en büyük harp gemilerinde kullanılmaktadır, mamafih son zamanda tribünlerin de fevkinde makineler icat edilmiştir: dizel motorları. (Resmi müracaat) bunlar tribünlerden küçüktür ve kuvveyi mekanikileri pek faiktir. Dizel motorları ham yağ ile işlerler. Mamafih öyle görünüyor ki istikbalde motorlar petrol veya petrolden çıkan yağlarla işleyecektir. İşte onun içindir ki büyük devletler dünyanın en zengin petrol membalarına tesahup için azim rekabetlerde bulunurlar.

(Manyatizma)-İspritizma

Manyatizma ve İspritizma meselesi;elyevm bununla meşgul olmak arzu veya ihtiyacını herkese hissettirecek kadar mühimdir. Mamafih tetkikatı amikaya müstenit bir ihtisas veya salahiyetle bahsedebilecek olanlarda pek enderdir. Bunun içindir ki hatta oldukça vakıf olanlar bile Manyatizma ve İspritizmanın aynı şey veya bir birinden pek az farklı şeyler olduğunu ileri sürürler ve yahut İspritizmaya has olan hadisatı manyatizma ile karıştırdıkları gibi birine muhtes olan hadisatı diğerine aitmiş gibi gösterirler. Her ikisinin mahiyeti ve tezahüratı hakkında beyan mütalaa etmezden evvel tarihinden bahsetmek müfit ve lazimedden olmak itibariyle bugünkü makalemde manyetizma tarihinden başlamayı münasip gördüm.

Eslaf; bugün manyetizm ismi altında mulahhas hadisatın çoğunu «Sihir» name altında tanımışlardır.

Bu hadisat Keldaniler, Hint Brahmanları, Mısır kadim papazları, Yunan kadim papazları tarafından malum olmuştur.

Bilhassa ilk cemiyeti insaniye hayatına ait hadısatı meşhureyi, kendi mesleklerinin ananâtı mukaddesesini halen de muhafaza eden Hint Brahmanlarının hâlihazırda yaptıkları birçok ameliyatlar; bu gün İpnotizm ismi altında müdevven nazariyatın eskiliğini gösteren delillerdir. Böyle olduğu gibi eski Mısırlıların Seraplis mabedi dâhilinde emrazı asabiye nin harikulade görünen şifalar elde ettiklerine dair olan kanaatleri hiç şüphesiz İpnotizmanın tezahüratına müstenittir. Tarihimizden takriben üç bin sene evvel yazılıp Şabas tarafından 1860 tarihinde tercüme edilen bir Papirüs üzerinde bugün İpnotizm ismini verdiğimiz şeyin sur tabikiyesi pek etraflı olarak yazılmıştır.

Ahlaki ve ananâtı kavmiyenin tebeddülü veya barbarların soltu ile insanlar; bazı hadısatı tabiye nin has ve netayici hakkında öğrendikleri şeyleri unutmuş ölümlerine rağmen karunu vustada bütün Avrupalılar bile İpnotizmayı gayri iradi bir hadıseyi maraziye olarak telakki etmişlerdir. Kurun-ı vusta tarihine karışmış sihirbazlar tarihi bundan başka bir şey değildir. O tarihlerde sihirbazlıkla meşgul laied insanların hemen hepsinin bazı esrarı acibe, gece bağışmalarına iştirak iddiası itham olunmalarına cümlesinin hipnotizma telkinatı tesirine maruz kalmış oldukları şüphesizdir.

Rönesans devrinde bu hadısatı tetebbu' edenlerin serfirazı meşhur cüzviyet «Feradrik Sipre» dir. Bu zat kendi memleketinde sihirbazlıkla mahkûm kadınların hepsinin dinlese bile ekseriyeti azimesinin mücrim olmadan ve tamamen masum olarak mahkûm edilmiş olduklarını iddia ederken «Yemin ile teyit ederim ki sihirbazlıkla itham edilerek mahkûm edilen zavallı kadınlara siyaset kâh yolunda refakat ederken kendilerine isnat edilen cürümden gayri mesul olduklarına kanaatim var idi. Muasırlarımdan hissiyatı diniyelerinden şüphem olmayan iki münekkit zatın da aynı kanaatte bulduklarını bilirim» demiştir.

Eski âlimler; bütün müktesebatı ilmiyelerini daima esrarı perdeleriyle ihata ederek neşretmişler ve kurunu vusta akvamı da hipnotizmin bazı hadısat ve tezahürat mühimmesini bilmeksizin bunların tesirine tabi kalmışlardır.

Alman etibaasından «Mesmer» eslafının vakıf olduğu ve esrar perdesi ile örttükleri hakayıkı fenniye yi o zaman mevcut teamüle rağmen bütün halka ayan beyan gösteren ilk âlimi cesurdur.

Bu zatı müktesebatını bütün vuzuhuyla ilan etmiş ve müktesebatını hayvaniye nazariyesini de eslafın kemali ehemmiyetle halktan gizlediği esrar perdesinden 'arı

olarak göstermiş ve esrar olarak saklanmış malumat maziyeden istihraç ettiğini ilandan çekinmemiştir.

Bu nazariyenin mebunu aleyh olan el zinciri, baket, gözlerin tespiti, temas, gayri muntazır gürültüler gibi vesaiti tatbikiye hep o eskiden esrar diye tanıtmış olan malumatın birer birer izharıdır. Yalnız mesmer dahi mıkmatıstı hayvaniye nazariyesini ortaya koyarken «Maddeyi uzviye üzerine ruhu hayvaniyenin bir tesir ve nüfuz azimi» olduğunu izah etmemiştir.

Viyana tıbbiyesinden 1765 tarihinde mezun olan Mesmer en evvela nücum-ı semaviyenin zevi elhayat ecsam üzerinde bilavasita bir tesiri ve bu tesirin gayri kabil vezni seyalat ile vaki olduğunu tetkik etmiş ve eslafının bu nazariyesini esas tutarak tetabuatına devam etmiştir. Bundan bir müddet sonra on altıncı asırdan evvel ve sonraki zamanlarda bazı hükemanın iddia ettikleri gibi mıkmatıs ve bir levhayı medeniyenin vücudu insaniye teması ile istihsal edilen harikulade şifalar nazar dikkatini celb etmiş ve muasırından Cizvit papaz «Hel»in mıkmatıs ianesiyle insanlar ve hayvanlar üzerinde istihsal ettiği netayici tetkik ederek bu suretle nücumun o gayri kabil vezni seyalesinin uzviyeti hayvaniye üzerindeki tesiri gibi vücut hayvaniyi tatbik ve temas ettirilen mıkmatısın da bir seyaleyi mıkmatısıye tesirini haiz olduğunu iddia etmiştir.

«Hel»in gittikçe ehemmiyet alan tecrübeleri netayıçten cesaret bulan mesmer bazı adımların aynı şeraiti dâhilinde diğer adımlar üzerinde tesiri mıkmatısîni iddia etmiştir. Nasıl ki bazı hayvanat su içinde iken düşmanlarından halas olmak için suya bir siyah mayi' itlak etmek suretiyle tahlisi nefes ediyorlarsa bazı adımlarda sırf kendi iradeleri dâhilinde olarak elleriyle, gözleriyle neşrettikleri bir seyaleyi mahsusa ile başka insanların uzviyeti üzerinde bir tesiri hükmi ika' ettiklerini ortaya atmış ve gerek hayvanata, gerekse insanlara has olan bu seyalenin aynen mıkmatıs tesirini haiz olduğunu söylemiştir.

Bu efkârıyla Viyana'da birçok itirazata hedef olan mesmer 1770 tarihinde Paris'e gelmiş, arzu ve idare tahtı tesirinde bir seyelanın uzviyeti hayvaniyeden tereşşüh etmesi nazariyesini daha kuvvet ve vuzuh ile meydana koymuş ve uzviyet-i hayvaniyeden mütereşşih seyala ile seyelayı mıkmatısıyenin aynı şey olduğu hakkındaki itikadına istinaden 1779 senesinde bugün bile mazlum ve ekseriya gayri kabil izah görünen ve fakat o zaman pek büyük bir ehemmiyet ve şöhret iktisap eden «mıkmatıs-i hayvaniye» nazariyesini ilan etmiştir. O suretle ki bu meslekte kendisine piro olan telamiz ve ahlaki; daima tasavvur edilip hiçbir zaman madde olarak ispat

edilmeyen bu seyalanın mevcudiyetini izah eden hadisatı ve tezahüratın heyeti mecmuasının ibaret olan bu mesleğe «Mesmerizm» namını ita eylemişlerdir. Mesmerizm bidayette pek büyük bir şevk ve merak ile taraftar bulmuş ve hatta on altıncı Lo'ay, Paris tıbbiyesi müdürü «Delon» gibi azim-i müruc ve tilmizlerinden olmuşlardır. Yavaş yavaş muarızlar çoğalmaya başlamış ve meslek pek büyük itirazata hedef olarak 1784 senesinde tecarübi fenniye ve tetkikatı amike icrasına akademiden memur edilen bir heyet; Mesmerizm nazariyesinin istinat ettiği hadisatın cemiyet, ahlaki umumiye ve sıhhati maddiye üzerinde tehlikeli olmaktan maada taklit ve kuvveyi tahayyüliye mahsulü olduğunu ilan etmekle muhalefetin aldığı kuvvet ve şiddetten tevahhuş eden mesmer bir sene sonra Paris'i terk ile İngiltere'ye geçmiş ve orada birçok seneler bir istirahat içinde geceli gündüzlü mesaisinin semeratını iktifat ettikten sonra Viyana'da avdet ve 1815 senesinde vefat eylemiştir.

Mesmerizm nazariyatının ilim ve fen namına kemali şiddetle tel'in edildiği zamanlarda; 1785 senesinde aslen Sicilyalı bir Yahudi, şarlatanlığıyla bütün Avrupa saraylarını teshir eden ve ismi aslisi olan «Jozif Bilsamo»'den ziyaden «Kont Aleksandır Dokakliyostro» unvanı altında maruf serseri o zamanda malum ve mudevven hikmeti tabiye, kimya havarikini, avam nezdinde mestur ve mahfi kalmış ulum-ı saireyi, efkarı batile, efkarı umumiye telakkiyatı haricinde kalmış bütün acayibi de mezc ve ilave etmek suretiyle mesleğin ihyası ve tatbikatı yolunda kemali gayretle faaliyette bulunarak vasi' mikyasta maddi intifa'larda bulunmakta iken birçok dolaşıklı işlere karıştığı için 1787 tarihinde hapse ilka ve bir sene sonra Roma'ya nefy edilerek orada akıbeti elimesini bulmuş ve bu suretle bu serserinin bu vadideki faaliyeti mahdut bir zamana münhasır kalmış idi.

Bütün muhacamat ve muhalefete rağmen nazariye tamamen ortadan kalkmamış, fen namına büyük bir mücadele ile beraber temik-i tetkikata say' birçok adımlar bulunmuş ve hep bu mesleğin teşebbütünden olarak 1784 senesinde marki markidopüyse kör seyir filmenam sun'i, 1787'de Liyonlu peteten daülcumüt sun'i nazariyatını ortaya atmışlar. 1810'da General Novaza Berlin'de ve 1814'te Paris'te akademide seyir filmenam ve mıknatısı hayvaniyeye ait mesainin müzakaratına riyaset ediyordu.

Aynı tarihlerde Hint brahmanlarının usulu tenvime ait tatbikatını Hindistan'da vazih ve hakiki bir şekilde tetkike muvaffak olan papaz «Farbe» seyyal mıknatısıyi efkar ve manyetizma havarikın mahsul tahayyül olduğunu iddia etmekte idi. Mamafih ne efkarı ne de iddiaları ile nazariyeyi iptal edememişti ve bilakis sahip

salahiyet muallimler darülfünunlardamıknatısı hayvaniye nazariyatını resmen tedris ediyorlardı.

Favassak nam âlimin ısrarıyla 1826 tarihinde Paris akademisi kırk sene evvel nazariyenin butlanı iddia eden heyet raporunun tekrar tetkikine karar vererek âlim şehir «Hossun» un riyaset ettiği ikinci bir komisyon tetkikat ve tettebbuatı amika neticesinde mıknatısı hayvaniyeye ait hadisat-ı hükmiye ve ruhiyenin sıhhate kanaat getirmiş ve ancak tatbikatta suistimallere meydan vermemek üzere o da gayri kafi telakkilere müstenit olmak şartıyla bazı kuyut-ı tahdidiye vazini teklif etmiş idi.

Mamafih bu komisyon dahi tetkikatı sırasında tecrübeye maruz bırakılan bir şahsın hile ve desiselerine aldatarak hakiki ve vazih olan müşahedatı arasında bilahare hipnotizmanın terakki ve tettebbunda meşum yanlışlıklara sebebiyet veren bazı esasat vazı' etmişti.

1837 senesinde «Beren» isminde genç bir tabibi basiret ve kiyaseti tezaüfi nazaratı keşf ve istihraç esasatine tıbben mıknatısı hayvaniyenin hakikatini ispat edebileceğini akademiye karşı iddia etmiş ve akademiye huzurunda muddasını teyit edememekle akademiye mıknatısı hayvaniyenin adı bir tezvir olduğunu ilan etmiştir.

«Bordan» isminde bir zat ortaya çıkarak mıknatısı hayvaniye ianesiyle karanlıkta gözlerinin muaveneti ölmeden bir kâğıdı okuyabilecek olana üç bin frank teberru edeceğini ve bunun için üç sene mühlet verdiğini ilan etmiş ve müddetin hitamında akademi artık fimabe't ne manyetizmayı ve ne de manyatizurların mediyetini tetkik etmeyeceğini ilan eylemiştir.

1843 tarihinde Jak Bret isminde Mancestirli mahir bir mücerreb, dahi bir müşahit ve cerrah eski nazariyatın iğlakına mani olarak bilakis hakikatin tebarüzünü ispat eden tecarübünü ilan, asabi uyku ve ipnotizm nazariyatını fennin tespit ve bütün müşahedatını kısmen asabi uyku kısmen de mıknatısı hayvaniye namı altında tasnif etmiştir.

1858 tarihinde Bordolu doktor «Azam» Breyt tarafından mesret nokatı tetkik etmiş doktor Vepo, Broka, Vemznoy, kloki, follen gibi bugünkü fen tıp müessisleri olan e'azimin inzimam muavenetiyle iki sene zarfında Paris'te yaptığı tetkikatta Breyd'in tettebbu'undan kaçan noktaları da ayrıca tespit etmeye muvaffak olmuştur. Her ikisinin de tetkikatı fenniyeyi ciddiyesi namesine, Demarka, Dovvul, Rişe gibi iclayı rical fen tarafından tetkik edilmiş ve fakat Mesmerizm, seyri filmenam suni, da'ül cumüt suni, asabi uyku, Bredizm ve hipnotizm denilen şeylerin cümlesinin aynı

şeyi veya aynı şeyinin teferruatını ihtiva eden anasırdan mürekkep olduğunu ve nazariyatı hakikiyeyi fenniyeye istinaden bütün bu şeylerin fi mabed sahayı fenniyete intikali ve bu intikali ispat şerefi bilhassa Şarko, Bernihaym, Liyabol, Liyajova gibi müderrisin ilim ve fennin tesis ettikleri mektebe aittir.

Doktor: F.

TARİHİ BİR MANZUME

Kanunnameler, seyahatnameler, hatırat gibi matbu', heykeller, kitabeler, meskukat misüllü mehkuk eserler nasıl tarihin mehazını teşkil ediyorlarsa şair ve nazımların bir vakayı ve yahut cemiyetin hal ve şenini tasviren meydana koydukları şiir ve manzumelerde bazen öylece tarihe mehaz olurlar. Hatta bu gibi manzumeler bazen o derece canlı, tarzı telakkiyi göstermek itibariyle o merteye ehemmiyetli olurlar ki müverrihler; bunlardan yüzlerce eser mütalaa eylemiş kadar müstefit olurlar. Yahya Bey'in, Kanuni Sultan Süleyman'ın Şehzadesi Mustafa'nın feci akıbetini musavver mersiyesi bu maddeye pekiyi bir delil teşkil eder. Şairin metrukatı meyanında ahlaka terk etmek üzere vücuda getirip arzusu hilafetinde olarak hali hayatında ve yazdığı hemen hemen ukbunda her tarafa yapılan bu manzume o kadar müthiş bir tesir hâsıl etmiş idi ki vakanın başlıca amillerinden biri olan ve hadisenin vukuunu müteakip pek ziyade sarsılan mevkiini tahkim için Kanuni tarafından feda edilmek mecburiyeti hissedilen Rüstem Paşa; tekrar iadeyi itibar edince şairi sırf bu şiirinden dolayı öldürmeye teşebbüs etmiş ve fakat ihtiyar padişahın âdemi muvafakati üzerine canına kıyamamış idi. (Mersiyeği görmek ve bu babda fazla tafsilat almak isteyenler «Maktul Şehzade» unvanlı eseri acizaneme müracaat buyursunlar) «Nedim» in şiirleri de bize bu gün Lale Devri'ni tek mil anıtlarla yaşatmıyor mu? «Tevfik Fikret»in (Sis) i Abdülhamit idaresinin esasını, (Doksan Beşe Doğru) İttihat ve Terakki meşrutiyetinin ruhunu birkaç satır içinde büyük bir vuzuhla göstermiyor mu? Bunları görecek olan ahlak ve onların içinden yetişecek müverrihler bunlardan şüphesiz pek ziyade müstefit olacaklar ve eserlerine mehaz ittihaz eylemekte müsaveret göstereceklerdir.

Bizim; bu defa nazarı karine arz ettiğimiz bu manzume Yahya Bey'in mersiyesi, Nedim'in, Fikret'in asarı şiiriyesi derecesinde olmazsa bile herhalde büyük bir ehemmiyeti haizdir. Vezir Hızır Paşa'ya hocalık etmiş ve talebesinin rütbeyi aliyeye mazhariyeti üzerine himaye edilerek saft sancağı velhassa defterdarlığına nasip edilmiş olan «Yusuf Efendi» bu manzumesinde bize defterdarlar tarafından

irtikap olunan suistimalatı ve fenalıkların örtülmesi için defterler üzerinde yapılan tahrifatı pek açık bir lisanla gösterdiği gibi lahzanın halini, ve memurunun oradaki vaziyetini de gösteriyor. Nazım'ın müşahedeye atfen verdiği bu malumat nazar dikkate alınırsa manzumenin kıymeti bir kat daha artar. İşte manzume:

Hamd ol Allah u Teala'ya kim oldur sitar

Setr eder masiyetin kimki eder istiğfar

Hem salâtıyla selam ola Resulullah'a

Enbiya hayline izzetle kim oldur salar

Dahi ashabına ve âline kim anlardır

Şeref dinle hem eşref eşraf-ı kibar

Devleti daim ola padişahı İslam'ın

Reh-i din içre odur ümmete şimdi serdar

Hızırı saniyi zaman evvelki Hızır paşadır

Şimdi devletle odur asaf-ı cemşit-i vakar

Bu gemine dahi bir çaker idim yanında

Halvet-i şemine pervane idim leyl ü nehar

Sayesinde erişip devletle lahzaya

Saffet sancağı ile etti beni defterdar

O sefa uçup murg-ı safa-yı dilimiz

Sancağı sancu olup defteri hem başıma dar

Vasıl oldukta ki her semti tetebbu kıldım

Vakıf oldum döneli semtine anın ne ki var

Geldiğimde getirip cümle defterlerini

Açtılar kurdular önümde edip cümle karar

Evvela defterine baktım anın dikkatle

Gördüm uymaz rakamı birbirine cümle kaşar

İmna Bakiyi tefrikle tasnif etmiş

Eylemişler nice mahsulü irade inkâr

Dediler defterimizdir bize bahr-i erzak
Sana da hâsıl olur bunda menafi' bisiyar

Hayli bahrinin eğer olduk ise gavvası
Sedef hane doludur sana da hisse çıkar

Badban et hayli hem kalem kizb-i sütün
Bu pe git bad-ı hava ile hemişe yürü var

Gerçi defterleri hep dil-keş ve defteri matbu'
Serv-i azade gibi gördüm anı bi berg ü bar

Mabadı var

* * *

SIRIKLA ATLAMA

Sırıkla atlama spor atlayanlar içinde en ince bir çalışmayı mecbur kılan bir spordur.

Eski zamanlarda sıırıkla atlamalar yalnız askeri bir mahiyette icra edilir, bir dereyi ve dolanı bir mani aşmak için yapılırdı.

Asrımızda Amerikalılar sıırıkla atlamayı tekemmül ettirdiler. Yalnız sıırıkla atlamayı değil, alelumum atlamalarda Amerikalılar bir tarz doğurdular. Klasik usul ile Amerikan usulü beyninde fark olmakla beraber Amerika tarzın suhuleti klasiğin rekoru kırmıştır. Olimpiyatlarda profesyonel maçlarda İstil Amerikan tarzında atlanıyor ve atletlerde bu usul tarzında çalışıyorlar.

Sırıkla atlamada pek üstelik lazım olduğundan bu işe pek az kişi salık oluyor. Hakikaten spor atletiklerde çalımını itibariyle, pek sevimli olan sıırıkla atlamadır.

AMERİKALI ŞAMPİYON “FOS” NASIL ATLIYOR

Sırıkla atlamada sporcu yüksek atlamalardan değil alçak atlamalardan talimlerini yapmalıdır. Sırıkla atlamanın yegâne idmanı alçak suretle mani aşmak ve çalımını ibda' etmektedir. Sporcu çalımını ibda', asap ve adale kuvvetlerini tenmiye, tereddütsüz kabil inkisar ve zayıf olmayacak bir irade ile takviye ederse mesele hallolunmuş demektir.

İrade kuvvetinin sıırık atlamada mühim mevki' vardır. Alelumum sporlarda bu kuvvetin mevkiyi mühim ise de sıırıkla atlamada daha faal ve metin olması lazımdır.

Bazı mütehassıslar, spor muharrirleri sıırıkla atlamada «Bambo» nun şu kadar santimetre dâhilinde tutulacağını, hız alma ve mesafesinin şu kadar olması lazım

geleceğini ileri sürüyorlar. Bu netice tespit edilemez. Her şahıs kendi çalımına göre mesafeyi de sevk tabii ile intihap eder.

Amerikalı «Fos» «Anors» olimpiyat oyunlarında dört metre dokuz atlamış ve dünya rekorunu girmiştir. Sporcularca malum olduğu üzere olimpiyat rekoru ile dünya rekoru arasında fark vardır. Çünkü profesyonel rekor ayrıca tespit edilmektedir. Mesela; «1866» den beri sılıkla atlamann rekoru bir veci atı milletler ve rakamlar beyninde ilerlemiştir.

Sene	Metre	Milliyeti	
1866	3,04	Veler	İngiliz
1868	3,21	Miçel	"
1874	3,22	Vozporn	"
1877	3,27	Gel	"
1878	3,27	Treşin	"
1881	3,43	Gey	"
1891	3,43	Vatson	"
1898	3,66	klap	Amarikan
1904	3,69	Gonder	Fransız
1905	3,74	"	"
1906	3,78	Roy	Amarikan
1908	3,81	Kok	"
1908	3,85	Cilber	"
1908	3,90	Dereyi	"
1910	3,93	Sükut	"
1912	3,98	Gardiner	"
1912	4,02	Raghit	"
1920	Olimpiyat «Anors»	Fos	"

Baladaki cetvelde görülüyor ki, sılıkla atlama Amerikalıların eline geçer geçmez büyük bir terakkiyi tedrici ile yükselmiştir. Amerikan istilnik daha canlı hareketlerini göstermek için Anors olimpiyatlarında birinciliği kazanan «Fos» un atlayış çalımlarını her devreye göre korkusunu çizmek ve bastırmak mecburiyetinde kaldım.

«Fos» dünya rekorunu bu tarzıyla kırmıştır. Sılıkla atlamalarda kolların, azalatı zuhuriye, sadriye, bilhassa hareketi intifaiye devrinde büyük bir kuvvet ve

kudret gösterecek olan adalet-i batniyenin resanet ve metaneti lazımdır. Adalat-ı idmanla gayet çabuk ve elastiki bir şekil almalıdır.

Sırıkla atlamalara memleketimizde sporcularımız çalışıyorlarsa da, pek alakadar bulunmuyorlar.

Bu sevimli spora gençlerimiz çalışsa çok iyi olur. Hoş şimdilik bizde rekor mevzu bahis olamaz.

M. Sami

* * *

İktisat

NAKİT VE KAMBİYO

Günün en mühim meselelerinden birini ve belki de birincisini kambiyo bahrani teşkil ediyor.

Kambiyo ne demektir? Bugünkü buhranındaalluk eylediği manada kambiyo muamelesi demek: muhtelif memleketler arasındaki duyun ve matlubatın çek, police, havale name ve esmalı ile tesviyesi demektir ki gayesi de mümkün olduğu kadar aradan nakli nukut muamelesini ve masrafını hafz ve kasır eylemektir. Kablel harbe ait olmak üzere bir misal ile meseleyi izah edelim. Dünyanın her tarafı ile olduğu gibi İngiltere ile de münasebeti ticariyette bulunuyoruz. İngiltere'ye mal göndeririz, İngiltere'den mal getirtiriz. Bugünkü mütedavil tabiriyle ithalat ve ihracat yaparız. Şu suretle bilfarz İstanbul Londra'ya borçlanır, bilmukabele Londra'da İstanbul'a borçlanır. Muayyen bir tarihte bu borçları müteakiben birer milyon lira farz edelim. Yani İstanbul ticari, Londra'daki ticari bir milyon lira borçlu, Londra'da İstanbul'a bir milyon lira borçlu.. Kambiyo muamelesi ortada yok, farz edecek olursak, ne yapacağız? İstanbul'daki tüccar bu bir milyon liraya belîğ olan borçlarını aynen ve bilfiil nakit, daha doğrusu altın olarak çıkınlara koyup İngiltere'ye göndermeye ve İngiltere'deki tüccarda aynı muameleyi yapmaya kalkışacak olurlarsa bu paraların nakliye masrafı, sigorta ücreti ve arada tavassut edecek olanların komisyonu olarak İstanbul lira başına -bilfarz- bir kuruştan bir milyon kuruş, yani on bin lira nakli nukut masrafı vermeye mecbur olduğu gibi o bir taraftan Londra'da ayrıca on bin lira tediye etmeye mecbur olur. İşte bu masrafa mahal kalmamak üzere araya kambiyo muamelesi girer. Bankalar -daima ahvali adiyeden bahsediyoruz- binde birden iki buçuğa kadar gayet cüzi bir komisyon ile aradaki düğün ve matlubatı takas ve mahsup etmeyi derahitte ederler küçük, bolca, havale name ve emsali evrak ve senedat ile bu mahsubatı da bil muhabere icra ederler. Bu suretle bilfiil nakli nukut

muamelesine meydan bırakmadıkları gibi bu nakli nukudun icap edeceği binlerce lira masrafı da kasr ve hazf eylerler. İşte kambiyo muamelesinin hedef ve gayesi de bu nakli nukut muamelesini ve masarifini mümkün olduğu kadar haddi asgariye indirmektir.

Fakat iki memleketin duyun ve matlubatı her zaman böyle müsavi düşmez. Alekser bir memleket diğerine nazaran az çok medyun ve zimmetdar bulunur. Bu takdirde kambiyo, borçlu memleket aleyhine yükselir, yani zimmetdar memleketin parası düşkündür, denilir. Bilfarz bizim paraya nispetle İngiliz lirasının kıymeti (110) kuruştur denilecek olursa Londra'ya borçlu olduğumuz zaman İngiliz lirası pahalır, yani (110) iken (25,110), (50,110), (75,110) kuruş olur. Zira bizim piyasada İngiliz lirasına talep çoğalır. Aksi hal vaki olarak İngiltere bize borçlandığı taktirde isterlin ucuzladı denilir ki bu halde de İngiliz lirası (75,109), (50,109), (25,109) kuruş olur. Zira bu zamanda arzı çok olup talebi azalır. Şu (110) kuruşunda çıkmasına inmesine bir hat vardır ki o da bilfiil nakli nukut masrafı ile mukayyet olarak misalimizdeki İngiliz lirası için yüzde bir kaddı yani İngiliz lirası yüzde birden fazla ne aşağı inebilir, ne de yukarı çıkabilirdi. İşte bu yüzde bir hadde de (gold poend), yani «haddi zeheb» derler ki kambiyo bu hadleri aşamaz. Aştığı taktirde tüccar yüzde bir buçuk, yüzde iki bir masrafla çek, police ve yahut başka bir senet satın alacağına yüzde bir masrafla doğrudan doğruya altını çıkına koyup daim memlekete göndermeyi daha muvafık bulur ki akıl ve menfaat de elbette bunu icap eder.

Teferruat ve levahakından tecrit edildiği halde şekli basitiyle kambiyo muamelesi budur. Fakat bütün şu izahat bir kayıt ile mukayyet ve maşrutur ki o da iki memleketçe esasi ittihaz edilmiş olan paraların kıymet itibariyle yek değerine müsavi olmasıdır. İngiltere ile münasebet ticariyemizde esas olan para kablel harp müteakabilen altın olduğu için bu kayıt müsavatta mevcut idi. İşte iki memlekette birinin ve yahut ikisinin esas ittihaz ettikleri miyar nakit şu süratle müsavi ve daha doğru bir tabir ile altın olmaz da araya bir farz bugün olduğu gibi mecburi tedavül kâğıt para girerse o zaman şu yukarıda izah eylediğimiz hadisat, baştan aşağı alt üst olur. Ve mesele bu takdirde kamilen başka safhat dahilinde cereyan eder. Bugün de bu hal vakidir. Yani hem sterlin hem de Osmanlı parası kâğıt olmuştur. Şu taktirde kambiyo ne gibi şerait dahilinde temevvücate uğrar, şimdi de bunu tetkik edelim:

Bunu da anlamak için evvel emirde «nakit» ve «evrakı nakdiye» ne demektir, buna bakalım: nakit öyle bir metadır ki insanlar alım ve satım fiyatı şekli altında bu

metaı bilittifak mübadelelerine vasıta ittihaz eylemişlerdir. Beşeriyetin hali hazırında da asıl nakit gümüş ve altındır ve daha ziyade altındır. «kâğıt para» ya gelince: icabında madeni para ile yani en doğru manasıyla yine altınla ya devlet kasalarından ve yahut banka kişilerinden başa baş kabil tebdil olmaya nakit demektir. Memleketteki madeni paranın yanı başında bu evrakı nakdiyede kendine mahsus ve her halde altından daha dün bir kıymetle tedavül eder. Çünkü bu kâğıt paraları devlet sırf itibar maliyesine müsteneden ortaya çıkarmış olduğu için kıymetleri de o devletin itibar maliyesindeki dereceyi kuvvete göre ya çok veya az düşkün olur. İtibar malı ise mensup olduğu devletin siyasi, iktisadi, mali, içtimai, hukuki... Hülasa hatır ve hayale gelir gelmez bin türlü esbabın tahtı tesirindedir. Bu esbap ve avamile göre evvel emirde evrakı nakdiyenin her gün belki her saat geçirdiği tahavvülatı kıymiyedir ki aynı zamanda kambiyo da hassas bir barometri gibi güne gün tahavvülata öğretir. Çünkü dâhili mübadelette olduğu gibi harici mübadelette de mal, mal ile mübadele olunur. Şu itibar ile harice olan borcumuza mukabil, üzerindeki kıymet muharreresi ile evrakı nakdiyeyi icabına altın diye yani tamam kıymetine malik bir mal diye veremeyiz. Versek de almazlar, onun için bu evrakı nakdiyeyi ya aradaki az çok farkı kendi zararımıza kaydederek altınla mübadele edip harice altın göndereceğiz ve yahut altınla kâğıt arasındaki farkı kambiyo mutavasitlarına veya herhangi bir bankaya tediye edeceğiz de borcumuzu o suretle tesviye eyleyeceğiz. Böyle buhranlı zamanlarda ise hemen daima altında ihracı tahtı memnuniyete alındığı için kambiyo mesailinde en ziyade mütedavil olan ikinci şekildir, yani altınla kâğıt arasındaki farkın mutavasitlar ve bankalarca kambiyo fiyatı arasına sokulmasıdır. Bu esbaba binaendir ki kâğıt, kıymetten düştükçe, kambiyo sükûta uğrar. Ve bu sükûtun, yukarıda bahsettiğimiz o «haddi zeheb» ile artık hiçbir türlü kayıt ve alakası kalmaz. İşte hali hazırda kambiyo buhranının başlıca menşei budur.

Diğer taraftan ithalatın ihracata derece derece galebesi de kambiyo buhranını bilhassa teşdit eder bir amildir. Çünkü bu takdirde külliyetli miktarda borçlanan memleketten daha fazla miktarda altın aranır. Şu suretle bu madenin kıymeti biraz daha yükselir. Yükseldikçe evrak-ı nakdiye kıymetten düşer; düştükçe hemen şimdi söylediğimiz esvaptan dolayı kambiyo şemet aver bir devir ve teselsüle tapan daha başka bir sükûta uğrar ve yuvarlandıkça yuvarlanır.

İzahatı sabıkayı icmalen 18 Teşrinievvel 1921 tarihiyle Londra kambiyo piyasasını bazı paralara hasrederek borcunu arane ediyoruz:

	Kablel harp Başa başa	18 Teşrinievvel 1921
Dolar	4,86	3,93
Frank	25,22	54,67
Mark	20,43	677,50
Belçika frangı	25,22	55,35
Lira	25,22	100,50

Baladaki cetvel şu suretle okunmalıdır: Bir İngiliz lirası vaktiyle (4,86) dört dolar seksen altı santime alınırken 18 Teşrinievvelde (3,93) dolarla alınabilmek mümkündür. Yani sterlin dolara nispetle düşmüştür. Kezalik bir sterlin vaktiyle (25,22) franga alınabilirken yukarıki tarihte ancak (54,67) frankla alınabiliyordu. Yani İngiliz kağıdı franga nispetle hayli yükselmiştir...ile ahirihi. Vaktiyle (110) kuruş etrafında bir fiyatla bizim paramızla bir İngiliz lirası tedariki mümkün iken bugün yedi yüz kuruştan fazla vermek lazım gelir. Kablel harp (24) kurun kadar bir meblağ ile elde edilmesi mümkün olan bir sterlini de 10 teşrini evvel 1921 tarihinde tedarik etmek için tam (11,790) kuruş verilmek lazım geliyordu.

30 Teşrinievvel 1327

Namık Zeki

* * *

İKİ ATEŞ ARASINDA

Komedi 3 meclis

Eşhas

Sadık Efendi 45 yaşında

Nusret 28 yaşında

Nebile 25 yaşında

Ebe

Hizmetçi

Sahne

Bir salon. Mefruşat alelade. Küçük bir masanın üzerinde telefon makinesi mevzudur.

Birinci meclis

Sadık - Nebile - Nusret

Sadık-Avdetimi mahsus haber vermedim: sebebi, evvela birdenbire sizi söndürmek istedim. İkincisi sık sık vuku bulan şimendifer kazalarını aklınıza getirirsiniz de yolda gelirken beni merak edersiniz diye düşündüm.. İyi, siz söyleyiniz bakalım, nasılsınız? Ben yokken nasıl vakit geçirdiniz?

Nebile-Hep seni düşündüm. «bu gün tiftik almak için Ankara'nın filan köyüne gitti, bugün cumadır, nasıl vakit geçiriyor, acaba bizi düşünüyor mu? » dedik, durduk.

Sadık-Ankara'da olsun, köylerde olsun, nereye gittimse hep sizi hatırladım. Bana bu dört ay seyahat bir sene gibi geldi. (Nusret'e) iyi, sen nasılsın bakalım, Nusret? Sende bir neşesizlik görüyorum.

Nusret-(Kendini toplayarak) Bilakis, dayı.

Nebile-Senin gaybubetinde mağazanın işleri Nusret Bey'in üzerine yüklendiği için çok yoruldu da neşesiz gibi görünüyor. (Nusret'e) değil mi?

Nusret-Evet, evet. Ne kadar olsa işlerde dayım kadar tecrübem olmadığı için sıkıldım... Fakat dayı, ben de sizi biraz zayıflamış görüyorum.

Sadık-Amma yaptın ha!... (Nebile'ye) Sahih zayıflamış mıyım, Nebile?

Nebile-Çehrenden öyle anlaşılıyor... Gözlerin biraz çukura gitmiş, etrafi siyahlanmış.

Sadık-(Bir aynaya bakarak) Vakıan... Biraz çehrem değişmiş ama... Hani genç yaşta bir hovarda olsaydım halimden şüphe edilirdi ama... Ah, elbette ellisine yaklaşmış bir adam uzun bir seyahat eder,gittiği yerde han köşelerinde sevgili, şefkatli hareminden uzak, yapayalnız kalırsa rahatsız olur, hastalanır, zayıflar...

Nebile-Hasta falan olmadın ya, inşallah?

Sadık-Hayır, merak etme! Yalnız sensizlik beni sıktı.

Nebile-Ben de sensiz çok sıkıldım.

Sadık-Nusret seni eğlendirmedim mi?

Nebile-Bazı geceler bana roman okurdu.

Nusret-İşlerden vakit bulsaydım gündüzleri bile okuyacaktım.

Sadık-Kim bilir ne heyecanlı, cinayetli romanlar okumuşsundur.

Nusret-Bilakis yeni usul romanlar... Edebiyat...

Sadık-Zavallı Nebile! Bu zorunluluklar kim bilir seni ne kadar üzmüştür!

Nebile-(Önüne bakarak) Ne çare! Katlandım. Sensizlik...

Sadık-Bundan sonra ben sana daha ağır başlı eğlenceler bulurum... Hele dur, senin için aldığım hediyeleri getireyim. Evvela bu ağır hediyeler ile seni memnun etmeye başlayacağım. (gider)

İkinci Meclis

Nebile - Nusret - Sonra hizmetçi

Nusret-Az kaldı bir falso edecektik, Nebile..

Nebile-(Şiddetle) Bana Nebile demekten seni men ederim, bana yenge diye hitap edeceksin!

Nusret-Bu inkılâba sebep?

Nebile-Sebep, hakkın değil... Kocam seyahatte iken sen bana özünce yazılmış şiirleri, romanları okuyup bir dakika heyecanımdan, zaafımdan istifade ederek şımarttın, bana Nebile dedin, yüzüğümü gıcıkladın. Az kaldı ayağım kayacaktı,beni bir kez daha sürükleyecektin. Hamdullah olsun kocam geldi, kurtuldum. Artık senden nefret ediyorum!

Nusret-(Meyusane) Ya !.. Ben ise neler düşünüyordum.

Nebile-(Nefretle) Bin şeytanlık, bin rezalet, değil mi? (Ağır bir tavırla) Haydi efendi haydi, sen git de onları başka yerde ara. Kocasına,kocasının muhabbetine sadık olan bir zevceyi iğfal edemezsin...

Nusret-Demek oluyor ki ben sana romanları, şiirleri okurken senin tebessümlerin, heyecanların yalan imiş!

Nebile-Öbür korkulu rüya idi, uyandım. Ben artık bunun sözünü etmek değil, düşünmek bile istemiyorum...Eğer sen de unutmuyacak olur isen hakkında hayırlı olmaz. Haydi çek arabanı, küçük bey.

Nusret-Demek kalbinden çıkarıldığım gibi evden de çıkacağım!

Nebile-Ona ne şüphe!

(Bu esnada hizmetçi kız gelir)

Hizmetçi-Hanım! Ankara'dan bir ebe hanım gelmiş sizi görmek istiyor.

Nebile-Ebe Hanım mı? Ne münasebet?

Hizmetçi-Ne cevap vereyim?

Nusret-Belki dayım onu Ankara'da tanımıştır da.

Nebile-Benim ebelik bir işim yok ama gelsin bakalım.

(Hizmetçi gider)

Nusret-Şu dayım çok ihtiyatlı bir adam! Her bir ihtimale karşı ebeyi dokuz ay evvel tedarik ediyor!..

Nebile-(Şiddetle) Söylediğin sözün ne terbiyesizce bir söz olduğunu bilmiyor musun küçük bey?

Nusret-Anlıyorum. Bundan sonra ben size ne söylesem sözlerim batacak... Ben ise sizi bir an incitmek istemem.

Nebile-Öyleyse beni rahat bırak da işine git.

Nusret-Gidiyorum. Sizden güzel bir ders aldım. Kadınlara hiçbir vakit itimat caiz değilmiş.

(Süratle gider. Biraz sonra ebe hanım gelir.)

Üçüncü Meclis

Nebile - Ebe

Nebile-Buyurunuz, ebe hanım. Efendi beyi mi görmek istiyorsunuz?

Ebe-Hem efendiyi, hem hanımı...

Nebile-Efendi şimdi gelir, içeride biraz işi var. O gelinceye kadar ne söyleyecekseniz bana söyleyebilirsiniz.

Ebe-Hanım nerede? Ben asıl onunla konuşmak için geldim..

Nebile-Hanım mı? Hangi hanım?

Ebe-Sadık Efendi'nin haremi hanım! Ben onlardan evvel Ankara'dan İstanbul'a gelmiştim.

Nebile-(Taaccüple) Onlardan evvel mi?

Ebe-Evet Sadık Efendi Ankara'dayken mağazasının yerini tarif etmişti. Bugün mağazaya gittim. Geldiklerini söylediler, bu evi sağlık verdiler, ben de hanımla görüşmek için geldim.

Nebile-Siz Sadık Efendi'yi Ankara'da mı tanıdınız?

Ebe-Evet, haremi Rana Hanımı tedavi etmiştim.

Nebile-(Gittikçe hayreti artarak) Haremi Rana Hanım mı?

Ebe-Sizden iyi olmasın; şen, şuh, edalı, işveli bir kızcağızdır...

Nebile-Zannıma kalırsa siz yanlış yere geldiniz, ebe hanım!

Ebe-Tüccardan Sadık Efendi'nin, tiftik tüccarı, Ankara'ya gidip gelen Sadık Efendi'nin hanesi burası değil mi?

Nebile-Burası!

Ebe-Rana Hanım, haremi burada değil mi?

Nebile-Haremi burada ama Rana Hanım burada değil!.. (Şiddetle ebeye giderek) hem bu Rana Hanım kim oluyor?

Ebe-Ah, kızım! Birden bire ödümü koparttın.. O nasıl yüzüme bağıriş!

Nebile-(Aynı şiddetle) Söyleyiniz, bu Rana Hanım kim?

Ebe-Ah kaç defa söyleyeyim, Rana Hanım Sadık Efendi'nin haremi! Sadık Efendi Ankara'ya geldiğinin haftasında onunla evlendi. Kızcağız üç ay sonra bir çocuk düşürdü...

Nebile-(Heyecan ve şiddetle) Çocukta düşürdü öyle mi?

Ebe-Altıntopu gibi bir oğlancık! Hanımı ben tedavi ettim... Sizin bunlardan haberiniz yok mu?

Nebile-(Oturup ağlayarak) Bu kara haberi sizden aldım.

Ebe-Demek oluyor ki sizden saklamışlar. Bilseydim ben de söylemezdim.

Nebile-(Ağlayarak) Söylediğiniz çok iyi oldu, aldatıldığımı öğrendim ben ise aldanmak için ne kadar kendimi sıkıyordum!

Ebe-Siz Sadık Efendi'nin nesisiniz, hanım kızım?

Nebile-Zevcesiyim.

Ebe-Kaçınıcı?

Nebile-Birinci!

Ebe-Demek üstünüze?

Nebile-Evet üstüme.

Ebe-Vah! Vah!... Sizin gibi fingirdek bir karısı varken Sadık Efendi'nin bu yaşta bu haltı etmesi...

Nebile-İki gözleri kör olsun!

Ebe-Rana bir ateş, sen bir ateş bu iki ateş arasında bu ihtiyar kör olmaz da ne olur?

Nebile-Ne mi olur? (Azimle) Daha ne olmasını bilmek ister misin, ebe hanım? (Şiddetle yerinden fırlayıp telefona gider) Alo! Alo!.. Orası mağaza mı?... Nusret Bey'i telefona çağırınız... Nusret sen misin?... Bu akşam mutlak bize gelsene affettim. Dayın üstüme evlenmiş, ben de üstüne!..

(Telefon muhaberesi devam ederken perde iner)

Kadıköy 35 Teşrinievvel Sene 327

İbnürrefik Ahmet Nuri

* * *

Yarının Hediyelesi

Gelecek Perşembe tevzi ediliyor 250 liralık ikramiye

Yarının dördüncü nüshasını takdim ediyoruz. Karilerimize her ayda bir itasını vaat ettiğimiz hediyelere ait kuralar bu ayın sekizinci Salı günü kâtibi adil huzurunda çekilecek ve kazanan numaralar Teşrini saninin onuncu perşembe günü intişar edecek olan beşinci nüshamızda ilan edilecektir.

Tediyat aynı günde, yani Teşrini saninin onuncu perşembe günü başlayacaktır. Ancak karilerimizin kura isabet eden nüshaları idarehanemize getirmeleri lazımdır. Kesilip gönderilen numaralar makbul değildir.

* * *

Müdür-i Mesul: Suphi Nuri

Ali Şükrü Matbaası

Aydınlık

Birinci ikinci üçüncü ve dördüncü nüshaları intişar eden bu mecmua memleketin en ciddi bir meslek mecmuasıdır.

Aydınlık gençliğe bilhassa fen ve dimağ işçilerine hitap ve memlekette çalışan ve terleyen uzuvların refahı gayesini istihdaf eden ve kadınlığın ciddi yükselişlerle içtimai vezifelerini ifaya kadar olabilmesini gösterir samimi bir mecmuadır. Karilerimize mütalaasını tavsiye ederiz..

* * *

Fransızcadan Türkçeye

Lügat-i Firaz

Cepte taşınır 14000 lügati havidir fiyatı 30, 40, 50 kuruştur Babıâli Caddesi'nde Firaz Ticarethanesi.

* * *

Musiki Meraklılarına

Babıâli Caddesi'nde Vakit Matbaası ittisalindeki köşede 85 numaralı dairede birinci katta güzide musikişinasların taht-ı idaresindeki dershane her nevi saz tedris olunur. Evlere muktedir muallim ve muallimeler gönderilir. Cemiyetler için mükemmel saz heyeti teşkili deruhte olunur. Eski ve yeni şarkıların hatasız notaları yazılır. Hanımlar ve beyler için hususi günlerde fasıllar tertip edilir.

Ayrıca namdar bir dans muallimi tarafından hanelerde yeni ve eski danslar talim olunur.

* * *

Katran-ı Ali Haydar

Alelumum öksürüklerde ve bronşit hastalıklarında nafi bir devadır. Her eczanede bulunur.

Deposu Babıâli Caddesi Ali Haydar Eczanesi.

* * *

Ali Haydar Müshil Şekeri

Kemal-i emniyetle istimal edilebilir. Her yaşta kullanabilir. Şişesi 15 kuruş, her eczanede bulunur. Deposu Babıâli Caddesi'nde Ali Haydar Eczanesi'dir.

* * *

Ali Haydar Diş Mecunu

Diş macunlarının en alasıdır. Büyük kutusu 35 küçüğü 20 kuruştur. Her eczanede bulunur. Deposu Babıâli Caddesi Ali Haydar Eczanesi 394

* * *

Balsamin-i Ali Haydar

Cilde taravat verir. Yüzdeki çatlakları izale eder. Şişesi otuz kuruştur. Deposu Babıâli Caddesi'nde Ali Haydar Eczanesi'dir.

* * *

Necati Diş Suyu

Dişler, ağzın taharet, sıhhatini temin eder. Çürük dişlerden mütevellit teaffünatı izale eder. Dişleri temizler beyazlatır diş meraklılarına şayan-ı tavsiye olan bu mühim müstahzarın şişesi otuz kuruştur bir tecrübe kâfidir her yerde bulunur.

* * *

Rekabet kabul etmez fiyatlardan istifade ediniz.

Londra, Paris ve Roma'da birinciliği ve en büyük mükâfatı kazanan (Hasan Kuvvet Şurubu) müstahzırı Hasan Bey'in eser-i tertibi olup en muattar çiçeklerden ve esanslardan mürekkep.

* * *

Moda Terzihanesi

Teveccüh ve takdirlerinin müntedarı kaldığımız muhterem müşterilerin fart-ı memnuniyet ve hoşnudisiyle tefahur eyler ve işbu nimet-i rağbet ve teveccühü bir gayret-i şükran ile hüsn-i telakki eyleyip fiyatlarımızı daha ziyade tadil ve hizmetlerimizi tazif eylediğimizi muhterem beylere arz eyleyiz.

Eminönü'nde Selanik Bonmarchesi karşısında Moda. Telefon: İstanbul 637

* * *

Dergâh

On beş günde bir kere intişar eden bu mecmuanın 13. sayısı çıkmıştır. İsmail Hakkı, Falih Rıfkı, Ahmet Haşim Beylerin musahabe ve makaleleri, Ali Mümtaz, Necmettin Halil, Emin Recep Beylerin manzumeleri ve daha birçok güzide genç imzalar vardır. Edebiyat meraklılarına tavsiyeyi vazifeden addederiz.

* * *

Doktor Feyzi Ahmet

Adem-i iktidar, kansızlık cilt, frengi, bel soğukluğu, prostat hastalıklarını en son usul üzerine mahremane ve katiyen verem, ısıtma gibi bulaşıcı hastalıkları dahi keza hususi usul ve aşılarla esaslı bir surette ve mutedil şeraitle tedavi eder.

* * *

Demirkapı'da

Kemal Bey Sineması

Ayasofya civarında

Alemdar Sineması

Sirkeci'de

Ali Efendi Sineması

* * *

Dişler terakkiyat-ı fenniye ve usul-i cedideye tatbikan ve elektrik ile tedavi olunur.

Diş Tabibi Mehmet Rifat Paris Darülfünunundan mezun

Babıâli Caddesi'nde kapalı fırın karşısında.

* * *

Üsküdar Ahali-i Muhteremesine

Diş Tabibi Naci İbrahim

Üsküdar'da İskele Caddesi'nde Manifaturacı İbrahim Efendi'nin Kanaat Mağazası fevkindeki daire-i mahsusasında bilumum diş hastalıklarını tedavi etmektedir. En fenni ve en yeni usul üzere korunur. Fiyatlar gayet mutedildir.

* * *

Arif Zeki Terzihaneleri

30 senelik müessesesi-i İslamiye'dir. Taksit ile dahi muamele yapar Yeni Postane civarında ve Lora Hanı ittisalinde. Telefon İstanbul 1717

* * *

Üsküdarlılar Okusun

Yevmi ecza piyasasını Çarşıboyu'nda Uncular Sokağı'nda Salih Necati Eczanesi'nden öğrenmeden reçetelerinizi yaptırmayınız. Fosfatin 35 Vişi 30 Yanus 30 Hint Yağı Kapsülü 7,5 Asma Şiringa 200 Fosfatlı Bira Hülasesi 55 Katran Hakkı 35 her yerden ucuz.

* * *

Ali Asgar Tebrizi ve Şeriki

İstanbul'un en büyük ve en mükemmel İslam müessesidir. Her nevi kâğıt ve kâğıda müteallik eşya kalem vesairenin muazzam deposu, Marpuççular da Ali Asgar Tebrizi ve şeriki mağazasıdır.

Telefon numarası: 1080

* * *

Muhterem Hanımlarımıza

Her ne isterseniz ve beğenirseniz ipekli, yünlü, çorap, mendil, fanila, pamuk, keten, canfesler, çarşafıklar vesaireyi Meydancıktaki Yeni Postane Caddesi'nde Ali Rıza Efendi'nin mağazasında bulabilirsiniz.

Telefon: 2073 İstanbul

* * *

Abone Şeraiti		
Memalik-i Osmaniye		Memalik-i Ecnebiye
520	Senelik	570
270	6 aylık	300
150	3 aylık	160
İlan ücreti (<i>İleri</i>) idaresiyle kararlaştırılır		

* * *

Şark ve İslam âleminin en çok satan ve her şeyden bahseden yegâne büyük gazetesi

İLERİ

Türk ve İslâm âlemi içinde "*İleri*"yi tanımayan yoktur. Matbuatımız arasında bu gazetenin meslek ve mişvarı münferittir. "*İleri*" her günkü vukuat ve hadisat hakkında karilerine en doğru ve en yeni malumat verir. İhtisas makalatını, milli hikâye ve romanları fevkalade ehemmiyetli addeder. "*İleri*"nin resimleri, harita ve karikatürleri fevkalade mükemmeldir.

Eğer cidden istifade etmek ve öğrenmek isterseniz, "*İleri*"de her cuma, Ahmet Tevfik ve Kamuran Sırrı Beylerin fen; Seyfi, Sami ve Eşref Beylerin spor;

Cumartesi, Emine Sümeyye ve Güzide Şefik Hanımefendilerin "Kadınlık" makalatıyla Sadrettin Celal, Ali Nizami ve A. Cevdet Beylerin "İşçilik" makaleleri;

Pazar günü Selim Nüzhet Bey'in "Temaşa Âlemi" ile İbrahim Necmi Bey'in "Edebiyat Musahabeleri";

Pazartesi yine "spor" ile Namık Zeki Bey'in "İcmal-i Mali ve İktisadisi";

Salı günü Atullah Tarık Bey'in "Hafta Sohbeti";

Çarşamba günü Giridi Ahmet Saki Bey'in "Mahkeme Huzurunda"sı;

Perşembe günü Abdülhak Şinasi Bey'in mecmualar, kitaplar, ve muharrirler hakkındaki tenkidi makalelerini okuyunuz.

Bundan maada "*İleri*"de Ethem Ruhi Bey'in (Bulgaristan Esrarı)'na dair silsile-i makalatı ile her iki günde bir milli hikâye ve her vakit iki muhtelif milli roman tefrikaları vardır.

“İleri” Heyeti

“İleri” zevat-ı atiyenin muavenet-i tahririye ve kalemiyeleriyle bu mükemmeliyeti arz etmektedir:

Sermuharriri: Celal Nuri ve Muammer Raşit Beyler

Heyet-i tahririye ise; Suphi Nuri, Ali, Behçet Kâmi, Ahmet Cemalettin, Galip Daniş, Tahsin Fazıl, Cevat Gültekin, Aziz, Hasan Âli, Halil Lütfi, Osman Hamit, Namık İsmail, Haydar, Kemal ve Behçet Beylerden ibarettir.

İLERİ

Mesleği, mündericatı, resimleri ve heyet-i tahririyesi ile bütün Şark'ın yegâne büyük ve ehemmiyetli gazetesidir.

* * *

Celal Nuri Bey'in

Külliyat-ı asarı İleri Matbaası'nda perakende olarak satılmaktadır.

* * *

775 Kuruşa Hazır Paltolar

Adres Yeni Postane civarında ve Lora Hanı'nda üçüncü katta M. A. Zeki Terzihanesi.

* * *

Piyedol Hamdi

Ayak Tuvalet Pudrası

Yaz ve kış mevsimleri için ayrı ayrı fevaid-i derunundaki tarifede münderictir. Bilhassa hanımefendilere tavsiye olunur.

Deposu: Sirkeci'de Halep Eczanesi'dir. Fiyatı 25 kuruştur.

<h1>Y A R I N</h1>	Numara 5 10 Teşrinisani 1337, 1921: Perşembe
	İdarehane: Babıralı Caddesi'nde İleri Matbaası İdarehanesi Telefon: İstanbul 1785 Sayısı 10 kuruştur
Haftalık ilmi, edebi, içtimai resimli mecmua Müdür ve sermuharriri: Suphi Nuri	

MÜNDERİCAT

Mefhumun Öldürdüğü Adam
Toprağın Sesi
Alacakaranlık
Kutadgu Bilig Meselesi
Ahmet Emin Bey
Şark'la Garp Birleşecek mi
Ezelden
Komşunun Udu
Hukukî Mahfili
Celal Nuri Bey
Temaşa Âlemi
Suda Halkalar
Anadolu'nun Davası
Vesait-i Nakliye
Anadolu Türküsü
93 Muharebesi
Tarihi Manzume
Güzin Hanım'a Mektup
Spor
Manyetizma
Kuvvetli Delil
Kalbinde İstedğim Yer
Gazel
Olanlar bitenler, mükâfat neticesi

İsmail Hakkı
Namık İsmail
Hasan Âli
İbrahim Necmi
Yarın
Vedat Bekir
Kâmuran Âli
Leyla Hanımefendi
Giridî Ahmet Saki
Yarın
İbrahim Necmi
Faruk Nafiz
Namık Zeki
Ali Nadir
Halit Fahri
Sırrı Paşa
Yarın
Emine Sümeyye Hanım
M. Sami
Doktor R. F.
Ercüment Ekrem
Günahkâr
Avni merhum

Dikkat:
MÜKÂFAT
Neticeler mecmuanın içindedir

Ali Şükrü Matbaası

OLANLAR, BİTENLER

Biz öyle zannediyoruz ki her hafta "Olup Bitenler" serlevhası altında bu sütunlara geçirdiğimiz şeyler hakikaten olup bitenlere aittir. Hâlbuki hakikatte olup bitenleri görmek şöyle dursun, çok defa sezme bile kabil değil. Onlar kendi köşelerinde, kendi esrarlı muhitlerinde, kendi bildikleri gibi olup bitiyorlar; biz onların ne olurken, ne de biterken farkına varamıyoruz. Hani eski masalarda kafalarına sihirli bir külâh geçirerek kimseye görünmeden yer yer dolaşan ve her istediği köşeye sokularak herkesin ahval ve esrarına vakıf olan insanlar varmış; kabil olsa da elimize öyle bir külâh geçirse... O vakit kimbilir neler görecektir, ne olup biten şeylere vakıf olacaktık! Herhâlde ben bu tılsımlı serpuşu yakalar yakalamaz ilk işim Galata tarafına geçerek Bursa Hani'nin dehliz yolundan (3) numaralı kulûbe gitmek olacaktır. Karanlık mahzenlerde altın imal eden Kurun-ı Kadime kimyagerleri gibi bu kulübün yadigârlarını kirli kâğıtları parlak altına kalp ederken, yani memleketin temelinde koydukları dinamit makinesi etrafında çalışırken görmek kimbilir ne eğlenceli bir şey olacaktır!

Eskiden bir kadın, bahusus Şark kıyafetlerinin sevdalı tesettürü altında merakı gıdıklayan kadın bir muamma idi. Hem o kadar muamma idi ki bir pelerin yahut bir peçe altında saklanan ruh-ı zarifi anlayabilmek için o tılsımlı külâha ihtiyaç hâsıl olurdu. Şimdi Beyoğlu caddelerinde sizin ve benim gibi dolaşan, sokakların bayağılıklarını sizin ve benim kadar benimseyen, hayatın maddiyatlarına sizden ve benden fazla yaklaşan bugünkü kadınlar Şark'ın o sevimli, kinayeli, ruh-nevaz müphemiyetini açıyorlar, hani bir zamanlar bin bir gece çalışarak bin bir bakir kızın elle yaptıkları nazik danteller makine dünyasında arşınla, topla imal edilmeye başlandı. İşte Şark kadınına gördükçe şimdi böyle bir şeyler hissediyorum. Şark'ın taklit edilmez, başka diyarda yetişmez bir bu metaı vardı. Garp ruhu, yahut daha doğrusu Garp denilen bir hâli taklit arzusu bu metaı da bozdu. Buna çok acıyorum.

Tiyatrolar-Yakın zamanlara gelinceye kadar Darülbeydi için "Ha öldü, ha ölecek, yazık oluyor, sonra biz ne yaparız?" derken, bereketli bir toprağa düşmüş tohum taneleri gibi bir anda memleketimiz tiyatro bahsinde büyük feyizler göstermeye başladı. Türk Tiyatrosu, arkadan Sahir Operet Kumpanyası, galiba, İstanbul Opereti diye başka bir kumpanya daha... Diyorlar ki hepsini bir araya toplasak bir incir çekirdeği doldurmaz. Bu mütalaada bulunanlar bütün tiyatroları nevilerine göre bir araya toplayıp iki büyük merkez etrafında birleştirmek daha münasip olacağını söylüyorlar; Darülbeydi ile Türk Tiyatrosu, Sahir'le İstanbul Opereti tevhid-i faaliyet ederse hem biz müstefit oluruz hem onların ömrü uzun olur diyorlar. Bana kalırsa bir kere bugünkü hâli tecrübe edelim, herkesin kabiliyeti muhakkak icraata vurulsun. Ne mal olduğumuz anlaşılın ondan sonra vukuatın vereceği ders ile elbette daha iyi düşünür, daha tedbirli işler yaparız.

Koşu Müsabakası-Avrupa'da sık sık koşu yarışları yapılır. En fazla koşana külliyyetli mükâfatlar verilir. Bu yarışların millisi var, beynelmilel tertip olunanı var, kısa mesafelileri var, uzun mesafelileri var. Kâh İngiliz koşucuları kazanırlar, kâh Fransız ve Belçikalılar birinci çıkarlar. Hülâsa pek hoş ve faydalı bir eğlencedir. Yunanlılar bu sene yarışın yeni bir nevini icat ettiler: Geriye doğru koşmak. Anadolu'da yapılan son müsabaka gösterdi ki fistanların verdiği zahmete rağmen Yunanlılar geri giderken sapan taşından daha süratlidirler. Bir defa geri ettiler mi mededullah; üstte başta ağırlık namına ne varsa bırakıyorlar, hatta çapul eşyasını da düşünmüyorlar, iki kolu kalçalara dayanmış, gözler çeşm-i hanelerden fırlamış, bir gidiyorlar bir gidiyorlar ki hayret!.

KALBİNDE İSTEDİĞİM YER

Hani... Hayatta bazen kendimizi pek yalnız ve pek kimsesiz hissettiğimiz anlar olur ya... Artık bize en yakın şeylerle ve insanlarla iktifa edemeyiz; etrafımızda yüzümüze gülen yüzlerden hiçbir mana-yı teselli çıkaramayız, her şeyi soğuk ve sengin, her hadiseyi manasız ve boş buluruz. Semavi kitapların bize tanıttığı Rabb'e inanmadığımız, onun mevut cennetinden hiçbir teselli ummadığımız günahkâr dakikalarımız olur; münkir ve cehennemî saniyelerimiz olur, serseri insan ruhumuzun ebedi saadete susamış ezeli, bi-nihaye daüssılasını muhit lahutisinde dinlendirmek ihtiyacını duyduğumuz yeni bir reha mabedi, zahm-dide kalbimizin ısıraplarını tehvin edeceğini beklediğimiz yeni bir muhabbet mabudu ararız ya..

Hayatında müteharri bir ruhla, mütesail bir kalple böyle müstesna dakikalar ve günler geçirmek fırsatından mahrum kalmış insanlar var mıdır acaba?!...

Ben, belki herkesin tadamadığı, yaşayamadığı bu ezalı ve sail günlerden birisini geçiriyordum, seni gördüm. Etrafı siyah halelerle çerçevelemiş ve rengini ilahî nazarlarının

namütenahi süt-re-i ibhamı altında gizlemiş iri, çapkın bir çift kadın gözü oh... İşte bunlar, senin gözlerin ve senin nazarlarındı. O gün, bütün bir cemiyeti teshir eden nüsviyetinden, herkesi mest eden tıflane ve şuh harimiyetinden bilhassa o gözler ve nazarlar, hafızamda teyit edip kaldı.

Şimdi, genç ve hatta biraz çocuk kalbinde öyle bir yer tazarru ediyorum ki, onu, kadın erkek, hiçbir kimse senden istemeyecek. Ve sen, eğer ben haber vermemiş olsa idim, hiçbir zaman kalbinde böyle bir yerin bulunduğuna vakıf olmayacaktın.

“Bir genç kadın kalbinde ana, baba, kardeş, arkadaş muhabbetlerinin tuttuğu yer, neresidir?” mi diyeceksin? Herhâlde benim istediğim yerin aynı değil cevabını vereceğim. “Bir âşık, bir zevç?” diye soracak mısın? Hayır. Onların aradığı yerde değil, diyeceğim. Beni şahsen tanımayacaksın bile... Genç, elemli kalbimde ne kadar hayırhah, asil ve iyi şeyler varsa mukabilinde hiçbir mükâfat beklemeden, sana vereceğim. Aziz hatıran, bütün öksüzlüğümün dinlendiği en kutsi mabet olacak. Beni görmek isteme, huzurumla seni işgal etmekten bile hazer eylerim. Beni, senin muhabbet mihrabına sevk eden samedanı ızdırarla ve huzu ve huşu içinde takdim edebileceğim deruni hibelerimle iktifa et. Yalnız bil ve hiçbir zaman unutma ki seni en az beşeri ve en az hod-perest bir muhabbetle seven ve senin için her şeyi yapmaya amade bir genç vardır. Yalnız bu malumatınla duyacağın itminan sana kâfi gelsin.

Kalbinde istediğim bu yeri bana verecek misin? Onu gizlice işgal edeyim. Ta ki ikimizin de düşüncelerimizi hiçbir tecessüs; alenileştiremesin; tesail ettiğim muhabbet, daima meskût kalmalı ki, kalbinde en büyük ve en cavidani meserretler doğabilsin.

İhtiyatkâr ol, sükut et, hiçbir kimseye ifşa-yı raz etme, yalnız kendi ızdırarınla hareket eyle, muhabbetin deruni olsun, herkese meçhul kal, kimseye şüphe ilka etme, hayatımın devamınca sana mevut sadakatimden emin ol; bu, kâfidir.

Muhabbetimden masivai bir nazar bile bekleme ve isteme. Yoksa kıskançlık, rabıtamıza, ihanetten bir facia dokur; kalbini açma, temayülünü tevkif et, duyduğumuz zevk... Ah bu, bir sır olsun.

Çok serbest olmak ve zamirini kolayca açivermek ekseriya tehlikelidir. Samit tabiatın riyakâr gözleri bizi takip ediyor, biliyor musun? Evvelce söylediğimi tekrar edeyim mi? “Kalbinde istediğim yeri bana verecek misin?”

Günahkâr

3 Teşrinisani: 1337 Perşembe	Sayı:5	Müdüri: Suphi Nuri
Avni Divanından: Gazel Genc-i dilimi Süleyman'a değişmem Viranemi mamure-i ridvana değişmem Bir sagara almam şu dokuz cam-ı sipihri Ben kardeş-i peymaneyi devrana değişmem	YARIN	Bir kere o İsa-dem ile hemdem olaydım Yek lahza mülakatımı bin cana değişmem Ol şuh tenin sunduğu zehrab-ı itabın Bir katresini çeşme-i hayvana değişmem “Avni” benim ol envarı-yı Rum ki hâlâ Bir beytimi bin kişver-i İran'a değişmem

Musahabe

MEFHUMUN ÖLDÜRDÜĞÜ ADAM!

Anadolu'dan geldiğim zaman “Acaba güveler mi yedi!” diye bir mutat büyük dolabın altındaki gözü çektim. Orada bir İkdam gazetesinin yaprakları arasında sakladığım resim koleksiyonunu karıştırmaya başladım. Kara kalem heykel başları, yağlı boyalar ördek resmi... solgun, olgün, çocukların lisanı kadar masum şeyler!. Onu bana hediye eden zat, merhum Tekkezade Sait Bey'dir. Sanatkârı beş altı sene evvel bir mektebi ziyaret ederken tanıdım, resim dershanesindeydik. Sehpaları karşısında çalışan, gayet temiz giyinmiş yirmi yirmi beş kız çocuğu resim yapıyordu. Alçı heykeller, kabartma çiçekler, renkli şekiller, duvarların sadeliği hele sekenesinin huşu ve sükuneti burasını eski bir Yunan mabedine benzetiyordu!.. Sınıf o kadar çıplak ve beyaz, o kadar sade ve heybetliydi... Resim yapan kızlar hiç kımıldamaksızın gözlerinin ucuyla bize baktılar. Bu hareketsizliklerinde bir mahviyet ve bir selam manası vardı. Köşede, çalışkan kızlarının eserini koruyan, alkışlayan bir üstat vaziyetinde, orta yaşlı, tıknaz bir adam duruyordu. Bizi görünce yaklaştı.

-Resim muallimimiz Tekkezade Sait Bey! Diye takdim ettiler.

«Tekkezade» unvanın benim hafızamda derin bir hayali vardır: vefa idadisinde talebe olduğumdan beri Şehzade başından geçer, orada bir dükkânın camekânı içerisindeki yağlı boya insan resimlerini: köylü, hamal, satıcı kafalarını seyr ederim. Bu mevzular bize o kadar garip, o kadar cüretkârına gelirdi ki!

.....

Ağaç, ve evlerle oyalar, resmi ve kainatı bunlardan ibaret zannettirirdi! İnsan resmi, insan kafası, hele hamalların, satıcıların kaba ve kalın suretleri çirkin hisle

klasik tedarisin haricinde kalırdı!. Tekkezadenin resimleri eski,hurda ve katı çizgiler zevkine isyan edercesine kalın, bariz, mühmel fakat inadına canlı ve mistik idi. İşte biz, resim ve model hakkındaki eski telakkilerimizi bir tan bu canlı halk resimlerinin meftunu olurken, altındaki « tekkezade » imzasını da aynı canlılık, aynı hürriyetle atılmış bulurduk... İmzanın sahibine karşı uzaktan uzağa bir hürmetimiz vardı. Mektepte kendisini görünce sanatı gibi şahsı da dikkatimi celbetti. Müdirenin odasına döndüğümüz zaman kendisinden bahsettim. Zeki kadın derhal bahse lüzumu kadar ehemmiyet verdiğini ispat eder bir vaziyet aldı. Hemen şu sözleri söyledi:

-Evet! Tekkezade bizim için alelade bir resim hocası değil, fakat şahsıyla, gözüyle, ve iyiye olan muhabbetiyle kızlarımız için büyük bir mürebbidir, bir insan-ı kamildir, dedi. Müdirenin bu cevabından çok memnun oldum. Çünkü bu hükümler benim hislerimi okşuyordu: ben, bir ressam, bir musikişinas hakkında yalnız böyle söylenmesini istiyordum. Ben öylelerini okurdum ki güzeli, inceyi anlamak itibariyle taş durumunda çalışan iptidai insanların seviyesinde kalmışlardır!.. Hep kaba görürler, hep katı düşünürler!. Bu bir milletin ruhu için iflas değil de nedir?!. Onun için istiyordum ki sanatkarlar her yerde çok sevilsin.. « güzel » denilen hak ve hakikat karşısında yirmi yirmi beş kızın büyük şuurlarla çalışması sizin için, memleketiniz için manevi, hatta maddi bir kazanç değil midir?!. İşte ben de aynı sebepten dolayı memnun ve mesut bir ruhla bu ziyaretten avdet ettim.. Ziyaretimi müteakip tekkezade hatıra olarak güzide çıraklarının resimlerinden bir koleksiyon yapıp bana gönderdi. « acaba güvelerimi büyüdü! » diye telaş ettiğim güzel koleksiyon işte budur..

Bir memleket için ne garip, ne meşum talihsizliktir ya rabbi !... Bütün bu talibati, muallimi, dersi bambaşka düşünen idare adamları ve bu adamların bir mantığı ve memleketin idare usulleri varmış! Bu mantıklar,usuller çalışa çalışa ve bu « pedagojiye muvafık » ıslahat « terakki ede ede varmış, kız sanayi mektebinin resim dersini tahta kolları ile yakalamış hocasını; usulünü, bütün muvaffakiyetleri, bütün hisleriyle pencereden aşağı atmıştı: ziyaretten bir iki ay sonra tekkezadenin derslerini elinden aldıklarını işittim. Bu teşkilat ve ıslahat o kadar gücüme gitti ki o zaman mevki iktidarda bulunan büyük bir memura müracaat ettim ve haykırdım: hükümetin idarenin bu hareketini sanat; terbiye ve insanlık namına protesto ettim. Muhatabım şüphesiz izan sahibi bir zattı. İşin zamiri için lazım gelen teşebbüste bulundu. Fakat netice hâsıl olmadı. Çünkü doğrudan doğruya kendi işi değildi. Bir de bu tebeddülâtı kanuni ve mantığı bir çerçeve içinde yapılmıştı. Nizamdan, talimatla

intizamdan, guruptan bahsettiler. « sırası gelince ona başka bir ders daha vereceğiz » dediler. İştene şahıs ne de kastı mahiyet olmadığını ilan ettiler.

Tekkezade benim bu hissi mücahedemi bir arkadaşından işitmiş, bunun üzerine bana bir mektup yazıyor. Bu mektupta güzel refası ve açık Türkçesi fakat aynen hatırımda kalmayan bir ifade ile hislerini anlatıyordu.

«Beni öldürdüler! Çünkü dersimden ve kızlarımdan ayırdılar. Beni emelsiz bir ruh, ruhsuz bir ceset gibi tutunamaz ve artık yaşayamaz bir hale getirdiler! Benim dersimi benden, benliğimden koparttılar! Ve onu hisle, sanatla, milliyetle hiçbir dostluğu olmayan bir Hristiyan'a verdiler! Ruhum kaynıyor, bu ruh beni boğuyor! Ben artık nasıl yaşayabilirim, bu mümkün mü? Beş altı gün sonra ben öleceğim ve ölümden yalnız sizi haberdar ediyorum. Şimdiye kadar beni yaşatan namus ve gururdu, şimdi de aynen beni zillet öldürüyor. Son günlerimi size yalnız size borçluyum.

Bütün hayatımda samimi, ruhumu en yakından anlayan siz oldunuz. Size rica ediyorum. Herkese bildiriniz ki beni yalnız o vaka, o gazel ve ilga vakası öldürüyor...»

Hakikatte sanatkar yakılmamıştı: sözleri, çıldıran ve intihar imasının sözleri imiş! Tam beş gün sonra «Tekkezade öldü!» dediler. Ben bu haberi işitince dondum kaldım! Sonra tabiat ve ateşte çok haksızlık etti. İzmir'de bulunduğum sene kütüphanemin bir tarafında sakladığım bu mektubu, el yazısını yaktı.. Şimdi Tekkezade'nin hayatından bana kalan yadigâr ikidir: biri İkdam gazetesinden bir kefene sarılmış on on beş parça baygın ve solgun bir resim koleksiyonudur. Diğeri bütün basitliğini, bütün çıplaklığıyla imana kalp olmuş bir fikirdir:

Kanun, nizam, talimat, adalet, hak, namus gibi bütün mefhumlar canlı, hür yaratıcı hayattan çıkarılmış cansız, kuru, mücerret düsturlardır. Doğrudan doğruya hiçbir hakikat öğretmezler, hayattan öğrenilen hakikatleri ifade ederler. Mücerret olarak hiçbir manaları yoktur, hayatta mevcut olan manalara delalet ederler. Hayat için hiçbir zekâ vermezler, zekilere hizmet ederler. Bunlar mutlak surette ne bir hak, ne de bir hakikattir. Belki hakkın ve hakikatin kelimesi, remzidirler. Her biri birer mefhumadır. Ölüdür. Canlı olan hakikat, bu zihni mefhumlar haricinde yalnız tabiatta ve vicdanda gömülüdür. Mefhumlar, fikrin hayatı, cemiyetin selameti için elzem şeylerdir. Fakat hiçbir zaman hayatın kendisi ve selametin kendisi değildirler nasıl söyleyeyim bilmiyorum ki!.. Hissiz yakınsız, bedahetsiz mefhum izansız, selametsiz bir mefkûre, ruhsuz beyin gibidir. Bana « beyin lazım değil mi?! »

demeyiniz; ben size: ruhsuz beyin yaramaz, diyorum. Bir takım akılsız ve izansız adamları, bir takım hayat ve tecrübe abdallarını ilim, irfan, terbiye ve ıslahat mefhumlarıyla oynatmayınız. « kaş yapayım! » derken göz çıkarırlar! Kanunla mektep yıkarlar bu da olmazsa nizamla adam öldürürler!..

7 Teşrinisani 327

Darülfünun müderrislerinden

İsmail Hakkı

* * *

EZELDEN

İki meşaleydi ruhumuz arşa

Aynı kutsi ateşle yanmıştık,

Narımız, nurumuz ezeldendi

Ay, güneş doğmadan uyanmıştık

Kâmuran Âli

* * *

Sanat

TOPRAĞIN SESİ VE SANAT

Sabahleyin Erzurum'un Kars kapısından çıkmıştık. Issız vadilerde çakılı ve kimsesiz yollarda on saatlik seyahatin yorgunluğu akşamla birlikte kalbimize sinmişti. Arkamızda bıraktığımız bir deve kafilesinde bizden bir ses yükseldi. Vadiyi dolduran bu ses bir Kemah havasıydı. Fakat bu bir şarkı değildi, havaya, akşama savrulan bir elemdi, bir hicrandı ve bu hicran yalnız koptuğu göğsün değil, bu ıssız dağların, bu otsuz toprakların, bu taşlı yolların ve buralarda metruk, asırlardan beri dertli yaşayan neslin lisanıydı. Akşamın alaca karanlığı içinden uzaklaştıkça bu ses, daha revnak alınır, daha muhrik, daha gamlı oluyor; belli ki bu şarkı bu dağlar, bu ovalar, bu mesafeler içindir ve bu ıssız, kimsesiz vadide bu ses, seslerin en tilavetlisiydi ve manasını, ifadesini, kemiklerimize kadar geçiren bir nüfuzu vardı belki ikinci defa işittiğim bu havanın hiçbir noktası yoktu ki dimağımı biraz daha nevmit etmesin, hiçbir sayhası yoktu ki hicranı, elemi damla damla bir zehir gibi kalbime akıtmasın ve akşamın, gurbetin verdiği kudret mas ile doğrudan doğruya

kalbimize bir hançer gibi giren bu ses ne kadar şifane pezir bir hicranı anlatıyordu. Ve bu ses daima geliyor, uzaklaştıkça, daha elim bir feryat gibi, daha yakıcı bir tazallüm gibi gah besten, nevmi ve bitap yerlere sürünerek kuşlar gibi kayarak geliyor, kah tezden, kahraman ve efsanevi bir mahluk gibi görünmek, tehditkar vadiyi dolduruyor ve yüksek kabalarda akisler yapıyor. Ve bu ses mütemadi, asır, söyleyeni, dinleyeni arıtan ses; derinden, kalpten çıkan bir iniltiyle geliyordu. Muhakkak hicranını bu ıssız ovalara döken bu kalp hergünkü gibi; gurbetiz de, ne murat geçen bu günün sonunda ağlıyordu. Vadilerden, kayalardan taşarak bir sel gibi gelen bir elem, tahammülsüz bir şeydi. Ya Rabbi! İmkan yokmuydu ki : bu ebedi, deva ne bezir hicran mevcut olmasın?.. Şimdi şuradan mevzun hatveleriyle, tatlı nazarlarıyla, asude geçen develer gibi, azabı, elemi, daüssılayı, hicranı duymamak mümkün değil mi? Bu mahlûkların gözleri ne kadar lakayt ve ne kadar müsterih fakat şimdi iki, göz hatırlıyorum:

Bir gün bitabtan artık yürüyemeyecek bir hale geldiği için yolun kenarında mevte terk edilmiş bir deve gördüm. Nihayet insanların elinden azat edilerek dağların serbestisine bırakılan bu hayvan, uzun boynunun yetişebildiği heryerin otlarını, köklerini bitirmiş ve kim bilir kaç zamandır bu dağ başında aç beklemekteydi. Yolun ufkunda görünüp, yine yolun ufkunda kayıp oluncaya kadar bizi, başlayan, şüphe eden ve biten bir ümitle takip eden iki göz gördüm. Bu iki göz kalbimde olan bir yara gibi açmaktadır.

Bu çıplak, ıssız, kurak ovalar topraktan çıkan yeisi teneffüs ederken duyduğum ve şimdiye kadar hiçbir eser sanatın vermediği bir kesafet tesir ile kalbimi sarsan bu ses, dimağda bir şüphe bıraktı: bu ses şüphesiz sanat dediğimiz şeyi değildi. Bir musiki bile değildi. Bu ses toprağın sesiydi. Bundaki tesiri, kesafeti yapmakta bu çıplak dağların, bu gurbetinde insanların ve açlığa ve mevte metruk bu iki gözün tesiri vardı. Dağların, zamanın, insanların gayrişuuri bu sesi dimağın insafından geçmemiş ham bir madde idi. Fakat baharet gibi sert, bezavuz gibi kuvvetliydi.

Hisseden ve bihis zannedilen ruhlara dokunan ve asırları dolduran binihaye ruhları birbirine bağlayan bu azim sesin başında sanat dediğimiz şey nihayet muayyen birkaç şehirli dimağı telviz etmekten ibaret kalmıyor mu?

Namık İsmail

* * *

ALACAKARANLIK

Bürünmüş bir eski soluk kefene
 Bayırlar, ovalar, dereler, dağlar.
 Akşam, bu kayıp olan sevgilisine
 İçinden ah edip içinden ağlar.

Ufkun dudağında bir küçük ses yok
 Toprağın göğsünde artık nefes yok
 Bir sönük elemdir etrafı saran;
 Gönüller matemli, gökler neşesiz;
 Buruşuk yüzüyle somurtmuş deniz;
 Hangi el, akşamın kalbini yaran?!

Bir gizli ölüm var, meydanda katil yok
 Vurulup ölen var, fakat vuran yok!

Başka diyarlara göçen güneşin
 Solgun izlerinde bin acı sızlar.
 Baygın gözlerinden akan ateşin
 Nurunu uzaktan içti yıldızlar!..

Gökler derinleşti, karardı sular;
 Bu akşam suların çok uykusu var!

Hasan Âi

Edebiyat

«KUTADGU BİLİĞ»'İN VEZNİ MESELESİ

Son asırda Avrupa'da ve bilhassa Almanya'da «Formoloji» yâd edilen tettebbuat meydan almıştır. Bu yoldaki mesai ve taharriyetinden birçok semereler iktitaf olunmuştur ki eski Türk tarih, hayat, adet ve edebiyatına mütealîk birçok malumat bu semereler dâhilindedir. Bu malumat henüz kemale ermek şöyle dursun, bilakis ilk sayfalarında bulunuyor.. Avrupalılar gerek lisaniyat ve gerek tarihiyat sahasında en evvel kendi mensup oldukları ırk ve kavmiyetin doğrudan doğruya alakadar olduğu Hint ve Avrupa asarıyla meşgul olmuşlardır. Akvam-ı samiye hakkındaki tetkikat bunlardan sonra başlamıştır. Hele milel-i turaniye tettebbuati ancak yeni işletilen bir mevzu hükmündedir.

İptidailiğine vaazlığına rağmen bu malumatın oldukça kıymetli kısımları vardır. Ez cümle yirminci asrın ilk senelerinde «Fonlukuk» ve «Garubol» un şarkı Türkistan'da yaptıkları taharriyet ve elde ettikleri semeriyet bize o havalide kadim oğuz saltanatının yadigârlarını tanıtmıştır. «Turfan» diye maruf olan kadim bir şehrin harabeleri arasında bulunan bu yadigârlar, onlardan beş on sene evvel Moğolistan'da bulunan ve «Orhun Abideleri» ismini alan diğer asarı kadimeye inzımmam eylemiştir.

Türkler arasında İslamiyet'in intişarından evvelki zamana ait olan eserler, bu suretle gizlendikleri asrı dide toprakların altından çıkarılarak tarihe yeni malumat getiriyor; fakat bu hal İslamiyet'in mabediye intişarında ve hatta intişarından çok sonraları Türkler arasında mevcut ve meri asarın tetkikinde gına getiremez. Türk tarihi tettebbu hususunda o kadar fakirdir ki değil böyle eski sayfaları, hatta dünkü vakayı bile ciddi tetkiklerle tenvir edilmek ihtiyacından kurtulamamıştır.

İslamiyet'in vasatı Asya'da intişarından sonra Türklere ait olarak tanınan en eski eserlerden biri de -son zamanlarda ismi çok zikredilen- «Kutadgu Bilig» ismindeki eserdir. «Yusuf Has Hacib» tarafından Kaşgar emiri «Buğra Han» namına 462 tarihinde telif edilmiş olan bu manzum mesnevi, Hint ve İran tesirleriyle vücuda getirilmiş bir nevi siyaset ve ahlak nasihatnamesi hükmündedir.

«Kutadgu Bilig» in mevzuu ve münderecatı hakkında Osmanlı karileri iyice malumat almışlardır. Fakat eserin vezin meselesi hakkında gerek Avrupa'da ve gerek memleketimizde yanlış bir fikir mevcuttur. Avrupalılar ve onlardan iktibas ile Türk muharrirleri, Kutadgu Bilig'in Avrupalı maruf Türk hece vezni ile yazılmış olduğunu söylerler.

Bundan birkaç sene evvel darülfünun edebiyat fakültesine «Ural–Altay lisanları mukayeseli sarfi » müderrisi olarak Almanya’dan celp edilen profesör Gize dahi bu fikirde idi. Burada kendisiyle beraber çalışmak zevkine nail olduğum sıralarda bu eserin metniyle de biraz uğraştık.

Kutadgu Bilig’in iki metni vardır: Mısır’da bulunan bir metin elimizde geldi ve o zaman harp hasebiyle tedariki de imkânsızdı bunun için biz Rus müsteşrik meşhuru «Radloff» un tab ettirdiği metin üzerinde çalışıyorduk.

Daha ilk sayfalarda birçok mısralar alışık lisanıma ve samimane aruz zevk ve ahengi vermeye başladı. Bakınız, ilk beyitlerini size de yazayım:

Bayat atı birle sözün başlatayım
 Dururken ininken geçerken ettim
 O kuş o kedi birle dilim min sena
 Oğan bir yayan ka yok pena
 Yağızlar yeşil gök gün ay birletin
 Törettini kalayık on ülken bugün (1)

Açıktan açığa Şehname'nin de vezni olan-«feülün feülün feülün feül» vezni değil mi?Metni okumaya devam ettikçe bu hususta ki kanaatim gittikçe kuvvetleniyordu. O derecede ki nihayet zehabımı Alman profesöre da arz ettim. Kökleşmiş itikadı birden bire sarsılamadı; fakat meseleyi yeniden tetkik lüzumunu kabul etti. Muhtelif parçalarda muhtelif mısra ve beyitler üzerinde birlikte çalıştık. Neticede şunu gördük ki ekseriyet azimede hiç tereddüde mahal yoktu; vezin açıktan açığa bahri mütekarip vezniydi.

Yalnız bazı mısralar üzerinde profesörün tereddüdü vardı ve bazı mısralarda her ikimizi şüpheyeye düşürüyordu.

Yalnız profesörü şüpheyeye düşüren mısralar, Türkçeye has olan «K» sağır kef harfinin bulunduğu bazı mısralardı. Profesör, bu harfi hala Anadolu’nun birçok yerlerinde müstamel olduğu üzere kökünden gelen bir derin nun gibi değil, «N» ve «K» veya «N» ve «Ğ» harflerinden mürekkep bir «muzaaf harf» gibi-«NK» veya «NĞ» şeklinde-telaffuz ediyordu. Bu suretle harfin tek hareke ile okunarak kısa hece farz edilmesi lazım gelen yerlerde iki harf gibi okunması, heceyi uzatıyor ve vezni bozuyordu. Mesela:

Kamuk parça mukluk töretilmiş
 Sonu yok etti bir akar yok şey (2)

Beytinde «Mukluk- muku- akar» kelimeleri profesörün ağzında «Muğalık- munğı-anğar» şekline giriyor ve bittabi vezne uymuyordu.

Her ikimizi şüpheyeye düşüren parçalara gelince nispeten pek az ve âdeta on beş, yirmi mısraa münhasır olan bunlarda metinden iyi okutamayarak bazı kelimeleri Radlof tarafından tahminen ilave edilmiş mısralardan idi. Buralarda vezin bozukluğunun Radlof tarafından vezni düşünmeyerek yapılan tahmin hatasından ileri geldiğinde artık tereddüt bile etmiyorum. Mesela:

Tattık onu parça yiğitlik yaşım

Yağu kilti ümmeti mena yaraşım (3)

Beytinde Radlof «yağu» kelimesini «katku» diye okumuş ve vezni bozmuştur.

Eğer Kutadgu Bilig'in asıl metni, eserin vezni «Feûlün feûlün feûlün feûl» olduğu kanaatiyle bir kere daha tetkik olunursa, gerek istinsah ve gerek tahmin sahneleri bu esasa göre tashih edilerek hakikinın büsbütün meydana çıkacağı şüphesizdir.

Böyle eski bir Türk manzumesinin Türk vezniyle yazılmış olması tabii daha hoşumuza giderdi ve Avrupalıların bu yolda ki zannı belki de bu sebeple derince tetkik etmeden kabul etmiş bulunduk. Fakat hakikat bizim zevkimizden ve arzumuzdan evveldir. «Sena, fena, halayık, hakkülyakin, hazir, arş, şek, maker, selam, meth kelimeleri (4) beyitten ibaret» ve «Tengri-azze ve cell-o gitsin apür» (5) ser levhalı olan ilk manzumesinde bile Arapça tesiratını gösteren bu kadim eserin, ruhu gibi vezni de İslami nüfuz altında vücut bulunduğu kabul için tereddüdü caiz göremiyorum.

İbrahim Necmi

(1) Manası: «Allahın ismiyle söze başlarım ki o, yaratan, yükselten ve senayab eden sahibimdir. Çok meth ile bin sena diyelim o büyük Allah'a ki onun için fena yoktur. O kara yeri, yeşil simayı, güneşi, ayı, geceyi yaratmış ve tesisi hayat için halaikin tenasül ve tekasürünü irade buyurmuştur.»

(2) Manası: «Bütün mahlûkatı hep mahkûm fenadır. Yalnız o fenadan azade bir sahiptir ki şerik ve naziri yoktur.»

(3) Manası: «Gençliğim artık devreyi tevakkufa dâhil oldu sonum bana her taamin lezzetini zehirnak kılmağa başladı.»

(4) Bu kelimeler Oğuzharfleriyle yazıldığı için şeklen biraz fena okunurlar; fakat Arabî'den mehuz olduklarına şüphe yoktur.

(5) Manası: «Cenabı Hakk azze ve cell methini yazar.»

BİR TEBŞİR

Gelecek nüshamızdan itibaren münteşir bütün mütercim hikayeleri büyük bir lezzetle okunmuş olan genç ve güzide muharrirlerimizden Rendan Arif hanımefendinin Şark âlemi hakkında derin tetkikatıyla tanıtılmış olan Kont Doğbinodan mütercim bir kaç nüshada bitecek olan «Kandihar Aşıkları» unvanlı hikayesini neşredeceğimizi Rendan Arif hanımefendinin meftun sanatı olan karilere tebşir ederiz.

* * *

AHMET EMİN BEY

Ahmet Emin Bey'in yazıcılık hayatı 1312 senesinde sekiz yaşta (Niyet) gazetesinin neşriyle başlamıştır. (Niyet) her Cuma günü «Başparmak ve şürekâsının matbaasında basılıyor» ve abuk sabuk her şeyden bahsediyordu. 1313'te (Niyet) başmuharrir, mürettep, tabi' ve müvezzi'in pederi Selanik'te haftalık edebi (Mütalaa) risalesini tesis edince (Niyyet), (Mütalaa) idarehanesini kendine merkez yaptı, daha büyük hacimde olarak müstensih ile çıkmaya başladı. (Niyet) sahibi askeri rüştiyenin son sınıflarına çıkınca (Niyet) bir kaç senelik mütemadi bir ömürden sonra kapandı. Bu sıralarda gizlice (Jonvorn), nazireler yazılıyor, Türk seyyahları kutuplarda, Himalaya dağlarında dolaştırılıyordu. Emin Bey bir taraftan da bir ruzname tutuyor, seyyah olmak azm ve kararında olduğunu her gün aynı ifadelerle tekrar tekrar buraya yazıyordu.

Seyyahlığın ilk hazırlığı olmak üzere oyun oynamayı, ciddi bulunmayı kabul etmişti. Her akşam o günkü tarz hareketi hakkında kendi kendine numara veriyor, bazen çocuk gibi oyun oynadığını, seyyah olmaya layık olmadığını pek sert kelimelerle defterin mülahazat hanesine kayıt ediyordu.

Askeri rüştiyesini ikmal etmeye bir iki ay kalmıştı ki sabık (Niyet) muharriri bir sinir hastalığına tutuldu. Tedavi maksadıyla bir müddet seyahat ettirildi sonra asker mektebini bırakarak iki sene Selanik, dört senede Beyoğlu Alman mektebine devam etti. Mektepten diplomasını aldığı gün pederi kendisini arzusu mucibince bir gazeteğe yerleştirilmek üzere Hüseyin Cahit Bey'e götürdü. Cahit Bey, Edebiyatı Cedide'nin Serveti Fünun'a muavin bir vasıtayı neşri olan (Mütalaa) ya iyice yazı yazmıştı. O sırada da gazeteciliğinden çekilmiş bulunduğu için gazetecilik heveskârını ikdama, Abdullah Zühdü Bey'e gönderdi. Cevdet Bey matbaayı çoluk çocuk ile dolduramayacağını söylediği için Emin Bey ikdamda kalamadı. Zühtü Bey

vasıtasıyla sabaha yerleştirildi. Bir iki gün sonra orada İngilizce mütercimliği ile tanzif olundu. Meşrutiyetin ilanında İngilizce mütercimi sıfatıyla yeni gazeteye geçti. Aynı zamanda yevmi Serveti Fünun'da çalıştı ve (Noya fraya parasa) ya İstanbul muhabirliği etti. Bu sırada hukuki mektebine de devam ediyordu. 1325 'te (Yeni Gazete) nin baş makalelerini yazmaya başladı 1326'da İtalya'ya giden Türk heyetine (Yeni Gazete) namına iştirak etti.

Senenin ve iktidarın fevkinde olan baş makale muharrirliği Emin Bey'in dimağını yıpratmaya başlamıştı. Bu cihetle maarif nezareti Amerika'da Kolombiya darülfünununa talebe göndermek için bir müsabaka açınca hem kendini daha iyi surette teçhiz etmek, hem de bu birinci faaliyetten kurtulmak için müsabakaya karıştı ve Amerika'ya gönderildi. Orada ikdam, Serveti Fünun ve Yeni Gazete'ye Amerika mektupları göndermek suretiyle matbuatla uzaktan olsun münasebetini idame etti. 1912'de Kolombiya'da bir gazetecilik mektebi açılınca ve mektebin müdüriyetine memleketimizde doğup 16 yaşına kadar büyüyen doktor (Talkut Vilyams) geçince, Emin Bey darülfünunda takip ettiği içtimaiyat, tarih ve iktisat dersleri haricinde hususi olarak gazetecilik mektebinin bazı derslerine devam etmekten nefsinin men edemedi. Gazetecilik dersleri ameli bir gazetecilik faaliyeti makamında idi. Mesela baş makale yazmak dersi için bütün sınıf sabah erkenden muallimle beraber bir içtima aktediyor, günün vakalarına göre ne gibi makaleler yazmak münasip olduğu tetkik olunuyor. Sonra bazen herkes mevzua, bazen keyfine giden meseleye dair bir makale yazıp muayyen bir müddet zarfında muallime veriyordu.

1913'te doktor (Vilyams), bir konferans vermek üzere Amerikalı gazetecilik cemiyetinin (koloradispti) da akt olunacak kongresine çağrılmıştı. Buraya kendi yerine Emin Bey'i gönderdi. Emin Bey içtimalarda bulunup Türk gazeteciliğine dair bir konferans verdikten sonra kongre heyeti ile beraber kolordu hükümeti dahilinde birkaç hafta seyahat etti. Doktor (Vilyams) ,(Senloypost Dispaç) ,(Çikao İnteroşan) ,(Çikao Deylinyüz), (İsprinkfilt Ribaplıkan) ,(Boston Harld) ,(Kariscan Sanz Monter) matbaalarına devam edip tecrübe görmesi için bir programda hazırlamıştı. Bu matbaalarda peyda edilen ahbaplık saikasıyla Türk noktayı nazarı birçok yazılar yazmaya imkân hasıl oldu.

Emin Bey 1914'te Kolombiya'da içtimaiyattan doktora imtihanı verdi ve tez olmak üzere «Yeni Türkiye İnkılâbın Matbuat İnesi İle Mesahesi » diye bir eser bastırdı. Bundan sonra Amerika milli gazetecilik cemiyetinin Teksas'ta inikat eden senelik kongresinde hazır bulundu ve Meksika hududuna kadar uzun bir seyahat

yaptı. Avdetinde bir dostun gıyabı tavsiyesiyle (Newyork Oynonk Post) matbaasına çağrıldı. Oraya bir müddet devam edip gazetenin mesleği hakkında kendisine icap eden fikirler tefhim olunduktan sonra gerek bu gazetenin ve gerek haftalık (Neşen)'in İstanbul muhabiri tayin edildi.

Emin Bey memlekete harbi umumi koptuğu sıralarda avdet etti. Bir müddet darülfünun ve mülkiyede ki içtimaiyat ve estetistik muallim muavinliklerine hasrı faaliyet ettikten sonra (Tanin) harp muhabirliği ile matbuata atıldı. 1916'da (Sabah) başmuharrirliğine çağrıldı. 1917'de de Mehmet Asım Bey ile beraber (Vakit) i tesis etti.

Malum olan siyasi hasım ve meslek rakipleri Celal Nuri Bey ile ikisi hakkında hususi bir husumet besliyorlardı. 1919'da birini İtalya, diğerini Kütahya'ya nefy ettirdiler. 1920'de de ikisi birden Malta'ya nefy olunup yirmi ay kaldılar. Bu müddet zarfındaki gazetecilik faaliyetleri öteki dünyadan ve inziva köşesinden gazetelerine yazdıkları tek tük yazılara inhisar etmedi. (polverista) zindanının kendine mahsus adsız bir gazetesi vardı. Birinci katın merdiven başında ki tahta üzerine sabah gelen ajansın, muhtelif gazetelerde ki havadisın tercümeleri, resimler, haritalar, karikatürler, resmi ve hususi ilanlar asılırdı. Celal Nuri Bey bu gazetenin İngilizce ajans ve Fransızca gazeteler, Emin Bey de İngilizce ve İtalyanca gazeteler mütercimi idi. Enis Avni Bey mizah ve resim kısmını idare ediyordu. Bütün esaret hayatının imtidadınca adsız gazete tahtasının başı, (polverista) nin en canlı ve cıvıvli noktası kaldı.

* * *

ACABA ŞARK'LA GARP BİRLEŞECEK Mİ?

Geçenlerde Amerikan gazetelerinden birinde şu serlevha nazarı dikkatimi celbetti. Sizin de görmeyizi istedim ve tercüme ettim. Amerikalılar yine yeni bir şey bulduk diyorlar. İhtira ve Amerika birbiri ile o kadar mütenasip iki kelime ki; ihtira dediğimiz zaman Amerika, Amerika dediğimiz zaman, ihtira akla geliyor. Fakat bu mesele eski ihtiralardan bin kat daha mühim, bin kat daha şayanı tetkiktir. Çünkü istikbalde bütün dünyanın dini, iktisadi, ve lisani ittihadını temin edecek bir şey varsa o da budur.

Hemen hemen bütün dinlerin şarkta intişar ettiğini hepimiz biliriz. Bahai tesmiye olunan bir din de, bundan birkaç zaman evvel selefleri gibi şarkta; İran'da düşünülmüş, Kudüs'te vücuda getirilmiş fakat Amerika'da intişara başlamıştır.

Bahr-ı Lut seva halinde tavattun eden Bahailer; bütün dünyanın pek yakında ittihadını bize tebşir ediyorlar. Acaba inanalım mı?

Bahailer 1957 seneyi miladisinde bütün devletlerin, kavimlerin, cinslerin ve dinlerin ittihadını ve bu suretle çok zamandan beri beklediğimiz devreyi saadetin halelini bize haber veriyorlar. Şimdi de cemahir müttetikada ki birkaç mösyöler vasıtasıyla bütün dinlerin noktayı istinadının bir olduğunu söylüyorlar, ve Hazreti Muhammet, İsa, Musa, Konfiçyus, Zerdüşt'ün dinlerini birleştirip ve Kur'an, İncil, Tevrat, dekaluğ, ve zendavasitanın birbirlerine uyan yerlerini iktibas edip zamana uyan büsbütün yeni bir din teşkil etmek ve bu suretle daima vuku bulan dini münazaaların önünü almak için teşebbüste bulunuyorlar.

Bu dinin mucidi Kudüs'te bir dağ üstünde inşa ettirdiği ilk bahai mabedinde mukim ihtiyar, uzun beyaz sakallı, halim, nur yüzlü ve ibadetle meşgul olmadığı zamanlarda herkese iyilik etmek isteyen Abdülbaha isminde bir İrani'dir.

Bundan birkaç sene evvel bu zati işiten bir İngiliz Kudüs'e gelmiş, bu dini tetkik etmiş ve dini kabul ile memleketine gitmiş. Şıga sergisinde bu din teşhir edilmiş fakat kimsenin nazarı dikkatini celbetmemiş. Nihayet (mezandarani) namında bir bahai misyonları Amerika'ya gitmiş, kendine birkaç taraftar bulmuş. 1912'de Abdülbaha Filedelfiya şehrinde birkaç nutuk verdikten sonra din intişara başlamış. Fakat biz bunları daha yeni işitiyoruz. Şimdi Mişigan Gölü'nün sahilinde temelleri atılmış olan fevkalade bir bahai mabedinden haberdar olunca şaşırıp kalıyoruz. Bu mabet hiç olmazsa bir milyon dolara yapılabilecek ve söylenildiğine nazaran onüçüncü asırdan beri ilk defa inşa olunmuş bir mucizeyi mimariye olacakmış teşhir edilen modeline bakılırsa, yalnız bahailer tarafından değil; her göz güzelliinin müptelası tarafından sevilecek, ihtiram ve takdir olunacak bir eseri mimaridir.

Hâlihazırda, daha doğrusu mabet yettiği zaman bütün Amerika'daki bahailer mişigane muhaceret eyleyecek ve mabet civarında (Doktor Fırağ) tarafından bir bahai hastanesi açılacak; velhasıl şehir bir Bahai şehri olacakmış.

Bahailerden (Mister Over) diyor ki:-«bahailerin hepsi çalışkandır. Abdülbaha bize bir meslek yahut sanat sahibi olmamızı ve aynı zamanda da dini neşre çalışmamızı söylüyor. Bu dinde aylıklı papazlar, yevmiyeli vaizler yoktur. Mitinglerimizde ne para bahsi ve ne de para toplamak işi vardır. Bugün her dinden bahailer bulunuyor. Zaten bahai olmak için bir kimsenin hâlihazırdaki dinini terk etmesi şart değildir. Biz ufak bir mahfil yapıp gizli bir din teşkil etmek istemiyoruz.

Eğer bizim dinimize mensup olan bir adam başka bir kiliseye, yahut camiye giderse bizim dinimiz orada da intişar eder. Ve bundan biz müstefit oluruz. Bu gün cemahiri müttefikada bir milyon bahai vardır. Bunların ekserisi bahai olduklarının farkında bile değillerdir. »

Abdülbaha'ya nazaran: bu gün dünyadaki olup hep yerlerimizi bilmemizden ileri geliyormuş. Bunun için bahai şartlarından birisi de bütün dünyanın bir lisanı tekellüm etmesidir. Umum mekteplerde milli lisandan başka yerde umumi lisan tahsil ettirilmesi şart olacaktı. Ve bu suretle bütün akvam bir birinin ihtiyacını ve derdini anlayabilecekmiş. Bahai dininin şartları onikidir.

- 1- Dünyanın ittihadı
- 2- Doğruluğun mani olunmadan taharrisi
- 3- Dünyanın ittihadına sebep din olacak
- 4- Din fen ve akla mutabık olacak
- 5- Bütün dinlerin noktayı istinadının birliği
- 6- Kadınla erkeğin müsavacı
- 7- Eski ananeler unutulacak
- 8- Sulhu umumi
- 9- Tahsili umumi
- 10- İhtiyaç meselesinin halli
- 11- Yardımcı bir lisanî umumi
- 12- Beynelmilel bir mahkeme

Bu şerait bundan altmış sene makam şimdiki Abdülbaha'nın pederi Behaullah tarafından vaz olunmuştur. Bundan üç rebi'asır evvel İran'da Bab namındaki, münevver ve güzel bir genç birkaç zaman sonra böyle bir dinin çıkacağını söylemiş ve altı sene birçok vaazlarda bulunmuş ve nihayet muharebede şehit olanın cennete gidemeyeceğini halka telkin ettiğinden dolayı şah tarafından idam olunmuştur.

Şimdi (Bab) bütün bahailer tarafından bilinir ve takdir olunur bir isimdir.

Biraz sonra Behaullah namında zengin ve asil bir aileye mensup birisi ortaya atılmış ve Bab'ın söylediği dini neşre kendisinin Allah tarafından tayin edildiğini söylemiştir. Fakat İran'da kendisine gülmüşler ve birçok seneler menfalarda gezdirdikten sonra memlekette birkaç taraftarıyla beraber 1868 senesinde tard etmişler ve 1892 senesinde 40 senesinden sonra bütün bu yükü, mahdumu Abdülbaha'ya terk ile kasıtta, hapishanede vefat etmiştir.

Abdülbaha şimdi 75 yaşındadır. Hayatının kısmi azamini hapiste imrar eylemiştir. Nihayet ilanı meşrutiyette affedilmiş ve Hayfa'daki nezvasine çekilip medeniyeti tahallüs için ciddi sayına başlamıştır.

İşte bu zat bugün bütün dünyaya «hasaret!-diyor-yakında gayemize vasıl olacağız. Afakî dünya aydınlık görünüyor. Çok yakında bütün dünya mesut bir bahçeye, bir cennete dönecek; bütün akvamı birleşecek, milletler arasındaki huşunet zail olacak, artık muharebe olmayacak, her gün dilediğimiz sulhu umumi olacak, dünya değişecek, bütün ecnası beşer birbirine kardeş muamelesi yapacak».

Bahailiğin muhtelif zamanda gelen peygamberleri inkar etmiyor. Her ne kadar bu din İran'da doğmuş ise de bilmem her ne sebepte cenabı (Feysal Mezandarani) bu dinin yalnız Amerika'dan intişara başlayacağını söylüyor. Bundan dolayı yeni ve muhteşem mabetlerini orada inşaaya karar veriyor.

Bu muhteşem mabedin modelini görenler yalnız hayretle kalmıyor. O güzelliğe, o kendi haşmetini herkese ira'a eden tarzı mimariye güya bir tılsım ile merbut kalıyorlar. Mimarı (Loy Borjovaz) her ne kadar meşhur bir sanatkâr ise de bu projenin sırf bir mucize kabilinden aklına geldiğini söylüyor.

Mabet dokuz taraflı ve kubbeli bir binadır. Dokuz tarafın hepsi birbirine mutabıktır. Her tarafta bir kapı ve on sütun vardır. Mabedin bütün ölçüleri dokuzla kabili taksimdir. Her kapıya on sekiz basamak merdivenle çıkılır. Velhasıl dokuz adedi hem eski ve hem de yeni riyaziyyatta mükemmeliyet temsil ettiğinden ve bahailin dokuz dinden mürekkep olduğundan bu mabet fikirlerine pek muvafık gelmiştir hele dinlerinin mucidi, bab olduğu için birde dokuz tane kapısı bulunması binayı daha ziyade beğendirtmiş.

Bunun harici hemen hemen her dinin işareti ile doludur. Bunlar o kadar muntazam, o kadar güzel yapılmış ki insan baktıkça bunun nevi beşerin elinden çıktığına inanmayacağı geliyor.

Mısırlıların hieroglifler, Çinlilerin, Hintlilerin işareti, Katoliklerin haçları, bizim ay ve bildiğimiz velhasıl akla, hayale gelmeyecek işaret; daha tahaffi bu işaret mermer üstüne uyulmuş ve altına kesme cam geçirilmiş ve gece içeri de yakılan aydınlık dışarıya akis ediyor. Ve bütün bu işaret sanki semadaki yıldızlar gibi parlıyor.

Gece tayyare ile üstünden bakılırsa: büyük dokuz köşeli bir yıldız dünyaya konmuş ve o yıldızın üzerinde birçok uhrevi işaret etrafa bir nur saçıyor gibi

görünecek kubbenin üstünde dokuz kolluk birleştiği yere bir büyük projektör konacak ve dokuz muhtelif ziya kolları semalara doğru uzatacakmış.

Bana hitama erdiği zaman içerde maaşlı bir papaz olmayacak fakat maaşsız muhtelif bahai muallimleri ahaliye tahsil fen ettirecekmiş. Çünkü bahailin zaman ile beraber terakki ettiği için bahailerin herkesten âlim ve herkesten ziyade mütefennin olması lazım gelirmiş.

Abdülbaha yalnız dünyanın atideki istirahatını temin ile kalmıyor. Köşeyi inzivasından her bahaiye ne kadar ehemmiyetsiz bir iş için olsa çekinmeden nasihat veriyormuş.

Mesela bahailerden (mirza ahman serharbe) izdivaç hakkında şunları söylemiş:

«Kendine bir zevce bulmasını düşünmek zamanın geldi. Senin fikrine tamamıyla mutabık bir kız yakın, o zeki, akil, güzel ve halim olmalı. O kız senin hayatını alakadar edecek olan bütün mesaili bilmeli ve anlamalı. Ve elinden geldiği kadar sana yardım etmeli. Şen ve şatırolmalı. Mahzuniyet zamanında senin kederlerini unutturmaya çalışmalı. Ve sen de ona yalnız bir nakısla kalmayıp, bütün kalbini, bütün vücudunu ona hasretmelisin.»

«Zevc ile zevceyi rapteden bağ yalnız sadakat ve aşk hakikidir. Sakın kıskançlık araya girmesin. Çünkü aşkı öldüren bir zehir varsa o da kıskançlıktır. Zevc ve zevce ilim ve irfanlarını, servetlerini, isimlerini, vücutlarını, ve ruhlarını ilk evvel Allah'a ve sonra birbirlerine bırakmalıdırlar»

İşte size yeni bir mezhep. Acaba daha terakki edecek mi? Yoksa bundan evvel çıkan (theosophy) teosfu gibi yavaş yavaş sönecek ve unutulacak mı?

Vedat Bekir

* * *

ANADOLU TÜRKÜSÜ (*)

«Ayşem, nerden geliyon.....»

Halk Türküsü

-Ayşem, nerden geliyorsun?.. - İzmir'den..
-Ne var orda ?.. - Kan ağlayan bir hilâl!...

Hep birden

İmdatına yetişmeden arayacak ihtimal...

-Ayşem, nerden geliyorsun?.. - Uşak'tan..

-Ne var orda ? - Akan kardeş kanı var..

Ah o kan!

Ah o kan ki Akdeniz'de asırlardır şanı var..

-Ayşe, gel bak, şimdi bütün gök kanlı!

-Yine bir köy yaktı, şenlik ediyor

Yunanlı...

Ah, o kafir ne kahpece yakaraktan gidiyor!

-Ayşe, Ayşe, in onu ilk imtihan:

Emin ol ki sonunda da şan bize!

Bu iman

Çok geçmeden Yunanlıyı dökecek Akdeniz'e...

Halit Fahri

(*) İlk ayın onu harbinden sonra yazılmıştır.

* * *

HUKUK MAHFİLİ

Geçenlerde şahidi olduğum bir vaka, beni «Yarın» için «Hukuk mahfili» unvanıyla bir musahabe açmaya mecbur etti: altmış yaşlarında, kelli felli, mutakaidinden olduğu her vaziyetinden anlaşılan ihtiyar yüzlü bir efendi, tramvayda gayet şık, bıyıklı kirpik, komisyoncu, belki bir şirkette memur veya bir müessesenin mutemedi ve yahut ta avukatlığa yeni lemik etmiş bir gence hitaben diyordu ki:

-Oğlum zaman, mimarlar şarkısına benziyor. Gazeteler bile iğlak içinde yüzüyor. Memlekette bir cinayet irtikâp ediliyor ve yahut biri topu atıyor. Gazeteler, müttesil, mecazâtı terhibiyeden, katilin «Katil mutemet» olduğundan, iflasın «Taksiratlı» veya «Hileli» mahiyette bulunduğu hakkında «Sendin» ler tarafından karar verildiğinden, bu kararın «Jojokumisiz» Beyefendice de tasvip edildiğinden velhasıl bir katilin «Heyet-i İthamiye» tarafından «İtham» edilmedikçe cinayet mahkemesine sevk olunamayacağından, fiil katlı «Min gayrı teammüt» ika' eylediğinden dolayı, kanun cezanın (174.) maddesi mucibince ceza görmesi lazım

geldiğinden bahsedip duruyorlar. Bizler, sen ve tecrübemizden dolayı hayatta çok görgülü olmak itibarıyla bu tabirleri biraz anlar gibiyiz. Fakat siz, gençler ki henüz Hanya'yı, Konya'yı adam akıllı anlayacak bir çağda değilsiniz, bunları gazetelerde okurken, ne saçma fikirler peyda edebilirsiniz? Mesela Şah İsmail, torlakyan, işkence, Mediha Hanım muhakemelerini takip ettiniz. Gördüğünüz fenni tabirlerden kaç tanesini anladığınıza vukuf hâsıl etmek için sizi bir imtihana çeksem pek mahcup kalırsınız. Yazık değil mi? Güya matbuatın en büyük vazifesi, halkı irşat imiş, ne gezer! Kim buna ehemmiyet veriyor? Tabirleri anlamadıkça, çetrefil olan adliye lisanına sizler gibi her şeyden nem kapar keskin fikirli gençler biraz olsun mümarese edinmedikçe, buna gazeteler, mecmualar himmet göstermedikçe, okuduğunuz muhakemelerden, iddia ve müdafaalardan ne anlayabilirsiniz? Şaşıyorum.

Genç efendi, sırttı, biraz da yüzünü ekşitti. Fakat muhatabına karşı mecbur olduğu hürmeti de hesaba katarak dedi ki:

-Efendim. Yerden göğe kadar hakkınız var. Biz, yarım cahiller, öğrenmeğe muhtacız; fakat her şeyi muntazaman mektepte tahsil etmeğe ne zaman, ne de hayat müsait değil. Bütün kabahat matbuata. Halkın anlayabileceği bir lisanda bu tabirler izah edilse, herkes hem müstefit olur, hem de yalan, yanlış manalar vererek her mesele için sudan hüküm vermez.

Bu muhavere, bana büyük bir ders-i ibret verecek vaka mahiyetindedir: ihtiyarı da, genci de bir mesele de ittifak ediyor. Halk öğrenmek istiyor; öğretmek vazifesi de matbuata düşüyor. Yazı arkadaşlarım, gözlerini açsın, karilerini memnun edecek surette izahlı ve açık bir lisan kullansın velhasıl, hissettirmeksizin, onlara bildiklerini öğretsinler yoksa hakikat halde vazifeyi irşadı tamamıyla ifa etmiş sayılmazlar. Görüyorsunuz ya! Fazlı takaddüm hevesiyle; «Yarın» bu vazifeye başlıyor. Ümit ederim ki bu çığırı açtığından dolayı birçok aferinlere mazhar olacaktır.

Mücrimler ve Ahvali

Bir cinayet vuku buldu mu; en evvel hatıra gelen şey bunu irtikâp eden adamın yaşı, hali ve onu ika' ederken ne vaziyette olduğu hususlarıdır. Biliniz ki kanun cezamızca «On üç» yaşını bitirmemiş olanlar, iyiyi kötünden ayırmak hassesinden mahrum addediliyor ve bu fiilden dolayı mesul tutulmuyorlar. Bunlar ya oyununa teslim ediliyor ve yahut da terbiye için ıslahhanelere sevk olunuyorlar. (Bizde henüz bu ıslahhane teşkilatı vücut bulmadığından aboneye teslim ile iktifa edilmek zarureti vardır.)

Anne ve babasına veya veli vasilerine teslim edilen bu kabil çocuklar, onbeş yaşını bitirmeden bir cürüm işlerlerse, terbiyelerine dikkat etmeyenlerden bir liradan yüz liraya kadar cezayı nakdi alınır ki bu da pek doğrudur. Çünkü çocukları himaye ve terbiye vazifesi onlara tevdi' olunmuştur.

Cürüm işlediği zaman, bir çocuk «On üç» yaşını bitirmiş olup ta «On beş» yaşını tamamlamış olursa, ceza kanununun tayin ettiği cezalardan bir rebi' ve nihayet bir salisi miktarıyla cezalandırılır. Bunun hikmeti de meydandadır: ondört yaşında bir çocuk, oldukça yaptığının farkındadır. Ancak yine çocukluğu hasebiyle, büyük bir adam gibi fiilinin bütün neticelerine akıl erdiremez.

Cürüm işlediği vakit «On beş» yaşını bitirmiş olup ta «On sekiz» yaşını tamamlamış olursa kanun, asıl cezanın nisfindan iki sülüsüne kadar bir ceza ile ve cürümü, kanunun gösterdiği fiillerden daha hafif ise asıl cezanın rebi' indirilerek mütebaki ceza müddetiyle cezalandırır. Görülüyor ki kanun, ceza mesuliyetini «Onüç» yaşını bitirmiş olanlardan başlatıyor. Ve nihayet «On sekiz» yaşını tamamlamayanlar hakkında da bazı mertebe müsaadeler gösteriyor. Fakat «On sekiz» yaşını bitirmiş olanlar, artık müsaadelerden istifade hakkını kaybediyor ve onlar, kanunda gösterilen cezanın tamamıyla mahkûm edilmiyor. Demek oluyor ki «Ehliyeti cezaiye» yani cezaya müstahak olmak seni kısmen «On üç» yaşını tamamlamış olan çocuklardan başlıyor ve nihayet «On sekiz» yaşını bitirmiş olan delikanlılarda tamam oluyor. Ondokuz yaşında bir adam kanun nazarında hareketinden tamamıyla mesuldür.

Cürümü işlediği zaman faili büsbütün deli ise, kanun, bunu affediyor. Ancak «büsbütün» deli olduğu sabit olmalıdır. Eğer bazen akli kaçır ve bazen akli başına gelir bu halde ise, fail, ancak akli başında iken yaptığı hareketten dolayı ceza görür. Bir kimse hiç istemeyerek ve fakat men'a muktedir olamayacağı bir zorlukla yani cebren bir cürümü işler ve böyle olduğu sabit olursa hiç ceza görmez.

Gelecek musahabemizde daha çok şeyler anlatacağız.

Giridi Ahmet Saki

* * *

KOMŞUNUN UDU

Her gün sabahtan akşama akşamdan gece yarısına kadar hırpalanan udu, o bedbaht yetimciği, o ve ta ki anası bir mutad saat dokuzda kavrayıp bir eliyle saçlarını çekerek bir eliyle de çimdikleyerek yarım saat kadar uğraştıktan sonra veya çekidüzen verdi, yola getirdi, hezeyandan taksime koyuldu. Ut hissesine düşen soğuk nağme kırıntılarının verdiği ıstırapla inleye inleye sürüklenerek sahibeyi neşvedarının kanto kollarına peri oldu. Düşkün ahenkli rüşe birde yardımcı karıştı, her biri bir perdeden daima falsolu yayık yayık okuyuşlar, udun tazallümü, güftelerinden de bestelerinden de hoşlanmadığım kanto taslakları tevali etti. Teessürümden elimdeki yazımı bıraktım, mefluç bir halde yazımda mihlanmış gibi kaldım, odamdan çıkmadım, işitiyordum, belki gayri ihtiyari dinliyordum. Kanunu nasibin esli Hicaz şarkısını yakaladılar, kancayı taktılar, her taraftan çekiştire çekiştire didiklediler, kendileri de yorgun düşmüş olmalıdırlarki dinlenmek için eslerden istifade ediyorlardı! Nasip şarkısının böyle şikeste serv-i pa zilletle tarakayı sükûtunu işitse sinirlenirdi, kanununu tırmalardı.

Bu türlü sazı birde dışarıda işitmişim. O saz (Muhip musiki zati kadar şinas namını verdikleri) bana ikram için erkanı vilayetten birinin konağına toplanan zabitan ve memurin haremlerinden keman, ut, kanun çalan, def vuran hanımlardan mürettep bir takım idi. Dürüst ahenkten mahrum sazlara uygun muhtelif perdelerden çıkan seslerle, bana beğendirmek, memnun etmek arzusuyla imtidad eden çığlıklar, yalnız kulaklarımda değil beynimin içinde de çınliyordu! Mübalağa etmiyorum: usulde ki sekteler kalbimin darbanın intizamını ihlal etti, yapılmama ramak kalmıştı. Şükür sahip hanenin başka bir vilayete nakil memuriyetine dair vürut eden telgraf name imdadıma yetmişti. Beni o tahammülfersa azap ve elemden halas etti. Meğer beraber piyano çalmamı arzu ediyorlarmış! Aman ya rabbi, ne birlik mümkündü, ne sürükleyip götürmek! Hangisine o yapabilirdim, ne yapardım? O anda ki yavruyu tali'mle o mübarek telgrafın müntedarı olarak hemen sazında hanımlara birçok teşekkürlere gayret ettim teşekkürlerimin kısmı azami o sükût nagehaniye idi.

Elhamdülillah komşunun da taam vakti geldi sustular. Elleri taşımaktan ağızları yemekten hali kalmasın âmin.

1334

Leyla

* * *

CELAL NURİ BEY'LE MÜLÂKAT

Celal Nuri Bey Malta'da Nasıl Vakit Geçirmiş

Yirmi aylık, mecburi, hicranlı bir müfaraketten sonra İstanbul'a dönen Celal Nuri Bey'le bir mülakat yapmak arzusuna düştük. Âlem matbuatın bu ateşin, velut rüknü Malta'da nasıl vakit geçirmiş, merak ediyorduk. Suallerimizi de, cevaplarını da olduğu gibi neşrediyoruz.

-Malta'da ne ile vakit geçirdiniz?

-Okumak ve yazmakla.

-Neler okudunuz?

-125 cilt kitap.

-Nece?

-Fransızca ve İngilizce; hiçbir cilt Türkçe kitap okumadım, hatta muntazaman gazete bile okumadım.

-Ne yazdınız?

-250 defter yazı yazdım. Bunlar şunlardan ibarettir:

Meşrutiyet efsaneleri, (Emil Zola) nın romanları cesametinde 3 cilt, büyük üstat (Emil Zola) nasıl (Rogun Makar) silsilesinde ikinci Fransız imparatorluğu devrinde bir Fransız ailesinin roman şeklinde tarih tabi ve içtimaisini tahrir etmişse ben de âcizane o esere iktifa ile Sultan Hamit'in son günlerinden Malta'ya kadar bütün Türk hayatını roman şeklinde ve bittabi tarihten daha serbest kalemle yazmaya yakın dem eserim müstakil üç ciltten mürekkeptir.

İsimleri: (Yelda) arefeyi meşrutiyetten muharebeyi umumiyyeye kadar olan hayatı içtimaiyemiz; (Ferda) muharebeyi umumiye esnasındaki ahvali içtimaiye ve ruhiyemiz; üçüncüsü (Fuzu).

-(Fuzu) ne demek, neden böyle acayip kelimeler kullanıyorsunuz?

-Fuzu, anarşi demektir. Alt üstlük, karmakarışıklık, Arap saçı, her ne dersiniz deyiniz.

-Bunun mevzu'u nedir?

-Bu son kısmın mevzu'undan bahsedemeyeceğim.

-Bu asarınızda eski eserlerinize nazaran ne gibi farklar görüyorsunuz?

-Şimdiye kadar en başta kendim olmak üzere üslubumuzun, Türkiyat-mehviyemizin, kullandığımız kelimenin pek gayrı fenni olduğunu iddia ederim. Başta eskilerden Fuzuli ve Nefi sonra da, yeni üstatlardan Ekrem, Abdülhak Hamit, Cenap ve ila ahirihi Süleyman Nazif, Faik Âli olduğu

halde cümlesinin üslup terkibi sakattır. Hiç birisinin eseri tahlil neheviye gelmez.

Bu cihetleri nazarı dikkate aldığımdan muharriratımda bir «Rasyonalizm» göstermek istedim. Onun içindir ki eser Eşref saatte neşredilecek olursa- iyi veya fena olduğunu bilmem- üslup ve tertibatı neheviyede büyük bir tebeddül göreceksiniz. Malta'da vaktim çok olduğundan bütün esalibi ve tertibatı nehaviyeyi adeta bil kimya tahlil etmek istedim. Neticede anladım ki zavallı Türkçenin sarf ve nehvi bile tedvin edilmemiştir. Lügate gelince; onun tedvinine daha çok zaman lazımdır. İmlanın tedvini ise hududu hazırayı muhafaza ettikçe muhal ender muhaldir. Binaen aleyh hayli derin tetkikata girişerek sarfımızı ve nehvümüzü gözden geçirdim.

Cevdet Paşa'nın, üstadımız Ahmet Rasim Bey'in, Cahit Bey Efendi'nin saflarında nazarı dikkate alınmamış bir hayli kavait olduğunu gördüm. Bunları talimi ve tedrisi bir tarzda değil tenkidi ve ilmi bir şekilde tedvin etmek tecrübesinde bulundum ve bir sarf ve nehv tecrübeyi kalemiyesinin vücuda kelimesine çalıştım. Eserler müsvedde halinde tamamdır. Şu kadar ki tebeyyüz ve bir kere daha tashihe muhtaçtır. Bu sarf ve nehv tecrübesini mümkün olursa seri'en neşredeceğim. Bunlardan başka bir cilt teşkil edecek kadar ufak hikayeler ve ufak bir cilt cesametinde esbabı nedünyatımıza dair Fransızca bir müsvedde kaleme aldım işte size yirmi ayın bilançosu..

Temaşa

LEYLA

Viktor yapan Mardo... Temaşa âleminin eski mektebinde pek maruf olan bu ismi, dünya cereyanlarını yalnız lisanımız vasıtasıyla takip edenler belki çok tanımazlar. Edebiyat âlemimizde bu nam, yalnız bir kere -«La patrie » yani « vatan » ismindeki oyunun Namık Kemal'in meşhur « vatan-Silistre » siyle mukayesesi münasebetiyle- duyulmuştur. O zaman bir Rus gazetesi Sardo ile Kemal'i mukayese etmiş ve Türk dâhisini küçültmeye çalışarak kuvvetli ve ateşli mukabelelerine vesile olmuştu.

Mehmet Rauf Bey'i böyle eski bir mektebe mensup bir eseri adapte etmeye hangi fikrin sevk ettiğini bilmiyorum. Galiba hala birçokmuharrirlerle sanatkârlarda halk hakkında payidar kalan yanlış telakki olacak. Filhakika bizde yine bizzat halkın içinde bulunanlardan birçoğu halkı basit ve hatta galiz zevkli fark etmekten

kurtulamamıştır. Seneler geçiyor, bu nevi edebi temaşa sahnelerine devam eden sınıf ilerliyor, tekâmül ediyor, fakat yine bir kısım kalem ve sanat sahipleri halkı rakik ve hassas şeylerden anlamaz, daima gürültülü vakalar, feci veya pek muzhik sahneler arar diye tanımak ve bellemekten vazgeçmiyor. Bu itikadın ne kadar yanlış olduğu, gerek oyunun ve gerek temsilin kusurlarını rakik bir zevk ile hissederek ihtisasını izhar eden geçen Cuma geceki temaşagerler ispat ettiler.

Viktoryan sardonun « farora »sı, Rusya'da çar istibdadının erkanından birine meftun asil ve zengin bir kadının, ona karşı yapılmış bir cinayetin intikamını almak için, nihilist zannettiği caniyi Fransa'da takip temasını ve Fransa'da yaşayan Rus asil kadınlarının hayatını musavver bir melodramdır. İçinde polis tahkikatı, intikam dayesi ile gurbetlere koşan genç ve güzel bir kadın, katil zannedilen bir namus muntakimi, katille intikamcı kadın arasında garip bir aşk, zehir ve intihar... Bütün eski sahneciliğin levazımı var. Darülbedayiinin teessüsünden beri münevver sınıf, Manakyan Efendi sahnesine has tanılan bu nevi unutmuş gibiydi. « Leyla » bunun için loca, koltuk ve sandalyelerden ziyade galeri üzerinde müessir ve muvaffak bir oyun oldu. Yalnız temaşagerleri değil, oyuncularını bile şaşırttı. Halk nasıl -belki de ne meşhut- bir duygu ile oyunun ne iyi tertip, ne de iyi temsil edilebilen parçalarında müstehzi güldüyse, oyuncular da me'nüs olmadıkları bir vadi karşısında öyle mütehayyirine ve hatta müteassifana oynadılar. Eliza Hanım gibi rakik ve hassas sahneler kahramanına polis riyaseti yaptırmak, Aderiyan Canan Hanım gibi hafif rolleri neşelendiren oyuncuyu bir Mısır prensliğine terfi ile ona «badbankuşay azimet» gibi terkipleri söyletmek, Aderiyan Binamciyan Hanımını bir tek kelime söylemeksizin sahnede görünmeye, azenif Manakyan Hanımını da o lisan ve kıyafetle İskenderiye'nin muhteşem bir salonunda söz söylemeye mahkûm etmek az muvaffakiyet midir? Doğrusu bu bedii tehzili icadından dolayı farurayı adapte eden muharriri de, kabul edip sahneye koyan heyeti de tebrik etmek lazım!

Oyunun hassas parçalarında hususiyle en mühim iki şahsını temsil eden Eliza Binemciyan Hanımla Raşit Rıza Bey pek muvaffak oldular. Daima o hassasiyet vadilerinde kalsalardı, hele üçüncü perdeden sonra o zehirli, intihar dördüncü perdeye lüzum görülmeseydi, daha fazla ve daha haklı alkışlar toplayacaktılar. Derç ettiğimiz resim, bu hassas ve muvaffakiyetli levhalardan birinde güzide mümessilimizle mümessilimizin vaziyetini gösteriyor.

İkinci derecedeki mümessillerin muvaffakiyetleri daha mahdut kaldı. Fakat bu muvaffakiyetsizliğin hakiki amili, başka sahnelerde kendilerini göstermiş olan

oyuncular değil eserin intihabında ve tatbikinde görülen kusurlardı. Temsili heyetinin bir kabahati varsa o da böyle bir eserin sahneye vazını uzun ve ciddi provalarla beraber pek zengin ve muhteşem dekorlara mütevakıf olduğunu nazar dikkate alarak kabulüne mümaneat olmasa bile sahneye vazını tehir ettirtmemiş olmasıdır.

«İlk Göz Ağrısı» ile «Ceza» da ki muvaffakiyetlerini burada bulamamış olmak Türk tiyatrosu heyetine halkı daha iyi takdir ve zevk-itemaşa ihtiyaçlarını daha iyi tatmin etmek imkânını verebilir ve bu böyle olursa Leyla'nın bu muvaffakiyetsizliği başka bir noktayı nazardan menfaatli olur.

İbrahim Necmi

* * *

Şiir

SUDA HALKALAR

4

Ruhum ki bir engindir ufuklarda kararmış,
 Etrafını yalnız ademin gölgesi sarmış,
 Ruhum ki her arzusunu ram etti gururu,
 Ram etti muhitinde bu gün zulmete nuru,
 Son fecri mukadder gibi artık seni bekler.
 Uzlette kalan ruhuma ses verdi melekler...
 Sihrinle hayalimden ayın nakşı silindi,
 Her cisme bir taze çocuk saffeti sindi.
 Kalbim, başım, asabım o ilk uykularımda,
 Bir halka da yok ruhumun engin sularında...
 Yüksel ki harabım bu beyabanda kederden,
 Yalnız yaşayanlar daha bedbaht ölülerden!
 Yüksel ki hayalim yeni bir nura can atsın.
 Ruhumda bir alem gibi maziyi yaşatsın
 Şeklin ki vücudun ki bütün hatıralardır,
 Her sevgilinin sende biraz gölgesi vardır...

Yüksel ki bu gurbette esirin gibi daim
Senden gelecek mateme bin canla fedayım!..

Faruk Nafiz

* * *

Atalar sözü

At alan Üsküdar'ı geçti.
Ateş olsa cürmün kadar yer yakar.
Atılan ok geri dönmez.
Açtır köpek ister ki yemek sohbeti olsun.

(Sururi)

Acı acıyı bastırır
Adamak ile mal tükenmez.
Adı çıktı dokuza inmez sekize.
Aslan ağzından şeker alınmaz.
Armut ağacından uzak düşmez.
Azıcık aşım, kavgasız başım.

* * *

İktisat

ANADOLU'NUN DAVASI VE İSTİKLAL MALI VE İKTİSADI

Mütareke ile beraber koskoca bir saltanatın uğradığı tarakayı inhidam arasından yükselip etrafa yayılan gayarı inhidam yavaş yavaş zail olup da vaziyet tavazzuh ettiği zaman iki milyon kilometre müreba'ine karib araziden mürekkep bir devletin dörtte üçü filen elden gitmiş olduğuna şahit olduk. Elden giden o kıymetli memleketlere ait tarihi kalplerimize gömüp de âtiyen olsun bastığımız topraklar üzerinde biraz rahat yüzü görebilmek umuduyla şikeste ve harap gönüllerimizi tesliye etmeye çalıştığımız sıralarda İzmir'in işgali, bize tahmil edilmek istenilen şeraiti atıyeyi dereceyi kafiyede ihsas ve telkin ediyordu. Bu tahassüstür ki adeta tabii ve fitri bir saik ile Anadolu'yu baştanbaşa bir kere daha ihtizaz ve harekete getirdi. 10 Ağustos 1920 tarihli vesikayı şeamet amiz ise en nikbin mülhaza ve muhakemeleri bile sarsak artık ortadaki suikastın, hayat devleti de geçerek doğrudan

doğruya mevcudiyet-i milliye ve ferdiyeye kadar uzanıp gitmekte olduğunu sarahaten gösterdi. Bu beynelmilel şart namenin mevadi sairesinden sarfi nazar, istiklal mali ve iktisadiyi bizden kâmilten nezi' iden ahkâmı mahsusası, yumuşak cümleler arasında bu hedefi bize kâfi mertebede ira'ayı eyliyordu.

İstiklal mali ve iktisadinin ne demek olduğunu anlamak için bu istiklali Türk'ten ve devletten nez' eylemek isteyin vesikayı mahudenin kalbur üzerine gelen ahkâmı maliye ve iktisadiyesini düstur ve sahaifi arasında gizli yaşayan suikastın eşkalini gözden geçirelim:

Vesika, evvel emirde memleket haricinde ki bilcümle Türk hukuk, menafi ve emval ve emlakle Türk şirketleri hukuk, menafi ve emval ve emlakini kâmilten zapt ediyor ve tasfiyeye tabi tutuyor (Madde 287, 289, 291). Hicaz, Filistin, Suriye, Irak, Ermenistan, Kürdistan, Türkiye gibi araziye münafekte üzerinde kalmış olan bilcümle Türk şirketlerinin hukuk menafi ve emval ve emlakini da bil tasfiye bedellerini bu şirketlerde ki alakadarların (Madde 293) ellerine veriyor.

Bu suretle bütün Türklerin haricindeki alakayı iktisadiye ve hayatiyeleri kâmilten izale ve imha olunuyor. Böylece hukuk, menafi ve emval ve emlakinden ıskat ve mahrum edilerek memleket dâhilinde düşmüş ve düşecek Türklerle beraber dâhil memlekette bulunmuş Türkleri de vesika, zerre kadar bir insaf ile mütehasıs olmayarak takip eylemekte devam ediyor. Çünkü: bu vesikanın ahkâmı maliye ve iktisadiyesine göre temettü vergisi, tariki bedeli, tedrisat vergisi... gibi ecnebilere tekalifi şahsiye (arafa) dendir, diye bir türlü kabul ve tediyesine yanaşılmayan tekalifi bundan böyle de devlet bu derecesini beslemek için vazı ve tesisi behemehal iktiza edecek aynı mahiyette diğer vergilerle birlikte yalnız Türk tediyeye edecek, fakat ecnebi bu fasıl tekalifi tediyeden daima istinkaf eyleyecekler (madde 261) Türk bir takım müessesatı hayriyesinde, müessesatı hayriyeyi ecnebiyenin istifade etmekte olduğu muafiyeti maliyeden (madde 261) dahi hisse mend olmayarak ecnebi müessesese daima inkişaf ve tevessüe mail, hâlbuki kendi müessesatımız her vakit için gerilenmeye mahkum kalacak ve hatta bu günden mukaddimatı görüldüğü üzere memleketin kendi evladı dahi ecnebi müessesatına el avuç açacaktır. Vesikanın gerek umuri iktisadiyeye ve gerekse tabiiyete ait ahkâmı o suretle tertip edilmiştir ki memlekette ne kadar Rum, Ermeni, Süryani, Iraklı, Filistinli, Hicazlı varsa cümlesi Yunanistan, Ermenistan, Suriye.... ilelahirihî tabiiyetlerini ihtiyar ve iktisap etmek için nüfusu sicillerine birer kayıt düşürmek suretiyle Türk tabiiyetinden çıkararak yine bu memleket dâhilinde ve fakat ecnebi tabiiyeti altında yaşamanın bir yolunu

bulacaklar ve daha dün ve hatta bu gün birlikte yaşadığımız anasır bile Türk'e karşı mümtaz bir mevkiye yükselerek tekâlifin bütün para Türk'ün düş zayıfı üzerine yüklenecektir.

Şartnamenin kabulü takdirinde hariçte ve dâhilde kalan Türk'ün ferdayı sulhta vaziyeti ferdiyesi budur. Devletin vaziyeti maliye ve iktisadiyesine gelince:

Bu vesika hâkimiyet-i maliyeyi, yani istiklal-i maliyi bizden kamilen selp ve nezi ediyor. Devletin kafeyi menabi' iradiyle beraber milletin bütçe hakkını kendilerinden alarak azası üç devletin merhasından müteşekkil bir komisyona tevdi' eyliyor (madde 231 ve 232) bütçe hakkı ne demektir? Manayı basitiyle bu hak: ifrat halktan her birinin kepsesi etrafta dönen gerek varidat ve gerekse masarif üzerinde milletin, hak tasarrufunu istediği gibi istimal etmesi demektir. Bütçe hakkı bir cemiyete yaşamak için labut olan hâkimiyet milliyenin yani her nevi istiklal gibi istiklali maliyeninde en kıymetli ve en kuvvetli yüreğidir. Hâkimiyeti milliyeden yüreğini ref ediniz, erkânı sairenin de, yani diğer nevi istiklallerin de hiçbir kıymet ve ehemmiyeti kalmaz. Zira hâkimiyet milliyeyi herhangi bir şekilde yürütmek demek bir para sarf etmek demektir ki bunu da temin edecek ancak ve ancak bütçe hakkıdır. Vesikayı mahudaya göre ise salifi'z-zikr komisyon kuvveyi teşriyyeye karşı mutlak bir hak takaddümle (madde 232) bir taraftan devletin teknil menabi' iradını kendi eline alıyor, diğer taraftan bütçeyi bizzat tanzim ve icra ediyor. Şu farz ve takdire göre yazını bir göz önüne getirelim: devletin dahili ve harici emniyet umumiyesi muhataraya girmiş; maarifimiz ve darülfünunumuz inhitata yüz tutmuş; memlekette mevcut yüz binlerle muhacirin, mutakaidin, malulün, eytam ve eramil.. Açlıktan kırılır bir halde bulunmuş; ziraatımız ticaretimiz, sanayimiz muhtacı himaye bir vaziyete düşmüş.. Bütün bu dertlere çare saz olmak için sarfiyatta bulunmak lazım geliyor. Mali komisyon muvafakat ederse tahsisat alıp sarfiyat yapacağız, muvafakatini diriğ eylerse göz göre göre manen, maddeten intihar edip gideceğiz...

Şu bütçe hakkını garp milletleri evvel ve ahir hükümdarlarından bile kıskanmışlardır. Çünkü hak millet, bu bütçe hakkına istinat eder. On altıncı Lui'yi o akıbeti faciaya sevk etmiş olan ihtilal kebiri birinci derecede doğuran mesailiden biri de bu bütçe hakkı meselesiydi. Ananeti kadar handanına da merbut ve tazimkâr bir millet, birinci derecede bu bütçe hakkının selameti namınadır ki 1648 senesinde (Vaythol) sarayı pişkâhında cereyan eden faciayı temaşaya katlanmıştır. Hâlbuki bu memleketlerde de mesele, nihayet nihayet milletle hükümdarı arasında yani yine öz evladı meyanında mevzu bahis oluyordu. Ya bu hakkın büsbütün yabancı ve ecnebi

ellere tevdi asıl sahibi hak olan millet ve o milletin atası için ne feci bir manayı meraret ifade eder, müstağniyi izahtır. Vaziyet-i maliye budur, bir de vaziyeti iktisadiye bakalım:

Vesikayı ahdiye, terakkiyatı hâkimiyet Osmaniyeden nez'i etmekle vaziyet iktisadiyesini derhal sarstığı İstanbul'da çeşit çeşit komisyonlarla nüfuz nüfuz üstüne, hâkimiyet hakimiyet üstüne bina ediyor. Böyle mali ve iktisadi kont ve mebniyomiller altına düşmüş manatıkta beynelmilel muhasedeler iktisaden felaket felaket üzerine getirir. Muahede Anadolu'nun sağ başında bir Ermenistan, bir Kürdistan devleti, sol başında bir ezmit mıntıkası ihdas etmekle coğrafiyenin, tarihin, tabiatın yekpare halk ettiği bir kıta için yoktan gailer acıyor; nasibin, rasulayn, Urfa, Birecik, Ayıntab, Kilis, Halep gibi tabi ve iktisadi iskeleleri Anadolu'nun elinden alıyor, bu kıtanın ticari ve iktisadi menfez ve mahreçlerini kayıyor. Bütün bunların üzerine bir de dahilde akliyatların muhafazayı hukuku namı altında körüklediği muhasedeyi ırkıye ile muhasamayı iktisadiyeyi ateşliyor. Bunlar da kâfi gelmiyormuş gibi hepsinin üzerine Anadolu'da paylaşılacak nüfuz mıntıklarının esaslarını hazırlıyor. En hafif manasıyla bu bir kıtayı, bir milleti, bir devleti boğmak demektir. Fakat dahası var: vesikayı ahdiyeye göre, devlet istediği eşkâl ve şerait altında akdi istikraz edebilmek hakkından mahrum oluyor (madde 234). Osmanlı memleketi üzerinde Türk hükümeti, bir maden imtiyazını, bir orman imtiyazını, bir şimendifer, bir tramvay, bir seyri safain imtiyazını hatta kendi tebaasına bile tahsis edemiyor (madde 239). Türk tebaası, muahedeyi imza eden devletler tebaasının mali olmadıkça başka ecnebilerin ucuz emtia ve eşyasından da istediği gibi istifade edemeyecek (madde 266) , hazal iktisadının sondur ki sene düştüğü dakikada bile muhtaç olduğu emtia ve eşyayı Türk'ün devleti gümrük resminden maarif tutarak tebaasına ucuz bir fiyatla temin eylemeyecektir (madde 268) .

10 Ağustos tarihli vesika Türk için bir âlem haşru neşirdir. Mali ve iktisadi ahkâmını şöylece icmal ettik. Yoksa eser, şerh ve tafsil ile biter tükenir şey değildir. Yirminci asrın doğurduğu şu vesikayı medeniyet yanında, makihasavlun on altıncı asırda kılma aldığı «Prens» nam kitabı beynelmilel meri ve muteber bir mecelleyi mücamele mahiyetinde kalır.

Anadolu, bu vesika aleyhinedir ki ilim isyanı açmış ve istiklal davasını ortaya atmıştır.

Namık Zeki

Fen

İSTANBUL'DA VESAITİ NAKLİYE

Şehrimizde her gün tezayüt eden vesaiti nakliye buhranını görüyor ve muhik olarak itiraz ediyor, şikâyet bağıyoruz. Köhne beldemizin vesayitine nispeten hal-i hazırdaki vesaiti nakliye ile nasıl iktifa edebildiği bile şayan kayıttır. İktisadi ve içtimai bir noktayı nazardan düşünecek olursak herhangi bir şehirde sensenenin sokaklarda yürümesi veya vesaiti nakliyeden birisini kullanması ekseriye iş zımınıdadır. Muayyen işi için ondan merkezi ticaret ve muamelata gidenler ve meşguliyeti icabı muhtelif mevakı arasında dolaşanlar kalabalığın büyük bir kısmını teşkil ederler. Şehrin Eminönü ve Galata gibi işlek mahallelerinden az çok uzaklarda ikamet edenler her gün işleri başına gelmek veya sabahtan akşama kadar muhtelif nukat arasında kati mesafe etmek için mümkün mertebe ucuz, rahat ve seri vesaiti nakliyeye muhtaçtır.

Bütün büyük şehirlerde olduğu gibi İstanbul'da da ahalinin tebdili mevki ihtiyacı vesaiti nakliyeye takaddüm ediyor. Bilfarz bundan yirmi sene evvel Eminönü'nden Aksaray'a her yirmi dakikada iki tramvay arabası takriben yirmi ile otuz, Galata'dan Şişli'ye her beş dakikada bir tramvay on sekiz, Galata'dan Beşiktaş'a her çeyrek saatte iki vagon kırk elli kişi taşırdı ve her zaman yer bulurduk. Hâlbuki bahsettiğimiz hudut üzerindeki münakalat bu gün yirmi defa kadar artmıştır ve yine gayri kâfidir. Bundan maadabirçok yeni hatlarda ilave edilmiş ve edilmektedir. Bu fazla yolcu nakliyatının hesabını şehir sekenesinin tezayüdünde, kazanmak için daha çok çalışmanın, dolaşmanın lüzumunda ve nihayet yeni ihtiyaçlarla yeni mesainin zuhurunda aramalıdır. İstanbul'da en mühim vesaiti nakliyemiz tünel ve tramvay, vapurlar ve trenlerdir.

Tünel-Eski hesaplar ve eski ihtiyaçlara binaen güzergâhı tayin edilmiş olan ve Galata ile Beyoğlu arasında uzayan emektar tünel bu gün bizim için elzem, müziç ve tamamıyla gayrikâfi bir vasıtaadır. Yazın sıcak günlerinde serin ve müferrih kokulu havası içinde bizi süratle götüren, yorulmak ve terlemekten kurtaran kışın yağmurlarda rüzgârlarda imdadımıza yetişen tünelden hem nefret eder hem de ona koşarız. Fakat dikkat ediniz, ellerinde hazırlanmış bilet paralarıyla Galata'da gişeden geri dönenler sabırsız veya içi sıkıntılı olup tercihen kafiye kafiye yokuşları tırmananlar hep tünelin ve tramvayın müşterileridir. Bu cebri yürüyüş kurbanları vesaiti nakliyeden istifade edebilenlerin üçte birinden fazla bir gün teşkil ederler.

Tünelin iptidai hafrinde mühendis ve muhasiplerin noktayı nazarları tamamıyla malumumuz değildir. Fakat bu güne göre tünelin güzergâhı yanlıştır. Bundan maksat güzergâhın profil menhisi değildir. Bütün kablolu trenlerde olduğu gibi burada da yukarı ki vagonun kendi nakliyatıyla aşağı ki vagonu ve uzun kabloyu güzergâhın nısfına kadar bizzat tahrikine müsaade edecek bir münhani intihap olunmuştur. Dikkat edilirse tünelin Beyoğlu'ndaki milli gayet dik Galata'daki milli ise pek azdır. Güzergâh iktisadi noktayı nazardan hatalıdır:

Evvela tünelin mebdei Galata'da şimdiki yerinde değil tebrink mağazasının mevkiinde, müntehası ise tünel meydanı yerine takriben İtalyan kilisesi civarında olmalıydı. Çünkü İstanbul'dan ve Galata'nın asıl ticaretgâh olan şark cihetinden Beyoğlu'na çıkacak yolcular için tünelin methal ve müntehası lüzumsuz yere merkezden uzaklaşmıştır. Saniyen tünel tek hatlı ve yalnız orta yerinde kısa bir mesafe dâhilinde çift hatlı evvela bilirken bi-lüzum yere bütün imtidadınca çift hatlı yapılmıştır. Bunun neticesi olarak hem fazla hafriyet ve inşaat yapılmış, hem de vagonların aynı zamanda bir taraftan dolup diğer taraftan boşalması hususi temin olunamamıştır. Filvaki katar Galata'da Beyoğlu'na yüz on saniyede gittiği halde kalabalık zamanlarda bilhassa akşam beş ile sekiz arasında yolcuların girip çıkması için doksan ile yüz, işaret taatisi için de on on beş saniye kayıp etmektedir. Bu kıymettar zamanın zıyaı şirketin menafine olduğu kadar ahalinin istirahatına da menafidir. Vagonlar Galata ve Beyoğlu'na gelir gelmez iki taraftan kapılar açılacak yolcuların bir taraftan girip diğer taraftan çıkması takriben yirmi saniye ve lüzumsuz, yere uzatılan işaret taatisi hadlayıkında ancak beş saniye imtidat eder ve bu suretle bir sefer 220 saniye yerine 135 saniye zarfında ikmal edilmiş ve her saatte 16 yerine 26 sefer yapılmış olur. Şimdilik tünel vagonlarının aynı zamanda dolup boşalması imkanı var ise de şirket hali hazır tertibatını büsbütün değiştirerek elektronik müteharrik başka bir sistem ikame edeceğinden asıl mantığı çareyi hal olan tarza yani tek hatta geçmek ve idareyi maslahatla izaayı vakit etmemek fikrindedir. Şimdi tünel kablosunu tahrik eden makine buharlıdır. İşletme hususunda daiyi müşkület olan bu usul, makineden çıkan buharın tekâsüfü ve yağmur halinde sükûtu, dumanların etrafı telvis etmesi, kömür idharında meydanın çirkin hali, fazla yer işgali gibi mahazir ve masarifi de daidir. Onun için yalnız şirketin karı değil bizim de rahat ve selametimiz için elektrik sistemine sabırsızlıkla intizar edelim. Tünel vagonlarının elektrikle tahriki büyük madenlerde asansör tertibatına oldukça müşabihtir. Ve bu günkü dereceyi tekemmülünün en büyük amili de asansörlerin terakkisi olmuştur.

Tünelimizin sürati vasatıyesi saniyede sekiz metre olduğu halde maden asansörlerinde yirmibeş hatta otuzikiyi bulabilir. Bir takım müşkülattan dolayı kablolu trenlerde saniyede on iki metreyi tecavüz caiz olamaz. Fakat bu gaye elde edildiği takdirde müddet seyri sülüs derecesinde azalır. Tünelin yeni tarzında onu idare edecek makinist yolcuların göremeyeceği ayrı bir mahallede bulunacaktır. Bilumum madenlerde olduğu gibi memaliki garbiye fonikolarlarında da böyledir. Bu gün makinist vagonların süratini göz kararı ile takibe, vagonların süratlerinin tenakusunda sürati vasatıyeyi muhafaza için tahmini olarak makineye buhar vermeye durdurmak için buharı keseceği ve kablo tamburu üzerine fırın yapacağı zamanlarda evvele göz tahminiyle bilahare vagonlar methale pek yaklaşınca yolcu setlerininkenarlarına konmuş ve okunması ve takdiri müteessir çizgilerle idareye mecburdur. Makinistin bütün ciddiyetine rağmen önündeki vukuat, onu az çok alakadar eder. Makinistin en dikkatli bulunması icap eden bir zamanda yolcular arasında büyük bir kavga çıksa, silah atılsa makinistin şaşırması muhakkak olduğu gibi faraza bir mecnunun manyovalarla oynamak her sesini tatmin için suretle makiniste koşması ne gibi vahim avakib tevlit edeceği varesteyi teşrihtir. Ayrı dairelerde ise makinist vagonları göremez. Vagonların mevki takribilerini, gözü önünde duran vagonlarla aynı nispet dâhilinde hareket eden iki müteharrik işaretle, sureti vesaitıyesini bir mikyas süratının büyük ibresiyle, vagonların hakiki mevkilerini ise birkaç santimetre takrip ile kablo üzerine konmuş beyaz boyalı işaretlerle tayin eder. Böyle bir yerde maknistin dereceyi mesuliyeti tamamen sabit ve muayyendir. Dikkati yalnız verilen işaretlere ve küçük vagonların mevki'ine matuf olduğundan hata yapması imkânı mefkuttur. Hatta ahalinin canıyla bu derece yakından alakadar bir makinistin vazifesi esnasında fecaten vefatı veya üzerine bir fenalık gelmesi halinde emniyet tertibatı mevcuttur. Bu sayede, şayet vagonlar methale takriben elli metre yaklaşınca sürat azaltılmazsa, emniyet tertibatı sayesinde makine durur, trenler harekete gelir ve kazanın önü alınmış olur. Hattın tek olmasına gelince, pek nazarda kablo güç olan bu usulü birkaç kurunuyla izah edeceğim. Tek hattın üç çareyi halli vardır ki ikisinde sureti saniyede on ikiye kadar çıkarmak mümkün olduğu halde üçüncüsünde üç dört metreyi tecavüz kabil olmaz. Bunlardan birincisi Lozan ile Uşi arasında tatbik edilen sistemdir. Bittabi bu sistemlerde kablo şimdiki gibi basiti değil üstüvani olmak şarttır kurunu (1)

Lozan Uşi modelinde Lozan'da yol çift hatlıdır. Fakat orta ray müşterektir. B treni garbi hatta H treni ise şarki hatta seyredir. Kablolar A ve H noktalarında

rayların üzerinden geçmek mecburiyetinde ise de bu noktalarda rayların üzerinden aynı zamanda vagon geçmek imkânı olmadığından mebhüs noktaları da raylı uyumak icap etmez. Bu sistemde iki taraflı kapı sistemi yalnız o şedde yani bizim tünel ile mukayese edersek yalnız Galata'da kabildir.

İkinci sistem daha mantığıdır. Kurunu (2). Bunda raylar çifttir fakat aralarındaki mesafe on beş santimi tecavüz etmez. Yalnız orta yerde hat tamamen çifttir. B, H, A ve H noktalarında kablo ray üzerinden geçmeye V, H ve A noktalarında ise aynı zamanda tekerlekte mürura mecbur olacağından raylar bu noktalarda o yoktur ve kablo o aralığa girmek suretiyle ezilmekten kurtulur. Tünelin ıslahı ve elektriklenmesi projesinde kabil tatbik olan tarz budur. Tünelimizin şimdiki güzergahı üzerinde ıslahı cihetine gidilmesi zahmete değer mi?. Bu husus cay münakaşadır. Ahalimiz vesaiti nakliye fukdanından dolayı yokuş tırmanmaktan kurtulmak için tünele doluyor. Fakat bu kadar kısa ve mahdut bir sahada nakliyat yolcuların ihtiyacını pek nakıs ve fena olarak izale eder. Tekrar yağmura, soğuğa çıkarak tramvay beklemek, tekrar itilmek izlemek lazımdır. Demek ki beklediğimiz tünelin sadece ıslahı değil aktarma mecburiyetlerinin izalesidir. Tüneli tadil ve ıslah projesinin şirket heyet fenniyesince ikmal edilmiş olmasına rağmen hala tatbik edilmemesi de belki bu tereddütten ileri gelmektedir. Şirketin bu kararsızlığı esnasında şimdilik zavallı yolcuların azabını tahfif çareleri de zahmete değmez telakki olunuyor. Emin olabiliriz kibu tezezbuz daha uzun müddet devam edecektir. Bu sırada hiç olmazsa turnikelerin ilgası, izdiham sıralarında ahaliyi itişmekten kurtarmak üzere parmaklıktan yılan kavi yollar ihdası gibi tedabir mevkiineye tevessül olursa her halde ileri bir küçük adım atılmış olur. Gelecek makalelerde diğer vesaiti nakliye mevzu bahis olunacaktır.

Ali Nadir

* * *

TARİHİ BİR MANZUME

-Mabat-

Dönmüş evvel serv ağacına ki sanır silkmış
Birin ve bari yolunup kalmamış anda asar
Kalemim aldım elime yazmaya defterlerini
Elde ne nakit ve ne baki konmuşlar diyar

Rakamı cümle perişan ve hututu geçru
 Birbirini hemen sıfır diye hiçe sayar
 İki üç bir yere gelse otuziki geçinir
 Ama her başlı eder tapulu çar ve ne çar
 Tır-i müjgan sitem cü gibi şekl-ialtı
 Şeş cihetten atılır esi fahri kibar
 Yedinin şekli hemen biriydi beşli ejder
 Ağız açmış sanasın kim yedi deryayı budar
 Meğer ve âliyle yazılmış rakamı defterinin
 Sekizin şekli durur elde külâhı gubar
 Dokuzun şekli hemen şekil amut rüstem
 Gördüğümde başımı sanki dokuz yerde yerer
 Her sıfır taneleri saçma tüfek taneleri
 Atılıp gürleyüben sineyi mazlumu arar
 Satır mastar defterde siyakat nadir
 Rakam şerbetle dopdolu cümle kenar
 Dideyi narı cehim ile yazılmış rakamı
 Saçılıp hak seferde hattı üstüne gubar
 Defterin her varakı parayı sathi duzah
 Ki sevât hattı çeşmime görünür şeb tar
 Rakamanın kalemi dahi nihali zakkum
 Ki yazan katilin menziline eyler nar
 Defterin cildi dahi cildi himar deccal
 Ki derununda hat fitneyi ahiri şervar
 Hâsılı defteri ameli gibi cümlesinin
 Karalanmış sanasın safhayı ruhi divar
 Kangı bir mihneti yâd ideyin lahsanın
 Eylesem binde bir ben olmaz ona haddü karar
 Köy ve pazar ve nevahisi cehennem deresi
 Deşt ve barusu tamu şehrin içi köreyi nar
 Daima mai sahum ab ve havası mesmum
 Haki huniyle sirişte içi dışı merdar
 Bad-ı sarsar her adım yerde biraz toz koparır
 Sağ solunda kasırga göğe ağır her bar

Her koyu ağzına var sanki belek menfezidir
 Varımız kimse yanına yıkılıp aklı şaşar
 Isıcaktan dahi tenüze döner ruyı zemin
 Yalın ateş görünür kümbet çarhı duvar
 Güneşin tabi şu gayette olur kahi kim
 Tutuşur adamın üstünde libas ve düstar
 Hişranı ısıcaktan yedi kat yere geçer
 Gühsarında tuyuru dokuz eflaka çıkar
 Elem tab tib dertle ağzın açarak
 Ten üryan oluşur cümle sigarıyla kibar
 Eşi hamama giderler ki hava kesb ederler
 Taşra nispet kim o dur ferşi harim gülzar
 Hâsılı kim ki çeker ateşini lahzanın
 Havf duzahtan eden eder ettiğine istiğfar
 İzdiham meksinden esemez bad-ı nesim
 Bağlarda işitilmez dahi gülbanın hezar
 Hab rahattan uyanıp sihri dursa beri
 Yatağından nice yüzbin bira kalkar sıçrar
 Gece mum yansa o şer üstüne cümle haşarat
 Mar u muruyla dolu herdir ve dar ve duvar
 Ok yılanı gibi sürü sanki şamu seher
 Sağ ve soldan atılıp adımı durmaz sencar
 Bir yeşil yaprağı hâsıl ola sanmak zira
 Nice yıllarda bir uğrar o yere öbür bahar
 Bağda bülbül yerine öter zağıyla bum
 Gülşende gül yerine biter his ve har
 Kavim deryasını seyr etmelidir sahrada
 Dağlar gibi gelir niteki emvac-ı bahar
 Göz açıp rin beyabanına kılsın nazarı
 Sana boyunca yıl eyler durur rin nesar
 Kaf dağına olunmuştur ucu çöllerinin
 Bahrinin bir ucu hintte bir ucu sende çıkar
 Çıksa bir kimse kapıdan bir adım dışarı eğer
 Hemen âliyle arap anı o dem etti şikâr

Seyredenler kamu afakî yemin eylediler
 Böyle bir cay sitem cay sitem cuy bulunmaz diyar
 Böyle bir şehir pür aşube düşen biçare
 Çıkmaz olsa eğer tüsen gerdune sivar
 Hasılı gökte olan cümle nücüm nehsat
 Şark ve garbı dolaşır her gece lahzada doğar
 Onun üstünde olur dahi Kuran-ı tahsin
 Hem havale ona meriğ çu cellad-ı asar
 Halkla geçse bulunmaz ki ona vere selam
 Adını cümle sitemgar danı ve biar
 Uğramaz bu yere bir bahtı sait ala kim
 Kanda bir talihi bir küşte zebur ve naçar
 Annesin anasın azarlayıp olmuş merdut
 Vacibul katl ve bed ahlak ve şaki beykar
 Hakimin karşısına can alıcı gibi gelir
 Bir görünür gözüne dahi geda ü hünkâr
 Diş biler nice salar hamle eder hâkimine
 Ağzı kanlı buların her biri kürek hunhar

Mabadı Var

* * *

93 Muharebesi Hatıratından

-Mabat-

«Nereye gideceğiz? Burada doğduk, burada öleceğiz!» zamanında evvel kadar kelimatı müessire irat buyurdu ki Hazar meclisten ağlamadık kimse kalmamıştır bunun üzerine cümlesi yek zeban vafak olarak «Hayır! Buradan hiç birimiz ayrılmayız asakiri İslamiye ile el ele vererek son dereceye kadar vatanımızı muhafazaya çalışacağız. Kumandan paşanın her emir ve nehyine imtisal ve inkıyat edeceğiz!» dediler ve o malda bir mazbatayı umumiye dahi kaleme alıp verdiler. Ahalinin bu ittifakı asakir şahanenin dahi takviyeyi kulübünü müeddi olarak gönüllere inşirah ve sefa geldi ve derhal hamli silah ve harba kifaha kadar olanlar ala alelislami sebtı defter edildi taburlara bloklara taksim ile yine içlerinden olmak üzere kendilerinin intihabıyla zabitleri tayin kılınarak adeta muntazam bir hale koyuldu ve bununla beraber her tabur ve bloğun muhafazasına memur oldukları noktalar tayin

olundu işbu hizmet muhafaza Bulgarlara teklif olunmadığı gibi anlar dahi iştirake talip olmadılar fakat istihkameti mevcudiden başka olarak şehrin ciheti sahiliyesinde ihtiyata riayetin geceleri yapılan istihkâmların ameliyat terabiyesinde ahaliyi müslime ile beraber ahaliyi gayrı müslime dahi hayli çalıştılar ve hizmeti nakliye ve i'anatı harbiye gibi şeylerin hiç birisinden de geri durmadılar.

Teşrinievvelin yirmi sekizinci günü düşman askeri İvraca'ya hücum edip oradaki asakir Şahata'yı Sofya'ya ricata mecbur ve yine süvari kolları bir Gökçe kasabasına kadar yaklaşmış oranın da tehdit ve Hacılar mahallesi nam İslam köyünde üç Müslüman'ı şehit eyledikleri bir Gökçe kaymakamı Sezai Efendi tarafından bir telgraf eş'ar olunmaktan naaşı ol vakit levimde bulunan iki tabur asakiri şahanedan Safranbolu sınıfı salis redif taburu altı fondluk bir top ile beraber seri'en İvarca'nın imdadına gönderilip teşrinievvelin otuz birinci günü İvarca'ya bir saat mesafede kain köprü başına kadar gidebilmiş ise de taburu mezkurun oraya vürudundan evvelce düşman İvarca kasabasını zapt ve istila etmiş olduğu taburu mezkur ile birlikte giden binbaşı Salim Efendi tarafından bildirilmekle artık İvarca'ya gidilmekten sarf-ı nazarla bazı tertibatı askeriye için ve dinden levme gönderilmiş olan topçu erkani harbiye zabitanından binbaşı Refik Efendi ve din kumandanlığından verilen emri mucibince taburu mezkuru alarak bir Gökçe'ye gitmiştir. Refik Efendi gayet müstebit ve dirayeti de şecaatiyle mütenasip gayur bir zat olup bir Gökçe'ye girmek üzere iken bir Gökçeyi de istila kastıyla İvarca'dan düşmanın ifraz ve irsal eylediği dört blok süvariye biltesadüf dercinin evvel anlarla çarpışarak düşmanı geriye püskürtmüş ve kendisi asakiri şahane ile salimen ve muzafferan bir Gökçelilerin imdadına yetişerek çil yavrusu gibi dağılmaya başlamış olanların havf ve dehşetini bila zale kasabanın emri muhafazası esbabının istikmalına müsareat eyledi.

Teşrinisaninin ikinci günü evlahı yakasından düşman Sibre nam mahalleyi şiddetli topa tuttu ve evvel zamana kadar ateş gadr ve adavetlerini ziri hakistir nifakta ihfaya çalışan Bulgarlar dahi bir Gökçe ile Vedinin muhaberesini kat' için tahrip eyledikleri telgraf hatları derhal tamir ve termim edilerek idameyi muhaberata çalışılmış ise de çok sürmeksizin hariflerine telleri kestiklerinden andan sonra bir daha bir Gökçe ile doğrudan doğruya telgraf vasıtasıyla muhabere mümkün olamamıştır.

Anifen beyan olunduğu vechile bir Gökçe'ye giden tabur gerçe varır varmaz düşman süvarilerini def ile geri çevirmeye muvaffak olmuş ise de İvarca'yı zapt eden düşmanın miktar konu bizce meçhul olup binaenaleyh şayet oradan büyücük bir

kuvvetle bir Gökçe'ye hücum edecek olursa bir Gökçe'deki taburun sebat ve mukavemet edebilmesi pekte memul olmadığından mumaileyh Refik Efendi'nin istimdadı üzerine Sofya cihetinden oraya iki taburu asakiri şahane sevk ve izam olunarak bir tabur kasaba derununda ve diğer tabur dahi kasaba ile Balkan'ın ara yerinde kain (Kelisüre) derbendinde tabiye edildi.

Gazi Osman Paşa hazretleri Rusya çarının ta hassa ordusunu ve en sonra da mütenezzilane bir davet mahsusa ile elvahı askerini nezdine celb ile Plevne'nin hasr ve tazyikine fevkalade ikdam ve ihtimam edegeldiğini reyülayn müşahede eylediği ve bizim ise hariçten Plevne'ye edebildiğimiz imdadın numarası görülemeyeceğinden orada durdukça orduyu hümayunun muhatarası ziyadeleşeceğini iyice bildiği cihetle birinci defa vuku bulan mahsuriyet müvekkiteden kurtulduktan sonra şan ve namus askerisiyle muntazaman Orhaniye mevki müstahkemine çekilmesine fenni harpça gördüğü lüzum kaviyi iki defa makam sırrı askeriye arz ile bu babta ruhsat talep eyledi. Meclisi mahsus askeri kararıyla kendisine yazılan cevaplarda hariçten her türlü imdat ve i'ane de kusur edilmeyeceğinden bahisle evvel vakte kadar istihsal edilen şan zaferi beyhude zayi etmemek yani ricatıyla düşmana zaaf göstermemek için Plevne'de sabr u sebat etmek daha münasip olacağı bildiriliyormuş ki bu cevabın nasıl bir re'i ve fikir sekim eseri idi ki sonraki neticeyi elime ile de sabit olmuştur. Ancak malum ya demin beyan ettiğimiz vechile Plevne evvela bir kere kapanmış sonra Ferik Şevket Paşa hazretlerinin Orhaniye fırkasını bilistihap düşman askeriyle dönüşe dönüşe ta Plevne'ye kadar gidip yolu açmış ve Gazi Osman Paşa hazretlerine büyüçük bir kafiye erzak ve mühimmat götürmendi. Şevket Paşa Plevne'den avdetinde yolun temin muhafazası için Orhaniye ile Plevne arasında kain teliş nam mahallede bir kuvveyi askeriye ile mirliva Hakkı Paşa'yı bırakmış idi. Fakat bir gün düşmanın vuku bulan muhacemesine Hakkı Paşa tabaver mukavemet olmayıp kumandasındaki askerle beraber Rusya levnin yedine esir düşdüktan sonra Plevne tariki bi tekrar münsenit olarak orada ki muzaffer ordumuzun bilahare isaretini intaç eden muhasarayı kamile dehşet nameyi zuhur oldu.

Sırrı Paşa

* * *

Kadın

GÜZİN HANIM'A MEKTUP

28 Teşrinievvel 337

Üsküdar

Sevgili kızım, Güzin'im,

Bu hafta sana yine Üsküdar'dan bahsedeceğim: evim yeşil kanatlarını Sultan tepesiyle top taşına gererek bu gün büsbütün mavi kesilen Boğaziçi'nin atlas ağuşuna düşmek istiyor!..

İskele, Yeni Cami, Şemsi Paşa, Kaptan Paşa cami şerifleriyle yeni hamamın iki şişkin kubbesi gözlerime bu Müslümanlar yurdunun heybetli ve ulvi manzarasını arz ederken, beş altı senelik Avrupa hayatımda medeni icatların şaşaaasına kapılan hislerimin tekrar uyanmasıyla mazinin Türklüğe ait metrü katında bulduğum mubahat vakalarını manevi bir zevkle düşünmeğe varıyorum!. Ne tuhaf bir tebeddül!

Üsküdar'ın eski ruhunda kaynaşan bu şimdiki yenilikleri, fikrimin artık beğenmemeye başladığını söylersem, taaccüp etmez misin?..

Öteki mektubumla buraya ısındığımı yazıyordum; Altay'dan bu taraflara yayıldıklarından beri her gün daha muazzam hamaset menkıbeleriyle kendilerini tanıttırmaya uğraşan evvelki saf ve necip Türklerin torunları hala bu günde camilerde görülen sıdk ve imanlarıyla, minarelerden yükselen tehlil ve tevekkül sedalarıyla her millete nasip olmayan güzel itikat ve huluslarını ulûhiyet dergâhına arz etmektedirler. Şüphesiz Cenabı Hak'ta onları vakur ve sabur sıfatlarıyla mükâfatlandırmak lütfuna mazhar buyurmaktadır.

Oh kızım, burada ırkımızın işlerini ağır ağır yapan, fakat çalışmaya say namuslu bir kısmın mevcudiyetini görmekle terakkimizden ne kadar ümitleniyorum...

Üsküdar, içinde yaşanılmadıkça iyi anlaşılamiyor...

Bu şehir, Türkün kavuklu, hilatli zamanın maziye karışmış haşmetiyle (Beyoğlu, Şişli semtlerine göre) antika halinde ve köhneliğiyle gözlerimizi okşamazken onun ruhunda hiç eskimeyen ve çökmeyen bu yükseklik, fikirleri ne derin hürmetlere gark ediyor?..

Ah kuzenciğim, eski püskü evlerinin ekserisi bile iki üç ağacı yahut bahçeciği ortasında boynunu bükerek lisanı haliyle bize dertlerini döken bu ihtiyar (Üsküdar) ın mezarlar üstünde salınan servileri Osmanlı Devletinin saltanattaki kudreti yorgun sesiyle fısıldarken, cami avlularının serin loşlukları müdavimlerine, dünyanın

mihnetine rağmen ahiretin nimetlerini vaat ederken, tekkiyelerin semaihanelerini çınlatan zikirleri tasavvufun ilahi sırlarını döndürürken manevi bir el bütün bunlardan topladığı nurdan bir demeti gökyüzüne fırlatarak:

«İşte Üsküdar'ın ulu mabetlerinde yaşayan o bakir İslam ruhu!..» diye haykırıyor.

Evet kızım, bana öyle geliyor ki bir senedir hasretini çektiğim (Anadolu) muzun vatanı muhabbetleri ve taşkın hamiyetleri Üsküdar'ın sinesinde sakın, fakat asla öldürülemeyen bir kuvvet olarak yaşamaktadır.

Bir iki misalle sana bunu ispat edeceğim:

Eve haftada üç dört gün geldiğimden olsa gerek, burada altı aydan beri ikamet ettiğim halde yabancı gibiyim... Kış mevsimi yaklaştığından en evvel odun, kömür ve sopa meseleleri beni meşgul etti.

Yalnız İslamlarla alış verişte bulunmak azmi de beni bir hayli dolaştırdı ya!.. Nihayet aradıklarımı buldum.

Mütekait bir zabitten odunu kömürü alırken, pek az kar arayarak gösterdiği doğruluğa milliyetimiz namına da memnun olmuşum.

Sopacı bulmak müşküldü; fakat mütekait bir yüzbaşı bize pek yakın bir dükkan açmaz mı?.. Hemen oraya müracaat ettim. Bu zat esasen Üsküdarlı ve (...) Bey isminde bir yüzbaşı imiş. Dökme ve demirci fabrikası işlettiği bandırmada anzavurdan nasılsa canını kurtarabilmişse de, o rezillik efendileri olan Yunanlılar şehri işgal etmek üzere iken fabrikasını bütün sermayesiyle beraber bırakıp, ailesini alarak firara muvaffak olmuş, kuvayı milliyeye top yapmak töhmetiyle bu hamiyetli zabiti, Yunanlılar çok aramışlar ve İstanbul hükümetinden istemekte musır olmuşlarsa da, zavallı adamcağız aylarca müddet kapanıp gizlenmiş... Şimdi dökümhaneden yetişmiş bir beyle beraber sopacılık ediyorlar.

Hamiyetli olduğu kadarda işinde pek dikkatli olan bu zatın sopacı kurmasından dolayı büyük bir iftihar duydum.

Oh kızım, milletimizin tembel olmadığını ve pek 'ala elinden iş geldiğini gördükçe milli seciyemizi bozmamak şartıyla terakki ve teceddüdümüzden artık daha fazla emin oluyorum.

Hemen Cenabı Hak cümlemizin göz bebeği olan Gazi Mustafa Kemal Paşa'yı ve diğer kahramanlarımızı tulu ömürle kati zaferlere mazhar buyursun da hepimiz mesut olalım. «Himayesiz kalan İslamların ticareti müşkülât içindedir»

Muhterem beyine ihtiramlarımı beyan eder; sen ve Behiyeciğimi de mütehassir kollarımla kucaklarım iki gözüm.

Emine Sümeyye

Haşiye

3 Teşrinisani 337

Sevgili Güzin'im,

Tuhafına gidecek bir vakayı haşiye olarak acele yazıyorum: -Neşrine henüz müsaade etmediğin mektubunda (İstanbul'da kesretle mevcut ile kalem tutan hanımların neden yazmadıklarını...) soruyorsun?

Bizde, zannettiğin kadar değil, fakat iyice yazabilecek ve ileride (Edibe) olabilecek hanımlarımız vardır. Ancak -matbuat alemimiz- o kadar karışıktır ki.. En cesurlarımız bile (rekabet) kavgaları arasında boğuşmaktan öğrenmektedirler!..

Gençlerde vukua gelen (Çirkin bir mesele) yi sualine cevap olarak anlatayım:

-(Yeni şark) ın 20 Teşrinievvel 337 tarihli ve (18) numaralı nüshasının (kadınlık) sütununda (İstanbul muhaberesi: Neriman Nüzhet müstear namıyla uzunca bir makale vardı.)-o yapma hanım muharrirlerimizle, hatta mağazalarda çalışan kızlarımızla öyle hürmetsiz bir lisanla istihza ediyordu ki... Buna (Tenkit) tabiri yaraşmaz; ben belki bir (Hezeyaname) diyebilirim!.

-Neriman Nüzhet Hanım- giymemizin uzun etekli, dört beşli eski zaman entarilerini andıran üslubuna tahammül edemediğini... -Giymemizin de- uzun boylu bir adama yetişmek için muttasıl koşan kısa bir adam gibi tozu dumana karıştıran tarz ifadesinden pek az hoşlandığını... -Bir diğerimizin eserlerinde- erkek çeşnisi...- ötekinde- fazla Frank kokusu bulunduğunu.. (zamanımızda en mühim bir mevkii işgal eden) edibemiz için de- süvariliklepek az alakası ve milli yazılarında kandan ziyade gözyaşı bulunduğu cihetle (bazı erkeklerin kusur addetmelerine rağmen) yani incelikleriyle kadın olduğu için beğendiğini.. müstehziyane bir surette yazmaktan çekinmemiştir!!

-Birçok hanımlarımız- galeyana gelerek cevap vermekliyim hususunda ısrar ettilerse de, ben bunu bir tenezzül saydım; çünkü bir kadın ne kadar kıskanç olursa olsun iktidarlarına göre irfan seviyemizi yükseltmeye çalışan bahusus, içlerinde otuz senelik hizmetleriyle millete (Analık) eden muharrirlerle böyle küstahça eğlenmekten hicap eder ve nezih kadın hisleri elbet bundan incinir?..

-Ben- O (Neriman Nüzhet) imzası arkasında fesini bir yana ekmiş, elleri böğründe... Bir erkek hayalini sezmekteyim!

İhtimal matbuat içtimalarımızda yüzüme gülerek musafaha eden saygısız bir arkadaş!!! «Kıvrak gazeteci kaleminden böyle anlaşılıyor...» Hem bana öyle geliyor ki- Bu arkadaş- Sultan Ahmet Salis devrinin (Sadi Âbad)larında nevale Çin olan mesutlar zümresindedir!!..

Emine Sümeyye

Spor

AVRUPA KADINLARI

Son gelen Avrupa gazetelerinde resmini derç ettiğimiz Meslanis isminde bir İngiliz kadını yüz yerde mesafeyi onbir saniye dört dokuzda ikmale muvaffak olmuş ve dünya şampiyonluğunu kazanmıştır. Fransız ve İngiliz kadınları arasında icra olunmuş büyük atletizm müsabakalarda İngiliz kadınları Fransız kadınlarına galebe çalmışlardır.

İngiliz kadınlarıyla Fransa kadınları beyninde icra edilen atletizm müsabakalarda İngiliz kadınlarıydı, Fransızlar dört mükâfat kazanmıştır.

Arada iyice boşluk var, Fransızlar bu üç mükâfat fazlasına kızmış bulunuyorlar. Herhalde Fransızların bugünkü faaliyeti istikbal için mucip muvaffakiyettir. Fransa harbi umumiden sonra idman mükellefiyeti namı tahtında faaliyete geldi spor kulüplerine hükümet cumhuriye büyük yardım ediyor.

Hulasa kadınların yüz yerdeyi on bir saniye dört dokuzda kat etmesi erkekleri düşündürse gerektir. Bu gidişle kadınlar olimpiyat rekoruna yaklaşmış bulunuyorlar. Acaba erkekler mucip cehalet mevkide mi kalacak?

MANYETİZMA - İSPRİTİZMA

Bundan evvelki makalede hurafet şeklinden başlayarak hakiki ve fenni bir şekline kadar manyetizma tarihinden bahsetmiş idin. Bu makalede isprizmatin tarihteki eşkâl ve tezahüratına müstenit kanaatlerin akvamı kadime ve cedide nezdindeki telakkiyatından bahsedeceğiz.

İsprizma isminin ihtiva ve tarif ettiği hadisat ve meslek; muhtelif zaman ve mekânlarda muhtelif akvamın verdiği isimler altında pek eskiden malumdur. Çünkü maddiyetini kayıp etmiş ervahı ulviye ile zulhayat arasında münasebet hakikiyenin vücudu her zamanda kabul edilmiştir.

Hint brahmanları bu gün bile emvati, milli ilahları davet ederler. Bilhassa ananet ve itikadat diniyelerini elyevmde muhafaza eden fakirler; davet ervahı ameliesini tatbik ile mükelleftirler.

Mısırlılar Isis ve Osiris mezhebine intisap ve tekerumu sırasında bilhassa ervahı davet ederler ve ancak papazlar, sihirbazlar ve kâhinler ervahı aliyeyi davet esrarına vakıf idiler ve pek muhtemeldir ki bu ilim Mısırlılara Keldanilerden intikal etmiştir.

Tevarih ve kitabı mukaddesde Musa Aleyhisselamın emri ile Firavun, nazırlarının ve kâhinlerinin huzurunda Harun Aleyhisselamın elindeki asayı yılan kalp ettiği ve bunu gören kâhinlerinde aynı şeyi yapması üzerine Harun'un yılanının diğerlerini parçalayıp yuttuğu ve yine bu heyetin huzurunda Nil sularını kana çevirdiği ve Mısırlıların yeni kuyular kazdığı, Firavundan başlayarak bütün Mısırlıların müthiş bir kurbağa hücumuna maruz kaldığı mezkûrdur. Bütün kâhinlerin, Harun'un işlerini yaptıkları ve fakat Harun her şeyi hal asliyesine iade edebilirken diğerlerinin bu meziyetten mahrum oldukları da tarihlere geçmiştir.

İbraniler zamanında ispritizmanın pek münteşir olmasına mukabil mütevasıtlarının pek şiddetle mahkûm oldukları kitabı mukaddesde mesela «sihirbaz ve kâhinlere müracaat ve onlardan istiane eden, ruhu ret ve kendisini hem cins arasında mahvederim» ve yahut «ervah ile meşgul olan erkek veya kadın kendi kanı içinde boğulsun» gibi dini memnuiyetlerin vücuduyla anlaşılmaktadır. Bu memnuiyetlerin en katısı «kavmin içinde ervahtan istiane, sihirbazlara, hakikati emvattan sual eden kimse bulunmasın. Çünkü bunların cümlesi mabut azamın gazabını davet eder» emridir.

İbraniler hükümdarı Saul papazı Samuel ile görüşebilmek için ervahı davet ilmüne vakıf birisinin iraaasını ittibana emretmiş anlarda «Andur» isminde bir kadını salık vermişler. Tebdili kıyafet ve maiyetinden iki istediğim adamı o kime getir deyince kadın hükümdara Saul'un emirlerini, sihirbazları nasıl imha ettiğini bilirsin. Bana bu soru sorma cevabı ile reddeder. Bu defalık hiçbir zarara uğramayacağına dair verilen teminat üzerine kadın, kimi istersen demiş samualu isterim deyince kadın mantoya sarılmış bir ihtiyarın yükseldiğini görüyorum demekle Saul bunun Samual olduğunu anlayarak taabbutla yere anlamış ve Samuel beni davetle niçin izaç ettirir hitabında bulunmakla Saul pek büyük bir tehlikedeyim. Filistinliler benimle harp ediyor, Allah ta benden uzaklaştı. Ne peygamberler vasıtasıyla ne de rüyalarla yaptığım istianeleri kabul etmedi. Bunun için seni çağırdım diye yalvarmış. Samual mademki Allah seni terk ile düşmanın tarafına geçti. İbraniler Filistinlilerin eline geçecek. Sen ve evladın yarından itibaren benimle olacaksınız deyince Saul havf ve hırsından yere yuvarlanmış işte bir sahne ki tarihe aynen geçmiştir.

Beni İsrail peygamber elinden İzai, Daniel, Mika da bu yolda birçok sahnelerden bahsederler.

İsa Aleyhisselam zamanında Yahudilerin İsa'nın hinleri kovduğundan şikâyetlerine bakılırsa Yahudiler ananede insanlarla olurlar arasındaki münasebete ne derecede ehemmiyet verdikleri anlaşılır. Eski hahamımızın tıbbı ve ruhu telakkiyatından bahis olan «Kabel» Yahudilerin ervah ile münasebeti vesaiti hakkında pek çok tafsilatı hakidir.

Yunan kadimde emvattan daima istiane edilirdi. Homer meşhur «odise» sinde «sirse» namındaki seharenin delaletiyle «olis» in validesini, akrabalarını davet ettiğini bizzat yazmıştır. Sokrat ledünyatı kendisince tamamen meçhul olduğu halde bazı dostlarının işlerini haber verir. Dostlarına nasihat eder ve nasihatleriyle amel olmamaları yüzünden ne kadar mutazzır olduklarını bazı şevahit ikamesiyle zikreder. Aristo, Filavuz, Jozef, Iusyan, Filostrat

Kadim Ayanloğ şehri sihirbazlarıyla, sihirbazlık kitaplarıyla pek meşhur idi. «sembol» Hristiyanlığı tamim ve neşr maksadıyla seyahati sırasında bu şehre gelmiş, vaazından müteyakkız olan birçok sihirbazlar kitaplarını alenen ve kendi huzurunda yakmışlardır.

Romalılar isparitizmada Yunanlıları takip etmişlerdir. «Vercil» isparitizmadan çok bahsetmiş «Çiçaron» dostu «Apyos» un çok defalar emvat ile mükaleme ettiğini, Avaran gölü civarında karanlıklar içinde henüz kanla mülemma emvat gölgelerinin gezindiğini yazmıştır.

«Pelin» tibar daveti emvat ile meşgul iken darussusunu tarafından izaç edildiği için öldürdüğünü, «Apyos» un defatle şair homeri davetle memleket ve ailesi hakkında malumat istediğini zikreder.

«Horras» şiirlerinde sihirden, sihirbazlardan çok bahseder.

«Neron» nün muasırlarında «Logan» ecsade ruhlarını iade eden Teselyalı meşhur «Erato» isminde ki sahareden çok bahis ile bilhassa yevmiyenin babasıyla Sezar arasındaki düşmanlık akıbetinden haberdar edildiğini «Dante» cehennem semindeki meşhur kitabent verijilik. Ruhunun vefatından pek az sonra yine bu kadın vasıtasıyla davet eylediğini yazarlar.

«Âpola» cinlerin insanlara ve bütün tabiata hâkim olduklarını, zevcesinin ebeveyninin zevcesini elde etmek için sihirbazlık yapmakla itham ettiklerini yazmıştır.

Hristiyanlık; sihirbazlığı şiddetle men' etmiştir. Buna rağmen on birinci asırda papa dokuzuncu beneva-altıncı ve yedinci karakvarlar ispartizma ile pek ziyade meşgul oldukları için şiddetle tenkit edilmişlerdir. Hatta yedinci karakvar zamanının en müthiş sihirbazı olmakla itham olunmuştur. Bir gün albanoda Roma'ya gelirken albanoda bir kitap unuttuğunu görerek maiyetinden iki genci kitabı aramaya göndermiş ve fakat kitabı açtıkları halde bir akıbet faciaya uğrayacaklarını söylemiş.

Tecessüsleri bu ihtarla tahrik edilen gençler kitabı bulup getirirken yolda açıp okumaktalar iken cinler çıkarak «Ne emir ediyorsunuz yoksa üzerinize atılırız» demişler. Müttehiş olan gençlerden birisi «Bu kaleyi duvarını yıkınız» demekle lahzayı vahide de «Âlbano» kale duvarları hak ile yıksan olmuş. Bu manzaradan urgun gençler haç çıkararak güç hal ile Roma'ya avdet edebilmişler.

On ikinci ve on dördüncü asırlar zarfında bütün memnuiyetlere rağmen ispartizma yarı dini, yarı felsefi hakiki bir mezhep haline gelmişti. Bütün

Olduklarına kani' edilir. Meşhur «Michel Skos» hiçbir hazırlıkta bulunmaksızın davetlerini boş bir sofraya getirir ve yemek geldikçe mesela tatlıların İngiltere kralının, şarapların Fransa kralının sofrasından geldiğini söylemiş ki «Dante» bile bu ziyafetlerden pek hararetle bahsetmiştir.

Kuruni vusta zihniyeti insanların ervah ile münasebetine o kadar kani idi ki sihirbazlıkla meşgul olduklarına iman eden birçok bedbahtı merhametsizce mahkûm ederdi. Bu harekete de Hristiyanlık taassubu sebep gösterilmiştir. Filhakika o zamanki hükümetler mafevkaltabi'a kuvvetlere itikattan efradı siyanet ve kendi kuvvetlerini tahkim için başta İtalya olduğunu halde bütün kötülük hükümet zayıfildimağ, biçare insanları halas için sihirbazları imha etmiştir. Kuruni vüstada bir takım ervahın geceleri dolaşarak ve gürültü yaparak sakinlerini izaç ettiği için terk edilen ev, Şato saray hikâyeleri namütenahidir. O derece ki muhakemeyi beşerin delaletine hüküm ettirecek saflıklar kuruni vüstada her türlü hududu tahayyülü tecavüz etmiştir. Mamafih ervah latife ve habiseye de itikat olduğu için her şeye rağmen ispartizmaya ehemmiyet bu devirde haddi kusvasına varmıştır.

Gelecek makalede Rönesans devrinden devrimize kadar olan hadisatı mevzu bahsedeceğiz.

Doktor: R. F

Hikâye

KUVVETLİ DELİL

O gün, hava yağmurlu olduğundan, sokaklarda avare dolaşmaktan ise cinayet mahkemesinde dava dinlemeyi tercih etmiştim.

Mahkeme salonu hınca hınç doluydu. Benim gibi serseriler, işsiz dava vekilleri, kâğıt hafafları, yankesiciler, arkadaşlarının yiyeceği hükmü merak edip gelen Külhan Beyleri, bir kaç sene evvelki hâkimlerle bugünküler arasında mukayese yapmak arzu eden sabıkalılar, hâsılı kibar ve gezide bir kalabalık, sıraların üzerine dizilmiş, ağızları açık, gözleri reiste, kulakları avukatta, oturuyorlardı.

Maznun, Kazlı Çeşmeli Cin Ahmet, geçen on Temmuz gecesi, kara kemerinde bir kâtibin o yine sirkat kastıyla ve kapıyı kırarak girmiş olmak cürmüyle itham olunuyordu.

Hâlbuki gerek polis merkezinde ve gerek istintak dairesinde, Cin Ahmet bu isnadı şiddetle reddetmişti. Şimdi de reisin kurnazcasına irat ettiği suallere bayağı tutuluyor, kavi ve mantığı (!) sözlerle cevap veriyordu.

Asil, en ziyade bedine giden, kendisine atfedilen bu fiil sirkatin muvaffakiyetsizlikle neticelenmiş olmasaydı.

-Reis Bey! Diyordu, ben o eve girmiş olsaydım, Allah belamı versin, efendime söyleyeyim, ortalığı soğana çevirmeden çıkmazdım. Ben enayi miyim ki, anladığımı sensin, girdiğim yerden boş çıkayım? Nerem diyorsun bey baba? Bana Ahmet demişler.

Lakin heyet hâkime kül yutmaya pekte mütemayil olmadığını ima eden hafif bir tebessümle Cin Ahmet'in kendi hakkındaki bu hüsnü nazarine iştirak etmiyordu.

Yanı başımda oturan ve bilahare yerimden kalktığım zaman cebimde cüzdanımı bulamayınca yankesici olduğunu anladığı esmer suretli bir Rum yalıklarbaşı:

-Bu iş Ahmet'in değil.. belli! Diyordu; çünkü onun gibi hayırsız atına da bile yoktur.

Madde-i umumi -böyle işlerde mütalaa yürütmek azçok vukuf ve melike sahibi olmaya mütevakkıf bulunduğu cihetle, her halde hilaf-ı salahiyet- zavallı Cin Ahmet'in mecremiyeti hakkında kanaati söyledikten sonra, muaddel kanun cezanın müzil bilmem hangi maddesi mucibince tecziyesini talep etti.

İş fenalaşıyordu. Birazdan, reis, namazda selam verir gibi bir sağa bir sola dönüp bir şeyler mırıldandıktan sonra biçareyi, kim bilir ne kadar uzun bir zaman için defter hakaniye komşu yollayacaktı.

Cin Ahmet yerinden kalktı, yalnız vicdanına karşı emin olanlara mahsus bir ciddiyet ve itidal damla:

-Reis Bey! Dedi; Cebimdeki esrar hakkı için, vallah ve billah bu işte kabahatim yok!

Jandarma, omuzlarından itip Ahmet'i zorla maznun sandalyesine oturdu; heyet hâkime müzakere ediyordu. Azanın türlerinden verilecek kararın pekte lehinde olmayacağını tefekkür eden müttehim yine kalktı ve haykırdı:

-Tövbeler olsun!. Anam avratım olsun ki kabahatim yok! Bu defa reis bey, halim bir eda ile:

-Oğlum! Dedi; kabahatsiz olsan ispat edersin. Ahmet şaşırdı:

-İspat mı?. Diye sordu.

-Evet, on Temmuz gecesi saat onbirde, nerede ve neyle meşgul olduğunuzu bize söyleyebilirmisin?

-On Temmuz gecesi, onbirde mi?. Ben mi ne yapıyordum.

-Evet.

Cin Ahmet artık tepesi atmıştı. Her tarafı titriyordu:

-Ben mi ne yapıyordum? Bak söyleye de, sonra siz bana Allah'tan korkmadan bana hayırsız deyin.. On Temmuz gecesi saat onbirde. Ben Laleli'deki yangın yerinde, kesik başın sahibi zengin bir avalı doğramakla meşguldüm. Anladın mı şimdi, reis baba?!

Ercüment Ekrem

* * *

Müdür-i Mesulü: Suphi Nuri

Her evde bulunması elzem olan ilaç (Nevrol Cemal)'dir.

Hiddet, merak, korku kaza neticesi birdenbire bayılanlara, senelerinden beri yürek çarpıntısı çekenlere yirmi damlası hayat verir. Memleketimizin en meşhur müderris ve etibbasının takdimnamelerini haizdir. Dünyada emsali olmayan bir şeker ilacıdır. Her eczanede bulunur fiyatı 50 kuruştur. Bir tecrübe kâfidir.

* * *

Fransızcadan Türkçeye

Lûgat-i Firaz

Cepte taşınır 14000 lûgati havidir fiyatı 30, 40, 50 kuruştur Babıâli Caddesi'nde Firaz Ticarethanesi.

* * *

Aydınlık

Birinci ikinci üçüncü ve dördüncü nüshaları intişar eden bu mecmua memleketin en ciddi bir meslek mecmuasıdır.

Aydınlık gençliğe bilhassa fen ve dimağ işçilerine hitap ve memlekette çalışan ve terleyen uzuvların refahı gayesini istihdaf eden ve kadınlığın ciddi yükselişlerle içtimai vazifelerini ifaya kadar olabilmesini gösterir samimi bir mecmuadır. Karilerimize mütalaasını tavsiye ederiz..

* * *

775 Kuruşa Hazır Paltolar

Adres Yeni Postane civarında ve Lora Hanı'nda üçüncü katta M. A. Zeki Terzihanesi.

* * *

Üsküdarlılar Okusun

Yevmi ecza piyasasını Çarşıboyu'nda Uncular Sokağı'nda Salih Necati Eczanesi'nden öğrenmeden reçetelerinizi yaptırmayınız. Fosfatin 35 Vişi 30 Yanus 30 Hint Yağı Kapsülü 7,5 Asma Şırınga 200 Fosfatlı Bira Hülâsası 55 Katran Hakkı 35 her yerden ucuz.

* * *

Üsküdar Ahali-i Muhteremesine

Diş Tabibi Naci İbrahim

Üsküdar'da İskele Caddesi'nde Manifaturacı İbrahim Efendi'nin Kanaat Mağazası fevkindeki daire-i mahsusasında bilumum diş hastalıklarını tedavi etmektedir. En fenni ve en yeni usul üzere korun yapar. Fiyatlar gayet mutedildir.

* * *

Katran-ı Ali Haydar

Alelumum öksürüklerde ve bronşit hastalıklarında nafi bir devadır. Her eczanede bulunur.

Deposu Babıâli Caddesi Ali Haydar Eczanesi.

* * *

Ali Haydar Müshil Şekeri

Kemal-i emniyetle istimal edilebilir. Her yaşta kullanabilir. Şişesi 15 kuruş, her eczanede bulunur. Deposu Babıâli Caddesi'nde Ali Haydar Eczanesi'dir.

* * *

Ali Haydar Diş Mecunu

Diş macunlarının en alasıdır. Büyük kutusu 35 küçüğü 20 kuruştur. Her eczanede bulunur. Deposu Babıâli Caddesi Ali Haydar Eczanesi 394

* * *

Balsamin-i Ali Haydar

Cilde taravat verir. Yüzdeki çatlakları izale eder. Şişesi otuz kuruştur.

Deposu Babıâli Caddesi'nde Ali Haydar Eczanesi'dir.

* * *

Demirkapı'da

Kemal Bey Sineması

Ayasofya civarında

Alemdar Sineması

Sirkeci'de

Ali Efendi Sineması

* * *

Rekabet kabul etmez fiyatlardan istifade ediniz.

Londra, Paris ve Roma'da birinciliği ve en büyük mükâfatı kazanan (Hasan Kuvvet Şurubu) müstahzırı Hasan Bey'in eser-i tertibi olup en muattar çiçeklerden ve esanslardan mürekkep.

* * *

Doktor Feyzi Ahmet

Adem-i iktidar, kansızlık cilt, frengi, bel soğukluğu, prostat hastalıklarını en son usul üzerine mahremane ve katiyen verem, ısıtma gibi bulaşıcı hastalıkları dahi keza hususi usul ve aşılarda esaslı bir surette ve mutedil şeraitle tedavi eder.

4'ten 11 Teşrinisani'ye kadar program
SİNEMA - MAJİK'te
 Kropp Orkestrası'nın Toma Haftası- Raymond-
 Vekayi-i Hazıra-i Mühimme-
MUSTARİP KADIN

Kış saatine nazaran badema matineler: 3 buçuk ve 5 buçukta suareler: 9 üç çeyrekte
 pazar günleri ayrıca saat ikide bir matine daha vardır.

* * *

Muhterem Hanımlarımıza

Her ne isterseniz ve beğenirseniz ipekli, yünlü, çorap, mendil, fanila, pamuk, keten, canfesler, çarşafıklar vesaireyi Meydancık'ta Yeni Postane Caddesi'nde Ali Rıza Efendi'nin mağazasında bulabilirsiniz.

Telefon: 2073 İstanbul

* * *

Necati Diş Suyu

Dişler, ağzın taharet, sıhhatini temin eder. Çürük dişlerden mütevellit teaffünatı izale eder. Dişleri temizler beyazlatır diş meraklılarına şayan-ı tavsiye olan bu mühim müstahzarın şişesi otuz kuruştur bir tecrübe kâfidir her yerde bulunur.

* * *

Şark ve İslam âleminin en çok satan ve her şeyden bahseden yegâne büyük gazetesi
İLERİ

Türk ve İslâm âlemi içinde "*İleri*"yi tanımayan yoktur. Matbuatımız arasında bu gazetenin meslek ve mişvârı münferittir. "*İleri*" her günkü vukuat ve hadisat hakkında karilerine en doğru ve en yeni malumat verir. İhtisas makalatını, milli hikâye ve romanları fevkalade ehemmiyetli addeder. "*İleri*"nin resimleri, harita ve karikatürleri fevkalade mükemmeldir.

Eğer cidden istifade etmek ve öğrenmek isterseniz, "*İleri*"de her cuma, Ahmet Tevfik ve Kamuran Sırrı Beylerin fen; Seyfi, Sami ve Eşref Beylerin spor;

Cumartesi, Emine Sümeyye ve Güzide Şefik Hanımefendilerin "Kadınlık" makalatıyla Sadrettin Celal, Ali Nizami ve A. Cevdet Beylerin "İşçilik" makaleleri;

Pazar günü Selim Nüzhet Bey'in "Temaşa Âlemi" ile İbrahim Necmi Bey'in "Edebiyat Musahabeleri";

Pazartesi yine "spor" ile Namık Zeki Bey'in "İcmal-i Mali ve İktisadisi";

Salı günü Ataullah Tarık Bey'in "Hafta Sohbeti";

Çarşamba günü Giridi Ahmet Saki Bey'in "Mahkeme Huzurunda"sı;

Perşembe günü Abdülhak Şinasi Bey'in mecmualar, kitaplar, ve muharrirler hakkındaki tenkidi makalelerini okuyunuz.

Bundan maada "*İleri*"de Ethem Ruhi Bey'in (Bulgaristan Esrarı)'na dair silsile-i makalatı ile her iki günde bir milli hikâye ve her vakit iki muhtelif milli roman tefrikaları vardır.

"İleri" Heyeti

"*İleri*" zevat-ı atiyenin muavenet-i tahririye ve kalemiyeleriyle bu mükemmeliyeti arz etmektedir:

Sermuharriri: Celal Nuri ve Muammer Raşit Beyler

Heyet-i tahririye ise; Suphi Nuri, Ali, Behçet Kâmi, Ahmet Cemalettin, Galip Daniş, Tahsin Fazıl, Cevat Gültekin, Aziz, Hasan Âli, Halil Lütfi, Osman Hamit, Namık İsmail, Haydar, Kemal ve Behçet Beylerden ibarettir.

İLERİ

Mesleği, mündericatı, resimleri ve heyet-i tahririyesi ile bütün Şark'ın yegâne büyük ve ehemmiyetli gazetesidir.

* * *

Moda Terzihanesi

Teveccüh ve takdirlerinin müntedarı kaldığımız muhterem müşterilerin fart-ı memnuniyet ve hoşnudisiyle tefahur eyler ve işbu nimet-i rağbet ve teveccühü bir gayret-i şükran ile hüsn-i telakki eyleyip fiyatlarımızı daha ziyade tadil ve hizmetlerimizi tazif eylediğimizi muhterem beylere arz eyleyiz.

Eminönü'nde Selanik Bonmarchesi karşısında Moda. Telefon: İstanbul 637

* * *

Ali Asgar Tebrizi ve Şeriki

İstanbul'un en büyük ve en mükemmel İslam müessesidir. Her nevi kâğıt ve kâğıda müteallik eşya kalem vesairenin muazzam deposu, Marpuççular da Ali Asgar Tebrizi ve şeriki mağazasıdır.

Telefon numarası: 1080

* * *

Arif Zeki Terzihaneleri

30 senelik müessese-i İslamiye'dir. Taksit ile dahi muamele yapar Yeni Postane civarında ve Lora Hanı ittisalinde. Telefon İstanbul 1717

* * *

Celal Nuri Bey'in

Külliyat-ı asarı İleri Matbaası'nda perakende olarak satılmaktadır.

* * *

İnsaf Kapısı'nda

Lastik alacaksınız:

Aksaray'da Murat Paşa Camii Şerifi karşısında Lastikçi Mustafa Feyzi Ticarethanesi'ne Arslan marka İngiliz, Dört Köşe marka Amerika, Trapez marka Rus lastikleri gelmiştir. Bu lastiklerin mukavemet ve metaneti iki aydan fazla devam edecektir. Şayet iki ay zarfında tamire ihtiyaç görülürse teminat yalnız İngiliz lastiklerine münhasır olmayıp Trapez marka Rus ve Dört Köşe marka Amerika lastiklerinin dahi bila ücret mağazamız tarafından nev-icad usul üzere tamir edilecektir. Teminat bileti bizzat mağazamızdan verilecektir. Lastikler teminatsız almak arzu edilirse ayrıca iskonto yapılarak her suretle ve insafılı satışla müşteriler memnun edilecektir.

* * *

Dışler terakkiyat-ı fenniye ve usul-i cedideye tatbikan ve elektrik ile tedavi olunur.

Dış Tabibi Mehmet Rifat Paris Darülfünunundan mezun

Babiâli Caddesi'nde kapalı fırın karşısında.

* * *

Musiki Meraklılarına

Babiâli Caddesi'nde Vakit Matbaası ittisalindeki köşede 85 numaralı dairede birinci katta güzide musikişinasların taht-ı idaresindeki dershanede her nevi saz tedris olunur. Evlere muktedir muallim ve muallimeler gönderilir. Cemiyetler için mükemmel saz heyeti teşkili deruhte olunur. Eski ve yeni şarkıların hatasız notaları yazılır. Hanımlar ve beyler için hususi günlerde fasıllar tertip edilir.

Ayrıca namdar bir dans muallimi tarafından hanelerde yeni ve eski danslar talim olunur.

* * *

Abone Şeraiti

Şehir ve taşra	500	Senelik
	260	Altı aylık
Memalik-i ecnebiye	550	Senelik
	280	Altı aylık
İlan ücreti (<i>İleri</i>) idaresiyle kararlaştırılır		

<h1>YARIN</h1>	Numara 6 17 Teşrinisani 1337, 1921: Perşembe
	Babıali Caddesi'nde İleri Matbaası İdarehanesi Telefon: İstanbul 1785 Sayısı 10 kuruştur
Haftalık ilmi, edebi, içtimai resimli mecmua Müdür ve sermuharriiri: Suphi Nuri	

MÜNDERİCAT

Kadın ve Hayat	İsmail Hakkı
Taziyetname	Sezai
Milliyet Cereyanı ve Edebiyat	Abdülhak Şinasi
Hazaniye	<i>Yarın</i>
Kıta	Adanalı Ziya
Rauf Ahmet Beyefendi ile Mülakat	<i>Yarın</i>
Ahmet Rasim Beyefendi ile Mülakat	<i>Yarın</i>
Balkon	Faruk Nafiz
Akşam	Haşit Nahit
Âşıklar Yolu	Ali Haydar Emin
Memleketimizde Rütbe-i Mülkiye	Asar-ı Kalem... Sait Paşa merhum
Tarihi Bir Manzume	<i>Yarın</i>
Avni Divanı	<i>Yarın</i>
Anadolu'nun Umranı	Doktor Nizameddin Âli
Garp Mektupları	Tahsin Abdi
Şiir	Hüseyin Siret
Akşehir'de Taş Medrese	<i>Yarın</i>
Kadın ve Moda	Seniye Servet
Sanatkârın Gözleri	Halide Nusret
Sen Bana Dedin ki	Faik Âli
Gazel	Hamamizade İhsan
Memleketimizde Fennin Mevki ve Lüzumu	Ali Nadir
Kandahar Âşıkları	Rezzan Arif
Tarih Tekerrürden İbarettir	Yesarizade Ahmet Emin
Sus	Nâ-bedit
Gurbet	Kemalettin Kâmi
İstiklal Marşı (Nota)	Ali Rifat Bey
Sevgisiz Sevgiliye (Nota)	Süreyya Bey
Olanlar Bitenler	

Ali Şükrü Matbaası**Babiâli-Cağaloğlu Caddesi**

OLANLAR BİTENLER

Yeni Dünyada Yeni Bir Konferans-Amerika'nın sabık reis-i hükümeti (Wilson) Cemiyet-i Akvam mukavelesiyle eski dünyaya yeni bir nizam vereceğini zannetmiş idi; bir Kitab-ı Mukaddes gibi tuttuğu o pek meşhur prensiplerinden bile birçok umulmaz fedakârlıklar yapmış, fakat bu büyük gayesini bir türlü bırakmamıştı. Nihayet mukaveleler, kanunlar, nizamlar yapıldı, bir cemiyet teşekkül etti, fakat zavallı Wilson bu en yüksek emelinin şu garip tecellisine yabancı kaldı. Amerika milleti mümessilleri reislerinin muhtemel dimağından doğan hayali vehimlerden geri durdular.

Cemiyet Akvam'ın şekli-i hazırında irtihalini ilan ile işe başlayan yeni reis (Harding) de şimdi (Washington)'da bir sulh konferansı açtı. General (Washington)'un Amerika istiklâli için muharebe ettiği senelerde Fransa'ya (Franklin)'in seyahati gibi, Mösyö (Briand) da bu konferans için Cemahir-i Müttehede payitahtına seyahat etti.

Bakalım, reis (Harding) selefinden ve (Washington Konferansı) eslafından daha bahtiyar çıkacaklar mı? Yoksa (Wilson) dünyayı yeni bir şekle sokmak isterken Beyaz Saray'ından da mahrum olduğu gibi, sulh ömrü teşebbüsleri de yeni bir harbe mukaddime mi olacak?

Dünya şu son feci senelerden derin bir atış-ı sulh ile çıktı, buna şüphe yok. Elbette reis (Harding)'in teşebbüsü, bir zamanlar müteveffa Çar II. Nikola'nın (Lahey) Konferansı'na sebep olan terk-i teslimat-ı teklifleri kadar efkârâ yabancı gelmez. Bununla beraber henüz kulaklarımızda top sesleri çınlarken sulh-i umumi sözleri samiamızda garip, ahenksiz bir akis ika ediyor. Ümit etmeye cesaret edemiyoruz..

(Briand) Amerika Yolunda-Büyük adamların her işi büyük olur; hatta küçüklükleri bile. Bunun en son bir delilini de Washington Konferansı'na giden Fransız başvekilinde gördük. Vaktiyle (Kristof Kolomb)'un azim ve ümit ile takip ettiği Bahr-i Muhit-i Atlası seferini, Amerika keşfine muadil bir inkılâp ika edecek bir keşif fikri yapmak için, bir zırhlı içinde icra eden Mösyö (Briand), sefine içinde poker oynamış ve kazanmış. Haydi, telsiz telgraflar işliyor, dünyanın bütün gazeteleri Fransız başvekilini daha yolda istikbal eden bu hüsn-i taliin hikâyesiyle doluyor.

Kumar hadd-i zatında her memleket kanunlarının men ettiği bir şeydir. Böyle olmasına rağmen bir hükümet reis-i vükelası kumar oynarsa bunda hiçbir memnuiyet hissedilmiyor, hele kazanırsa mesele-i cihan matbuatına sermaye olacak bir ehemmiyet alıyor. Baksanıza bu uğurda yazılmış yazılar kâfi değilmiş gibi biz de şu satırları yazmak lüzumunu hissettik.

(Leandro) Versay Mahkemesi'nde-"Güneş altında yeni bir şey yoktur" diyenler ne kadar yanlış söylemişler: Medeniyet ilerledikçe, güneşin hararetiyle uykularından uyanan gergin yılanlar gibi, cemiyet-i beşeriyenin ruhunu kemiren caniler, katiller, mücrimler de türlü türlü görülmedik, işitilmedik ceraim icat ediyorlar. Otomobil hırsızlıkları, Arsen Lupen sergüzeşleri, bedevi ve iptidai ecdadımızın akıllarına uğrar şeylerden midir?

Versay Mahkemesi'nde muhakemesine başlanması, yalnız Fransız matbuatını değil, bütün dünyayı meşgul eden (Leandro) da medeniyetin bu mucit canilerinden biri.. Düşününüz ki bu herif, sehhar ve adeta manyetizmalı gözleri, aldatici ve müessir sözleri ile tamam (283) kadın ile münasebet peyda etmiş, zevce, metres, nişanlı sıfatlarıyla bu zavallı kadınların kiminin parasından kiminin de hazine-i cemalinden istifade eylemiş; bunlar kâfi değilmiş gibi içlerinden on tanesini de -bad-fütür- bir sayfiyeye götürüp orada öldürdükten sonra yakmış, ortadan kaldırmış.

Kayıp nişanlılardan birinin hemşiresi tarafından vukua gelen ihbar üzerine iş meydana çıkıp da yakalanınca; bu sehhar ve füsunkâr cani yakalandı, hapse kondu, şimdi de huzur-ı mahkemede muhakeme olunuyor. Kadınları, esatiri bir yılan gibi, bir bakışla teshir eden (Leandro) galiba şimdi de jüri heyetine kur yapmaya karar vermiş olacak. (Moreo Giyaferi) gibi meşhur bir müdafaa vekilinin muaveneti ile kendisini masum tanıtmak gayretinde bulunuyor.

Muhakemenin neticesi ne olursa olsun, şu Leandro böyle bir zamanda halkın kafasını biraz meşgul ettiği için, kazandığı şöret-i azimeyi hak etmiş değil midir, dersiniz?..

Sahir Opereti-Teşekkülünü ilk temsilinin ilanı ile haber aldığımız bu operet, (İstanbul Operet Heyeti)'nden ayrılan Cemal Bey'in idaresi altında ve Darülbedayi'den alakalarını kateden bir iki kadın ve erkek sanatkar ile bir iki musikişinastan ibaret olduğu hâlde perşembe günü (*Meçhul*) isminde Macarcadan tatbikan nakledildiği söylenen bir eserle kendisini halka takdim etti. Yeni müesseseler hakkında takdirkâr bulunmanın bir vazife ve bir teşçi hükmünde olduğunu biliyoruz. Fakat esasen bu yeni heyetin daha kuvvetli olduğu zamanlar, yani İstanbul Opereti'yle beraberken bile, istikbalinden şüphe ettiğimiz için bugün daha fazla emniyet besleyemeyiz. Ne Darülbedayi'den gelen Nurettin Şevkati Bey'le Efraz ve

Roza Hanımların, ne Şark musikisi yerine kabul ettikleri Macarca bestelerin, umumiyetle zayıf bir eser ve zayıf bir heyet-i temsiliye için kâfi geleceğine itikat etmek hafiflik olur. Napolyon'un: "Niçin beni istikbal için top atmadınız?" sualine karşı verilen: "On tane sebep vardı: Evvela, barut yoktu!" cevabı gibi bize de: "Bu şüphenizin sebebi nedir?" diye sorsalar: "Nihayetsizdir. Evvela, tenor yok." diyeceğiz. Bir gencin müteşebbis, faal olmasını her zaman takdir edebiliriz. Fakat itiraf etmeliyiz ki bu takdimimiz operetin baş mugannisine güzel ses bahşedecek bir tılsımı haiz değildir. Eğer Efrac Hanım'ın musikiye vukufunu bildiren usullü sesi ve Nurettin Şevkati Bey'in sahneye hakim tavırları istisna edilirse mevzu itibariyle iyi başlamayan ve iyi bitmeyen piyes pek fena temsil edildi de.

Mamafih sahnemizin (Türk Tiyatrosu) gibi mükemmel bir heyet görünceye kadar geçirdiği safahat tetkik edilirse herhâlde bu yeni operetin de ilk geçitlerinden sıyrılarak nihayet İstanbul'a münasip bir heyet haline girmesi muhtemeldir.

Baykuş-Geçen perşembe günü (Türk Tiyatrosu) heyeti Halit Fahri Bey'in üç perdelik manzum (*Baykuş*) masalını temsil etti ve halk tarafından şiddetle alkışlandı. İki seneye yakın bir zaman (Darübedayi) heyeti tarafından bazı gûna vesilelerle sahneye vazedilmekten alıkonan (*Baykuş*) nihayet Türk Tiyatrosu'nun kader-i şinasane bir himmetiyle mütehassirlerini tatmin etti. Mamafih temsil itibariyle, ihtiyar rolünü yapan Ertuğrul Muhsin Bey'in burada bulunmaması ve Faik Bey'in fazla etüt etmemesinden Ercüment Behzat Bey'in sesini yavaşlatmaması ve rolünü hazmedememesinden olacak; eskisinden daha güzel oynanmadı. Mümtaz sanatkârimız Eliza Binemeciyan Hanım'la kudretli mümessilimiz Raşit Rıza Bey rollerinde fevkalade muvaffak oldular. (*Baykuş*) hakkında şimdiye kadar söylenen söz ve yazılan makaleler bize taze bir fikir beyanına fırsat vermediğinden bu kadarlıkla iktifa ediyoruz.

Müretteplerin Grevi-Matbuat Cemiyeti ile Mürettibin-i Osmaniye Cemiyeti arasında husule gelen bir ihtilaf münasebeti ile salı günü umum Türk gazeteleri intişar edememiş ve nihayet her iki tarafın küçük fedakârlıklarıyla mesele halledilmiştir.

17 Teşrinisani: 1337 Perşembe	Sayı: 6	Müdürü ve sermuharriri: Suphi Nuri
<p>Avni Divanından:</p> <p>Mecnun gibi ya âkıl-ı ferzane mizaç ol Ya zat-ı Felatun gibi divane mizaç ol</p> <p>Bülbül gibi her gonceye divane-ser olma Bir şuleye can verme de pervane-mizaç ol</p>	<h1>YARIN</h1>	<p>Hem mahrem-i esrar harîm-i dil-i Cibril Hem gamze-i canan gibi bigâne-mizaç ol</p> <p>Merrat-ı nukuş-ı hüküm et cam-ı zamirin Her rengi kabul etmede peymane-i mizaç ol</p> <p>Bir nakş ile tasvir-i hayal eyleme Avni Her surete bağlanmada büthane mizaç ol</p>

Musahabe

KADIN VE HAYAT

Suphi Nuri Bey Efendi'ye

Deniz aşırı oturanların daima tesadüf ettikleri bir vaka vardır: hareket etmek üzere olan vapura koşanlar, vapurun iskeleden açılmış, parmaklıkların kapanmış olduğunu görünce kendilerini şaşkınlıktan kurtaramazlar: elleriyle kollarıyla bir takım hareketler yaparlar, kaptana kızarlar, memurlara söylenirler, hatta vaktinden evvel kalktı diye şikayet bile ederler!. Bu adamların iddiası doğru mudur? Hayır çünkü vapur tam vaktinde kalkmıştır. Bunda yetişmeyenleri ihmal etmek kasti, ihtimali yoktur... Bu adamların hareketi faydalı mıdır? Hayır çünkü vapurun durması, gerilemesi için hiçbir tesiri olamaz. Vapur iskeleden ayrılmış, haberini almıştır.. O halde niçin hareket ediyorlar?. Hareket etmek için! Haksız da olsa, faydasız da olsa bu adamların bu hareketi zaruridir: çünkü bu hareketler muayyen bir düşüncesizlikle muayyen bir muvaffakiyetsizliğin muhassilesidir. Düşüncesizlikle muvaffakiyetsizliğin hadiseleri birleşince hiddet, şiddet, teessür... gibi muayyen neticeler hasil oluyor. Bu neticelerin hasil olmaması için iki imkan vardır: ya o adamlar vapura yetişmiş olmalıdır, yahut vapura yetişmeyen bu adamların kafası başka türlü olmalıdır!. Her ikisi de mümkün olmayınca mümkün olan bir netice vardır o da hiddet, şiddet, teessür... bu vakalarda parmaklığı kapadığından dolayı itiraza hatta tarize uğrayan bazı iskele memurlarının vaziyeti ayrıca şayan dikkattir: memur akli başında, tecrübeli bir zata yolcuğun mantıksız ve haksız olan itirazlarına, karşı iştmiyormuş gibi davranır, aldırılmaz! Memurun felsefesi aşağı yukarı şudur: «Bırakınız hiddeti geçsin ağanın!»

İşte kadın hareketi karşısında tepinenlerin vaziyeti bir derece vapuruna kaçırarak akılsız yolculara benzetiyorum!. Kadını yalnız «Evinin hanımı, erkeğinin karısı, çocuğun anası» tanıyanlar ve böyle kalmasını isteyenler vardır. Bu zatlar kadının o haricinde çalışmasını, cemiyet hayatına girmesini «olmaması lazım gelen bir vaka» gibi şaşkınlıkla karşıyorlar! Hareketi beğenmiyorlar, tahkir ve tezyif ediyorlar. Kadının eski hayatını, eski saadetini hatırlayarak etrafa nedametler yağdırıyorlar.. Onlar ne derse desin kadın bir kere yuvadan ayrılmış ve henüz şekli muayyen olmayan bir hayata atılmış bulunuyor. Diyecekler ki «Sanki böyle olmuşta iyi mi olmuş?!» fakat anlaşılması lazım gelen nokta nedir, bu inkılabın daha iyi yahut daha kötü netice vermesidir?! Esasen hayat ve yahut tekâmül dediğimiz şey «daha iyi» mefhumunu aramak için insanlar tarafından yapılan bir ceht, ihtiyari bir hareket midir? Hayat bizim zihni mefhumlar arasında yaptığımız bir kıyas ve tercihin mutlak eseri midir?!. Ve bu gün kadını cemiyet hayatında iyi bulmadığımız için o da tutmak mümkün müdür?!.

Kadın hareketini tenkit edenlerin asıl dalaleti, iyi yahut kötü olan bu hareketin irademiz haricinde, ızdırarı olduğunu fark edememeleridir.. Bizde kadın inkılâbını sırf bir «Hadiseyi tabiye» gibi mütalaa eden mütefekkirlerimizden biri diyor ki:

Kadının cemiyet hayatına girmesi iyi veya kötüdür. Ben bunu düşünmüyorum, düşünemiyorum. Belki kötüdür de! Asıl dikkat edilecek nokta, bu hareketin «gayri kabil içtinap» olmasıdır. Şu halde bizim için hayatın zaruri olan bu seyri takip ve idare etmekten başka çare yoktur..

Bu tarz mütalaa hakimanedir. Onun bir neticesi olarak diyebiliriz ki: kadının bu zaruri hareketi tatil yahut tezyif için sırf edilecek haramın, onun tabii ve müsmir surette olmasını temin için sarfı lazım gelen kudretten çalınmış bir kemiyettir!..

Kadının cemiyet hayatına girmesine muarız olanların başlıca müddeası şudur: Kadın kadındır. Erkek de erkek! Kadın o kadını olsun, zevce olsun, çocuğunu yetiştirsin...

Yine muarızların fikrinde: kadın erkeğin müsavisi olamaz. O hayatı cemiyet hayatından daha iyi, daha güzeldir.. Düşünmüyorlar ki kadını yuvadan çıkararak asıl sebep «Ne erkeğe benzemek hevesi» dir, ne de eski «O hayatının cazibesizliği» dir; bu, tamamıyla «Yaşamak zarureti» nin belki de meşum bir neticesidir!.. Kadınlar biz erkeklere neden benzemek istesinler?!

Kadınların böyle bir arzu sahibi olduklarını ispat edecek delil nedir?! Kadın için hariçte mümkün olan bütün işler parlak şeyler midir?! Bunların bir kısmı şehri emaneti çöpçülerinin hizmeti gibi pis, ekserisi de tütün fabrikalarındaki kutucuların işi kadar can sıkıcı değil midir?! Bu kirli ve yeknesak hayatın bir kadın ruhu çekecek nesi, ne kudreti ne sihri olabilir?! Bu bayağı ve sarfı maddi işçilik hayatının bir mutfak, bir oda, bir beşik kadar nesi neresi güzeldir?! Kadın durup dururken o hayatını neden çirkin ve fena bulsun?! Bu gün yeni hayatın ıstıraplarından şikayet edenler arasında bizzat kadınları, inkılapçıları görmüyor muyuz?! Ankara gazetelerinde çıkan mülakatta Türk kadını için vazife ve saadetin oda, yuvada olduğunu yana yakıla söyleyen hanım yine bunlardan biri değil miydi?! Bu gün avdetli mümkün olmayan güzel bir maziye karşı duyulan bu iştihak, yeni kadın hayatının elemelerinden gelemiyor da nereden geliyor?!

«Kadın evinin hanımı, erkeğinin karısı olsun...» diyorsunuz!.. Fakat efendim, her kadına bir koca ve bir ev bulamadıktan sonra, kadının yeri evdir, demekten ne çıkar?! İşte «bu kadın ondan çıkmasın!» diyenler için bu katı sualin cevabı yoktur! Bir istatistikte görmüştüm. Doğru mu, yanlış mı bilmem: Almanya'da tam bir milyon kocasız kadın varmış! Bizdeki miktarın ne olduğunu kimse bilmez! Yalnız muhakkak olan bir şey varsa o da memleketimizde kocasız, evsiz kadınların git gide çoğaldığıdır.. «O kadını» mefkuresini beğenenlere soruyorum: kocasız ve evsiz kalan bu biçarelere bir çare bulmak sizce mümkün müdür?! Değilse, bu çaresizleri öldürmemek için hayata girmelerini kabul ediniz ve yahut susunuz! Ben demiyorum ki kadın cemiyet hayatına girerse hemen ve mutlaka mesut olur. Belki daha bedbaht olur. Fakat bu günkü hayat bir «Zarureti elemi»dir: kadın evini «fena ve çirkin bulduğu için» değil, bu iyi ve güzel yuva, bu mukaddes harem kendisini «Artık yaşatmadığı için» terk ediyor! Maalesef böyle! Fakat işi biraz daha tamik edersek ne göreceğiz? Kadının bedbahtlığı cemiyet hayatının mutlaka felakete sebep olmasından değildir, belki bu hayatta kadın saadetini temin edebilecek şeraiti yani muhiti teşkilatı, fikirleri, itiyatları nefsinde bulamamasındandır. Kadına yeni hayatın tabiat ve zaruretlere inkıyattan, vazife ve mesuliyetlerini idrakten ibaret bir şuur kazandırmak, maddi teşebbüslerinde müspet bir kafa, manevi faaliyetlerinde hür bir vicdan bu şuurun unsurları olmak lazım gelir... Kadının küçük yuvadan çıkması kâfi değil, büyük yuvaya girmesi de lazımdır...

Kadın meselesi artık bir «münakaşa ve ihtilal meselesi» halinden çıkmış, bir «terbiye ve itiyat meselesi» şekline girmiştir. Artık bu gün «nasıl kadın

yetiştirilmelidir?» diye bir muamma yoktur! Yalnız bir mesele vardır: «kadın nasıl yetiştirilmelidir?» Türk kadını müspet bir kafa ve ahlaki bir vicdanla nasıl teçhiz edilmelidir? Bunun çaresi nedir? Bu büyük maksat nerelerde, kimlerde ve hangi usullerle hâsıl olabilir? İşte henüz izharı aciz ettiğimiz nokta!..

Çamlıca 14 Teşrinisani 337

İsmail Hakkı

* * *

TAZİYETNAME

Samiyeciğim, Samiyeciğim, bulunduğun hicranı suzanda yalnız değilsin kızım. Burada seninle beraber ve senin için bi âram helecan olan gönüller senden gelecek âlâm ve teessüratı telakkiye güşade ve âmadedir. Hatta senin için döktüğümüz gözyaşları bile bizden ayrılırken bize ağlıyor. Arkamda feryat u figan eden bir mazi, o zaman, kâinattan ayrılmış, sükûn ve sükûnet içinde, gündüzleri yeşil, akşamları mavi, geceleri sema ile birleşen ve onu koyunda yetiştirdiğim o benim kızım, o benim Samiyem, o benim bebeğim için laman lafenin kenarında benimle ağlıyor! Fakat kendinin de evlat olduğunu, senin de annen, pederin, her şeyin o her şeyden ziyade üzerine titrer birdayın olduğunu unutma! Bahusus el-husus hayatı hiç unutma! Bazen başımı çeviriyorum kızım, hayat denilen sarsar felaketin önünde kırılarak dökülerek uçup giden milyonlarca mahlûku gördükçe, gözlerimi açmamak üzere kapıyorum. Hele uçanların arasında çocuklar o derecede çok ki belki küreyi arzdaki bütün baharlarda o kadar çiçek, arşı alada o kadar mülk, semada o kadar yıldız yoktur. Yerde sönen küçük yıldızların semada parlayacağına itikadım var.

Teyzene kart göndermiştik. Vasıl olduğu günün akşamı, düşünceler, endişeler, işkenceler içinde akıl ve fikir mi Alp dağlarına emanet, tabiata tevdi' etmek, onun kalp münkesirime hitabını dinlemek için lafın kenarına indim. O akşam tabiatı nasıl bulduğumu sana olduğu gibi yazıyım kızım!

Güneş Jora dağlarının afakı hicranında gurup ediyor, gurubun aksiyle semanın yarısına kadar ittiba' eden küçük bulutlar her parçası bir gül yaprağı gibi açılarak lafın üzerine dökülüyor, Fransızların Saulesplerreurs dedikleri bedgiryan önündeki güle, o cereyan eden aynanın üzerine sarı saçlarını bırakmış, aralarına nüfuz eden gurubun kırmızı hıyatı şuyayı, o kisvi zertarı yakuttan bir tarafla tarıyordu. O bedgiryanın altındaki bir taşın üstüne oturarak Samiyeciğimle beraber duçar

olduğumuz derdi kederi düşünüyorken, bilmem aradan ne kadar müddet geçmiş ki başımı kaldırdığım zaman ortalık talihimiz gibi kararmaya başlamıştı. Karşımdaki göklere dokunan Alp dağlarının sayeyi muhibi lane aksetmiş, ufukların üzerinde tek tük yıldızların sakit ve samit ziyaları sönüyor, sanki bütün tabiat bir saat evvelki ta payidar güzelliğin zevaline matem tutuyordu. Bedgiryan gecenin sükut mağmumunu arttıran bir lisan ve daldığı hayal devre devrine dökünölmüş bir tarz-ı hayret ve iğbirar ile kimdir oradaki! Mütefekkir ve perişan birisi var! Bende cevap verdim. Burada kızım Samiye'nin dert hicranı var! Genç kızıyla bir ihtiyar dayı kalplerinden böyle zalimane vurulmaz! Bu kadar bi rahimane cezaya uğrayacak biz ne yaptık? Bu hitap geldi. Giryan bir ruh ebediyi şairinin hubuda ve armide olduğu sayeyi harinime ikinizde geliniz. Burada dökülen gözyaşları ebediyete doğru cereyan eder.

Bu esnada Samiye'nin yâd-ı tahassürüyle beraber Alp dağlarından bir seda geldi! Şöyle diyordu: ah bu kendilerini bütün mahlûkatın mafevkinde addeden insanlarda gaflet ve nisyana payan yok. Cihanın zevalini, her şeyin ne payidar olduğunu her an gören bu bir günlük insanlar beka mı bekliyorlar? Benim pişgahımda üful eden asırları görseler kendilerinin nasıl bir zerre hatta nasıl hiç olduklarını belki anlarlar!. Senin kızının kalbi olduğu gibi akli de vardır. Zavallı dayı teselli bul!.. İşte iki gözüm Samiyeciğim, en büyük tesellim senin fazilet ve metanetine itimadımdır kızım.

Zavallı dayın

Sezai

* * *

Edebiyat

MİLLİYET CEREYANI VE EDEBİYAT

Zekâ, zekâ... Bütün filozofların aradıkları bu şuleyi reha, bu vadiyi giryan içinde selamet yolunu tenvir edecek yegane şuleyi kutsi hiçte kolay kolay yanmıyor; yavaş yavaş uzun kanlı tecrübeler neticesinde doğuyor; bu, adam bulmak için Diyoje'nin yaktığı fener değil, fakat adamın başında yanan bir yıldız!... Bahtiyardır o millet ki yıldızını bilir ve gözleri ona merkez olarak yaşar. Zira bütün nurunu, narını ona bahş ve ilham edecek hep bu yıldızdır. Tecrübeler hudutlarımızı bulmak içindir; hayat en mahrem benliğimizi bularak onu inkişaf ettirmek için! Fakat bütün talihimiz kendi yıldızımıza bağlıdır.

Bizi daha şuurlu, daha derin bir tabakayı hayata isal eden bir dönüm noktasında, bir merhaleyi tekevvünde bulunduğumuza hiç şüphemiz yoktur. Tarihimizin yeni bir devresine girdiğimize bütün vicdanımızla kani'iz. Ruhu ve fikri ihtiyaçlarımızın ittiba' ettikleri bir devreyi idrak etmekteyiz. Bunun için bize daha öz bir gıda lazım geliyor. Mazinin biyesut kelimeleri artık ne gönlümüzü avlayabilir, ne karnımızı doyurabilir.

Yaşadığımız bu zamana yalnız edebiyat noktayı nazarından bakılsa görülür ki zamanımız fakir değil elbette zengindir. Bir taraftan en dahi şairlerimiz kadar büyük bir şaire, Abdülhak Hamit'e muasırız. Diğer taraftan edebiyatımız bütün atisinin kıymetini fevkalade arttıracak bir zenginleşmenin arifesindedir. Şükür bize! Milliyet nurunu bulduk. Zekâmız, yani mantığımız, ilmimiz, harsımız, hissimiz bu yeni güneşle fevkalade inkişaf edecektir.

Babalarımız yabancı bir mantıkta bir çare selamet aramışlardı. Sevdiğimiz eski üstadlar (Mesela bir Tevfik Fikret) bizim haricimizde mevcut olan bir hakikat mütecerrideye inanır ve onu bir hakikat fenniye tarzında bulmak, ona kademe kademe yaklaşmak kabil olduğuna kanaat ederdi.

Biz nihayet mantıkla muhabbetin, ihtirasın, gönlün hiç bir tezat teşkil edemeyeceğini anladık. Mükemmel bir adamın hareketi daima kendi kalbinin darabanına tabi' olur. Hayata menafi değil hayatın mahsulü olan bir mantık hisse mütearız bir şey değil fakat hissi bir şeydir.

İnsan en mahrem tabiatına ram olarak önceden sever, inanır. Kendisinde yahut bir tanıttığında bir şüphe belirince bu sevdiği ve inandığı şeyi ya kendi kendine tekit ya utandığı şüpheyeye düşen adamı ikna' için bütün kalbiyle muhakeme etmeye koyulur. Maksadı esasen sevdiğini ve istediğini ispat etmekten ibarettir. Ve bunun ispat etmek kendisince bir ihtiyaç olunca ilim, top, tüfek ve ateşi birer delil, birer burhan olarak kullanılır. Yeryüzünden bu hissi mantığın imhası için ya ihtirasların itfası yahut bunların kendilerini açıktan açığa birer ihtiras olarak ilan etmeleri, kendilerini hiçbir sebep göstermeden, mazeret, vesile aramadan ifşa etmeleri lazım gelecekti. Hâlbuki ihtiraslar hiçbir zaman imha edilemeyecek ve sırf bir ihtiras siması izhar edecekleri yerde daima kendi kendilerini aldatarak yine bir mantık kisvesine vurulmak, mantık kuvvetine istinat etmek isteyeceklerdir. Adamlar böyle muhteris kaldıkça hatta ihtiraslar içinde yandıkça hissi mantığın ile nihaye devam edeceğini ve hatta her mantığında bunun için hissi görünmek istemeyeceğini tasavvur etmek kolaydır.

Bazı adamlar vardır ki kendilerini damarlarında dolaşan kanı tekzip edebildikleri nispette müterakki ve münevver farz ederler. Arzu ettikleri şey yabancıların kendi hayatlarından istihsal ve tasvip etmiş oldukları bir mantığa tabi olmaktır. Fakat vücuda hazır esvap alındığı gibi ruha da hazır bir mantık nasıl oyabilir? Tabiidir ki her kafanın hususi bir mantığı olur!

Bizim mantığımızın mabetleri, hazineleri de o ulu camilerimizdir. Bir cami bizde lazım olan mantığın camiidir. Asıl bunlara bakmalı, bunları korumalıyız. Fakat manevi hudutlarımızın vesiatını daha keşfedememiş ve ülkemizi şuurumuzla dolduramamışız. Bu günkü, yarınki edebiyatımız, şairler, muharrirler ve filozoflarımız bu noksanı itmam, bu boşluğu imla edecek ve bize daha keşf etmemiş olduğumuz bir vatan ve çoktan unutmuş olduğumuz bir lezzet vereceklerdir. Mademki benliğimizin, ruhumuzun ittisalını ve bu fani varlığımızın bir ebediyet ve umumiyete ittisalını idrak devresindeyiz, bize mevut olan meyveler kâinatın mümkünatı içinde en leziz olanlarıdır. Biz, şimdi milliyette şuur lüzumunu, milliyet cereyanını marazi bir ihtiyaç ve hassasiyetiyle hisseden bir nesiliz. (Öyle ki şimdi gayri milli olduğunu bir an için tasavvur etsek bize hatta cennet bile yavan, tatsız gelmez mi?)

Edebiyatımızda milli, milliyetperest olacaktır. Çünkü milliyetin terakki, tevessü, taassup keşfettiği bir devreyi yaşıyoruz. Edebiyatımız kendine rağmen bu hislerle mütehassıs ve meşbu olacak, çünkü sanat havai değil, hayatıdır.

Hayatımız artık yumuşak, gönül bayılıcı değil...Hatta denilebilir ki hayat ile hayal arasındaki mesafe gittikçe artıyor; ecdadımıza her çeşmesinden bir ab-ı hayat akan vatanın şimdi çeşmeleri susuz, hiç birinde bir ab-ı şiir kalmamış. Bu milliyet cereyanı olmasa bilemem nerde teskin ataş ederdik?. Bu milliyet cereyanı olmasa tesellimizi, şiirimizi, umudumuzu, hayalimizi nerde bulur; ruhen nasıl denk bulur, bilmem nasıl yaşadık?..

Bu asrın filozofları sayesinde, bizden akdem başlayan bir tekamülün-kemalini kendi faniliklerinde bulamayacak-mahsulleri olduğumuz hakkındaki kanaatimiz ve yavaş yavaş uzun, müselsel, bizden sonra devam edecek bir tekamül istikametinde geçen hatveler olduğumuz hakkındaki emniyetimizden, bütün bu fikir ve hislerimizden bize bir arzu, bir emel doğuyor: Bu tekamüle şuurumuzla iştirak etmek ve bunun için milliyetimize tamamıyla ermek, bütün manası, bütün vicdanı, mebzuliyetiyle milletimizin faziletlerine ermek!.

Asıl hayat herkesi kemaline doğru götüren kuvvettir. Kuvvet, mantığımızdan seri' olan hamleyi hayat, mantıktan ol rehakâr olan hamledir. Bilsen de, bilmesen de, itiraf etsen de etmesen de bu emel, bu arzu bütün hissiyat ve icra adımıza karışmakta da, tahakküm etmekte, bütün tecrübelerimize, fedakârlıklarımıza, mağlubiyetlerimize, isyanlarımıza, galebelerimize sebep olmaktadır. Bizi böylece kendimize rağmen maziye ve atıye bent eden tali'in idraki ise yenidir denilebilir.

Gecenin içinde korkmuş ve koşarak geldiği evinde annesi kendisini okşarken bir çocuğun duyduğu sekineti, cesareti, saadeti duyuyor, ölüm karşısında korkmayan bir cesaret duyuyoruz. Zira şahsi ölüm korkusu ancak umumi bir hayat hissinde sönebilir. Tabiidir ki bu kadar visalli, şümullü bir cereyandan herkes kendi kabiliyetine, nasibine göre bir hisseyi zevk ve şeref alır. Bizi yevmi iştiğalatımızın miskinliğini düşünmeye sevk ederek iliklerimizin içinde uyumuş bir hamleyi uyandıracak ve -Nevrastenin bazı hastalıklar elektrikle tedavi edildiği gibi- sıhhat ahlakîyemizi mukavemetsiz bir sarsıntı ile yerine getirecek bir surette bize gayri endişelik, fedakârlık hamiyet, cesaret, vakar ve samimiyet hulasa ecdadımızda daima takdir ile yâd ettiğimiz faziletleri gösteren, öğreten, bize numune olan askerlerimiz bizim asıl üstatlarımız olmuşlardır. Şimdi Türk milletinin ananevi faziletleri ateşin bir dereceye kadar yükseldi. Vaktiyle dünyanın milletlerine azami bir hayat dersi veren Türkler Anadolu'da bugün de o şerefe istihkakların ispat ettiler. Öyle farz olduğu gibi mücerret ve afakî bir hakikat görebilecek gözler olsa teslim edilirdi ki onların dünyaya bugünde ibraz ettikleri en muhteşem, en ulvi manzaraların biridir. Maddenin noksanını ruhlarının fazlasıyla ödeyen, dolduran bugünkü bu büyük Türkler kahramanlık şairi korunayan bile tahayyül edemediği kahramanlar oldular.

Gerçi -din bahsettiğimiz- o çocuğu hayırsızlar annesinin kollarından almak istedikleri zaman annesi aşkıyla onu bırakmak istemeyerek kollarında tuttuğu ve müdafaa ettiğinden çocuğun çektiği ezayı, duyduğu acıyı haksız arsızlara değil, zavallı anneye atfeden bedlaler de var. Ancak bunlar ne söylerse söylesinler; hayata karşı ne yapılabilir? Milliyet cereyanı hizbini hayattan alan, bizzat hayat olan bir cereyandır. Bir millet ya hiç olmaz yahut- bizim emin olduğumuz gibi- var olacaksa, bir millet hayatının bütün şubelerinde, bilhassa en müstakil, en mahrem, en deruni, en mefkûreci olan edebiyatında milli ve şuuru buldukça daha milliyetperest olur.

Abdülhak Şinasi

Saatler ve Mevsimler

HAZANİYE

Başka dost, başka yar aranmaz derim,
Yürürken yanımda olduğun zaman;
Gözümden gönlüme dolduğun zaman,
İstemem başka söz, başka saz derim!

Ağlasak nafile! Geçti yaz derim,
Karşımda sararıp solduğun zaman;
Derdinle saçını yolduğun zaman
Ey hazan! Matemin benden az derim!

Her talih oluyor sonunda mağlup,
Bir ölüm dersidir bu kanlı gurup
Bense bir ölüden daha bîkesem!

Ömrümden evvelce buluyor zeval
Vaktiyle, güllerin açtığı mevsim,
Hayattan daha çok sevdiğim hayal...

Abdülhak Şinasi

* * *

Kıta

Firakın eyledi davet bu ihtirakımızı
Gel ey kıyamet âlem gör iştiyakımızı
Gidince ruh bedenden kalaydı bir suziş
O halde benzetecektim bu iftirakımızı

Adanalı Ziya

Matbuat Âlemi

RAUF AHMET BEYEFENDİ'YLE MÜLAKAT

Sabık Paris sefareti seniyesi müsteşarı ve İstanbul mebusu olan (Yeni şark) gazetesi başmuharriri Rauf Ahmet Bey'i ziyaret ettik. Meşarün ileyh memleketimizin geçirdiği safahat hakkında en nafiz nazarı ve en doğru fikri bulunan güzidelerimizden beri olduğu için aramızda geçen ve bir mülakat mahiyetini alan makalenin herhalde ehemmiyetli olması lazım geliyordu. Sarışın ve müdevver simalı, genç ve nazık, daima mütebessim duran Rauf Ahmet Bey kendisine ait olan suallerimizi büyük bir tevazula dinledi ve cevap verdi:

-Hayatınızdan bir hülasa yapar mısınız, Rauf Ahmet Bey?

-(1291) de Edirne'de doğdum. İptidai tahsilim muhtelif vilayetlerde geçti. Rüştî tahsilini fatih askeri rüştiyesinde bitirerek tıbbiye idadisine ve sonra âlisine devam ettim. Eski devrin siyasi cereyanları ilcasıyla (1312) iptidasında Avrupa'ya gitmeye mecbur oldum. Orada üç sene kadar tababetten ziyade hukuki ve siyasi bir tahsil takip ettim. (1315) te hariciye mesleğine girerek Atina, Madrid, Washington, Londra ve Paris gibi yerlerde katiplik ve müsteşarlıkta bulundum. Mütarekeden sonra,(1918) nihayetinde, Paris sefareti müsteşarlığından istifa ederek hayatı matbuata girdim ve şüphesiz hatırladığınız gibi (1336) iptidalarında da İstanbul mebusluğuna intihap edilmiştim.

-Tababet hakkındaki fikriniz nedir?

-Tababeti ve bilhassa ulumu hayatiyeyi fikri tetebbuların en felsefisi ve en kıymetlisi olarak telakki ederdim. Üzerinden tam bir rubu asır geçtiği halde tababet hayatında, mesleğinden demiyorum, uzaklaştığıma hala teessüf etmekteyim.

-Diplomasi hayatımız? ..

-Diplomaside geçen hayatımın ilk on senelik kısmı benim için bir nazari ve ameli mektep olmuş ve öyle bir hatıra bırakmıştır. Bu mesleğin ibzal ettiği vesilelerle birçok garp memleketlerinin içtimai hayatına da girebilmiş olmakla mı pek kıymetli bir ders mahiyetinde telakki ederim. Harici memuriyetlerde geçen hayatımın son kısmında memleketimizi alakadar eden bazı mühim meseleleri de yakından takip etmiş olduğumdan o zeminde tarih diplomasimiz için hayli faydalı ve meraklı şeyler söylemek mümkünse de geçirmekte olduğumuz bu vahim ve mühim dakikalarda o gibi geçmiş hatıratın efkârı ammeyi kâfi derecede alakadar edeceğini zannetmiyorum. Yalnız yakında (1914) harbinin zuhuruna ve nihayet bizim de harbe

iştirakimize tesadüf eden temmuz-teşrini evvel aylarına ait hatıratımı neşretmek tasavvurundayım.

-Ankara seyahati hatıralarımızdan bahseder misiniz?

-Ankara heyet murahasasının konferanstan avdeti münasebetiyle Ankara'ya kadar gittiğimden son derecede istifade ettim. Her şeyden ziyade memnuniyetimi mucip olan nokta Anadolu'nun bu milli mücahedeye sarsılmaz bir azim ve iman ile girmiş olduğunu yakından görmüş olmaktır. Giderken Samsun tarikiyle ve avdetimde İnebolu'dan geçerek seyahat ettiğim cihetle şimali Anadolu'nun mühim bir kısmını gördüm. Bile istisna her yerde beş sene kadar devam eden harbi umuminin neticesi olarak husule gelmiş olduğundan pek korktuğum sefaletten ve iktisadi bitkinliğinden hemen hiç eser görmedim. Bilakis bazı yerlerde mesela Çorum'da ve Kastamonu'da, harap olan ve yahut yanan eski ahşap binalar yerine karkir evler ve mağazalar yapılmakta olduğunu gördüm. Hariçten idhaletin durması neticesinde bilhassa melbusete ve mensucete müteallik bazı metruk sanatların muvaffakiyetle ihya edildikleri görülüyordu. O haldeki bu gün Anadolu, Türkün basit ve kanaatkâr ihtiyacı nazar itibara alınırca, adeta başlı başına müstakil bir (gül iktisadi) teşkil etmektedir denilebilir. Herhalde eğer milli amalimiz dairesinde bir sulh istihsal edemezse daha pek çok müddet harbe devam edebileceğinden katiyen eminim.

-Gazetecilik hakkında ne dersiniz?

-Gazetecilik tabii her şeyden evvel havadisçiliktir. Bu esası hakkıyla takdir etmekle beraber gazeteciliğin devlet işlerinin murakabesinde efkârı ammeye tercüman olmak suretiyle nazik olduğu kadar mühim bir vazifesi olduğunu da daima göz önünde bulunduranlardandır. Hususiyile biz de matbuatın diğer bir vazifesi de efkârı ammenin siyasi terbiyesine hizmet etmektir. Matbuatta takip etmek istediğim faaliyetin başlıca üç gayesi bunlardan ibarettir. Fakat biraz evvel söylediğim gibi garbın devletler teşkilatında dördüncü kuvvet addolunacak derecede ehemmiyet kesb eden murakabe vazifesinin pek nazik bir mesele olduğu ve eğer vukufla, samimiyetle ve itidal ile yapılmazsa, her çabat abat her mesele hakkında bir gürültü koparmak menzilesine indirilirse faydadan ziyade zararı olabileceği itikadındayım. Tabii bu sözlerim gazetecilik mesleği kanaatlerimi izhar etmek için söylenmiştir. Kimseye ve hiçbir tarafa telmih mahiyetinde telakki edilmemelidir. Bilakis matbuatımızın umumiyet itibariyle vazifelerini bihak yapmaya çalıştıklarından emin olduğum

içindir ki yirmi seneyi müteceviz hayat memuriyetimi feda ederek kendilerine iltihak etmekte tereddüt etmedim.

-İstikbal için ne düşünüyorsunuz?

-Siyasiyatta kehanet tehlikelidir. İnsani yarın her vakit tekzip edebilir. Bu sualinize yalnız milli varlığımızı ve istiklalimizi kurtarmaktan katiyen emin olduğumu söylemekliğime müsaadenizi rica etmekle iktifa edeceğim.

* * *

BALKON

Ey ela gözlü, güzeller güzeli,
Seni aktıkça bu gün bir kederin
Titriyor kalbimiz üstünde eli...
Geceden gamlı, ufuktan da derin,
Ey ela gözlü, güzeller güzeli!

Gece, giysen de siyah elbiseni,
Sanma görmez de geçer, aldanırız:
Görmeden balkonun üstünde seni
Teninin rayihısından tanırız,
Gece, giysen de siyah elbiseni...

Bazı balkondan eğildikçe bize
Gölgemiz sahaki erkek dolaşır.
Gece vurmuş gibi aksin denize
Kalbimiz gamlı heyulanı taşır,
Bazı balkondan eğildikçe bize.

Ah ela gözlü, güzeller güzeli,
Seni aktıkça bu gün bir kederin
Titriyor kalbimiz üstünde eli.
Geceden gamlı, ufuktan da derin,
Ah ela gözlü, güzeller güzeli!..

Faruk Nafiz

* * *

AHMET RASİM BEY'DE BİR GÜN

Ahmet Rasim Bey Efendi'yi kızıl toprağa yakın ilkbaharda üten bülbülleriyle meşhur bir gazino bahçesi içindeki yuvasından çıkarken gördüm. Oturduğu yer belki o semtin en güzel, cennete en çok benzeyen bir mevkidir. Teşrinisaninin yazdan sakladığı bir günün sabahında matbuatımızın otuz seneden beri yüksek bir muharriri olarak tanılan Ahmet Rasim Bey, kışın bile yeşil yapraklarını muhafaza eden ağaçlıklı bir yoldan geliyordu. Kurşunu geniş paltosu içinde geniş vücudu ve geniş, toplu siması -yüzünün tek çizgisi görünmeden bile- Ahmet Rasim Bey'i uzaktan tanıtıyordu. Kendisi selamladım, son baharın bahçenin yollarına döktüğü sararmış kuru yapraklar ayaklarımızın altında çitirdayarak, bir kanepeye yürüdük ve oturduk.

Dağınık bir mecra takip eden bir muhavereden sonra kendisine mecmuamız namına lazım gelen sualleri sordum:

-Hayatınızdan bir hülasa yapar mısınız?

-Validemin inayet müşfikanesiyle hemen yedi yaşında, o zaman her keste pek nadir bir meziyet olan, okumaya yazmaya başlamıştım. İptida (Yakup hoca) derler biri vardı, ondan okudum. Sonra (Sofiler) mektebine gittim. Mahalle değiştiçe ben de mektepte değiştirdim. (Hafız Paşa), (Tezgâhçılar), (Çukur Çeşme) sübyan mekteplerinde okudum. (1292) de Darüşşafaka'ya girdim ve (1300) da çıktım.

-Hayat matbuata nasıl dâhil oldunuz?

-Mektepten çıkar çıkmaz. Zaten mektepte iken bile, gazetelere ufak tefek tercümeler yollardım. Fakat basılmazdı. Neden olduğunu bilmiyorum. İlk basılan parça (Envarı Zekâ) da (Yolcu) serlevhalı tercümedir. Mektepten çıktıktan sonra bir aralık (Nafi'a) hendese kalemine, iki ay sonra (Telgraf ve Posta) nezareti fen kalemine memur oldum. Buralarda ancak bir sene kadar dolaştıktan sonra iptida (Cerideyi Havadis)te mütercimlik, sonra da (Tercümanı Hakikat) a muavenet kalbime ile işe başladım. (Saadet), (Tercümanı Hakikat) ta (Mürüvvet) (Tarik), (İkdam), (Sabah), (Malumat) (Servet), (Fransızca ve Türkçe servet) gazetelerinde çalıştım. Bunlardaki hayatım mütercimlik, şef devredakisyonluk, başmuharrirlik... İşte bunlardı.

-Kitaplarınız?

-Telif ve tercüme birçok asarı matbuam vardır ki (120) yi geçer. Basılmamışlarda yirmi, otuzu bulur.

-Matbuat âleminde tesadüf ettiğiniz simalardan bahseder misiniz?

-Mektepten çıktığım tarihte memleket dâhilindeki şubat-ı tarihiye gruplarını toplamaktayım. Bunları makale makale neşredeceğim. Zira gayetle cesimdir. Mektepten çıktığım zaman âlem tahrirde neler vardı? Bunların hepsini yazacağım ki büyük bir külliye teşkil eder ve gayet şayanı dikkattir.

Devir Abdülaziz'den intikal eden şehir erbab kalemin bir hayat olanlarının hepsi tanırım. Bilhassa bunların içinde üstadım (Ahmet Mithat) Efendi gibi azimle doğrudan doğruya temasım vardır. Kendilerinden pek çok istifade etmişimdir. Mithat Efendi için öyle diye bilirim ki meslek tahrirde yegane hoca mıdır?..

-Bu günkü matbuat hakkında ne dersiniz?

-Bu günkü matbuat maalesef bizim zamanımızdan iyi muharrir yetiştirmemiştir.

Ahmet Rasim Bey bu sözleri söylerken gözlerinde maziye ait bir tahassür ve sessinde bir esef titriyordu. Üstatlarının ve o zamanki meslektaşlarının bu gün hayatta olmamasından doğan bu teessür, onların boşluğunu unutturacak şahsiyetlerinde yetişmemesinden dolayı hissedilen esefle beraber karışıyordu. Ekseri hatıratını gazetelerdeki makalelerine tevdi' eden bu mümtaz muharririmizin zaten bildiklerimizden başka söylenecek sözü ve sorulacak sual kalmamıştı. Kendisini bahçede sabahın serin ve güzel sükûneti içinde yalnız bıraktım. Yavaş yavaş oradan uzaklaştım.

K.Z.

* * *

AKŞAM

Dokunma gönlüme, gönlüm kırıktır,
Benim gülmem bile bir hıçkırıktır

Dokunma gönlüme ey deli rüzgâr,
Onun her telinde bir hıçkırık var;

Sallama şu kırık dalı, kırıktır,
Düşürdüğü yaprak bir hıçkırıktır

İstemiyorum ben şimdi nesini,
Ne sularda ışık eğlencesini;

Kanlı bir kefene benzeyen renkle,
Akşamı al, götür, kendin sürükle.

Saçımla oynama, saçımı yollama,
Bir hıçkırık gibi içime dolma;

Saçımda var ise elinden bir şey:
Her telinde inlet birer kırık ney;

Lakin kalmamışsa elinin izi:
Nafile süsleme mavi denizi,

İstemem artık ben şimdi nesini,
Ne sularda ışık eğlencesini,

Sen sade dokunma, gönlüm kırıktır,
Benim her nefesim bir hıçkırıktır!..

Haşim Nahit

* * *

ÂŞIKLAR YOLU

Bir gün ki yolum çamların altında uzandı
Gönlüm onun üstünde geçen günleri andı,
Yükseklere yükseklere çıktım da oturdum,
Renklerle çiçeklerle sarılmış bakıyordum,
Karşımda yeşil gölgelerin cümbüşü vardı
Her gölgede aşkın ezeli nuru yanardı,
Bilmem ki kimin hangisinin körpe kolunda
Nagâh onu gördüm adanın ince yolunda,
Mazide kalan hatıradan son hevesimle

En kalbe hitap eyleyen azerde sesimle.
 Ey genç, dedim, makbere var onda emin ol
 Sevda yoludur mevta çıkar çekindiğin yol

30 Eylül 337- Heybeliada

Ali Haydar Emir

* * *

NAZLI

1

Altında gezerken yeşil çamların
 Vücudun bahardan daha tazedir,
 Üstünde sallanan dallar baharın
 Elinde açılmış bir yelpazedir...

2

Bu bükük dudaklar, bu soluk beniz
 Vade mi alamet, yoksa naze mi?
 Böyle her çıkmanız, her görünmeniz
 Bahardan bahara, yazdan yaza mı?..

Cevizlik, Temmuz 1921

Hayrettin Aziz

* * *

Tarih

SAİT PAŞA MERHUMUN ASARI KALEMİYESİNDEN:

Memleketimizde Rütbe-i Mülkiye

Alelhusus devri Hamidi'de rütbe-i mülkiye meselesi mesail mühimmeyi içtimaiyemizden madud idi. Nişan veya rütbe istihsali için her türlü vesait ne layikaya müracaat makbul ve muteber idi. O eyyamda sahibi rütbe olmayan zat cemiyetimizde ilim ve fazlıyla bir mevki mümtaz işgal eylese bile asla mazharı hürmet olmazdı 1324 inkılapından sonra heyet mebusanca icrası arzu olunan ıslahat müteadide meyanında rütbe-i mülkiyenin ilgası bir aralık mevzu'u bahsoldu lakin tatbikine girişilemedi. Mamafih bu gibi tevcihat bir müddet terk olunduysa da İbrahim Hakki Paşa'nın Roma sefaret seniyesinden celbiyle makam sadarete ik'adı

üzerine ahdisine vezaret tevcih buyruldu. Ve o tarihten itibaren kaza ve kader sevkiyle sadaret memuriyet refi'asine nasp ve tayin olunan zavattan vezareti haiz olmayanlara işbu unvanın tevcihi kaideyi mutlaka tahtına girdi hatta son zamanlarda hiç bir hizmet mükâfatı olmayarak bazılara paşalık unvanın verildiği de görülmektedir. İşte kadimen ve halen hüküm ve ehemmiyeti memleketimizde cari olan rütbe-i mülkiyenin tadiline dair sadrı esbak Sait Paşa merhum tarafından 1284 tarihinde şurayı devlet muavinlerinden bulunduğu o anda kaleme alınıp makam aitine ita kılınan layihayı aynen atıye derç ediyoruz. Yarım asır mukaddem bu yolda bir layha tanziminin ne derece şayan nazar dikkat olduğu varisteyi arz ve beyandır.

«Adalet nasıl bir velayetegayyer ise onun mevzuu olan hukuk dahi öylece münferit ve kaim bizzattır». Binaenaleyh bir cemiyeti teşkil eden ifratyediklerine karşı ne hal ve sıfatta bulunurlar ise bulunsunlar yine birbirlerinin nezdinde hukuku mütesaviyeyi haizdirler o halde bir cemiyette ferdin ferdi ahire ve bir sınıfın sınıf diğere takdimini istilzam edecek kavaidin vücudu müteazzir ve öyle bir kaide mevcut olduğu halde mecruh ve batıldır. İşte şu kaideden istinbat olunur ki devletin rütbeleri dahi zata ait bir meziyet yani sahibin ne sınıfında ne de sınıfının haricinde sınıfu saireden eşref ve mümtaz bulunmasına alt olmayıp mücerret memurların tabakatı muhtelifesini yekdiğerinden temyiz için sıfat memuriyete münhasır bir alamettir vakıan gerek hikmeten düşünölsün gerek maddiyete müracaat olunsun defaten sabit olurki rütbelerde murat edilen şeref ve itibar tamamıyla bir emir mafruz olup sahibinin daireyi mahiyet asliyesini asla tağyir ve tevsi' edemez işte her nasıl mütalaa olunsa beynelme'murin bir sıfat farikayı imtiyaziye olmaktan gayri manası mutesevvir belki sunufi muhtelifeyi memurunun eyyamı madudedede iktisa edecekleri elbiseyi resmiyenin eşkâl ve envaina miqyas olmaktan maada bir hassaya mahmul olmayan rütbelerin zata tahsisinde bir lüzum ve fayda hissolunmuyor bu usulün erbabı meratibi sair halka mukaddem addetmeye vasıta olmasından dolayı hukuk ve müsavata iras ettiği halel ise şöyle dursun idareten ve mülken hatarı pek büyüktür. Bilfarz bir vilayetin münhal olan valiliğine devletçe iki zat tasavvur olunup da onların biri rütbeyi vezareti haiz bulunsa diğeri vezarete bir kaç derece bait bir rütbede olup fakat ehliyet ve liyakatçe diğesine faik olsa elbette kudret zaidesi olan zatın âdem müsaadeyi rütbesi hak recahan ve intihabı vezire kazandırır.

Ve mesela kuvveyi fikriye ve kalemiyesinden istifade olunacak bir veziri devairi aliye müsteşarlığı gibi rütbe-i kalemiyeye meşrut olan bir memuriyete talip bulunsa onun dahi vezareti emeline haciz olur olmasa bile rütbeyi kaidesinde inzarı

umumiye de bidat gayri makbule addolunur. Bu kadar mevani'in mevlidi ise nefsülemri mevhumat ve hayalette feda etmek oluyor hulasa gerek şar'en gerek hikmeten emanatı ehline tevdi'e mecburiyet var iken emanet hükümet ve millet olan memuriyetlerde rütbeyi arızanın ehliyet sahihaya galebesini kaffeyi arayı selime reddeder heyet ve milletçe fevkalade bir hizmet ve sadakatin vesileyi tahatturu olmak üzere (Düklük) ve (prenslik) gibi sairî hükümetlerde tevcihi mutat olan unvanlar ise şu davaya nakize addolunamaz. O meseller unvanlar bizde dahi makbul ve meşru' görünür nitelik sadrı devlet Osmaniye'de bu usul cari idi zannolunur ki şahsa mahsus olan rütbelerin netayîç hazırası devletçe dahi marazi değildir. Hatta saltanat seniyede mevcut olan meratib divaniyenin müessisi ki mücettit ve mühyî devlet sultan Mahmut Han Sani hazretleridir. Asrı hümayunlarında rütbelerin memuriyetlere mahsus halde bulundurması dahi hal hazırın hilaf maksat bir emir hadisat olduğunu ispat eder. Elhasıl rütbelerin bütün bütün lağvı kabil değilse memuriyetlere hasrı lüzumu dereceyi vucuba mevşüldür. Şu iki tedbirden biri icra olunmadıkça meziyet ve mahiyet ve haysiyet asliyeyi itibar ariziye feda etmek gibi adet mazarenin tesirâtı vehimesine galebe kabil olmayıp heyet milliyemizce nakiseyi müsavat ve hukuk-ı beşere mani muraat olan bu kaideyi gayri meşruanın feshini tasvip ve icra eylemek ise sahaif-i tevarih devlette en şeref ve şanlı mevaki ihrazine müstehik asarı celileden madud bulunacağı cay bahis ve ihtar değildir evvel babta.

* * *

Tarihi Bir Manzume

-Mabat -

Böyle derindelerin düşse biri pençesine
 Irk ol sağlığını kadı kapısında Ömer
 Bu diyarı ezeli bağlamış İblis lain
 Hükümü isyanla erbab-ı şakaya tımar
 Hükmeder hayf u derbağa bu diyara nidelim
 Şaytenet hükmiyle şimdi eşrarı kibar
 Elllerinde dahi mevcut bir at duzah
 Düdeyi nar cehennemle yazılmış domar
 Cümle mezmunu onun katli kital za'fa
 Hun hükkamle mümzi kamusu hüccet-i nar

Ehli nar ölmelerine bu durur hüccetimiz
 Birinin bir işi yok şer'le kanuna uyar
 Şimdi lahsa kulu hâkimlerine ettiğini
 Ehli İslam'a millete de etmez küffar
 İşleri zülüm ve sitem cümle ibadüllaha
 Kibriyle her biri nemrut ve ayna cebbar
 Aceble her biri Mısır sitemin Firavun'u
 Mültezimler köhne katip olanlar sahar
 İçlerinde döneli o gece belli değil
 Neferin her birisi beşli beşine serdar
 Her biri şehir şakanın beyi beylerbeğisi
 Yanlarında çe emir ve çe vezir ve hünkâr
 Gelenin malı ve canı gidenin başı diye
 Bu durur darb-ı mesel aralarında her bar
 Mest daim deli kanlısı gezer leyl ü nehar
 Elde tiğ ve tebri öldürecek adam arar
 Kocalar tazeler gerçi nasihat eyler
 Fitne başta veli yine evler derayar
 Kariler cümle sihir-i bar ve cihan tahsindi
 Kanda varsa köpü yanınca durur leyl ü nehar
 Cümleyi etfalı şakada verir İblis'e sabak
 Ayırdığına erişir ermediğine taş atar
 Halkının fakr u felaketle geçer eyyamı
 Alemi aynına almaz ili bir pula satar
 Hurmayla kuru balığı yerler şeb u ruz
 Köhne şal içre hemen her biri bir çöllü hımar
 Görseler atmayı her biri taaccüp eyler
 Nerde bitti yanurmaya eder istifsar
 Fakr u fakiyle ri'ayesini takrir etsem
 Nice yazsam edemez anı bu eş'ar eş'ar
 Arap ve Kürt ve Acem Arnavut Efrenci ve Rum
 Sırb cahil nefratı budur ey fahri kibar
 Acı sözlerle gelir cümle mevacib diye
 Tatlı canımdan ederler beni daim bizar

Dud ehem elemimden dokuz eflaka çıkar
 Eşek çeşmim yedi deryayı odum kane bu yar
 Aynı efa görünür aynı ulufe gözüme
 Lam ve öyle dahi faylaha halkayı mar
 Katilinin birinci gün diye temenna kılsın
 Her biri kendi dilince sokup iler beni zar
 Arap olan Arap diliyle hem dem bunu der
 Ene maarife ebeden ata fulus ruh finnar
 Acem olan neferin dahi damadım sözü bu
 Mu tevakkuf negenim hakkımıza zudi şimar
 Kürt olan velvele ile bunu irat eyler
 Derkeçim taku nizani derim men tuyar
 Darbı cahil olunan harfi cevabı dahibu
 Gospudar ulufe dayıtı sima gudar
 Arnavutlar gazap ile itilip üstüme der
 Nukudum ve nezarı ulufe rune biyar
 Hep Frenk yektel olup hamle edip derlerkim
 Dama labağa sinyor el diye villeti bilyar
 Örmekte sözü bu dayyıtı hurpuz bağlus
 Zengüsar ve dayur deftertu ulufe bir yar
 Der minüler dahi ver akçaki yoksa sokarak
 Ederek başka şol sözü tuttuk dafiyeki var
 Bisenevi diyer bizki bilmezumen surete
 Day bire hukukumuzu hazretimiz defterdar
 Bir nice var Çağatay adamı onlar dahi der
 Biz ki ver hakkını ki biziminki katkı kitler
 Buzbaniyle zıyaniler eder baki cefa
 Böylelik ile geçer umru aziz leylü nahar
 Bilmezim neyleyin kim bu kadar eşhasın
 Kangasına vereyin lütufla temkini vakarır
 Çektiğim derdi görüp nevi beşerden gayrı
 Dağlar ahar ağlar bana eşçer enhar
 Bir iki pulu olur kalaya girip her sel
 Bir iki nekbeti at uğrusu amilleri var

Görmemiş akça bu zini can çeker iflasından
 Gözü ağını eğer aynada görse uyar
 Boynuna torba takar ekseri çingene gibi
 Şehre geldikçe sokaklarda gezip akça arar
 Şehri bu defteri kâtipleri amilleri bu
 Düştü sahrası dahi buna dedim herne ki var

* * *

ANADOLU'NUN UMRANI

Türkler ciddi vedur-endiş bir millet idiler. Memleketleri baştan başa asar ümran ile doluydu. İstanbul'dan başlayarak şarka ve garba yelpaze gibi yapılip uzanan şayanı hayret metin yollar, geniş ırmaklar üstünden cesurane atılmış muazzam köprüler, sonra tatmini en güç zevk selimlere hürmetle baş aktıran müstesna mimari harikaları bir göçmüş mazinin ihtişam ve servetini ihtar eder ve eski Türklerin ümran için bezlettikleri yılmaz azimlere şahadet eder.

Türk ruhu mağşuş olmaya başlayalı bir iki asırdan beri, artık vatanlarının imarı için birbiriyle şevkle rekabet eden o metin fikirli vezirler ve zengin erbabı hayrın adedi gittikçe azalmaya başladı. Heleen azgın israflarla mahvedilen müterakim servetler yavaş yavaş arayınca bir durgunluk devrini inhidam ve inhitat devri takip etti.

İşte biz bu inhitat devri içindeyiz. Şimdi ne yapmalıyız ki kayıp ettiğimiz asırları telafi edelim ve zamanın bizi sürükleyen kati mecburiyetlerini süratle tatmine çalışalım? Mecburiyet diyorum. Çünkü Türk hudutları garbın maddi ve manevi istilasına karşı setti Çin ile kapandığı devirlerde Türkler diledikleri hayat bir nesepleriyle yaşayabilirlerdi. Lakin bu gün; kuvveyi Basra'ya malik olan herkes görebiliyorki, o setler çoktan yıkılmış ve Türkler artık Maveraünnehir'de münzevi yaşayamamak ıztırarı içine girmişlerdir. Ümranca geride yerleri istismar maksadıyla siyasi veya fiili nüfuzu altına almayı iktisadi bir zaruret telakki eden cihansermayedarlığının her vasıtayı kullanan, fakat amandinlemeyen tazyiki karşısında Türkler için bir necat yolu varsa o da en seri usullerle memleketi imar olabilir.

Bunun için ilk teşebbüs edilecek şey derinden derine düşünerek bir imar sistemi vaz' etmektir. Bir taraftan ziraat ve sanayinin alması lazım görülen şekilleri, diğer taraftan ticarete verilecek inkişafın tarzı cihan vaziyetimiz nazarı dikkate

alınarak tespit edilmeli ve ona göre bir yol ve şimendifer, bir liman ve inhar, bir fabrika ve banka programı tayin edilmelidir. Şunu da ilave edelim: bu işler en cezri bir milliyet cephesinden bakarak başarılmalı; artık azalan Türk serveti, yakını görmeyen bir safiye zihniyetle yabancı yerlerin imarına sarf edilmemelidir. İbrete layık olduğu için nazarı dikkati celp ederim: Suriye'deki şimendifer hatları Anadolu'ya nazaran fevkalade kesiftir. Diğer cihetten, hangi şerait altında inşa edildiğini bildiğimiz hicaz demir yolu bir şirkete satılmak üzeredir.

Burada maksadım bu gibi program veya sistem işleriyle uğraşanların dünyaya metelik vermeyen sefiye ve kozmopolit zihniyetlerden olmaması lüzumunu bariz bir surette göstermektir. Yoksa onu arkası düşünülmeden plan kurmak herkesin becereceği şeylerdendir. Gayemiz ümran olduktan sonra, bütün şehirleri demiryoluyla birleştirelim, deniz kenarlarını da bir alay liman kuralım deyip parlak bir programla ışık içinden çıkmakta kabildir...

Fevkalade itina ile tetkike layık meselede sermaye meselesidir. Türkiye'de bugün ne devlet serveti, ne de büyük şahsı servetler kalmamıştır. Onun için, mevcut küçük küçük sermayeleri bir araya toplayıp, devletten de yardım alarak çıkarılabilecek faal sermayeler, o mutasavver büyük işlere girişmeye yetmez. Ecnebi sermaye bizzarura girecektir. İşte bu andan itibaren de en uyanık bir dikkatle bu mühim sermayelerin memleket bünyesindeki faaliyet şeklini takip etmemiz birinci vazifelerimizdendir. Ecnebi sermayeyi memlekete davet pek kolay, lakin büyük sermayelerin yirminci asırdaki manasını iyice anlayanlar bilirler ki, bir kere o muazzam servet dalgaları hudutlarımızın bu tarafına doğru yuvarlandılar mı, kendi alacağımız vaziyete ve takip edeceğimiz siyasete göre, ya bizi umudumuz terakki ve imrana isal ederler yahut ta adımızın tarihten tamamen silinmesine sebep olabilirler! Ecnebi sermayeyi getirip idare etmek, ancak salâhiyettar ve seciyeli kimselere tevdi edilmelidir. O kadar salâhiyettar kimseler ki, bu gün servet mefhumu etrafında garbın bildiklerinin hepsini bilsin; öyle seciyeli kimseler ki, onların vazife, mesuliyet ve bir de millet sevgisi hiç şüphe götürmesin.

Tarihi malimiz ve bilhassa iktisadımız son zamanlarda pek acı tecrübeler görmüştür. Yalnız bir misalle iktifa edeceğim: Ali Paşa İstanbul'u demiryolu ile Avrupa'ya rabt etmeyi düşündüğü zaman (Baron Hirş) adında Brükselli bir banker getirtmişti. Bu adam yüz türlü dolap ve tezvir ile yolları yaptı, fakat kısa bir müddet içinde yüz altmış milyon Frank gibi küçük! Bir meblağı hamilen adaya ile geldiği yoldan trenle döndü gitti. Şayanı dikkat noktası: devrin nafia işlerini tedvir eden

Mahmut Paşa da az zaman sonra Paris'e müteveccihen hareket etti ve ömrünün sonu o cazibedar şehirde geçirdi.

Hem iktisadi işlerden bir şey anlayamamaklığımızın, hem de böyle büyük para hareketlerinin idaresini temyiz ve asil parmaklara tevdi etmeğimizin tabii neticesi bu Paruzhirş meselesinde acıklı surette görülmektedir. Sonra bir de düşünmeli ki ta Brükselli bir mösyö baronun yan cebine inen milyonlar saf köylünün bin zarurete göğüs gererek ayıra bildiği damlalardan toplanıyor ve yine düşünmeli ki Paris'te sürülen gürültüsüz... Veya gürültülü hayat biçare zincirin kefen parasıyla sürülüyor.

Milli gurur ve milli tarihimize mütenasip bir ümran siyasetine başlamak ve bu mühim işi salâhiyettar ve seciyeli ellere tevdi etmek zamanı artık çoktan gelmiştir. İçinde bulunduğumuz şu düşmancasına rekabetli beynelmilel dünyada, cansız bir nebat hayatı yaşamayacaklarını birkaç tarihi hamle ile ispat eden Türkler, memleket ve milliyetlerini ebediyen muhafaza için imar ve ümran siyasetine en ciddi bir ehemmiyet vereceklerdir. Ve şu noktaya fevkalade dikkat edeceklerdirki, alacağımız vaziyete göre hem müfit hem de pek muzır olabilecek olan yabancı sermayenin memleket içindeki meşi ve hareketi hiçbir saniye gözümüzden gizli kalmasın..

Sermayedar nizam iktisadının silahla yenemediğimiz ve yenemediğimiz kuvvetine karşı (seciye)mizle ve bilhassa (aklı)mızla dikilelim!

Doktor Nizamettin Ali

Bir Hatıradır Yâd-ı Hazanınla Muattar

Panjurları inmiş... Otağın balkonu bi-kes
 Bir lane ki uçmuş kuşu, gam-dide
 Pür hicr ve sükûn şimdi, ne bir nağme, ne bir ses
 Mazi ölüyor sanki hayalinle beraber
 Yaprakları yerlerde hayaban gece sensiz
 Balkon, o hazin lane-i hicran gece sensiz
 Firakzede bir kalp perişan gece sensiz
 Sensiz bütün ahzan firakınla bu yerler

3 Teşrinisani 1919 Terite

Hüseyin Siret

Kaldım ebedi hicranıyla bakes gece gündüz;
 Ağlar sanırım halime her manzara, her yüz;
 Kırlarda hazan.. İnleyen, avara bir öksüz;
 Leyla-yı firakın ne kadar haile perver.
 Sahilde giderken gece rüzgârlı ağaçlar,
 Maziye tahassürle geçen günlere ağlar
 Çamlar müteverrim gibi öksürmeye başlar...
 Gördüm ki hazan tabağı senin haline benzer.
 Pek rengi o çok sevdiğin ay belli ki üzgün;
 Salkım söğüdün boynu bükük, gölgesi ölgün;
 Gördüm ki manazır sana gönlüm gibi düşkün;
 Ruhum gibi hicranlatabiat demektir.
 Dallar bu hazandide hayabanda birer ney;
 İner geceler dört firakınla peya pi;
 Sahil, gece,ay,gök seni her manzara, her şey
 Benden soruyor: «Söyle! Ne yaptık?» diye muğber.
 Akşamları birlikte bu sahilde gezerken,
 «Çaldım» diye bir kahkaha ezhar ve çemenden
 Verdik bana hicran-zede bir gonca ki senden

* * *

Brem Müzesini Ziyaret

MÜZENİN CESAMET VE NEFASETİ

Garp mektupları sütunlarında şimdiye kadar Avrupa'da cereyan eden muhtelif vakayı ile garp hayatının ahvali umumiyesinden bahsetmekteyiz. Bu meyanda ihmal edilen güzel güzel şehirlerin şayan tetkik noktaları, bilhassa kariler için mucip istifade cihetleri vardır; bu maksatla bu defa garp mektubunu şimal memleketlerinden olan (Brem) müzesini ziyarete hasrediyoruz:

(Brem) garından çıkar çıkmaz nazarı dikkati celp eden şeylerden beri şüphesiz burada müessis müzehaneyi umuminin şekli ve şemali oluyor. Yüksek, mermer ve karkiro vaziyetiyle daha manzarayı hariciyesi tam bir müzeyi temsil eyliyor. İçindeki asar-ı atika ve cedide yalnız başına (Le'man) isminde bir doktorun

gayretiyle cem' celp edilmiştir. Evvel emirde şunu bilmeliyiz ki (Hamporg) şehri (Brem) den yirmi defa daha cesim, hususiyle (Elbe) nehrinde daha ışık bir liman olmakla beraber (Brem) müzesi kadar değerli bir müzeye sahip değildir. Zaman sulhta birçok ecanib ta Amerikan kalkarak sırf bu müzeyi ziyaret maksadıyla (Brem)'e gelirlenmiş...

Hindistan, Meksika, Avustralya Sanayisi

Birinci Katın Muhteviyatı

(Brem) müzesine dâhil olunca sağ tarafta Alaska Eskimolarının avcılığı görünür. Bu cihette üç meşhur tablo var: biri Eskimoların kıyafeti milliyesini, diğeri ırkı ahmerin bizon avını, üçüncüsü Brezilyalı (Botoktan) kabilesinin sahrada hicretini musavverdir. Müzehane üç katlı ve esasen sanayi müzesi olup her katında eşyayı müteneviayı cem eylemiştir: mesela birinci katta Hint çerkileri ve Hindin antika eşyası; müstemleket mahsulâtı ve ahcar koleksiyonları tanzim edilmiş bunlar arasında Amerikan süvarileriyle Meksikalıların maruf kıyafetleri tecessüm ettirilmiştir. Sonra menşai Arjantin'den hububat, yağ, yün, estarin mumları ; Avusturalya'dan darı, mazi,göçle halinde maden kömürleri; kayısı, erik ve bunlardan mamul (Sidney) müsekkiratu celp edilmiştir. Burada Avustralya adasının orijinal bir haritası ile akvamı vahşiye tek envaini iraa eden levhalar mevcuttur. Sonra sabık Alman müstemlekatının mahsulleri, sanayi ve eslihayı haşebiye, (Guatamala)nın lastikleri, (Havai) ın sedef ve incileri; pamukları ve insan izlerini havi taş ve balçıkları bulunmaktadır.

Çin ve Japonya'dan Neler Var?

Bir köşede Japon neferi; Çin arabacısı ve çadırı içinde çırılçıplak bağdaş kurmuş mangalında ısınan (samuva) li bir genç kız görünmektedir. Müteakiben Çin ziraatı, buğday harmanı,yel değirmeni ve Çin mamulatından ipek duvarlıklar, kabartmalar, mecla siyah ve yaldızlı heykeller, çay kutuları, çocuk uyutacakları ve zücaciye eşyası gelir. Bundan sonra yine Çin'de gemicilik ve geminin humulesi, malzemesi, taifesi, tamircisi, brokoli ve şehirdeki satıcılar ve daha yakınında dikiş diken seksenlik ihtiyar bir terzi kadın müşahede edilmektedir.. Sol tarafta görünen Japon bakkaliyesi (Tokyo)dan aynen naklolunmuştur. Burada bir evin odası, salonu ve içinde benekli mermer bir masa üstünde lale çiçekleri görünüyor. Kezalik daha yanında kırmızı balmumular ve fenerlerle süslü misafir odasına muttasıl bir yatak odası var. Bu odanın tefrişatı: sedef işlemeli iskemleler, antika gardıroplar, lauma takımları ve ceviz kubbeli bir karyoladan ibarettir. Karyolanın üzerine gayet ince ve

yusyuvarlak bir yastık ile altın tel işlemeli ipek bir yorgan serilmiştir. Sonra bunların ittisalinde alelade bir matbah mevcuttur. Bunun karşısında zemini siyah ve murabba şeklinde tuğlalardan mürekkep bir Çin papyonu nümayan olmaktadır.

Hindistan'da Cihetim Heykeli ve Tahtı-revanlar

Sırayı takip ederek Hint pağudı ile Hint alihelerine ve Buda mezhebinde cehennem heykeli önüne geliyoruz. Bu mahalde Hindistan'da modası geçen kavafiye cinsleri teşhir edilmiştir. Müzehanenin vasatında uzun fakat dar bir camekân içinde küçük miyasta bir Çinli fener alayı var. Bunun bando müzikası, tahtı-revanları, beyaz atlı süvarisi vesairesi mevcut olup tahtirevanlardaki eşhası önünden beşer, arkadan dörder kişi nakletmektedir. Bunun karşısında bir Japon kilisesi ile usulu ibadeti temsil olunmaktadır.

Gito Şehrinin Bahçesi:

Ba'de sırayı takiben (Gito) şehrinin fevkalade tecessüm ettirilmiş bir bahçesi gelir. Bu bahçe ortasındaki ahşap köprüde elindeki gülleri gösteren genç bir Japon kızı duruyor. Ortada fişkiran havuzun içinde yüzen mercan balıkları bahçeye ayrı bir ziynet veriyor.

Yine Japonya'dan bir takım alihalar, askeri seferler kıyafetleri, tahtı-revanlı kraliçeler, ve nihayet Japon garaip musikisi gösterilmektedir.

Müzedede Bir Burmalı Cami:

Daha ileride (Kore) âlemine ait resimler: Hint çinide (Siyam) şehrinin porselen imalatı; Hindistan şarkının pamuk nakliyatı; (Madres) in ibadethaneleri ve meşhur bir İtalyan heykeltıraşın eseri olan bir burmalı cami numuneleri vardır. Dikkat edilince caminin duvarlarındaki ayeti şerife vuzuhla okunabilmektedir.

Methale takrip ettikçe yine Hinde ait şeyler başlıyor. Fiilin nakliyatta istimali; kahve musikisi ve mektep tederrusi evzai; iri yarı Hindistan cevizlerinin envai, muhtelif ve müteaddit mazkalar vesair görünüyor. Bunların biri yanında bahri sefit mahsulâtı mevadi gıdaiye, şark meyveleri ve İstanbul'un Mısır Çarşısı muhteviyatı mükemmel surette sıralanmıştır.

Şark Mamulâtı:

Daha sonra Sibiryaya ve Rusya gibi şimal memaliki ile şark mamulâtı geliyor. İptida Rusya'da renler ve kuş tüylerinin fevaidi, Sibiryalıların deriden mamul robaları; şarkın acem ve Türk halıları, ipekli, yüklü kumaşları, kılıçları, asyay vasatı hançerleri, antikaları, duvarlıklar ve sarmalı takımları temaşa edilmektedir.

Kuruni ule ve vüstada Mısırlılar:

En başta Mısırlılar bulunup bunların antik mumyaları tabutları, mezarları hakiki surette; firavunları, ehramları, sefenksleri (abolhol) ise tablolar sayesinde gösterilmektedir. Arada yönteme ve kesme taş devrine ait asar ve bilhassa Mısırlıların antikalari vazoları hayli bir işgal ediyorlar... işte birinci katın muhtevayati bunlardan mürekkeptir. Zemin katı, akvaryum ve haşarat müzelerini, kaplumbağa ve kurbağaları; mercan ve molukları ihtiva eder.

İkinci Katın Muhteviyati:

Hayvanat müstehasat ve sanayi muhtelifi ikinci katta Çinin dokuma sanayi ve tezgâhları görünüyor. Bade şarkı Afrika süvarileri, (Kamiron) eslihayi nariyesi zincirlerin pamuk tarlalarında eşkâli ziraiye ve bençler üstünde balyalarla ham eşya görünebiliyor. Dünyanın pamuk biten her kıtasından numuneler var. Bunlar meyanında (piro) hükümetinin yanık sarı pamukları göze çarpıyor. Bundan başka pamuk açan makineler dahi mevcuttur. (Brem) pamuk borsasının harici ve dâhili fotoğrafları bunların arasına birleştirilmiştir.

Pamuktan sonra keten ve kenevir bezleri, dantel ve broduri işleri kurdeleler ve atlaslar geliyor. Atlasların sırayla beyaz, sudmai, pembe, lal, açık yeşil, gümüşü, erguvanı, turuncu, krem, gül rengi, şerabi, kahverengi, zeytuni, vişne, mor ve siyah renkleri insanın uzaktan nazarlarını teshir ediyor.

Tütün ziraat ve ticareti, dünyaca şöhret bulmuş yaprak Türk tütünleri, tütün kıban otomatik makineler ve Amerika'da pürü imalinde müstahdem yüzlerce kadınlar görünmektedir. Tütünlerden sonra yazı koleksiyonları, hat Farisi ve türkü maşkları Avrupa hutut Muhtelifesi, eski kabartma ve hiyeroglifler vardır.

Zengin bir hayvanat mecmuası ve bunu müteakip kadidler ve müstahassat: on beş metre tolunda bir balina iskelti, şimal denizi kuşları ve Almanya'da yaşayan hayvanat koleksiyonları, nebatat ve meraklı haşarat daireleri, dünyanın her türlü spor vesaiti; fen kimyada müstemel alet ve edevat kâmilten teşhir edilmektedir ki bu katın muhteviyati en ziyade şayanı tetkik bulunmaktadır.

Gemiciliğin Terakkisi

Üçüncü kat:

Bu kısım gemiciliğin harb-ı umumiden evvelki terakkiyatını gösterir. Burada (Nord Doviçe Loit), (Aksin Küze Leşafet Vezet) ve (Nort Doviçe Kabel Verki) şirketleri imalatının numune ve krokileri ve istimal ettikleri lavazimat bahriye zevkle

temaşa olunmaktadır. Üçüncü kat, zaman kadimin gemiciliğini müteakip asır hazırın terakkisini meydana koyan fabrikaların da resimlerini ihtiva ediyor. Bilhassa bunlardan maada kömür madenlerinin usul istihrac ve hava'i tellerle suret naklini, tuzlalardan tuz ihracını, müsekkiratın tarz ihzarını, demir, çelik ve nikel mamulatını; kumaş boyaları ve çamaşır mensucatını; saman, kenvir ve kendir mazuatını; kauçuk imalini; çay ziraatını, pirinç zeriyaatını ve nebatat yapraklarının numunelerini iraa ve tazmin eyliyor.

Müzedede İstanbul Ekmek ve Pideleri

Müzehanenin son noktası hayret ve zevkle temaşa edilen kısmıdır. Burada memalik mütemeddinenin ekmeklerini camekânlarında teşhir etmişlerdir. İptida Almanya'dan ve Münih, Haydalibrik, Bağden, Menhayim, Hamburg, Meryenbad, Kolonya, Lapsik, Kongrespik, İştatin, Hamelen, Berlin ve Beram gibi onüç memleketin ekmeklerini gösteriyor. Sonra Hollanda, Danimarka, Belçika, Luksemburg, İngiltere Fransa ve İtalya hükümet muhtelifesinin ve İstokhulm, Teriste, Viyana, Berin, Zornih şehirlerinin ekmekleri ile Amerika, Kanada, Trakya ve nihayet İstanbul ve Anadolu ekmeklerini ve ramazan pidelerini kemali iştiha ile seyrediyoruz.

Tahsin Abdi

* * *

KADIN

Manto-Bosna'nın Mantoları umumiyet itibariyle iki şekil üzerine yapılıyor. Birisi Japona, beden bol, kol bol her şey bol.. diğeri tam bel yerinden, arkadan kesik ve bu senenin tayyörleri gibi vücuda beden kısımları tamamen yapışık. Bu kesiklik mantonun biçimine göre ya yalnız iki kalça arasında oluyor yahut manto belden tamamen ikiye kesilmiş bulunuyor. Bu mantoların kolları da geçen seneki manto kollarından daha geniş yapılıyor. Fakat bu senenin en güzel modelleri Japona ve gayet geniş kollu bol modellerdir. Bu gibi bazı modellerde beli daha zarif göstermek ve mantoyu vücutta güzel bir surette toplamak için tam yana tesadüf eden bel kısımlarına uçları tutturulmak suretiyle gayet sanatkârına yapılmış Japonkarı fildişi veya kemik bir kemer konuyor. Eğer mantonun dökmesi de bu kemerle ürünün olursa manto fevkalade güzel ve muvaffakiyetli bir şey oluyor. Bu kemerin muhakkak kemik veya buna benzer bir şeyden olması şart değildir. Bu sene pek moda olan zincir kemerlerde konabilir. Manto kumaşları olarak evvelce de

bahsettiğim gibi pek yumuşak olanlar makbuldür. Her mantonun yakasında muhakkak kürek vardır ekseriyetle kollara veya eteklerin bazı aksamına da bu küreklerden ilave ediliyor. Japonkari kemer filan konulmayacak olan mantolara renklerine münasip ve uzaktan güzel bir tesir yapacak iş işlemek pek güzel olur. Fakat dikkat etmeli ki bu işler pek nazar dikkati calip renklerle yapılmasın.

Tayyör: bütün yeni modellerin en ziyade nazar dikkate aldığı şey (elverişli) olmaktır. Moda icat eden terzihanelerin bu son zamanlarda en büyük düşünceleri görülüyor ki budur. Hakiki ihtiyaca istinat etmeyen icatlar ömürsüz olurlar. Bunlar istediği kadar güzel, hoş olsun, herkese istifade etmekten sonra neye yarar. Son zamanlarda her şey o derece pahalılaştı ki bir sene zarfında evvelki gibi ziynet eşyası sayılabilecek bir sürü şeyler için birçok paralar sokağa atacak pek az kimse kalmıştır zannederim. Bu bizim memleketimizde böyle olduğu gibi ecnebi memleketlerde de aynıdır. Herkes bir taşla birkaç kuş birden vurmak niyetinde.. Zaten bu sene modellerini yazdan itibaren karıştırdınız hepsinde bu zihniyet hakim görülür. Tayyörlerde (üç çarık) ceketler pek çok görülüyor. Çünkü bu suretle, şeytan kulağına kurşun, kaç zamandan beri hala güzel giden havalardan bilistifade tayyörleri ufak bir manto gibi kullanıyorlar. (bahar Bosna her memlekette pek güzel geçmiştir) tayyörler mantolara yalnız uzunluk cihetiyle yaklaşıyor, kumaşın yumuşak ve sıcak olması vücuda güzelce sarılarak soğuktan muhafaza etmesi noktayı nazarından da yaklaşıyor. Eski modellerde düz lacivert serzden tayyörlere az tesadüf ediliyor umumiyetle bunları (serjaparel) denilen yeni bir kumaşla veya başka renklerle (kırmızı, siyah gibi) fevkalade güzel bir surette dokunmuş (fantezi serj) kumaşlarla karıştırıyorlar. Bu sene tayyörler için en makbul olduğundan evvelce bahsettiğimiz (parlelen) den başka dayanıklı bir cins (vulur rolan) veya (kaşodotin duvetine), (kaşadere) gibi kumaşlar kullanılıyor. Genç kız tayyörleri için en ziyade kullanılan kumaş dayanıklı bir (volor dolan) den başka bir şeyi olmayan (rayyen raillaine) ismindeki kumaştır. Bu modellerin yakalarıyla kol kapaklarını aynı cins fakat üstünde birçok muhtelif renkli çizgiler bulunan kumaşlardan yapıyorlar. Yeni model tayyörler yani belleri ve vücudun beden kısmını güzelce kavrayarak gösterenler pek güzel duruyor ve her vücuda güzel gidiyor. Bu tayyörlerle bundan evvelce giyindiğimiz bol tayyörler arasındaki fark ta pek bariz gözüküyor. O bol tayyörleri giymek için insan muhakkak genç olmak lazımdı. Şimdikiler ise her sin için pek muvafiktir. Umumiyetle yeni modellerde ceket dizlere veya daha aşağısına kadar uzun oluyor. Ve hemen hemen eteği kayacak gibi oluyor etekler ise tam topuk

kemiklerine kadar dayanıyor. Eteklerde adım atmak için lazım gelen genişliği verebilmek için belde hafif bir büzgüden başka bir şeyi yoktur. (perlelen) etekler bazen (karapelle) bir bedenle birleşerek bir takım elbise oluyor ki (bluz-etek) ayrı elbiselerden daha kullanışlı ve güzel duruyor. Bütün tayyörlerde yahut hemen hemen hepsinin yakasında ve kollarında kürek bulunuyor. Küreklerin bugünkü pahalılığı nazar dikkate alınacak olursa bunun düşünülecek bir şeydir. Fakat bu gün sanat o kadar ilerledi ki sahte kürekleri hakikilerinden ayırt etmek pek güçtür. Bunun için bu kürekleri behemehâl hakikilerinden koymaya lüzum bu kadar gayet güzel derileri taklit eden ne hoş tavşan derileri bulunuyor. Bunlardan başka sık pelüşlerden ve (anyella) isimindeki kumaştan bu husus için istifade pek muvafık olur.

Elbise: bu sene modellerinde hemen her şekilden biraz bulmak kabildir. Çünkü son modanın en esaslı amili şu fikirdir: güzel olan şeylerden alınmış olan her biçim modadır. Bu saikle dekolterler her şekilde görülüyor: toparlak, beyzi ve murabe'; kollarda her uzunlukta, her genişlikte ve elhasıl her şekilde görülüyor. Elbiselerde bu yaz modellerine nazaran umumiyetle hututu esasiye eştir. Fakat teferruat tamamen dikişindir. Eteklerde bir tarafın diğer tarafa benzememesi esası hala devam ediyor. Ya bir taraf kısa, öbür taraf daha uzun; ya işleme veya garnitürler eteğin yalnız önünde, ya yalnız arkasında veya yalnız bir yanında olarak yapılıyor.

İç çamaşırları: -Kadınlar için moda-

Noktayı nazarından lüzumu kabul edilen şu parçalar var: kombinezon, Japon, Lizoz (Sabahlık), gömlek, don, çamaşırlarda kullanılan kumaşlar karep düşün, (Vual Terpil), (Vuan Dosva), (Tuval Dosva) ile ponjadır. Garnitörler ise (Şantiyi) danteles, kordale, beyaz iş ve pelisedir.

Seniye Servet

* * *

Fen

MEMLEKETİMİZDE FENNİN MEVKİ VE LÜZUMU

Bu gün fennin hudutları o derece genişlemiştir ki Türkler için fenne heves veya intisapta hakim olacak noktayı nazarı teşrih ve münakaşa cümlemizi yakından alakadar etmeye gerektir.

Mekteplerimizde talebemize ta küçük yaşlarından son sınıflara kadar verdiğimiz malumat fenniyeden başlayarak gençlerimizin kendi arzularıyla tahsil ettikleri fünün aliyeye kadar bütün derecatta usulsüzlük, gayesizlik yüzünden istifade edilememiştir. Filhakika fen meraklılarımızda iki yanlış meyil var: birincisi mahdut

ve mükemmel bir mantıkada kesp ihtisas yerine bütün şubet fende kutup olmak arzusu; ikincisi de hayatta bir istifadeyi muayyene gözetmeksizin her öğrenilen şeyi gayri mutlak ve muzlim bir halde terk etmek hevesi. Onun için meclislerimizde malumat furuşluklarıyla saminin takdirleriyle göz kamaştırın mütefenninlerimiz haddi zatinde biliyorum zannettiklerini bile anlamamışlardır. Esasen şu noktayı evvel emirde halletmeliyiz.

Fen bizim için gaye mi, vasıta mı olmalı?

Bizim için fen tatbikatı dolayısıyla bir vasıta olmalıdır. Çünkü fenne bu noktayı nazardan muhtacız ve bizimde fenni gaye telakki edebilmemiz için sahayı tatbikiyesindeki bütün favaidinden hisse mend olmuş bulunmaklığımız icap eder. Hâlbuki biz işe ters tarafından başlayarak fenni fen olarak öğrenmeyi ve tatbikatı sinaiye ile alakasını ise mübtezil bir meşguliyet telakki etmeyi destur ittihaz etmiş ve bu çıkmaz yolda bocalamışız.

Garbın fenni kitaplarını lisanımıza tercüme veya naklederken garip bir sevk ile şimdiye kadar erbabı fennin bile münakaşasından usandıkları mebahisi tatvil etmek sudasına düşmüşüz. Neticede ise fen sahasında iddialarımızın dereceyi irtifayıyla makulsen mütenasip bir cehle saplanmışız; mekteplerimizde fen öğretecek muallimlerimiz gayet az.

Fen tahsilimiz mebdede bize salim bir terbiyeyi fenniye verebilse, yüksek derecede ise tatbikatı sinaiye haddinde mahdut ve muayyen malumat bahşetse gayemiz tamamen elde edilmiş olur.

Terbiye fenniyeden maksat nedir?

Terbiyeyi fenniyeden maksat mevzu bahisolan kimseye her hareketini, her fikrini fen miyarına vurmak ihtiyacını yerleştirmektir. Böyle bir kimse sükût-ı kanun ve düsturlarını papağan gibi bilmemekle beraber fenden hakiki istifadeyi etmiş olur.

Hayatında her hadiseyi fenni muhakemelerle, fenni usullerle tanzim etmesini bilir. Terbiyeyi fenniye almış bir genç edebiyatta, resimde, musikide, mimarlıkta bile bu imtiyazdan nasipsiz akranı arasında temyiz eder. Hâlbuki bizde maddiyetle daha sıkı alakadar iptidai ihtiyaçların tatmininde fennin hizmet tatbikiyesi gayet kıymettardır. Fennin fen olarak tedrisi ile mekteplerde okuyup bilahare unuttuğumuz ekseri mebahis gibi imtihanları müteakip zihnimizden silinmeye mahkûm kıymetsiz malumat elde ederiz. Fakat bu tedrisi tahdit ve tensik ederek talebemize sırf bir terbiyeyi fenniye vermek maksadına inhisar ettirirsek yetişin fertler hayatta her teşebbüslerinde eski sayılarının temarasından müstefit olur ve sanayia intisap

edecekler ise ait oldukları mekteplerde muayyen ve müfit malumat mütemmimime elde ederler.

Şubatı fenniyeyi ayrı ayrı tetkik edecek olursak kusurumuzu daha bariz bir surette anlarız. Uzun seneler kimya tahsil etmiş bir Türk'ün darülfünun konferans salonunda nazariyat zirveye hakkında vakifana bir konferans verebilmesi mi, yoksa piyasamızda iyi mevki tutabilecek bir salon imalathanesi, bir tahlil laboratuvarı tesisine muktedir olması mı gerek kendisi, gerek memleket için mucip şereftir. Zaten birinci şıkta adem muvaffakiyetimiz tabii ve muhakkaktır. Tecrübede bunu gösterdi. Muhitimizin seviyesini göz önünde tutmak bunun için kâfidir. Anadolu köylüsünün asırlardan beri mebzülen yaptığı fedakârlıklarla sönük kasabalarımıza, viran köylerimize biraz ışık, temizlik, rahat ve saadet sokacak erbabı fen ve sanat yerine ne okuyacağını bilmemiş, hangi gayeyi istihdaf ettiğini kestirememiş biçare ve bela pervaz gençler yetiştirmiş ve onları zanna ve hisse müstenit bir neseplerle yürümüşüz.

Memalik-i Garba ile Farkımızı Bilmeliyiz.

Almanya'da, İngiltere'de fenni gaye telakki ederek laboratuvarlarda ömür tüketen mutaassıp âlimler çoktur. Lakin bu şahsiyetlerin tatbikat sahasında müfit olacakları umudu bulunmazsa ahali onlara o derece ehemmiyet verir mi? Zaten ekseriya bu dehaların maksatları kendilerini âlim göstermek veya ihtirası şahsilerini tatmin etmek değil sahayı tatbikatta insaniyete müfit bir keşifte bulunabilmektir.

İstanbul harekât ve terakkiyat fikriyemizin merkezidir. Burada bile harbi umumi hükümetin işgüzarlıklarından olmak üzere Almanya'dan celp ettiği muallimler muhitin tesiri ile boş vakit geçirmeye, bildiklerini unutmaya ve darülfünun müdavimlerinin daha malumat iptidaiyeyi bile hazmetmemiş olduğunu görerek nevmit olmaya başlamışlardı. Bazıları saray büronunda hayvanat tetkikhanesi, İzmir'de nebatat bahçesi yapmaya, diğerleri Türkiye'nin tabakatul ard haritasını çıkarmaya belki Avrupa'daki mevkilerini tarsin için teşebbüs ettiler. Muvaffak olamayacakları tabii idi. Neticeten sarf olunan paralar ve emekler hibe oldu. Temin ettiğimiz istifade ise sıfırdır. Darülfünun bize lüzumsuzdur demeyeceğim fakat şimdiki haliyle darülfünunumuz muallimlerinin işlerine devam mecburiyetiyle sürünen faydasız bir müessese mevkiindedir. Mevcut olmayan bir binalık çatısıyla uğraşmaktan ise mütevazı olalım, noksanımızı bilelim ve temelden başlayalım. Anadolu'da çekilmez vadilerde yol yapılmasını köprü kurulmasını becerecek amele, iş başı, mühendis; evsiz şehir ve karyelere dülger, doğramacı,

demirci; müspet fakat metruk arazimiz feyz verecek köylü; limanlarımızda akan seyliticarettten hırsa çıkaracak müteşebbisler yetiştirmek gayesini esas ve en iptidaisinden tedrice yükselen sanat, ziraat ve ticaret mekteplerinde fenni tatbik etmesini bilelim. Yoksa mutavassıt gayeyi fenniyemizi darülfünunda gerisi işgal ederek anlamayan samine nazariyat neşretmek ve mefkûremizi de Anadolu'muzun bizden başka şeyler bekleyen vadilerinde birkaç müstehase kayıt etmek gibi fennin şiirini hülasa edersek ne darülfünun muallimine verilecek para ne de hanımlarımızdan öğrenerek, yollarımızdır ürkerek Anadolu'da cevelan fenniye çıkacak dehalara harcırah bulunur. Türk'ün yurdu için dilediği, ezelden beri özlediği fen ve sanat bahçeli sulu güzel meskenler, zemirdin, nihayetsiz tarlalar, derelerde durmadan dönen dermanlar, biçkihaneler, elektrik makineleri, memlekette yollar, şimendiferler, yapabilecek; madenlerde habbat, şehirlerde Türk ticaretgâhları, fabrikaları, limanlarda Türk rıhtımları, Türk vapurları var edecek, bize bu istidatları verecek bir nasbiyedir. Bu hakikati hepimiz idrak etmeli ve çocuklarımızı daima fennin tatbikatı sahasında ve muayyen bir hedef için çalıştırmayı bilmeliyiz.

Bizim de refahı umumimiz, servetimiz, seviyeyi irfanımız kafi derecede yükselirse medeni ihtiyacatımız arasında fennin şiirine heves edenleri alkışlarız bizden de şakalatun gibi bir seyyahı kutup cevelanına çıkar, riyazlarımız rasathaneler kuşat eder, ilmil arz erbabımız, nebatatçılarımız, hayvanatçılarımız memleketimizin en gizli ahvali tabiyesine kadar tetkikatta bulunursa iftihar ederiz, müstefit oluruz, lakin bu gün yaru ağyar bizi bu yaldızın noksanından değil tatbikatı fenniye ve sinaiye hususunda hem eserin hem de müessirin fukdanından dolayı tayip eder, bu itibar ile kimseyi aldatamayız.

Ali Nadir

* * *

Sanat

SANATKÂRIN GÖZLERİ

Nazım Kamil Bey'e:

-Dayı , ben ...dayı! Dayıcığım!..

Çocuğun güzel gözleri hayret ve korku ile doluyor; küçük vücudunda ta içinden gelen bir ürperme ile, dayısını sarsmak, uyandırmak, kendine getirmek.. Yok, yanlış, kendine getirmek değil, biraz kendinden almak için çırpınıyor! Çünkü sanatkar artık tamamen kendi içinde; tamamen kendi kendine kendi ruhunun meçhul kainatlarına gömülü.

... Çocuğun sesini yavaş yavaş hayretten; korkudan başka şeylerde titretti. Küçük dudaklarını sıkarak, yaşlı ve rikkatli bir sesle tekrarlıyor:

-Dayı! Dayıcığım!..

Sanatkârın elleri hala piyanonun dişlerinde ve gözleri, büyüyen, başkalaşan, perizadı korkutan gözleri, hala, karşısında bir noktayı mihli!

Büyük salon, mumların uzatıp kısalttığı bir yığın gölge ile o kadar esrarlı ki...

Onlara -gölgeler- duvarlarda birbirini kovalamaktan yorulunca, bitap, mütereddit, yerlere serpilerek.. sürüklene sürüklene onun ayaklarına kadar geliyorlar..Ve sonra orada birdenbire birleşip koyulaşarak, son bir gayretle dizlerine sarılıyorlar...

O, hiçbir şey görmüyor; Beethoven'in verdiği kanatlarla ruhunun kainatını geziyor!.

-Gözleri neden bu kadar değişti?.

Bu, çocuğun kendi kendine sualı.

Bu tatlı ve şefik gözlerin değişen manası Perizad'ı çok.. ama pek çok, ürkütüyor...

Ya rabbi! Nesi var acaba?..

-Dayı!...

Nameler, onun uzun, asabi parmaklarından süzülen sihir sanatla demin boğularak, ekleyerek, katılarak feryat ederken şimdi pek acı bir yeisle yorgun, bitkin.. Artık hıçkırabilmek saadetinden bile mahrum, için için ağlıyorlar! Gölgeler, şair gölgeler, onlarda bu içli matem bitkin ve perişan yeisine hürmetle artık çırpınmaktan kalmışlar.. Ve dışarıda şair gece, bu odanın havasındaki mucizeyi sanatı içebilmek için bütün kuvvetiyle camlara abanıyor, onları yavaş yavaş sarsıyor...

-Dayı! Ben korkuyorum!..

Küçük bir feryat kadar acı ve acele olan bu itirafta çocuğun biten tahammülü, arayan küçük kalbi var!

Bu sesle uyanmamak, mümkün mü?..

-Nen var! Perizad?

-Dayı! Dayıcığım! Dayıcığım!..

Perizad ağlıyor!. Zavallı çocuk, manası henüz keşfedilmemiş bir gölge ile dolan bu sevgili gözler karşısında daha fazla susamazdı!

-Nen var, Perizad?...

-Senin nen var, dayı? Neden bana öyle bakıyorsun?

-Benim bir şeyim yok çocuğum, gel bana!

Onun küçük başını iki eliyle tutup göğsüne çekiyor. Fakat Perizad hala ürkek; gözleri hala endişeli!

-Nasıl bir şeyin yok, dayı? Bak, ellerin bile... Dayı, ellerin bile değişmiş.. Neden saçlarımı çekiyorsun dayı?.. Parmakların çıtırdıyor!

-Sen bu kadar beğenmedin, Perizad? Benim bir şeyim yok. Haydi bakayım sen yat artık haydi odana!

-Odama gitmek istiyorum, dayı. Ama yalnız gidemem ki.. Korkuyorum, dayıcığım! Bilsen gözlerin nasıldı?..

-Nasıldı, Perizad?...

-Dayıcığım!..

Küçük, korkak kollar sanatkârın boynuna asılıyor! Bu kıymetli gerdanlığın üstünde başı, daha yüksek ve esrarlı. Ve gözlerinin eski tatlı, müşfik ifadesi yavaş yavaş avdet ediyor...

-Dayı! Ben neden korktum biliyor musun?

-Neden koruktun çocuğum?

-...

-Neden korktum diyorum Perizad?

-Hiç, dayı.. Gecedin!

-Gece dışarıda.

-Gölgelerden, dayı. Gölgeler sana doğru koşuyorlardı, dizlerini çıkıyorlardı. Sonra da gözlerine doldular. Gözlerin... Haydi artık yatalım dayı!

Genç sanatkârın kalbi ikiye bölünmüş gibi şakaklarındaki saçlar iki taraftan çekiliyor, çekiliyor... Piyanonun şimdi müstehzi durmayan, beyaz dişleri arasında «List» ve «Beethoven»; Perizad'ın rakik, hassas yüzünde de elim bir yalvarış var! Hangisini dinlemeli, hangisine dönmeli, ya rabbi?.

-Çocuğum! Arkadan bakayım da sen odana çık; ben uyuyamayacağım.

-Dayıcığım!..

Fakat ısrar faydasız...

-Haydi Perizad! Allah rahatlık versin, çocuğum!

Şimdi Perizad'ın küçük omuzları bir az düşük ve mumların duvara çizdikleri gölgede bu düşüklük, o kadar ayan ki!..

-Dayıcığım, çok geç kalma sakın!

Küçük kız gözleriyle, son defa, sanatkârın gölgeli, korkulu gözlerini buluyor ve onlara yalvarıyor. Sonra da küçük başı bütün bütün göğsüne ekilmiş, merdivenleri çıkarken, mini mini kalbini yiyen büyük sırrı geceye söylüyor: zavallı dayıcığım! Mutlaka deli olacak!..

Halide Nusret

* * *

SEN BANA DEDİN Kİ:

« Rüyalı, muzdarip ya müşevveş bir uykudan
 « Bir fecir nevbahar göz açmak: budur garam;
 « Sevmek hayat ve fitrat için gayeyi meram;
 « Bilmez cihan hilkatı insan uyanmadan
 « Sevdikçe aşına oluruz biraz hilkate;
 « Siyan değil mi naime yaz, kış, zalam ve nur;
 « Su, bak fusulü erbaa hep nevbahar olur;
 « Su, bak neler tulu' eder afakı zulmete.
 « Hakin çamurlarında yürürken desin, eğer
 « Kalbin tehi değilse, semalardadır başın;
 « Ey ruh, ölünce zehre enisin ve yoldaşın,
 «Ölmüş şafak senin, demek ölmüş senin seher.»
 Sen söyledikçe doldu benim kalp ve ruhuma
 Hep şiir fesahatiyle ufuklar, deniz, sema.

Faik Ali

* * *

GURBET

Gurbet o kadar acı
 Gene varsa içimde;
 Hepsi bana yabancı,
 Hepsi başka biçimde!

Arıyorum git gide;
 Elveda her ümide
 Gurbet benliğimi de
 Bitirmiş bir içimde

Ne arzum, ne emelim..
 Yaralanmış bir el eyim..
 Ben gurbette değilim
 Gurbet benim içimde!...

Kemalettin Kamu

* * *

Hikâye

KANDAHAR ÂŞIKLARI

(VOLT DOĞUBİNO'DAN NAKLEDİLMİŞTİR)

Güzel midir? Diye soruyorsunuz melek kadar güzel.. Rengi biraz esmer. Fakat melez bir nesilden olanlar gibi koyu siyah değil, güneşte olmuş bir meyve gibi sıcak ve tatlı bir esmerlik.

Siyah saçlarının büklümleri, kırmızı çizgili mavi sarığının sıkı katları üzerine dağılırdı.

İnce, kıvrırcık, biraz uzunca bıyıkları, mağrur, müteharrik daima hayatı ve aşkı teneffüs eder gibi devran üst dudağını gölgelendiriyordu munis ve derin gözlerinde seri şimşekler çakardı. Bunu uzun ve ince, omuzları geniş, kalçaları dardı.

Hangi ırktan olduğunu sormak hiç kimsenin hatırına gelmemişti. Çünkü ona bakar bakmaz damarlarında en saf ve temiz Efgan kanının cevelan ettiği anlaşılırdı.

Validesi, doğarken onun ne olacağını tahmin etmiş ve ona (Muhsin) ismini vermişti.

Maalesef manen ve maddeten tekemmül ettiği ve yüksek bir aileye mensup olduğu halde onda büyük bir eksiklik vardı: fakirdi... On yedi yaşına bastığı için onu teçhiz etmek lazım geliyordu. Bu da pek kolay bir şey değildi. Pederi, kılıç ile miğfer vermiş, ihtiyar dayısı kıymetsiz bir silah olan eski bir tüfeğin hediye etmişti. Muhsin buna kederle ve adeta utanarak bakıyordu; çünkü arkadaşlarının birçokları mükemmel ve en yeni usulde yapılmış tüfenklere sahip edilir. Mamafih yine buda hiç yoktan iyiydi ya...

Teyze zadelerinin birinin hediyesi olan enine kadar sivri, geniş ve uzun bir bıçağı vardı ki bununla kuvvetlice vurulan bir darbe insanın bir uzvunu kesip koparmaya kifayet ederdi.

Muhsin bu korkunç silahı beline taktan sonra bir çift tabancaya sahip olmak emeline düştü. Fakat böyle bir hazineye ne zaman ve nasıl sahip olacağını henüz tahmin edemiyordu. Parasızlığı feci bir surette bir kere daha hissetti.

Böylece silahlandıktan sonra bir şehzadeye benzemişti. Fakat kendinin bundan hiçte haberi yoktu. Pederi onu gördüğü zaman tepeden tırnağa kadar bir sözdü fakat vakur ve ciddi halini hiç bozmayarak, eliyle sakalını bir tutuşu vardığı bu hareket her halde ihtiyarın gururunu iyice hissettiriyordu. Validesi ağlamaya başladı ve derin bir muhabbetle çocuğu kolları arasına alarak öptü. Esasen ondan başka çocukları da yoktu ki...

Ebeveyninin ellerini öptükten sonra hayata dâhil olmak için yapılması lazım olan üç şeyi muhakkak ifa etmek üzere onlardan ayrıldı.

Muhsin'in ailesinin iki büyük kını ve alınacak iki büyük intikamı vardı; zira bu aile Ahmed'ilerin bir şubesi idi ve onun için Murat'ılarla üç batından beri kavgalıydı. Bunun sebebi Muradlıların birinin Ahmediler tabiininden birine vurduğu bir tokat idi. Afganlı olmayan bu tabiler efendilerinin emri altında ziraat ve ticaretle vakit geçirirlerdi. Efendileri bunların istedikleri muameleyi yapabiliyor hiç kimsenin buna bir diyeceği olmazdı. Fakat bunlardan başka biri el kaldıracak olursa bu affolunmayacak derecede büyük ve intikam alınması ve sanki aileden birine yapılmış gibi cezalandırılması lazım bir tecavüz addedilirdi.

Müteceviz Muhsin'in büyük pederi tarafından bir bıçak darbesiyle telef edilmişti. O zamandan beri sekiz katlı vuku'ya gelmişti, son kurbanlar Muhsin'in bir dayısı ve birde onun oğlu olmuştu. Muradlılar kuvvetli ve zengin idiler. Bütün ailenin bu müthiş düşmanların elinden kutulamayıp telef olacağını anlayan Muhsin, doğrudan doğruya Kandehar Şahının yavrularından olan Abdullah Murad'ıya tecavüz etmeyi ve onu öldürmeyi düşünüyordu. Bu hareketi onun büyüklüğünü ve cesaretini birden ilan edecek ve ismininde şöhret bulmasına sebep olacaktı. Fakat bundan evvel yapılacak bir şeyi daha vardı.

Pederi Mehmet Bey'in kendinden küçük Osman Bey isminde bir biraderi ve bunun da üç oğlu ve bir kızı vardı. Uzun zaman ecnebilere hizmet ederek zengin olan Osman Bey bir zaman Bengla'da silahtarlık da etmişti. Hintli bir büyük sarraf tarafından muntazaman tediye edilen maaşla mürefehen yaşar ve bundan biraz da

gururlanırdı. Harp hakkında kendine göre biraderinin gibilerden pek çok yüksek farzettığı bir takım fikirleri vardı ki bunlar yüzünden araları biraz açılmıştı. Yaşça büyük olan Mehmet Bey kendine edilmesi lazım gelen hürmetin kâfi derecede olmadığını hissetmişti, hatta bir gün Osman Bey'e misafir giden Mehmet Bey odaya girdiği zaman hane sahibinin ayağa kalkmayışı üzerine, pederine refakat eden Muhsin kırılan izzet nefsinin yenmeyerek doğrudan doğruya umumcasına tecavüz edemediğinden en küçük amcazadesi olan (İlm)e kuvvetli bir tokat atmıştı. O vakanın gününe kadar Muhsin ile ilim birbirlerine karşı derin bir muhabbetle mütehassis edilir. Birbirlerinden hiç ayrılamazlar, hatta Muradılar tarafından şaşası söndürülen ailelerine eski setvetlerini iade edebilmek için beraber düşünürler, beraber intikam fikirleri belirlerdi. Acemzadesinin bu hareketinden son derecede müteessir olan ilim çektiği bıçağıyla mukabele etmek istediye de iki ihtiyar aralarına girerek onları ayırmıştı. Ertesi gün Muhsin'in elbiselerinin sağ koluna bir kurşun isabet etmişti.

Hiç kimse zannında yakılmadı. Bu kurşun ilminin tüfenginden çıkmıştı. Altı aydan beri birbirini tarassut eden iki hane üzerinde korkunç bir sükûnet hükümferma idi. Kadınlar bazı birbirlerine tesadüf ettikleri zaman kavga ederler; erkekler birbirlerinden kaçarlardı. Bir haftadan beri Muhsin amcasının evine girerek ilmi öldürmeyi düşünüyordu.. İkinci fikri de buydu. Üçüncüsüne gelince ilim ile Abdullah Murad'ı öldürmeden sonra Kandehar Şahi'ne giderek süvarileri arasında ona bir yer vermesini söylemekti. Kendi gibi cesur bir adamın lazım olduğu hürmet ve teveccühü görmeyeceğini aklına bile getiremiyordu.

Amcazadesi ilmi öldürmek onu çok müteessir ediyordu, çünkü bu çocukluk arkadaşını çok severdi, elan da seviyordu. Fakat namusu çok öyle yapmak lazımdı. Öyle yapacaktı. Bir Afganlı... Vazifesi için muhabbeti de merhameti de feda eder. Muhsin bunu biliyordu. Cesur ve namuslu bir adam diye tanıtmak istiyordu. Kalbine hiçbir zaafın girdiğini, hiçbir korkunun ismini gölgelendirdiğini istemiyordu. Böyle yüksek bir azim elbette bir şey mukabilinde olacaktı. Zahmetsiz şöhret kazanılmaz ya? Muhsin de böyle düşünüyor. Güzel yüzünde parlayan gurur, ruhunda yanan arzu ateşinin ışığından başka bir şey değildi.

Ailesine edilen tecavüzlerin intikamını aldıktan ve herkesin teveccühünü, şahinin askerleri arasında bir mevki karandıktan sonra artık rahat edecekti.. Bu hakkını istemek bir günah, bir kabahat değildirki.

İşe başlamak için henüz erken idi. Ona akşamın ilk saatleri, şehre gölge ve karanlığın yapılmaya başladığı zaman lazımdı. Vakit geçirmek için çarşıya doğru ağır, mağrur bir gence yakışacak bir tür ile ilerliyordu.

Nihayet ufukta güneş alçaldı. Sokaklara ilk karanlık yapıldı. Yalnız yüksek damları güneşin son şuaatı yıldızlıyordu. Büyük ve küçük minarelerde bir ağızdan müezzinler uzun ve mahzun sesleriyle ezan okuyorlardı. Muhsin her gün bu saatte amcası oğullarıyla beraber camiye akşam namazına gittiğini biliyordu. Fakat bu akşam müstesna; ilim iki gündür yatıyor ateşi vardı. Muhsin onu evde yap yalnız bulacağına emindi. Çünkü kadınlarda çeşmede idiler.. Bir hafta

Yürürken uzun bıçağını kemerinde sallıyor ve kınına yapışık olup olmadığını muayene ediyordu. Nihayet amcasının kapısının önüne geldi. İçeri girdi. Kapıyı arkasından kapattı. Kol demirini taktı. Anahtarı kilitledi çünkü üstüne kimsenin gelip mani olmasını arzu etmiyordu. İlk teşebbüsünün akim kendisi için nezil olacaktı.

Dar avluya giden karanlık bir dehlizden ilerledi. Üç basamak çıktı. İlmin odasına doğru giderken dehlizin ortasında durarak yolu kapatan amcasının kızıyla karşılaştı. On beş yaşında olup ismi de Cemile idi.- Selamün aleyküm kardeşim.. ilmi öldürmeye geliyorsun...

Muhsin birden şaşırıp gözleri kararmıştı. Beş senedir amcazadesini görmemişti.. Genç kız olan çocuk ne kadar görmemişti. Tasavvur edemediği bir güzellilik ile şimdi karşısında duruyordu. Altın çiçekli kırmızı ipek kumaştan elbisesi vardı. Şeffaf mavi örtülere sardığı güzel saçlarında bir gül saklanmıştı.

Kalbi çarpıyordu bir kelime bile cevap vermedi. O billuri, tatlı ve muharrik bir sesle devam etti:

-Onu öldürme.. O benim en sevgili kardeşimdir. Seni de severim.. Seni ondan çok severim.. Onun yerine beni al. Beni al kardeşim senin zevcen olurum. Seni takip ederim, senin olurum beni ister misin? Ona doğru yavaşca eğildi... Muhsin sersem olmuştu.. Ne olduğunu, ne yaptığını bilemiyordu. Diz çöktü kendisine görünen bu güzel hayale bakıyor, hayran oluyordu. Böyle bir şeyi hiç düşünmemişti.

Bakıyor, mütemadiyen bakıyordu hem mesut hem muzdarip idi. Artık hiçbir şey düşünmüyor. Sakit ve nihayetsiz bir saadete mütemadiyen bakıyordu. Cemile sevimli bir hareketle duvara dayandı. Kollarını başının arkasına koyarak, Muhsin'i teshir eden güzel gözlerinin alehi ve sıcak bir bakışıyla onu büsbütün çıldırttı. Muhsin alnını aşağı eğdi eğdi. O kadar eğdi ki dudakları kızıl elbisenin bir ucuna

değdi. Hürmet ve muhabbetle bunu tutarak öptü. O zaman Cemile küçük çıplak ayağını kaldırarak hiçbir söz bile söylemeden esiri olan Muhsin'in omzuna koydu bu temas onu sarstı. Genç adamın gururu bu nazik darbenin tesiri ile billur gibi parça parça oldu. Şimdi büyük bir neşe, nihayetsiz ve derin bir saadet ruhuna ve bütün benliğine nüfuz etmişti.

Aşk herkesten en kıymetli olan bir şeyi talep eder. Eğer hakikaten insan severse hiç düşünmeden onu feda etmek ister.. Muhsin intikam hüsünü saadet emellerini, hürriyeti.. her şeyi verdi. Hatta ruhunun derinliklerine kadar inerek daha verilecek bir şey, başka, daha fazla bir şey arıyordu.

Rezzan Arif

(Mabadi gelecek nüshaya)

* * *

Temaşa

TARİH TEKERRÜRDEN İBARETTİR.

Mazi

Meşrutiyeti müteakip «temaşa»ye verilen ehemmiyet «darülbedayi»ın teşekkülü üzerine daha ciddi, daha esaslı bir mahiyet iktisap etti. «temaşa tenkitleri» bu cereyanın mühim, feyzanan bir eseridir. Yalnız şu var ki «tenkit kolay, fakat sanat küçüktür» fahvasınca «temaşa muharrirleri» ne nazaran «temaşa münekkitleri» nispetli bir tezayüt adedi gösteriyor. Memleketimizde temaşanın mazisi ile meşgul olanlar bilirler; evvelce gazete ve mecmualarda temaşanın mevki'i daima son sahifelerdeydi. Bu itibariyle, mukaddeman ehemmiyet verilmeden geçmiş vakalar bu gün risale ve yevmi gazetelerde uzun bir zemin münakaşa oluyor. Bunlardan birisi de, son zamanlarda tekrar alevlenen «Darülbedayi» meselesidir. Hâlbuki bu mesele haddi zatında tarihin pek insafsız, fakat mukadder bir tekerrüründen başka bir şey değildir.

1289 tarihinde «Gedikpaşa Tiyatrosu» aktörlerinden: «Akşiyen, Roştani, Naliyen» Efendiler tiyatroyu terk etmişlerdi. O zamanın evrak havadisinde; «küllinin aktörlerine karşı biraz dürüst ve daima kendi fikrini kabul ettirmek ve her zaman hâkim geçinmek istediği» buna sebep olarak gösteriliyor.

«Roştani» Efendi; 1260 senesinde «Tıngır simonik» Ağa namında bir Ermeni'nin tahtı idaresindeki «Ermeni tiyatrosu» nda «Güllü Agop» ile beraber çalışmıştır. «Naliyan» Efendi ise zamanın oldukça zararsız aktörlerinden imiş.

«Güllü»; aktrislerine, mesela kara kaşıyanlara otuz lira kadar bir para verdiği halde aktörlerine karşı aynı derecede cömert değilmiş.

89 'da ayrılan sanatkârlar aradan biraz zaman geçtikten sonra tekrar «Güllü» ye dehalet etmişler. Fakat yine ufak bir geçimsizlik bunları 1291' de «Güllü» den ayırmıştır.

«Dikran Çuhacıyan» in o tarihlerde teşkil ettiği «Opera Tiyatrosu» bu asi (!) sanatkârlara bir melce olmuştur. «Opera Tiyatrosu» na girenler: « Roştöni, Naliyan, Çiraziyan» Efendilerdir.

Bilahare «Opera Tiyatrosu» da kendiliğinden tatil olunca bu milliyetçilerine «Gedik Paşa Tiyatrosu» na avdet etmişlerdir.

Bu hadiseler gazetelerde bir müddet sürünmüş; bilhassa «Basiret, Medeniyet, Şark, Şems, Hayal, Tiyatro» gazeteleriyle karşı yakaian « Latürki, Leventharalt, Korye Dyan» ve emsali metalar «Temaşa» ile epey alakadar olmuşlardır. «Leventharalt, Korye Duryan» ile «Hayal» gazetesi «Güllü Agop» un aleyhinde; «Medeniyet, Şark, Şems» gazeteleri ise lahinde edilir. «Tiyatro» gazetesini neşreden «Ağop Baroniyan» Efendi, vaktiyle «Tinğir Simonun» Ağa'nın tiyatrosunda «Güllü» ile birlikte aktörlük etmişti. Aktörlükten gazeteciliğe dökülen bu zatı muhterem bir vakitler «Sıvacıyan» Efendi'nin çıkardığı «Menü» namındaki Ermenice gazetede «Güllü Agop»'un aleyhinde bulunduğu halde, bilahare «Tiyatro» gazetesinde «Güllü»'ye toz kondurmamıştır.

Aktörlerin bir değiştirmelerine bir başka sebepte; «Apartma» meselesidir. «Güllü Agop» Türkçe oyun oynamak imtiyazına dört elle sarılmıştı. Fakat ekser ehvalde fikir menfeatta fikir milliyete takaddüm ediyor. «Mınakyan» Efendi naminde- her halde açık göz bir zat; Türkçe oyun oynamakta mehmece bir kar kokusu duymuş olacak ki «Selanik»'te Türkçe oyunlar vermeye başlamış, bunu haber alan «Güllü Agop» muhtemel bir tehlike hissederek derakib Selanik'e koşmuş ve üstelik «Mınakyan» Efendinin adamlarını «ayartarak» beraberinde İstanbul'a getirmiştir.

«Gedikpaşa Tiyatrosu»nun setinden sonra «Güllü»'nün bakiyetülsuyufini toplayarak «Osmanlı Dram Kumpanyasını» teşkil eden «Mınakyan» Efendi'nin başına da aynı haller gelmiştir.

304-305 Ramazanında «Mınak» Efendi; Şehzade başında veznecilerde ki salaş tiyatroda «Fazilet mağlup olur mu? Kampanyacı ileahirihi» oynarken; yeni

bahçedeki salaşta «Hulas» Efendi «Cani Pederin Avukat Oğlu, Hırsız Simon» vesaireyi oynuyordu.

1312 senesinde tekrar; aktörlerden «Hulas, Sancak, Matosian, Çobanyan» Efendileriyle, aktrislerden «Hekimyan, Marı, Satnik» Hanımlar ayrılarak «Mınak» ile birlikte İzmir'e Selanik'e gitmemişlerdir. «Mınakyan » bu zayıatın acısını çekmiştir: «Lojur Davası, Masum Jan, Av Kuşları» vesaireyi oynamadığı için epey hücumlara maruz kalmıştır. «Osmanlı tiyatrosu»nda kalan aktörlerin mühimleri: «Mınak, Ahmet Fehim, Aleksaniyan, Binemciyan, Yıldızciyan, Garmiryan» Efendilerdi. Aktrislerden ise «Ajnif, Binemciyan» Hanımlar vardı.

«Mınak» Efendi; bu hücumlardan kurtulabilmek için (tıbki buhran zamanlarında «Darülbedayi»in yaptığı gibi) «Masum Jak» ve esmalı arzu edilen piyasalardı da oynamak mecburiyeti hissetmiştir. Hatta sekiz on sene evvel yüzlerce defa temsil edilmiş olan «Cani Pederin Avukat Oğlu» gibi piyeslerde «Birinci defa olarak» (!) zavallı halka peşkeş çekilmiştir.

1316 senesinde «Osmanlı tiyatrosunun» geçirdiği bahran gazetelere kadar aksetmiştir. «İkdam» da «Safvet Nezihî» Bey «Mınak» ın tarafını iltizam ediyor, «Musavver malumat» ta ise «Mehmet Sedat» Bey aleyhinde bulunuyordu.

«Mınak»'a atfedilen suiidare yüzünden «Şahiniyan» Efendi başta olmak üzere «Matosyan» Efendi ve daha birkaç aktör ve «Hakimyan, Satnik» Hanımlar «Mınak»'tan ayrılarak bir «Vodvil» kumpanyası tesis etmişlerdi.

Bu zate (Mınak Efendi) olan tasarih ve ihtarat zanedersen kimse hakkında icra edilmemiştir. Kumpanyanın ikiye ayrılımsına dahi bir aktörün geçen sene tiyatroya kabul olunmaması için tekmil aktörleri el altından teşvik ve teşci' ettiği halde o rejisör tarafından ortaya sevk olunanlar tiyatroyu bağteten terk ettiklerinden o beğenmedikleri fehim ve hulusiler Mınakyan Efendi'nin aciz bulunduğu bir sırada imdadına yetişmek suretiyle ibraz-ı hamiyet refakat perüride bulunmanlardır. Bu ayrılmanın neticesi yine mutad eski yuvaya dönmekten ibarettir. Fakat «Mınakyan» Efendi bu davetlilerden (!) «Hakimyan» Hanımı kabul etmek istememiştir: «Mınakyan Efendinin mahden gelinini (Azlif Hanım) ileri sürmek için halkın hüsnü teveccühünü kazanmış olan zail hakimyanı her neden ise kumpanyaya kabul etmeyerek biçarenin köşeyi nisyanda kalmasına sebebiyet vermiştir.»

1317-1318'de tekrar «Hulas» Efendi; «Aleksanyan» Efendi ve «Hakimyan» Hanımla birlikte başka bir kumpanya teşkil etmiş ve «Valide Terbiyesi» gibi zamanına göre zararsız piyasalar oynamıştı.

1323 senesi Teşrinlerinde «Fehim» Efendiye de «Komedi ve vodvil» kumpanyasının başında görüyoruz. «Binemciyan, Şahiniyan, tolayan» Efendilerle «Hakimiyan» Hanım «Fehim» Efendi ile beraberdiler. «Komedi ve vodvil» kumpanyası «Mösyö Perişonun Seyahatı» gibi cidden zarif, şirin ve vodvillerde; ağır melüllerden bıkip usanmış halkada yeni bir «temaşa zevki» uyandırmıştı.

Bu keşmekeşler kısa ve uzun fasılalarla meşrutiyete kadar devam etmiştir. İlan meşrutiyetten bu güne kadar tahaddüs ve devam eden vekai ise başlı başına ayrı bir sayfa arz eder.

Yesarizade
Mahmut Esat

* * *

Spor

İHTİKANİ DEM

Terbiyeyi harekiyede, yani beden hareket vasıtasıyla yapılan terbiyesinde hemen en mühim mesele, ihtikan meselesi, deveranı dem meselesidir. Hareket doğrudan doğruya bedenimizde kanının cereyanıyla alakadardır. Çünkü harekete lazım olan harareti tevlit edecek maddeleri uzuvlara, ensiceye taşıyan kandır. Mevadi muhterikadan tahassul eden bilüzum, zehirlenen maddeleri silip süpüren yine kandır. Kansız adamların aynı zamanda cansız, yani hareket vücuda getirmek kabiliyetini pek nazarda görülecek derecede kayıp etmiş kimseler olduğunu her zaman göremiyor muyuz? Demek iyi hareket etmek için temiz ve suhuletle cereyan eden bir kana ihtiyacımız var. Bilmukabele iyi hareket etmeye sayı etmekte kanın temiz ve suhlele cereyan olmasına hizmet eder; açık ifade ile halis bir kan, hareket eden, faaliyet bedeniyeyi itiyat edenler de bulunur. Kanın, harekette bulunan uzuvlara koşması oralarda fazla kan bulunmasını, kan birikmesini mucip olur ki buna (ihtikan-congestion) diyorlar. Bol bir kan ile yıkanma neticesinde ensice kendine lazım olan maddeleri rahat rahat alır ve lazım olmayanları def ve tart eder, tazelenir. Hareketin asap üzerine yaptığı tesir dolayısıyla cereyanı dem ve fiil teneffüse vereceği sürat ve vüsattan maada hareketin mekaniğinin de devrana ve teneffüse suhulet bahş tesirleri var. Takallusati adaliye, kan damarlarına az çok bir tazyik yaptığından cereyan veridiye yardım eder. Diğer taraftan kodanın, kolların, başın hareket ve evza muhtelifesi şehik ve zefirin daha geniş ve muntazam olmasını temin eyler. Ancak hareketten bu faydaları çıkarmak için, o hareketin teneffüs ve deveranı dem fiillerine

yardım edecek surette tanzim edilmiş olması şarttır. Hareketin mekaniğinin, icrasındaki süratin adet tekerrürün bu hususta büyük ehemmiyetleri vardır. Kodamız istinadını amut fakariden alırsa teneffüs etmek kepsi suhulet ve Sadri tevessü eder; şehik fiilini icra eden adaleti sadrın inkişafından dolayı uzamak suretiyle temel atacağından kudreti takallusiyesi artar ve takallüs ettiği zaman-tıpkı aynı kalınlıkta ve biri uzun diğeri kısa iki lastik ipek uzanıp kısalmak hususunda gösterdikleri fark gibi-tabii olarak kat edeceği mesafe ziyade olacağından adla'ı (kaburga kemikleri) daha çok raf eder. Böylece sadır büyür, ciğerler büyür. Kanın, hava ile teması sathi artar; kanımızda daima lüzumu kadar mebzul müvellidil humuda bulunur ki bu halin ifade ettiği mana, kabiliyet hayatiyenin artmasıdır. Fakat evza ve hareketimizde amudi fakari yerine, azmi kasa noktayı istinat yaparsak, sadır çöker; şahik adalatı kısalmak, kısalmak siayi elastikiyeti azalır; binaenaleyh az olur; çekerler temel atmaz; hava ile kanı temasta bulundurmamak için az bir satıh arz eder. Yani kudreti hayatiye tenakuz eder.

Hareketler lüzumundan fazla bir süratle icra edilirse hareketi icra eden nevakiye hücum etmek isteyen kan hücum edemez; çünkü takallüsten sonra bir istirahat, bir koşama vuku bulmuyor; yahut evvelce hücum etmiş olan kan cereyan edemiyor. Hücumu dem, bir taraftan da cereyanın hüsnü devamı şartıyla müfit olur. Bir yerde bırakıp kalan kan fayda değil, bazen büyük tehlikeler getirir. Kandan mahrum veya cereyan etmeyen bir kanla ihtikane tutulmuş uzuvlar pek çabuk yorulur; işleyemez. Hareketlerin adet tekerrürü de mühimdir. Adalet sarf ettiğini istihsal için hareketlerin her uzva mahsus sürati, şahsın mümasesesine göre tecavüz etmesi lazımdır fakat hareket fazla adade tekrar edilirse, adaletimiz sarf ettiğini hareket esnasında telafi edemez; deveranı demin aldığı sürat bile bu sarfiyatı tamir edemez; bundan yorgunluk tevellüt eder. Bu yorgunluğun derecesine göre az veya çok istirahat etmek lazım gelir.

Hücumu dem meselesinde, en nazik bir olan dimağı da nazar itibara almalıyız. Bedenin sair noktalarında hafif, geçici, binaenaleyh faydalı kan hücumları yapan ölçülmüş, biçilmiş hareketi musliha, veya mutedil oyun ve sporlar dimağı da seri bir cereyan demle yıkar, tazeler. Hareketi musliha meyanında bilhassa, dimağı tedricen hücum deme alıştırmak için hareketler bile vardır. Bu hareketler bizim bedeni ibadetimizde bile mevcut. Hareketi müsliha, bedeni ıslah edecek, spora, mücadeleye hazırlayacak hareketler olduğundan bunlar meyanında dimağı ihtikane alıştıracak hareketler bulunması da icap eder. Arada bir bolca ve

geçici hücum demlere yavaş yavaş alıştırılan bir dimağ şüphesiz daha iyi beslendiğinden maade birçok esbap ile vukuu muhtemel olan müthiş ihtikanlara alıştırılmış, bunların tesirleri tahvif veya izale edilmiş olur. Terbiyeyi harekiyesine itina edilen aynı zamanda gıda cihetiyle de hıfzı's-sihaya riayet eden kimseler mühlik bazı ihtikamlar dolayısıyla nezfi dem dimağından masundurlar. Maahaza bu mülahazattan, ihtikanı hareketler dimağa nafi imiş gibi bir mana çıkmasın. Çünkü «İhtikanı hareket»in manası başkadır; av, zorlu, teneffüs ve deveranı durduracak veya bedene verdiği fena vaziyet dolayısıyla dimağda, kalpte imtidatlı muzir ihtikan yapan hareketler demektir. Dimağ için fazla ihtikande ancak sporda kabul edilebilir; bundan zarar görmemek evvelce hazırlanmaya, beden tahammülüne maruz olduğu şeraiti hayatiyeye göredir. Mesela fazla tok iken gülüşmek intihar manası ifade eder. Terbiyeyi harekiyede bu mesail daima nazar dikkatte tutulmak en esaslı bir kaidedir. Aksi takdirde yapılan şey «terbiye» den ziyade tahrip olur. «jimnastik» denilen «hareketi müsliha» yorgunluğu asla kabul etmez. Zorlayarak, ıkınarak yapılan hareketlerinde «hareketi müsliha» da yeri yoktur. Zorlamak herhangi bir işe var kuvvet ve mahareti sarf etmek, ancak spor müsabakalarında olur. Bundan yorgunluğunda spora mahsus olduğu anlaşılıyor. İşte bu meseleler terbiyeyi harekiyenin bir takım ilimlerle temas noktalarıdır ki terbiyeyi harekiye için bir usul mahsus takibini mecburu kılarlar. Ancak bu suretle terbiyeyi harekiyeden emin, müspet netayiç elde edilir. Böyle yapılmazsa her şey tesadüfe bırakılmış, bu işten fayda görebilen görsün, görmeyen zarar görsün denilmiş olur ki bence böyle yapılacağına işi tabiatına terk ve yalnız insanlara faaliyet bedeniye için fırsat vermek evveledir. Çünkü bizim bilmeyerek, görmeyerek yapacağımız şeyden, tabiat kendi kendine bin kat iyisini yapar.

Ali Seyfi

* * *

Şiir**GAZEL**

Verirken nakt-i canım vermedi bir can figen buse
 Varıp ağyara kıldı rayiken ol semtin buse

Bayıldım cana yettim badeyi serşar gayretle
 Alırken cam yakutu o lal-i nabtan buse

Değil mi vakit buse gamzeler sermest ben sermest
 Alıp vermez mi renden muhabbet mest iken buse

Seninle ahtedip ey dil gülistan cemalinde
 Koparsa kamu o nahil tazedden sen buse

Süzülmüş dideler ben yar ile mi nuş ve hem ağuş
 Bu deryayı safada olmasın mı mucizen buse

Lebenden sinesinden buseler vaad eyleyip canan
 Birinden verdi gül buse birinden yasemin buse

Revan şevki İhsan buse mazmunuyla şad ettik
 Güzellerden bulunmaz şiir ki nezr etmeyin buse

Hamamizade : İhsan

Şarkı:**SUS!**

Daha sevdamı açarken, seveli,
 İhtizaz etti dudağımda eli;

«Sus!» demekmiş bana bildim emeli,
 Kalbimin titredi en ince teli.

Sustu sinemde kopan ah o zaman;
 Sustu aşkım, emelim, sustu cihan;

Oldu bir nale ki dillerde nihan,
Ruhumun titredi en gizli telli.

Na-bedit

* * *

Karilerimize

İlk nüshamızdan itibaren dört hafta devam eden (250) lira mükâfatlı umumi müsabakamızın nihayet bulması üzerine kazanan numaraların listesini geçen nüshamızla beraber karilerimize takdim etmiştik. Karilerimizden kendisine numara isabet edenlerin ekserisi idarehanemize gelerek mevut mükâfatı aldığından bu hususta geç kalanların bir an evvel istical etmeleri rica olunur. Bu münasebetle hakkımızdaki rağbetlerini her nüshada daha ziyade ibzal eden muhterem kari ve karilerimize “*Yarın*”ın gelecek nüshasından itibaren daha vasi ve meraklı yeni bir müsabakaya başlayacağımızı tebşir ederiz.

* * *

Abone şeraiti

Şehir ve dışarı 500 senelik

260 altı aylık

Memaliki ecnebiye 550 senelik

280 altı aylık

İlan ücreti (İleri) idaresiyle kararlaştırılır.

Müdür-i Mesul: Suphi Nuri

İstiklal Marşı
Şark Musiki Cemiyeti Reisi Ali Rifat Bey'in eseridir.

İstiklal Marşı

Korkma sönmez bu ufuklarda yüzen al sancak
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak!
O benimdir, o benim milletimindir ancak... ila ahirihi.

* * *

Sevgisiz Sevgiliye

Eğer olsaydık ben deniz, sen kaya,
Eteklerinde ağlaya ağlaya
Sert kalbine bir merhamet verirdim.

*

Eğer olsaydık ben bulut, sen de ay,
Yere düşse nurundan bir küçük pay
Kıskanırdım, damla damla erirdim..

*

Eğer olsaydık ben bülbül, sen de gül,
Her dikenine takardım bir gönül,
İnleyerek seni anlattırırdım.

*

Sen bir cinsin, ben çarptığın bir çocuk,
Dilim tutuk karşında, benzim uçuk,
Bir yaşayan ölü hâline girdim!

Celal Sahir

Her evde bulunması elzem olan ilaç (Nevrol Cemal)'dir.

Hiddet, merak, korku kaza neticesi birdenbire bayılanlara, senelerinden beri yürek çarpıntısı çekenlere yirmi damlası hayat verir. Memleketimizin en meşhur müderris ve etibbasının takdirnamelerini haizdir. Dünyada emsali olmayan bir şeker ilacıdır. Her eczanede bulunur fiyatı 50 kuruştur. Bir tecrübe kâfidir.

* * *

Aydınlık

Birinci ikinci üçüncü ve dördüncü nüshaları intişar eden bu mecmua memleketin en ciddi bir meslek mecmuasıdır.

Aydınlık gençliğe bilhassa fen ve dimağ işçilerine hitap ve memlekette çalışan ve terleyen uzuvların refahı gayesini istihdaf eden ve kadınlığın ciddi yükselişlerle içtimai vazifelerini ifaya kadar olabilmesini gösterir samimi bir mecmuadır. Karilerimize mütalaasını tavsiye ederiz..

* * *

Dişler terakkiyat-ı fenniye ve usul-i cedideye tatbikan ve elektirik ile tedavi olunur.

Diş Tabibi Mehmet Rifat Paris Darülfünunundan mezun
Babıâli Caddesi'nde kapalı fırın karşısında.

* * *

Doktor Feyzi Ahmet

Adem-i iktidar, kansızlık cilt, frengi, bel soğukluğu, prostat hastalıklarını en son usul üzerine mahremane ve katiyen verem, ısıtma gibi bulaşıcı hastalıkları dahi keza hususi usul ve aşılarda esaslı bir surette ve mutedil şeraitle tedavi eder.

* * *

Katran-ı Ali Haydar

Alelumum öksürüklerde ve bronşit hastalıklarında nafi bir devadır. Her eczanede bulunur.

Deposu Babıâli Caddesi Ali Haydar Eczanesi.

* * *

Ali Haydar Müshil Şekeri

Kemal-i emniyetle istimal edilebilir. Her yaşta kullanabilir. Şişesi 15 kuruş, her eczanede bulunur. Deposu Babiâli Caddesi'nde Ali Haydar Eczanesi'dir.

* * *

Ali Haydar Diş Macunu

Diş macunlarının en alasıdır. Büyük kutusu 35 küçüğü 20 kuruştur. Her eczanede bulunur. Deposu Babiâli Caddesi Ali Haydar Eczanesi 394

* * *

Balsamin-i Ali Haydar

Cilde taravat verir. Yüzdeki çatlakları izale eder. Şişesi otuz kuruştur. Deposu Babiâli Caddesi'nde Ali Haydar Eczanesi'dir.

* * *

Lügat-i Firaz

Cepte taşınır 14000 lügati havidir fiyatı 30, 40, 50 kuruştur Babiâli Caddesi'nde Firaz Ticarethanesi.

* * *

Celal Nuri Bey'in

Külliyat-ı asarı İleri Matbaası'nda perakende olarak satılmaktadır.

* * *

Moda Terzihanesi

Teveccüh ve takdirlerinin müntedarı kaldığımız muhterem müşterilerin fart-ı memnuniyet ve hoşnudisiyle tefahur eyler ve işbu nimet-i rağbet ve teveccühü bir gayret-i şükran ile hüsn-i telakki eyleyip fiyatlarımızı daha ziyade tadil ve hizmetlerimizi tazif eylediğimizi muhterem beylere arz eyleriz.

Eminönü'nde Selanik Bonmarchesi karşısında Moda. Telefon: İstanbul 637

* * *

Ali Asgar Tebrizi ve Şeriki

İstanbul'un en büyük ve en mükemmel İslam müessesidir. Her nevi kâğıt ve kâğıda müteallik eşya kalem vesairenin muazzam deposu, Marpuççular da Ali Asgar Tebrizi ve şeriki mağazasıdır.

Telefon numarası: 1080

* * *

İnsaf Kapısı'nda

Aksaray'da Muratpaşa Camii Şerifi karşısında İnsaf Kapısı namıyla şöhretyap Mustafa Feyzi Ticarethanesi fabrikaların en sağlam lastiklerini celp eder ve insafılı satışla müşterilerini memnun etmeye sarf-ı gayret eder.

* * *

Rekabet kabul etmez fiyatlardan istifade ediniz.

Londra, Paris ve Roma'da birinciliği ve en büyük mükâfatı kazanan (Hasan Kuvvet Şurubu) müstahzırı Hasan Bey'in eser-i tertibi olup en muattar çiçeklerden ve esanslardan mürekkep.

* * *

Necati Diş Suyu

Dişler, ağzın taharet, sıhhatini temin eder. Çürük dişlerden mütevellit teaffünatı izale eder. Dişleri temizler beyazlatır diş meraklılarına şayan-ı tavsiye olan bu mühim müstahzarın şişesi otuz kuruştur bir tecrübe kâfidir her yerde bulunur.

* * *

Arif Zeki Terzihaneleri

30 senelik müessese-i İslamiye'dir. Taksit ile dahi muamele yapar Yeni Postane civarında ve Lora Hanı ittisalinde. Telefon İstanbul 1717

<h1>Y A R I N</h1>	Numara 7 24 Teşrinisani 1337, 1921: Perşembe
	Babıali Caddesi'nde İleri Matbaasıİdarehanesi Telefon: İstanbul 1785 Sayısı 10 kuruluşur
Haftalık ilmi, edebi, içtimai resimli mecmua Müdür ve sermuharriiri: Suphi Nuri	

MÜNDERİCAT

Kaplumbağalar Gibi
Taze Ekmek
Ay Şiirleri
Nafile Nasihatler
Bizanslılar ve Türkler
Manyetizma-İspritizma
Alman Harsına Dair
Bir Nazire
Hukuk Mahfili
Kadın ve Moda
Yüzücülük
Sporda Maharet
İspekülasyon
Maniler
Kimsesizlik
Hamburg Tahassüsü
Garip Köylü Der ki
Temaşa
İstanbul'da Vesait-i Nakliye
Dumandan Halkalar
Marmara Sahilinde
Kandahar Âşıkları
Gazel
Gurbet (Nota)
Olanlar bitenler, mütenevvi resimler vesaire

İsmail Hakkı
İsmail Müştak
Abdülhak Şinasi
Abdülhak Şinasi
Mehmet Zeki
Doktor R. F
Nizamettin Âli
Hüseyin Rifat
Ahmet Saki
Seniye Servet
M. Sami
Ali Seyfi
Namık Zeki
Orhan Seyfi
Necip
Tahsin Abdi
Bahri Vedat
İbrahim Necmi
Ali Nadir
Faruk Nafiz
Emin Abit
Rezzan Arif
Avni
Musa Süreyya

Dikkat:

Bu haftadan itibaren yeni

MÜKÂFAT

Ali Şükrü Matbaası
Babıâli-Cağaloğlu Caddesi

OLANLAR BİTENLER

Ömr-i Beşer.-Amerika denilince hatıra hep büyük şeyler, büyük işler gelir. Orada servet, saadet, ilim ve fen, kuvvet ve miknet, feyiz ve bereket, refah ve mamuriyet, binalar, teşebbüsler, facialar ve tehlikeler hülasa her ne varsa hep büyüktür. Güya Amerikalılar yeni dünya ile eski dünya arasındaki farkı büyüklük ve küçüklükte, eski dünyanın ihtiyarlamış ve mütevassıt mevcudiyetine nispetle yeni dünyayı taze ve cesim bir mikyas üzerine yapmakta görüyorlar. Zaten kocaman denizlerin bizden ayırdığı bu harikalar memleketi hakkında bizim beslediğimiz kanaat de bu merkezdedir. Oradan gelen her şeyi ekseriya telaş ve haşyetle, daima takdir ve hayretle karşılamak eski dünya insanları için bir itiyat olmuştur. İşittiğimize göre Amerikalılar şimdi ömr-i beşer meselesiyle uğraşıyorlar. İnsanın mütavassıt ömrünü uzatmaya çalışıyorlarmış. Hayvanatın nesli, çiçeklerin cinsi, toprağın hassası nasıl tadil ve tebdil olunuyor ise insanların ömrünü de hızıssıhha kavaidine riayet sayesinde uzatmak öylece mümkün olacakmış. İnsanlar fena tağdiyeden, fena itiyatlardan, bakımsızlıktan çabuk yıpranıyorlarmış, insçe çabuk hırpalanıyormuş, bu zaaf-ı irsi ensal-i atiyeye de geçiyormuş, hülasa ömr-i beşerin kısalması ve hayatın fakr u zaaf içinde geçmesi yine insanların kabahatiymiş. Bir çiçeği terbiye edercesine Amerikalı bir doktor insan cinsinin ıslahı çareleriyle uğraştığı için çok geçmeden, yani bir iki nesil sonra âdemoğlunun en uzun ömürlü mahlûkat meyanına iltihak edeceğine Amerika'da pek çok kimseler kanidir. Bugüne kadar hallolunamayan muammalardan beri olmak üzere tanıdığımız nev-i hadise-yi hayat acaba Amerikalı doktor sayesinde pratik bir şekil alabilecek mi, bunu şimdiden kestirmek mümkün değildir. Mamafih bir taraftan dünya yaşanmaz bir hâle girerken diğer taraftan insanlığı hayat kapısında arsız bir dilenci ısrarıyla bekletmeye çalışmak, bilmem ki, ne dereceye kadar hoş bir şeydir!

Sultan Selim-i Salis.-Darülbedayi, ne kadar zaafa düçar olursa olsun, yine bulunduğu yerde kalır diyenleri tekzip eden bir hadise geçen çarşamba günü Millet Tiyatrosunda husule geldi. Bu da Sultan Selim-i Salis piyesidir. Meşrutiyet'in iptidalarında yazılan ve müteaddit kereler sahneye vazolunarak şöhret ve alkışlar kazanan bu tarz-ı kadim piyes, on senelik bir gaybubetten sonra, tekrar meydana çıktı. Piyesin noksanlarını tadat etmekten aciziz. Nasrettin Hoca'ya vaktiyle bir müteşair gelerek: "Rica ederim, hatalı bulduğunuz şiirime balmumu yapıştırın!" demiş. Hoca da eseri iade ederken bir muşambaya sararak vermiş... Biz de bu eseri, Nasrettin Hoca gibi, serapa hatalı bulduk. Fakat Hoca'nın aklıyla değil! Piyesin tarz-ı tahririnden bahsetmek zait; temsil itibariyle hiçbir mana ifade etmeyen dekorlar; ayaklarına uzun topuklu son sistem iskarpin giyen eski zaman halayıkları, Alameriken potin kullanan saray hademeleri, sandıktan ve tenekeden sedirler, Arabi ve Farisi terkipleri uzatarak ve kısaltarak acıp bir şiveyle sarf eden mümessileler, adeta göze batacak derecede kusurluydu. Böyle mustalah lisanla yazılmış piyesleri temsil etmeyi sevdiği hâlde lisanını bir türlü alıştıramayan sahnemizin emektar bir siması, Cevri Kalfa rolünü ifa eden kıymetli mümessilemizle şimdiye kadar daima kaynana rollerinde hareketlerine güldüğümüz hâlde bugün vaktiyle Eliza Hanım'ın ifa ettiği vazifeyi alarak işi faciaya döken (İ)Zabel Hanım, hülasa Nurettin Şevkati Bey'den maada, hiçbir piyese tamamıyla tesahup edememişlerdi. Ve esasen meydanda tesahup edilecek bir eser yoktu..

Bazı cümleleri manidar bulan halk sanatkârları şiddetle alkışladı ve Darülbedayi, haberi olmadan bize yalnız bir iyilik etti: O da on seneden beri temaşa hayatımızın geçirdiği safhaları ve bugünkü terakkisini vazihan göstermek oldu.

24 Teşrinisani: 1337 Perşembe	Sayı:7	Müdüri ve sermuharri: Suphi Nuri
<p style="text-align: center;">Gazel</p> <p>Avni Divanından: Nokta-i tevhitsin devran senindir ya Ali Şir-i Yezdan'sın bugün meydan senindir ya Ali</p> <p>Veliya saff-ı beste-i tazimdir dergâhına Tahtgâh-ı aşkta divan senindir ya Ali</p>	YARIN	<p>On sekiz bin âlemi ram eyledi Mevla sana Sen Velayet-Şah'ısın ferman senindir ya Ali</p> <p>Âsitan-ı lütfuna geldim ümid-i rahmile Merhamet kıl el benim dâmân senindir ya Ali</p> <p>Bâb-ı ihsanında bu kadar arz-ı hâle ihtiyaç Avni-i bikes senin ihsan senindir ya Ali</p>

Musahabe**KAPLUMBAĞALAR GİBİ!**

İşaret etmek istediğim haleti ruhiyeyi şu vaka ile teşhir edebilirim: harbi umumi esnasında Darülfünun'da ders veren Alman müderrisleri memleketlerine döndükleri zaman bizim darülmesainin yerini değiştirmek lüzumu hâsıl olmuştu. Bıraktığım odada tirşe renginde güzel bir kumaşla kaplanmış beş altı parçadan ibaret yazıhane mobilyası bulunuyordu. Bunların arasında bir de Amerikan kari, alçak istirahat koltuğu vardı. Yeni odaya yalnız bana ait olan eşyayı naklettiriyordum. O esnada yanımda asistan vazifesiyle çalışan genç bir efendi vardı. Aramızda şöyle bir muhavere oldu:

-Eşyayı taşıtmayacak mıyız efendim?

-Hayır, bunlar burada kalacak.

-Fakat hiç olmazsa bu Amerikan koltuğu burada bırakmasak...

-Niçin?!

-Efendim çok güzel bir şey, öbür tarafta buna benzer bir şey yok. Herhalde alalım...

-İyi ama azizim. Bu koltuk, takımın parçası aynı renkte, aynı tarzda yapılmış. Bunu diğerlerinden ayırsak yazık olur. Hem de burası yine bir darülmesai olacak. Buraya diğer bir muallim gelecek. Bu koltuktan şimdiden sonra da o istifade etsin olmaz mı?..

Bu basit cevabım üzerine sesini çıkarmadı. Yalnız biraz şaşırır gibi oldu. Birkaç gün sonra beni tekrar gördüğü zaman samimiyet ve mahcubiyetle şu sözleri söyledi:

-Efendim size bir şey söyleyeceğim: geçen gün koltuk için verdiğiniz cevap doğrusu ya beni düşündürdü. Tarzı muhakemeniz itiraf ederim ki benim için yeni bir

şey... Koltuğu sürüklediğimizden dolayı bugün adeta içimde sevinç duyuyorum. Vukuatı böyle geniş bir çerçeve içinde görmek bizim için lüzumlu bir şey olacak...

Asistanın bu cevabı pek masumdur. Bu kadar açık ve temiz bir itiraf karşısında takdir ve hürmet duymamak elde değildir. Aynı zamanda bu tahsil görmüş genç ruhu niçin bu kadar hasis kalmış, bunu düşünmek vazifemizdir. Bunun gibi daha birçok sualler hatıra geliyor: niçin bu muharrir dünyada yalnız kendisini doğru düşünebilir farz ediyor? Niçin bu kadın bütün hayatı, cemiyeti kendi arzusunun, kendi şehvetinin uşağı farz ederek serbestlik davasında bulunuyor? Niçin bir nazır iki üç bir günahı, müdafaasız memuru azletmekte kendisini salâhiyettar buluyor? Niçin ve neden?! Bütün bunlar memlekette garip bir haleti ruhiyenin, bir anlayış ve düşünüş tarzının, hatta daha evvel bir nevi duyuşun eseri değildir? Bütün bu hallerin müşterek seciyesi hodbinlik değil midir? Bütün bu kimselerin ruhunda bir kaplumbağa yatmıyor mu?!

Öyle bir his ve hayat kaplumbağası ki bütün kâinatı, tabiat ve insanı kendi kabuğunun altından seyrediyor. İşine gelirse başını çıkarıyor, eğer zarar geleceğini sezerse yine o başı içeri çekiyor! Bütün mevcudatı ruhuyla, vicdanıyla değil, ağızıyla ve midesiyle seviyor!!

Acaba bu menfaatperesti ruhlardan kovmak için ne yapıyoruz? Bütün maarifimizin, tahsilimizin bu işteki hissesi, muvaffakiyeti nedir?

Kaplumbağa sevki tabisi yerine lazım olan insan şuurunu koyabiliyor muyuz? Maalesef hayır. Çünkü tahsilimiz hemen bir fikir ve eşya tahsilidir: hikmet, kimya, kozmografya, hesap, hendese... Şeklinde, daima bir fikir ve eşya tahsilidir. Bu harici ve maddi tahsil ferdi malumat, zekâ, istihsal gibi sarf ferdi ve indifai olan melekelerini -o da muvaffak olmak şartıyla- işletiyor. Bu sayede ferdi hayat kavgasına hazırlamak maksadına yarıyor. Fakat bu uzvi ve fikri faaliyetler haricindeki şuur âlemi: dini, bedii, ahlaki heyecanlarıyla felce mahkûm kalıyor. Hulasa bizde mektep kalbi yaşatmıyor sadece akli işletiyor. Bizim maarifimizle iyi tahsile muvaffak olan bir genç belki iyi bir müstahsil, iyi bir işçi olabilecek, menfaatini tanıyabilecek, rızkını kazanabilecek, fakat başkalarının istihsaline, başkalarının emeğine... kendi nefsi haricindeki milli, insanı hakikatlere ne derece inanacak ve tapacak?!

Garplı bir mütefekkirin tabiri vechile ilim ve talim fert için mütekarip ile el merkez bir kuvvettir. Bu sayede fert kendi üzerine katlanır. Hars ve terbiye ise mütebait 'an el-merkez bir kuvvettir. Bu sayede fert kendinden geçerek gayra, hakka

kavuşur. Eski tekkeye mürşitleri mütebait ‘an el-merkez olan telkinleriyle müritlerini «fenafillâh» sırrına mazhar ederlerdi. Bu günkü mektep muallimleri ise gençliği hep “fenafilmade” muvaffakiyetine eriştirir. Büyürler!.. Vahdeti, tasannudu, muhafazaya herkesten ziyade memur olanların bu işteki vazifesi gayet sarihtir, mekteplerde bilhassa bu mütebait ‘an el-merkez olan kuvveti tenmiye etmektir. Bu maksat için fikri, zekâyı tenmiye eden ilimler, talimler kadar hissi, vicdanı meşhur kılacak harslara, terbiyelere mevki vermek lazım geliyor. Mektepler yalnız maddiyat ve müsbetat itibariyle değil, bilhassa maneviyat ve vicdaniyet noktasından da ıslah edilmek lazım gelir. Bunun yegâne çaresi bütün maarif teşkilat ve ıslahatını her gün değişen memur ve memuriyet işi halinden çıkarıp felsefenin alemşümül esaslarına bağlamaktır. Siyaset endişesi yahut cehalet sabıkası ile yapılan her türlü ıslahat yapanlarla beraber gidiyor. Bütün bu indi ve keyfi icraattan kalan eser ancak ezilen ve üzülen bir hayattır!

Çamlıca 20 Teşrinisani 337

İsmail Hakkı

* * *

Solgun sahifeler: 3

TAZE EKMEK

Bir sonbahar sabahıydı. Bir gün evvelki bir tesir ile geceyi rahatsız ve yarı uykusuz geçirdim. Ruhumda bir hırçınlık, omuzlarımda sanki ağır bir yük taşıyormuşum gibi bir yorgunluk vardı. Asabımı serinletmek ihtiyacıyla sokağa çıktım. Uzun cadde تنها idi. Yalnız iki sıra evlerin kafesleri arkasından hayat eserleri topluyor, bazen şimendifer düdük sesi ve raylar üzerinde koşarken çıkardığı kuru gürültü havayı tırmalıyordu. Bilmem neden, o kadar hırçınlaşmışım ki her şeyden nefsim için bir hisseyi eza çıkarıyordum. Caddede yürürken işittiğim bir öksürük feci bir hastalık manzarası oluyor, bir çocuğun ağlaması bir perişanlık levhası canlandırıyor, bir kadın kahkahası bir istihza kadar acı geliyordu. Hayat muhitanın tezahüratı birer iğne gibi vücuduma batıyordu. Yorgun olmasam koşu koşu tarlalara kaçacaktım. Mamafih yanda dar bir sokak görerek saptım. Burası fakir evlerin ortasından geçen çamurlu, dar bir yoldu. Daha üç beş adım gitmeden iki yakalı kapılardan pejmürde, yarı çıplak, kirli ve gürültücü bir çocuk kafilesi çıktı, dar sokakta durgun sulara üşüşen böcekler nevinden bir kaynaşma peyda oldu. Çocukların biri koşarken bacağıma çarptı. Bir diğerine ben çarpmamak isterken

şemsiyemi düşürdüm. Bana çarpan çocuk ağlayarak uzaklaştı, benim şemsiyem düşünce gürlütülü bir kahkaha koptu. Artık bağırişiyorlar, birbirini itip kakıyorlar, kâh aşılın kâh sıkışın halkalar yaparak etrafımda tepiniyorlardı. Tahammülümün son noktasına gelmişim. Fazla gerilmiş bir tel gibi çatlayacağımı hissediyorum. Derken yolun nihayetindeki duvarın dibinde oturduğu yerden kalkmaya uğraşın ihtiyar bir dilenci gördüm. Bu bir insan değil, parça parça paçavralar altında, cansız ve dermansız bir perişanlık yığınıydı.

Derhal ruhumda bir aksülamel duydum. Karanlıkta yolunu şaşırın bir seyyaha uzaktan bir ışık nasıl tesir ederse bu ihtiyar dilenci de bende öyle bir tesir yapmıştı. Ben yaklaşınca kadar o yerinden kalkmış, çarpık değinine dayanarak yürümeye başlamıştı. Artık ben deminki hırçın, yorgun, gayri memnun insan değildim. Artık bağırıp çağırın çocuklar, yandaki evlerdir gelen sesler, yüzümü iğneleyip duran sonbahar rüzgârı beni tazip etmiyordu. Onun fena bir koku neşreden muhit teneffüsüne girdiğim zaman ben büsbütün değişmişim.

Şimdi yan yana yürüyor gibiyiz. Bir aralık ihtiyar dilenci durdu ve sağ koluyla değinine yaslanarak döndü, yüzüme baktı, perişan ve karanlık bir saç sakal bıyığını arkasında parlayan bir çift siyah gözü vardı. Bu gözlerde, bu kısa ve cesaretli bakışta nasıl bir mıknatıs kuvveti, maddeleri tahlil eden bir cereyan elektriği tesiri bir tenvir hassası vardı ki daha o başını çevirip tekrar yoluna koyulmadan evvel ben ikimiz arasındaki mesafeyi hayatın her köşesini, ikimize mukadder olan talihin bütün farklarını ve nüktelerini görmüşüm.

Kendimi fazla günahkâr çıkarmamak için vicdanımda mazeretler, teviller arıyordum. Bu adam şu evlerin merhametkâr kapılarından bir dilim ekmek, şu sokağın kuytuca bir tarafında bir köşeyi huzur ve rahat istiyor diyordum. Benim de ruhumda bir ihtiyaç var, ben de bu sokağın asudeliğinde sıkıntılarımı, kalbimin fırtınalarını, başımın uğultularını dinlendirmek ihtiyacı içindeyim. Belki ben ondan da talihsizim; ona bütün gece mesken olabilen sokakta, bak, ben yine bihuzurum. Evde bende muvazi birer mihnet yolundan gidiyoruz fakat o, yıllardan beri değişmeyen itiyatları üstüne mütevekkil bir felsefe kurarak paçavraların örttüğü vücuduna bir çarpık değinini, bir lokma bayat ekmeği ve bir sokağın çıplak mihman-nevazlığını kâfi görüyor. Ya ben?.. Ben onunki kadar olsun bir felsefeden de mahrumum...

İhtiyar, büyük caddeye saptı. Ben utanmış, korkmuş, sanki büyük bir kabahatle yüzleşmek istemiyormuş gibi arkadan geliyordu. Şimdi sokağın bütün

hareketleri, kafes arkalarının bütün gürültüleri, güya beni tazip için, susmuştu. Yalnız dilencinin değinininden çıkan ses ortalığa hâkimdi ve bu değininin her darbesi nankör, insafsız ve aç gözlü insanlığıma birer tokat gibi iniyordu.

Hayatın gaflet ve mihnetleri bir duman gibi etrafımızı sararak önümüzü görmemeye başladığımız zamanlar bize ölümün derslerini dinlemek ve akıbeti beşerin hiçliğini karşısında ibret almak için nazarlıklara gitmeyi tavsiye ederler. Bu, bizim hatamız veya tohumumuzla kararmış zannettiğimiz talihimizi asıl hakikatin simsiyah zeminine aks ettirerek varlığımızı doğru manasıyla ve hakiki şekliyle anlayabilmemize yardım eden bir imtihandır.

İhtiyar dilencinin bir bakışla tenvir ettiği sahayı mukayesede de ben yavaş yavaş benliğimi görmeye başlıyorum.

Yoldaşım gayri muntazam adımlarla, fakat durmayarak, yorulmayarak muttasıl yürüyordu. Çarşıya yaklaşıyorduk. İçimde bir serinlik, memnuniyetle karışık bir merhamet hissetmeye başladım her şeye karşı daha müsaadekâr bulunmak ihtiyacını duyuyordum. Vakıana bu ihtiyar dilenci de, ne de bunun temsil ettiği manayı ıstırapta bir fevkaladelik yoktu. Fakat bilmem neden bende bunlar bir ders tesiri yapmıştı. Çünkü ben şımarık ruhuma hiçte hak etmediği bir eğlence ararken kirli bir el kulağımdan tutarak beni büyük bir elem sahasına götürmüştü.

Bir aralık ihtiyar dilenci durdu, sendeler gibi oldu, zahmetle bir iki hamle yaparak duvara kadar gitti ve dayandı. Ben adımlarımı sıklaştırdım. Tam yanına geldiğim zaman bitişik fırından sıcak, taze bir ekmek kokusu duydum. İnsanda hayvanlığın hâkimiyetine şahit olan gayrı ihtiyarı bir tevafukla ben de durdum. Fakat bu tevafukun ihtiyar dilenci ile bir münasebeti yoktu. Bütün vücuduma yapılan bu taze, sıcak, munis ve mükerrem ekmek kokusu deminden beri içinde çırpındığım karışık, dikenli ve manasız sahadan kurtulup hakikatin hududuna yaklaştığımı ihtar ediyordu. Çok geçmeden kendimi toplayarak ihtiyara baktım: o, bir parça dokunulsa yere çöküverecek bir vaziyette duvara yaslanmış, başı arkada, gözleri kapalı, şüphe yok ki bir baygınlık içinde, sanki bütün varlığını kavrayan bir cazibeye yakalanmış gibi hareketsiz. Zengin insanlara taze ekmek yetiştiren bu fırın kenarında ömrünün son parçasını bırakıyor gibi büsbütün muzlim, büsbütün düşkün, aciz ve sefalete karşı çarpık değinininden başka dostu kalmamış, duruyordu. Bu da gayrı ihtiyarı bir tevakkuftu. Merhametsiz hayat bu taze ekmek kokusundan elmeriye yalnız tali'li insanları geçirir; ihtiyar dilenci fırının önünde çöreklenip kısmet bekleyen sokak köyünü kadar bir hakka bile malik değildir. Ben bile koşup ona bir ekmek getirmeyi,

ondan aldığım büyük dersin hakkını ödemeyi aklımdan geçirmedim çünkü ben artık hırçınlığımdan kurtulmuş, yorgunluğumu atmış, sıcak ve taze ekmek kokusuyla hayatın hayvani zevklerini duymuştum. İhtiyar dilenci bir büyücük su birikintisine uzatılmış tahta parçasına benzer: üstüne basarak geçeriz, ayağımız toprağa basınca dönüp ona bir nazarı şükran yollamaya lüzum göremeyiz. Belki ben daha evime dönmeden o, fırın dibinde açlıktan ölmüştür. Fakat ben şimdi onun ölümünü değil, taze ve sıcak bir ekmek kokusuyla açılan zevk ve yaşayış âlemini düşünüyorum. Hayat, cidden, bir cefa imiş!

İsmail Müştak

* * *

Saatler ve mevsimler

AY ŞİİRLERİ

Mehtabın doğuşu

Bu ay ki yükselmek istiyor bizden

Yavaşça ediyor dağlara veda,

Hülyalar avlamak için denizden

Seriyor sulara altından bir ağ...

* * *

Mehtabın yüzüşü

İpekli, lerzeşli, lacivert, bitap

Bu sular ne kadar güzel, ya rabbi!..

Suların içinde yüzen bu mehtap

Ruhumun içinde yüzüyor gibi!..

Edebiyat

EDEBİYAT YOLLARINDA

NAFİLE NASİHATLER

Nafile, bilirim, bu sözlerde bütün nasihatler gibi nafile!.. Duyduğu değil, kendi söylediği nasihatleri bile tutan tek bir adam yoktur.

* * *

Söz gümüşse sükût altındır demişler. Demek sözlerin altından daha kıymetli bir cevherden olmalı! Sözlerin kalbe daimi bir hutbe okuyan mübarek sükutu aşmayacak ve sükutun fevkinde olmayacaksa sus, nafile söyleme!...

* * *

Bilirim ki, insanın hayatta tecrübelerinden edinmeye müstait olduğu teknil istifadeleri ve sanatkârın hayat ve beşerden istihsal edebileceği bütün mayeyi irfanı iktisap etmiş oldukları bir çağ vardır. İyi ya fena, az veya çok mahsul artık yetişmiştir, şimdi bunları toplamak kalır.

* * *

Geveze bir hatibin kırk dereden su getirecek mantıktan vazgeç ve mütehassis bir kalpten feveran eden fevkalmentik sebeplerin hamlelerini dinle!...

* * *

Çırpınma, sus, ey kalp! Demek mümkün müdür?.. Bundan abes bir temenni nasıl olabilir?...

* * *

Yüksek bir adam için usul kendini mahrum etmeyi bilmek ve gözlerinin nurunu-hiç kamaşmayan sabit ziyalı yıldızlar gibi- gayesinden asla ayırmamaktır.

* * *

Ruhun sağlam kalması, ruhun serbest ve ser azat bulunması lazım, bunu temin eden hiçbir fazileti yıpratmamış olmak saadet ve «bakisi güzaf bi nihayet!..»

* * *

Zekâmızı muttasıl başkalarınıninkiyle bilmek ve törpülemek! İşte daha bundan ala bir şey bulunmamış!..

* * *

Samimi bir ruzname yazabilsek belki en kıymetli, en mühim eserini yazmış olurduk. Lakin korkarım ki başlasak bile devam edemezsek. Kendi kalbimizi çırpıplak görmekten utanır, ruhumuzun içine bakmaktan korkar, iğreniriz. Boşluğumuzu görmekten de başımız döner.

* * *

Bir hazan içinde gezen bir tavus kadar müşaşa, kirli, muhteşem ne vardır?.. Güzel, hiç şüphe yok ki son derece güzel!.. Fakat sakın içine bakma! O da solucanlar ve kurtlar yer, öyle geçinir ve küçücük başının akı güzellığının derecesini tartmamaya bile az gelir.

* * *

Kimsesiz, hatta kamersiz ve musikisiz, siyah geceler boşlukta nafîle öten bülbülleri, şairleri dinle!.

* * *

Sanat: kirli ruhlarımızı örtmek için muhteşem, mukaddes bir cebe!...
Kefenden evvel bu ihtişama sarılmalı!..

* * *

Şiir alelade bir lakırtı değildir ki sadeliği ve samimiyeti en büyük meziyetleri
addedebilesin!..

* * *

Sanat bir göz boyama değildir. Sanatta bir nevi sanilik vardır ki pek ala
sevilebilir; bunu gizlemeye çalışmakta abestir.

* * *

Bir eser sanat canlı olmakla hakiki olmalı, hakikati tamamıyla taklit etmeye
kalkışmamalı. Hakikati bir nüktede icmal ve hulasa etmeli, onun bütün basit ve
tahammülfersa tafsilatını söylemekle değil...

* * *

Sanatın gayesi kalpte şiddetli bir galeyan uyandırmaktır. Sudan bir sanat
olmaz ki bir nevi mesti bahş etmesi lazım gelir. Bir kitap bir kuvveyi tehyiciye
olmalıdır. Ve illa bir kitap ismine layık olmaz.

* * *

Sanatkâr eserin ilk önce kendi zevki, sonra mümtaz bir zümrenin tasvir ve
aşkı için ibda eder. Bundan sonra halk gelir, eseri beğenir veya beğenmez bu kendi
bileceği bir şeydir. Fakat ilk önceden halkın tasviri ve muhabbeti için çalışan
sanatkâr sanat için mahvolmuş demektir.

* * *

Maksadın sanatı mıdır yahut para mı? Bunu intihap etmeli. Yoksa «para
getirir sanat» bir vahimedir. Arkasından nafîle hiç koşmamalı!..

* * *

Edebi bir sahife bütün fikrimizle hürmet ettiğimiz bir dosta ve bütün
kalbimizle sevdiğimiz bir sevgiliye yazdığımız bir mektuptan başka bir şey olmalı
mıdır?

* * *

Lisanda mündemiç olan gizli mantık ve zekâyâ hürmet etmek ecdadın
mirasına istihkak kesp etmektir.

* * *

Talihini bilmemek ve şüpheler, tereddütler içinde yürümek, daima bir sinayı zevk ve lezzet umarak ona doğru yürümek... Gafil beşerin saadeti için bundan daha münasip bir usul keşf olunmamış.

* * *

Bu gün bahsolunan şeylere değil, haddi zatinde şayan dikkat olanlarıyla ehemmiyet atfetmelisin, her geçen şeye rabt zihin etmek ufukta mütemadiyen değişen seraplara gönül vermek değil de nedir?..

* * *

Hayatta hemen her şeyde muvaffakiyetin sırrı bu: hiçbir vechile hakikatin dönünde kalmamak! Kahpe hakikat hain ve derindir; umulmaz incelikleri olur!

* * *

Şöhrete isal eden iki yol vardır: biri reklamlarla şarlatanlığın yanı kurnazlığın şehir ahi, diğeri ciddiyetin yani hürmet şahsiyenin keçi yolu. Cesaret ve şiddet sayesinde efkârı umumiye bir gün işgal edebilir. Lakin bu, saman çöplerinin çıkardığı yüksek bir ateşe benzer ki çarçabuk söner. Efkar umumiye değişir, bir günlük yeni şöhretlerle uğraşır ve sesini büsbütün unuttur. Payidar olmak için kendin gibi mutaassıp olan küçük bir zümrenin müritlerini teshir etmelisin!..

* * *

Asıl şöhrete vasıl olmak için methedilerek, zem edilerek fakat her medh ve zemme karşı lakayt, yürüyecek, yürümekte uzun müddet devam edeceksin. Sana lazım olan şey hiçte elinde olmayan bir şeydir: temdidi hayat! Ve sinayı şöhretin zirvesine, çok kere olduğu gibi, bir yadigar mazi, bir harabeyi mazi gibi gelecek, kalacaksın. Çok yaşadığın için ölümlere karışmış fakat başın haleyı şan u şerefle ziyadar, son yaşadığın ve yeni öldüğün seneler meşhur olacaksın. Büyük şöhrete girenler hayatlarının bir kısmında ölmüş olanlar ve ölümlerin vazifesini görebilenlerdir.

* * *

SEMANIN GÜLÜ

İlahi! Semanın hani bülbülü?

Hep sükût içinde yanan bu şule

Dokunsak dağılır bir hazan güllü!

Beyhude açsın da solsun mu böyle?..

Abdülhak Şinasi

SEMANIN ADASI

Susulan, şaşılan öyle bir an ki
 Sanılır kâinat bütün hülya da,
 Bir geniş hülya da yüzüyor sanki...
 Gidilir bir yer mi bu altın ada?

Abdülhak Şinasi

* * *

İstanbul'un Fethi Evanında

BİZANSLILAR VE TÜRKLER

Bizanslılar devri ikballerinde epece asarı terakki ve medeniyet göstermiş iseler de ehli salip sıfatıyla gelen Frenkler tarafından Kostantiye'nin istila ve kıymettar asarın yağma edilmesi ve saltanatlarına nihayet verdirilerek onların tarafından tesis olunan hükümetin epece bir zaman imtidad eylemesi Bizans'ın ve Bizanslının tereddi ve sükûtuna sebebiyet verdiği gibi iade hükümetten sonra da Anadolu'da Osmanlı namı altında teşekkül eden Türklerin Anadolu ve Rum ilideki memleketlerini istila ederek Bizanslılık nüfuzunun yalnız şehre kasr edilmesi Bizanslılığı bütün bütün söndürmüştü. Esasen daha ikinci padişahı Osmanî Orhan Gazi zamanında hükümdarlık nüfuzu payitahtta bile sönmüştü: Osmanlılar istemedikleri imparatorları hal', arzu eylediklerini de iclas ettirirlerdi. Taht kavgaları da tereddi ve sükûtun avamil mühimmesinden oluyordu. İşte bu vaziyet karşısında şüphesiz medeniyet terakki edemez ve asarı medeniyet ve ümran da baki kalamazdı. İkbal zamanlarında yetişen yüksek zekâlar, idbar anında birer birer sönüyor, erbabı zekâ ve kabiliyetin fokdanı da Bizanslının ve Bizans'ın kıymetini düşürüyordu. Bizans, son zamanlarda öyle bir hale gelmişti ki Ayasofya'yı yapacak dehalar değil, ondan kıymet itibariyle pek dun olan şeyleri vücuda getirecek zekâlar bile yetişemiyordu. Türklere gelince; Osmanlılar gerçi yeni bir handan saltanat ve o ana kadar cihanca meçhul bir unvan ile ortaya atılıyorlar ve kabiliyet itibariyle etraflarında ki hükümetler seviyesinden dun bir halde bulunuyorlardı. Ancak cüzürü bir medeniyeti kadimeye merbut olmak ve etraftan iltihak eden erbabı zekâyâ kapılarını açmakta tereddüt eylememek itibariyle az zamanda askerlikçe olduğu gibi medeniyetçe de kabiliyet göstermeye başlamışlar ve az zamanda kabiliyetlerini asarla meydana koyar olmuşlardı. Sultan Mehmet Sani ecdadı makamına kaim olduğu zaman sönmüş bir Bizanslılık ile

canlanmış bir Türklük karşı karşıya ehiz mevki etmişlerdi. Bunu içlerinden bazıları tevile yeltenmekle beraber Avrupa uleması da inkâra bir türlü kadir olamıyorlar. Ortada fetih zamanına ait, üç eserle bunu pek güzel teyit mümkündür:

- 1- İstanbul'un muhasara ile zabtı gayrı kabil olmasa bile pek ziyade uzayacağını anlayan Fatih'in gemileri karadan Haliç'e sokması.
- 2- Haliç'te, iki sahili birbirine rabt eden cesim köprünün, esnayı muhasarada Türkler tarafından kurulması.
- 3- Karadan surları tehdit ve müdafileri tenkil maksadıyla bir gecede seygar kalenin vücuda getirilmesi.

Gemiler meselesi had zatında pek ehemmiyetli bir hadise olmakla beraber tefsile mahal yoktur. Köprü inşası keyfiyetine gelince, (Barbaro)nun ve (Doktor Murtman) ile diğer müverrihini ecnebiyenin taht tasdikinde olan bu köprü inşası keyfiyeti, Yunanilerinin teşvik ve terkibi ve mükafat mahsusası ile «İstanbul'un Muhasarası ve Zabtı» unvanlı eserinde (Güstav Şlomberje); «hakikatte köprü kurulmadı, zaten mahsurin bunu bu bombardıman ile tahrip ederdi. Yalnız köprü bir hücum umumi gününde durmak üzere hazırıldı» demek suretiyle hadiseyi küçültmek istemiş ise de böyle bir hazırlıkta bulunabilmek bile onun inkar etmek istediği liyakat ve kabiliyeti tasdik için kafidir. (Doktor Murtman)'ın beyanına göre (Humbarahane) ile (Defterdar) iskelesi beyinde kurulmuş olan bu köprü hakkındaki tafsilat şudur:

Pek büyük bir süratle vücuda geliyormuş olan bu köprüyü inşa etmek için, yekdiğerine sımsıkı rabt edilmiş olan binden ziyade gayet cesim foçiler, yahut daha doğrusu ağaçtan sandıklar istimal edildi. Bu yıl boyunca yan yana vazedilen iki foçi köprünün arzı teşkil ediyordu. Bu foçiler üzerine, bir çin çiviler ve halatlar ile rabt edilmiş girişler vazettiler ve bu girişler üzerine yan yana beş kişinin kolaylıkla geçmesine müsait mükemmel ve kullanışlı düşme tahtasından bir yol döşediler. Köprünün cesametinde ihtilaf vardır. En doğrusu Haliç'in bu noktada takriben genişliğinden ibaret olan iki bin kadem tuluunda olduğu muhtemeldir. Mösyö (piyares) der ki: bu köprü Sultan Mehmet tarafından yalnız kutani Haliç'in bir sahilinden diğer sahiline kolaylıkla geçirmek maksadıyla inşa edilmiş değildi. Filhakika (Franchise) e göre yanlarına merbut dubalara yerleştirilen bu mübarezeler sayesinde Haliç'in bu yolu boyunca mümtaz pek zayıf ve az yüksek olan surunu yakından dövmek kabil oluyordu. Ayrıca köprünün yanlarına kadırgalar çekilmiş ve

üzerlerine toplar vazedilmişti ki bunlarda bombardalar ile birlikte tesirini icra ediyorlardı. (1)

Seyyar kalenin keyfiyet inşasıyla mahsurun üzerinde hâsıl ettiği tesir müverrih tarafından şöyle tasvir olunuyor:

Mayısın on sekizinci günü sabahı o yanan mahsurun birden bire şahidi oldukları manzaradan dolayı mebhut ve mütehayyir oldular: Türkler Topkapı ile müdafaası «jan-zostiyani» ve maiyetindeki tevdi edilmiş olan sur kısmının karşısında inşa etmişlerdi. Bu seyyar kale yalnız bir gecede yapılmıştı ve irtifaı ileride bulunan surun irtifaını aşıyordu. Bizans müverrihi (Barbaro) bu «kalecik» için şu şayanı kayıt ve dikkat malumatı veriyor:

«İmdi bu kalecik öyle bir tarzda yapılmıştı ki, bunu izah etmeye kimse kadir olamazdı ve bana kalırsa, hiçbir putperest buna mümasil bir eser ve bu derece güzel bir bina asla vücuda getirmemiştir. Daha ileriye varır ve derim ki, eğer İstanbul'daki bütün Hristiyanlar bu işe koyulmuş olsaydılar bunu bir ayda dahi vücuda getirmemiş olurlardı. Fakat onlar yalnız tek bir gecede, hayır hayır hakikatte dört saatten az bir zamanda bunu yaptılar. Evet o derece süratle ki surun bu noktasında hiçbir şey sezmediler, yalnız sabahleyin iş olup bittikten sonra gördüler.» şehirler zapt eden bu «alet» in keyfiyet inşası hakkında aynı müverrih şu izahat ita eyliyor: «yek yerine merbut cesim kalaslardan teşekkül etmişti ve üzeri kalın ve iki kat deve derisi ile tamamen örtülmüştü. Bundan maksat kolaylıkla ateş almamasını temin etmektir. Müteaddit ağaç tekerlekler üzerine inşa edilmişti, bu sayede hareket edebiliyordu. Üst kata çıkmaya müsait basamaklar vardı. Muhaciminin ordu kâhinlerinden bu ahşap kaleye emniyeti taamme içinde gelebilmelerine müsait mestur bir yol da mevcut idi. Tekerlekler ve basamaklar ile bu yol, deve, manda ve öküz derilerinden mürekkep kalın bir tabaka ile muhafaza edilmiştiler ve nihayet hakikaten hayale sığmayan bu kaleye, her nevi cihaz, remi aletleri, kezalik bir yığın malzeme hendeği doldurmak için birçok toprak ve ağaçlarda yerleştirmişlerdi. Gerek dahilen ve gerek haricen üstündeki düzlüğe vazedilmiş müteharrik hücum merdivenlerini, halatlar ile yapılmış maharetli bir tertibat sayesinde surun üzerine kolaylıkla atmak kabil idi» (2)

İşte iki milletin o andaki kabiliyet ve ehliyeti....

Mehmet Zeki

(1) İstanbul'un muhasarası ve zaptı sahife: 178-179

(2) Keza sahife:202-203

Fen

MANYETİZMA - İSPRİTİZMA

Bundan evvelki makalemizde ispritzmanın kablel milattan başlayarak Rönesans devrine kadar geçirdiği safahattan bahsetmiştik.

Rönesans insanların ervah ile münasebeti imkânı katisini ne halk ve ne de ilmen itikadından silememiştir. Zikri mümkün yüzlerce misaller arsından bir iki tanesini nakil ile iktifa edeceğiz.

Kont (Dorazi) tarafından 1857 tarihinde ulum gayri mekşufe ismi altında neşr edilen kitapta (Nansy) şehri hazineyi uzakta da zira o zaman (Nansy) müddaiyi umumisi ve ifadeti yemin ile müebbet şahitler tarafından mamzi bir vesikadan 1596 tarihinde pederi tarafından katledilen (Dilon) namında bir şahsın naşının mihaniki bir sebeple harekete gelebilecek bir surette bir sene bir hayat zahiri ile mahfuz kaldığı ve bir gün naşın en vahitte evi gayri kabil tahammül bir tefessüh kokusuyla doldurarak inhilal ettiği ve bu halin naşın bir ruh tarafından işgal müddetince mahfuz ve ruhun ceseti atiyen terk eylemesi ile infisahına haml edildiği anlaşılmaktadır.

On yedinci asra ait velyevm (Vatikan) sarayı kütüphanesinde mevcut bir el yazısında papa on birinci (İnkosan) emri ile kardinal (Karpanya) tarafından yapılan tahkikat ile müspet bir vakada şayanı zikirdir.

Şövalye (Dominik ve Vaniza) namında kırk yaşında şayanı itimat ve hürmet bir asilzade 1683 senesi Nisanının on dokuzuncu gecesi birkaç defa rüyasında beyazlar giyinmiş gördüğü bir kadın sesi ile uyandırılır. Gözünü açtığında rüyada gördüğü kadının bulunduğunu anlar. Kadın o tarihten az evvel vefat eden (Markiz Apollo Astella) imiş. İstirahat ruhu için zevcenin iki yüz defa ayin yaptırmasını kendisinden rica ettiğini söyler. Şövalye bu sözleri başkasına tekrar ederse inanılmayacağından kati nazar dili telakki edileceğini beyan eder. Şövalyenin üzerindeki battaniyeyi eliyle tutar ve bu dokunduğum yeri zevceme gösteriniz size itimat eder diyerek kayıp olur. Kalıp kızıl bir demirle basılmış gibi duruyordu. Markiz'in kullandığı eldivenlerle tatbikinde aynı ebatta olduğu anlaşıldığı gibi Markiz'in küçüklüğünde uğradığı bir arıza dolayısıyla sakatlanmış küçük parmağının şekli de görünüyordu kalbi Markiz'i tanıyan birçok mademler, şövalyeler, papazlar ve kardinaller muayene etmiş ve o zaman bu hadise İsveç kraliçesiyle papanında seme' ittila'ına vasıl olmuştur.

Amerika'nın keşfini müteakip gidenler ırk-ı ahmerin isperitizma ile vasi mikyasta meşgul olduğunu görmüşlerdir. Meksikalılar on sekizinci asrın başlangıcına

kadar esrarı hafîye dini ismi altında bir dine mütessin olarak ervah ile münasebete fevkalade itikat ederlerdi. O derecedeki çocuk doğar doğmaz hafiyen herhangi bir hayvan ismine izafeten tevsim ettikten sonra imtiyazat medeniyeye sahip olabilmek için müstemlekeye hâkim olan dini resmiye tebaanda vaftiz ederlerdi.

1847 senesi kanuni evvelinde zevcesi ve üç kızıyla Newyork ‘a yakın Haydesvil köyünde tavattun eden (Foks) namında müstakimül hal ve etvar bir Amerikalı en büyük kızını evlendirdikten birkaç gün sonra bir gece yandığı odanın ittisalindeki odada duvar ve tavanların çıtırdamaya ve garip garip sesler çıkarmaya başladığını duyar. Gittiğinde eşyanın devrilmiş, yerini değiştirmiş olduğunu görür. Halbuki hiçbir yabancı bu odaya girememişti. İki kızı bilhassa geceleri vücutları üzerinde gayri mer’i ellerin dolaştığını hissederler. Artık tekerrür ede ede bu hadiselerle alışmışlardı.

Bir akşam kızların küçüğü parmaklarını çıtlattırken daima vücudunu okşayan gayri mer’i şahsın da aynı şeyi yapmasını bir ay latife söyler söylemez kendisi kaç defa parmaklarını çıtlatmış ise o kadar defa ses işitir. Elleriyle gürültü etmeksizin hareketler yaparken gürültüsüz hareketler adedince gürültü yapıldığını kemali hayretle işitir. Çocuğun feryadına yetişen valide istignah hal için gayri mer’i şahsı ona kadar saymaya davet eder. Daveti mukabele görür. Bu hadiseler aileyi eğlendirmeye ve azalarında teklifsizce musahabeler başlar. Her ne zaman insan olup olmadığı sorulursa cevap vermez. Ruh olup olmadığı sorulunca gayet vazih ve seri birkaç darbe ile cevap verirdi. Bu hadise komşulara defaat ile gösterilmiş cümlesi mukarreran şahit olmuş ve iş etrafa da aks ederek Amerika’da modern ispiratizm doğmuştur. Ervah ile elkabinin her harfine sırayla tevafuk edecek adet de darbelerle mükaleme bu hadise mahsulüdür.

(Foks)’un onda ne zaman tecrübe kızlardan birisi ve bilhassa en küçüğü hazır olduğu zamanlarda tekrar edildiyse ruhun cevapları daha sarih ve daha kati oluyordu. Bu hali ervahın şu veya bu şahsa karşı fazla veya eksik sempatisi bulunduğu ve yahut daha doğrusu bazı eşhasın ervah üzerinde bir kudret hususiyesi olduğu kanaatini tevlit etmiş ve bu sebeple ispiratizmada (medyum) denilen mütevasside ihtiyaç lüzumu kabul edilmiştir.

Bu suretle bir (medyum) bulunur bulunmaz meşahiri salife veya malum ve sevilmiş ölülerin ervahı davet edilmesi cemahir müttefikeda süratle intişar etmiş ve bilhassa (medyum) olarak (Foks)’un kızları her yere davet edilerek aboyunu da bu yüzden fevkalade müteneffi’ olmaya başlamışlardır. Köy papazı bu hareketin dine

muhâlif olduğu iddiasında şiddet gösterince (Foks) (Rocester)'e hicrete mecbur olmuş ve orada da yaptığı ispiratizma celseleriyle kadiyenin bütün sekeneti tehyic etmiştir. Yavaş yavaş papazlar, gazeteciler, hâkimler, alimler bu hadiseyle meşgul olmaya başlamışlar ve bu sınıfa mensup birçok zevatı aliye bu hadisatın mafevkaattabia şeklini hakikatine iman etmişlerdir.

(Rocester)'deki tecrübeleri takip edenlerden beri 1852 tarihinde ispiratizmayı mezhep şeklinde (İskoçya)'ya getirmiştir. Bunun etrafında toplananlar bu yeni tarikatı yavaş yavaş İngiltere, Almanya ve Rusya'da neşre başlamışlardır. Mamafih Rusya'da bilhassa Sibirya'nın büyük bir kısmında ve oradan İskandinavya memleketlerinde mongollardan kalma ve kadim edyani şarkiya mirası olarak ispiratizma malum idi. 1853 tarihinde Almanya ve İngiltere'den gelenler vasıtasıyla ispiratizma Fransa'ya ithal edilmiş ve oradan da İtalya'ya intikal etmiştir. O zamanlar İtalya prensliklerle idare edildiği için pek gizli başlamış ve ancak şibhi cezire nail hürriyet olduktan sonradır ki alenen taammüm etmiştir. Memleketimizde dahi ispiratizma pek çok taraftar bulmuş ve Avrupa'daki tahsilleri zamanında fart nehmanlarından olsa gerek Ahmet Vefik Paşa, Ahmet Rasim Paşa gibi aceleyi ricalımızdan bazıları bu mesleğin pek samimi saliklerinden bulunmuşlardır.

Amerika'da olduğu gibi Avrupa'da da ispritzma efkarı umumiyeyi muhayyir el ukul bir surette işgal ederken birçok âlimler bunun delilin veya tezvir mahsulü olduğunu iddia etmişler, birçokları dahi hiç olmazsa nazarı dikkate alınma değeri olduğunu ortaya koymuşlardır. Nasıl manyetizma birçok zamanlar nazarı istihkar ile görölmek yüzünden tatkiyat ciddiye esas olmaktan ve bugünkü müspet fenniyetini iktisap etmekten mahrum kalmışsa ispritzma da aynı ihmale maruz kalmış olmasına rağmen birçok mütehassıslar tekemmülüne çalışmaktan fariğ olmamışlardır.

Bidayette yalnız suallere darbelerle cevap almak suretiyle başlayan şekil yavaş yavaş yazı yazdırmak derecesine çıkmış sonraları (medyum) oldukça kısa veya uzun bir zamana münhasır olarak davet ettiği ruhu kendi şahsiyetinde temsil etmiştir.

Bazı (medyum)'lar vardır ki münasebettar olduğu ervahı da görür ve ervahı celselerde hazır bulunanlara da gösterirler ispiritizmanın son şekli mükemmelinde (medyum)'lar, ervahı kısmen veya tamamen göstermekle kalmaz hazır ve doğrudan doğruya ervah ile temas ettirir, tamamen vazih olarak ervahı söyletir, odada mevcut alet musikiyeyi çalıştırır. Hiçbir güne vesait ve alete müracaat etmeksizin en müdakkik ve mütetebbi' âlemleri de izahından gayri muktedir kılacağı müstehil ve

müstebit görünen bazı hadisat hükmüeyi hâsıl ettirirler ispiritizmanın bu şekline Reincarnation denir.

Doktor: R. F

* * *

ALMAN HARSINA DAİR

Süleyman Kanuni devrinde en yüksek noktasına çıkmış olan Türk harsı, sonra ileri Türk ruhuna arz olan meğşuşluk ve sahtelikten dolayı süratle sükûta başladı. Ve bugün Türkler de bir harstan bahsedemiyor. Ölü bir millet olmaya karar veren, tarihi hars ve medeniyetlerini tekrardan tesis ve temadi ettirmek azminde olan Türkler, bugün, bir taraftan öz mazilerini derinden derine tetkik, diğer taraftan garbın müterakki denen memleketlerinin hars ve medeniyetlerini Türk seciyesine layık bir ciddiyetle tetebbu'a mecburdurlar. Garptan örnek almak için değil, fakat sadece teyakkuz için yapılacak bu tetebbu'lar, gökleri zaten mazimizde mevcut bir muazzam harsın en müteazzi ve yapışık bir tarzda asırlaşmasına yardım edememekten ayrı bir itina ile ihata edilmelidir.

Biz burada, bir kere harstan ne anlaşıldığı kısaca izah edeceğiz, sonra da Alman harsı hakkında düşüncelerimizi arz edeceğiz. Hars denince, insanların (iyi) ye, (güzel)'e ve birde (doğru)'ya karşı en derin benliklerinde duydukları şeylerin heyet mecmuası anlaşılır. O şeyleri sanat ve felsefe ile iki surette ifade edebiliyoruz. Şu halde hars demek sanat ve felsefe demekle beraberdir.

Alman harsına karşı vaziyet almadan bir hakikati tespit edelim: Alman harsını en meşhur dehalarını, milletin harici ve dahili yüz türlü aile ile meşgul olduğu ümitsiz ve tehlikelerle mali bir devrede yetiştirmiştir. On sekizinci asrın ortasında patlayan yedi sene muharebesiyle müttehit bir âleme karşı mücadeleye girişen Almanlık, kendi içinde de dağınık bir haldeydi. Prusya, Saksonya'ya karşı harpla meşgulken, Almanlığın diğer kısımları da birbiriyle düşmancasına boğuşuyorlardı. İşte Fransız ihtilalına, hatta geçen asrın ilk senelerine kadar hezimetten hezimete yuvarlanan ve umumi bir hercümercten başka manzara göstermeyen Alman dünyası, sonraki inkişaf harikuladesini bu karanlık ve ıstırap devirlerinde yetişen büyük filozoflarla büyük sanatkârlığın vücuduna medyundur. (Laypinç) ve (Voolf) ile başlayan bir felsefe (Kant) ta en yüksek noktasını ihraz ediyor ve akıl dünyasının bu müstesna hükümdarından sonra, her millet için sermayeyi gurur olacak bir sürü filozof birbirini veli ediyor. Alman birliğinin teessüsüne en çok sebep olan cesur

(Fichte) den ta (Nietzsche) ler ve (Voond)'lara kadar uzanan bu filozoflar silsilesi ile beraber müvazaten öyle bir sanatkar ordusu da yetişiyor ki, bazıları hatta mesela şiir ve musiki de insan için erişilebilmiş en göz kamaştırıcı zirvelerde güneşler gibi parlıyorlar.

(Bach)'la kımıldanan bir devir musiki (Handel), (Guluk), (Hayden) ve (Mozar)'la tekâmül ede ede nihayet musiki diyarının yekta ilahi (Beethoven) e kadar yükseliyor ve sonra (Vooner), (Schumann), (Mendelsshon) ve (Wagner)'e kadar temadi ediyor. Şiirde sadece iki isim zikriyle iktifa için diyebiliriz ki (Goethe) ve (Schiller) in Alman harsının tekavununde ki tesirleri fevkalade mühim olmuştur.

İşte o harstan bahsedildiği zaman, yarım asırdan fazla sürmeyen ve (Kant), (Beethoven) ve (Goethe) de istiktap eden bir dehalar devri hatıra gelir ki, bugün bile ciddi bir tetkike tabi kılınsa muasırı olduğumuz Almanlıkta o devrin tesiri bariz surette gözükür. Ez cümle (Kant) ın tesis ettiği ve (vazife) hissi üzerine istinat eden ahlak sistemi hala bu günkü Almanlıkta ve Alman terbiyesinde kısaca muhafaza edilmektedir. Klasik terbiyenin mihver aslisini teşkil eder. (Yapabilirsin o halde yapmalısın!) düsturunu baştan aşağıya değiştirip (Yapmalısın o halde yapabilirsin!) şekline koyan (Kant) vazife duygusunun Alman seciyesinde yerleşmesine az yardım etmemiştir. Bir milletin harsında böyle bir yerde devir durdurmayan, fakat daima ileri hamlelerine sevk eden bir ahlaki inkılâba sebep olmak, o milletin istikbal yolunu bambaşka bir istikamete sevk etmek demek değil midir? Bu itibarlardır ki, (Kant) a Alman harsının tekevvünü tarihinde, eğer bazı şeraitle dehaların cemiyetler üzerinde bir tesiri kabul edilirse, büyük bir ehemmiyet atfetmekteyiz.

Bundan yüz sene evvel yabancı çizmeler altında köle hayatı yaşayan Almanlığın siyaseten ve iktisaden derin bir izmihlal içinde payan olmuş ve hazız mezelletin hangi korkunç bataklığında sürünmüş olduğunu bilenler, yine o devirlerde (Fichte) nin Berlin Darülfünun'da (Alman Milletine!) unvanlı meşhur nutuklarının görübilindisiyle bir başka kımıldanışla kımıldanan Alman milletinin mütahhir inkişafının kıymetini başka türlü ölçerler.

Tarihi âlemin o zamandan beri geçen devrinde; böyle en ümitsiz ve en bitkin görünen bir anda erkekçesine denilen: ikinci millet varsa o da bu günkü Türklerdir.

Şu yazılarla meydana koymak istediğimiz hakikat şudur ki, Alman milletinde hars, eski Yunan harsının tamamen zıddı olarak, siyaseten ve iktisaden bir devir fakr u nükbetten sonra gelmiştir. Zaten bir memlekette sanat ve felsefe iki türlü en yüksek noktasına çıkar. Ya ev memleketin siyaseten ve iktisaden pek müttekâmil, lakin ruhen

ve ahlaken pek inmiş bulunduğu bir zamanda eski Yunanlılar da olduğu gibi ki, Eflatun- Aristo devir felsefisi ve periklas devir sanatkarı anası Yunan tarihinin sükûtu zamanına müsadiftir. Yahut ta devlet ile iktisat en derbtir ve en şayan merhamet bir halde iken, lakin ahlaklı ve ruhen kasvetli seciyelerden daha mevcutken.. İşte onların harika ile karışık müdahaleleri ve durgun ruhları karıştırıp kımıldatmalarıyla önceden bir sanat ve felsefe devri gelir, sonra bunlarda istinat eden bir büyük millet meydana çıkar. Almanlarda olduğu gibi.

Acaba biz Türkler nasıl bir tekâmüle mazhar olacağız. Bana öyle geliyor ki, şu son on seneden beri geçirdiğimiz buhran, ne geçen ne de daha evvelki asırlarda geçirdiğimiz buhranların hiç birine mikyas olamaz. Bu kadar dar bir zamanda bu derece şiddetli ve devamlı heyecan, şüphesizdir ki Türk milleti hiç bir vakit yaşamamıştır. Bu heyecan, ateşini felsefi, ahlaki sanat kıymetlerimizin bir takım siyasî darbelerin tesiri altında değişmesinden almıştır. Binaenaleyh harsı mahiyettedir. Onun için o kanaatte bulunuyorum ki, bu günkü siyasî hamlemiz ne netayıç tevlit ederse etsin, Türkler için ve Türklük için müteessvir en son ve en ideal hal tekamül ancak felsefi ve sanatkarına benliğimiz, yani harsımız tebellür ettikten sonra teessüs edebilecektir.

İşte bu itibarlardır ki, geçmiş veya yaşayan müterakki milletlerin hars tarihlerini tetkik ederken, biz Türklerin Alman harsına bir başka gözle bakmamızın ayrıca faydalı olacağı zannında bulunuyorum.

Doktor Nizamettin Âli

* * *

Hukuki Mahfeli

CÜRÜM NEDİR?- CEZAYI KİM VERİR?- CÜRÜMÜN AKSAMI VE AHVALI

Cismani veya nakdi bir ceza tehdidi ile kanun tarafından men' olunan her fiil ve hareket bir «Cürm» dür. Vakıan ahlak noktayı nazarından da memnu' birçok fiiller varsa da, bunların hepsi, maddi bir cezaya maruz olmadığından, biz, burada yalnız ceza kanunumuzun bahsettiği cürümler hakkında söz söyleyeceğiz. Evvela bilmeliyiz ki ceza vermek hakkı doğrudan doğruya devlete aittir; yani hiç kimse, kendi aleyhine başkası tarafından irtikap olunan memnu' bir fiilin cezasını veremez. Bunu yapmak, yine kanuna göre, bir cürümdür.

Kanunumuz, memnu' fiilleri, cinayet, cünhe ve kabahat olmak üzere üç kısma ayırmış ve her kısım cürümlere ait cezaları göstermiştir.

Cinayet.-Mücazâtı terhibiyeyi icap eden yani en ağır ve korkunç cezalar ile cezalandırılan cürümlerdir. Bu cezalar, idam, müebbeten veya mevkîten küreğe konmak ve kalebent olmak, müebbeten nefy edilmek veya rütbe ve memuriyetten mahrum olmak ve hukuki medeniyeden iskat edilmek maddelerinden ibarettir.

Cünhe.-Mücazâtı tedibiyeyi icap eden yani uslandırmak için kabul edilmiş olan cezalara tabi' olan memnu' fiillerdir. Bu cezalar, bir haftadan ziyade hapis ve müekaten nefy ve memuriyetten tard ve cezayı nakdi maddeleridir.

Kabahat.-Mücazâtı takdiriyyeyi icap eden yani hafif cezalara tabi olan cürümlerdir. Bu cezalar, yirmi dört saatten bir haftaya kadar hapis ve nihayet yüz kuruşa kadar cezayı nakdi maddeleridir. Cezaların tafsilatına girişmeyelim. Yalnız şurasını bilelim ki; idam: asılmak veya kurşuna dizilmektir. Bunun mahsus merasimi vardır.

Müebbeten kürek cezası: devletçe tayin olunacak yerlerde, caninin ayaklarında demir olduğu halde, ölüncüye kadar ve mukît kürek cezası ise, aynı halde üç seneden on beş seneye kadar zor hizmetlerde kullanılmaktadır.

Müebbet veya müvekkat kale bentlik: devletçe tayin olunan kalelerin birinde, mücrimin hayatı müddetçe veya üç seneden on beş seneye kadar hapsedilmektedir.

Nefiy: Devletçe tayin olunan bir mahalde mücrimin gönderilip ikamet ettirilmesidir.

Rütbe ve memuriyetten mahrumiyet: Devletçe gerek doğrudan doğruya ve gerek mültezimlik tarikiyle büyük ve küçük hizmette bulunmak ve rütbe ve maaşa nail olmaktan ve nişan takmaktan mahrum olmaktır. Mücrim, rütbe ve memuriyet sahibi ise, evvel emirde rütbe ve memuriyet ve maaşı üzerinden kaldırılır.

Hukuki medeniyeden iskat: Rütbe ve memuriyet ve maaştan mahrum olmak, bütün belediye hukukundan yani memleketçe ve milletçe ve esnafça bir memuriyette bulunmaktan mahrum edilmek, mektep hocalığında ve tahkikatta kullanılmamak, şahadeti tutulmamak ve adi malumat gibi dinlenmek, bir davada vekâlet edememek, vasi olmamak ve silah taşımaya mezun olmamaktır.

İdam cezasına tabi olan başlıca cürümler şunlardır:

- 1- Devletin düşmanlarıyla beraber aleyhine silah tutmak.
- 2- Düvel-i ecnebiyyeyi devlet aleyhine düşmanlığa teşvik, düşmanlık ve muharebe etmek sebep ve yolunu onlara istihsal için o devletler veya memurlarıyla muhabereye ve fesada kalkışmak.

- 3- Devletin düşmanlarının memlekete girmelerini kolaylaştırmak veya bir şehir ve kale ve istihkâmı ve fabrika ve levazımı harbiyeyi ve harbi sefinesi ve zabıt ve askeri düşmana teslim etmek veya teslimine sebep olmak.
- 4- Devletin esrarını düşman bir devlet memurlarına faş etmek.
- 5- Memleket ahalisini yekdiğeri aleyhinde silahlandırarak mükateleye teşvik ve yahut bazı mahallelerde gasp ve tahrip ve katl fiillerini irtikâp etmek.
- 6- Bu şehrin veya bir kale ve fırkayı askeriye'nin kumandasını hod bihod almak veya terk etmek.
- 7- Devletin binalarını, her nevi mühimmat ve ambar ve mahzenlerini hıyanet suretiyle yakmak ve yıkmak.
- 8- Eşkîyalık yolunda sabıkalı olmak, eşhasa işkence ve gaddarane surette eziyet etmek, yol kesmek suretiyle adam öldürmek.
- 9- Teammüden yani katl fiilini ikadan evvel zihninde tasavvur ve tasmin suretiyle adam öldürmek.
- 10- Ana ve baba ve büyük baba ve büyük anasını teammüt olmaksızın kasten yani kızmak, galeyana gelmek neticesi olarak öldürmek.

Teammüd olmaksızın yani kasten bir adamı öldürmek, her ne kadar on beş sene müddetle kürek cezasını müstelzim ise de bu fiil, meclis milli azasından veya devlet memurlarından biri aleyhinde vazifesini ifa ederken veya o vazifeden dolayı ve yahut işkence ve eziyet vermek ve yahut birden ziyade kimseler aleyhinde irtikap edilmişse, faili müebbeten küreğe konulur.

Rüşvet.-Hâkimlerin ve alelîtlak resmi bir vazife der ahitte etmiş umum memurların ve hüküm ve ehli hibre gibi bir vazife der ahitte edenlerin ve dava vekillerinin kanunen yapmaya mecbur oldukları şeyi yapmamak ve yapmaya mecbur buldukları şeyi yapmak için aldıkları para veya doğrudan doğruya ve yahut dolayısıyla temin ettikleri menfaatler rüşvettir. (madde 67)

Rüşvet alan ve verenler müvekkit kale bentlik cezasına duçar olurlar (madde 68 ve 69) fakat almadan veya aldıktan veya vermeden veya verdikten sonra hükümete haber vermek, cezayı iskat eder.

Kalpazanlık.-On seneden eksik olmamak üzere kürek cezasına tabi'dir. (madde 143) kalp sevirciliği de müvekkit kürek cezasını müstelzendir. (madde 144)

Sahtekârlık.-Bu fiilin cezası on seneden aşağı olmamak üzere müvekkit kürektir.

Kundakçılık.-İçinde adam bulunsun veya bulunmasın şehir ve kasaba derunünde bulunan her türlü bina ve gemiyi, zihninde tasavvur ve tasmin ederek yakan kimse müebbeten küreğe konulur ve şayet bu yangın neticesinde adam yanmış ise idam edilir. (madde 163)

Yalan şahitliği ve yalan yere yemin etmek.-Yalancı şahitler yani malumatını külliye veya kısmen saklayanlar ve yahut şahadet ederken yalanı irtikâp edenler üç eden üç seneye kadar hapis ile cezalandırılırlar. Eğer bu fiil, bir cinayetin tahkik ve muhakemesinde vuku bulmuş ise, cezası üç seneden on seneye kadar küreklik. Şahadet, yemin verilmeksizin vaki oluşma, ceza nisfina kadar tenzil edilir. (madde 207). Yalan yere yemin edenler, altı aydan üç seneye kadar hapis ve beş liradan elli liraya kadar cezayı nakdiye mahkûm olurlar.

İftira.-Bu fiilin cezaları muhtelifdir: bir kimse masum olduğunu bildiği bir kimseye garaz üzerine bir cürüm isnat ederse, fiilin derecesine göre bir haftadan üç seneye kadar hapis olunur. Hatta safahatına göre, bu fiil müvekket kürek cezasıyla cezalandırılır. (Madde 213 ve 214)

Zem ve kadh.-Zem, bir kimse, diğerine bir cürüm mahsus tayiniyle ve yahut cürüm teşkil etmeyecek bir maddeyi mahsusa beyanıyla halkın hakaret ve husumetine maruz kılacak veya namus ve itibarını kırarak isnatta bulunmaktır. Bu cürümün cezası, iki aydan bir seneye kadar habistir. Kadh, maddeyi mahsusa isnat etmeksizin her ne suretle olursa olsun bir kimsenin namus veya şöhret veya haysiyetine taarruz etmektir. Cezası, on beş günden altı aya kadar hapis veya buna mukabil beş liradan elli liraya kadar cezayı nakdidir (madde 214) kanun cezamızın bu maddesinde zarar manevi talebi ve davadan feragat hakkı tecviz ediliyor.

Hakaret ve adi italeyi lisan cürümlerinin cezası yirmi dört saatten bir aya kadar hapis veya beş liraya kadar cezayı nakdidir.

Hırsızlık.-Geceleyin veya daha başka şartlar tahtında olursa, cezası müebbeten veya müvekketen küreklik. Adi hırsızlık cenahıdır. (madde 217-230) Emniyeti suistimal ve dolandırıcılık ta cenahıdır.

Giridi Ahmet Saki

* * *

Kadın

MODAYA DAİR

Gelin Elbisesi: bundan birkaç hafta evvel mevzu' bahsettiğim bu mühim meseleyi karilerime biraz daha mufassal olarak anlatmak isterim. Gelin elbisesi

meselesi ciddi pek önemlidir. Pek kapalı olmaklığımız lazımken biz Türkler şu son zamanlarda gelin elbisesi namıyla ne ucubeler giydik. Onun için bunu karilerimin lazımken ehemmiyetle okuyamadıklarını ümit etmekteyim. Gelin elbisesi iki şekilde olabilir. Uzun veya kısa. Bu iki şekil Avrupa'da pek çok kullanılmaktadır. Ufak tefek bir kız için en münasip gelin elbisesi kısa olanıdır. Bilakis güzel endamlı, uzun boylu gelinler ise gayet uzun etekli bir gelin elbisesi giymelidir. Kısa gelin elbiseleri bedenleri çok dar ve etekleri çemberli, çok geniş on sekizinci asır elbiselerinden, uzunları ise kuruni vusta devrine aittir ve uzun elbiselerden mülhemdir. Bu iki modayı da karilerimize arz ediyoruz. Gelin elbisesi için esas şart şunlardır: (mümkün mertebe sade ve mümkün mertebe az (dekolte) olmak:) çok ziynetli yani fevkalade nazarı dikkati celb edecek derecede süslü ve pek çok dekolte gelin elbisesi hem gülünç hem münasebetsiz olur. Pek az açık (Alavirej- genç kız karı) yuvarlak veya dört köşe dekolteler gelin elbiselerinde kullanılıyor. Mamafih yüksek yakada modaya hiç mugayir değildir. Yaka yüksek yapılacak olursa boyunda potlar yapacak surette yüksek yapılmalıdır. Gelin elbisesi ister uzun ister kısa kollu yapılabilir. Uzun kollar gerek dar gerekse bol ve kısa kollu ise yalnız dar olarak kullanılıyor. Gelinin elinde limon çiçeği birine bir beyaz gül buketi yahut birkaç zambaktan mürekkep bir demet bulunması pek modadır. Gelin elbiselerini limon çiçekleriyle tezyin etmek adettir. Elbiseye doğrudan doğruya bu çiçeklerden dikileceği yerde münasip yerlere limon çiçeği kırlendleri işlenecek olursa hem hafif hem de genç işi oluyor. Bir de gelin elbisesi için şurası düşünülecek mesele: bu elbise düğün gününden sonra nerede kullanılacak? Onun için paralarını israf edebilecek kadar zengin olmayan aileler için gelin elbisesi bilahare yeni bir şekle sokularak lüzumu yerlerde giyilebilecek bir biçimde ve böyle bir kumaştan yapılmalıdır. Bu hususta (Beyaz kırep marokan ve beyaz kırepjorjet) şayan tavsiyedir hatta pek muvafiktir de çünkü alelumum gece elbiseleri ve ipekli elbiseler bu kumaşlardan yapılıyor.

Duvak: En moda duvaklar (Alanson) tülünden yapılıyor ve umumiyetle bu tüle başka hiç bir şeyi karıştırılmıyor. Evlerinde gayet ağır eski dantelâları bulunanlar tabi'i duvağa ilave edebilirler. Bu dantelâlardan aynı zamanda elbisede de bulunursa pek güzel olur. Duvak pek uzun ve pek bol olmalıdır. O suretle elbise tamamen tülün yumuşaklığı ve şeffaflığı içinde kaybolsun kuyruksuz elbiselerin kuyruğunu duvak teşkil ediyor. Mamafih resimde görüleceği vecih üzere kısa bir duvakta ipek şık durabilir.

Duvak başa iki suretle konabilir: birisi Frenklerinde (Alaturka) dediği ve Fransa'da da pek büyük muvaffakiyet kazanan şekildir. Duvak başı ve alını tamamen örtecek ve açık olarak yalnız gelinin yüzü kalacaktır. Bu şekil umumiyetle her yüze gidiyor. Diğer şekil ki buna (Alajizmonda) diyorlar. Bunda yüz tamamen ve baş kısmen açıktır yalnız her iki kâkülün üzerine birer zambak konuyor. Duvağın iyi durmasını ve düşmemesini temin için gelinin başı gayet iyi yapılmalıdır. Yukarıda bahsettiğim başların her ikisi de modadır. Geline hangisi yakışırsa başını öyle yapmalıdır. Duvağı öne ve arkaya dümdüz ve yanlar da toplanacak surette koymalıdır.

Kumaşlar: Gelin elbisesi için kullanılan kumaşlar (beyaz parlak saten, beyaz saten broşa, sırma işlemeli saten, beyaz kırep marokan, kırep jorjet, beyaz kadife). Düz beyaz kadife veya beyaz satenle karışık kadife gelin elbisesi pek ağır fakat fevkalade şık olur.

Garnitürler: Dantele ve pek az miktar da olmak üzere ipek işleme.

* * *

Sonbahar ve kış şekilleri: Sonbahar ve kış şekillerinde esas noktalar şunlardır:

- 1- Uzun etek.
- 2- Bel aşağıdan konacak.
- 3- Kollar uzun ve pek geniş.
- 4- Omuzlara (doğru) dekolte.

Garnitürler: Dantele, işleme, siyah boncuk işleme, siyah boncuk kemerler, kurdeleler, muşamba kurdeleler, muşamba kurdele (cire), tüy, çiçek, meyve, kürek.

Kemerler: Maden kemerler pek modadır. Bunlardan bir kısımları ince örgülerden yapılmıştır ki tıpkı bir zincir demetine benziyor. Diğer bir kısımları ise geniş demir parçalarından müteşekkildir. Bunlarda kuruni vusta devirleri zırhlarını aktırıyor. Zaten bu sene her şeyde ya biraz kuruni vusta yahut da İspanyol şekillerini göreceğiz.

Gelecek makalemde şemsiyelerden ve kumaş intihabından de bahsedeceğim. Bundan evvelki makalelerimde bahsettiğim şeyler tamamen tahakkuk etmiştir. Bu müzeyinat ve garnitürler mağaza vitrinlerinden taşıyor.

Seniye Servet

* * *

BİR NAZİRE

Vaslından elezdir şeb yılday firakın;
 Çıldırttı yine şairi hülyayı firakın;
 Hasret ile aktıkça gözümünden iri yaşlar
 Dostumda kalem olmadadır nay firakın;
 İtsem ne zaman kıbleyi uşşaka teveccühe
 Sabahım oluyor dilde temanyı firakın;
 Eyler beni dem beste ve hayretinde vaslın
 Musay gelimi gibi sinayı firakın;
 Dil-teşnesiyim dert ve belanın ezeli ben
 Üftadesiyim haleti garay firakın;
 Yazdım elem aşk ile divan mukaddes
 Ben şarihiyim hon ile manayı firakın!...

Hüseyin Rifat

* * *

Spor

YÜZÜCÜLÜK

Teşrinisani içinde yüzücülüğünden bahsetmek bir parça garip ve soğuk olsa gerek. Lakin spor kulüpleri, her mevsime göre icra edilen spor yarışlarının her memlekete nazaran neticesini tespit etmek ve sporcularını gelecek seneye bu neticenin verdiği şekle göre hazırlamak isterler.

Matmazel Eliza Dolber «Alman» 1921 senesinde Almanya'da yüzücülük müsabakalarında intizamıyla kesbi şöhret etmiştir.

Avrupa'da, bilhassa Amerika'da spor, harbi umumiden sonra bu sene daha faal oldu. Eski şampiyona «Rekor» lar bizi hayretlere düşürürken bu sene neticeleri bize maziye unutturdu. Sırıkla atlama, uzun atlama, yüz metre, dört yüz metre koşular, alelumum 1920 «Anors» olimpiyat rekorlarını kırdı.

Yüzücülük de aynı faaliyetle devam etmektedir. Evvelce ileri sahifelerinde malumat verdiğimiz vechile bu sene Manş Denizi'ni geçmek üzere birkaç teşebbüs vaki oldu. Hatta bu sporcular meyanında kadınlarda vardı. Hiç birisi muvaffak olamadılar. İçlerinden birisi muvaffak olmak için var kuvveti bazuya verdi muhalefet hava mani oldu. Bin dokuz yüz yirmi dört senesi olimpiyat yarışlarına milletler şimdiden hazırlanıyorlar. Harbi umuminin milletlere terk ettiği elim, elim olduğu kadar açınacak sefalet, milletleri faaliyet ve rekabet sahasında mefluç edemedi.

Gençler, istikbale büyük bir iman faaliyetle atılmış bulunuyorlar. Fransa'nın idman mükellefiyeti, federasyonları, sporculuk sahasında diğer milletlerle daimi bir surette musarraları gösteriyor ki sporculuk artık umumi bir ihtiyaç haline girmiştir.

Bu senenin yüzücülük netayiçi Almanların bir kadın ve bir de erkek olmak üzere iki dünya şampiyonu vücuda getirdiklerini milletlere bildirdi. «Rademafkir» iki yüz ve dört yüz metre yüzmede dünya «rekor»unu kırdı.

Fransızlar, gazetelerinde Almanların yüzücülük sahasında göstermiş oldukları bu muvaffakiyetleri kendi yüzücüleriyle mukayese etmekle beraber Fransa'da icra olunacak bin dokuz yirmi dört olimpiyat oyunları için Almanların pek büyük faaliyetle çalıştıklarını ve Almanların bazı sporlarda muvaffak olacaklarını şimdiden nazarı dikkate alıyorlar.

Bizim sporcularımız yüzücülüğe o kadar ehemmiyet vermiyorlar, bu gibi yarışlarda pek nadir olarak icra olunuyor ancak Çengelköy kulübünden ve Beşiktaş kulübünden birkaç yüz genç sporcu kesbi iştihar etmiş bulunuyor. Bunlarda rağbetsizlik ve rekabetsizlik yüzünden ceht ve gayret etmiyorlar. Bizde de senede bir kaç yüzücülük müsabakası tertip edilse, tabiidir ki çalışacakların adedi çoğalır.

En ziyade nazarı dikkate çarpan son senelerde kadınların pehlevani sporlarda erkekler kadar muvaffakiyet göstermeleridir. Gençte matmazel «Lanis» in 11 4/9 da yüzyerdeyi koşmuş olduğunu yazmıştık, kadınlık âlemi için bu pek büyük bir muvaffakiyettir. Bu muvaffakiyetler erkekleri düşündürse iki yüz, dört yüz metre yüzüşte dünya şampiyonu kulaç yüzüşte Almanya şampiyonu gerek. Şayet kadın sporculardan biri doğrudan doğruya sporun bir kısmında dünya «Rekor» unu kırarsa bilmem erkekler ne yapacak. Her gün erkekler kadar hayatta hak talep eden kadınlara hiç bir diyeceğimiz kalmaz zannederim.

Alman kadınları yüzücülüğünde diğer memleket kadınlarının farkında bulunuyorlar. Yüzücülük kadınlar için Avrupa ve Amerika'da moda hükmüne girdi. Bizde de bu sene Kadıköy ve adalarda kadınların hemen her gün her seneden fazla miktarda denize rağbet gösterdikleri görüldü. Hatta erkeklerle her gün sahil boyunda müsabaka edenler vardı. Bu ufacıktan ve şakacıktan başlayan müsabakalar git gide büyümüş bulunacak. Ve belki önümüzdeki yaz muntazam bir teşkilatla yarışlar tertip edilir.

M. Sami

* * *

Sporda Maharet

Sporun bir mücadele olduğunu pek çok defalar tekrar ettik. Her mücadele de gibi bunda da muvaffak olmak için yegâne şart şuurlu olmaktır. Spordan mücadeleyi, yani rekabeti kaldırırsak, spor yapmaktan mütevellit zevki yarı yarıya kayıp etmiş oluruz; sarfi sıhhi bir harekette bulunmak için biraz kürek çeken adam, yalnız o faaliyetin sıhhati üzerinde yapacağı tesirden istifade eder ve yalnız o suretle zevki yabolur. Fakat herhangi bir hedefe muayyen bir zaman zarfında vasıl olmak icap edince derhal ışık rengi değişir. Bu maksatla küreğe oturmuş bir adam behme hal, kendi kuvvetini, idmanını, kalbinin, ciğerlerinin mukavemetini nazar dikkate almaya ve muvaselet anına kadar mevcudiyeti hüsnü idareye mecburdur. Başka türlü yaparsa hedefe vaktinde vasıl olmak mümkün olmadığı gibi, yarı yolda bütün varını tüketmek ve hiç vasıl olamamak ta pek muhtemeldir. İşte zekânın bütün bu meseleler için sarf ettiği mesai, hissedilecek heyecan, muvaffakiyet halinde duyulacak iftihar ve sürur birer ayrı zevktir ki bunu yalnız tadanlar bilir. İşte bu yüksek zevktir ki insanları spora bağlıyor ve yavaş yavaş ırkın istifasına hizmet ediyor. Muvaffak olmak için hesabını müsabakaya girerken yapmak kifayet etmez. Hasımların kudretine evvelce yapılan müsabakaların tuttuğu neticeye göre bu hesabat müsabakadan aylarca evvel, beynelmilel müsabakalarda ise senelerce evvel yapılmak lazım yani sıhhi, makul bir faaliyetle bedeni yormadan, kvasinin inkişafını mani olmadan mümarese yapmak, kudreti bedeniyeyi mütemadiyen fakat tedricen arttırmak icap eder. Kudretimizi, az zamanda fazla miktarda arttırmaya kalkarsak- eğer hilkatın mümtaz bir lütfuna mazhar değilsek- gerçi ilk zamanlarda muvaffak oluyoruz gibi görünürse de bu terakki uzviyeti zorlamak suretiyle hâsıl olduğundan sıhhatimiz üzerinde muharip bir tesir yapar ve bu harabiyi bir zaman sonra duyarız, inkisarı hayale uğrarız. Nazarı dikkate alınmaya bihakkın layık bir dakika var: uzviyette hiç bir hadise cebren cereyan etmez; hiç bir cebri kanun hilkati tağyir edemez. Nasıl zayıf bir mideye, en beti' elhazm gıdaları zorla, sopayla hazım ettiremezsek, muayyen bir zamanda mesela 2000 kilo grametre iş görebilen bir bedene de aynı zaman zarfında 3000 kilo grametre iş gördürmek mümkün olmaz. Meğerki uzun müddet ıslah ve terbiye ile o bedeninin kabiliyetleri tezyit edilsin- vaktiyle, mektebi bahriyedeyken başıma amir diye bir Alman zabiti getirip değişmişlerdi; bu zat benim işte kıpkızıl bir cahildi; on bir on iki yaşında, kolları bir kalem kadar ince çocuklara kendilerini demire çekemedikleri, çekmeye kuvvetleri kifayet etmediği için tekme ile vururdu; o biçarelerde, sessiz, fakat pek hazin gözyaşı

dökerlerdi acı hatıralarımdan birini şu satırlara tevdi etmeden geçmedim- gençlerimizi bu hususlarda biraz acul görüyorum. Onlar, muvaffak olmuş sporcuların kaç sene ve nasıl çalıştıklarını pek o kadar düşünmeye lüzum görmüyorlar; bugün boksa başlayanlar bir hafta sonra kendilerini dövüşçü olmuş görmek istiyorlar; bunun için de mesela yarım saat ip atlıyorlar; yüz defa batın hareketi yapıyorlar. Bir arkadaşlarıyla talim ettikleri zaman gayeleri ona tevafuk etmek oluyor. Bittabi vücutları gittikçe sıkletinden, mukavemetinden kaybediyor; asapları yoruluyor. Diğer sporlarda da bilhassa güleşte de böyle. İki refik idman ederlerken birbirlerine tamamen değilse de yarıdan fazla, hasım gibi davranıyorlar; hiç bir taraflarından kaptırmak istemiyorlar; keza iki kilo yermekten korkuyorlar. Hâlbuki bu suretle her ikisinin de elleri kör alıştığı gibi kızar ödeştikleri tehlikeli vartaları atlatmak hususunda da maharet gösteremiyorlar. Hemen umumun idmanlar ciddi müsabakalar kadar sıkı yapılıyor ki bu hal hareketi çok ağırlaştırır. Anı fırsatlardan istifade etmek kabiliyetini kazandırmaz. Sanatkâr sporcular için bile idmanlarda yenilemek mahzurlu bir şey değildir. Esasen yenmek ve yenilmenin nasıl şeyler olduğunu hakkıyla anlamış bir güleşçinin tutuşu başka olur. Hangi oyunların nerelere kadar varabileceği az kuvvet fakat çok dikkati sarfla yapılan mümareselerde anlaşılır. Futbol vesair bütün sporlarda bu husus aynıdır. Müsabaka, bütün kuvvetlerin maharet ve gayretlerin sarfıyla «galebe» etmek için yapılır; fakat mümarese, idman o kuvvet ve mahareti kazanmaya matuftur. Binaenaleyh mağlubiyet tehlikesi ancak müsabakada mevzu bahis olabilir. İdmanlarda ise oyunun her safhasını behemehâl tatbik ve takip etmelidir. Bu esnada birden bire mağlubiyet zuhur edebilir. Ancak bu mağlubiyet bir intibah tevhit eder. Bundan muntazır ikinci bir fayda da «egoizm» i kırması, kaba bir nahvet yerine samimiyet bahşetmesidir. Sanatkâr veya heveskâr öteden beri bizim masarilerimizin tavırlarında «benim kolumu büken var mı?» der gibi bir hal, bir kuruluş var idi. Aynı hali şimdi yoksa merak eder gibi olanlarda da görüyoruz. Emin olalım ki bu haller ne meşhur güleşçi (Zibisko) da, ne de müştezan Karpantiye’de vardır.

Bu hal sporda muvaffak olamamak için kâfi bir sebeptir. Çünkü böyle bir adam velev talim zamanında bile olsa ne kimseden bir darbe yemeye, ne de seri bir «kılıçğa» tahammül edebilir. Gücü yetiyorsa hemen işi ciddiyete döker; gücü yetmiyorsa münkesir olur ve bir daha gözükmez. Bu haleti ruhiye ise yalnız sporda değil hiçbir işte iktisap maharete meydan bırakmaz.

Ali Seyfi

İktisat

İSPEKÜLASYON

İspekülasyon demek, herhangi bir malik fiyat carbasında vukuu tahmin ve istidlal edilen tebeddül ve tahavvülü nazar itibara alarak bir muameleyi ticariye de bulunmak demektir. Muameleyi vakıa: eşya, emtia, kambiyo, esham, tahvilat... Hülasa mal denilebilen her şeye taalluk eder. İspekülasyon, fiyatların bütün ihtimalat sırrıyesi hakkında öyle bir takım istidlalata girişir ki şu istidlalat, bir taraftan arz ve talebi, diğer taraftan mahsulât ithalat, ücreti nakliye, kambiyo rayıçları, vaziyet siyasiye... ile ahirihi gibi malum olan ve yahut olması lazım gelen esbap ve avamilden mütekevvin tahavvülatı dahil hesap etmek ve hisabet vakıayı icabında alt üst etmesi muhtemel anasır ve müessiratı da nazarı itibara almak mecburiyetindedir. Mevcut bir sermayeye ve yahut itimat ve itibara istinat eden şu ispekülasyon muamelesinde de hedef şüphesiz bir kar ve temettü' teminidir.

Tarifat ve izahat anifeye göre ispekülasyonun ticaret adiyeden farkınadır, yani ticaret nerede biter, ispekülasyon nerede başlar... Bu, bir meseledir. Çünkü hayatı cariyeye ait muamelet ticariyeden, istihlakat rüzmara için vuku bulan mübayaattan sarfi nazar edilirse faaliyeti iktisadiyenin herhangi şubesine ait bir muameleyi dadüsette, ispekülasyonun havassı mümtazesinden bulunan bir baht işi, bir muhatara hissesi, mutlaka vardır. Mesela bir çiftlik sahibi... Harmanını savurduktan sonra mahsulâtını satar. Burada yaptığı muamele, alelade bir muameleyi ticariyedir. Fakat çiftlik sahibi, bu sene memlekette ekinin iyi olmayacağını ve fiyatların ister istemez yükseleceğini evvelden kestirerek kendi mahsulünü satmaz ve saklar... Ve yahut memlekette mahsulün pek bir kuvvetli olacağını ve binaenaleyh fiyatların da düşeceğini zamanında tahmin ederek kendi mahsulünü daha idrak etmeden satar. Bu iki takdirde de çiftlik sahibinin yaptığı muamele ispekülasyondur. Muamelat vakıada müşahede edilen bu gibi tefavütleri nazar itibara almak suretiyledir ki ispekülasyon ile ticaret adiyeye arasındaki fark şu suretle izah olunuyor: ispekülasyonun ticaret adiyeden farkı: ticaret adiyenin daha ziyade hali hazırda ait fiyatları nazar itibara alması ve daha ziyade ihtiyacat hazırda ve mana da bitatmine çalışmasıdır. Şu miyare olarak dünkü ve bugünkü müşahit etmezden ispekülasyona bariz meseller bulup çıkarabiliriz: bir kitapçının mukarene ve irmik üzerine muamele yapması, ticaret adiyeye ile dahi hiçbir alakası bulunmayan bir memurun, bir zabitin, bir muharririn fiyatlar düşecek, yükselecek diye alım ve satıma girişmesi, kezalik alelade efradın yerli ve ecnebi paralar alıp satması... hep ispekülasyona birer misal teşkil eder.

İktisadiyat sahasında ispekülasyon iyi midir, fena mıdır? Şu noktayı nazardan ispekülasyonun hem lehinde, hem de aleyhinde bulunanlar vardır.

Filhakika ispekülasyonun zayıf ve çürük noktaları yok değildir. Ez cümle piyasaya yalandan bir takım haberler uçurup emtia, emval, esham ve tavilatın kıymetlerini düşürmek yükseltmek ve yahut piyasa üzerinde müthiş bir amil müessir olan siyaset umumiyeyi devleti veya düveli ellerinde tutan rical resmiyece esham ve emtia borsalarında gizlice almak ve satmak gibi en basit bir kaideyi ahlakıyenin dahi teşni' edeceği halet ispekülasyon sahasında her zaman olağan işlerdendir. Bu gibi haletten kati nazar, ispekülasyonun en ziyade keremi peyda ettiği buhran devrelerinde, alelhusus gerek başka memleketlerde, gerek bizde harp senelerinde olduğu gibi ebnai nevi ve vatanından milyonlarcasının hasret çektiği bir lokma ekmek fiyatı farkı üzerinden alelade ispekülasyona girilerek milyonlar temin edebilmek için insanın, nazarı vicdanına oldukça mühim bir hasayı taammi verebilmesi lazımdır. Hileli hilesiz bütün bu ahvale ve sonra kazanılan veya kaybedilen azim ve cesim servetlere bakarak evvel emirde ahlakıyun ispekülasyonu kumardan farklı tutmazlar ve takbih ederler. Diğer taraftan ticaret adiyeyi bile cemiyet beşeriyenin muzır bir haşereyi tüfeyliyesi telakki eden sosyalistlerde ticaretin daha incelemiş bir şeklini temsil eden ispekülasyon hakkında bittabi ibzal taktirat eylemezler. Hiçbir sayı sarf etmeksizin müstehliklerin sırtından cesim olduğu kadar gayri meşru karlar temin ediyor, diye ispekülasyonu ticaret adiyeyle birlikte kökünden kurutmak isterler.

Ne çare ki fiiliyat ve tatbikat, ispekülasyonun faydasını ölçüyor, mazeretini tartıyor, ehven şer olmak üzere bunu yine ibka ediyor. Çünkü heyet umumiyesi itibariyle ispekülasyon bir kere kumar değildir. Her halde dimağı bir saye, bir hesap işine, bir fikir mezç ve telkibe istinat ediyor. Binaenaleyh evvel emirde ispakolator, hiçbir sayı sarf etmeksizin para kazanıyor, demek doğru değildir.

Diğer taraftan ispekülasyon bir hizmet ifa eder. Bu hizmette: piyasanın muhtaç olduğu emval ve amtiayi bilvasıta bilavasıta ona yetiştirmek ve yahut ortadaki fazla emval ve emtiadan piyasayı kurtarmaktır. Bu hizmetine mukabil aldığı ücrette istidlaletin isabetiyle mukayyet ve meşruttur. Aksi takdirde tahminatının hatasını, uğradığı zararları öder. İspekülasyon yapan adam, farkında olarak olmayarak bir sigortacı vaziyetindedir. Bundan başka faaliyet iktisadiye sahasında ispakolator, kıymetli bir muavindir. İstihsalatı sırasına göre ya teşvik veya tatil eder. İstihlakata muavenet etmekle beraber alelade mütevassıklarla faaliyetini takviye eyler. Bu

esbaba binaen ispekülasyon faaliyet iktisadiye zemininde pek mühim bir kuveyi nazimedir. Mucip itiraz mahallerde olduğu gibi iş kumara veya hileye dökülmeyip de ispekülasyon tam manasıyla icra edildiği takdirde, bu amil iktisadi piyasayı tahtı intizama alır, arzu talebe ve talebi arza tevfiik eder ve mütevali temevvücat ile her yerde muvazeneyi iktisadiyeyi tesis eyler. Ahval adiyede devletin hiçbir müdahalesine lüzum ve ihtiyaç hissettirmeksizin kırk elli, altmış, yüz... Milyon nüfustan mürekkep memleketlerle iki, üç, beş, yedi milyon ahaliyi muhteva beldelerin her sabah ihtiyaçlarını muntazam bir surette tedarik ve temin edebilmeleri, bu hususta en ufak bir intizamsızlığın bile tahaddüs etmemesi ispekülasyon sayesinde. Fiyatlardaki temevvücat ve tebeddülattır ki ispekülasyonun da sayık faaliyeti olur. Fiyatların tereffu ve tednisi namını alan bu sevaiki ortadan kaldırırsınız, tabiat ahval ve eşya ile mühalif düşen fiyat sabiteyi tesise çalışsınız, ortada bu intizamdan da eser kalmaz. Serbestiyi rekabet taraftarı muktasidinin de ispekülasyon hakkındaki fikirleri budur. Hadisat ve vakiat da daha ziyade bu noktayı nazarın isabetini teyit eder.

Devletin müdahalesi ile yani kanunlar vazi ile ispekülasyonun önüne geçmek imkanı var mıdır ve bu husustaki teşebbüsat ve tecarup ne gibi neticeler vermiştir?

Şimdi mevzuu bahis eylediğimiz iktisadiyun, ispekülasyonu hayrikar bir piyasa nazimi gördükleri gibi bunun meni zımnında kavanin tahdidiye izdarına cevaz vermezler ve aynı zamanda bu gibi kavaninin bir faydası olamayacağından sarfi nazar, zararı da dokunacağını ilave ilerler ki kendi tecarup ve müşahadatımız, bu son noktayı nazarı da teyit eylemektedir.

Harp seneleri bu hususta bize mebzul bir takım misaller ve tecrübeler iraa eyler. Bu senelerde evraki naktiye hakkındaki kanunların nevalisiyle beraber altın ticareti ve altın üzerine ispekülasyon da her gün biraz daha teşdit edilir bir takım ahkâm ve tedabir ile tahtı tahtitte alındı ve hatta bu hususta memleket bir takım manatika tekassüm edilerek birinden diğerine, bilfarz İstanbul'dan Anadolu'ya, Anadolu'dan Suriye'ye altın ihracı ve ticareti men edilmek istenildi. Halbuki fiiliyet sahasında altın üzerinden ilk ispekülasyona başlayan, alelade ticaretle bile hiçbir alakası bulunmayan zabitan ve memurun oldu. Yani evvel emirde ispekülasyon men edilemedi ve sonra da altın memleketinin muhtelif mahallerinde pek farklı fiyatlarla tedavül eylemeye başladı. Bilfarz 1333 senesi ağustosunda bir altın İstanbul'da (430) kuruşa mütedavil iken Konya'da (435), İzmir ve Bursa'da (450), Trabzon'da (500), Beyrut'ta (555), Adana'da (600), Sivas, Erzurum ve Musul'da (666) kuruş birer

kıymete malik bulunuyordu. Gerçi bu kadar büyük farklarda, cesamet memleketle mütenasip olmayan vesaiti nakliyyeye ait noksanında mühim bir tesiri vardı. Fakat bu hususta en büyük tesiri yapan her halde mevzu bahis ettiğimiz tedabir tahtidiye ve meniye idi. Nitekim 1334 senesi -galiba mayıs ayı- esnalarında tedabir mezkurenin refi üzerine altın kıymeti de derhal her tarafta tesaviye doğru yürümeye başladı. Tıpkı et, etmek, çoha kabiline bir ihtiyaca tekabül eyleyen altın gibi bir metai efradı memleketten bazısının ucuz bazısının ise pahalı, hem pek pahalı tedarik eylemek mecburiyetinde kalmasını bu tedavirdir ki kapı açıyordu.

Kezalik et, etmek, kuru sebze, manifatura vesaireden başlayarak büyük bir kısım havaîç zaruriye üzerine konulan nerhalarında ispekülasyona hiçbir tesiri olmadığını hepimiz şahit olduk. İspekülasyonu men etmek istemiş olan bu tedabir, gayesini tutamadıktan başka daha büyük mazeretlerde tevlit ederek müzayakayı umumiyeti bir kat daha tevhim ediyordu. Çünkü memnuiyet müttehize üzerine piyasadaki mallar derhal çekiliyor, ispekülasyon bu defa gizli sahalarda yine yürüyor ve tadabiri müttehaza bu gizli zeminlerde ispekülasyona adeta ikramiyeler veriyordu.

Hülasa, ispekülasyonun hem mahaziri, hem fevaidi vardır, fakat fevaid ve mahazir hep toplanıp da zayıt ve nakıs tesiratı telafi edildikten sonra elde edilen netice bu amil iktisadının herhalde pek faydalı bir piyasa nazımı olduğunu iraa eder.

Namık Zeki

«Mani» ler

-12-

Can işte!.. Canan hani;
Dert işte!.. Derman hani;
Gönül saray bomboş,
Beklenen sultan hani;

-13-

Her gülün bülbülü var!
Her bülbülün gülü var.
Ben bir ıssız mezarım,
Yüreğimde ölü var!

-14-

Kalbimin gülü kaldı,
Yere dökülü kaldı.

Yolları beklemekten
Boynum bükülü kaldı!

-15-

Ne Hintte, ne Çin deymiş;
Acep neredeymiş, neymiş?..
Aradığım meğerse
Kalbimin içindeymiş!

Orhan Seyfi

* * *

Muhacirin müdür umumisi Hamdi Bey Efendi'ye ithaf

KİMSESİZLİK

Kar, fırtına, yağmur, bütün afat-ı tabiat,
Rast geldiği eşyayı kırarken zedelerken
Sordum o sabah olmayı bilmez gecelerden:
Anlat! Dedim. Esrarını ey süt-re-i zulmet,
Ağuş-ı zelaminde şu vahşi sağanaklar
Bir mugaffel sevda gibi bi-his ve tefekkür,
Bir dest-i cinayet gibi pür gayz ve tehavvur
Mahrum-ı iradat koşuyor, belki de muztar
Bir müntakimin keyfine, amalîne had;
Anlat! Kimi tehdit ediyor, saiki kimdir?
Taşlar gibi samit koca gıya-yı serair,
Bir nur teselli bile göstermedi muzlim
Barit ve mühakkir, o da düşman, o da adi.
İdrakımı selb etti bu zulmet, bu hakaret
Coştum, dedim ey Leyla-yı yelda-yı şeamet
Tazib ve cefa, kahır ve eza, acze taaddi
Âmâlınız ancak bu; yeter, perdeyi kaldır
Ey bad-ı bela! Koş şu çürük laneye saldır,
Baran-ı şita! Sen de şu çıplakları dondur.
Ey saika! Hiç durma şu gamhaneye düş yık.
İfna ediniz nesl-i beşer kalmasın artık.
Ey dest-i kaza! Kamını al sen de yetiş ur!
Yeisim beni isyana sürükler götürürken

Bir nur-u hüda zulmeti ref' etti gözümden
 Baktım ki tabiatta ne rahmet, ne sitem var!?
 Kar, fırtına, yağmur yine seyrende müdavim,
 Düşman diye saydıklarım icat-ı hayâlüm
 İnsanların alamini ancak beşer anlar.
 Bir lütf-ı tesliyle güler giyeli gözler,
 Anzar-ı nevazişle yaşar kalp mükedder.
 Hem dest-i tesanüt çekilir barı hayatın,
 Baziçesidir kimsesiz insan sadematın.
 Bak boynu bükülmüş şu yetimin dilenirken
 Gösterdiği elvahi felaket, ne mu'lim?
 «Evlatlarının başı için ver ki yetimim
 Annemle babam öldü açım, kimsesizim ben.»
 İnsan ne kadar düşse de vicdanını satmaz,
 Sus ağlama yavrum beşeriyet seni atmaz!.

Necip

* * *

HAMBURG TEHASSÜSATI

Hamburg'un uzaktan manzarası-işte Lingen de en büyük hayvanat bahçelerinden (Karl Hağanbak)-kutbu musahabeleri neden bir fıkra Celal Nuri Bey'in Padi-sirk binasında ateşten yılmaz bir Türk-(Elba) köprüsünden asker geçerken-«Altuna» da bir sabah gezintisi-«Hamburg-Amerikalınıya» şirketi önünde bir temaşa.

Brem'den Hareket

Güzel bir yaz sabahıydı. Şimal rüzgârlarının hafif hafif estiği sırada (Brem) in yıldızlı seması altından ilk trenle uzaklaşıyorduk. Kıtar, şimalin -beşer mesaiperver elinde adeta harikalarla kaplanan- dümdüz ovasını kat' ediyor; müteaddit ve mülâsık zümrüt gibi ormanları, ara sıra şirin ve zengin kasabaları, sina'i ve medeni köyleri suretle geçiyordu. Bu intizamlı gidişle elbette öğleden evvel Hamburg'ta bulunacaktık..

Hamburg Etrafında:

Afakı gözler karartıcı bacalarla malamal olan (Harburg'a) geldikte artık başka bir âlem mesainin temaşa geri vaziyetindeydik. Önümüzde daha kat' edilecek takriben yirmi kilometre yol kalmıştı.. Güneşin feyz iltima'i altında pırıldayan demir

yollarının cevabını karada, suda hatta havada bile medeniyeti haziranın hiç bir vesaitinden mahrum değildi. Geçtiğimiz tüneller, köprüler, nehir ve kanallarda seyr ü sefer eden merakip: motorlu, yelkenli kayıklar, humüle ile lebaleb ma'uneler.. Yolun güzergâhında şehre henüz uzak bir mesafeden başlayan gümrük anterpolleri, bilhassa içlerindeki cem gafir kıyamet gibi manzarasıyla nazarı dikkatimizi celb etmekteydi.

Hamburg'a Müvasalat:

Süratle kat' mesafe eden trenimiz, nihayet (Hamburg) istasyonuna daldı. İlk tehassüsle hiç unutmam, burası (Püşte) istasyonu gibi azamet ve (Berlin) garlarında ki gibi heybetten numuneydi. Dahili yirmiden fazla hat ile düşünmüş olup üst katında mücessem intizar salonları ve ittisalinde telgraf ve telefon dairesi, hıncahınç dolu posta şubesi, biri tarafta gazete ve seyahat kütüphaneleri, tütün ve çikolataçı dükkanları ve prökar salonlarıyla memleketin azameti hakkında ilk fikri telkin edebiliyordu.. Civarda (Isplanada) otelinde yerleşmiştik. Şehrin büyük caddelerini cevelan ettikten sonra burada vaki (Celal Nuri) Bey'in (kutub müsahebeleri) nden hatırladığım (Carl Hagenbeck) müessesesini görmeği merak etmiştim. Bunun (işte Lingen)'de olduğunu öğrendikten sonra konsolos hanemiz önünden tramvaya atladık.

Hayvanat Bahçesinde:

Yolda arkadaşlarıma bundan birçok sene evvel başmuharririmiz Celal Nuri Bey'in bir eserinde bu bahçeye dair: «insanları hayvan, hayvanları insan eden garip hayvancı Carl Hagenbeck!» fıkrasını hatırladığımı ve bu babtaki malumatı anlatıyordum. Bir saat kadar süren tramvay gezintisini müteakip uzaktan bütün azamiyetle görünen bahçeye vardık. Duhulüyle vermekle beraber muhtaveyet ve tenevvüata ait resimlerle matbu' bir kataloga da sahip olduk. Methalin mermer sütunları üstünde hortumlarıyla lüks lambalarını hamil fillerin heykelleri uzaktan bir garabet gösteriyordu. Filvaki asıl garabet içeriye girdikten sonra görülen hayvanatın türlü türlü maharetleriyle başlamıştı.

Hayvanatın Mahareti:

Çünkü (Hagenbeck) bahçesindeki hayvanlar fevkalade terbiye edilmişler ve her biri bir maharete sahip edilmişlerdir. Mesela filler çalgı çalıyor, eşekler sayı sayıyor, köpekler çember çeviriyor, maymunlar tayyareye biniyor, papağanlar şarkı söylüyor, ayılar güleş, atlar dans ediyor... ileahirihi. İlk önümüze gelen kısımda İspanya, Ümit Burnu, Ankara, Avusturalya koyun ve tiftik keçileri; Acemistan ve şimali ağır ve kolanlı merkepleri; Mısır ve Hint hecinleri; İsviçre, büyük Britanya bakar ve inekleri; Macaristan, Rusya, İngiltere ve Belçika atları ve sairî hayvanat

mücterre bulunuyordu. Biri tarafta tavşan, geyik, ceylan, hınzır ve vahşi ördek gibi av hayvanları vardı.. Bundan sonra arslan, kaplan, bizon ve sırtlan gibi hayvanat vahşiye görülüyor ve bunların yanı başındaki dairede kanguru, kurt, çakal, tilki, sincap, sansar ve dağ keçileri ileahirihi gibi hayvanlar seyr ediliyordu.

Meksika Vahşileri:

Dairelerin her biri demir kafesler ve vasi' parmaklarla muhattı. Ortada büyük ve yüksek kafeslerde yırtıcı kuşlar hapsedilmiş, daha ileride suni tepeler ve suni bozluklar üstünde Sibiry'a'dan celb edilmiş olan esmer ve beyaz ayılar ve tepeciklerin kenarlarından akan şiddetli suların etrafındaki fevk, mors velamentinler müessesenin en nazariya ve canfirib noktasını teşkil eyliyordu.. Büsbütün aşık ve kavimli bir sahada Meksika vahşileri -mehma emken kıyafet tabiyeleriyle- azgın atlara kolan atıyor, bunların bilhassa Arap karılarının boncuklu elbiselerle tabii rakslarını yüzlerce halk temaşa ediyordu.

Hususi bir binada karanın beş kıtasına ait kuşları görebiliyor ve bunlar meyanında hat istiva ve kutuplara yakın akalimde yaşayanlarına hususi yuvalar inşa edildiğine, aynı zamanda hayatları için elzem olan dereceyi bürudet veya hararetin suni surette verildiğine şahit oluyorduk. Hülasa bu müessese beşerin, mahlûkat saire üzerindeki hâkimiyetini seyirde nihayetsiz bir zevk ve neşe olduğunu ihsas ediyordu. Bunlardan başka (Hağnbak) bahçelerinde, Avrupa'nın birçok panayır mahallerinde ve payitaht şehirlerinde tesadüf edilen, fenni eğlence vesaiti mevcuttur ki bunları burada zikretmeye imkân olamaz.

At Cambazlarında Bir Suvare:

(İştelingen) den istifrakat içinde ayrıldıktan sonra suvarayı (sirk) te geçirmeye karar vermiştik. Esasen o gün Hamburg sokakları «Ateşten Yılmaz Bir Türk» oyununu ilan etmekteydi: Türk fesli bir Arap, ateşli çemberlerden geçiyor, kızgın demirleri vücudunun üryan taraflarına yapıştırıyor ve daha kabil iştial olan gazları bardak bardak yutarak sirkin zulmetleri içinde havaya alevler püskürüyordu.. Filvaki bu oyun aslında vahşetle müşevveş bir mahareti haiz idiyse de Türk tabasını haiz olan bir adamın galeyanını tahrikten de hali değildi. Sair parçalar at cambazlarına mahsus maharet ve komedilerle ve bu meyanda Çinlilerin acep alelacayıp rolleriyle geçmişti.

Altuna'da Dalgalanan Osmanlı Sancağı:

Geceyi (İspalanada) da derin ve tatlı bir uyku ile geçirdik. Gözlerimiz açıldığı zaman kâinat tabiye canlanmış, güneşin zerrin şu'ai (Hamburg) a yapılmıştı. Hemen

sokağa fırladık. Şehrin mutena bir mahalli olan (Elbe) köprüsü civarından başta müzika olduğu halde etrafa muhabbet saçarak asker geçiyor, aynı zamanda firaklı ve milli bir şarkı söylüyordu. Bu manzara, ruhlarda milletlerin şeref mümtazeyi millisine karşı bir mutad his taazzüm uyandırır, bir saat sonra (Altona) da bulunuyorduk. Buranında manzarası güzel vatanımızın tabii ve emsalsiz güzelliklerinden bir nişana veriyordu. Bu sebepten içimde daha fazla bir inşirah his ediyordum. Biraz sularda gezinmek için iyi bir fırsat bizi hemen kayık tutmak sevdasına düşürdü. Nehrin boğaz içini andıran açıklarında bir buçuk saat kadar oyalandık. Sonra yorgunluğumuzu sahile karip yüksek bir noktada etrafa revnak veren Osmanlı sancağının dalgalandığı (Hamburg Amerikalınıya) şirketinin bahçesinde geçirdik. Bütün bu hatırat maziye metfun eski günlerden nişanedir.

Tahsin Abdi

* * *

Dumandan halkalar:

ZAMAN

Vaktiyle ağlayan bir eşim vardı ağlasam,
Gülsem gülerdi sevdiğim, ağlardı ağlasam!.

Lakin sonunda anladık, ey mevsimin gülü,
Hicrana karşı ruhumuzun yok tahammülü.

Artık bu gözler eski elemdenim almıyor,
Saçlar beyazlaşınca gönül matem almıyor...

Artık vücudumuz iki sulh isteyen diyar:
Sen şimdi yaşlısın, güzelim, ben de ihtiyar!

Faruk Nafiz

* * *

Temaşa

KIŞ MEVSİMİ FAALİYETLERİ

Darülbedayi'n vaziyeti-Türk tiyatrosu temsilleri- operet heyetleri- Burhanettin Bey

Bu senenin kış mevsimi, temaşa sahnelerinde pek civcivli bir faaliyet devresi oldu: gerek muhtelif temaşa müesseseleri, gerek tiyatro işleriyle alakadar neşriyat hararetini bir gayretle işe girişmiş bulunuyor. Bir mutat kendi muhitlerinde kendi işleriyle uğraşan kumpanyaları bir tarafa bırakalım: bunlar zaten ciddi bir tenkit meydanında her vakit bir taraf edilmekle mahkûmdurlar; daha ciddi ve sanat iştiyakıyla çalışan müesseseleri nazarı dikkate alalım:

Bunların en başında Darülbedayi vardır. Muarızları ne derlerse desinler, senelerden beri bu memlekette sahneye, muasır temaşaya, milli temsile müteallik bütün yeniliklerin validi ve müvellidi odur. Maatteessür itirafa mecburum ki bu zavallı müessese, bugün layık olduğu mevkiî bilfiil işgal edememektedir. Uğuruna binlerce irâ sarf etmiş olan şehir, şimdi bu evladına lakayt bir vaziyette bakıyor, en zaruri ve acil ihtiyaçlarına bir deva yetiştirmeyi vazifesinden değilse bile kadar tenden hariç farz ediyor. Talihin ne acep bir ilavesidir ki ecnebiler, Darülbedayi gibi müessis bir kuvvetin kıymet ve ehemmiyetini idrak ile ona yardım etmeği lüzumlu ve faydalı addettikleri halde, biz hala bu lüzumu bihakkın takdir etmiş bir vaziyette değiliz.

Darülbedayi, Türk himayesizlikten ve gerek bazı pek güzide evladının iftirakından dolayı mühim müşkûlat içinde bulunmasına rağmen, yine vazifesinin her iki şubesinde mümkün olanı yapmaya elinden geldiği kadar çalışıyor: bir taraftan tedrisata yeni baştan ve daha umumi bir tarzda başlıyor, diğer taraftan «Pembe köşk» le bed' eden oyunlarını, şimdilik kadi köyünde, sahneye vaz' ediyor. Bu oyunlar şimdilik şah eserler ve şah temsiller olmazsa bile, zaman ile Darülbedayi'n mazisine ve şöhretine layık şekli alacağında şüphe yoktur. Hatta bu ümit tahakkuk etmese bile yeni bir sanatkâr nesli yetiştirmekle de Darülbedayi şimdiye kadar yaptığı hizmetleri tetviç etmiş olacaktır.

* * *

Darülbedayi'den ayrılan sanatkarların vücuda getirdikleri Türk tiyatrosu, ilk hamlede «İlk Göz Ağrısı», «Ceza», «Leyla» gibi yeni oyunlarını verdikten sonra, şimdi bir nevi teneffüs kabilinden olarak; Darülbedayi repertuarından müntekil piyasaları sahneye kadar

«Baykuş», «Uçurum», «Üçüzler», «Amca Bey» ve «Bora»...

Bu oyunlarda, bazı dublörler kabiliyetleriyle göze çarptılar. Ez cümle «Baykuş» ta Ercüment Behzat Bey, «Amca Bey» de Vasfi Bey istidatlarının mühim bir burhanlarını gösterdiler. Diğer bazıları da halklarının eksikliklerini setr edemediler. Maahaza umumiyeti itibariyle bu zaten sanılmış ve söylemiş piyasalar için fenadan ziyade iyi bir tesir kayıt etmek hak şinaslık olur.

* * *

Bidayette yeni bir temaşa şubesinin mübaşiri görünen İstanbul operet heyeti maatteessüf hiç bir terakki eseri göstermedi. Dâhilindeki mücadelelerle bir aralık ikiye inkisam ve sonra yine ittihat eden bu heyetten, son birleşmeye dâhil olmayan Cemal Sahir Bey'in ismine izafe ettiği başka bir takım daha çıktı ve İstanbul operet heyeti «Lale Devri», «İstanbul Efendisi», «Atlı Abes» gibi alaturka besteli şarkılı oyunları tekrarlarken Sahir opereti de «Meçhul» diye bir eser nev zuhuru mecar müzikası ve Darülbedayi'den ayartılma bir iki sanatkârın muavenetiyle sahneye vazetti.

Eserin Macarca aslını bilmiyorum. Fakat mevzu'a nazaran eski derebeylik devirlerinin mahsusatını canlandıran böyle eserleri, zaman, mekân, adet ve ahlak farklarını asla nazarı dikkatte almayarak, akil ve mantık ve imkan haricinde bir vaka şeklinde adapte etmek ve oynamak, temaşamız için hiçte faydalı bir şey değildir zannındayım. Ne olur, yazanlarımızda, oynayanlarımızda sanata ve isimlerine biraz daha hürmetkar olsalar da, böyle gülünç vaziyetlere düşmeseler..,

* * *

Senelerden biri sahneden gayubet etmiş olan Burhanettin Bey; son hafta «Madem San Jan» ı temsil ile yeniden işe başladı. Bir aralık büyük ümitlerle garp temaşasını bize nakledecek zannolunan Burhanettin Bey kanaatimce, sahne tekniğini iyi tetebbu' etmiş bir zattır. Fakat etrafında asla kuvvetli amiller bulamamış, bunun için mesaisi daima çorak yerde akıp gitmeye mahkum bulmuştur.

Madam San Jan, Fransız inkılabı ve birinci imparatorluk devri hususiyetlerini canlandıran bir oyundur; bunun tercümesi bizim temaşagerelerimizi çok mütehassis edemez. Hele oyuncular, ancak bir ikisi müstesna olmak üzere, ne şahısları temsile, ne de hatta kelimeleri telaffuza muktedir olamazlarsa bundan alınacak hisseyi haz, maatteessüf, sıfıra müneccer olur; nitekim öyle oldu.

Memleketin bütün kuvvetli sanat unsurları bir araya gelip de muhtaç olduğumuz varlığı vücuda getirecek bir de daima böyle müteferrik kalırlarsa birçok istidatların saba olmasını men' etmeye elbette imkan yoktur...

İbrahim Necmi

* * *

İSTANBUL'DA VESAİT-İ NAKLİYE

Şişli'de oturuyorsunuz. Yağmurlu, rüzgârlı bir kış günü emin önünde tramvay bekliyorsunuz. Bu ne acı bir intizardır. Her iki üç dakikada bir lebalib dolu harbiye arabaları gelir ve saçaklarından mebzülen dökülen sular altında bir birine asılmış, sarkmış bir kütleyi hamilen az tevakkufla geçer gider. Nihayet biraz daha boşça olan Sirkeci-Taksim hattına rıza gösterir ve mücadeleye başlarsınız, yoldaki menakıbı izaha ne hacet. Ya Taksim'de! Tünel yolcularıyla memlu' tramvaylardan hiç bir ümit beklemek caiz değildir. Yarım bu ne haldir ve emin önünden Şişli'ye gitmek için sarf ettiğiniz on beş buçuk kuruşa, zayi' ettiğiniz bir koca saate acıyarak, bi-lüzumu ezalara, asabiyetlere boyun akarak semtinize varırsınız. Şu kısa ömür bu kadar daimi ve yıpratıcı azaplara neden katlansın.

Bütün bu yolsuzluklarda kabahati münhasıran tramvay şirketine yüklemek mühik değildir. Esasen şehrimiz için tramvay gayrı kâfi bir vasitadır. Nakliyat müşkülümüzü hal edecek çareyi tesviyeyi gelecek makalede izah edeceğim.

Tramvayları uzun senelerden beri kullandığımız halde, onların göze çarpan havasını ancak elektrikle alakadar olanlarımız bir nebze tetkik etmiştir. Acaba bir his tecessüs saikesiyle kırmızı ve nefeti dostlarımızın ruhlarına nüfuz edemez miyiz?

Tramvay nasıl yürüyor?

-Vagonları tahrik eden sebep havai kablo ile raylar arasındaki beş yüz voltluk potansiyel farkıdır. Bu iki kutup arasında nakil vazifesini gören tramvay arabası, elektrik motorlarından geçen cereyan tesiriyle yürüyor. Tramvayların ön ve arka tarafında iki elektrik motoru vardır ki müştereken hareket eder ve dişli çarhlar vasıtasıyla tekerlikleri çevirirler.

Vatmanın yaptığı hareketler nedir?

-Vatmanın tahtı idaresinde altı veya yedi manivela vardır:

Birincisi sahinliğin tavanındadır ve açık olunca cereyanın mururuna mani' olur. Vatmanın tramvaya sürat vermekte isticali veya yokuş yukarı büyük bir rüzgâr

darbesinin üzerine müddet yay ile kablo arasındaki alakayı kati zamanlarında ani darbelerle makineyi sakatlanmaktan muhafazaten bu manivela kendi kendine açılır.

İkincisi ayakla idare olunan çak manivelasıdır. Çakın hükmet vücudu vatmanın bestegerdesi tempolarla ahaliyi izac değil yol üzerinde veya kenarında bulunan insanları ikazdan ibarettir. Bu itibarla vatmanların yekdiğerine parolalı selamlar vermek, oynamak için bila aram ihtizaz ettirdikleri çakın sesi tesirini kayıp etmektedir. Vatmanlara ameli dersler verilirken ihmal edilen mühim bir noktada budur.

Bir vatmanın mahareti dik nazarda nasıl anlaşılır?

-Vatmanlarda aranacak mühim hassa ciddiyettir. Vatmanların mahirleri az çak çalanları, az sarsıntı yapanları, süratli gidenleri ve durak yerine mümkün mertebe yakına kadar büyük süratle gelebilenleridir.

Fren-tramvay arabaları gayet yeni olmakla beraber ilk vakonlarda mazik hava frenleri bulunmaması bu nevi tertibata hükümetimizin âdem itimadından neşet etmişti. Hâlbuki el freni ile tramvayı tevkif kâfi derecede suretli olmayacağından istasyonlarda çok vakit kayıp olur.

Frenin sol tarafında kum manyovalası vardır. Onun şiddetle çekilmesi ile tekerlikler üzerine mevzu kum sandıklarından ray üzerine bir miktar kum dökülür ve tekerliklerin ara sıra kaymasına mümaneat edilir.

Sola doğru devam edilince bir küçük manyovala nazarı dikkati celb eder ki vatman bunu manivela kullanır. Bu manivelanın çevirdiği mihver o suretle memuldur ki manivela yerinden çıkabilecek bir vaziyette olunca cereyan geçmez. Demek ki vatmanın manyo manivelaları yerinden çıkarması sayesinde tramvayın yürümesi gayrı mümkün olur. Küçük manivelanın şu vaziyetleri vardır.

1- İleri 2-Geri 3-Ön motor tek 4- Arka motor tek. Motorların birine bir sakatlık arız olunca diğeri tek işletilir.

Tramvay arabaları ne için yalnız iki surete maliktir?

-Sonundaki büyük manivela beş rakamı üzerine getirilince tahrik ettiği kontörüllür nam cihazın tesiriyle iki motor aynı cereyanla işler ve tramvaya yarım yol verir. Dokuz numara da ise her motor cereyanı ayrıca alarak sürat azami olur. Aradaki ve kumlu vaziyetlerde cereyanın güzergâhına elektriğin az geçmesi için ince ve kalın tel helezonlar girer ki bu suretle araba birdenbire ataletten sürate geçmekten ve makine aksamı kırılmaktan kurtulur. Bu teller az zamanda kızacağından

istimalleri ani olmalıdır. Onun için vatman tramvayı bilfarz üçüncü veya yedinci süratle yürütmez.

Manyetik ve Elektrik Frenleri Nedir?

Araba düz veya iniş bir yerde bizzata giderken tekerleklerdeki motorlar bir müvellit elektrik vazifesi görürler. Bunların verebileceği cereyanı istimal etmek sayesinde raylara sürtünürcesine yakın giden dört demir mıknatıslandırılır ve hem tekerleklerin gördüğü mukavemet hem de demirlerin raylara sürtünmesi hasbiyle vagon yavaşlar. Elektrik frende ise telden gelecek cereyan demirlerin bahrinde iki yüz elli kiloluk bir cazibeyi mıknatısîye tevlit eder ve vagon yere yapışmış gibi durur. Ancak bu fren bir iki dakikadan fazla istimal edilemez.

Yeni vagonlarda bazen duyulan makine gürültüsü nedir?

-Bu vagonlarda kınor fabrikası mamulatından havalı bir fren vardır. Tramvayın altına mevzu birde puda tazyik tahtında hava bulunur. Bunun kuvvetiyle frenler sıkıştırıldıkça tazyik düşer. O zaman elektrikli bir hava dolumbası bizzata harekete gelerek depoyu had layıkına kadar imla eder.

Tramvaylarımızın başlıca kusurları ve manasızlıkları nedir?

- 1- Yavaş yürümeleri. Bundan dolayı çok vakit kayıp oluyor. Yokuş yukarı yerlerde bittabi azami sürat kullanıldığı için düz yerleri ve inişleri sürat itibariyle şöyle tasnif edebiliriz. 5 numara mecburiyeti: Tophane-Karaköy, Eminönü-Sirkeci.

9 numaranın kabil tatbik olduğu yerler: Tophane-Bebek, Tünel-Şişli, Maçka ve Tatavla, Eminönü-Karaköy, Sirkeci-Demirkapı, Türbe-Beyazıt, Aksaray-Yedikale.

Bir numaralı fren manyetik mecburiyeti: Beyazıt-Aksaray, Türbe-Demirkapı, Galatasaray-Karaköy.

İki numaralı fren manyetik: Okçu Musa inişi.

Üç numaralı fren: Voyvoda inişinin intihası. Bu hudutlardan aşağı suretle gitmek lüzumsuz bir teyakkuzdan ibarettir ve muzırdır.

- 1- Malum kazayı muteakib aşağı doğru inen vagonların Atina bankası önünde durması tamamıyla gayri fenni ve gayri mantiki bir tedbir amiye nedir. Çünkü orada bir arabanın durabilmesi için frenlerinin sağlam olması icab eder ve bu halde esasen kaza muhaldır. Hâlbuki me'hut kazada frenler tutmamıştı.

- 2- Okçu Musa caddesi üzerinde vaki olan bir kazadan beri bir tramvay yokuşta iken arkadan gelen tramvayın aşağıda beklemesi. Yokuşun dinleği altıncı daireye kadar devam ettiğine nazaren bu tedbirin hiç bir manası yoktur. Elektrikli tramvay idaresinin böyle gayri fenni vesaita teşebbüsü şayanı hayrettir.
- 3- Eminönü, Karaköy ve Tünel meydanı gibi tramvayların çabucak dolup yürmesi lazımken yerlerde sırr memurların mütehavvil arzularına tib'an dolmuş vagonların bile icab beklemesi. Bu hataların tashihi sayesinde tramvay şebekesinin si'ayi nekli la akel yüzde yirmi nisbetinde tezayüt edebilir.

Diğer manasızlıklara gelince: Hiç bir işe yaramayan intizam memurları.. Bu adamların lüzumsuzluğu kendilerince de müslim olduğundan cümlemizin malumu olduğu vechile fart-ı gayretle ve boş durmamak için intizamsızlık tevlit ediyorlar. Ön sahnelikte erkekler durur ve aradan serbestçe geçerken o müziç ve manasız perde tramvayların üzerlerinde gideceği bir birine iki müntehaları muharrir bulunması. Sanki tramvaylar yalnız birlikler için yapılmıştır. Ve bir ecnebi yolcunun Fatih-Harbiye veya Harbiye - Fatih istikametlerini karıştırması imkânı yoktur.

Tramvayların yanında ve dâhilinde nerelerden geçerek nereye gideceği muharrir bulunmaması. Ceman on iki hat olmasına rağmen otuz ikiye kadar numara bulunması.

İşte hiç masrafsız yapılması kabil olan ıslahat.

Yeni hatlar küşadı, tatbiki gayri mümkün nizamlar vazı ve refi, istasyonların tebdili, vakit hareketlerin tağyiri ileahirihi gibi hepimizi pek yakından alakadar eden müsaale de ahalimizin, ve şehir emanetinin haberi bile olmaması ne derece şayan teessüftür. Tramvay şirketinin bilfarz bir kıta ücretini on kuruşa çıkarmaması veya vagonları kâmilen kırmızıya boyatması biz karşı bir lütfudur ahalimizle tramvayları bize hadim değil kendimizi ecir mevkiine koymuşuz, ne yazık.

A . Nadir

* * *

KOŞMA

Garip köylü der ki:

Ey gençler, gelin siz etmen, eylemen;

Yurt aşkından gayrı bir kuyu duymak!

Yavuklu derdine mani söylemek,
 Vatana yabancı kabeye uymak!

Gidin siz Osman'ın kabri başına
 Vurun başınızı onun taşına...
 Bakıp, öksüzlerin gözü yaşına
 Dulların eline namerdi koymak!

Varın kürek sazlı dereye olmuş;
 Suları kan içre, sazları solmuş...
 Sorun: anavatan saçını mı yollamış?..
 Gaza gömleğidir önünde; soymak!

Ey gönül, yurduma verdim ben seni;
 Ağlatsın çiğnenen o gülüşün seni!
 Ölürsen yüreğinden dinleyen seni
 Dedi ki: benim gibi bu yasa duymak!

İstanbul: 28 Teşrinievvel 921

Rodoslu

Bahri Vedat

* * *

Hikâye

KANDAHAR ÂŞIKLARI

-Mabat -

Diz çökmüştü küçük ayak omzuna dayanmıştı. Yere kadar eğildi ve başını kaldırdı kendisine titreyerek fakat ciddi bakan Cemile şöyle söyledi:

-Ben sizinle. Şimdi haydi git. Bu taraftan gel anam babam seni görmesinler şimdi neredeyse gelirler. Sen ölmemelisin çünkü hayatımsın..

Cemile ayağını çekti. Muhsin'in elini tuttu ve kaldırdı. Evin içine girdiler. Bir tehlikeden haber veren etrafta bir ses olup olmadığını dinledikten sonra bir kapıyı açtı... Tekrar yüzüne baktı, boynuna sarılarak öptü.

-Gidiyorsun.. Heyhat gidiyorsun.. Evet sizinle.. Ebediyen sizinle.. İşıtıyor musun?

Ayak sesleri işitildi. Cemile süratle kapıyı açtı. Ve onu dışarı iterek:

-Çabuk git.. dedi.

Sessiz sokakta yapayalnız kalmıştı. Kapı arkasından kapatmıştı.

Yalnızlık onu teskin etmedi. Bilakis amcazadesini gördükten sonra kendisine hâkim olan cennet gittikçe artıyordu. Ona Cemile'yi senelerden beri seviyormuş gibi geliyordu. Geçen dakikaların hayatını, bütün hayatını alıp götürdüğünü hissediyordu. Evvelce sanki hiç yaşamamıştı. Bir saat evvel istediği şeyleri hatırlamıyordu bile. Her şey Cemileydi, cihanı dolduruyor, benliğine yeni bir hayat veriyordu. Onsuz hiç bir şey yapamıyor, bir şey bilmiyordu. Ondan başka bir şey arzu edip ümit etmiş olduğunu düşünerek kendi kendinden nefret ediyordu. Meraretle kendi kendine:

-Ne yaptım diyordu.. Alçağım... Korktum da kaçtım. Acaba korktum mu? Niçin gittim. O şimdi nerede... Onu tekrar görebilsem oh görebilmek.. Yalnız görmek. Fakat nasıl. Hiç.. hiç göremeyeceğim ona söylemedim ki.. onu sevdiğimi söylemeye cesaret edemem. O benden nefret ediyor. Benim gibi bir sefil hakkında hissiyatı ne olabilir.. o.. o.. Cemile.. onun ayakları altında bir şehzade.. bir büyük adım ister.. Halbûki ben neyim? Kimim.. bir köpek.. o beni hiç sevmez...

Başını elleri arasına alarak acı acı ağlamaya başladı. Fakat birdenbire kulaklarında ilahi bir musiki gibi Cemile'nin sesi aksetti:

-Bana seninleyim demedi mi? Hakikaten böyle söyledi mi?

Nasıl söyledi. Ben seninleyim.. Niçin. Ebediyen belki inanacağını zannetmiyordu.. Ben yanlış anladım. Beni aldatıp kardeşini kurtarmak istiyordu. Beni teshir etti. Oh ne muzdaripim. Ölmek istiyorum. Benimle eğlendi.. Eğlensin, beni teshir etsin, mademki hoşuna gidiyor. Ona kim mani olacak ben mi? Elbette hayır, ben onun malıyım. Oyuncağı, ayağının tozu! Beni kırsın onun her istediği iyidir. Ah Cemile.. Cemile...

Eve benzi solgun ve hasta avdet etti. Validesi farkına vardı. Başını onun dizlerine koyarak gecenin bir kısmını konuşmadan ve uyumadan geçirdi. Ateşi vardı. Ertesi gün daha ziyade hastalandı. Ve yatağına yatmaya mecbur oldu. Vücudunu istila eden garip yorgunluk ve zafiyetten ölümünün yakın olduğunu hissederek memnun oluyordu. Hemen daimi surette Cemile'nin hayalini görüyordu.

Bazen hatırladığı sesiyle artık bütün hayatını teşkil eden.. (seninleyim) sözlerini işitiyordu. Bazen de kendine (bakmadığı halde) hakaretle baktığı zannediyor ve bu saadetsiz hayata artık nihayet vermeyi arzu ediyordu.

Bazen de Cemile'yi görebilmek çarelerini düşünüyordu. Faka derhal bunun gayrı kabil olduğunu hatırlıyordu. Bir kere, her şeye rağmen bir kere düşman hanesine girmeye muvaffak olmuştu.

Fakat bu defa hem kendini ve hem sevdiğini mahvetmek istemiyordu. Esasen onu gördüğü zaman ne diyecekti onu istiyor muydu? Çağırıyor muydu? Onun yaşadığı yerlerde sevgili ayaklarının bastığı yere düşmek, teneffüs ettiği mukaddes hava dâhilinde ölmek ne büyük saadet olacaktı.

Fakat demir veya kurşunun gaddar darbesi altında ölürken Cemile'nin lakayt ve barit nazarlarına tesadüf etmek çok acı, çok feci' olacaktı. Hayır, o evde ölmek doğru değildi.

Muhsin söylemediğine kani'di. Çünkü çok seviyordu. Muhabbet cenneti onu birdenbire şiddetle tamamıyla istila etmişti. Ne olduğunun farkında değildi. Cemile'nin sözlerini hatırlıyordu. Her sözü iri iri inci gibi kalbinde mahfuzdu. Fakat onları dinleye tekrar ede, tekrar dinleye artık anlamıyordu. Yalnız hiç bir kelime bile cevap vermediğini düşünerek kızılıyordu.

Annesi böyle bittiğini görüyordu. Zavallı çocuğunun göğsü ateş gibiydi. Gidiyordu. Bütün komşuları bu halinden haberdar edilir. Böyle ani bir hastalığın sebebinin ancak büyü olduğuna kani edilir. Bunun kim tarafından yapılabileceğini düşünüyorlardı.

Bazıları Muradların yaptığına, bazıları ise ihtiyar Osman'ın bir Yahudi'ye para vererek bu sihirli cinayeti yaptırmış olduğuna hükmediyorlardı.

Bir akşam, geç vakitti. İki gündür genç adam bir söz bile söylememişti. Yüzü duvara müteveccih, kolları hissiz, yatağın üzerine uzanmış yatıyordu. Validesi etrafına bir takım nüshalar dizmiş, ümitsiz, ölümünü bekliyordu. Fakat birdenbire onu hayrete düşüren ve korkutan bir tahavvül gördü. Muhsin birdenbire başını kapıya doğru çevirdi. Yüzünün ifadesi değişti. Gözlerinde hayat lamesi parladı. Dinliyordu. Validesi bir şey işitmiyordu. Biraz doğruldu ve kuvvetli bir sesle:

-Evinden çıkıyor buraya geliyor.

-Kim oğlum.. kim geliyor?

-O anneciğim o geliyor. Kapıyı açınız.. Muhsin kendinden geçmişti. Gözlerinde binlerce alevler parlıyordu. İhtiyar kadın ne yaptığını bilmeden bu emire itaat etti. Titreyen eliyle kapıyı açtı.. hiç kimse yoktu. Dinledi. Ses yoktu. Dehlize baktı her taraf karanlık.. İki dakika geçti biri için intizar ve havf, diğeri için ümit ve emniyet dakikaları.

Hafif bir gürültü işitildi kapı açıldı hafif, seri bir ayak sesi işitildi. Zulmet içinde bir gölge belirdi kapının ışığında bir kadın şekli görüldü.. örtüsü açıldı.. Cemile yatağa doğru koşarak ilerledi.

Muhsin bir saadet sayhasıyla kollarını açtı..

-Sen, sen geldin.. Beni seviyorsun?

-Herşeyden çok..

-Biçare çocuğum seni öldüren buydu demek?

İki aşığı sarıldılar. Konuşmuyordular. Gözleri yaşla dolu.. Büyük ve derin bir muhabbetle birbirlerine bakıyordu. Yağı konan bir lamba gibi Muhsin'in ruhu vücudu da hayat buluyordu, ihtiyar kadın söze başladı:

-Bu ne demek? Hem bizi hem kendinizi mi mahv edeceksiniz..Amcan Cemile'nin kaçtığı farkına varırsa ne olacak.. başımıza ne felaketler gelecek. Artık bitmiyor mu çektiklerimiz? Sefil kız, haydi git bizi bırak..

-Katiyen olmaz.

(Mabadi gelecek nüshaya)

Rezzan Arif

* * *

MARMARA SAHİLİNDE

- İzmir'in yegane bestekârı meşhur İsmail Zühdi Bey'e -

Güneş gurup etti, sular karardı..

Kâinat önde yine yas vardı.

Ufuklar bürünmüş matemden tüle;

Dertli ay doğuyor bin üzüntüyle.

Bir taş gibiyim ben durduğum yerde...

Uzaklardan esen öksüz yıllarda

Üflüyor içimde tutan hicranı.

Yorgun dalgaların son heyecanı

Kumsal sahillerde sessiz erirken

Ufukta beliren bir garip yelken

Haber getiriyor sanırım bize

İzmir hayatından tatlı bir nebze...

*

Birazdan, duyduğum: derin bir sükut..
 Ve gördüğüm yalnız bir yığın bulut,
 Bir yığın bulut ki onun arkası:
 Meçhul bir alemin meçhul dünyası..

Anlamaz yanından geçenler bile,
 Çevrilmiş orası hep tılsım ile...

*

İzmir, güzel İzmir, sevgili İzmir,
 Ne olduk, ne olduk şimdi kim bilir?!...

Dersaadet 13 Teşrinisani 337

Bakülü: Emin Abid

* * *

Muhterem Karilerimize:

Geçen nüshalarımızdaki mükâfat mazhar olduğu muvaffakiyet üzerine yeniden bir mükâfat tertibi tasmin ettik. Karilerimizin numaraları havi nüshalarımızı hüsnü muhafaza etmelerini rica ederiz. Dört hafta sonra mükâfat tevzi' edilecektir. Gelecek nüshamızda bu yeni mükâfatın şekil ve mahiyetini bildireceğiz.

Müdür-i Mesul: Suphi Nuri

Ali Şükrü Matbaası

GURBET**Küçük Şarkı***Bestekârı: Musa Süreyya Ağırca*

Gurbet o kadar acı
 Ki ne varsa içimde;
 Hepsi bana yabancı,
 Hepsi başka biçimde

Eriyorum git gide;
 Elveda her ümide,
 Gurbet benliğimi de
 Bitirmiş bir içimde

Ne arzum, ne emelim
 Yaralanmış bir elim...
 Ben gurbette değilim
 Gurbet benim içimde

Kemalettin Kâmi

* * *

İlan

Doğrudan doğruya mecmuamız müdüriyetine gönderilen yeni eserlerin intişarını karilerimize bu baptaki fikirlerimizle birlikte bir vazife edineceğimizi muhterem müellif ve tabilere ilan etmekle kesb-i fahreyleriz.

* * *

Üsküdarlılar Okusun

Yevmi ecza piyasasını Çarşıboyu'nda Uncular Sokağı'nda Salih Necati Eczanesi'nden öğrenmeden reçetelerinizi yaptırmayınız, fosfatın 35, vichy 30, yanus 30, hind yağı kapsülü 7,5, asma şırınga 200, fosfatlı bira hûlasası 55, katran hakkı 35 her yerden ucuz.

* * *

Yakında bura sahnelerinde görebileceğimiz**Aktör Arif Adil Bey**

* * *

Muhterem Hanımlarımıza

Her ne isterseniz ve beğenirseniz ipekli, yünlü, çorap, mendil, fanila, pamuk, keten, canfesler, çarşafıklar vesaireyi Meydancı'ya Yeni Postane Caddesi'nde Ali Rıza Efendi'nin mağazasında bulabilirsiniz.

Telefon 2073 İstanbul

* * *

Abone Şeraiti**Memalik-i Osmaniye**

520 Senelik
 270 6 aylık
 150 3 aylık

Memalik-i Ecnebiye

570
 300
 160

İlan ücreti (*İleri*) idaresiyle kararlaştırılır

* * *

Her evde bulunması elzem olan ilaç (Nevrol Cemal)'dir

Hiddet, merak, korku, kaza neticesi birdenbire bayılanlara, senelerden beri yürek çarpıntısı çekenlere yirmi damlası hayat verir. Memleketimizin en meşhur müderris ve etibbasının takdirnamelerini haizdir. Dünyada emsali olmayan bir şeker ilacıdır. Her eczanede bulunur. Fiyatı 50 kuruştur. Bir tecrübe kâfidir.

* * *

AYDINLIK

Altıncı nüshası intişar eden bu mecmua memleketin en ciddi bir meslek mecmuasıdır. *Aydınlık* gençliğe bilhassa fen ve dimağ işçilerine hitap ve memlekette çalışan ve terleyen uzuvların refahi gayesini istihdaf eden ve kadınlığın ciddi yükselişlerle içtimai vazifelerini ifaya kadir olabilmelerini gösterir samimi bir mecmuadır. Karilerimize mütalaasını tavsiye ederiz..

* * *

Dişler terakkیات-ı fenniye ve usul-i cedideye tatbikan ve elektrik ile tedavi olunur.

Diş Tabibi Mehmet Rifat Paris Darülfünunu'ndan mezun.
Babiâli Caddesi'nde kapalı fırın karşısında.

* * *

Doktor Feyzi Ahmet

Adem-i iktidar, kansızlık, cilt, frengi, bel soğukluğu, prostat hastalıklarını en son usul üzerine mahremane ve katiyen, verem, ısıtma gibi bulaşıcı hastalıkları dahi keza hususi usul ve aşılarla esaslı bir surette ve mutedil şeraitle tedavi eder.

Adres: Cumadan maada her gün Babiâli Caddesi'nde Vakıf Matbaası ittisalinde köşede.

* * *

Katran-ı Ali Haydar

Alelumum öksürüklerde bronşit hastalıklarında nafi bir devadır. Her eczanede bulunur. Deposu Babiâli Caddesi Ali Haydar Eczanesi.

* * *

Ali Haydar Müshil Şekeri

Kemal-i emniyetle istimal edilebilir. Her yaşta kullanabilir. Şişesi 15 kuruş, her eczanede bulunur. Deposu Babiâli Caddesi'nde Ali Haydar Eczanesi'dir.

* * *

Ali Haydar Diş Macunu

Diş macunlarının en âlâsıdır. Büyük kutusu 35 küçüğü 20 kuruştur. Her eczanede bulunur. Deposu: Babiâli Caddesi'nde Ali Haydar Eczanesi 394

* * *

Balsamin-i Ali Haydar

Cilde taravet verir. Yüzdeki çatlakları izale eder. Şişesi otuz kuruştur. Deposu Babiâli Caddesi'nde Ali Haydar Eczanesi'dir.

* * *

Fransızcadan Türkçeye

Lügat-i Firaz

Cepte taşınır 14000 lügati havidir fiyatı 30, 40, 50 kuruştur Babiâli Caddesi'nde Firaz Ticarethanesi.

* * *

Celal Nuri Bey'in

Külliyat-ı asarı İleri Matbaası'nda perakende olarak satılmaktadır.

* * *

Moda Terzihanesi

Teveccüh ve takdirlerinin müntedarı kaldığımız muhterem müşterilerin fart-ı memnuniyet ve hoşnudisiyle tefahur eyler ve işbu nimet-i rağbet ve teveccühü bir gayret-i şükran ile hüsn-i telakki eyleyip fiyatlarımızı daha ziyade tadil ve hizmetlerimizi tazif eylediğimizi muhterem beylere arz eyleyiz.

Eminönü'nde Selanik Bonmarchesi karşısında Moda. Telefon: İstanbul 637

* * *

Ali Asgar Tebrizi ve Şeriki

İstanbul'un en büyük ve en mükemmel İslam müessesidir. Her nevi kâğıt ve kâğıda müteallik eşya kalem vesairenin muazzam deposu, Marpuççular da Ali Asgar Tebrizi ve şeriki mağzasıdır.

Telefon numarası: 1080

* * *

İnsaf Kapısı'nda

Aksaray'da Muratpaşa Camii şerifi karşısında İnsaf Kapısı namıyla şöhretyap Mustafa Feyzi Ticarethanesi fabrikaların en sağlam lastiklerini celbeder ve insafılı satışla müşterilerini memnun etmeye sarf-ı gayret eder.

* * *

Rekabet kabul etmez fiyatlardan istifade ediniz.

Londra, Paris ve Roma'da birinciliği ve en büyük mükâfatı kazanan (Hasan Kuvvet Şurubu) müstahzırı Hasan Bey'in eser-i tertibi olup en muattar çiçeklerden ve esanslardan mürekkep.

* * *

Necati Diş Suyu

Dişler, ağzın taharet, sıhhatini temin eder. Çürük dişlerden mütevellit taaffunatı izale eder. Dişleri temizler beyazlatır diş meraklılarına şayan-ı tavsiye olan bu mühim müstahzarın şişesi otuz kuruştur bir tecrübe kâfidir her yerde bulunur.

* * *

Arif Zeki

Terzihaneleri

Otuz senelik müessese-i İslamiye'dir. Taksit ile dahi muamele yapar Yeni Postane civarında ve Lora Hanı ittisalinde telefon İstanbul 1717

<h1>YARIN</h1>	Numara 8 1 Kânunuevvel 1337, 1921: Perşembe
	Babralı Caddesi'nde İleri Matbaasıİdarehanesi Telefon: İstanbul 1785 Sayısı 10 kuruştur
Haftalık ilmi, edebi, içtimai resimli mecmua Müdür ve sermuharri: Suphi Nuri	

MÜNDERİCAT

İnkılâp	İsmail Hakkı
Asar-ı Garbiye	Nizamettin Âli
Dönüm	Hasan Âli
Varna, Şumnu Muhaberatı	Sırrı Paşa
Ressamlık	Ali Sami
İlk Şair (Piyes)	Halit Fahri
Türkü	Orhan Seyfi
Spor	Cemil Münir
Ne Ev, Ne Bahçe	A. C
Tereddi	Faruk Nafiz
Saçlarının Baharı	Abdülhak Şinasi
Hüseyin Rahmi Bey'le Mülakat	F. N
Kandahar Âşıkları	Rezzan Arif
Hukuk Mahfili	Ahmet Saki
Moda	Seniye Servet
Acayib-i Seb'a-i Âlem Dedikleri Nedir?	Mühendis N
Kadın ve Aşk Hakkında Mülâhazalar	N. H
Sinema Hakkında Notlar	Cevdet Reşit
Gittikten Sonra	Şekip Akif
Gazel	Avni divanı
Meçhul (Temaşa)	Kemalettin Hayri
Harabe	Güzide Şefik
Zavallı Anne	Mekki
Mühim Sözler	Yarın
Bir Nazire	Nâ-bedit
Olanlar Bitenler, Mütenevi' Resimler	

MÜKÂFAT

Ali Şükrü Matbaası-Babiâli

HARABE!

Genç kalbimde sevginin rüzgârları esmedi
Bazı gözlerde gülen mesut neşeden uzak
Gençliğim hiç sevgisiz teselliler bularak
Bu acılı hayattan yine ümit kesmedi

Yıllardır denizlere, çiçeklere, semaya
Kalpten doğan ahenkle ne besteler ekledim
Bulutlarda görünen benzi uçuk bir aya
Sevgilimi sorarak ne sevgiler diledim

Yıllar geçti kalbime hiç sevgi yıldızı
Ne bir şifa işledi ne de ince bir sızı
Şimdi solan ömrüm mü hiç hayata gülmeden?
Ağardı mı saçlarım aşka boyun eğmeden?

Senelerdir kalbimin ıssız harabesinde
Sıcak; şefkatli bir el aşka kanat germiştii
Her doğruyu söyleyen vicdanımın sesinde
Allah'ın vaat ettiği sevgiyi beklemiştii

İstemem hiçbir sevgi kalbimde yer tutmasın
Saadetin sesini hicranlar uyutmasın
Sevmiyorum şimdi ben, sevgiden uzak ömrüm
Aşk; bir yalçın kaya ki bahtsız düşse gönlüm

Güzide Şefik**ZAVALLI ANNE**

Belki bir kumru, belki bir bülbül...
Dün terennüm eden mezarlıkta;
Belki bir bed sedalı baykuş da
Onu bir bülbül istiyordu gönül...

Ağladım çok zaman.. Neden sonra
Dediler müjde! Sağ anan; bilmem
Neye bundan açıldı bende yara
Müjdeler halk eder mi hiç matem?

Sağ mısın şimdi; nazenin anne!
Sağsan, anlat ki yaşlarım dinsin
Bu sükûtun bilir misin ne derin?
Ebediyet, dalar derinliğine!!

Neye lakin ne bir bakış, ne nefes,
Çıkmıyor senden en küçük bir ses;
Anne öldün mü, anne öldün mü?
Kanatıp durma ince hislerimi!

19 Eylül 36 – Bebek
Muhittin Mekki

OLANLAR BİTENLER

Kış Geliyor-Bu kış, İstanbul'da, muhacirlerin kışdır. Yüzlerimizi ve ellerimizi donduran soğuk, rüzgâr ve yağmur bize muhacirleri hatırlatmamış olsun, kabil mi? Geçen gün Babiâli'den inerken çarşafı genç ve fakir kızların, mintanlı sefil çocukların, ellerinde bir levha ile dolaştığını gördük. Levhanın üstünde sokağa atılan her kâğıdın muhacirlerin menfaatinden bir parçasını feda etmek olacağı yazılmıştı. Zavallı gurbetzedeler, evlerden, dükkânlardan toplayacakları kâğıtlarla yaklaşan kışın ihtiyaçlarından bir kısmını temin edecekler! Diğer taraftan muhacirler menfaatine müsamereler, konserler veriliyor, bahçe eğlenceleri tertip ediliyor. Bu kadar geniş bir yırtığa boyama, az gelse bile, yine sefaletin bir kısmını örter. Muhacirin müdüriyeti tekrar bu meşkûr hizmetinde devam ederek yine bazı menfaatler tertip etse, zannetmeyiz ki, soğuğu ve sefaleti gözleriyle gören zenginler ve mutavassıtlar kendilerine gönderilen davetleri iade etsin.

Temaşa Aleminde-(Türk Tiyatrosu) Şehzadebaşı'nda Ferah Tiyatrosu'nda, (Darülbedayi) kuş dilinde temsiller veriyor. Kendisinden çok bahsettiren Türk Tiyatrosu'yla hiç bahsettirmeyen Darülbedayi ve temsil ettikleri piyesler hakkında birkaç haftadan beri tenkit yazmak fırsatı zuhur etmedi. Bunun sebebi ise birincisinin iki üç temsili evvelce oynanmış piyeslere hasretmesi, diğerinin de ne yaptığından kimsenin haberi olmamasıdır. Mamafih Türk Tiyatrosu bu hafta güzide şairimiz Halit Fahri Bey'in maruf Fransız sanatkârı (Henri Bataille)'den lisanımıza naklettiği (*Hazan Yuvası*)'nı ve Selim Nüzhet Bey'in diğer bir piyesini repertuarına ilave etmekle bize kendisinden uzun uzun bahsettirmek fırsatını vermiştir. Bilhassa Halit Fahri Bey'in senelerden beri bütün zekâ ve sanatını üzerinde topladığı manzum (*İlk Şair*) piyesini da maruf ressamlarımıza yaptıracağı mükemmel dekorlarla temsil ettirmek üzere olduğunu memnuniyetle haber aldık. Esasen (*Baykuş*) masalıyla bizde manzum piyes çığırını açan ve henüz rakipsiz duran aziz refikimizin -ikinci perdesinin son meclisini bu nüshamızda dercettiğimiz- son eseri birincisinden kat kat zengin ve nefis olduğundan (Türk Tiyatrosu) *İlk Şair*'le sahnemize en metin adımını atmış olacaktır.

Tuluat Tiyatroları-Gazete sütunlarında Şişli Yıldızı, Beyoğlu Güneşi falan filan isimli Ermeni hanımlar tarafından şurada burada oynanacağı ilan edilen kantolar, komik-i şehir unvanlı adamlar marifetiyle (temsil) edileceği haber verilen piyesler nazar-ı dikkatimizi celbetti. Reklamın ehemmiyetini nefsimizde tecrübe ettik, gittik. Devr-i sabıktan beri yabancı olduğu manzaralarla bir gecemizi geçirdik.

Aklımızda o sayısız kantolardan ikisi ve nüktelerden biri kaldı. Kantolar zeybek ve çingene düetleriydi, nükteyi söylemeye ise en iptidai bir terbiye mani. Sahne üzerinde gözlüklü, gözlüksüz iki masharanın cinas namına ortaya kustukları mülevvesatı hayran bir halk, ağzı açık, tadyor, kantoları ise, yüzlerindeki bütün sinirler gerilerek, memnun ve adi seyrediyordu.

Spor Tehlikesi-Darülfünun Ruhیات Muallimi M. Şekip Beyefendi geçen hafta intişar eden bir mecmuada (Spor İhtirası) unvanlı bir makale neşretti. Bundan dört beş sene evvel, şimdiki *Akşam* başmuharriri ve Darülfünun İçtimaiyat Müderrisi, Necmettin Sadık Bey de *Yeni Mecmua*'da buna benzer, (Spor Tehlikesi) serlevhası altında, bir şey karalamış ve epey velveleyi davet etmişti. M. Şekip Beyefendi herhâlde bu meseleyi unutmuş, yahut bilmiyor olmalı ki esasen halledilmiş bir meseleyi tekrar karıştırmak istiyor. (Spor İhtirası)'na geçen hafta *İleri*'de cevap verilmişti. Biz de lazım gelen cevabı vermek için husule gelen cereyanın tevekkufunu bekliyoruz. Kuvvetle zannediyoruz ki (Dempsey)'in kuvveti (Bergson)'un zekâsını bu sahada mat edecekler.

Mizah Gazeteleri-Bir zaman (*Cem*)ler, (*Kalem*)ler vardı. Onların tatil-i neşriyatından sonra aynı kuvvette mizah mecmuaları çıkmadı. Mamafih yine matbuatımızda mizah boşluğunu dolduran (*Ayna*), (*Karagöz*), (*Güleryüz*) gazeteleri var. (*Ayna*) hatları ince ve ekseriya çapkın bir ifade gizleyen düzgün resimleriyle, (*Karagöz*) halka hitap eden nükteleriyle ve diğeri renkli resimleriyle her hafta gönül eğlendiriyor. Her ne kadar bunlardan yalnız biri maksadına vasil oluyor. Ve öbürleri yakınlaşmış bulunsalar da bunlar şüphesiz ki hep birden yarınki İstanbul matbuatının kuvvetli mizahını hazırlamaktadırlar.

<p>Sekizinci sayı</p> <p>1 Kânunuevvel 1337 - Perşembe</p>	<h1>YARIN</h1>
--	----------------

Musahabe

İNKILÂBIN BEĞENDİĞİ ADAM!

BrugeBelçika'nın en eski, vesaiti şehirlerden biridir. Bütün eski binalar, eski hatıralarla süslüdür. İnkılâptan bir iki sene sonra orada on gün kadar yaşadım. Brugevardığım gün şehrin merkezine yakın bir yerde kiralık bir oda buldum. Burası bir Fleman ailesi tarafından idare edilen lokantanın üzeriydi. Nazar dikkati celb edecek derecede süslü bir oda: on beşinci Lo'ay tarzında koltuklar, yıldızlı kâğıtlarla kaplanmış duvarlar, somakiden şömine, bir kaç vazo ve heykel... Odanın fiyatını sorduğum zaman lokantacı:

-Yalnız bir frank... Dedi ben de hayret ettim. Gerçi Bruge o tarihte pahalı bir yer değildi. Fakat ne olursa olsun günde bir frankla Avrupa'da ancak kirli ve karanlık bir oda kiralanabilirken... Bu ucuzluktan memnun olarak istasyondan bavulumu getirdim ve yerleştim. Biraz sonra odanın içinde dolaşmaya, oraya buraya eşyayı dağıtmaya başladım. Birde ne göreyim! Bütün parlak ve zengin dediğim eşya hep sahteymiş! On beşinci Lo'ay koltukların altından otlar dökülüyor, duvarlar tiyatro dekoru gibi üzerine kağıt yapıştırılmış adi çite ve kanavadan, somki soba üzerine taş rengi boya vurulmuş adi tahtadan!.. Brugelü o sahibinin bütün dehası bu kağıt, ot ve adi tahta ile bütün bir devrin zevkli mahsulatını taklit ettirmekteydi!.. Bu odada her şey yalan, her şey gözleri aldatmak içindi. Doğrusu bu kadar aldatmak gücüme gitti:

-Keşke daha gösterişsiz, daha pahalı bir yere gitseydim de böyle yalancı bir odaya yerleşmeseydim!.. dedim.

Ne çare! Bruge'ün zevki buydu. Flaman lokantacısı ancak böyle olabiliyordu. Her yerde, her işte bir gösteriş, okutmak, kendi mülk, Belçika'yı cennet gibi göstermek illeti!.. «Mösyö! Bruge'de tam on iki tane müze vardır!» diyen bu sarışın adamların müzelerini gördüğüm zaman yine hayret ettim. Bunların çoğu alelade iki kilise avlusundan, yer odasından başka bir şey değildi. Bunlar müzeden ziyade şarap mahzenlerine benziyordu!.. On günlük müşahedem bana rehberlik eden kitabın,

«yadigar» in mukaddimesindeki tarihi malumat üzerine nazarı dikkatimi celp etti: bugün mazisi istilasıyla uğramakla geçen bu memlekette!... dedim...

Bence Flaman lokantacının kiralık odası tam inkılabın beğendiği adamdır: malumatı sathi, zekâsı mutavassıt, fakat sözde, kıyafette, yaşayıpta gösterişli adam!.. İnkılâp bu nevin en mütekâmil numunelerini Avrupa'yı görmüş insanlarımız arasından çıkardı. Ecnebi lisanı tekellüm eden, garp muaşeretini bilen, üzerine başına çeki düzen veren bu salon adamlarının o tarihlerde mukavemet edilemez bir cazibesi vardı. İnkılabın hep bu sathi okşayan, düz ve mücella yüzleri beğenen acemi elleri yalnız insanların lisanını, kıyafetini değil, şehri, kanunları, adetleri, mimariyi, mektepleri, tedrisatı, her şeyi bozdu ve şımarttı! Şehir daha genç, daha Avrupalı görünmek için bütün kanını sarf etti. Park, bahçe, kaldırım için camilerini, türbelerini, koca evlerini, ihtiyar ağaçlarını yandı, yıktı. Kan damarları olan su yollarını, çeşme ve sebeplerini kuruttu. Yemedi içmedi, süslendi, nihayet derin bir fakru'd-deme uğradı.

Bunu yalnız şehirde değil, hayatın bütün aksamında gördük. Çıldırın, kuduran yalnız şehir değildi. Arsızlık, soysuzluk sâri bir hastalık gibi bütün müesseselerimizi, bütün ananelerimizi sarmıştı. Her dört direk üzerine bir kubbe konduran mimarlar, her kanuna Avrupa'dan satın alınmış bir cila süren vaziler, Avrupalı görünmek, moda uymak için karda soğukta sokaklarda baldırı çıplak dolaşan sıska, çarpık bacaklı sıska mahluklar, hamiyetinden, milliyetinden sokaktan geçenleri haberdar etmek için kapısının üzerine tahta saplı yırtık bayrak asan mektepler, her tarafı kırmızı beyaza boyanan, kutularının her köşesinde ay yıldız bulunan dükkanlar!... Hepsi aynı arsızlığın ve şımarıklığın piçleriydi!..

Türkiye'yi öldüren, harice görünmek illetidir. Bu bir zaman ruhumuzun ihtiyacıydı. Bu gün bu ihtiyaç iptila derecesine geldi. Bu iptila bizim içimizi dışımıza çevirdi. Medeniyeti hazmedelim derken küstük! Güzelleşelim derken iğrendirdik ve bugün de bu iğrençlikten kendimiz iğreniyoruz! Hala «Kendimizi Avrupa'ya tanıtalım!» diyenlerimiz var. Ya onlar ne söylediklerini, daha doğrusu ne söylemek istediklerini bilmiyorlar yahut benim dar kafam onları anlamıyor! Kendini kaybetmiş, merkez sıkletini şaşırılmış bir millet için kendini tanıtmak acaba nasıl bir imkandır?! Kendini tanıtmak isteyen evvela kendi kendini tanımalıdır. Kendini tanımak demek âlemdeki hikmet vücudunu, kendi ruhunu, kendi asaletini, kendi zevk ve sanatın dehasını bulmak demek değil midir? O halde herkes için ve her millet için muvaffakiyeti haricin takdirinde arayacak yerde kendi vicdanının teslimiyetinde

bulmak doğru değil midir? Dışına dönecek, kendini âleme satacak yerde içine katlanmak ve âlemine kavuşmak daha doğru değil midir? Bir millet ancak kendini bularak ve kendine benzeyerek ve kendi vicdanının kendi seyrine tabi olarak yaşayabilir: büyür, kuvvetleşir ve güzelleşir... Her yaşayan, canlı, güzel şeyi tanımak ve onu sevmek bütün insanlar için bir ihtiyaç olduğundan, kendi hamimiyet ve samimiyeti içinde yaşayan samimi Türkiye'yi de herkes tanıyacak ve sevecektir..

Çamlıca

27 Teşrinisani 337

İsmail Hakkı

* * *

ASARI GARİBE'NİN TERCÜMESİ

Neyi tercüme ve niçin tercüme etmeliyiz? İşte iki soru ki bugünkü Türkleri ayrı bir ciddiyetle işgal etmeye layıktır. Garp medeniyetine ve milli harsımıza karşı alacağımız vaziyet bu suallerin cevabına tabidir. Garbın iyi ve müfit şeylerini tercüme ettikçe kazanırız, kötü ve muzır şeylerini intihap ettikçe geriler ve ineriz.

Sultan Mecit saltanatının tam ortasına düşen siyasi buhran devri, memlekette ilk defa olarak bir tercüme devri açtı. Öyle zannettik ki garbın siyasi eserlerini tercüme ederek garbın istediği siyasi ıslahatın günahını öğreneceğiz. Tazyikten kurtulacağız. Bu düşüncenin sevkiyle Roza'nın asarını Ziya Paşa ve Kemal Bey tercüme ettiler. Montesquieu yine Kemal Bey nakle başladı. Sonra siyasi ve terbiyî bir maksatla Yusuf Kemal Paşa, Vefik ve Ziya Paşalar Fenelon'u tercüme ettiler. Biz de ilk tercüme bunlardır. Ve diyebiliriz ki Münif Paşa'nın bazı parçalarını tercüme ettiği Volter ile beraber Türk muhiti garbın ilk önce bu eserlerini okuyarak hürriyet siyasiye, parlamentarizm gibi yirminci asır bidayetinde Türk idealizmini teşkil eden mefkûrelerini o eserlerden öğretti.

İlk tercüme fenaydı, anlaşılardan yapıyordu. Lakin o zamanki müstesna ve bir daha avdet etmeyen dinç neslin ateşin ve karıştırıcı ruhundan geçtiği için tesiri çok büyük oldu. O nesil çekildikten sonra tercüme faaliyeti hem azaldı, hem de intihap fenalaştı. Birkaç iktibastan, az cümle Şinasi'nin idare ettiği Racine, Hugo ve Moliere tercümelerinden başka intihap edilen eserler en bayağı romanlardan ibaret kaldığı için artık o eski tesiri veremedi hele tercüme işi ticaret işi şekline döktükten sonra garptan istifade edecek yerde zarar gördük.

Bundan sonra tercüme meselesi bir sisteme raptedilmelidir. Bunun için de ne maksatla tercüme ettiğimizi bilmeliyiz. Şu içinde yaşadığımız siyasi nekbet devrinde acaba yine eski siyasi tercümeleri mi avdet etmeliyiz? Hayır, zira siyasi nekbetimiz ruhu dalaletimizden ileri geliyor. Onun için ilk önce ruhu varlığımızı, ruhu hürriyetimizi tesise çalışalım. Siyasi hürriyet sonra kendiliğinden gelir. Siyasi hürriyet ruhu hürriyete doğru bir adımdır. Bir millet için siyasi hürriyet gaye olamaz, bir vasıtaadır. İnsan için en son gaye olsa olsa ruhu hürriyet olabilir. Onun içindir ki biz bazı mütefekkirlerimizin, mesela Rıza Tevfik'in İngiliz sansualist filozoflarından (Bentem) ve bir de (Spansar) dan aynen mülhem olarak soğukkanlılıkla hem de (eyikör) ca tavsiye ettikleri (konfor) u gayeyi hayat için ne basit ve aciz bir sembol buluyoruz! Fakat maalesef bu kelime bu gün Türkiye'de bir sınıf halkı temsil ediyor.

Memleketimizde onun tam aksi ikinci bir sınıf teşekkül etti, mürteciler sınıfı: Avrupa'yı tanımadan evvel hepimizde ateşin bir cezrilik vardı. Tanımaya başladıktan veya başladığımızı zannettikten sonra tecessümüz yavaş yavaş zail oldu. Gözümüzde Avrupa, evvelce nehi edildiği halde sonra temas edilen bir mabut gibi, ehemmiyetini kaybetti. Bu surette bir çocuklarımız oportünistliğe döküldük, hatta mürteci olduk. Bu gün öyle gençler görülüyor ki garp hakkında kolayca toptan hükümler vererek Avrupa'nın bir iğrenç bataklıktan ibaret olduğunu heyecanla iddia ediyorlar. Ve mazinin hülyalı ve ruh içine kapanarak sürülen gassasız ve bihareket hayatına rücu edilmesini ilave ediyorlar. O kanaattem ki, maziye rücu hareketinin bu sakm şekline mazimizi hakkıyla tetkik ettiğimizden ne de garbı layıkıyla anladığımızdan gelmektedir. Bu işler için uzun ve sükunetli senelere ihtiyacımız vardı. Hâlbuki devlet ve millet tarihimizin böyle mütemadi ve derin tetkiklere lüzum gösteren sakin sulh seneleri olmamıştır. Onun içindir ki mürtecilerin ne kendi hakkımızda, ne de garp hakkında verdikleri hükümleri son hüküm diye kabul edememek mecburiyetindeyiz.

İşte garpla temasımızdan ve uzun bir tercüme faaliyetinden sonra memleketimizde (konfor) taraftarları veya (mürteciler) gibi birkaç sınıf teşekkül etmiştir ki eğer garbı tetkik tarzımız daha salim olsaydı bunların ileri sürdükleri alil mefkûreler revaç bulamazdı.

Öyle zannediyoruz ki tercüme faaliyetine verilecek sağlam bir istikametle bu gayri tabii hallere nihayet verilebilir. O sağlam istikamet nedir? Evvela bir kere dünyayı (Türk) ve (Türk'ün gayrı) diye ikiye ayırıp, Türk'ün gayrı memleketlerde en güzel, en iyi ve en doğru ne yazılmışsa bunların hepsi tercüme edilmelidir. Şimdiye

kadar olduğu gibi yalnız bir memleketin asarına müracaata devam edersek, diğerleriyle mukayese kabil olamayacağı için, mutlak aynen taklitçiliğe düşeriz. Neticesi maşuşluk ve sahtelik olacaktır. Büyük millet sahtelikle kurulamaz!

Türk'ün gayri dünyada evvela ilim ve fen, saniyen felsefe, salisen sanat namına ne kadar şah eserler varsa bunların, gayet salâhiyettar ve bitaraf kimseler tarafından bir listesi yapılmalı, sonra bu maksatla teşekkül edecek lisan cemiyetleri tarafından kemal ciddiyetle tercümeyle başlatmalıdır. Ve şuna fevkalade dikkat edilmelidir ki mesela Norveç lisanıyla yazılmış bir hailevi eser mümkünse aynen o lisandan, değilse o eseri en iyi tercüme eden memleket lisanından nakledilmelidir.

İlim ve felsefe sahasındaki eserler, müelliflerin orijinal tablalarından tercüme edilmek iktiza eder. Mesela Eflatun tercüme edileceği vakit Eflatun'un Arapçadaki hulasaları değil, çünkü bu hulasalar on asır evvelki Arap filozoflarına göredir, fakat Eflatun'un hakiki ve tamam (tekst) i ilavesiz ve tarhsız olarak esas tutulmalıdır. Keza mesela (Tart) ın içtimaiyat veya (Marks) ın iktisat sistemi nakledileceği vakit bu müelliflerin kendi klasik eserleri ilavesiz ve tarhsız aynen nakledilmeli, yoksa diğer muharrirlerin bu müellifler hakkında yazdıkları izah kitapları katiyen tercüme edilmemelidir. Türkler hür düşünmeye böyle alışırlar.

Biz Türkler, eğer garbın körü körüne dost inabetine tevdi edilmiş bir mürit vaziyetinde kalmak istemiyorsak, eğer garp hakkında vereceğimiz hükümleri yine garbın delaletine muhtaç olmadan vermeyi bir milli gurur meselesi telakki ediyorsak, hürriyet tefekküriyemize kimseyi müdahale ettirmemeli ve garp asarının tercümesini bu görüş cephesinden sevk ve idare etmelidir.

Doktor Nizamettin Âli

* * *

DÖNÜM

Henüz, yeni kurtuldum bir aşkın yarasından;
Acısı silinmeden, unutulmamışken yeri
Bir güneş gibi doğdun iki kalp arasından;
Yeniden uyandırdık uyuyan emelleri.
Bulutlu bir akşamın sihri vardı ruhunda,
Boşluklarda kaybolan ruhumu buldum onda.

Her neşeye dargındım, her sevgiye yabancı;
 Öyle sanıyordum ki: herkes gönül hırsızı,
 Her gülen yüz riyakâr, her âşık bir yalancı;
 Aşka layık görmedim gördüğüm hiçbir kızı!..
 Önceden seni de ben o kızlardan zannettim,
 İçimdeki ümidi şüphelerle titrettim.

Baktım ki zehir değil sunduğun kadeh bana.
 Doya doya içtikçe, aşkın, ruhumu yaktı.
 Bin sevinçle atıldım o sıcak kucağına;
 Bu hasta, yorgun gönül gözlerinde dinlendi.
 Hüzün gibi durgundu hazan dolu gözlerin;
 Gönülden daha engin, göklerden daha derin!

Hasan Âli

* * *

Tarih

SIRRI PAŞA MERHUMUN ASARINDAN:

Varna, Şumnu Muhaberatı

Sırrı Paşa merhumun 93 Rus muharebesi vaktından Vidin ve Plevne muhasaralarına müteallik olup maalesef noksan kalmış olan hatıratını evvelki nüshalarımıza derç etmiştik. Bu dafe Varna, Şumnu muhaberatının dercine başlıyoruz. Merhum meşarün ileyh bütün muharebe esnasında mutasarrıflıkla bulunduğu Vedin şehrinde mahsur kaldıktan sonra musalahayı müteakip İstanbul'a avdet etmiş ve Varna ve Şumnu istihkâmlarının tahliyesi ve esliha ve mühimmatının İstanbul'a nakli ve o havalı muhacirin İslamiyesinin yerlerine iadesi vazifesiyle ve Osmanlı hükümeti komiseri sıfatıyla oralara izam kılınmıştı. Neşrine başladığımız muhaberat bu memuriyeti esnasında cereyan eden muamelattan ve tesadüf ettiği müşkülattan bahis olarak Babıâli'ye gönderdiği resmi mektuplardır.

Varna, Şumnu muhaberatının bir kısmı şimdiye kadar tab' edilmemiş olduğundan ilk defa olarak mevki intişara vazedilmiş olacaktır; diğer bir kısmı ise Diyarbakır'da mahdut miktarda tab' edilen «mektubat Sırrı Paşa»nın üçüncü cildinde münderiç olmakla beraber bu kitap elyevm hiç bir yerde bulunamadığından bunları dahi istinsah ile karilerimizin nazar istifadelerine arz etmeyi muvafık gördük.

VARNA, ŞUMNU MUHABERATI

Şumnu

12 Temmuz 94

Temmuz 94 tarihli arizeyi müştereye leffen takdim kılınan Fransızca zabıt namede dahi mukayyet olduğu vechile Rusya komiserleri ile Varna'da vuku bulan birinci içtimaimizde, Şamni'ye gelindikten sonra kendileri intihap ve tayin edecekleri bir noktanın -taraf çakiranemize ahbar keyfiyet edecekleri günden itibaren- üç gün zarfında tahliye ve teslim olunması; ba'da istihkamat sairenin dahi peyderpey boşatılması muvafakat tarafın ile karar altına alınmış olmakla mucibince Şamni'ye muvasalatımızda intihap ettikleri (Kocatepe) (Konya) nam üç adet istihkâm müddet muayeneyi mezkura zarfında tahliye ve teslim edildiği gibi (Pank fenara), (Sarı mişe), (Tarnevi), (Kalbe), (Çerkes), (Rudud), (Uzun), (Beştepe) nam yedi adet başlı istihkâmın dahi emir tahliyesi hitam buldu.

Binaen aleyh her ne vakit isterlerse bunları da zabıt ve tesellüm edebileceklerine nazaran yalnız bir adet istihkâmın teslimi teklif olunduğuna dair sefaretin vuku bulan ifadesinde mutlaka bir sehu olmak lazım gelir. Onun için bu babta taraf çakiranemden arz ve beyan olunan mütalaaya mahal görülememiştir.

(Şumnu) nin mahalliyeyi kamilesi için müddet tayını bahsine gelince: buraca Rusya komiserlerinin bile nazar hayret ve istiğrablarını celb eyleyecek surette vuku bulan ikdamat fevkalade ile şimdiye kadar mevcut topların nısfından ziyadesi; mühimmat ve eşyayı mevcudenin hemen sülsi miktarı şimendifer mevkiine nakil ve tenzil ve eşyayı mezkure ile memlü iki şimendifer kitarı Varna'ya irsal edildiği gibi, dört tabur asker dahi maşiyen kezalike Varna'ya sevk olunmuş ve emsaline kıyasen bundan böyle vuku bulacak nakliyatın miktarı yevmiye beş yüz arabadan aşağı düşmeyeceği memul bulunmuş olmakla bu hal ve ikdame göre asakir ve mühimmat bakiyenin dahi ne müddette sevk olunabileceği tahmin buyrulabilir baki.

Şumnu

26 Recep 295 ve fi 15 Temmuz 294

Şimdiye kadar memleketlerine iade kılınan muhacirin adedi nüfusu yirmi iki tecavüz eylediği mahsusana teşkil edilen komisyondan tanzim ve ita olunmakta olan mazbatalarla tutulan kayıttan anlaşılmıştır. Bunların daha iki meseline karip miktarı kalıp anların da pi derbi sevk ve izamına müdavemet ve müsareat olunmaktadır. Baki.

Şumnu

15 Temmuz 294

Mukavele iktizasince memleketlerine iade edilecek muhacirin silahları alınmamak lazım gelip hatta bu babta Rusya komiserleriyle beynimizde cereyan eden müzakere zabıt namesinde de fikrayı mezkure derc ve tastir edildiği gibi, keyfiyet general (İstölpin) tarafından suret teminde muhacirlerin vücüh ve mütehayizanına şifahen dahi bu vecih ile beyan ve tefhim edilmiş olduğu halde şimdiye kadar gönderilen muhacirlerin yüklerini gerek yollarda, gerek vardıkları mahallerde Rusya memurları biltaharri buldukları silahları ahz u zabt ettikten başka, biçarken merkumunun bin beladan arta kalmış olan ufak tefek bazı eşyalarını dahi Bulgarlara yağma ettirmekte ve her gün Rus askerine terfiken yola çıkarılan binlerce güçleri - kimi şimendifer istasyonlarında, kimi varılan kasabaların haricinde- birkaç günler tevkif ile zavallıları birçok eza ve cefadan sonra karyelerine avdet edebilmeleri için oralardan ruhsatı havi pasaport almaya mecbur ve içlerinden ekseriye mütemevvil olanları (sen sarbiye muharebesinde bulunduk! Yok, başıbozuklara serkerdelik ettik!) diyerek bir takım adi bahanelerle Şumnu'ya iade etmekte oldukları tahkikat mevsukadan anlaşılıyor.

Binaenaleyh muhacirine verilen teminatın hilafı olarak Rus memurlarının icra ettikleri muamalat müziceyi mezkurenin sebebi Rusya komiseri general (İstolipin) den sual olundukta: «vakıa prens (Labalof) un Bab-ı aliye yazdığı takrir melinden muhacirini merkumanın eslihası alınmayacak gibi anlaşıldığından keyfiyet evvel vechile ilan edilmiş ise de şu müsaade istisnaiye yalnız nefis Şumnu ile Varna ahaliyi asliyesine mahsus ve münhasır olup sair mahaller ahalisinden olarak buralarda toplanmış olduğu halde bu defa memleketlerine iade kılınmakta olan muhacirine şümulü bulunmadığı sonradan tahkik kılındı; o cihetle Rusya memurlarının bu babtaki hareketleri de mercilerinden aldıkları emre müstenit olmak lazım gelir.» dedi.

Ahaliyi İslamiye ise Bulgaristan'daki Rus memurlarının, bahusus Bulgarların kendi haklarında reva görecekleri muamalat itidalkarı ve nisfeti! Şimdiye kadar pek acı tecrübelerle öğrenmiş olduklarından sefaretin ve lasiyema genel (İstolpin) in verdiği vaat emniyet üzerine taraf çakıramden cidden temin edilmemiş evliyediler, muhacirin mevcuda şimdi uğramakta oldukları hali esef ihtimali beş nazar mütalaaya alarak (Şumnu) den öteye bir adım bile atmayacakları derkardı.

Binaenaleyh incaz edilmeyen bir vaad ile bunca muhacirin aldatılmış demek olup bu ise geri kalanlara ziyadesiyle sui tesir ettiğinden, ve çünkü general (İstolpin) muhacirlerin salah halini mi arzu etmiyor? Yoksa etraftaki memurlara söz mü geçiremiyor? Her nasılsa bu babta verdiği teminatın asla tesiri görülmediğinden taadiyet mezkurenin Babıâli'ce mani çaresine bakılması lüzumu arz olunur. Baki.

* * *

Sanat

RESSAMLIKTA YENİ CEREYANLAR

Tarih sanattan bir nebze-yeni zaman ressamı-müfret tam yere -Siyonistlerle mutedillerin farkı- «zimleri» nasıl cevittiler-ahinin esvat gibi ahinin elvan da vehme iptina edebilir -mürekkep de Fütürist olmuş- yanlış misaller-göze görünmeyen tehlikeler.

Tagayyür ve tahavvülü sade kendine münhasır kalmayarak, az çok bütün ahkâm ve kavaidi sarsan ve bazen onları kâmilen bambaşka bir şekle sokan zaman, senayi nefise âleminde de vakit vakit bazı büyük inkılâplar yapmaktan hali kalmaz. Umumiyetle tarih sanatı bir tarafa bırakarak onun bir şubesi olan ressamlığın bu güne kadar geçirdiği teceddüdat ve inkilabatı bahsin tasnif ve telif etmek lazım gelirse ciltlerle kitap olur. Ben yalnız bu makalemle o mesleğin bazı tahavvületına dair bir fikri umumi vermeğe ve hususla ona ait yeni cereyanları tetkik etmeye gayret edeceğim.

Malum olduğu üzere ressamlık, evvela «Premetif» dedikleri tarz iptidaiye de başlar, birkaç asır böyle yaşadıkdan sonra, Rönesans İtalyan, ona doğruluk ve hakikatçilik ile mümteziç bir şekil nezahat ve asalet verir, Fransa'nın sanayi nefiseye bigâne olan kurunu vasıta âlemine bile zevki sanatı tattıran, hatta Fransız sanat tersimine icazet veren bu asır, sade o sanatkârları değil, bunların kazandığı mertebeyi kemal ile çok geçmeden Fransız milletinin de yüzünü ağarttır. Bundan sonra alem sanatta göze görünür bir tahavvül on yedinci asır avahirinde başlar, on dokuzuncu asrın ve ahirine doğru da alalderecabihi kesb mükemmeliyet eder. (*)

(*) Mukayesemiz. Fransız mektep sanatı esas ittihaz edilmiştir.

Bu zaman zarfında (Vato) lar (Kroz) lar (Fragonar) lar-ve bunların içinde başlı başına bir şahsiyet vücuda getiren (Davit) te olduğu halde-kurdukları saltanat sanatkarineyi en yüksek ikbal tabakalarına kadar çıkarırlar. Bu meyanda ekol İspanyol ve ekol Hollandazende vücuda getirdiği şah eserler tarih sanatta namdardır. Bundan sonra klasik ve romantik tarzlarıyla yan diğerinden ayrı iki meslek tersim

yaratarak ortaya çıkan ve bu iki meslek müntesibini arasında uzun uzun mücadelete sebebiyet veren «Enđer» ile «Dolakrova»nın bitmez tükenmez kavgalarını Kemal Bey tarafı ve sükunetle tetkik eden tarih kendilerinden evvel gelen mektebi sanatta iyice tahavvülata bais olduklarından ve Davit mektebini esasından sarsan kavaidi tespit ederek âlem sanatta yeni bir devir küşat ettiklerinden dolayı, her iki üstadı da büyük takdirat ile yad eder. Sanayi nefise tarihinin lâyemut bir heykeli olan Louvre müzesinin ta mebd'e' tarihten, «koru» lar «mile» ler «korba» lar «mesonya» lar gibi artık yekdiğerine zıt, fakat her birerleri ayrı ayrı birer sanat duygusu temsil eden şahsiyetlerini, aynı mevkide, aynı dereceyi makbuliyet ve mergubiyette tutan en son edvarına kadar takip ve tetkik ederek bir fikri mücmel peyda edildikten sonra Lüksemburg müzesinin henüz daha ekseri esatiri bir hayat olan genç eserlerine nazar tetebbu'umuzu tevcih edersek, orada ressamın paletindeki kadar tazelikleriyle şefafiyetini muhafaza eden asır hazır sanatkârlarının asarını ve geçen asırlara nispetle vücuda gelen tahavvülü bütün vuzuhuyla görüyoruz. Koskoca bir kitabe mevzu teşkil etmeye layık olan bu uzun sanat düşüncesini bir kaç kelime ile hulasa etmek lazım gelirse: yeni zaman ressamları, klasikçiliğinden aldıkları dersi her biri bir başka şahsiyetle temsil etmişler, tesircilik ve renkçilikte daha ziyade muvaffak olmuşlar ve bu iki intibahın verdiği kuvvetle eserlerine sevimli, cazibedar bir kudret vermişlerdir denilebilir, fakat yine bu ressamlar üstatlarından gördükleri o asırdide esasetten ayrılamazlar, yani: çizgicilik, üslubçuluk, terkipçilik gibi kavait tersimin lazım ettatbik olan esasatına daima mütevekkilane ve muti'ane sadıktırlar. Bunlar meyanında korkun akademik kavaidin bir noktasından inhiraf etmeyen sadakatiyle «Kayyan»ı vücuda getirdiği gibi «Binjamin konstan» da güzel renklerine hiç bir çizginin katiyet ifadesini feda etmemiştir. Büyük ormanlar arasında gülümseyen sevimli çiçekler gibi böyle ağır başlı asarın yanı başında munis bir mevcudiyet temsil eden «Şaplan»lar «Şabas»larla son zamanlarda oldukça empresiyonist kesilen «Zipem» bile, Lüksemburg müzesindeki üslup şinasana eseriyle mevkiin şerefine zerre kadar halel getirmez.

Empresyonizm-Bizim tesircilik namı verdiğimiz bu meslek son zamanlarda oldukça moda olan bir tarzı tersimdir. Benim fikrime göre tesircilik realizm mesleğini ikmal eder yahut her eserin mebdinde evvela o eserin hâsıl edeceği tesir nazar itibara alındığı kabul edenlere göre tesircilik ressamlığın temelli demektir. Şunu da hatırdan çıkarmamalıdır ki bir zamanlar empresiyonizm kelimesi bu kadar zikredilmediği halde ressamlar, yine eserlerini bu kuvvetle ihzar ederlerdi

zamanımızın en büyük senayişleriyle ortaya çıkan şah eserlerinde de, bazı yeni ve nafi kaidelerden istifade etmek şartıyla evvelce yapılan eskizler ve bu şadlarla her şeyden evvel o eserin tesiri nazar ehemmiyete alınır, zaten bu noktaya itina edilmezse o eser bedii kıymetine sahip olamaz.

O halde bu emperasbiyonizm cereyanı nereden çıktı?

Son zamanda sanat tersimin attığı terakki hutvası «Facture Large» geniş tarza doğru bir tekemmül şeklinde tebarüz eder. Ve büyük parçalar üzerinde her sanatkârın kendi tarzına göre bir çalım ve o çalım arasında ruhunun da ibdainizdesi olan bir şahsiyeti vardır. (*) bunların elvanın şeffaflığına ve tazeliğine eskilerden ziyade itinakardılar ve renklerdeki şeffaflık ve safiyeti mümkün olduğu kadar az terkip etmek, ezememek ve yormamakla muhafaza ederler-çünkü yorulmuş ve üzülmüş renkler canlılık ve safiyetini kayıp ederler-ve ondan dolayıdır ki ekseriye ne tamam resimlerde her şeye rağmen bir güzellik vardır, işte bu nazariye emperasbiyonizmi daha doğrusu emperasbiyonistleri teşvik etmiş. Az emekle meydana çıkarttığı tabiatın kısmet ve namütenahiliğini ne tamamlık ve müphemiyetiyle gizleyen eserler vücuda getirmişler ve o eserlerde bundan dolayı sevilmiştir, tabii bu tarzda muvaffak olmak için eski tarzda tekemmül etmiş olmanın elzem olduğunu kayıta lüzum yok zannederim, bu noktayı nazara göre, tabiatın haricine çıkmamak ve onun seri'ülzeval olan güzelliklerini ihmal etmemek şartıyla sadeleşmiş ve o sadelik içinde bir hayat canlandırmış olan eserleri bir eser sanat telakki etmek ve onları dereceyi ehliyetlerine göre şah eserlerin arasında tedad etmek pek tabii ve pek haklıdır. Bu inhimakın mazarratları de yok değildir mesela: eskiden sanatın akademik kavaidinde tekemmül etmeyen acemi sanatkârlar vücuda getirdikleri eserciklerle idia'i ehliyete kıyam edemezlerken, şimdi bu namın müphemiyetine iltica eden pek çok sanatkâr taslakları bir muşambanın üstüne attıkları bir kaç renkle meydan sanata atılmaya kendilerinde cesaret görüyorlar, böyle türediler hakkında bir Fransız üstadı maruf bir eserinde şöyle söylüyor:

«Ne tamamlık devir hazır ressamlığına arız olmuş bir nevi hastalıktır, şimdi bazı ressamların anzar aleme vazettikleri asar eskiden atölyenin kapısından çıkmasına müsaade edilmeyen taslıklardan başka bir şeyi değil! Ancak bunlara bir nevi heyecan tecrübeleri denilebilir. Hakikati söylemek lazım gelirse: bu tablolar hiç bir vechile itmam edilmemiştir. Bir tabloya şah eser denilebilmek için onun matlup olan tekemmülü haiz olması lazımdır. Hâlbuki evvelce böyle maksatta hemen bir methal teşkil edebilen asarın müteaddit safahatını yalnız ressamın atilesinde

seyretmek merak aver olurdu; fakat bunun da ressamdan anlamayanlara gösterilmesi adet değildi! Onlar teşekkür etmemiş hututu tamamıyla anlamazlar, çünkü asıl levhanın lekelemesinden ibaret olan bu gibi asar kolay olduğu kadar sevimli ve aldatıcıdır.

Sevimlidir! Zira: dolundan çıktığı gibi bir fırça da konulan taze boya oldukça hoş gider. Kolaydır! Çünkü: fırçanın bıraktığı müphemiyeti bazen temaşa keranik muhayyilesi itmam eder. Aldatıcıdır! Çünkü: bu kabil ressamların onda dokuzu sevimli bir taslağı itmam ile bir tablo vücuda getirmeye gayrı muktedirler. Bundan anlaşılır ki bir eseri itmam etmek ancak o eseri görenleri aldatmaktan ziyade ikna etmekle mümkündür, ancak bu suretle derki bir eser mevcudiyetini ispat eder. Yine hakikati keşf ile bunlar arasından sarılıp üstat derecesine irtika eden ve kendini akademilere tanıttırmaya muktedir olan ressam, tesirci olsun, klasik olsun, akademik olsun her hangi şubeyi tersime meylederse etsin, o, sanatın asır-dide olan sarsılmaz esasatına daima sadık kalır; yani: çizgicilik, renkçilik, üslubçuluk gibi icraat ressamının kavait ve teşkilatına, etüdler, poşadlar, eskizler gibi muayyen ve maruf olan sair hazırlıklarıyla mütevekkilene ve mütekadana iktifa eder.»

Empresiyonizmin esastan ve kaideden ayrılan temayülleri hakkında o üstadın şu kısa izahatı sanatkârlar, talebeler ve heveskarlar için babaca, dostuca bir nasihat olduğu kadar o kısa düşüncelilere uyan kalil bir zümre için de mantığı bir ihtardır.

(*) Eski ressamlar tevallik üzerine sordukları boyayı her kat gördükçe «Özdüsaş» ve «Pomzadozi» gibi bir takım vasıtalarla ve «Glasi» dedikleri yalama usulüyle yuvarlardı.

Mabadi var

Sabık senayi nefise mektep âlisi müdürü

Ressam Ali Sami

* * *

İlk Şair

-Dört perdelik manzum masal-

Müellifi: Halit Fahri

İkinci perde

On ikinci meclis (*)

Ay Melik, Füsün

(İkisi de aynı sedirin üstünde, ikisi de içtikleri fazla şarabın tesiriyle mest bir haldedir. Uzunca bir sükût... Nihayet..)

Ay Melik

... Ne boş hayat!...

Füsün

Bedbinsiniz, fakat daha dün bahtiyardınız;
En muzdarip hayatı saadet sayardınız.
«Lakayt ölün!» bu cümle kimindir?.. Melikemin..

Ay Melik

Üstünde bir felaket açılmış erikemin.
Heyhat!.. İşittiniz ya; münecim ne söyledi?

Füsün

Ciddi mi sandınız? Size efsane söyledi.

Ay Melik

Efsaneler hakikat olur.

Füsün

İtikat!

Ay Melik

Evet!
Bir genç kız itikadı ki ruhun demet demet
Solgun düşen çiçekleri altında saklanır,
Bir his ki renkleriyle baharın duvaflanır.
Efsaneler... Hayatın ilahi terennümü...
Nermin peri alınların sırma büklümü
Rüyalı hurmalıklar açan gizli sahalar..
Efsaneler... Melekler... İlahlar... İlaheler..

Füsün

Sultanımın sesinde çocukken işittiğim
Bir ninni titriyor gibi... Annemle gittiğim
Mabet de ekseri ben uyurdum... Ninem yavaş
Bir sesle hep o ninniyi söylerdi... Bazı yaş
Damlardı gözlerimden onun göğsü üstünde.
Kalmış bu eski hatıra bir yadigâr düne.

Ay Melik

Bir ninninden kederlenip ağlardınız demek?

Fusun

Zira o ses, o ninni -Melikem!- hazindi pek!

Ay Melik

(Bir kadeh şarap uzatarak:)

Bir parça yarı kalbi açar, içmiyorsunuz!

Lütfen şu vişneden buyurun.. Bir küçükte muz,

Bir kaç çilek...

Fusun

Fakat bu kadar zahmet etmeyin!

Hem böyle buzlanınca bu yakut eritmeyin,

Derhal içinki ruha akan neşedir şarap.

(İçerler)

Fusun

(Eliyle duvarda asılı rebabı göstererek:)

Bir saz mıdır, nedir şu, melikem?

Ay Melik

Evet, rübab...

Fusun

İnsan sanır görünce bu üç telli altı

Göklerden ayrılan bir ilahın alameti.

Bombay'da yoktu böyle tuhaf bir şekilde saz,

Şişter ederdi kubbeler altında ihtizaz.

Ay Melik

(Masum bir gurur ile:)

Hissettiniz mi mevcudu kim?

Fusun

(Anlayarak:)

Yoksa?..

Ay Melik

(Şuh:)

İşte ben.

Fusun

Mademki sizsiniz bunu ilk önce halk eden,
Tellerde saklı olmalı bülbül sedaları.
Lütfen biraz çalar mısınız?

Ay Melik

(Rübabı alarak:)
«Son Vedalar»ı
Vaktiyle duydunuz mu?

Fusun

Hayır, duymadım.

Ay Melik

Melül
Bir bestedir: yavaşça eder son bahar hulul.
Etrafa parça parça soluk örtüler saçan
Yaprakların yanında verir bir nişanlı can...
Her şey olur, uzakta öten kumrular bile..
İlk nağmeler figan ise, son nağme haile!
(Rübabını çalar, aynı zamanda terennüm eder:)
Elveda, bahçemin son yetim gülü,
Elveda, elveda, nazlı kumrular!
Gölgeler, ince dallarla örtülü,
Hıçkıran sular!
Bir duman kaplıyor karşı dağları,
Gamlı huhuların son niyazı var.
Son bahar bekliyor son vedaları,
Elveda, bahar!

Fusun

Pek gamlı beste, haklısınız.. Pek güzel fakat!

Ay Melik

Vaktiyle ben bu şarkıyı halsiz düşen, sakat,
Biçare bir tatmadan işittim, çok ağladım
Zaten severdi böyle hazin şarkılar tattım
Dinlendirip sedirde kırılmış vücudunu,
Söyler, dururdu ekleyerek daima bunu...

(Bir lahza sükûttan sonra hafif, müteessir bir sesle:)

Yâdıyla böyle incilenir gözlerimde nem...

(Gözlerinin yaşını siler)

Füsün

İlham eden sizin dadınız mı, benim ninem.

Bir beste ağlatan sizi, bir ninnidir beni.

Ay Melik

(Eliyle alının bir tarafı göstererek:)

Alnında, işte şurada, onun vardı bir beni.

Öptükçe ben, gülerde: «kızım, derdi, öptüğün

Benden yakında ayrılacaksın!...» O gün, bu gün,

Üç matem ağlatır beni görsem mezarlığı.

Onlar ki şimdi toprağa kalp oldu varlığı,

Annem, babam, ninem, bu geçen üç hayal için

Kalbimde gizli bir yara sızlar için için

(Ağlar ve gözleri şarabın; uykusuzluğun tesiriyle mahmur, vücudu kırık, başını şehzadenin omzuna doğru iner.)

Füsün

(Heyecanlı bir sesle)

Sultanım, ağlıyor musunuz?

Ay Melik

Ağlamaz mıyım?

Füsün

Solgunsunuz hazan gibi...

Ay Melik

Zaten beyaz mıyım?

Füsün

Mehtap içinde sanki örülmüş bu yüz, bu ten:

Haksızlık etmeyin!

Ay Melik

Beni mehtaba benzeten

Hiç yoktu!

Füsün

Bazı ay da solar, sonra büsbütün

Şeffaf olur...

(Melike sessizce ağlamakta devam eder. Füsün, ellerini tutarak:)

Fakat yine bülbüle şek, ötün:

Yalnız cihanda yeisi avutsun neşideniz;

Duysun biraz da neşeli bir musiki deniz!

(eliyle dışarısını gösterir. Rüzgârın sesi duyulur. Fecir yakındır.)

Ay Melik

(Birdenbire silkinerek:)

Rüzgar mı çıktı?.. Bahçede hoş bir fısıltı var!

Füsün

Yaprakların fısıltısı...

(Kuşların cıvıltıları işitilir.)

Ay Melik

Kuşlarda bestekâr!

Füsün

Çok geçmeden şafak sökecek, zaten ay sönük...

Vurgun birer kanat gibi dallar kırık, dökün...

Ay Melik

(Titreyen bir sesle:)

Şehzadem!..

Füsün

(Meshurana:)

Emriniz ne, melikem?

Ay Melik

Yakın gelin!...

Bilmem sebep ne?.. Korkuyorum... Bir kırık telin

Rüzgârda ihtizazını duydum...

Füsün

Çocuk!... çocuk!..

(Artık birbirlerine pek sokulmuşlardır. Füsün'un vücudundan sıcak bir raşa geçer; gayrı iradi inilir; dudakları ay melikin alnına temas eder. Ay Melik birden bire şaşırır; sabit, korkak bir nazarla Füsün'a bakar, sonra, başını delikanlının omuzu üstüne bırakır ve hıçkırıklarla ağlamaya başlar.)

Füsun

Ah, affedin!. Bu şimdi sararmış, yetim, o çok,
 Gül benzinizde dalgalanan gölgeler demin
 Bir lahza oldu hâkimi olgun irademin.
 Ah, affedin!. Bu ses, bu hazin hıçkırıklı ses;
 Şububi kokan dudaklarınızdan esen nefes;
 Rüzgârla okşanıp bu gülen çifte örgülü,
 Altın ziyalı saçlarınız; ince bir tülü
 Mesut eden vücudunuz inhinaları;
 Mehtaplı gözlerin bu ufuksuz fezaları;
 Hep böyle ayrı ayrı birer başka mucize
 En sonra çekti ruhumu hissetmeden size.
 Birden-ne oldu, anlamadım-bir küçük temas,
 Bir buse.. Saçlar üstüne.. Bir buse.. İhtiras
 Zannetmeyin!...

Ay Melik

Fakat bunu zaten düşünmedim.
 Bilhassa, kendi kendime: - «Suç bendedir» dedim.
 Korktum, ricamı kırmadınız, geldiniz yakın:
 Mücrim benim!...

Füsun

Darılmayın Allah için!

Ay Melik

Bakın,
 Dargın mıyım?...

Füsun

Melik'im!

Ay Melik

Efendim!

Füsun

Karaltılı
 Bir yolda geçti ömrümüzün yirmi bir yılı:
 Birlikte bir ziya arasak, bir büyük zafer
 Temini belki mümkün olur...

Ay Melik

Gözlerimde fer
 Bir gün gelir, söner, arıyorken o yıldızı.
 Sultanımım, hayır, gecenin gamlı bir kızı...
 Siz gölgeden ziyaya koşarken yorulduunuz,
 En sonra karşınızda da bir gölge buldunuz.

Fusun

Bir Zehra, ben bu Zehra'yı buldum.

Ay Melik

Uzakta mı?

Fusun

Heyhat!

Ay Melik

Onun da derdimi var, ağlamakta mı?
 Her neyse, üzmeden, ne olur, bari gösterin!..

Fusun

Mevası mavi gözler gezdirdi ki: en derin
 Göklerde parlayan sarışın zehreler, ona
 Gözyaşlarıyla secde eder...

Ay Melik

Gözlerim mi... Ah.. !!!..

Fusun

(Önünde diz çökerek:)
 Sultanım, işte ağlıyorum, sizde ağlayın!..
 İsterseniz bu yaşları ilk itiraf sayın!..
 Sevda ne?.. Anladım, o beyaz zehre sizensiniz;
 Yalnız, bakın, benim gibi bir kimsesizsiniz...
 Yıllarca dalgalarla konuştum... Ufuk siyah,
 Hem simsiyahtı... Bazı fısıldardı bir ala;
 Dinlerdim ıstırabım uyurken bir an için.
 Hala kulaklarımda o ses titiyor niçin,
 Bilmem?.. Diyordu: - «Zehra'n uzaklarda, git, ara!»
 Yelkenlerim uçardı o meçhul ufuklara.
 En sonra geldi ağlanan akşamın sonu;

Buldum, meğer nazarlarınız saklamış onu...

Ay Melik

(Gözlerini kapar, âdeta bir rüya görüyor, bir rüyada sayıklıyor gibi, uzak, şiirli bir sesle:)

Rüyada sanki dinliyorum.. Akşam olmada...

Tenha, sükût içinde bayılmış bütün ada...

Sahildeyim; sularda yetim bir parıltı var.

Yorgun birer köpük, kayalıklarda martılar.

Bir ses.. ipek kadar yumuşak.. Titriyor. Gümüş

Bir reşa.. İşte ay doğuyor.. Tatlı bir ötüş..

Bülbül... Fakat o ses yine hâkim...

Fusun

(Mütezayit bir heyecanla)

Evet!.. evet!..

Bir ses ki aşkınızla niyaz etti: merhamet!...

Ay Melik

Rüya, fakat hakikate pek benziyor yine,

Rüya, fakat şu dalgaların musikisi ne?

Şehzadem, işte ağlıyorum bende bilmeden,

Yokmuş demek cihanda saadet sevilmeden?

Fusun

Birlikte.. Her zaman... Ebediyen... Bu hak bizim..

Kalbim bütün şiir doluyor; sanki dilsizim,

İfhama muktedir değilim... Aşka namzet

Kalbimle şimdi yalvarırım: İzdivacı ret

Etmezsiniz, değil mi?...

Ay Melik

(Baygın!)

Peki!

Fusun

Sevgilim, gülüm!...

(Eğilir; Ay Melik'in alınına ateşli bir buse gönderir. Bir lahza sükût...)

Ay Melik

Şehzadem!...

Füsun

Ey dumanlı hayatımda gördüğüm
İlk Zehra, ilk ve son.. Ne saadet!.. Bahar, bahar...

Ay Melik

Şehzadem!...

Füsun

Ey bahar gibi narin, sevimli yar!...
Sevmek.. sevilmek.. işte hayat.. işte en derin
Mazi içinde mabedi mevcut en eski din!...
(Sarmaşıp, mest ve bihoş dakikalar geçirirler. Yuvarlak dışarıdan
bir kaval sesi duyulur ve perde kapanıncaya kadar derinden hazin
nağmelerle devam eder.)

Füsun

(Uzun bir der ağuşu müteakip:)
Ruhum!.. Benim güzel meleğim!...

Ay Melik

Bir kaval sesi
Hıçkırdı, duydunuz mu?...

Füsun

Evet, gamlı bestesi
Bitap inliyor.

Ay Melik

Bu garip, kimsesiz çoban
Gün doğmadan gelir, çalar, ağlar... Umulmadan
Bir derde uğramış sanırım.. Sakla Bursa'da,
Pek belli...

Füsun

Kimse derdini sormuş mu?

Ay Melik

Sorsa da
Beyhudedir. Cevap alamaz. Çünkü ben bile
En sonra anladım ki ne söylense nafi.

Bir tek cevabı var: - «Bırakın, ölmek isterim!»

Sordum: - «Sebep nedir?...» dedi: - «ruhen muktedirim!»

Fusun

Çılgın çocuk!.. Demek bu kadar gamlı, öyle mi?..

Ay Melik

(Kalkarak:)

Artık gelin, vedalaşalım!... Ayrılık de mi?

Zira ufuk beyazlaşıyor... Bahçeden ılık

Bir rüzgâr esti...

Fusun

Böyle beraberken ayrılık

Hatta mevkit olsa da hicran kadar elim.

Yalnız veda için bir ufak buse, sevgilim!...

-Perde-

(*) İkinci perdenin son meclisi.

* * *

TÜRKÜ

O çapkın, büsbütün yaramaz oldu;

Beni hiç düşünmez, aramaz oldu!

Bu kışta hasretle geçti, yaz oldu;

Beni hiç düşünmez, aramaz oldu!

*

Öpülen yerler var yanaklarında;

Çürümüş izler var dudaklarında..

Geziyor ellerin kucaklarında;

Beni hiç düşünmez, aramaz oldu!

Orhan Seyfi

* * *

BİNİCİLİK

Otomobilin, tayyarenin hüküm sürdüğü bir devirde furusiyetten bahsetmek, ati vesaiti nakliye olarak telakki etmeğe alışmış olanlar için belki gülünç bir şeydir. Mamafih bizim memleketimizde, maatteessüf daha pek çok seneler attan bu suretle dahi istifade etmek mecburiyetinde bulunacağımızdan binicilik hakkında birkaç söz sarf etmek lüzumdan hali değildir fikrindeyiz.

Evvela şunu söyleyelim ki binicilik bir fendir. Vücudun senasından ziyade, iyi bir süvarinin muhtaç olduğu şeylerden en başlıcası mekanikiye vakıf olmaktır. Mesela uzun boylu bir adamı gören: «Tamam süvari vücudu!» der Hâlbuki bu bir akstır.

Uzun boylu, uzun bacaklı bir adam, at sırtında her ne kadar daha yakışıklı bir şekil arz ederse de bazı ahvalde orta boylu birinci kadar yardımlarından istifade edemez.

Ata layığıyla binebilmek için en evvel düşünülecek şey kavanin tabiattan istifade etmektir.

Şunu nazarı dikkate almalıdır ki en zayıf, en cılız at, kovani noktayı nazarından en çubuk adamdan daha kuvvetlidir. Binaenaleyh pazı kuvvetiyle ata binmek her zaman makûs netayiç verir. Bizim yerli ve Arap atlarımızla bu suretle at idare etmenin semeratı maatteessüf ani olarak kendini göstermiyor. İnsanlarımız gibi hayvanlarımız da haluk ve mütehammil olduklarından pek çok defalar at süvarisinin haksızlığına müsamaha ediyor.

Pek büyük bir kuvveyi hafızaya malik olan at, haddi zatında zekâdan mahrumdur. İspatı pek kolay: at, zeki olsa, kendinden kuvvetsiz olan bir mahlûkun elinde bazıca olmaz. Kuvveyi hafızası olmasa, mesela, kıtaatta yürüyüş tebdili hakkında boruyla emir verildiği zamanda, atlar kendi kendilerine buna itaat etmez.

Şimdi de avdet ederek biraz biniciliğinden bahis ve bin misal arasında en sık vukua gelenlerden birini zikredeceğiz.

Hal tevakkufta bulunan bir otomobilden atın ürktüğünü farz edelim.

At ürktü mü atı ürktüğü şeye sokulmaya ve koklamaya icbar ederek bu süratle ürkekliliğinin izale edildiği kanaati, bizde, beynelavam kabul edilmiş şeylerden biridir.

Evvela, «bu muameleyi cebriye» nin ne süratle cereyan ettiğini bir kere izah edelim: at ürktüğü zaman birdenbire yana atılıyor. Bu sırada az çok muvazenesini kayıp etmiş olan süvari, yuvarlatmak için bir kere dizginlere sarılır ve neticede atın

en hassas aksamı olan diş etleri ve hınpları hırpalanmış olur. Bade sıkı tesirlere inzimam eden mahmuz darbeleri ve hatta bir kırbaç pişrünü takip eden bir mücadeleden sonra at, titreye titreye otomobile sokulur ve kısa bir müddet böğründen soluyarak, mütereddit ve mühtezen yanında durur. Süvari ise, pür gurur etrafına bakarak, sanki büyük bir marifet yapmış gibi yoluna devam eder. Fakat at, ikinci bir otomobil gördüğü zaman ne yapar? Bu ciheti tasrih edelim:

Otomobil gördüğü zaman at, diş etleri ve hınplarının incitildiğini ve üste mahmuz ve kırbaçla dayak yediğini tahattur ederek geçen defa yana atıldıysa şimdi, daha uzaktan yüz geri eder ve alabildiğine kaçmaya başlar ve süvarisinin kendisini çevirmek ve otomobilin üzerine sürmek hususundaki ısrarına şahlanmakla mukabele eder. Şahlanmış hayvanın arkası üzerine yuvarlanmamasını temin için yegâne çare dizginleri temellüen boş bırakmak olduğundan, süvarisinin tazyikinden bu sayede kurtulduğu anlayan at, otomobilden ürkmek şöyle dursun, şimdi de bir şahlanmak huyu edinmiş olur.

Bir de tecaribi adidenin ispat eylediği vechile, aynı vaziyeti muvacehesinde ne yapmak lazım geldiğini söyleyelim:

At ürktü ve bir tarafa atıldı. Serbestçe ileri doğru kaçmasını temin için dizginleri uzatmalı ve atı okşamalı. Otomobilden 30 - 40 metre uzaklaştıktan sonra tedricen dizginleri toplayıp yürüyüşü adetaya indirdikten sonra ata yüz kere ettirilir. Süvarinin solunda farz ettiğimiz otomobilin bulunduğu mahalle 30 - 40 metre kalarak sağ kıntarıma dizgini ile ihtizazat yaparak atın başı sağa alınır ve aynı zamanda atın boynunun sol tarafını okşamalıdır. Atın omuzu otomobilin hizasına gelince tedricen sağ dizinin koyuverilerek atın ürktüğü şeyi serbestçe görmesi temin edilir. Asgari üç defa bu suretle hareket edilecek olursa atta ürkekliğin kâmilen zail olacağını temin ederim.

«Yarın»ın karileri atçılıktan ziyade edebiyatta salık olduklarından bu bahsi burada kesiyorum...

Cemil Münir

* * *

NE EV NE BAHÇE

Bir evde pencere ve kapı ne kadar lazım telakki edilirse elyevm bir köşesine de zemin katında üstü örtülü, çiçek ve yeşilliklerle bezenmiş bir taraça o kadar elzem telakki olunmuştur. Son seneler zarfında inşa edilen hemen her seyfiyede binanın

önünde ve zemin katında hafif bir çıkıntıya tesadüf edilir. Bu çıkıntı, eskiden olduğu gibi, soğuk zamanda müteessir olacak bir kaç fidanı, bahçe levazımını, boş saksıları hıfz etmeye mahsus bir söndürme değildir. Bu çıkıntı bilakis pek şık ve zarif bir surette tefriş edilmiş, hariçten gelen kuvvetli ziya koyu ve ılık renklerle tadil edilmiş, çiçekleriyle, istirahat aver koltuklarıyla, müzeyyen çay masalarıyla en emin ve en tatlı bir istirahat mahallidir. Sayfiye sükkanı boğucu sıcaklar hüküm sürdüğü günlerde bir (Şezlong)'a uzanarak gâh okuyup, gâh konuşarak günün en tatlı saatlerini artık burada geçirmektedirler. Filvaki mermer veya mermer taklidi sütunlar arasından nazarı okşayan kır parçalarını rehavetle seyr ede ede yapılan dedikodunun tadına doyum olmasa gerek.

Yalnız bu taraçaların tefrişinde biraz hüsnü tabiata riayet edilmek şarttır. Bu hususta riayet edilecek ilk şart taraçanın hane müstemilatından olup sonra ilave edilmiş bir manzara irae etmemesidir. Taraça ne bahçe ne ev olmamalı ve bahçe ile ev arasında bir şey olmalıdır. Sonra tezyinatada biraz dikkat etmek gerektir. Taraçanın pek cicili bicili olması hiç doğru değildir. Taraçanın bahçe ve ev ile ahenkar bir surette imtizaç edebilecek bir tarzda tefrişi lazımdır.

Eğer taraça dâhilinde hem bahçe devam ediyor ve hem de ev başlıyor manzarası ve hissi telkin edilebilirse en mükemmel birader elistiraha temin edilmiş demektir. Faraza taraçanın tavanı mavi renge boyanabilir ve sonra da yıldızla tavana yıldız resimleri yapılabilir. Mavi veya yeşil (Şezlonglar), kamış koltuklar, iskemleler, yastıklarda bu renklerden veyahut bu renklerle imtizaç edilebilecek renklerden intihap olunmalıdır. Yalnız bahçelerdeki kanepeler ve açılır kapanır iskemlelerde, odunluk, sundurma gibi küçük yapılarda da bu renklerin hâkim olması şarttır. Pencere ve kapı perdeleri (tuval döveniz) den olmalıdır, eğer taraça bilhassa fazla ziyaya maruz ise bu kumaşların daha kaliteli intihap etmeli ve kumaşın bir tarafını koyu yeşille boyatmalıdır. Bu kumaşlardan süzülerek taraçaya giren huzmeler taraçayı en sıcak günlerde bile insana serinlik hüsnü veren tatlı bir ziya ile doldurur.

Elif. Cim

* * *

TEREDDİ

İmanlı bir sesle ufka haykırdım,
 Uydum da ruhumun son ilhamına,
 Kalbimde yer tutan ne varsa kırdım
 Muhabbet namına, hürmet namına...

Kalmadı gönlümde bin aşkın biri,
 Kalmadı hayattan başka bir kadem!
 Zira bu gönülden taşan zinciri
 Onlar kıracaktı ben kırmasaydım.

Dostlarım bana yar görünseler de
 Yüzdeki nikaba inanmıyorum.
 Eski yangınların söndüğü yerde
 Ben kendi hızımla yanan bir kurum!

Faruk Nafiz

* * *

SAATLER VE MEVSİMLER

Saçların baharı
 Ey bahar! Az gelir çiçekleriniz,
 Bana daima!
 Bu yeşil şiiiriniz, bütün bu deniz,
 Bu mavi sema...

Az gelir, gönlümü doldurmaz asla
 Bu sıcak güller,
 Ğaşı eden seslerle Ğaşı olup hala
 Üten bülbüller!

Geceler gelince gönlümde başlar
 Başka bir bahar,
 Saçma karışan saçlarıyla yar
 Ruhumda çağlar!...

O bahar yanında nedir bu çiçek,
 Bu bülbül nedir?
 Bülbülün dünyaya saldığı, gerçek
 Boş bir nağmedir!

Zira o saçlarda gizlenen bin gül
 Sanırım taşar;
 Binlerce ter ana, binlerce bülbül
 Bir anda coşar!

Bu hazzı bahş etmez, bu vecdi duymaz,
 Bu ruha uymaz,
 Karşımda hep birden açsa tarumar
 Bin tane bahar!...

Abdülhak Şinasi

* * *

Matbuat Âlemi

HÜSEYİN RAHMİ BEY EFENDİ'Yİ ZİYARET

Bir buçuk saat süren bir deniz seyahatinden sonra Heybeli'ye çıktığımız zaman soğuk, rüzgârlı, nemnak bir hava bizi karşıladı. Hüseyin Rahmi Bey'i, edebiyatın bu güzide ve maruf şahsiyetini ziyaret edeceğim. Münasip bir kabul saatine kadar bir gazinoda vakit geçirdim, çamların altında dolaştım, nihayet iskelenin önünden geçerek, küçük bir yokuştan tırmanarak solda güzel bir yola saptım. Dördüncü parmaklıklı kapı maruf hikâye cebimizin köşkünün bahçesine açılıyordu. Bir kadın sesi: «Kimsiniz?» diye sordu, öğrendikten sonra «Karşı ki odaya buyurun!» dedi, girdim.

Girdiğim oda muntazam bir istirahat odasıydı. Kapının karşısına isabet eden köşede aynalı, geniş ve ağır bir büfe, üstünde iki lamba, iki şamdan, yemyeşillikler ve küçük kadehler vardı. Küçük bir Çini soba şiddetle yanıyor, odaya tatlı bir hararet neşrediyordu. Sobanın yanında kamıştan bir koltuk -her halde Hüseyin Rahmi Bey'in mevkii olacak- ve üstünde yarım sürahi su vardı. Ortada iyi poker oynatır mürebbi

bir masa, sola isabet eden iki pencerenin arasında da hafif bir bahçe masası görünüyordu.

Duvarda levhalar vardı, bunlar küçük kıtada, biri bir deniz yahuttur. Kenarında bir mesire ve bir çeşmeyi, dolaşan hanımlarla bir mısırcıyı göstermekte bulunuyor, biri galiba ada manzaralarından çamlı bir yolu, bir diğeri - illüstrasiyünden alınmış olacak- birkaç badiyeneşini tasvir ediyordu. Büfenin üstüne isabet eden bunlardan maada karşıda, kapının yanına isabet eden bir cihette tanıdık bir yere benzeyen bir fotoğrafı asılmış, duruyordu: belki yakacak, belki Üsküdar, belki Eyüp. Her halde bunlara yakın bir yer... Gayet (net) çıkmış, servilikli ve çeşmeli, üç yol ağzını gösteren bir resim.

Hüseyin Rahmi Bey'i bilmeyen var mıdır? Otuz seneden beri edebiyatımızda görülen fasılalar, fetretler arasında bile bir tek daha gibi parlayan Rahmi Bey'i Türk çocuklarından Türk ihtiyarlarına kadar herkes tanır ve Türk edebiyatına merak eden her ecnebi ilk eser olarak eline Hüseyin Rahmi Bey'in bir hikâyesini alır. Türk halkına, en güzidesinden en cahiline kadar, aynı kuvvette hitap eden bu büyük muharrir bizde şayanı hayrettir ki daha genç yaşından beri candan söyleyen, okunan, alkışlanan bir müstesnadır. Acaba bu kadar devamlı bir muhabbet hangi bahtiyara kismet olmuştur?

Kapı açıldı. Gümüş rengi zarif kostümüyle hatları ince ve kibar simasıyla, fevkalade nazik ve sevimli türleriyle Hüseyin Rahmi Bey içeri girdi. Selamlaştık, görüştük.

Dışarıda havanın o kadar serinliği, o kadar kapanıklığı ve esmerliğiyle beraber Hüseyin Rahmi Bey odaya, neşesi ve nezaketiyle, akseden bir güneş gibiydi. Ölen babamdan bahsettik, edebiyattan, lisandan, muharrirlerden bahsettik. Hüseyin Rahmi Bey terkipsiz lisanı, bu lisanla yazan muharrirleri, uzleti ve kedisini çok seviyor.. Lisanın sadeleşmesinden hâsıl olan memnuniyetini o kadar samimiyetle itiraf ediyor ki aleyhtarları olanlardan bile muvafakat cevabı alacak gibiydi. Sonra kedisi.. Bu, (Servet) isminde beyaz ve temiz, fevkalade tüylü, fakat siyahımı kuyruklu güzel bir hayvandı. Odaya gayet vahşi bir halde girdi ve gayet muhteriz bir hareketle dışarı fırladı. Hüseyin Rahmi Bey kedisinden bahsederken:

-Bir akşam eve dönüyordum, dedi, yolumun üstünde gayet zayıf, emsali bulunmayacak kadar zayıf, küçük, tüyleri dökülmüş bir kedi gördüm. Yanımda dostlarım da vardı. Bu sıska kedi derhal bacağıma yapıştı, attım, tekrar yapıştı, tekrar attım... Yedi defa mütemadiyen attığım halde o yine bacağımdan ayrılmıyordu.

Nihayet omzuma aldım ve eve getirdim. Odakiler: «Bu ıslah olmaz. Fena halde hasta. Yarına kadar ölür!» dediler. Yıkadık, süt içirdik, besledik. İşte bugün gördüğünüz hale girdi.

Hüseyin Rahmi Bey'in sınırlarında bazı münasebetsizler tarafından ne hak yere edilen hücumlardan bakiye bir teessür var. Bu fevkalade nazik âdete lakırdı söylediğim zaman incineceğinden çekindiğim zatı tenkit edenlere karşı bende öteden beri kalbi bir teessüf taşıyordum. Bu suretle hislerimiz birleşmiş oldu.

Hikâyelerinde mahalle kadınlarından, şundan, bundan gayet laubali bir lisanla bahseden Hüseyin Rahmi Bey'in mükâlemelerinde ayanı bir nezaket var. Bu münasebetle romanlarındaki açık sahifelerle kıyametler kopartan dahi Zola'yı hatırladım, o da hayatında Hüseyin Rahmi Bey kadar afif ve nazikti. Hüseyin Rahmi Bey içki namına bir sigara bile içmemiştir!

Mülakatımız dalgana dalgana devam ediyordu, nihayet Hüseyin Rahmi Bey'in hayatında karar etti. Bu münasebetle sordum:

-Tercümeyle halinizden bir hulasa lütuf eder misiniz?

-Tuhaf değil mi, ben doğduğum zaman pederim tarih tevellüdümü yazmamış. Mamafihî sonraları tahkik ettim, (81 - 82) tarihlerinde tevellüt etmişim. Geçenlerde bir kitapta (85) yazmışlar ama yanlış. Nerde tevellüt ettim? Vaktiyle, şimdiki Almanya sefarethanesi yerinde, galiba Ayas Paşa derler, (bağ odaları) namıyla evler vardı, orada dünyaya gelmişim. Pederim sultan Abdülaziz'in yavrularından mirliva (Sait) Paşa'dır ki Erzurum'da mevki kumandanyken (303) te irtihal etmiştir. Dört yaşındayken Güzide gittik, beni orada mektebe verdiler. (Haniye) de bir sarıklı hoca vardı ki üç dört ay geçince harekeli cüzlerden adeta okumaya başladığım için gelenlere gösterir, okutur ve gülerlerdi. Bir sene sonra İstanbul'a avdet ederek Aksaray'da Ağa Yokuşu'nda (Yakup Ağa) mektebine verdiler. Orada Tevfik Fikret'le karşı karşıya oturduk, fakat görüşmezdik. Tekrar Güzide azimet ve oradan İstanbul'a avdet ederek on yaşlarında Mahmudiye Rüşdiyesi'ne devam ettim. İkmal ettikten sonra mektep mülkiyeden evvel bir idadi vardı, iki üç senede oraya gittim. Tarih muallimimiz Abdurrahman Şeref Bey beni çok sevdiğinden «Seni burada bırakmam!» dedi. Mektebi mülkiyeye aldı. Orada hikmet, kimya, tarih tabii dersleri gördüm ki inkişafıma çok tesiri olmuştur. Mektebi mülkiyeye gittiğim zaman ki o zaman on sekizle yirmi beş arasındaki adamları alıyordu, müdür sani Recai Bey yaşımı sorduğu zaman «On dört!» dedim, kabul olunmayacağımı söyledi. Fakat Abdurrahman Şeref Bey yaşımı büyük söyleyerek mektebe duhulüme muavenet

ettiler. İki sene mülkiyede bulundum. Pederimin Yanya'da hasta olması üzerine yanına gittim. Fransızca için Tahir Efendi isminde ayrı bir muallim tuttular, ondan talim ettim. Yanya'dan dönüşte adliye nezaretinde umuru cezaiye mukayyidinin yanına verdiler, muavindim!. Sonra aza mülazımı namıyla ticaret mahkemesine verdiler, birkaç ay oturdum, fakat için sıkıldı, fazla duramadım. İstifa ederek (Şık) 1 yazdım, Mithat Efendi'ye gönderdim.

-Hayat tahririyeye nasıl başladınız?

-Matbuata (Cerideyi Havadis) vasıtasıyla dâhil oldum. İlk makalem (İstanbul'da Bir Frenk) unvanlı eserdir. Cerideyi havadiste Ahmet Rasim de vardı. Rasim yirmi beş santimlik mavi Fransız kitaplarından tercüme yaparken sahip imtiyaz (Mehmet) Efendi'nin biraderi Ömer Efendi omzundan eğilir, okur, bana «İyi değil!» gibi bir işaret ederdi. Ben de gülerdim. Galiba Ömer Efendi ben de yazı yazarken Rasim'e aynı işaretlerde bulunurdu! (İstanbul'da Bir Frenk) makalesi iştiharıma vesile oldu, tercümana çağırıldılar Beşir Fuat o zaman benim için «bu çocukta espri komik var!» demişti. Ondan sonra şıkı yazdım.

(Şık) çocukça bir şeydir. Fakat talihi mi açıktır, nedir, beğendiler. Ahmet Mithat Efendi çok takdir etti. Ahmet Mithat Efendi beni çok teşvik etti. «Senin istidadın var, ne müşkülün olursa bana gel!» dedi. Hakikaten ne için müracaat etmezse bana pederlik etti. Hatta «veleti maneviyim» derdi. (Şık) tan sonra tercüme romanlar başladı: (Emile Gaboriau)'dan (113) numaralı cüzden, bir kadının intikamı, batinyollu ihtiyar... (Efendi) onları neşretti. Tercümanda yazılan makalelerimden (Müntahabat Hüseyin Rahmi) diye iki üç cilt tab' etmişlerdi. Bir sene ya geçti, ya geçmedi, (Paris'te Bir Teehhül) diye bir eser, Alferdomusa'dan (Feredrik İle Bir Dert) namında diğer hazin bir roman tercüme ettim o zaman (İkdam) intişarına başladı. Bizde tercümandan Hüseyin Daniş Bey'le beraber İkdam'a geçtik.

Fakat o zaman matbuat, zamanın fevkaladeliği hasbiyle, tazyikata maruz kaldığından nafi'a nezareti tercüme kılmaya devama mecbur oldum, mamafih bu vazife beni İkdam'a yazmaktan men' etmiyordu. Orada (Paul Borje)'den (Andre Kondirri) bi tercüme ve tefrika ettim. Buraya kadar olan hayatı hayat tahririyeden saymıyorum, asil eserlerim bundan sonra başlar: (İffet)'i yazdım. O zaman maruf bir hikaye nüvisimiz vardı: Vecih'i. Onun romanları, Namık Kemal'e benzetildiği halde, halk tarafından heyecanla okunurdu. Fakat kendisi fazla intizamsız ve işretle meluf olduğu için zamanında tefrika vermezdi. Cevdet Bey bana bir gün «Şu Vecihi'yi taklide bir şey yaz!» dedi. Ben de İffet'i yazdım ki bu münasebetle Vecih'i «Yahu, şu

romanı her sabah okurken acaba beni mi yazdım? Diye hayret ediyorum.» dedi, o kadar benziyordu. İffet'ten sonra (Mürebbiye) yi yazdım. Bu kendi (Janir) imdir.

-Acaba Mürebbiye'deki Dehri Efendi, dedikleri gibi, Vefik Paşa merhum mudur?

-Hayır, öyle söylüyorlar ama değil Mürebbiye'den sonra Mutallaka'yı, Muadele Sevdayı, Metresi, Tesadüfü, Nimet Şinasi yazdım. Bu eser bittiği zaman şiir ve milli hikâye katiyen men' edildi. Mösyö (Paul Dokuk)'ün (Mösyü Döpün) namındaki eserinden (Biçare Bakkal) ı tercüme ettim. O zamanki sansür hakkında bir fikir peyda etmek isteyenler mezkûr eseri okurlarsa epeyi malumat almış olurlar, zira eserin yarısından fazlası noksandır.

-Meşrutiyetten sonra ki eserleriniz nedir!

-Evvela Sabah gazetesinde (Şıpsedi), müteakiben (Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç) Ziya gazetesinde (Sevda Peşinde) romanları tefrika olarak, (Gulyabani), (Cadı), (Cadı Çarpıyor), (Şekavet Edebiye) kitap halinde intişar etti. (Cadı) nın intişarı üzerine bana artık ölü nazarıyla bakıldığını söyleyenler ve artık yazamayacağımı iddia edenler oldu. Hâlbuki bugün elhamdülillah benim on eserim intişar ettiği halde hücum eden otuz kişinin meydanda bir eseri bile yok! Harbi umumi esnasında ileri de (Hayattan Sahifeler), (Son Arzu), (Cehennemlik), Zaman gazetesinde (Tebessüm Elem), Memleket gazetesinde (Duraman), Söz gazetesinde (Hakka Sığındık), İkdam'da ise harptan evvel ve cadiye edilen hücumdan sonra (Hazan bülbülü), mütarekeyi müteakip (Eşkuya İninde); (Kesik Baş), (Muhabbet Tılsımı) ve elyevm tefrika edilmekte bulunan (Tutuşmuş Gönüller) romanlarını yazdım.

-Küçük hikâyelerinizden bahseder misiniz Beyefendi?

-(İkdam) ın ilk senelerinde Halit Ziya Bey'le beraber müteaddit hikâyelerim vardır. Elyevmde aynı gazetede devam etmekteyim. Birde (İleri) de intişar eden (Kedim Nasıl Öldü?) unvanlı uzunca bir hikâyem vardır.

-Okudunuz ve tercih ettiğiniz muharrirler hangileridir?

-(Balzac)la başladım (Elfridomussa)yı sevdim. Onun emsali bu kadar. Okurken adamın kalbini görürsünüz! Sonra (Paul Borje) ve en ziyade (Moupasant), (Alfonsdüde) yi ve şimdikilerden (Edmon Loru)yu severim. Zaten şimdi birbirinden güzel yirmi tane muharrir var... Filozoflardan (Volter), (Şopenhavr), (Nietzsche), (Hoffman)...

-Zamanınızdaki muharrirler hakkında mütalaatınız nasıldır?

-(Naci)'yi tanırdım, Ahmet Mithat Efendi'nin yanına gider, gelirdi. Şiirlerinin arasında güzelleri vardı. Fakat edebiyatı garibaya ademi vukufundan (Emil Rişborg)'dan münasebetsiz parçalar tercüme eder ve edebiyat namına ortaya atardı. Ahmet Mithat Efendi de garptaki yeni cereyanlardan haberdar değildi:

Mesela ben Fransa'ya Zola ve Maupassant külliyyatını ısmarlamıştım. Matbaaya geldiği zaman Mithat Efendi gördü. Bana: «Rahmi, dedi, sen başka bir takım ısmarla, bunları bana ver!» verdim ve ısmarladım. Hâlbuki iki sene sonra Benkozdeki Efendi'nin çiftliğine gittim, masa üstünde kitapları gördüm, daha kenarları açılmamıştı! Halit Ziya, Mehmet Rauf, Ahmet Hikmet, Cenap, Fikret Beyleri takdir ederim.

-Bugünkülerden kimi mevzu' bahsedebiliriz?

-(Refik Halit)'i beğenirim. Onunla aramızda bir karabet sanatta var. Yakup Kadri'yi de severim.. Ruşen Eşref ve Ömer Seyfettin merhum de iyidirler değil mi?

Ada vapuru gelmişti. Bu muhterem edibi köşkünde bırakmak lazımdı. Ellerini sıktım, ayrıldım. İskeleye inerken ruhumda yağmurdan sonra güneşe gülümseyen temiz bir toprak saffeti vardı.

F . N

* * *

SİNEMA HAKKINDA NOTLAR

-1-

Geçen kış Paris'te Academie des Sciences azasından mösyö Louis Lumiere şerefine sinema alemi tarafından bir müsamere tertip edilmişti. Bu, sinemanın yirmi beşinci hayatını tesit, mucidini taziz içindi.

Bu vesile ile Mösyö Lu'ay Lömer icadının kısa bir tarihçesini yapmış, altın appareil şekil iptidaisi ile bu günkü terakki ettirilmiş şekli arasındaki safahat tekâmülü izah etmişti. Mevzu' perde Ecran'ya ilk basit filmlerden birkaç tane Projetes edilerek merasime nihayet verilmişti.

Elimizde bu gibi vesait bulunmadığından sinemanın technigue terakkiyatı maalesef tetkik edemeyeceğiz, bununla beraber sinema perdesi üzerinde gördüğümüz hayal harikalarını anlamayı araştırmaz, onları yalnız hayretle seyretmekle iktifa edersek Paris'teki ev sahibemin bilvesile anlattığı bir hikâyedeki şahsiyet ve zihniyet kadar gülünç kalıyoruz. O hikâyeye şudur:

O sahabe Madam Borgunuya eyaletinden suret mahsusa da gelen köylü teyze kızlarıyla 1900 sergisini gezerken sanayi sarayında Palais de l' industrie (*) sinema salonuna giriyorlar ortalık bir kız karanlık oluyor. Yalın kılıç süvarilerin, tozu dumana karıştıran katanaların üzerlerine geldiğini gören zavallı köylü kızlar hemen o sahibenin koluna yapışarak «Aman teyze şöyle çekilelim, bizi ezecekler.» diye feryat ediyorlar bunu göğüs göğse bir karışıklık takip ediyor. İte kana ahali birbirlerine giriyorlar.

Sinemanın sinai, iktisadi, fenni ve içtimai ehemmiyetleri pek büyüktür. Ve bu yeni kâinatı tamamıyla tanımak için mutlaka bu muhtelif noktayı nazarlardan tetkik etmelidir.

Sinemanın içtimai, fenni ve iktisadi mahiyetleri her yerde hemen hemen aynı ise de sanai varlığı böyle değildir.

İtalyan ve Fransız sanatı arasında bir barışıklık Latin ve Amerikan sineması arasında da bir başkalık, vardır.

Kanaatimce mösyö Lu'ay Lömeyer'in icadı (Gutenberg) deki kadar terakkiyatı hazıraya hadımdır. Telkinat ve teşvikat noktayı nazarından sinema matbuattan daha sarıh ve nafiz bir tesir yapar. Son zamanlarda garp ona matbuattan büyük bir ehemmiyet vermiştir:

Sinemayı hükümetler ve partiler siyasi, müessesat diniye ve ahlakiye ahlaki, eshab-ı ticaret te iktisadi hedefleri için müthiş bir propaganda altı ittihaz etmişlerdir.

Harp esnasındaki vatanperverana filimler sonra j'aeux K abel ganee yi ve daha evvelleri münasebetlerde teselli bulan aşk kurbanları, kiliselere iltica eden bedbahtlar, ruhumuzda, hissiyetimizde muhtelif mahiyetteyizler bırakan binlerce film, üç yüz bin franka mal olan ve Balkan harbini müteakip Avrupa ekranlarına sürülen L' agonie de Byzance ve bütün bunların arasında mutaassıp Hıristiyanların ve eksik olmasınlar bazı dostların! Telkinatıyla tarihimizi lekelemek, bizi gülünç etmek için tazyi edilmiş sözde tarihi mevzular başka nedir?

Sinemanın propaganda ehemmiyetini takdir ve bundan azami istifadeyi temin etmek bizim için vazifedir. Türk'ün mazisini, şarkın hakiki ruhunu tanıttırarak (Türkler bir çift çarık bir de kanlı yatağandır) lekesini silmek için vakit gelmiştir. Hükümetler doğrudan doğruya bu gibi şeylerle iştilal edemezler. Bunu yine biz yapmalıyız. Kendilerine bu hususta müracaat ettiğim eshabı servetten maatteessüf menfi cevaplar aldım.

Türkçe kaba bir söz vardır.... İşte onun gibi bu zevatta sinemadan anlamıyorlar. Yağ ve manifatura ticaretini tercih ediyorlar Hâlbuki sinema yüzde yüz getirir. Bundan on iki sene evvel üç Amerikalı genç beş bin dolar ile sinemacılık hayatına atılırlar. Bugün yine aynı kimseler dünyanın en büyük sinema müessesesi olan (Vinağraf) şirketinin direktörleridirler.

(Maks Linder) Amerika muhabiri bulunduğu (Film) risalesine bu ticarethane hakkında uzun bir makale tahsis etmişti. Orada gördüm: şirketin sermayesi 250,000,000 dolara çıkmış. Tetkikatı sinemacılığın ticareti kısmına getirince bu meselenin nasıl kabil olduğunu daha iyi göreceksiniz.

Propaganda filmlerinin perde doeumeufaire kısmı de varsa da bunun ehemmiyeti tali derecededir. Bilhassa (şeytan kulağına kurşun) majik sinemasında oynanan bir film gibi gülünç ve tahrif edilmiş olursa...

Mabadi var

Cevdet Reşit

(*) Sergiyi müteakip yıkılmıştır.

* * *

Kadın

KADIN VE MODA

Çocuk Elbiseleri: Çocuk elbiseleri büyük elbiselerin takip ettiği umumi istikameti takip ediyor. Güzel iki elbise ile bir manto takdim ediyoruz. Hem elbiseler hem de manto pek maharetli yapılmış modellerdir. On ikiden aşağı yaştaki çocukların ipekli veya yünlü elbiseleri modayı pek yakından takip edemiyor. Bu yaştaki çocukların elbiseleri senelerce ufak tadilatla giyilebilir. Fakat on üçten yukarı yaştakiler, yani genç kızlar öyle değil. Onlarda tamamen moda tabii bulunabiliyorlar. Yalnız dekolterler pek kapalı olmak şartıyla genç kızların kısa kollu elbise giyip giyemeyecekleri bazı kimselerce tereddütlerle karşılanıyorsa da bunda tereddüde mahal yoktur. Genç kızlar kısa kollu elbise giyebilirler ve bunda hiç bir mahzur yoktur. Mantolara gelince bunlar en küçüklerinkilere kadar büyüklerin modasına yaklaşıyorlar: kollar uzun ve pek geniş, yumuşak kumaşlar, bol bedenler.. Tıpkı büyüklerinki gibi. Çocuk elbiselerinde yalnız kürk pek az görünüyor. Çünkü kürkler pek pahalı. Fakat bu kürk noksanını başka suretlerle telafi ediyorlar.

Resimlerimiz: Genç kız elbisesi: lacivert ile tatlı bir bej renginde (kırep saten) den; tahne incilerden zarif bir kemer; kolların yukarısı darca ve aşağısı geniştir.

Küçük Kız Elbisesi: (Kısa) rengiyle (kehribar) renginde iki renk (kerep düşün) den; (broton) dantelalarla tezyin edilmiş, eteklerin uçları sivri gelmiş; kollar kısadır. Mamafih uzun yapılmasında bir beis yoktur. Genç kız mantosu: lacivert (volotin) den (Luter) yakalı ve pelerinli gayet güzel manto; pelerinin uç tarafları ekli ve (frenk üzümü) kırmızısı renginde bir parça ile çevrilmiş, iki düğmelidir. Pelerinin içerisine kapağı lastikli fakat pelerinden görünmeyecek kadar kısa, ipekli bir kumaştan veya aynı kumaştan darca bir kol takılabilir, lastik, bileğin biraz üstünden kolu sıkarak, rüzgarın kollara ve vücuda nüfuzuna mani' olur.

Çocuk Ayakkabıları: Bilumum çocuk ayakkabıları gayet sade, ziynetsiz ve dayanıklı olmak lazımdır. Çocuk ayakkabılarında önce pek kısa olacak ve pek küçüklerde belki hiç bulunmayacaktır. Genç kızlar biraz kısaca alanıгла topuklu ayakkabılar giyebilirler. Kız ayakkabılarının kopçaları oldukça yüksek olmalıdır. Kışın pek küçüklere yani bacakları, elbiseleri pek kısa olmak dolayısıyla, pek açık kalacak yanındakilere (keter - tuzak) giydirmek hem güzel, hem sıhhi olur.

Tayyörler: Bu sene tayyörleri ceketlerinin yapışık bedenleri ve bol kloşlar etekleri ile tamamen Rus modasından mülhemdir. Hele tayyör yakalarında gümüş kuzu derisi veya astırğan bulunur ve kolları ağızlarına doğru daha geniş olursa bunların kazak redingotlarından hiç farkı kalmıyor.

Elbiseler: Bu sene deniz banyoları herkesin zihninde o derece yerleştiği terzihaneler deniz ayrılığı hastalığına düşen müşterilerini avutmak için elbiseleri deniz hatırlanacak boynun kabuğu işleriyle tazyin ediyorlar. Sedef yahut gece mavisi renginde sümüklü böcek kabuğu şekilleri pek çok görülüyor öyle zannedilir ki âlemimizde dolaşacak (deniz kız) larına en münasip surette yakışacak bir elbise, beyaz ipek voleden, uzun ve geniş kollu yapılmalı, kollarında ve eteğinin bir tarafında uçuk renkli böcek kabuğu işlemeler bulunmalı ve bu elbisenin eteğine kalçaları üstünden aynı işlemelerle müzeyyen, geniş bir kuşak bağlanmış olmalıdır.

Kumaşlar: Evvelden moda sık sık değişirdi. Fakat kumaş isimleri bu derece çok hiç bir zaman değişmemiştir. Her mevsimde modanın tebeddülünden evvel kumaşlar değişiyor. Veya hiç olmazsa isimleri değişiyor. Buna çare bulmak zannedersem kabil olmayacak. Bunu olduğu gibi kabul etmek mecburiyetindeyiz. Bu sene yeni kumaşlar şunlardır: volurdolan, karapelle dolan, şayak, darepelle, volotin,

volur şifon, terikotin, kaşa dotin, kaşa dere, rabiye yahut perllen, kerep samüra'i, serjeparel, tafna şifon, jersa pofle, ponje, voal terbil, voal dosva ile no vual dosvadır.

Bunlardan kalınları mantoluk, daha inceleri tayyör ve çarşaflık, ipekliler düğün elbiselikleriyle bilumum ipekli elbiselikler ve diğerleri ise çamaşır olarak kullanılıyor.

Kürkler: Bu sene en ziyade görülen kürekler şunlardır: beskaş ismindeki bir nevi Amerika tilkisi, mayon, komşu sincap, (potu karı Petit gris) namındaki Sibirya sincabı, (kokarca Putois), koliniski, astragan, tilki, Luter, köstebek, (sokunğs Skungs) ile ayı kürkleri. Fakat yine tekrar etmeği vazife biliyorum bu kürklerin hakikleri pek pahalıdır herkes için bunların asillerini koymaya ne imkân ne de mecburiyet vardır. Bu derilerin hepsini pek güzel bir surette tavşan derileriyle taklit ediyorlar. Bu taklitlerden istifade etmelidir.

Seniye Servet

* * *

HUKUKİ MAHFİLİ

Hakkını aramak yolları -sulh mahkemelerinde hangi davalar görülür?- mal sahibi ve kiracıların hukuku-bidayet, istinaf ve temiz davaları

Hayatta herkes, hakkını istihsal etmek yolunu bilmezse, çok kere yalnız kendine değil, ailesine de zarar getirebilir. Onun için bu yolları öğrenmek pek faydalıdır.

Evvel emirde hepimizce mühim olan bir meseleden bahsedelim: Herkes oturduğu yerde ya mal sahibidir ve yahut kiracıdır. Bu işler için neşrolunan ve 338 senesi Kanun-ı evvelinin 16. gününe kadar ahkâmı meri olan son karar nameye göre, ikamete mahsus olan mahaller için o mahallerin 332 senesi irat gayrı safisinin «beş», ve ticaretgahlar için o iradin «on» meseli, o mahallerin kanunu kirasıdır. Bundan fazla istenmez. Bu irat gayrı safi, mahalli maliye tahsil şubesi tahkik memurluğuna arzı hal ile müracaat ve tahkik edilir. Müstecir, sabikan tayin olunan şeriate riayet ettikçe, onun aleyhinde tahliye davası mesmu' olmaz. Kiranın verilmesi günü geldiği halde, mal sahibi, kırk sekiz saat zarfında gelip aramaz veya almaz ve aldırılmazsa, kiracı, bu müddet geçtikten tam on beş gün zarfında -resmi tatil günleri hesaba girmez- behemehal, kanunu kirayı kâtip adle yatırmaya mecburdur. Bu müddet zarfında kiracı parayı tevdi' etmezse, mal sahibi onu hüküm ile çıkartmak hakkını kazanır.

Kira müddeti tamam olur da, mal sahibi, başka bir oturacak mahalli veya ticaretgahı bulunmamasından dolayı, kiralamış olduğu mahalde oturmak veya ticaret etmekte mecbur kaldığını sulh hâkiminin huzurunda ispat ederse, kendisi oturmak şartıyla bu mahalli hüküm ile tahliye ettirebilir. Fakat mal sahibi boşalttığı mahalde kendisi sonra oturmazsa, çıkarttığı kiracı, dava açar ve mahalli yeniden kendisine teslimini ve tahliyeden dolayı duçar olduğu hakiki zararı mal sahibine tazminini talep eder.

Kiracı, meskensiz kalan ve uzak mahalden gelmiş olan kendisinin veya zevcesinin yakın akrabasından bir adamı veya bir aileyi -mesken tedarik edinceye kadar- misafır gibi ve parasız olarak oturduğu yerde beraber oturabilir.

Bu meselelerden dolayı ne kadar dava zuhur edebilirse, hepsi sulh hâkimleri görürler.

Sulh hâkimleri, beş bin kuruşu geçmeyen alacak davalarını, taksimi gayrı kabil olan veya taksiminde muvafakat hasıl olmayan müşterek emlakın taksimini veya müzayede suretiyle satılarak tuttuğu parayı şeriklere tevzi' etmek meselelerini ve ufak ceza işlerini de halleder. Sulh hâkimlerine dava arz etmek, uzun uzun muamelelere lüzum göstermez. Sulh mahkemesi kalemine gidilecek, dava hulasası ya bizzat davacı tarafından yazılacak ve yahut kalem kâtibine yazdırılacak, dava zabtı unvanını alan bu hulasanın bir sureti, aleyhine dava açılan adama mübaşir marifetiyle tebliğ ve hemen muhakeme günü tayin ettirilecektir. Muhakeme günü davacı ve aleyhine dava açılan adam gelmezler ise, hâkim celpnameyi iptal eder. O halde, davacı isterse dava ettiği adama yeniden celpname gönderip davasını tazeler.

Davacı gelmez ve aleyhine dava olunan adam hazır bulunursa, davacının «hak muhakemesinin muvakkaten sükutuna karar verilmesini» hâkimden ister; hâkim de böylece karar vermeye mecburdur. Davacı tekrar davasını yeniden tazeledikçe, hâkim artık bu işle uğraşmaz.

Muhakeme günü davacı gelirse, aleyhine dava olunan adam ispat vücut etmezse, davacının talebiyle dava gıyaben görülür ve verilecek karar kendisine tebliğ olunur. Aleyhine gıyabi hüküm verilen şahıs, tebliğ tarihinden itibaren «beş» gün zarfında o hükme o mahkeme huzurunda «itiraz» eder.

Sulh hâkimleri zarfından verilen hükümler hakkında ancak temiz etmek hakkı vardır.

Sulh hâkimlerinin yukarıda gösterdiğimiz vechile gördükleri davalardan maada olan meseleler, eğer sırf hukuk işi ise hukuk ve eğer ticarete ait ise ticaret ve cezaya müteallik bulunursa ceza bidayet mahkemeleri huzurunda görülür.

Bidayet mahkemelerinde görülen davalar üzerine verilen hükümlere kanaat etmeyenler «istinaf» ederler. İstinaf mahkemeleri, davayı tetkik ve bidayet ilamlarını kanuna ve usul muhakemeye muvafik bulursa «tasdik», bulmazsa «fesh» eder ve davaya yeniden bakarak bir hüküm verir.

İstinaf mahkemelerinden verilen hükümlere karşı «temiz» etmek yolu vardır. Temiz mahkemesine verilen ilamı muvafik görürse «tasdik» aksi takdir de «nakz» eder ve yeniden muhakemesini görmek üzere, o hükmü veren mahkemeye gönderir.

Bidayet ve istinaf mahkemelerinde dava açmak ve yahut kendini müdafaa etmek pek kolay değildir. Hatta diyebiliriz ki, kanunlara ve muhakemenin usullerine vakıf olmayanların bu işe yalnız başlarına girişmeleri, hastalığı kendi kendine tedaviye kalkışmak kadar hatalı bir hareket olur. Zira ufacık bir hata, mesela itiraz, istinaf, temiz için muayyen olan müddeti - velev ki bir gün bile olsun - geçirmek, o haktan mahrum kalmağı mucip olur. Sonra bidayet ve istinaf ve temiz istidalarını ve layihalarını yazmak veya bunlara cevap vermek, mutlaka kanunlar ile uğraşmış olanların işidir. Hasta için nasıl tabip çağırarak lazım ise, böyle bir dava zuhur ettiği zaman behemehâl bir dava vekiline müracaat etmekte o derece vücut tahtına girmiş bir mecburiyet gibi telakki olunmalıdır. Bir takım boş mütalaalar üzerine bu kaideye riayet etmeyenler daima ziyanlı çıkarlar.

Giridi Ahmet Saki

* * *

GİTTİKTEN SONRA

Ben her akşam onu yollarda arar, beklerdim;
Ne olur bir daha görsem, diyerek eklerdim.

«Dil» e mehtaba giderlerdi bütün sevgililer
Yalnız bindim o çamlıkta gezen canlı keder!

Geçse bir gölge yanımdan süzülüp: ta kendi
Olmasın ah o sakın, derde içim titredi.

Gözlerim sisli, başım sıtmal, kalbimde sızı
Her ipek maşlahın altında arardım o kızı.

Yakarak gökteki fanusunu sevdalı gece
Örtüyorken bütün eşyaya gümüş renkli peçe

Helecanlarla o yollarda gezerdim yalnız;
Bazı bir an yürümekten kalarak dermansız

Yalvarmış gibi yıldızlara, solgun kamere,
Gözlerim gökte gezer, sonra inerlerdi yere!

Ne olur bir daha görsem, diyerek eklerdim,
Dayanıp bir çama etrafı bütün dinlerdim.

Sanki derlerdi bana hep ötüşün kuş ve böcek:
-Nafile bekleme hiç, beklediğin gelmeyecek;

Gitti artık o güzel kız atalardan gitti,
Ne yazık beslediğin tanlı emeller bitti...

Şekip Akif

GAZEL

Avni Divanı'ndan

Bu coş ve huruş nereden abda bilmez
Bu dur garibaneyi dolapta bilmez

Ebru-yı işaretle bilinmez yola girdik
Bu kibleyi mestureyi mihrapta bilmez

Tambur gibi boş yere ah ileriz ama
Bu nağme nedendir rek ve mızrap da bilmez

Dil aciz olur bilmeden esrar vücudu
Bu abinenin sırrını simapta bilmez

Ağyar ne bilsin benim ahvalimi Avni
Raz-ı dil mahzunumu ahbapta bilmez

* * *

Temaşa

TEMAŞA İNTİBATINDAN:

Meçhul

İstanbul operet heyetle darülbedayi'den ayrılan sanatkârlardan bir kaçının ittihadıyla teşkil olunan ve (sahir opereti) namıyla başlı başına hayat temaşaya atılan güzide bir heyet temsiliyenin (Meçhul) unvanlı temsil musikisi son defa sahneye vaz edilmişti.

İsmi gibi mevzu'u da meçhul olan bu piyesi tetkik, sanat temaşayı merakla takip eden neşengen için bedii bir zevk olduğundan meçhulü son reprezentasyonunda gördük. Meçhul, kanavat rinaldonun milli bir Macar faciasını musavver basit fakat hazin bir hikâyesidir. Cemal Sahir Bey'in Macarcadan bizzat naklettiği bu piyes sanatkârlardan Mahmut İbrahim Bey tarafından hayat içtimaimizi okşayan milli bir tarza tahvilen yazılmış ve temsilde oldukça muvaffakiyet gösterilmiştir. Mevzu' şudur: kudemadan ve erbabı yasardan Latifzade Şekip Bey'in büyük çekmecedeki seyfiyesinde kızı Nermin ile Selami'nin nişan merasimi icra ediliyor. Nermin oldukça güzel, hassas -fakat babasının bir tanesi olduğundan- biraz fazla şımarık bir kız. Selami de zeki, malumatlı, şık fakat tecrübesiz bir genç. Biraz da hoppa. Yegâne emeli Nermin'in visalidir. Merasim daha yapılmadan Nermin ve Selami, Nermin'in biraz istiğnakar hoppalıklarına rağmen birbirinin hariminde bu az şigar iki kumru. Latifzade nişan merasimine taallukatından Mısırlı prens Abdülezel Paşa'yı davet ediyor. Prens birçok hediyelerle geliyor. Nermin ve Selami'ye prensin ile evlendirilerek saadet temenni ediliyor. Prens haremî Harika Hanım Efendi de zaten medu olduğu cihetle kendisine intizar edildiğinden biraz sonra fakat büyük bir gürültü ve heyecan içinde geliyor, geliyor değil merasim oyuna âdeta can atıyor, ok içinde telaş ve heyecan kıyamet kopuyor; prenses, gelirken otomobiline bir haydut çetesi taarruz etmiş, prenses güç hal haydutlar elinden kurtulmuş, baygın bir halde prensin kucağına düşüyor. Gürültü ziyadeleşiyor. Hizmetçiler telaşla odaya girerek

çetenin evi tamamıyla ihata ettiklerini ve prensesi almak için her türlü fenalığa teşebbüs etmek üzere olduklarını telaşla anlatıyorlar. Prens şaşırıyor, pür hiddet elleri şakağında. Prens baygın aygün Latifzade'nin kollarında. Selami ile Nermin de korkudan kaçacak yer bulamamışlar ortadaki masanın altında, hepsi titreyiyorlar. Çete adamları kapıları kırıyor merasim odasına giriyorlar. Çete gayet genç ve güzel biraderi Beyzadenin refakatiyle bir kaç silahşordan ibarettir. Bu genç emrine mehya silahlarını hane halkına tevcih etmiş, bekliyorlar. Zengin ve asil bir Çerkes beyzadesi olan bu genç işte meçhuldür. Odaya girince doğru prensese atılıyor, önünde diz çöküyor ve ilanı aşk ediyor. Prens meçhulü nefretle ret ediyor meçhul prensesin inadını görünce prensesi kolları üzerine alarak hane halkının gözleri önünde silahşorların himayesiyle kaçıyorlar. Birinci perde burada bitiyor.

İkinci perde meçhulün Kemberburgaz'daki çiftliğinde loş bir oda.. Prens meyus ve melül bir koltuğa uzanmış ağlıyor. Karşısında meçhul, aşkının kâbus ihtirasıyla dönen gözlerini, aşkıyla beraber kahramanlığının esiri olan şikârına dikmiş hem memnun hem mahzun düşünüyor. Overatör gayet şık. Meçhul prensesi alıştırmak için eğlenceler tertip ediyor. Hâlbuki prensesin gözü dünyayı görmüyor, imdat ve halas ümitlerini o artık halıkına tevcih etmiş. Boynu bükük için için ağlıyor ağlıyor pek hazin bir figan musiki ile âlem gaybtan istimdat ediyor, yanıyor. Meçhul bu hazin temaşaya doyamıyor, masa üzerinde hazırlanmış rakıyı kadeh kadeh yuvarlıyor, kendinden geçiyor; biri şahane bir ikbalin dem ve ipsin ihtizarında eğliyor, o biri aşkının uman tahassüsünü mevcelendiren bu iniltilele ruh mestisini dikiliyor. Meçhul artık büsbütün dalıyor sönük gözleriyle prensesi süzüyor, (zehri boğazımı yakarken zevki hissimi okşuyor) tranesiyle ara sıra yine yuvarlıyor gayri ihtiyarı eline geçen elma yerine parmaklarını soyuyor. Bunu prenses görerek korkuyor, kalkıyor ve titreyerek meçhule koşuyor, aşkın meçhul üzerindeki bu kanlı ve canlı şahidi prensesi ani bir tağyir zihni ile vecde getiriyor meçhulü kolları arasına alıyor. Memeleri arasından çıkardığı mendili ile meçhulün kanlı parmaklarını bağlıyor. Meçhulün muvazenesini kayıp ettiği başını kolları üstüne koyarak hazin bir enin musiki ile meçhulün aşkını takdis ediyor. Meçhule arz teslimiyet ediyor. Fakat meçhul... Ruhun meçhulata karışmış.. Prensесin kucağında bihoş maddiyetiyle bu ruhaniyeti takdis ediyor.

Piyes buraya kadar temsil ettiği aşkın nezahet ve kutsiyetiyle cidden güzeldir. Bundan sonra vukuat başlıyor, prens, prensesi kurtarmak için zabıta ile meçhulün oyunu basıyor prensesi alıyor ve meçhulü zabıtaya teslim ederek ikinci perde bitiyor.

Üçüncü perde prensin yeni köydeki yalısında cereyan eden vukuattır. Meçhul ellerinde kelepçe ile prens ve prensesin huzuruna getirilerek isticvap ediliyor. Zabıta meçhulü sevinemiyor. Hüviyeti buraya kadar hep meçhul kalıyor. Meçhul bir şartla malum olacaktır: oda yalnız prensese ve prensesin huzuruna, bu şart derhal reddediliyor komiserlerin silahları meçhulün bitene dayanıyor, meçhul gülüyor, prensesin aşkı önünde polis komiserinin tabancası meçhulü söyletebilir mi? Meçhul diyor: bırakınız, istediğiniz şey silahla değil prensesle hal olunacaktır. Meçhul artık nasıl olsa ölecektir. Bırakınız ki merakınız bir an evvel mündefi' olsun. Meçhul prensesle yine yalnız kalıyor prenses meçhulün kelepçelerini eliyle çıkarıyor ve itiraf hüviyet ettiriyor: meçhul asli nesli maruf, servet ve samanı milyonları geçer, Perdere Beyzade Gazanfer, prensesin serabı aşkıyla senelerce yaşamış ve nihayet visaline muvaffak olmuş bir âşıktır. Mal, menal, ikbal her şeyi meçhullüktür meçhulün bir noksanı var o da prensesin aşkıdır. Meçhulü ya bu aşkla yaşayacak yahut ölecektir. Meçhulün itirafı prensesi artıyor zaten bu aşkı takdis etmiş değil miydi şimdi o da ilan hakikat ediyor mabet hayatını bütün samim ruhuyla meçhulün aşkına teslim ediyor. Meçhul bu lâyemut aşkı prensesin kolları arasında kalbinden kopan gözyaşlarıyla takdis ede ede perde kapanıyor.

Prensese harikayı Roza ve Nermin'i İfraz Hanımlar temsil etmişlerdi. Her ikisi de vazifelerinde muvaffakiyet gösterdiler İfraz Hanımın bilhassa müzik vükela fitri bir istidadı var. Ciddi bir ütüd ile temayüz edecektir.

Prens rolünü Nurettin Şevket'i, Selami rolünü Mahmut İbrahim Beyler derahitte etmişlerdi. İkisi de ciddi ve pratik türleriyle vazifelerini muvaffakiyetle irade ettiler.

Meçhulün hakiki timsali Cemal Sahir Bey'dir. Piyesin en ruhlu parçalarını müstesna bir istidat fitri ile temsil eden bu genç artistin Osmanlı temaşa hayatının atisi için ne kadar kıymetli bir uzvu olacağı meçhuldeki muvaffakiyetiyle takdir ve teslim edilmelidir

Erenköy:

Kemalettin Hayri

Hamîş: Meçhul ve sanatkârları ilk defa bir tarize uğradı. Yarının temaşa münekkiddinin buna ait yazılarını son dakikada okuduk. Temaşa hayatının yegâne ve ciddi münekkidi olarak tanıttığımız bu arkadaşımız bu tarz hareketiyle yalnız tenkide

değil tariza da kabiliyeti olduğunu gösteriyor. Temsilde muvaffakiyet inkişafın, sanatkârların ittihadıyla temin edilebileceğini bizde biliyorduk bu noktada kendisiyle tamamen hem fikir bulunuyoruz. Fakat iftirak bir kere emri vaki' olunca alakadarların gayretini ikamete mahkûm göstermek, hele yerini tercih o birini tenkit etmek hiç doğru değildir. Meçhul ihtimal daha iyi adapte edilebilirdi fakat asli tamamen malum olmadığından ve temsil heyet umumiyesi itibariyle zararsız olduğundan teferruata ait olarak yürütülen itirazlar, tariza kuvvet vermek için değilse gayri varittir.

K. H

* * *

BİR NAZİRE

Hamamizade İhsan'ın altı numaralı yarın da münderiç gazeline

Alırken tabapa evvel gül bedenden burhan buse,
Dokur zannetti gönlüm tar u pud-can u ten buse.

Lebinden toplamış gül gonca parmaklarla sönmüştü;
Bayıldım neşesinden görmedim ben öyle şen buse.

Süzülmüş hüsnü aşkın imtizaç nur u şevkinden,
Esiri badelerdir hele hele buseden buse.

Alıp vermekle kaim buse manasız kalır yoksa
Verip almazsak ey necim emel sen buse ben buse.

Hayalim düşürür bin buse, ben buse isterken,
Dudak büktükçe sen zannetme alamam vermeden buse.

Tebessüm serpiyor yer yer çiçekler rehğüzarında,
Kudümünden diler her bir adım yüz bin zihin buse.

Nazirin (Nabedid) ey şair zevk aşına ancak,
Sakın aldatma nezre! Var mı bak (İhsan) eden buse?

20 Teşrinisani 1921

Nabedid

Hikâye

KANDAHAR ÂŞIKLARI

- *Mabat* -

Muhsin böyle cevap verirken yatağından kalkmıştı elbisesini düzlendi, kemerini bağladı duvarda asılı olan silahlarını aldı. Hazırlanmıştı. Düşkünlük ve zaafi tamamen geçmişti.

Her halde ateşi varsa da hareket ateşiydi.. Memnuniyeti yüzünden belliydi. Cemile kılıcını bağlamasına yardım etti.

Sevimli yüzü saadet ışığıyla parlıyordu. O esnada iki hizmetkârıyla beraber ihtiyar Mehmet odaya girdi. Ayaklarına kapanarak ellerini öpmek isteyen kaynını görünce hayret etmiş, mağrur ve sert yüzü çatılmıştı. Zevcesi iki genci göstererek:

-Birbirlerini seviyorlar!

Mehmet tebessüm ederek:

-Kardeşime ve ailesine lanet olsun.

Cemile'yi kapıdan dışarı atarak ona böyle muamele ettiğini herkese söylemeği düşündü. Yaptığı fenalıkla kaynını teskin etmiş olacaktı fakat oğlunu seviyordu. Ona baktı. Ve işlerin böyle kolaylıkla yapılamayacağını düşündü. Kabil olduğu kadar intikam almak lazım geliyordu.

-Kapıları kapattınız neredeyse hücum ederler. Sizde kadınlar tüfenkleri doldurunuz.

Cemile, pederinin o beni terk edeli bir çeyrek olmamıştı ki gaybubetinin farkına vardılar. Çeşmeye gitmiş olamazdı. Geç olmuştu. Bir arkadaşına da gitseydi validesinin haberi olması lazım gelirdi. Neredeydi. Acaba bir felaket mi olmuştu? Bir kaç gündür müteessirdi. Nesi vardı? Pederi, kardeşleri, validesi mahallede aramaya çıktılar. Sokak tenhaydı hiç ses işitilmiyordu. Osmanî bir his kablelvuku, Mehmet'in evine doğru sürüklüyordu. Avlunun duvarına kulağını dayayarak dinledi içerde konuşuyorlardı. Kapıya taş yığıyorlar, hücum hazırlanmak üzere silahları dolduruyorlardı. Osman kendi kendine düşündü:

-Ne hücumu acaba.. Muradilere karşı olsaydı biraderim bizi de haberdar ederdi çünkü bu hususta anlaşıyoruz. Ona yardım edeceğimi bilir. Ona değil ise her halde banadır.

Daha ziyade dikkatle dinledi ve şu sözleri işitti:

-Cemile tüfeği ver...

-İşte burada..

Kızının sesiydi. Tepeden tırnağa kadar titriyordu. Her şeyi anladı. Bu son günlerinde oğulları gülerek Muhsin'in evleneceğini söyledikleri zaman Cemile susmuş, memnun olmamıştı. Hatta onu bu hususta takdir bile etmişti. Şimdi her şeyi anlaşıyordu biçare kız amcazadesini seviyordu. Felaketi de oradaydı ki bütün ailesini, anasını, babasını, kardeşlerini, kaynını, garazını her şeyini, unutarak o sefile kaçmıştı. Hiç bir zaman Osman böyle feci' ve kanlı bir lekenin onu telvis edeceğini düşünmemişti havanın hafif bir ihtizazıyla işittiği seslerden mütevellit darbenin tesiriyle olduğu yerde kaldı ne çelik, ne kurşun bu kadar derin ve acı bir yara açamazdı.

O esnada ıstırabını o kadar acı, o kadar derindi ki ne karar vereceğini bilemiyordu. İntikam almayı düşünemiyordu bile... Fakat bu çok devam etmedi. Kanı daha muntazam deveren etmeye, kalbin darabatı düzlemeye başladı. Kendisini biraz toplayarak evine avdet etti. Zevcesine ve oğullarına:

-Cemile bir canavardır, dedi, Muhsin'i seviyor ve o köpek Mehmet'in evine kaçtı. Sesini onların evinde işittim. Sen Kerim, üç adam alarak o canilerin kapısına giderek çalarsın. Birçok gürültü yaparsın. Onları dinlersin de söylersin elhasıl işi öz dersin.

Mabadi gelecek nüshada

Rezzan Arif

* * *

Muhterem karilerimize:

Geçen nüshalarımızdaki mükâfatın mazhar olduğu muvaffakiyet üzerine yeniden bir mükâfat tertibini tasmin ettik. Karilerimizin numaraları havi nüshalarımızı hüsnü muhafaza etmelerini rica ederiz. Dört hafta sonra mükâfat tevzi' edilecektir. Gelecek nüshamızdaki bu yeni mükâfatın şekil ve mahiyetini bildireceğiz.

* * *

Müdür-i Mesul: Suphi Nuri

Ali Şükrü Matbaası

YENİ MÜSABAKAMIZ

Acayib-i Seba-i Âlem Dedikleri nedir?

Bundan birkaç bin sene evvel harikulade azimlerle yapılan bu yedi acibe şunlardır:

1-Ehramlar. Eski Mısırlıların lahitlerini ihtiva eden ehramların adedi pek çoktu. Fakat bugün 100 kadarı zamanın harap edici dışlarından kendini kurtarabilmiştir. Mevcutların en büyüğü firavunların lahitlerini saklayan (Theops) ehramıdır ki 147 metre irtifaındadır. Kaidesi 232 metre dilili muntazam bir murabbadır. Zirvesine çıkmak çok yorucudur. Bugün dümdüz olan bu zirve aşağı yukarı yüz kişi durabilecek kadar geniştir. Tuhafı şu ki bir vakit en dini merasimle yanına yaklaşılın bu beş altı bin yıllık mabetlerin tepelerinde bugün en faal bir kartpostal ticareti icra edilmektedir.

2-Babil'de Asma Bahçeler. Semiramis Bahçeleri namıyla tarihte bahsedilen bu bahçeler akıllara velen verecek bir manzara irae edermiş. Set set inşa edilmiş muazzam bir sarayın üstüne serilen bu hayretengiz bahçeler on beş kilometre murabbaında bir satha malik imiş. İçinde, ekalim-i hare nebatlarının en diltiripleri, o zamana göre müstesna bir intihapla dikilmiş imiş. Zamanın tâc-dârları, merasim-i diniye ve cidal-i hariçten boş kalan vakitlerinde, gurur ve azametlerini bahçenin esrarlı yollarında gezdirirlermiş...

3-Meşhur (Diana) Mabedi. Milad-ı İsa'dan altı yüz sene evvel (Efes)'te kar gibi beyaz mermerden yapılan bu harika mabet içinde 128 sütun vardı ki, her birinin üstüne en meşhur ve mutena ellerle rengârenk tasvirler nakşedilmişti. Yirmişer metre irtifaında olan bu meşhur ve zarif sütunlar altında istiğrak içinde ağlamak için cihanın dört kapısından binlerce abit gelirdi. Hiçbir gün yoktu ki mabedin tavanları hazin ve niyazkâr sedalara makes olmasın. Bu nefis mabedi (Neron) tahrip etti.

4-Bir Abide. Ezmine-i atikanın en büyük heykeltraşı ve (Venüs) heykelinin bi-misal sanatkârı meşhur (Fidias), altın ve fil dışından 18 metre irtifaında nefis bir abide yapmıştı ki (Olimpos) mabedi içinde mahall-i mahsusuna vazolunmuştu. Sütunun altından olması bugün izinin kaybolmasına sebep olmuştur. Muhtelif hafriyet esnasında çıkan küçük numunelerdendir ki bu sütunun mevcudiyetine hükmedilmektedir.

5-Artemisia Binası. Kraliçe Artemisia'nın milattan 350 sene evvel, kendinden önce ölen sevgili zevci için yaptırdığı bir türbeden ibaret olan bu muhteşem ve nefis bina tam kırk dört metre irtifaında idi yan yana dizilmiş yirmi dört sütun üzerinde dururdu ve bir ehram şeklinde idi.

6-Meşhur Rodos Heykeli. Tunçtan yapılmış olan bu 32 metre irtifaındaki heykel milattan 390 sene evvel güneş ilahı namına rekzedilmişti. Rodos'un liman methalinde öyle bir vaziyette durur idi ki, körfezin iki tarafına basan bacakların arasından gemiler ferah ferah geçerlerdi. Fakat inşasından altı sene sonra bir hareket-i arzla devrilmiş ve denizin içinde bin sene kaldıktan sonra, Arapların adayı zapt etmelerini müteakip tekrar çıkartılarak tunç fiyatına bir Yahudi tüccara satılmıştır. Tarihlerin yazdığına göre parçalarını tam 900 deve taşımış imiş...

7-İskenderiye Feneri. İskenderiye önünde Pharos tesmiye edilir bir ada vardı. Üstünde de şayan-ı hayret bir fener bulunurdu. Bu fener, saf mermerden yedi kat üstüne inşa edilmiş ve 16 metre irtifaı haiz imiş. Tepesinde geceleri yakılan ışık o kadar şiddetliymiş ki, civarda elli beş kilometrelik yerleri tenvir edebilirmiş. Bu muhayyirü'l-ukul feneri taşıyan adanın ismi Pharos olduğu için Garp lisanlarında (far) kelimesi fenere delalet eder.

İşte acayib-i seba-i âlem denen şeyler bunlardır. Atik zamanların atik insanları bu harikaları meydana getirdiler.

Son zamanların acayib-i sebası acaba ne olabilir? Yarının karie ve karilerini bu sualin cevabını bulmaya davet ediyoruz. Ümit ediyoruz ki vazettiğimiz şu müsabaka suali birçoklarını heyecanla düşündürecektir. *Yarın* idaresine Nizamettin namına gönderilecek cevaplar arasında bir tasnif yapılacak ve bu tasnif neticesinde ekseriyet-i ârâyı kazanan cevaplardan en çoğunu ihtiva edenler sıraya konacaktır.

Birinci gelene: *Yarın* mecmuasının bir senelik abonesi

İkinci gelene: *Yarın* mecmuasının 8 aylık abonesi

Üçüncü gelene: *Yarın* mecmuasının 6 aylık abonesi

Dördüncü gelene: *Yarın* mecmuasının 4 aylık abonesi

takdim edilecektir.

Müsabaka müddeti bugünden itibaren bir haftadır.

Mühendis: N

* * *

KADIN VE AŞK HAKKINDA BAZI MÜLAHAZALAR

Fransızca'dan

Güzelliği ancak aşk vücuda getirir.
 Aşkta (niçin), (çünkü) yoktur.
 Hakiki aşk almaz, verir.
 Şükran hissi kolaylıkla aşka tahavvül edebilir.
 En büyük aşkta bile biraz menfaat bulunur.
 Hesap ve hodkâmlık bulunan yerde aşk ölür.
 Hakiki aşk reddedilmek hakaretini bilmedikçe bir sürat-i mütezayide ile büyür. Hâlbuki hevesat-ı nefsanîye ikindi güneşine benzer..
 Aşk kalbin güneşidir.
 Kadın yalnız cidden sevdiği zaman namusludur.
 Bahtiyarlığın yegâne vasıtası daima aşkla dolu bir rüyada yaşamaktır.
 İntikamların en korkuncu kadınlarınkindir çünkü onlar aşkta da husumette de kadir-i mutlaklardır.
 İnsan sevmeye başlamayınca yaşamaya başlamamıştır.
 Kıskançlık her zaman delil-i muhabbettir.
 İzdivaç bir meselenin hâllidir.
 Sevilen bir kadının tasavvurları her zaman birer meziyettir.
 Sükûti kadınlardan kaçınız. Onlar ya çok hilekâr ya çok sevdakârdırlar. Bu suretle her iki hâlde de tehlikelidirler.
 Genç, cazip bir kadın asla ümitsizlenmez. Bir şeyden de şüphelenmez. Zaten bütün dünya onun için çalışmıyor mu?.

N. H

* * *

Mühim Sözler

Kanun, nizam, talimat, adalet, hak, namus gibi bütün mefhumlar canlı, hür ve yaratıcı hayattan çıkarılmış cansız, kuru, mücerret düsturlardır.

Zekâ, ne bir yük, ne de bir süstür, yaşamak ve yaşatmak için bir alettir!..

Uzun yollar dikenli de olsa nihayet yırtar, kanatırlar fakat yine geçit verirler.

Müderri İsmail Hakkı

Müderri İsmail Hakkı

İsmail Müştak

* * *

Her evde bulunması elzem olan ilaç (Nevrol Cemal)'dir.

Hiddet, merak, korku kaza neticesi birdenbire bayılanlara, senelerinden beri yürek çarpıntısı çekenlere yirmi damlası hayat verir. Memleketimizin en meşhur müderri ve etibbasının takdimnamelerini haizdir. Dünyada emsali olmayan bir şeker ilacıdır. Her eczanede bulunur fiyatı 50 kuruştur. Bir tecrübe kâfidir.

* * *

Aydınlık

Birinci ikinci üçüncü ve dördüncü nüshaları intişar eden bu mecmua memleketin en ciddi bir meslek mecmuasıdır.

Aydınlık gençliğe bilhassa fen ve dimağ işçilerine hitap ve memlekette çalışan ve terleyen uzuvların refahı gayesini istihdaf eden ve kadınlığın ciddi yükselişlerle içtimai vezifelerini ifaya kadar olabilmesini gösterir samimi bir mecmuadır. Karilerimize mütalaasını tavsiye ederiz..

* * *

Dişler terakkiyat-ı fenniye ve usul-i cedideye tatbikan ve elektrik ile tedavi olunur.

Diş Tabibi Mehmet Rifat Paris Darülfünunundan mezun

Babıâli Caddesi'nde kapalı fırın karşısında.

* * *

Doktor Feyzi Ahmet

Adem-i iktidar, kansızlık cilt, frengi, bel soğukluğu, prostat hastalıklarını en son usul üzerine mahremane ve katiyen verem, ısıtma gibi bulaşıcı hastalıkları dahi keza hususi usul ve aşılarla esaslı bir surette ve mutedil şeraitle tedavi eder.

* * *

Katran-ı Ali Haydar

Alelumum öksürüklerde ve bronşit hastalıklarında nafi bir devadır. Her eczanede bulunur.

Deposu Babıâli Caddesi Ali Haydar Eczanesi.

* * *

Ali Haydar Müshil Şekeri

Kemal-i emniyetle istimal edilebilir. Her yaşta kullanabilir. Şişesi 15 kuruş, her eczanede bulunur. Deposu Babıâli Caddesi'nde Ali Haydar Eczanesi'dir.

* * *

Ali Haydar Diş Macunu

Diş macunlarının en alasıdır. Büyük kutusu 35 küçüğü 20 kuruştur. Her eczanede bulunur. Deposu Babıâli Caddesi Ali Haydar Eczanesi 394

* * *

Balsamin-i Ali Haydar

Cilde taravat verir. Yüzdeki çatlakları izale eder. Şişesi otuz kuruştur.

Deposu Babıâli Caddesi'nde Ali Haydar Eczanesi'dir.

* * *

Lügat-i Firaz

Cepte taşınır 14000 lügati havidir fiyatı 30, 40, 50 kuruştur Babıâli Caddesi'nde Firaz Ticarethanesi.

* * *

Celal Nuri Bey'in

Külliyyat-ı asarı İleri Matbaası'nda perakende olarak satılmaktadır.

* * *

Moda Terzihanesi

Teveccüh ve takdirlerinin müntedanı kaldığımız muhterem müşterilerin fart-ı memnuniyet ve hoşnudisiyle tefahur eyler ve işbu nimet-i rağbet ve teveccühü bir gayret-i şükran ile hüsn-i telakki eyleyip fiyatlarımızı daha ziyade tadil ve hizmetlerimizi tazif eylediğimizi muhterem beylere arz eyleyiz.

Eminönü'nde Selanik Bonmarchesi karşısında Moda. Telefon: İstanbul 637

* * *

Ali Asgar Tebrizi ve Şeriki

İstanbul'un en büyük ve en mükemmel İslam müessesidir. Her nevi kâğıt ve kâğıda müteallik eşya kalem vesairenin muazzam deposu, Marpuççular da Ali Asgar Tebrizi ve şeriki mağazasıdır.

Telefon numarası: 1080

* * *

İnsaf Kapısı'nda

Aksaray'da Muratpaşa Camii Şerifi karşısında İnsaf Kapısı namıyla şöhretyap Mustafa Feyzi Ticarethanesi fabrikaların en sağlam lastiklerini celp eder ve insafılı satışla müşterilerini memnun etmeye sarf-ı gayret eder.

* * *

Rekabet kabul etmez fiyatlardan istifade ediniz.

Londra, Paris ve Roma'da birinciliği ve en büyük mükâfatı kazanan (Hasan Kuvvet Şurubu) müstahzırı Hasan Bey'in eser-i tertibi olup en muattar çiçeklerden ve esanslardan mürekkep.

* * *

Necati Diş Suyu

Dişler, ağzın taharet, sıhhatini temin eder. Çürük dişlerden mütevellit teaffünatı izale eder. Dişleri temizler beyazlatır diş meraklılarına şayan-ı tavsiye olan bu mühim müstahzarın şişesi otuz kuruştur bir tecrübe kâfidir her yerde bulunur.

* * *

Arif Zeki Terzihaneleri

30 senelik müessese-i İslamiye'dir. Taksit ile dahi muamele yapar Yeni Postane civarında ve Lora Hanı ittisalinde. Telefon İstanbul 1717

<h1>YARIN</h1>	Numara 9 8 Kânunuevvel 1337, 1921: Perşembe
	Babralı Caddesi'nde İleri Matbaasıİdarehanesi Telefon: İstanbul 1785 Sayısı 10 kuruştur
Haftalık ilmi, edebi, içtimai resimli mecmua Müdür ve sermuharriri: Suphi Nuri	

MÜNDERİCAT

Adana Tarihi
Bir Yangın Kızılığında
Gazel
Mihnet Yolu
Einstein Nazariyesi
Türk Edebiyatı Tarihi Devreleri
Ressamlıkta Yeni Cereyanlar
Fas'ta Birkaç Hafta
İstanbul'da Vesait-i Nakliye
Baharın Daveti
"Hazan Yuvası"
Kadın ve Moda
Son Gün
Sinema Hakkında Notlar
Manyetizma ve İspiritizma
Spor
Kandahar Âşıkları
Gönül
Ayrılık
Nota
Olanlar bitenler, müsabaka vesaire...

Mehmet Zeki
Halit Fahri
Hamamizade İhsan
İsmail Müştak
Nizamettin Âli
İbrahim Necmi
Ali Sami
Kontes de Saint Souveir
Ali Nadir
Abdülhak Şinasi
İbrahim Necmi
Seniye Servet
Güzide Şefik
Cevdet Reşit
Doktor R. F
Ali Seyfi
Rezzan Arif
B. V.
Özdemir
Musa Süreyya

OLANLAR BITENLER

Ahmet Emin Bey ve Fırtına. –(*Vakit*) başmuharriri Ahmet Emin Bey biraderimiz Anadolu'ya giderken bir fırtınaya yakalanmış ve -geçen gün intişar eden bir yazısından anladığımızı göre- hayli sarsılmış. Kıymetli arkadaşımız bununla ikinci defadır ki bir fırtınaya tutuluyor. Yirmi ay süren ilk fırtına ile iki günü geçmeyen bu ikinci fırtınadan hangisi daha dokunaklı idi. Bunu ancak kendisi söyleyebilirse de epeyi kaviymiş, ufacık bir yalı sandalı gibi İnebolu önünde çalkanıp duran mini mini refikimizin pek çok eziyet çektiğini tahmin edebiliriz. Malum a Karadeniz şakaya gelmez, belalı bir şeydir, hatta emsali ve akranı arasında hırçınlığı ve hainliği ile nam kazanmıştır. Gerçi fırtınaya tutulanların hâline gülmek pek o kadar muvafık-ı insaf olmakla beraber Ahmet Emin Bey'i bir türlü sahile yavaşamayan bir sandal içinde elleri havaya kalkmış, gözleri çeşm-ii hanelerinden fırlamış, (Allah'ını seven çeşsin) nidalarıyla dalgadan dalgaya atlar ve nihayet bir çift dest-i muavenetle karaya sıçrar tasavvur ettikçe gülmek de kabil oluyor. Deniz üstünde kalmış bir şişe müsait bir dalga ile sahilin kumluğuna nasıl düşerse Ahmet Emin Bey de -kendi tasvirine nazaran- İnebolu kıyısına öyle çıktı. Yalnız şu fark ile ki bu şişenin kendisi de, muhteviyatı da kıymetli, nadide bir şeydi: Allah vere de ötesi berisi çatlamamış olsa!..

Ahmet Rasim Bey Şarkı Söylüyor. –Şaştınız mı? Biz de bir sabah matbuat sahifelerinde bir saz âlemi duyunca şaşmıştık fakat sonradan anladık ki Ahmet Rasim coşmuş, elini şakağına dayamış, yad-ı mazi ile içi kabararak şarkı söylüyor. Rabbim o ne çeşit çeşit şeyler, o ne adı sanı unutulmuş türküler, hele bu altmışlık hançerede o ne rikkatli neva idi! Mamafih ayıplamayınız, geçmiş zaman olur ki hayali cihan değer derler. Hayatın yüzde doksanı muziç, mutip, asap-şiken, mukassi ve melül zaruretlerinden bir parça vakit bularak, daha doğrusu birkaç dakika çalarak samim-i ruhumuzla baş başa kaldığımız zaman bizim de yapacağımız şey budur. Yalnız arada bir fark var: Ahmet Rasim Bey her telden çalar, biz üçüncü perdede susarız. Herhâlde bir zaman geliyor ki mazi bir duman gibi etrafımızı sarıyor, gözler müzehhep o mazinin solgun elvahını görüyor, kulaklarımıza hep o maziden sesler geliyor, o vakit bila-ihiyar bu levhanın renk ve ahengine kapılarak işte böyle şarkı söylüyoruz. Ahmet Rasim Bey'in hakkı var. Filvaki hayat bir uzun şarkıdır. Bir zamanlar bu şarkıyı varlığını sağlam rebabıyla, parmaklarımıza itaat eden pürüzsüz mızraplarla, gafil ve mesut, terennüm ederdik. Şimdi hem o ses kalmadı, hem şarkının kararını vermek üzereyiz. Eskisi gibi tezden meyanlara, mansurdan perdelere bedel şimdi kulaklara kelâl veren pest ve çatlak bir sesle bir haneden ötekine geçip duruyoruz. Hüner ona derim ki sustuktan sonra da bu kubbede bir seda kalabilisin!

Kadın Katili Leandro İdama Mahkûm Oldu. –Eğer Fransa reis-i cumhuru hakk-ı kanunisini kullanıp da affetmeyecek olursa bu dehşetli kafa yarın gövdesinden cüda olacak. Telgrafların getirdikleri habere göre jüri heyeti Leandro'nun affı için bir mazbata yapmış, bu mazbataya azılı katilden alacakları olanlar da imza koymuş, yalnız kendisi işe karışmamış, canı değilim ki af isteyeyim demiş. Bana kalırsa efkâr-ı umumiyeyi kündeden atmak için buda bir nevi hokkabazlıktır.

Yüzlerce kadını baştan çıkarmak için çeşit çeşit tuzaklar kuran Leandro bu seferki hilesinde de muvaffak olursa ismi meşahir sırasına geçeceğinde şüphe etmemelidir. Mamafih ben bu adamın idamı taraftarı değilim. Onu hayatın yükünden ve ihtiyarlığının meşakkatlerinden kurtarmamalı, bir demir kafes içinde kabil ise iyi besleyerek âleme teşhir etmeli, kurbanlarının ailesinden nöbetçilere bekletmeli; hatta öyle bir tertibat yapmalı ki o kafes içinden halkın yüzünü görüp sesini işitmeli fakat seyirciler onun ne dediğini duymamalı, yani onu hakk-ı müdafaadan ebediyen mahrum bırakmalı. İdam cezası bazen rehakâr bir kuvveti haizdir. Leandro ise buna layık değildir. Hiçbir şey yapılamasa bile onu kadın yüzü görmeyen ve kadın sesi aksetmeyen bir hapishanede cins-i latifin hasretiyle inleye inleye sönüp gitmeye mahkûm etmelidir.

Samandan Ev. –İhtiyac-ı mader ihtiradır derler ne kadar doğru söz... Gazetelerin rivayetine bakılırsa Fransız'ın biri samanı kalıp hâline getirerek bundan ev yapmayı düşünmüş, galiba tecrübelerinde de muvaffak olmuş; betonarme asrında bu bir nevi tereddidi sayılırsa da ne çare ki ihtiyaç ve zaruret bazı kere en garip ihtimalleri hakikat şekline sokturuyor. Hani bizde parasızlık yüzünden mesela kış günü beyaz şemsiye sarı iskarpin kullanmak mecburiyetinde kalanlar bundaki garabeti örtmek için "Modadır efendim!" diye ortaya bir gülünç sebep çıkarırlar. İşte samandan evler de bunun gibi bir şey... Malum a züğürtlüğün bir adı da zarafettir; nitekim çaresizliğin yaptığı işlere de birer kulp takmak âdettir. Samandan ev güya pek sıhhi imiş, kışın harareti, yazın serinliği muhafaza edermiş, rutubet tutmazmış, devran-ı deme suhulet verirmiş, hakikatte ne ev, ne de bu, ucuz çıkıyor,

her keseye muvafık geliyor, istenildiği zaman baştan savmak ve istenildiği yerde kurulmak mümkün oluyor işin i yüzü bu. Mamafih bin derde deva dahi olsa saman evler bizim şu yangın illetine karşı duramadıktan başka İstanbul hariklarında ıra vazifesini gören eski ahşap evlere nispetle büsbütün kolay tutuşur ve sonuna kadar yanıp kül olmadan sönmez bir şey olduğu için kendimize bunu tavsiye edemem.

Matbuat Kongresi. –Geçen hafta bu da oldu. Merak edip gittim; ancak merakımı teskine muvaffak olmadan ıktım. Kırk elli kişiye niçin toplamışlardı, bunlar -ekseriya ikisi  birden lakırdı söyleyen bu gençler- ne konuştular, neye karar verdiler, yapılmış bir şeyi mi beğendiler; yoksa tenkit ve cerh mi ettiler, hlusa ne yaptılar anlayamadım. Belki benim kafam kalındır dedim birkaç kişiye sordum onlar da anlamamışlardı, daha ileri gittim asıl elebaşlarından istiknah ettim o da gülümseyerek omuz silkti. Nihayet ömründe bir defa olsun böyle itimalara ayak basmamış ve bunların davet tezkireleriyle evinin büyük salonunu kğıtlatmış olan bir arkadaşıma Babıâli Caddesi'nde rast gelerek sordum: "Maksat iş değil, eş dost alışverişte görsün" dedi, bu arkadaşımın gözü de, anlayışı da kuvvetli idi.

Abone şerai		
Memalik-i Osmaniye		Memalik-i Ecnebiye
520	Senelik	570
270	6 aylık	300
150	3 aylık	160
İlan creti (<i>İleri</i>) idaresiyle kararlaştırılır		

<p>Dokuzuncu sayı</p> <p>8 Kânunuevvel 1337 – Perşembe</p>	<p>YARIN</p>
---	---------------------

Tarih

ANAVATANA KAVUŞAN ADANA

Uzunca bir müddet yâd ellerde öksüz ve nalân yaşayan sevgili Adana'mızın bu kere ana vatana kavuşması hepimizin meserret gözyaşları dökmemize badi oldu. Vaktiyle bu güzel diyarın yetiştirdiği cidden âlim ve hâkim bir şairi; Urfalı Nabi, vatanın geçirdiği böyle elim ve korkunç bir rüyadan değil, kadarı tebcil olunarak izazlar, ikramlarla alınıp götürüldüğü darüssaltanatta geçen senelerden sonra hac vesilesiyle vatanın feyizli toprağına yüz sürerken ana karşı olan iştiyakını bir eserinde, «Tühfetülhameyn» ında şöyle nakli hikaye ediyor:

«Her bar-ı yad vatan havalı kürt şehir bend-i hatır oldukça teselsül katarat ışık lale gün dil divanaya hübbülwatan mineliman nalesini aşar eder zincir cünun olurdu. Bu kadar süzüş hasretle evvel sevat dile vezin derecesine kadem zan duhul olunmak müyesser olduk ta buhar-ı sürur muka'ar dimağa mesut ve kesbi rutubetle rah çayımdan vürüt edip eğer dideyi arzuya ekser azamdan muteber görünen gubar ru-yı tütüya kılinsa huruş silap serşek kıssayı tufan Nuhi sahayıf eyyamdan şibeste edecek mertebeler nümayan olurdu. Bu halat geriye hız surur İngiz ile sahray ademden darülterbiyeyi imkana kadem nihada olduğum hanenin çaşm dericesine gubar rahle duhul müyesser olduk ta nesim şevkle dericeleri sineçak ve rüzenleri şu kanak, revakları bal küşay pervaz-ı sefa, takları ağuş-ü ifraz-ı merhaba, evrak ve eşcarı birer ziban hoş amed güyan, sebze sahesi tutiyi şükr hay şükr bizden oldu.» düşünmeli koca şaire müvekkit, aynı zamanda her türlü tehlikeden ari sırf bir gurbetin tevlit ettiği hasret iştiyak böyle tesir eder, ana vatanda kendini muhit olan eşyanın beyan hoş amedi ile dinlerini tasvir edecek mertebede hissiyat şairanesini galeyana getirirse artık bizlerin, bir daha görmemek, kavuşmamak korkusuyla geçirdiğimiz elim demlerden, karanlık gecelerden sonra idrak eylediğimiz bu saadetli vuslata, güneşli gündüze karşı duyacağımız zevk ve neşenin derecesini tasvir değil tasavvur etmek bile muhal olacağı teslim edilmek lazım gelir. Mamafihi şairlerimize, hele Nabi'nin

hemşehirlere bu meserretli günleri, onun gibi, ihlafa yadigâr bırakacak kıymetli şiirlerle yaşatmak bir vazifeyi müterettibedir. Hatta ve hatta her şair, her nasir hulasa herkes, eli kalem tutan, düşünene bilen her fert duygularını kalem ve kağıtta tevdi' etmeli, bu hadiseyi mesudanın ana vatanda ve onun sevgili evlatlarında hasıl ettiği tesiri bundan sonra gelecekler bu eserlerle hele kesretiyle anlayabilmelidir.

Kadim coğrafya taksimatında (Kilikya) namı verilen Adana ve havalisinin sekinesi Süryani'lerdi. Vaktiyle Kihisro ve Üsküdar ve bilahare Makedonya tava'if mülukinden Selefkiiler, daha sonra da Mısırlılar tarafından zabt ve milat İsa'dan bir asır evvel Pompayüs vasıtasıyla Romalılara ilhak olunmuş ve onların inkiradında Kilikya şarkı Roma cihetinde kalmıştı. Bilahare hazret-i Ömer Elfaruk zamanında Ebu Ubeyde Bin Elcerrah ve Ebu Musa El'aş'ari komandalarıyla gönderilen ordular Tarsus ve etrafını memaliki İslamiye idadına idhal eylediği gibi müteakiben 'Abbasilerden Mensur ve Harun Reşit taraflarından da bu diyar kâmilten fethedildi. Halife Mansur yüz kırk seneyi hicrisinde buralara dâhil olmuş ve Mesisk (Mesisa) zelzeleden harap olan surunu tamir ve dağılan ahalisini toplandığı gibi müteakiben getirdiklerini orada iskân eylemiştir. Harun Reşit'te otuz sene sonra harap bulunduğu Tarsus'u tamir ettirdi. Ve bir hayli halkı iskân etti. Abbasilerin hicri iki yüz elli dört senesine kadar imtidat eden devri istilalarını Mısır'da (Toloniler) namıyla teessüs eden Türk devleti tevkif ederek Kilikya havalisini onlar zir idarelerine aldılar. Mamafih bunların Adana ve havalisindeki hâkimiyetleri otuz seneden fazla devam etmedi, buralar müste'iz billah'ın zaman saltanatında tekrar Abbasilerin zir idaresine intikal eyledi. Bununla beraber hülafayı Abbasiyenin bu son istilasası de çok devam edemedi. Ve Kilikya Halep'te kanserinde teşkili hükümet eden müluki Hamdaniye zamanına kadar yine riayet ağyar elinde kalıp 333'ten 391 seneleri beyinde Hamdanilerin harp ve tenkili eksik olmadı.

Bunlardan Seyfüddevle harp ile geçen zamanın kesretini ve duçar olduğu meta'ib ve müşkülâtın derecesini kendinden sonra gelenler nazarında şairlik ruhundan aldığı ilham üzerine maddi bir surette tespit etmek fikriyle mevaki' harbiye de elbisesinde biriken tozlardan bir kerpiç yaptırmış ve bunu vasiyeti mucibince balin ittihaz eylemiştir. Amcazadesi (Ebü Firas Elhamadani) siste bir muharebede esir düşmüş ve ancak dört sene sonra Seyfüddevle tarafından kurtarılmıştır. Bunların her ikisinin Adana'nın en büyük cami'i olan Ramazanoğulları'ndan kalma cami kebir civarında medfun Ziya Paşa merhum tarafından bir himmetle vücuda getirilen «Harabat» ta Arabı güzel kaside ve sairî eserleri vardır. Bundan sonra Selçukilerin

zir idaresine geçen Kilikya bir aralık yerli mütegaliblerin ellerinde kalmış, Tatarlarla Mısır Çeraksasının istilalarına da uğramıştır.

Süleyman Şah'ın tahtı idaresinde Anadolu'ya dâhil olmak üzere hareket edip reislerinin boğulması üzerine ikiye ayrılan ve Selçukî memalikinginde birleşerek Osmanlıların ecdadını teşkil eden Türklere mensup Bozoklu hanın Yürekir, Üzer, Gündüz, Kara İsa, Kösün, Koştemür, Varsak namındaki yedi evladıyla sair etba'ından şimdiki ahaliyi cibâl-ı teşa'üb ve tekessür eylemiştir. O zamanlar iç il ciheti muhtaç istihlas bir halde bulunmakla Ermanki hicri 625'te Alaeddin tarafından külliyyetli Türkmen kabaili iskan edildi ve selef ki dahi elde edilerek Fahrettin'in zir idaresinde kaldı. Selçukîlerin inkiradıyla erkânı devletinden her birinin buldukları yerlerde namlarına izafetle birer devlet teşkil ettikleri sırada yukarı da isimleri geçen yedi kardeşin en büyüğü (Yüregir)'in oğlu Ramazan Bey (Al Ramazan) namıyla bir devlet teşkil etti. Bunlar Sultan Selim Evvel zamanına kadar Kilikya'yı müstekkilen ellerinde bulundurmuşlar ve Yavuz'un afakı tutan şöhret ve kudreti karşısında memleketi sulhan Osmanlılara teslim mecburiyetinde kalmışlardır. Al Ramazan'ın o sırada Bey'i (Halil Bey)'di. Yavuz kendisine pek ziyade hürmet etti ve birlikte alıp Mısır'a götürdü, Halil Bey orada Osmanlılar uğurunda biraderi Mahmut Bey'le birlikte rütbeyi şahadeti ihraz etti. Mamafihî Sultan Selim hizmet ve sadakatlerine emin olduğu için Adana hükümetine oğlu Sırrı Bey'i nasb eyledi. Vilayet uzun müddet bu ailede 1245'te senesine kadar kaldı. Valiler, müslimler nasibiyle idare olunur ve fakat aşayirde binlerinden intihap eyledikleri derebeylerin elleriyle hall u akt-ı umur edilirdi. 1282'de o taraflara azimet eden fırkayı ıslahiye tarafından aşayırın sadakati bir kat daha temin edildiği gibi iki sene sonra Halep vilayetinden fekk irtibatıyla beraber Konya vilayetine mulhak iç il sancağı dahi biriye alınmak suretiyle Adana vilayeti teşkil edilmiştir.

Mesahayı sathiyesi takriben ellibin kilometre mürebba'ı olan bu vilayetin nüfusu 546 bini Müslüman, 130 bini Ermeni, 36 bini Rum ve 18 bini anasiri saire olmak üzere 730 binidir.

Seyhan ve Ceyhan nehirleriyle irva ve iska olunan arazisi pek mahsuldardır.

Bu babta söylenecek son söz muhterem dostumuz (Piyer Loti) ile hemziban olarak «Kilikya Türk vatanının yalnız bir cüz' layenfeni değil aynı zamanda kalbidir» demekten ve sulh-ı selah ile bu kıymettar diyarı ana vatana ilhaka himmet edenlere minnet ve şükranımızı bu vesile ile iblağ eylemekten ibarettir.

Mehmet Zeki

Bir Yangın Kızılığında..

Arkanda karanlık, kanlı bir gece,
Mademki yerlerde sürüklenerek
Sokulduk bağırma kadar kahpece,

Artık köpek gibi gebersen gerek!
Sanma, esir olup muhabbetime
Kollarım bükülür, sana taş atmam.
Geçse alev gibi etin etme,
Kan mı zehirler, seni yaşatmam.

Dağlarda, git, köşe, kurda sığın da,
Hançerim kalbinde aramasın yol!
Git, kadın, bir yangın kızılığında
Raks eden bir şeytan, bir hayalet ol!

Razıyım kendimi bile vurmaya,
Gözlerim tek seni görmesin yeter!
Kanımda şimşekler tutuşturmaya
Yalnız şu zehirli nefesin yeter!

Halit Fahri

* * *

GAZEL

Ne hafta gamzelerin şivesi ayan olsa
Muhabbet oklarına sineler nişan olsa

Şikeste pür bu garip ellere düşer miydim
Garip kuşlara bir yerde aşıyan olsa

Vatan salatını kılsam zafer sabahında
Zafer sabahı bu nakıslar ezan olsa

Sitemle gamla geçen rüzgârdan feryat
Bu hasta yurduma artık şifa risan olsa

Ne hal içindeyim evvel mah bir gelip görse
Gönül hikâyesi dünyaya destan olsa

Terahhüm et bana ey dilistan elimde ne var
Yolunda müjde verirdim tenimde can olsa

Şikâyetim o zalim yine habir olmaz
Lisana gelse de ihsan cihan figan olsa

Hamamizade İhsan

* * *

Edebiyat

Solgun Sahifeler: 4

MİHNET YOLU

İri kemikli, sağlam bacaklı bir muhacir bağrının sürüklediği kira arabasıyla evime dönüyorum. Hayvan o kadar canlı ve ateşli bir şeydi ki ilk kamçı darbesiyle iskeleden nasıl ayrıldı ise çarşığı, yokuşu, kuşdiline inen çareyi aynı hızla kat' etti. Genç arabacı iki eliyle ve olanca kuvvetiyle dizginlere asılmış, her tarafta gizli bir tehlike seziyor gibi kulakları muttasıl dikili duran bağı, hassas bir vapurdumanı idare edercesine, kullanıyordu. Merak edip sordum:

-Hayvanın başı çok sert galiba?

O aralık Kuşdili çayırının önünde ki tozlu yola gelmiştik. Tekerlikler kaldırmak gürültüsünden bu yolun yumuşak tozlarına çıkınca hayvan da yürüyüşünü ağırlatmıştı. Arabacı iskemlesi üstünde yarı dönerek, merhametkar bir bakışıyla, cevap verdi:

-Sertliğinin ziyanı yok beyim, iki gözü birden körde ondan korkuyor...

Deminden beri bu azılı hayvanla bu çürük arabanın içme düşürdüğü telaş derhal bir his merhamete inkılâp etti. Sakat bir hayvan merhametimize iki kat layıktır; sessiz ve şikâyetsiz ıstırapların elemi en acı feryatların daha derin duyarız. Bu biçare hayvancağız kim bilir gözlerini kaybedinceye kadar neler çekti, ne mihnetlere katlandı, dört bacak üstünde, başkalarının arzusuyla hareket eden bir

makine haline gelinceye kadar kim bilir ne işkencelere katlandı! Ben eminim ki, gözlerini kayıp ettiğinin ferdası günü onun ağzına yine bir kem, arkasına yine bir araba takmışlar, onu yüzünü görmediği bir insanın idaresine ve zindan kadar karanlık yolların üstüne bırakmışlar, o vakitten beri gemimizin zevki gemimizin de nafi uğuruna muttasıl koşturup duruyor.

Tozlu caddede şimdi ağır ağır gidiyoruz. Çamlıca tepesinden bu sıcak yaz akşamının kırmızı yüzüne tatlı bir püyürez esiyor, ilk gölgeler zarif bir öve gibi münazırı çerçevliyordu.

-Hem kör, hem de böyle koşuyor şaşım buna...

Arabacı gülümsedi, bu tebessümde tecrübenin korkusuzluğa karşı takındığı bir gurur vardı:

-Benim gözlerim var a, el vermez mi? Vakıa el verirdi. Fakat başkasının gözleriyle koşmak için bir hayvan olmak lazımdı. Ben bu mantıktan derhal bir kadiye yaptım ve bir netice çıkardım:

-Gözleri olsaydı kim bilir ne kadar koşacaktı!

Arabacı omuzlarını silkeledi şimdi serbest kalan bir eliyle beygirin yürüyüşünü göstererek:

-O vakit işte hep böyle yürürdü dedi:

Arabacı bunun sebebini de izah etti:

-Gören bir göz hiç böyle dere tepe, dağ taş demeden koşar mı? Bunun gibi iki gözü birden kör olmalı ki bu eğri büğrü yollarda yürüsün... Hem şu kamçıyı görüyor musunuz Allah kimseyi bunun altına düşürmesin!

İçim bir daha sızladı. O anda arabayı durdurarak itmek, bu biçare hayvanın yanına giderek boş bir çukura benzeyen gözlerini, kamçı altında şerha şerha sızlayan karnını okşamak istedim. Arabacı iyi yürekli bir adamdı.

-Hayvancağız kör olalı bir seneyi geçti daha bir gün rahat yüzü görmedi, koş bre koş... Siz onun böyle kafa tutuşuna bakmayınız çok mazlumdur. Her sabah ahırdan çıkarken bir defa içim sızlar, sızlar ama ne yaparsın mal sahibi meram anlamıyor ki...

Bu söz beynimde şimşek gibi çaktı ve bunun aydınlığıyla daha ilerini görmeye başladım. Burada küme küme insanlar vardı. O insanlar ki, tıpkı bu kör hayvan gibi, mal sahibinin iradesi yerini bulsun diye cahil bir arabacının elinde ve duygusuz bir kırbaç yağmuru altında koşturup duruyorlar; o insanlar da bu kör hayvan gibi tanımadıkları bir yükü taşıyorlar, bu kör hayvan gibi onların tevekkül ve

tahammülünde de bir felsefe-i elim,derin bir iz var.Zaten düşünülse bu insanlar nedir ki? Sırf kendi nefsimizi aldatmak ve gururumuzu aldatmak için varlığımızın etrafına geçirdiğimiz bu süslü çerçeveyi çıkaracak olsak geri de ne kalır? Kaderin parmaklarıyla gözleri oyulmuş, ağzına bir gem, arkasına bir yük takılarak hayatın meçhul yollarında meçhul bir gayeye doğru koşan ve durup nefes almak istedikçe tepesinde insafsız bir kamçı şaklayan bir hayvan değil mi?

Bu hayvan Aristo'nun mantığından Volda, Edvard Kablettarihin dumanları arasında da böyleydi,yarın da böyle kalacaktır.Eğer böyle olmasaydı genç arabacının dediği gibi hayat namı verdiğimiz şu eğri büğrü,çamurlu ve çukurlu yollarda,her lahza bir korku sızarak ve her adımda bir kere sendeleyerek koşar mıydı?

Kuş Dili Köprüsü'nü geçtik, yol yokuşladı. Çamlıca'nın bütün ihtişam- bedisi bir bakışta görülebiliyordu. Bozuk ve dik yolda zavallı hayvancağız adeta tırnaklarıyla toprağı kazıyarak yürümeğe başladı. Bir aralık sinirlenen arabacı haykırdı ve kamçısını havada birkaç defa şaklattıktan sonra hayvanın boynuna ve karnına üç dört darbe indirdi.Canım yanmışçasına bağırđım:

-Yazık, vurma!

Yazık ama sonra yolda kalırız beyim.

Körlüğünün zindan gibi karanlık yollarında dinlenmek isterken tepesinde şaklayan ve etlerini sızlatan bu kamçı ile hayvancağız bir defa irkildi, arabanın çürük tahtaları sarsıldı. Şimdi talimin yumruk ve tokatla, kahır ve eza ile bir prang mahkumu tarzında koşturduğı insanlar gibi o da yokuşu tırmanmağa koyuldu.Artık arabacı bila fasıla bağırıyor, kamçı muttasıl şaklıyor ve beşerin bütün zulüm ve vahşetlerini örten akşam, tabaka tabaka gölgeleri ile bu feci levha-i azabı örtüyordu.

Evet luha-i azap, fakat güneşe ve rüzgarlara karşı muhafazalı bir araba içinde evine giden bir adam bu azaptan ne anlar? Ben ne anladım ki? Hayvan belki yarın, öbür gün, herhalde bu ağır yükü bu kadar karanlık yollarda taşımaktan yorularak mal sahibinin de arabacının ve kamçının da iradesine karşı duracak, bir sabah ahırından çıkarken yahut yine böyle bir akşam bir yokuşu tırmanırken Tıpkı ber-hayat altında yıkılan insanlar gibi...

Evin kapısı önünde durduk. İndim, arabacıya hakkını verdim. Bahçesinin parmaklıklı kapısı asa-pehraş bir gıcirtı ile açılırken hayvancağız mesut ve aydınlık günlerinden kalma bir itiyat ile başını çevirdi. Kafasında iki beyaz çukur, iki beyaz gölge gördüm. O dakikada hayatımın en unutamayacağım elemlerinden birini duydum. Bu görmeyen bakışta, bu demir gıcirtısına çevrilen bakışta neler

kaynadığını görmek için benim gözüm kâfi olmadığını anladım. Yalnız beynimin içine sert bir çekiç darbesi gibi arabacının şu sözleri düşüyordu:

-Şu kamçıyı görüyor musunuz, Allah kimseyi bunun altına düşürmesin!

İsmail Müştak

* * *

EİNSTEİN NAZARİYATI VE İLİMDE İNKİLÂP

Bütün aklımızın gündelik politika piyasasıyla müşbu olduğu şu mütelaatım zamanlarda,başımızı çevirip biraz ilme, hakikate bakmak kadar gergin asabı dinlendiren şey yoktur.Zaten acı ve tatlının münavebe ile doldurduğu şu kısa hayatta insana en son teselli,o haytan süzülüp kalan birkaç hakikat değil midir?... Şu yazılarla, bugün ilmi dünyasının her zamankinden çok işgal eden birini nazariyeden ve tevlit edebileceği inkılabı netayicin muhtemel mahiyetinden bahsederek karilerimize müfit olmayı düşünüyoruz:

Herkesçe malumdur ki, insanlar akıl erdiremedikleri bazı şeyleri kolayca ve olduğu gibi kabul ederler. Mesela zaman denilen şey var mıdır, yok mudur ? diye uzun uzadıya düşündükten sonra, ne olmadığını katiyen ispat, ne de olduğunu mantıkla izah edemeyince, var veya yok hükümlerinden hangisi daha işlerine gelirse onu kabul ediyorlar. Nitekim arz güneşin etrafında mademki şu kadar zamanda devrediyor, demek zaman ve mekân olacaktır diye kesip atıyorlar. Hayatı adiyede zamana tesadüf ediyoruz, yine hayatı adiyede hareket, mekân, kuvvet gibi şeyleri görüyor, seziyoruz. Lakin aklımız onlarla ev kadar çok meşgul olmuş, onları o derece benimsemiştir ki, mevcudiyetleri ulumu müspete ile ispat edilemese de yine faydalı diye muhafazada devam ediyoruz.

Hatta belki ilelebet edeceğiz. Fakat acaba âlemi hakikatte âlimlerin vasıl olmak istedikleri o son ve mutlak hakikatte de bu gibi şeyler var mıdır? Yoksa yokta biz mi aldanmakta bir zan sesi içinde yaşayıp devirmekteyiz. İşte mutaarife veya mevfevka el tabii mefhumlar tesmiye edilen ve ilimlerin temelini teşkil eden bu gibi bazı esasatın derece-i hakikelerini öğretmek öteden beri âlimleri uğraştırmıştır...

Yukarıda zikrettiğimiz zaman, mekan, hareket, eter gibi fikirlerin ahkikatinde mevcut oldukları,ta Newton'dan bu güne kadar ki mesai ve tecrübeler neticesinde artık tebin etmiş bir haldeydi.Öyleyse, o hakikatler üstüne iptina eden bir takım nazariyatında mutlak ve doru olması icap ederdi.Ezcümle, Newton'un cazibe ve Hevigens'in intişar-ı ziya kanunları, Kopernik ecram-ı semaviye muharriklerine dair

vazettiği kanunlar son zamanlarda keşfedilen elektromanyetizm, iyon ve radyoaktif gibi insanların gururunu gıcıklayan o mühim netayiçi ilmiye, doğruluğundan zerre kadar şüphe edilmesi caiz olmayan keşiflerden sayılmak lazımdı..

İşte âlimler dünyası, yaptığından emin insanlara mahsus derin bir kalp rahatlığı içinde iken birden bire aralarında genç bir simanın sıyrılıp yükseldiğini gördü. Bu adam, Einstein, asırların kıskanarak getirdiği güneş dehasıyla ilim ufkunda o parlayışla parladı ki, gafiller ordusu rüyadan uyanır gibi oldu ve yasla karışık bir hisle gözleri kamaştı. Zira, o kadar sabırlı saylerle elde edilen ilmi hakayık ve tesis olunan ilmi bina birden yıkılıyor ve dağılıyordu.Eğer Einstein'ın darbesi bu muazzam binanın sadece üst katlarına olsaydı, ilim aleminde sık sık görülen hadise-i derdiye heyecansız geçilirdi.Lakin hücumun hedefi doğruca temel idi.Einstein iddia ediyordu ki, öteden beri birer hakikat-i mutlaka olarak tekrar edilen zaman,me kan ve hareket fikirleri mutlak değildir, fakat nisbidir ve yine öteden beri kabul edilmesi mecburi zannedilen eterek mevcudiyeti bir vehimden başka bir şey değildir.Zira eter yoktur.Şu halde şimdiye kadar tedavül eden hikmet ve mihanin ilimleri, felekiyet ve kimya ilimleri baştan başa değişmeli,yeniden tesis edilmelidir.

Filhakika Newton'un vaz ettiği bu güne kadar gelen mihanın riyaziye göre; evvela kanun-i atalet, saniya kuvvetlerin istiklaliyat-i tesirleri, salisen tesir ve aksi tesirin müsavâtı bir nisbileri, Einstein'e göre nispi bir hakikati ihtiva ederler. Onlar o kanunlardır ki, ziyanın sürat-ı intişarı olan saniyede 300 bin kilometrelik bir sürate göre pek küçük olan süratleri izah edebilirler. O da pek kaba bir takribiyetle! Yoksa yüksek süratler için, hele ziya süratine yaklaşan hareketler için katiyen kabil-i tatbik olamazlar.

Diğer taraftan, fezaı namütenahi ve mutlak bir mekân olarak telakki eden eski ilmin eski görüş tarzına tamamen zıt bir nazariyenin ileri sürüldüğünü görüyoruz. Einstein iddia ediyor ki, umumi ve şamil bir mesafe ve mekân yoktur, fakat namütenahi çok mesafeler ve mekânlar vardır ve onlar hissedilmeden bir birine inkılâp ederler. Newton nazariyesine göre, fezada üç nazariye mihverleri alınarak ve tdd-i ittihaz edilir ve hareketle sükûnetler o mihverlere göre tespit edilirdi. Ve yine Newton'a göre o mihverlerden bir tanesi vardı ki,mesela reisi manzumeyi şemsiyenin merkezi olan, diğerlerine müreccehti. Einstein, ne o mihverleri, ne de bir müreccehini kabul etmiyor. Zaman ve mekânı nispet edecek bir vetet sistemin men ediyor. Ona göre mekân tamamen nispidir. Hem son kenarları yoktur, hem de

mahduddur. Yani zannolunduğu gibi namütenahi değildir. Einstein'ın mesafe ve mekânı hakkında gayet kaba olmakla beraber bir misali arz edelim:

Yuvarlak bir küre tasavvur edelim ki üzerinde bir daire-i azime çizilmiş olsun. Bir karınca nasıl o daire üstünde aynı istikamette yürümekle muharrikinin hudutsuz, namütenahi olduğunu zannederse, biz de içinde bulunduğumuz fezanın vehme kapılarak namütenahi olduğunu zannediyoruz. Karıncanın dolaştığı dairenin ucu yoksa da tuğlu mahduuttur, onun gibi fezamızın ucu yoktur lakin mahduuttur. Bize aksi geliyor. İşte bir takım muaddelat-ı tafazuliye ile vasıl olunan şu muhayyir-i ukul netayiç, değil yalnız ulum-ı tabiiye ve riyaziye sahasında fakat alelumum kainatı telakki tarzımıza bir tesir yapabilmekten uzak görünmüyor.

Zamana gelince, o da tamamen nispi bir şeydir. Mutlak zaman zihniyeti ananevi bir aldanıştır. Mesela gökte biri ötekinden uzak iki yıldız baksak, gönderdikleri şuaları da bir birinden sonra alırız.Çünkü ziyanın sürati muayyendir.Demek o iki yıldız da aynı zamanda iki hadise olsa ve biz de görebilsek hadiselere bir birinden sonra muttali olacağız.Keza biri Amerika'da diğeri okyanusta zamanı aynı iki hadise olsa ve kamerden de bakan bulunsa, aynı zamanda göremeyecektir.Çünkü arzın o iki noktasının kamere mesafeleri alekser başka başkadır. Einstein nazariyesine göre mutlak zaman değil, nispi, (mevzu-i zaman) vardır.Her vetet sistemine merbut olan rasidin kendine göre mevzu-i zamanı mevcuttur.Meşhur-ı riyaziyundan Puankara ayarında bir riyaziyeci olan Einstein netayiç taharriyatının daima hesab-ı asgar namütenahi muadeletiyle ifade ediyor.Onun için şu kapaca izahat o muadelatın pek nakafi bir taslağını çizerler.

Tarih-i ulum ve binaenaleyh tarih-i insaniyette görülmemiş bir inkılâp yapmak isteyen bu acayip âlime göre feza, bir umumi inhinadan ibarettir ve bildiğimiz gibi üç buudlu değildir. Zaman denilen şey, fezanın muhtelif inhinalarında muhtelif kıymetler kesbediyor. Onun için küre-i arzın civarındaki inhinayı feza başka yerlerdekinin aynı olmadığından, buradaki zamanla başka yerlerinki aynı değildir. Şu halde mesela arzın kalkıp zamanı sürati daha yavaş bir diğeri yıldız gittiği tasavvur edilen bir adam, döndükten sonra evlatlarını kendinden ihtiyar bulabilecektir!! Çünkü o gittiği yıldızda zamanın sürati az bizdeki ise çoktur...

Hareket bahsi o da ayrıca şayan-ı dikkat Einstein diyor ki herhangi bir tul hareket ederse, harekete bakan rasta küçülmüş görünür. Şu halde bir rasta göre müteharrir cisim, hareket başlamadan ve başladıktan sonra başka biçimde görünür.

Filhakika fark pek az, lakin mevcuttur. Eğer farkı ölçemiyorsak, bu, ölçecek aletlerimizin de tahavvüle uğramasındandır.

Âleme başka kıymet verdiren sebeplerden biri de, küre-i arzın mutlak olarak hareket edip etmediğini ve fezayı kaplayarak her boş yere giren (eter)'in mevcut olup olmadığını tahkik için yürüttüğü hesaptır. Bilhassa bu eter meselesi bugünkü ulum-ı tabiye'nin esasını teşkil ettiğinden ayrıca bahse değer. Eğer eter varsa, ya meşhur-ı hikmet dahilerinden (Harec)'ın iddiası gibi içinde hareket eden cisimler mesela arz, eteri kamilen sürükleyip götürür; yahut Fransız (Fizo)'nun ispat etmek istediği gibi kısmen sürükler yahutta elektron nazariyatıyla meşhur (Lorenc)'ın ona sorduğu gibi eter tamamen gayr-i müteharriktir. Eterin mevcudiyeti kabul edildiği halde bu üç ihtimalden başkası mevcut olamaz. Hâlbuki o ihtimallerden birincisi, Fizo'nun ziya süratini bulmak için ziyayı bir kere müteharrik, bir kere de sabit su içinden geçirerek yaptığı mesahalarla 1851'de bertaraf edilmişti. Diğer taraftan yine aynı Fizo'nun tecrübeleri son elektron nazariyatıyla ahenktar bulunmamaktadır. Nihayet, Lorenc'in vaziyeleri, ulumu tabiye âleminde son derece meşhur olan ve gayet dakik aletlerle yapılan Morley'i ve Mişalezan tecrübeleriyle yıkılmıştır (rakım olarak 1889). Binaenaleyh son zamana kadar ortada inanılmaya layık bir şey bulunmuyordu. İşte ilim dünyası bu umumi tereddüt ve şüphe içinde iken, Einstein dâhiyane bir müdahale ile ortaya bir takım muadilat-ı tafazuliye getiriyor ve hulasayı say olarak efendiler, eter denilen şey yoktur! Diye haykırıyor...

Bugün bazı âlimlerin hala bedbinlikle karşıladıkları şu mühim netice, yine birçok âlimler tarafından kabul edilmiştir. Zaten Einstein nazariyelerini bildiren ilk asarın intişar ettiği 1905 senesinden beri ki o zaman âlim henüz otuz yaşında yoktu, bu nazariyeler gâh mesut ve gâh bedbaht sergüzeştlere uğradılar. Asıl son senelerde, bilhassa 1915'den beri der ki bütün dünya gittikçe yer kazanan bu inkılâpçı fikirlere dikkat kulağını uzatıyor. Netayiçi itibariyle o kadar zengin ve maddi medeniyetimiz üzerine belki harikulade tesir icra edebilecek olan yeniliklere nasıl bigâne kalınır? Mesela bakınız Einstein'e göre, sabit cisimlerde fevkalade büyük bir iktidar saklıdır. Karşınızda bir kilogram kömür mü var? Einstein diyor ki, o bir kilogram kömür içinde 23 milyar! kalori hararet vardır.Yani o gizli kuvvetten istifade edebilen için, koskoca bir treni iki yıl raylar üstünde koşturmak kabil olabileceğini hesap ediyor. Hâlbuki bizim bildiğimiz,bir kilo kömürden 7 bin kalori çıkıyor.Ve o dediğimiz treni iki yıl yürütmek için tam 4 milyon kilo kömüre lüzum var!...Sonra yine ispat ediliyor

ki cisimler ısınınca, harekete başlayınca vezinleri artar. Bunlar öyle netayıçtır ki fen ve mühendislik aleminde fevkalade mühim tahavvülata sebep olabilirler..

Bu acayip nazariyelerden bu kadar bahsedeceğiz. Yalnız karin haklı tecessüsünü tatmin için o nazariyelerin tecrübelerle de nasıl tahkik edildiğini mevkiin müsadese nispetinde birkaç kelime ile hülasa edelim:

En basit hikmeti malumatlar nedir ki renk, mazi hareketi raksiyeden ileri gelmektedir. O hareketin sürati çok veya az olduğuna göre şu renk veya bu renk meydana çıkar. O halde Einstein 'in dediği doğru ise eğer (zaman) güneşle toprakta başka başka ise, hem orada hem de burada mevcut bir cismin, mesela sodyumun şulesindeki zerrevi hareket-i raksiyenin sürati güneşte ve toprakta başka başka olacaktır. Binaenaleyh aynı sodyumun rengi orada da burada da az çok farklı bulunacaktır. İşte sapaktroskopun rasdatla -yani güneşten gelen şuaatin tahlili ile-yapılan tecrübeler, her iki cürüm-i semavideki aynı sodyumun Aynştayn tarafından hesapla bulunan renk farkını göstermiştir.

İkinci kontrol tecrübesi, yıldızlardan bize gelen ziyanın, güneş yanından geçtiği takdirde güneş cazibesiyle çekilip çekilmediğini öğrenmek ve çekilirse inhiraf-ı zaviyesini ölçmek için yapılmıştır. Tam zamanında tesadüf eden 1919 senesindeki küsuf-ı külli esnasında, güneş kırsı civarında bir yıldızdan alınan şuan inhirafı hem tahakkuk ediyor, hem de Einstein tarafından hadiseden evvel hesap edilen 1,74 saniyelik inhiraf-ı zaviyesi tecrübeye aynen tevafuk ediyor.

Üçüncü tecrübe Merih'in kat-ı nakıs olan muharrikinin büyük mihveri üzerinde icra edilmiştir. Einstein nazariyetına ve kendi hesabiyetine göre bu mihver bir asırda 43 saniyelik bir harekette bulunur. Şimdiye kadar ki rastat,sebebini anlamadan bu hareketi tespit etmişti. Ve sadece tecrübe ile 45 saniyelik bir inhiraf görülüyordu. Şu halde; mesela Newton, Kepler veya Laplas kanunlarıyla yani bugüne kadar ecram-ı semaviyeyi idare ettiği iddia olunan kanunlarla bir türlü akıl erdirilemeyen tezatlar, Einstein nazariyesiyle hem izah, hem de en yakın hesapla meydana çıkarılabiliyor.

İşte bir taraftan yapılan tecrübeler Aynştayn'a tamamen hak verdiriyor, diğer taraftan da riyaziye dehalarında Puankara'nın 1901 senesinde neşrettiği meşhur (Ziya ve Elektrik Dersleri)'nde hareketin elektromanyetik nazariyatının doğru olması için tatmin edilmesi lazım olduğunu beyan ettiği dört mühim şart ancak bu nazariyatla tamamen tatmin olmuş oluyor. Puankara, bundan evvelki nazariyalardan ne (Harec),

ne (Halmolc), ne de (Lorenc) nazariyatının bu dört şartı aynı zamanda doldurmadığını zikrettikten sonra, belki bir gün diyordu.

O şeraiti dolduracak çıkar! Filhakika tesadüf ve tali istediği, ilimdeki o büyük boşluğu dolduran kendi ölümünden sonra gelsin. Ne yazıktır ki, Puankara, Einstein nazariyatıyla işigal edemeden, bu inkılabı mesele hakkında nafiz zekâsının düşündüğünü söylemeden ebedi uykuya dalmıştır. Bütün ömürlerini tahlil-i riyazi ve muadilat-ı tefazuya içinde geçiren âlimler, bu erken ölüme esef ediyorlar.

Yaşayan riyazuyun arasında meşhur bir sima Fransız Akademisi azasından (Penlova), geçende o meclis-i âlide verdiği bir konferansla ilk defa olarak Einstein nazariyatına karşı sarıh bir mevki almaktadır. Bu nazariyatın ve bilhassa cazibe nazariyasının verdiği netayiçi son derece şayan-ı dikkat bulduğunu itiraf etmekle beraber kendisinin vasıl olduğu netayiç ile tevem olmadığını beyan ediyor. Mamafih akademik ulum-ı riyaziye şubesi katip-i daimisi Emilpikar verdiği cevapta, Panlova'ya mariz-i vaziyet alıyor ve Einstein nazariyelerini hem himayekar bir tarzda takdim hem de onların son katiyetlerini kesb için daha bir takım feleki ve hikmi tecrübelerle kontrol edilmesi lüzumundan bahsediyor.

Sözümü bitirmezdten evvel bir noktayı tenvirden kendimizi alamayacağız. Meslenin bizi ayrıca alakadar eden felsefi tarafı. Malumdur ki bundan yüz elli sene evvel filozof (Kant) bugün bu kadar velveleye sebep olan zaman ve mekan meselelerinin ayrı bir ehemmiyet vererek (Esteniktransandantal) ünvanını meşhur bahsinde uzun uzadı münakaşalara zemin ittihaz etmiştir. Vasıl olduğu netice şuydu ki, (tasavvur) larımızın hepsi zaman ve mekan (şekli) içinde cereyan ederler. Mekan; mesela (Dekart) veya (Lapinc)'ın zanları gibi biz de hariçten gelen ihtiyaçla doğmuş bir şey değil; tecrübeyle hasıl olan, kazanılmakla elde edilen bir mefhum değildir. Lakin şuurumuzun bir unsurudur. Kant'a göre mekân hissi bizim yaratılışımızda olamaz. Fakat idrak anında şuurdan kendiliğinden doğar. Zaman ve mekân Kant'a göre kablettecrübidir. Mahaza, her tecrübenin temelini teşkil ettiği için aynı zamandayız, kendi tabirini kullanalım, (Realite empirik), da maliktir.. İşte bu itibarlardır ki, Einstein ile Kant arasında bir tezat aramak, zira son zamanlarda tezat arayanlar çoğalıyor, tamamen abestir. Zira Einstein zaman ve mekanın bu son hassasını esasen kabul etmekle beraber asıl Kant'ın uğraştığı ve saf aklın kablettecrübi tasavvurundaki zaman ve mekana ne sataşiyor, ne de bu mühim mesele-i felsefiye ile uğraşmak azminde olduğunu izhar ediyor. Ve pek haklı olarak.

Zira Einstein derini araştırabilen dehasını yalnız ilme hasreden müstesna bir mutaharirdir. Şüphesizdir ki neticeyi taharriyatından filozoflar istifade edeceklerdir. Lakin felsefeye geçtiği andan itibaren, ilimden kaybedeceğini pekala bileceği için ilimci dehası tahlil etmek hatırından bile geçmese gerektir. Nitekim, kendisinin birliğinde dinlediğimiz bazı konferanslarında ilmi çerçevesinin haricine bir lahza için olsun çıktığını görmedik alimin namütenahi bir iç muvazenet ve sükunetinin döndürdüğü hilm çehresiyle, binlerce tilmiz ortasında neşrettiği hakayık, mütaarifaları en az ve usulü en pervasız olduğu aşık görüldüğü için, şimdiye kadar tanıtılmamış bir şüphesizlik ve gayr-ı makşuş bir emniyetle telakki veya kabul edilmektedir...

O kanaatte bulunuyoruz ki eğer bugüne kadar yapılan tecrübeler kafi görülmeyerek onları daha birçokları takip eder ve bu inkılapçı nazariyat her tecrübe taşına vurulmuşta daha sağlam ses verirse, bundan yüz sene sonraki ilim, bugünküne bir nazar-ı merhamet ile bakacak kadar yükselecek!

Darülfünun ve mühendis mektebinden mezun

Doktor Nizamettin Âli

TÜRK EDEBİYATININ TARİHİ DEVRELERİ

Muayyen bir toprakta sabit ve müstakir surette asırlarca yaşayarak muntazam bir taakkupla tekâmül devrelerinden geçen milletlerin tarihleri ne bahtiyardır! Onların her hangi içtimai bir safhayı hayatı, mazisi ve müessiratu ile beraber, vazih ve kolay usul tahtında tetkik edilebilir. Öyle tarihlerin yürüyüşünü bir hat müstakimintevalisine, yahut metruk, fakat rayları elan payidar bir şimendifer hattının imtidadına teşbih etmek mümkündür. Halki bir takım milletlerin tarihleri, böyle muntazam bir seyr takip etmez; onların tekamül hatları zaman geçtikçe hüdayı nabit otlar altında belirsizleşen çığlar, inhidemlerle örtülen, izi kalmamış bataklıklardan teşekkül eder; asırlardan sonra o yolları kapamış olan toprakları, ağaçları kaldırarak en altta kalmış olan silik ve ihtihaz hatları belirsiz izi bulmak ne yorucu ve nankör bir meşgaledir!

Türk edebiyatının tarihi maatteessüf işte böyle dağınık bir tekamül hattı takip etmiştir: “Türk ” namumumisi altında toplanan milli zümrenin mebdeleri zaten kuruni kadimenin muzlim amakı içerisinde mestur ve müphem kalmıştır. Tarihin en eski itila sahalarında bile Türk milletinin muayyen bir arazi sahasında toplu bir halde

bulamıyoruz.İran tarihlerinin bize -bir şahıs isminden ziyade bir hükümdarlık unvanı hissi veren- “Efrasiyab” ın riyaseti altında tanıttırdığı turan, İran-ı zeminin şimal-i şarkisinde, Maveraünnehir’de,yahut Hazar’da kuzeyinin iki sahilinde hüküm süren bir imparatorluktur.Bunun kadim Türk menakıbından belki en manidarı olan Oğuzhan menkıbesiyle tevafuk-ı meydanda..Fakat hemen o zamanlarda mabeynennahreynde, yani İran’ın tamamıyla garbında “Sümer-Akad”ların medeni bir müessesesi de tarihin ıtılama vasıl oluyor ve asar-ı atika tetkikatı bugün bunların da Türk zümre-i milliyesine mensup bir takım olduklarını katiyete garip bir ihtimal-i kavi ile ispat etmektedir.Yine o devirlerde Asya’yı Suğra şibhi ceziyesinde “Hit” yahut “Hitit” denilen bir Türk hükümetinden Yunan ve Makedonya tarihlerinde de Trakya ve Tuna havalisinde kendilerini yoran “Sit” veya “İskit”lerden bahsolunur.

Şu hale göre, muhtelif tarih membalarına ve hatta Mısır’ı istila eden “Hiksos” isminin bile bu isimlerle olan alakalarına bakılırsa, hükmetmek icap eder ki daha tarihin ilk tanıyabildiği devrelerde bile Türk milleti Orta Asya’dan şark-ı Avrupa ve garbı Asya ve hatta belki de şimali şarkı Afrika’ya kadar akınlar yapan, bazen büyük ve haşmetli, fakat kısa ömürlü imparatorluklar tesis eden, fakat ekseriye sergüzeştler arkasında koşan bir maceracı millettir.

Bu maceracılık kurun-i vüstada kendini daha açık gösteriyor. Türklük nokta-i nazarından kurun-ı vüsta bir Türk muhacerat ve istilas devresidir ki şimalde garba doğru “ Huz” veya “Kun” ların bir hamlesiyle başlıyor, cenupta “Kayı” veya “Osmanlı” ların İstanbul’a ve Tuna vadisine istilalarıyla nihayet buluyor.

Çin Denizi’nden bahrı muhit atlası sahillere Sibiryaya steplerinden Sudan ve Sahra-yı Kebir çöllerine kadar bir atikin hemen her tarafına tahatti etmiş böyle bir milletin tarihi, öyle birbirinden uzak muhitlerde öyle mütebayin şerait dâhilinde ve öyle yekdiğerine gayr-i müşabi zümreler halinde cereyan eder ki bunu yekpare ve müselsel bir surette terkip etmek gayr-ı mümkün değilse bile pek müşkül bir iştir.

Mesele-i umumi tarihten edebiyat tarihine nakli tatbik edecek olursak müşkülât bir kat daha artar: çünkü evvela edebiyat tarihinin en büyük vesika-i istinadı olan “hadise” yani eser asırların müruru ve vakaiyin tavalisiyle ekseriye ortadan kalkmıştır; saniyen hemen aynı zamanlarda muhtelif Türk zümrelerinin edebiyatları başka başka muhitlerde, birbirinden ayrı tekamülü şekil ve derecelerinde tecelli etmektedir;değil yalnız edebiyatta, daha sabit ve müstakir olan lisanda bile muhtelif Türk lehçeleri, bazı kere ilk nazarda vahdeti asliyeleri kolayca idrak edilebilecek kadar derin tefavütler iraa etmektedirler.Salisen Türk edebiyat tarihi,

muhtelif zamanlarda diğ er birçok milletlerin edebi nüfuz ve tesirleri altında kalmış, hatta birçok yerlerde tekamülünü münkatı hatlar halinde, kopuk kopuk yapabilmıştır.Bütün bu karışıklıkları toplamak ve bunlardan başlıca edebi zümre ve tezahürleri muhit bir tarihi silsile vücuda getirmek..İşte Türk tarih edebitatına vakf tettebbu edenlerin önüne yıkılmaz bir set gibi dikilen müşkülâtın hedef-i iktihamı budur!

Asrı tettebbü usulünün iki mühim vasıtasını teşkil eden “tahlil” ve “terkip” tarik-i muzayifi bu karanlık ve bin kola ayrılmış mağara yolları içinde elimizdeki yegane meşaledir; müşkilatı ancak onun dalaletiyle izale edebiliriz.Bunun için lazım olan şeyi de, her hangi tanıyabildiğimiz zümre ve devreler hakkındaki malumatı toplamak, böyle toplanacak müteaddit bilgileri karşılaştırmak ve bu mukayeselerden çıkacak neticeleri, sonra yeniden elde bulunan vesikalar ve malumelerle tenkit ve teftiş eylemektir.

Böyle yorucu ve ağır bir tetkikin ilk neticelerinden ve tevali edecek tettebbuatın istinat noktalarından biri de, muhit ve zümre farklarından sarf-ı nazarla, Türk edebiyatının en umumî şeklinde münkısım olduğu ana hatları yahut tarihi devreleri bulmaktır.

Elde mevcut malumattan istintaç edilebildiğine göre, şarktan garba ve şimalden cenuba doğru belki dünyanın en vası sahalı bir istilasını yapmış olan Türklerin edebiyatını ezel bievvel “İslamiyet’ten evvel” ve “İslamiyet’ten sonra” olmak üzere iki büyük devre dahilinde tettebbu etmek mümkündür:

İslamiyet’ten evvelki Türk edebiyatı, şarktan Çin ve bir dereceye kadar Hint ve garptan İran tesiratına tabii olmakla beraber, esasen milli ve asli bir edebiyattır. Her ne kadar bu devrenin en mühim eserleri henüz ele geçmemiş bulunuyorsa da bu nüdret yokluk derecesine varmadığı gibi,hiç eser olmasa bile menakıp ve menkulat bu devre edebiyatının vücudu ve başlıca esas hatları hakkında bizi tenvir edebilmektedir.Mebde-i meçhul olan bu medit v

Muzlim devrelerin son asırlarına mensup olan “Orhun Kitabeleri” başta olmak üzere, birçok kadim Türk menkıbeleri, hep bu yoldaki mesai için elzem olan mevad-ı ittidadiye, yahut hareket noktaları demektir.

Bu devre tettebbuatı, haddi zatında müteakip devre üzerindeki tesirat-ı mütekabiliyeyi tayin için yegane vasıta olduğu gibi, bizzat bu uzak mazinin esrarını perde perde açmak ve milli menşe’ ve mebdelerimize infaz-ı vukuf edebilmek zevki de o tettebbuatın mükafat-ı tabı demek olur.

İslamiyet'in Türk milletine ilk tesiri, şüphe yok ki, temsilkar ve değıştirici bir tesir olmuştur. Arap çöllerinde malum dünyaya dağılmak gayesiyle hareket eden İslam orduları, gayelerine ermek için en evvel, o zamanlar dini müesseselere en samimi bir istinadgah olan, milli müesseseleri yıkmak ızdırarında idi. Mazi dinlerini silmek için, o din ile beraber yaşamış ve onun ananelerini sinesine almış olan milli lisan ve edebiyatı da ortadan kaldırmak lazım idi. Arapçanın başlıca müttekâmil bir ferdi olduğu elseyi samiye ve hamiye zümresiyle müttekellim milletlerde, Suriye, Ceziretülarap ve şimal-i Afrika'da, bu gaye pek kolay tahsil edildi; çünkü oralarda yaşayan milletler, ananeleri, tefekkür ve tahassüs tarzları, lisanları ve medeniyet yadigârlarıyla Arap lisanına, İslam düşünüşüne ve semavi din sistemine uygun bir halde idiler.

Fakat kadim ve müesses bir medeniyete, sünai bir akide ile uyuşulmayan münhadim ve kuvvetli bir tasavvuf felsefesine, müttekâmil bir edebi zevke teşekkülât-ı esasice sami lisanlara hiç benzemez bir dile malik olan İran ve Turan muhitlerinde muvaffakiyet ne o kadar sehil ne de o derecede payidar ve şamil olamazdı. Bidayette yeniliğin cazibesi, siyasi ve askeri zaferlerin neticesi altında kabul edilen bu yeni hakimiyete az zaman sonra oralarda iki mühim kayd vazedildi. Bunların biri dini kaydır ki mezahib-i zahirenin yanı başında- İslami kisve altında kadim vahdet-i vücud felsefesini canlandırmak demek olan- Türki tasavvufiyenin ibdaîdir. Diğeri de lisanı ve edebi kayıttır ki büyük İslam imparatorluğu şark nısfında, yani Asya'yı suğra, Cezire-i ulya, İran ve Kafkasya ile Türkistan'da ilim ve dini lisanı Arabi olmakla beraber, siyasiyet ve edebiyat lisanının Farisi olarak kabulüdür.

İşte bu zamandan itibaren İslami aleme dahil olan Türklerde edebiyat, biri kibar sınıfına ait ve Farisi şivesine ve hatta bazı zamanlar bizzat İran lisanına atabii yapma bir tasannu edebiyatı, diyarı halk arasında cari, milli, şifahi, samimi bir halk edebiyatı olmak üzere iki ana hat üzerinde yürümeye başlamıştır. Bazen bu iki hat ittisale doğru meyletmişler, aralarında aşık edebiyatı, tekkiye edebiyatı gibi mutavassıt zümreler vücuda gelmiş, bazen birleşir gibi olmuşlar, bazen de birbirinin biaman düşmanları kesilmişlerdir.

Bu iki büyük devreye şark tesirlerine garp nüfuzunu zamm ve ilhak eden asrı edebiyat takkallüblerini de ilave edecek olursak Türk edebiyatının başlıca tarihi devrelerini tanımış oluruz.

İbrahim Necmi

* * *

RESSAMLIKTA YENİ CEREYANLAR

Son

Yeni yeni “Zimler” -Bu müfrit empresyonizim gayretleri sanki hayat-ı sanatta bir muvaffakiyet temin etmiş gibi son zamanlarda, aczin ve adem-i muvaffakiyetin tevlit ettiği bir hissi teceddütle aklına uyan, zavallı ve ressamlığa bir “zim” de o ilave ediyor...!Fütürizm, kopizm, daha bilmem nezimlerde olduğu gibi; artık bugünlerde bu zimler o kadar ciyubdı, bu nam altında ortaya çıkarılan sanat ucubelerine öyle garip kulüpler takılmaya başladı ki bazen pek ciddi düşünen sanatperver kimselerde bile bir acaba! Hissi tevlit ediyor ve düşüncelerini münakaşa edecek birine tesadüf edemeyince ihtimal bir şeyi var da ben göremiyorum deyip geçiriyorlar. Ekseriya bu fikri tevlit eden saikte o garabetkarların yordakçıları, meddahları,(Sözde! Münekkitleri, muharrirleri)nın gülünç müddeiyatı oluyor.Biz bunlardan bir şeyi anlayamıyoruz? Diyenlere; o şarlatanlar: evet doğrudur anlayamazsınız, gözleriniz ve ona hâkim olan hissiyatınız henüz bu hakikatle ülfet peyda etmedi, resim-i cenbeş elvandır, sanat bilinmeyen görülmeyen bir güzellilik yaratmaktır, siz onun ruhunuzda bıraktığı tesiri arayınız... Bakınız! Şu gölge, şu zıll bedii size neler ilham ediyor, belki şifademi itibariyle o yanlış bir çizgidir,acemice tespit edilmiş bir vücut onun üzerinde tafsilatsız bir lekeden ibaret olan bir sima var, fakat bunun amili o kadar yüksek düşünmüş, size meri’ olmayan perdeyi hakikatin atalığından öyle namalum bir güzellilik yaratmış ki onun yanında o eski köhne ustalıklar hiç kalır...!

Siz biraz daha itirazkar olursanız son söz olarak şunu söylerler: dikkatle tettebbu ediniz, bir gün gelip siz de bu hakikatin halaka-yı incizabına dâhil olursanız, o zaman siz de seversiniz, bak o zaman! O salhurda, mütefessih sanatı siz de ne kadar gülünç bulursunuz.. Diyerek zaimlerince sizin de daire-i hakikate rücuunuzu zamana belki de elhana terk ederler.

Hakikaten bunlar bazen ebecede şaşkınlığa sebebiyet veriyorlar, son zamanda buna dair Almanya’da kucak dolusu kitap neşredilmiş,namütenahi söz kalabalığıyla bu akideleri müdafaa ediyorlar, ekserisini gördüm, ayıp değil ya!Ben de bir şeyi anlayamadım, anlayanlar da hakiki değil, bir takım anladığını zanneden kimseler, bu fikirlerin hararetli müdafaalarından bazılarıyla tesadüfen görüştüm, sözlerinden bir netice çıkmadığını kendileri de anlıyor, nihayet hırçınlanıyorlardı.Ben bu hali biraz

da ibretle seyrettim!Bazı kimseler bir fikre çok alıştırlırsa nihayet onu takabbül ediyor!Bazılarında bu duygu ifrat ile mevcut, hm diyebilirim ki her insan az veya çok onunla malul,bilhassa ahenk,hayal ve esvata müteallik şeylerde bu his bütün bütün mütebariz.Bir gün hiç unutmam merhum Boruzan Tevfik Haydarpaşa vapurunun makinesinin taklidini yapmıştı,sözde makine çok yorulmuş,... Şikayet ediyormuş onun için “Off...off halim yok.. off..off.. halim yok...”diye işlermiş!Sonra kapıdan (Sutubher) tertemiz, makine yine aynı feryat-ı şikayetle “işim, bi...tti” diye eklermiş..şimdi ne vakit bu vapurların makinesi yanına gitsem bana aynı ıstırapla hayatından şikayet ediyor gibi gelir.

Şu hadise tuhaf olamamakla beraber zannedersenem doğruya karip bir misaldir, çünkü vapurun makinesi nasıl iyi kötü bir ahenk temsil ediyorsa bir tabloda da velev fena yapılmış olsun öyle bir renk ahengi bulunabilir,bu itibarla sojestyone olmanın tesirati inkar edilemez, fakat sanatın kati velayetegayyer olan kavaidi böyle mevhum düşüncelerin fevkindedir,nihayet o benzetişler olsa olsa vapurun makinesi kadar bir lisan-ı hakikat ifade eder.

Sanayi-i nefisenin itiyat ve âdemi itiyatla alakadar olan bazı hadisatı vardır ki onları inkâr etmek hiçbir zaman hatırımdan çıkmaz mesela:

Sanatkar şehir “bize” Karmin operasını besteleyip vazhı sahne ettiği zaman ne elim tahkirlere ve istihzalara uğramış, sonra zavallı artist bu teessürle terk-i hayat etmiştir.Şimdi ise karmin adeta meşhur alimdir sevmeyen yoktur.Fakat bu cahil gayretlere bu misaller adeta züğürt teslisi kabilindedir,vakıa bazen hayat-ı sanatta vücuda gelen yenilikleri halkın anlamadığı ve sonra onun zamanın tashih, hatta takdis bile ettiği kesirül vukufdur.Fakat sanat emeksiz öğrenilmez “bize” bir türedi değildi.

Hâlbuki bunların o kadar gülünç misalleri var ki adeta her biri birer komediye benzer: bir muşambayı kâmilten siyaha boyayıp altına gece manzarası yazanın eserini Fütüristlerin kemal-i hürmetle kabul ettikleri ayn-ı vakidir. Bunlar için hiçbir eserin iyisi fenası yoktur. Her ne şekilde olursa olsun bir tuvalin üzerine sürülen mavili kırmızılı renklerin bir isim vermek şartıylakıymeti vardır. Mabadi onuncu sahifede

Fas'ta Birkaç Hafta

Ahiren Fas'ta birkaç hafta seyahat etmiş olan Kontes De (Souveir) bu seyahat hakkındaki intibaat ve ihtisaratinden (Vuğ) mecmuasında uzun uzadı ya bahsediyor. Zarafet ve hüsnü atiyle maruf olan kontes diyor ki:

“Bu mevsimde Fas’ta en mükemmel vasiteyi seyahat otomobildir. Henüz ikmal edilmemiş olan Fas hutut-ı hadidiyesini şayan tavsiye telakki etmiyorum. Maahaza Fransa’nın memleketin umranına matuf olan mütevalı himmetleri sayesinde elyevm Fas’ta parka taşıyla düşünmüş 2650 kilometre uzunluğunda mükemmel yollar vardır. Bu yollar sayesinde seyyahlar şayan temaşa memleketin her tarafına süretle gidip gelebilirler. Yalnız yerli bir şöfor tedarukı şart ezamdır. Paris’ten Fas’a gidecek bir seyyah için üç tarik vardır: “Paris-Marsilya-Tancer”, “Paris- Bordu-Kazablanka” ve “İron- Madrid- Elcezire” tarikleri.

Biz en rahatı olması itibariyle sonuncusunu intihab ettik ve bir akşamüzeri saat beşte birkaç gün sonra kavuşacağımız ılık ve sahar iklimi düşünerek mantolarımıza bürünmüş bir halde (Üsterliç) garından yola çıktık. Madem (Bert Jorj Ğolis)in “Fas’ta Fransa” unvanlı kitabını de beraberimize almayı ihmal etmiştik. (İron) de (Madrid) eksepresi Paris kitarini beklemeden hareket etmiş olduğundan akşam trenini beklemeye mecbur kalmıştık. Fakat buna rağmen ertesi günü (Madrid) deydik ve aynı günde de güneşi bulduğumuz (Elcezire) ye müteveccihen hareket eyledik (Elcezire) ne mükemmel bir huyla ve istirahat memleketi. (Renakrista) oteli latif parkı, istirahat Avr salonlarıyla cidden mükemmel. (Tenis) oyuncularını elbiselerinin beyazlığıyla horma ağaçlarının kuyu yeşilliği arasında nazar dikkatı celp ediyorlar ve beyaz toplar kırmızı mitrak bir toprak üstünde gidip geliyorlar.

Burada üç gün kadar istirahat ettikten sonra (Cebelü’t-tarik)te bir İngiliz gemisine binerek hareket ettik ve beynelmilel bir liman olan (Tanca) elan hakiki bir liman halini alamamış. (Tanca) ya çıkmak üzere küçük bir sandala biner binmez deniz bizi sır sıklam ıslatmak suretiyle sanki Fas bize beyan hoş amedi eyledi. Berekat versin ki Arap flağuzumuz Mehmet her şeyle meşgul oldu ve Tanca’dan (Raba) ya gitmek üzere otomobile binerken birer küçük bavuldan başka bir şey almamağımızı tesviye etti. (Tanca) da pek sade olmakla beraber pek temiz olan otelde elbiselerimizi kostüm tayyör ile değıştirdik ve yola çıktık.

Tanca’dan Küneytira seyahat pek müşkülâtlı oldu ve (Raba) ya akşamüzeri muvasalat edebilmek için Tanca’dan sabah karanlığı çıkmak lazım geldi. Her ne kadar yol pek uzun değılse de belleniş bir tarla gibi olduğundan otomobilimiz kemal müşkülâtla ileriye bildi ve birkaç defalar çamura saplandı. Bundan maada küçük dereceklerin üzerinde de hiç köprü yok.

(Leraş) 1 kat' ettikten sonra iki saatlik bir tavakkuftan sonra hududu geçtik burada yerliler o kadar iptida'i bir tarzda yaşıyorlar ki insanın inanmayacağı geliyor. Bilhassa beyaz ve fakat pis bornuslarıyla çocuklarını arkalarında taşıyorlar.

Seyyahi sükut hayala düşürmeyecek bir mahal varsa da o da (Raba) dır. Buraya ayak basar basmaz medeniyet kadimenin sizi ihata ettiğini, kavradığını hiss ediyorsunuz. Burada yalnız manzara, ziya mevceleri sizi tashir etmiyor fakat fikren muharebeleri ve merasim diniyeyi yad ederek ruhunuz titriyor.

(Raba) üçüncü (Filip)'in zaman hükümetinde İspanyol Arapları tarafından inşa edilmiş. Nazar dikkate çarpan ve (Sedil) deki (Jiralda) kölesinin bir işi olan Hasan kölesi o zamanlar İspanya ile Afrikya arasındaki münasebetin bir timsali gibi eflaka sır çekmiş duruyor. Sonra (Stella) deki Müslüman mezarlığı havayı sükûnetiyle seyyahın kalbine büyük bir his huşu ilka ediyor.

(Raba) dan sonra yakınsak bir surette devam eden üç yüz kilometrelik bir yolu kat' ederek (Merakiş) e muvasalat ediyorsunuz ve general (Manjan)'ın Fransız nüfuzu Merakiş'te temin ve takviyaya muvaffak olduğu (Sait Bin Osman) nam meraka mahallene geliyorsunuz.

Şairler tarafından o kadar tatlı bir ada ile teganni edilmiş olan (Pallüra'yı geçiyoruz. Uzakta, kırmızı şehrin üzerinde, kollarını mavi semaya doğru uzatmış gibi deveran (Kotobya) kasabası nazarınızı okşuyor daha geride de tepeleri idi karlarla mestür (Atlas) silsilesi pür haşmet ve mehabet arzı endam ediyor.

Şehir sokaklarında genç çocuklar yakınsak bir musikin ahengine ayak uydurarak raks ediyorlar ve satıcılar rehavatkarına gidip geliyorlar...

Merakiş'te, etraftaki portakal ağaçlarının gölgelerine akseden büyük bir havuzun yanında kain Fas sultanlarının lahtlarını muhtava (mağara) ziyaret edilmeli. Bilhassa Sudan fatihi (Elmensur)'un lahdi pek ziyade calip dikkat. General (Liyotay)'ın makarrı olan (Bayha)'yı da gezdikten sonra Fas'a geldik ve gurubu temaşa edebilmek için mahsus şehrin etrafını devrettik. Fas herşeyden evvel bir Pazar mahalli ve bir Darülfünun'dur. Sokaklarındaki izdiham ve kesir mağazaları ile Fas gürültülü bir Avrupa şehrini andırıyoruz. Bu şehir (Fas)'ın en büyük bir merkez irfanıdır ve Darülfünunu, sarfı ilahiyat ile meşgul olması itibariyle bizim kadim (Sorpun)umuzu andırıyor. (medrese) namı verilen Darülfünun'da talebeyi ulumu sarf kuran-ı kerimi hıfz etmekle iştilal ediyorlar. Talebenin

Mabadı onuncu sahifededir.

* * *

İSTANBUL'DA VESAİT-İ NAKLİYE

İstanbul ile Galata ve Beyoğlu -Tramvaylar köprüyü geçtiğim zaman Beyoğlu'na gitmek uzun bir yolculuk telakki olunurdu. Keza Beyoğlu'nda yirmi sene oturmuş fakat Aksaray'ı tanımaz adamlar mebzuldü. Şimdi ise şehrimizin bu iki kutbun alakaları sıkılaştı.

En kalabalık tramvay az anaları Fatih-Harbiye hattında bulunuyor. İstanbul nokat-ı muhtelifesi ile Galata ve Beyoğlu'nu seri', rahat ve istiabı büyük bir vasıta ile birleştirmek dereceyi elzemiyettedir. Bunun imtiyazı bile alınmış olmakla beraber ahvali hazırı dolayısıyla tatbikatta zararı teehhürler oluyor.

Tahte'l-arz Demiryolu -Tahtelarz demiryolunun mesarifi tesisyesi tramvaylara nisbetle fevkalade yüksektir. Fakat kalabalık şehirlerde iyi bir kazanç temin eder çünkü birçok tafavvukları sayesinde gayet büyük bir rağbet görür. Böyle bir demiryolunun şehrimizin hangi noktaları arasında kabil-i tatbik olacağını ve bize temin edeceği teshilatı biraz tetkik edelim:

Nereden Nereye -İstanbul nokat-ı Muhtelifesi arasında seyr ü sefer kesafet itibariyle şu tarzda tasnif olunabilir:

Birinci derece kesif: Tophane, Galata, Balık pazarı ile Eminönü Balık pazarı, Mahmut Paşa ve Sirkeci.

İkinci derece kesif: Beşiktaş köprü Taksim ve civarı, Beyoğlu Galata. Şişli - Beyoğlu, Ortaköy - Galata, Beyazıt Eminönü.

Üçüncü derece: Bebek köprü, Yedi köle, Topkapı köprü.

Bu noktalar arasında ikinci dereceye kadar tahtelarz demiryolu masarifine değer, fakat bu vasıtayı nakliye tevassü'e gayet muste'ittir ve şehrin terakkiyatına göre şimdi yapılacak bir hat yirmi senede dört beş misli ve daha fazla uzayabilir.

Beyazıt meydanı ameliyat türabiyeye ucuzca elverişli olduğundan metropolitan için iyi bir mebde teşkil edebilir. Filhakika yer altında büyücek bir depoya; tamirhaneye ihtiyaç vardır. İstasyona merdivenlerle inilir ve hat tramvay yolunu takiben şu istasyonlardan mürur eder:

Çemberlitaş - oradan büyük bir kavs çizerek ve Çağaloğlu altından geçerek nafi'a nezreti karşısı - bilahare inişi büyük bir kavs ile azaltarak Sirkeci istasyonu mahreci - Yeni Postane önünden meydancık - Mısır çarşısı altından geçerek balık pazarında havai bir istasyon - hususu bir köprüden bir havai istasyonla Arap Camii avlusu - tekrar yer altına girerek Çinili Rıhtım Han'ı civarı - büyük ve halezoni bir

yokuşla caddeyi kebir Bon Marşa karşısı - caddeyi kebir altından Taksim - Altun bakkal - Feriköyü Hamam - Bümüntü - Şişli.

Kıtarlar Şişli'den Galata'ya ve Sirkeci'den Beyazıt'a kadar nispeten daha az yolcu taşıyacağından, Çinili Rıhtım Han'ı civarı ile Sirkeci arasında daha çok tren işletebilmek üzere bu iki mevki'e de tahtelarz birer depo ihzarı lazımdır.

Hattın inşasında en büyük müşkülata Sirkeci ile Galata arasında müsadif olunacak ve metropolitan için hususu bir köprü icap edecektir.

Sürat ve zaman - Düz yerlerde saniyede vasıta on beş, iniş ve yokuşlarda da on metreden aşağı düşmemesi kabildir. Bu hesapça durak yerleri de hesaba ithal olunmak şartıyla Şişli'den Beyazıt'ta bir çarikte gitmek imkan dâhiline girecektir. Metropolitanelerin diğeri bir ipekli de muayyen saat ve dakikalarda hareket etmesidir. Mesela Şişli'den Beyazıt'te her on dakikada bir tren hareket etse herkes zamanını ona göre hesap eder ve boşuna vakit zayi' etmez.

Metropolitan Nasıl Hafır Edilir? - Hafriyet için deniz kenarından başlanmak tabiidir. Çıkan toprak bir iskeleden hususu dobelar vasıtasıyla açıklara dökülmek icap eder. Hat terakki ettikçe nakliyat kazılmış olan tünelden icra olunur. Ekseriye cadde altları takip olunacağından ameliyet büyük müşkülata uğramayacaktır. Yer altı ile havai kısım ve köprü mesarifi de beraber olmak üzere takriben altı kilometre olacak olan hattın bütün levazımı ile masrafı üç milyon lirayı tecavüz etmeyeceği tahmin olunabilir.

Netice İtibariyle - Yollarda izdiham azalacak, kazalar eksilecek ve ahali rahat edecektir. Tramvayların vazifesi tahaffüf edeceğinden bilhassa tali ve temdidi hatlar ehemmiyet kesp eyleyecektir. Biletler kişilerden alınacağı cihetle bilet kavgaları ortadan kalkacak az memur ve az masrafla çok iş görülecektir.

Metropolitan vagonları büyük ve geniş olduğu ve her katarda altı kadarı bulunabildiği cihetle bir seferde dört yüz elli beş yüz kişi nakli kabil olur. Bir kavgalarına mahal kalmaz. Nakliyatın kesretine nazaran fiyatlarda ehven yapılabilir. Metropolitanlarda her vagon zatülharekedir. Motorlar ve frenler gayet kuvvetlidir ve büyük süratler bu sayede elde edilebilmektedir.

Metropolitan İstanbulunun beklediği ve hak ettiği bir halaskardır. Ona kavuşursak sevinciğimizin elektrikli tramvayları gördüğümüz zamanından daha pek büyük olacağı tabiidir.

Metropolitanelerin sürati, rahatlığı ve buna zamimeten aynı biletle ve küçük bir fiyat farkıyla istenilen bir tramvaya aktarma imkânı bizlere otomobil derecesinde

istirahat temin edebilecektir. Mesela Kumkapı'dan bine gitmek için inşası elzem olan Kumkapı Çemberlitaş tramvay – Çemberlitaş rıhtım metropolitani ve rıhtım beyin tramvay sayesinde zamandan istifade edebileceğiz, açıkta beklemek meselesi kalacak ve yer bulmamak kailesi de zail olacak.

Fakat ne zaman?

A . Nadir

SAATLER VE MEVSİMLER

Baharın daveti

Veriyor kalbime şimdi helecan

Şu taze Nisan,

Güneşin altında ğaşı olan şu gül,

Şu derin bülbül!

Aşk için verilen mühlettir ey yar,

Geçer bu bahar;

Gün gelir, bırakır bu akan zaman

Her kalbi veren!

O dem ki duyarız bir hazan artık,

Deriz ki: “ yazık!...”

Gönlümü doldurmaz akarken hayat

Yalnızım heyhat!

“ Bir kalbe saçlarmış, sarı ya siyah

En iyi penah;

Hayatta en yüksek lezzeti aşar

Birleşen saçlar!

“ Mademki dünyada açan her çiçek

Solup geçecek,

Duyulan sevgiyi böyle gizlemek

Ne boş bir emek!..

“ En sonra toprakta, bu solan güller,

Sönen gönüller,

Ölünce insandan kalacak güller

Hep birleşecek!..”

Abdülhak Şinasi

* * *

FAS MAKALESİNDEN MABAAT

Hayatı pür neşe geçiyor. Fakat saf ve çocukça bir neşe.. Bu talebenin güzaru hayatı her halde alman Darülfünun talebesinin hayatından pek yüksek.

Yerleşmiş olduğumuz (Belvu) otelinden şehir latif bir panorama gibi görünüyor ve bu kadar güzel bir manzara karşısında insan hülyaya dalarak konuşmayı bile unutuyor.

Kontes De Souveir

* * *

RESSAMLIK MAKALESİNDEN MABAAT

Bir zaman Paris'te bunların salonuna sanayi nefise mektebinin şaklayan talebeleri “gurup” namıyla bir tablo göndermişler, mazhar kabul olmak şöyle dursun hakkında methiyeler bile yazılmaya başlamış, işin böyle kesp ehemmiyet ettiği bir sırada tablonun tarz emalını gazetelerle ilan ettiler! Meğer bunlar ucu kırmızılı turunculu renge boyanmış bir fırçayı bir mürekkebin kuyruğuna bağlamışlar, o istikamete de temiz bir tuval koymuşlar; sonra zavallı mürekkebi sopalamaya ve can açısından kıvrandırmaya başlamışlar, bu suretle mürekkebin ancak hareket ettirmeye muktedir olduğu kuyruğunun sağa ve sola kımıldamasından mehüt muşamba üzerinde bir takım lekeler peyda olmuş ve bu tarz garabetle boyalanan levhaya gurup namı vererek fütürist sergisine göndermişler....!

Milliyet, beşeriyet ve sayı ve amel pür nasiplerinde olduğu gibi hayat tersim ve tasvirde de ve lev pek iptidai ve nakis düşüncelerin sevkile olsun, aranılan ve beklenen bir yeniliğe doğru bir temayül hissediyor, belki bu gayretlerden bu günün ve geçen asrın sanat duygularına zıt fakat daha sevimli, daha ulvi, daha beşeri, bir sanat doğar, belki ona nispetle bu günü ve dünü pek iptidai buluruz! Bu ihtimali itiraf etmekle beraber, kemal itimadıyla söyleyebilir, elyevm bulunan şeyler yani bu meyil name ortaya konulan ekseri eserler beklenen şeyler değildir. Onlar gayeden uzak olduğu kadar tereddiye yaklaşan bir takım tezviratçılıktır, Avrupa'da bu cereyanı istihfaf eden “Doğmatik” sanat ruhu elyevm eski şan vusutuyla yaşıyor ve onu temsil eden sanatkârlar her zaman olduğu gibi, bu gün de milletinin en büyük simaları arasında mevki' Bülentlerini muhafaza ediyorlar. Doğru yoldan ayrılan heveskârlarla onlara ram olan zayıf düşünceli birkaç kişi; o memleketlerde böyle çilen teşebbüslere bir paya kazandıramayacakları aşikârdır. Hâlbuki en büyük tehlike! Bizim gibi henüz

sıska bir tıfıl sanat besleyen milletlerin böyle tabiata zıt; kaideye muhalif oyuncaklarla oynamasındadır. Hele, o hilan düşünceyi genç heveskarların dimağına sokarak, büyük ümitler ve iştiyaklarla beklediğimiz yarını mühlik geçtilere sevk etmeye ne demeli!?

Sabık sanayi nefise mektep alisi müdürü

Ressam Ali Sami

* * *

Kadın

KADIN VE MODA

Elbise: Sonbahar ve kış sokak elbiselerinde en revaç bulmuş olan kumaş kadifedir. Avrupa'da her taraf kadife elbiselerle doldu. Daha aşağı da birkaç cins kadife ismi söyleyeceğim. Kadife elbiselere ziynet olarak, kuruklar, saçafklar, aplikason kuruk işleri, siyah iri boncuklar, çelik işler, zincir, sedef, glalit müzeyyinatı kayıştan örme kemerler kullanılıyor. Elbise şekilleri evvelce de söyledik pek düz olandır. Fakat düz elbise demek (sade elbise) ağır değil, ziynetsiz, kıymetsiz, maharetsiz bir elbise demek değil fakat bilakis pek çok şık, belki pek ağır, pek kıymetli, pek maharetli ve yine pek ziynetli bir elbise olabilir. Bir elbisede ne kadar çok özenmek bezetmek düşünceleri hâkim olur ve müzeyyinatı nazarı dikkati pek calib görülürse o elbise kıymetli değil; kıymetsiz, adi belki müstekire olur. Gayet sade, şöyle mühmelce bir vücuda geçiliyormuş zannedilen ne elbiseler vardır ki bunlar birçok uzun, spor ve müdekkak mesainin mahsulüdürler. Şu yakınlarda evvelce haber vermiş olduğumuz ve resmen kabul edilen tayyörlerden başka kısaca ve gloş tayyör modelleri görülüyor. Bu senenin modası olan uzun etek, bedeni vücuda yapışık, etekleri gloş resmi tayyör herkese hususiyle gençlere biraz pek ciddi geliyor onun için gençler, pek gençler uzun etekli elbiselerin ziyade ciddiliğini kısa ve bol tayyörlerle tedil ediyorlar. Sonra yine birçok elbiselere tesadüf ediyoruz ki hem (rob) düz elbise hem de tayyör olarak kullanılıyor. Yeni modellerde birde başka bir şeyi nazarı dikkatimi celp etti: iki kumaş karıştırır gibi bayağı kumaşlarla atilla (kuzu kürküne benzer bir kumaş) karıştırıyorlar ve pek güzel oluyor.

Kumaşlar: bu sene moda olarak kullanılan birçok kumaş isimleri yazmıştım. Kumaş isimleri gibi de birçok ta yeni moda renkler var bunlardan nazarı dikkatimi celbeden en mühimlerini yazıyorum: gül kurusu Vieux rose, doğla (brik), kum renkleri, kurşuni, tütün rengi, Arap saçı, kısı, gümüş, ham ipek renkleri, açık lacivert,

samani, limon rengi, kar topu beyazı, eflatun, mavi, ağaç kavunu, fındığı, kapusan, verjad, (mai bleu roy), (blü'e bleuet), (veyü roj vieux rouge) renkleri.

Kadifeler: Birçok acayip kadife isimleri var bunlardan pek ziyade işitilecek olanlar şunlar olmalıdır: vandik kadife, (papas kadifesi velours evegue) ipek kadife, yük kadife, şifon kadife.

Şemsiyeler: Evvelce hem kadın hem erkek şemsiyeleri bütün malzeme itibariyle pek kaba şeylerdi. Bunların dereceleri ancak kısmen kumaşlarından kısmen de saplarının ağaçlarının cinsinden fark edilebilirdi. Kadın şemsiyeleri bilhassa uzun sapları ve gayet ince ve narin bedenleriyle hiçbir rüzgâra mukavemet edemez, hiçbir suretle iyi idare edilemez ve elde adeta belası olurdu. Şimdi ise hiçte öyle değildir. Şemsiyeler bir kere pek kalındır onun üzerlerine korkmadan bütün kuvvetiyle insan dayanabilir. Hiçbir şiddetli rüzgâr müteessir etmez yani kıramaz, kısıkları her suretle ve her yerde kolaylıkla kullanmaya müsaittir, ekserisinde kola takacak bilezik bulunduğundan insan bunları daima kucağında da taşımak mecburiyetinde değildir. Bunlardan başka bugünkü şemsiyeler eser itibariyle gayet nefis şeylerdir. Birçok şemsiye sapları var ki bunları insan salonlarında bir camekân içinde teşhir edebilir. Şemsiye sapları, iyi cinsleri bugün hakikaten birer bediayı sanattır. Şemsiyeler, bugünkü şemsiyeler hanımlara hem kış, hem yaz şayan tesviyedir.

Bone, abajur, el çantası: Avrupa modellerinden birinde bir boneden arzu edildiği takdirde abajur veya el çantası yapıldığını gördüm. Pek güzel oluyor. Gece bone kullanan hanımlar varsa bunlar bıktıkları bonelerini (öyle tahmin ederiz ki pek bozulmuş olmayacaktır) bir iş torbası olarak kullanabilirler. Hâlbuki çocuk boneler şık kumaşlardan kullanılabileceğinden bunların ağız taraflarını bir kordon veya kurdele ile muntazam bir surette sıkarak zarif bir el çantası haline koymak veya ortasından (tepesinden) bir delik açarak bir abajur yapmak pek kabil olabilecektir bunu gösterecek bir resmi gelecek makalemizde takdim edeceğiz. Hatta bunlardan çocuklar, bebeklerine son moda bir etekte yapabilirler.

Seniye Servet

* * *

Temaşa

TÜRK TİYATROSU'NDA “HAZAN YUVASI”

Halit Fahri Bey, Hanri Batay'dan naklettiği “Maman koliberi” piyesini, “Hazan Yuvası” nam latifi altında, Türk tiyatrosunda oynattı.

Bu güzel piyesin ruhu, aile bu çağın kıymetinden ona ihanetin neticesindeki vehametten ibarettir. Bir anına düşününüz ki boy boy yetiştirdiği çocukları ve onların babasıyla yirmi seneden fazal mesutane ve ismetkarane yaşadktan sonra, günün birinde, sonradan gelen bir azgınlıkla, büyük oğlunun bir arkadaşının kollarına düşsün, bu düşkünlüğü saklamayarak kocasından, evlatlarından ayrılınsın, aşğın arda sıra koşsun ve nihayet uğruna bu kadar fedakârlık ettiği genç aşığı başkasına müteveccih gördüğü için, bizzarura kendisini aradan çekerek tekrar oğlunun aşıyaneyi ailesinde kendisine bir “Hazan Yuvası” dilenmeğe gelsin: “Hazan Yuvası” piyesinin ruhunu ihata etmiş olursunuz.

Geçen hafta yağışlı bir gece ve bir günde Ferah tiyatrosunda, ilk temsillerin mutat temaşa gerilerini bile pek noksan bularak oynayan “ Hazan Yuvası” gerek mevzu’u ve lisanı, gerek tarz temsili itibariyle böyle bir rağbetsizliğe hiçte layık değildi. Bilakis mevzu’u çok münasebetli, bize çok uygun, hatta son senelerin ahlaksızlık salgınına nazaran, yazılmamış olsa; yeniden tanzimi lazım bir esastı; tatbikinde de pekiyi muvaffakiyetler gösterilmiş, hususan ihtiyar sokulan tip, büsbütün ibda’ edilmişti. Lisan, pek güzel ve pürüzsüz bir sahne dili idi; yalnız “ bana gelince sana gelince” ifadelerinin tekerrürü kulağı tırmalanıyordu; birde bazı mükâlemelerde hitap ile cevap arasındaki nispet biraz be’it gibi geliyordu. (Mamafih bu son nokta temsilde bazı parçaların atlanmasından yahut mümessillerin hatalarından mütevellit olabilir.)

“Hazan Yuvası”nda hemen her şahıs, ayrı ve canlı bir simadır: pek namuskar, metin, nefesine hakim bir baba, heyecanlı, ihtirasatına mağlup, ihtiyarlamış bir anne, fedakar, mert, akıllı bir delikanlı, içli, hassas, inzivaperver bir küçük mektepli, lakayt, hava perest, kalbin ruhlu bir aşk maceracısı, sergüzeşt arkasında koşar bir matmazel, kocasına muhabbeti kadar namus para nispilerine de merbutiyeti olan bir genç zevce, her biri ayrı ayrı mühim birer ünmüzeçtir, bütün bunları toplayan, hemen kimse de vazih bir kabahat olmadığı halde bunlardan öyle bir aile faciası çıkaran bir piyes, pek kuvvetli büşra vesikalara malik bir eseri sanat demektir.

Türk tiyatrosu temsil heyeti de bu nefis piyesi oldukça muvaffakiyetiyle oynuyordu. Oyunun ruhu olan Hamira rolü müstesna tutulursa ciddi surette nakisadar

olan bir vazife yoktu. Hamira rolünü ifa eden Adriyen Canan Hanım, var kuvvetiyle çalışmasına rağmen, henüz bu kadar ağır bir vazifenin altından çıkabilecek mertebeye ve asıl olmamıştı; maahaza gösterdiği yüksek gayret istikbalde kendisi için büyük ümitler beslememizi mühik gösterecek derecededir. Hamira'nın zevci vazifesini ifa eden Emin Belig Bey de zevcesinin hıyanetine gizli gizli metla' ölürken lazım olduğu kadar kuvvetli bir temsil ve tebliğ ifa edememekle muvaffakiyetine küçük bir şaibe kondurdu.

Bunlar müstesna tutulursa, başta Raşit Rıza Bey olmak üzere, bütün temsil heyeti bihakkın alkışlanacak bir muvaffakiyetle vazifelerini hüsnü ifa ettiler ve “ Hazan Yuvası”, miktarı kalil, fakat sanat hakkındaki takdiri kıymetli bir zümreyi sami'inin haklı alkışlarıyla istikbal ve teşyii' edildi.

İbrahim Nemci

* * *

SİNEMA HAKKINDA NOTLAR-2

Hâlbuki daha kurnaz propagandacılar yapmak istedikleri tesiri bir mevzu içinde yaparlar. Bu suretle siz intihap edilen mevzuun gâh müzeyyen ahlak vadilerinde dolaştırılır, gâh muhitinizdeki yalçın dağların şiir zirvelerine yükseltilecek başınız döndürülür. Siz mevzuda bir kahraman şahsiyet veya bir kahramanlık hadisesi intihap etmişsinizdir. Artık hissiyatlığımıza hâkim değilsiniz siz, size rehberlik eden hikâyedeki hadisatın mecrasını takiben onun esiri kalırsınız. Hissiyatınız rikkat peyda ettikçe vakanın üzerinizdeki tesiri mebsuten mütenasip olarak tezayüt eder. Bu tesirler sizi sanatın muhavvef derinliklerinde tatlı ziya oyunlarıyla o kadar gaşyetmiş, yükseldiğiniz şiir hissiyatınızda öyle bir ihtilal yapmıştır ki siz o anda iradenizle muhakemeden ziyade mevzuun mebde gibi düşünürsünüz. Matlup ta budur.

-Bu tesirden kendini kurtaranlar pek azdır-

Sinema ile ilancılık da gittikçe terakki ediyor. Pek yakında canlı keteloklar göreceğizdir. Fransa'nın güzide metor anşanlarından mösyö Semery bu hususta muhtelif ticarethaneler ile müzakereye girişmişti.

Dünyanın herhangi bir noktasında mesela L Fabrikası bir şube açmayı istiyor. Orada sergi için vaz'i mükteda birçok makineler, otomobiller, motorlar... ile ahirihi pek nakli pek külfetli olacak matbu bir katalog ile ise müşteriye kafi derece de

izahat verilemeyecektir makineleri... ve ile ahirihi sinema ile teşhir edecekler ve izahatını ameli bir surette göstereceklerdir.

Mösyö Semrin'in müspet netice veren diğer bir projesi daha var. Bunu aile sineması şeklinde tarif zannederim. Doğru olur:

Ailenizi teşkil eden erkân istediğiniz vaziyette sinemaya alınıyor, aile hayatınızdaki mühim vakayı da sinema ile tespit ediliyor. Mesela izdivacınız merasimi, çocuğunuzun dünyaya gelmesi akrabanızdan bir zatın cenaze merasimi gibi.... Bu parçalar ailenin vesaik hazinelerinde archiveslerinde hıfz edilir. Bilahare siz veya çocuklarınız istediğinizde o parçaları görerek ihyayı hatırat edersiniz. Hatta büyük familyaların aile tarihlerini sinemaya aldırarak on binlerce frank sarf ettiklerini biliyorum.

Müterakki memleketlerde maarifler sinemanın fenni kıymetinden her suretle istifadeyi düşünmüşlerdir. Coğrafya, sanayi ziraat. Ve ile ahirihi gibi tedrisatın büyük bir kısmı sinema ile yapılır. Ralentisseur vasıtasıyla muhtelif hareket tahlil edilebiliyor. Ralentisseur Appareil de Prise de vue'ye rapt edilen bir motordur.

Bir sinema şeritindeki resimlerin adedi alınan sahnedeki hareketin sürati ile makusen mütenasiptir. Yani on saniye sürecek bir sahne için (sahnedeki hareketin sürat-ı tabiiyesini muhafaza etmek şartıyla) tahminen bir buçuk metre bakre pelikol lazımdır. Biz eğer sahneyi hâl-i tabiisinden daha seri göstermek istersen (komik filmlerdeki öteye beriye çarparak koşuşmalar gibi) aynı müddet zarfında daha kısa pelikol sarf etmek. Bu suretle tespit edilen hayallerin yani fotoğrafların adedini azaltmamız iktiza eder.

Aksi de böyledir. Mesela bir kekliğin beş saniyede havalandığı farz edelim: Hâl-i tabiiide bu müddet için tahminen 75-80 santimetre pelikol sarf ederiz. Fakat keklik havalanıncaya kadar kaç defa sektiğini, kanatlarını nasıl hareket ettirdiğini tetkik etmek istersen onun bu havalanma keyfiyetini decomposer yani safhada taksim etmeliğimiz lazımdır. Bu ise ancak kekliğin pek yavaş hareket ettiğini farz etmekle kabildir. İşte ralantisor bize bunu temin ediyor: makineyi motora rabt eder ve bu beş saniye zarfında 80 santim yerine 15 metre pelikol kullanırsak kekliğin havalanmak için sarf ettiği zamanda onun bu hareketini yirmi resme değil üç yüz yetmiş beş resme taksim etmiş oluruz. Ve perde üzerinde onu görürken (Appareil de projection hal tabii de ki suretiyle hareket edeceğinden) kekliğin aheste aheste sanki görülmeyen bir sicimle kaldırıldığını, büyük bir itina ile yine yere konduktan

sonra bir lastik turp gibi fakat yavaş yavaş tekrar havalandığını nihayette uçtuğunu görürüz.

Mösyö (A. Flağ) 1920’de kendisine Légion d’honneur nişanını kazandıran bir film vücuda getirdi ki Maarif Nezareti derhal mektepleri için satın aldı. Filmin ismi (*Esrar-ı Sema*)’dır. Bu filmin meydana gelmesi için büyük âlem kâmil Flamaryon gibi Fransa’nın bütün âlem ve mütefenninlerin muavenetine müracaat edilmişti. Bu doğrudan doğruya bir astronomi Astronomie tarihi ve dersidir.

Bunu görüp çıkan bir adım manzumeyi şemsiyenin bütün cüz’lerinde seyahat ettim diyebilir. Esrarı sema evvela ilmi nücumu kezip Astrologie ile ilmi nücum astronomiyi tarif eder.

Güldani çobanlarının müneccimliğinden başlayarak Mısırı kadime kadar bütün tekâmül safahatını tetkik ettikten sonra Mısırlıların manzumeyi şemsiye hakkındaki nazariyeleri tarif, Kopernik ve Galile’den bahseder. Nihayette teleskopun icadına gelir. Sonra sizi alır ayda, Zühre de ve ila ahirihi seyyarete dolaştırır. Bu film Fransızlara iftihara hak veren bir harikadır. Paris’teki Amerika ajansları Esrarı Sema’dan birçok nüshalar alarak memleketlerine göndermişler.

Ne olur? Bizim de maarif nezaretimiz.... Bende ama hayalperest imişim maarif nezaretinde memleketin isteyecek meseleyi hayatiye teşkil eden nice hakları, hesapları varken...

Bu notları tamik ve müteaddit misaller iradı da kabilse de vesaitin fıkdanı bu kadarına yetiyor.

Şimdi bu hulasa edilmiş notlardan sonra bakire pelikol üzerine tespit edilen Hayallardan müteşekkil filmleri tasnif edebiliriz.

- 1- Fenni filmler.. Films scientifiques
- 2- Hadisat filmleri Films d’actualites
- Yani havadis filmleri.. Pane jornal, gomon akto alite gibi..
- 3- Propaganda filmleri: Ya havadis filmleri şeklinde, ya sina’i filmler şeklinde.
- 4- İlanat filmleri: Filmsdepublicites
- 5- Ticari filmler.. Films commerciaux
- 6- Sana’i filmler.. Films artistiques

Bizi asıl işgal edecek ticari ve sana’i filmlerdir, bunlar az farklarla ve itibarı şekilde: birlerinden ayrılırlar. Nitekim ki ikisini birleştirerek onlara doğrudan doğruya aina’i bir filmin ticari safahatını tetkik ederken, bu sınıftan bazı filmlerin

nasıl amiller taht-ı tesirinde ticari bir mahiyet aldıklarını izah ederiz. O da öyle yapacağız.

Cevdet Reşit

* * *

Yarın, numara 8 sahife 12 sinema hakkında notlardaki hatalar:

Sütun bir satır on üç: terakkiyetini terakkiyeti yazılmıştır.

“ iki “ “ “ (kotonbarğ)ın ki kadar kotonbarğ da ki kadar yazılmıştır.

Sütun iki satır yirmi iki: Abel gauche, Abel gauee yazılmıştır.

Sütun iki satır yirmi iki: j'accuse, j'aeux yazılmıştır.

Sütun üç satır otuz bir: documentaire, doeumeufaire yazılmıştır.

Ortadaki resim Fransa'nın en meşhur - vaz' sahne edenlerinden - muharrir Abal Ğans

* * *

Ne'msin?

Hem aşkım, hem ümidim, hem de neşemsin;

Nesin sen kız, gel anlat, sen benim ne'msin?!

Hayalimden geçen her sırra mahremsin,

Nesin sen kız, gel anlat, sen benim ne'msin?!..

İçinden kükreyen bir eski ve volkandım;

Senin sevginle birden sarsılıp yandım,

Nasıl yaktın ki ben bir damla al kandım;

Nesin sen kız, gel anlat, sen benim ne'msin?!..

Hasan Ali

MANYETİZMA TEZAHÜRATI

Manyetizma, ya kabil takdir bir tesir harici, arzu ve iradeye tabi olmaksızın hâsıl olur yahut muayyen ve malum bir sebeple ve az çok bir iradeyi mahsusaya tibe'an istihsal edilir. Birinci şekil az çok uzun bir zaman ve fasile ile hal tabiye rücu eder. İkinci şekil iradeyi mahsusayı hariciyenin zaman ve imtidadına tabi olduğu için işbu amilin devam ve zevaliyle mukayyettir.

Her ne şekilde olursa olsun manyetizma halinin aleyim zahiriye ve mahsusesi üç safha dâhilinde teaküp eder. Letarji - nevm-i müsteğrik, katalapesi - da'ül cümüde somnamobulizim - seyir filmenam. Bazen yalnız ilk iki safha zahir olur küçük

manyetizma, üç safhası müteakiben görünürse büyük manyetizma ismini alır ki tabir diğerle birincisi fakir bizim, ikincisi de miknatsı hayvaniye, mismerizm ve beredizm diye de tesmiye edilmektedir,

Bu iki şeklin haricinde bir nev' daha vardır ki o da yalnız üçüncü safha aleimini arz eder seyr filmenam isim umumisi altındaki tezahürden ibarettir. bu şekil bazen gece bazen gündüz ve bazen de haftalarca devam eder surette görülür. Şahıs bu müddet zarfındaki afal ve hareketinin hesabı verebilmekten merhumdur.

Binnefis hasil olan manyetizma da üç safha teaküp etmeyerek mesela seyr filmenam ile başlar daülcümde de nihayet bulur veya nevm mustağrikten başlayarak seyr filmenam şekliyle biter. Herhangi bir tesir harici ile istihsal edilen şekilde ise üç safha muntazıman birbirini veli eder, meğerki tesir harici arzu edilen zamanda ref' edilmiş ola.

Vaktiyle herhangi bir şahsı tenvim edebilmek için fevkalade bir iktidar hükmü hassasından başka bir takım alatı mahsusa, muayyen evza', lemsler ve hareketlerin lüzumu kabul edilirdi. Hâlbuki bugün tenvim istidadını gösteren herhangi bir şahıs üzerinde bu şahsın dimağı, asabı hissiyeyi muhitiyesi faaliyeti üzerine yapılan herhangi bir tesir ile uyutulması mümkündür. Bu itibarla ipnotizmada mütekaddiminin göstermek istediği esrar perdesi yırtılmıştır. Çünkü manyetizmanın hükmü, miknatsı herhangi bir seyalenin tesiri neticesi olmayıp dahilen veya haricen bir takım münebbihatın tesiriyle hasil olduğu hakiketi anlaşılmıştır. Uykuyu intaç eden müessiratın ruhu, havassı, mikaniki, hükmü, ismi olduğu bugün malumdur.

Müessiratı ruhiye - her türlü teassürat manaviye, tahayyülatın şiddetli eşkali alakeyi amike, bilnefis veya tesirat hariciyeden mütevellit kanatlardır, anı bir korku, gayrı müntezar büyük bir meserret, ümit edilmeyen bir vaat, bilhassa ekseriye bir şimendifer kazası dehşeti uyku nevbeti tevlit eder. Herhangi bir şahsın diğeri üzerinde haiz olduğu kuvveyi mükni'a uyku için büyük bir amildir. Çok kere hatta yanında bulunmaksızın filan yerde filan saatte uyuması emriyle uyutulan eşhas pek çoktur. Bir kâğıt parçası, bir mektup, bir çiçek, ekmek içinden yapılmış bir hile uyutulan eşhas sayılmayacak derecede çoktur. Çıplak olarak mütemadiyen göbeğine tespit -i nazar etmek suretiyle esrarı ilahiye ye nüfuz iddiasına bulunan bir mezhep mahsus maliklerinin hali manyetizmadan başka bir şeyi değildir.

Müessiratı havassıye - haberi olmadan yüzüne tevcih edilen kuvvetli bir hizmetiyi ziya'ıyayı bir şahsı uyutabildiği gibi mahdut bir ziyanın gözlere tevcih, parlak bir nesnenin uzunca bir zaman tespiti ve yahut ta en basit olarak nazif bir

nazarın bir göz üzerinde uzun zaman tevfiği uykuyu tevlitte kâfidir. Anı ve şedit bir gürültüden başlayarak adi bir kestane fişenginin gürültüsü de uykuyu davet eder.

Gayrı muntazır ve mütemadi lemsler ve tazyikler mesela alının üzerine bir nevaziş, kafa tasının tepesine bir tazyik, havas tenasüliye ile alakadar aksam vücudun tembihi -mesela mübeyyizler üzerinde hafif bir tazyik- uykuyu davet edebilir.

Müessiratı mekanikiye-vücudu beşer üzerinde yapılan şiddetli bir sadme, başın şiddetle ve anı bir surette arkaya eğilmesi, gözbebeğin kapaklar üstünden hafifçe uğuşturulması, burun ucuna iki gözün mütemadiyen tespit ettirilmesi herhangi bir şahsı manyetize edebilir.

Müessiratı hükmiye-mıknatıs, elektrik ve elektrik banyosu gibi şeylerdir. Birçok adamlar haberleri olmaksızın bile yakınına mıknatısı dokundurmakla uyurlar.

Müessiratı semiyeye gelince eter, kloroform, morfin gibi muhaddirat ile alelumum musekkirat bu sınıfa dahildir.

İşbu muhtelif müessiratın arzu edilen neticeyi vermesi için eşhasın istirahat tama içinde gürültüden ve meşguliyetten uzak ve yarım karanlık içinde olması lazımdır.

İstimal edilen müessirin mahiyetine göre evvelce saydığımız üç devrin herhangi birisini tekvin eder. Herhangi müessir istimal edilirse edilsin aynı şahıs üzerinde yapılan ilk tecrübelerde uyku nispeten hafif olur. Ancak tecrübenin tekrarıyla amik uykuya distres olunur.

Manyetizmanın enva', safahat ve müessiratını şu süratle tarif ettikten sonra bir misal ile tatbikatına geçelim:

Farz edelim ki bir şahsı gürültüsüz, loşca bir odada istirahat tama içinde bir koltuğa oturtup gözlerinin bir parça yukarisından tuttuğumuz münevver bir nesneye tespit nazar etmesini emrettik; neler müşahede edeceğiz? Birkaç dakika sonra hafif hafif yutkunma hareketleri görürüz. Hançeresinden gayet hafif gürültüler çıkar. Dudaklarının arasında bir parça köpük görünür. Gözler kısmen veya tamamen kapanır ve şahıs az çok derin uyumaya başlar. Şahsın etrafı uyuşmuştur. Bu hal; nevmi müsteğrikin (Latarji) başlangıcıdır. Git gide vücuttaki rehavet fazlalaşır bu zamana kadar etrafında olanı biteni hisseder ve bu sırada uyandırılırsa mahsulatını tamamen nakleder.

Uyandırmadan ameliyeye devam edilirse uyku daha derinleşir. Mamafih etrafında cereyan eden hadisatı yine hisseder. Fakat uyandırılırsa mahsusatı katiyen tahattur edemez yine devam edilirse vücuttaki rehavet haddi kusvasını bulur şahıs

kendini muhat olan eşya ve ala'ıktan tamamen tecerrüt eder. Pek nadir ehvalda belki amelîyeyi icra eden ile münasebetini muhafaza edebilir.

Bu devrede şahıs tamamen gayrı müteharriktir. Etrafı ağırlaşır ve tamamen atildir hiç sertlik görülmez. Cildi soğur ve hafifçe terler. Teneffüs yavaşlar. Nabızı hafifler. Nazarı sabittir. Gözbebeği hafifçe genişler. Ve gösterilen ziyadan müteassir olmaz kabiliyet taharrukiye tamamen madumdur. Bu zamana kadar faaliyet ruhiye hal tabii de gibi ifayı vazife eder. Her şeyi görür ve anlar. Fakat meşhüdat ve mahsusatını başkasına söylemez. Yavaş yavaş hasasiyet cildiye zail olur. Çimdiklense, vurulsa, kesilse, yakılsa artık hiçbir şeyi hissetmez. Daha devam edilirse zekâdaki atalet dolayısıyla artık bu şahıs ile alakayı muhafaza yahut bir fikri telkin etmek veya herhangi bir fiilde bulunabilmesi için tembih etmek imkânı kalmaz. Onun içindir ki tatbikat tıbbiyede devayı manyetizma ancak bu devrede netayıç müessire ve müfide verebilir.

Bu devreye gelinceye kadar görülen hadisatın heyet mecmuası nevmi müstağrik (Letarji) safhasını teşkil eder.

Bundan sonra hastayı uyandırmak arzu edersek yüzüne şiddetle ufurmak istihsal maksada kafidir. Kadınlarda mübeyyizler üzerine hafif bir tazyik aynı işi görür.

İkinci safhaya intikal için göz kapaklarını açıp gözlerinin önüne kuvvetli bir ziya aksettirmek temin maksat eder.

Şahıs derhal gayrı müteharrik kalır. Çehresi hiçbir işmizaz göstermez. Gözleri fırlar ve sabit bir şekil alır. Göz kapakları hiç kıvıldamaz. Etrafı fevkalade hafifleşir ne kadar müziç ve alışmadığı vaziyet olursa olsun verilen vaziyeti muhafaza eder. Mesela bir kolunu kaldırıp ufku bir vaziyete koyarsak hatta bir çarık saat titremeksizin bu halde kalır. Parmakları arasına bir kalem sıkıştırırsak müteharrik bir müsteve üzerinde daima dosdoğru bir hat çeker. Kuvvayı akliye atildir. Kuvveyi tahayyülüye bazı eşkali tespit kabiliyetini muhafaza eder. Fakat bilhassa şuuru olmaktan mütecerrittir. Ve tam manasıyla makine halini alır. İstiraba karşı tamamen bi histir. Fakat lamise, zaika, şama, basıra ve sami'a kısmen baki kalır.

Havasın bekası şahsın kuvveyi tahayyüliyesini tahrike ve ana teması muhafazaya hadimdir. Şahıs ile münasebetimizin adaması hasassiyet adeliyesini tahrik ile kabildir. Mesela yumruğunu sıksak derhal çehresi tehditkâr bir vaziyet alır. Parmaklarını dudaklarına doğru götürsek çehresinde derhal lütuf ve müla'amet asarı görürüz. Aynı zamanda mesela sağ kolunu selam, sol kolunu nefret ve istikrah

vaziyetine koysak çehresinin sağ tarafı nezaket sol tarafı nefret intibaatı gösterir (vücut ile çehre adalatının gösterdiği bu hususiyet eski yunan hikilter işlerinin daülcümüdun (katalapesi) bu hassasından istifade ederek şah eserler ibda' ettikleri fikrini doğurmuştur.)

Bu dereceye gelen katalaptik nazarıyla bizi tespit eder. Yürürsek yürür. Kolumuzu kımıldatırsak, bir gözümüzü kaparsak, dilleri çıkarırsak, su içer gibi görünürsek bütün bunları taklit eder. Kendisiyle konuşursak ya taklit yollu dudaklarını kımıldatır yahut söylenen sözleri bir akis seda gibi tekrar eder. Bizim efkârımızdan başka efkâra sahip görünmez. Yahut kendisinde kalan ufak dikkat istidadını hep bize hasreder. Çehresinde hiç işmizaz görmeksizin tahkir edebiliriz. Dövebiliriz, çimdikleyebiliriz, yakabiliriz. Şu şartla ki bu hareketlerimizi görmemelidir. Çünkü görürse makine gibi tekrara çalışır. Çünkü bu halde de bir derece şuur bakidir. Uyandırırızsa gördüğünü, yaptığını, hissettiğini tahattur eder. Fakat kendisinde kalan küçük iradeye rağmen mühalefata istidadı kalmadığını tasdik eder.

Eğer iki göz kapağını birden indirirsek daülcümüt hali derhal nevmi müstağrik haline intikal eder. Fakat iki göz kapağını indirecek yerde yalnız bir tanesini indirirsek fevkalade bir hadise karşısında kalırız. Açık kalan göze tekabül eden nısfı vücut katalapsi halinde kalır. Kapanmış göze tekabül eden nısfı vücut ise Letarji safhasının bütün hususiyetlerini arz eder. Bundan sonra şahsı mal tabisine rücu' ettirmek arzu edersek uyanması için çehresine kuvvetle üfürmek kâfidir.

Müteakip makalemizde somnambolizim-seyir filmenam safhasını mütalaa edeceğiz.

Doktor R. F

* * *

Spor

GÜLEŞ VE AMATÖRLERİMİZ

Alafranga güleş için bahar ve kış en müsait mevsimlerdir. Amatörler güleşle kışın daha ziyade hararetle meşgul olurlar. Şiddetli havalar açık hava oyunlarına mani' olduğundan salon sporları tabiatla meydan alır. Zaten sporları mevsimlere taksim eden insanların arzuları değil, sporların mahiyetidir. Kış, amatörlerimizi yersiz yurtsuz bastırdı. İstanbul tarafında birçok kulüpler bulunduğu halde maalesef elan hiç birinin müsait bir salonu yok. Bin bir endişenin ruhlara verdiği kasvet kulüplerin idari işlerindeki inkişafa meydan bırakamıyor; şahsi bir nefi' mali temin

etmeyen işlerde ise sahibi servet olanlar öteden beri lakayt. Zavallı amatörler nerede serilmiş bir minder bulurlarsa hemen ortaya üşüşüyorlar. Bu senet, “ ve rüzüşgah İran” onlara bir içtima gah oldu. Eski yeni güleşçiler, ustalar, acemiler hep orada, ve rüzüşgahın samimi havasında toplanıyor, besili , çubuk vücutlar minderin etrafına sıralanıp mahirana atılan kılçıkları (bas roule), dar zamanda geçirilen sarmaları (Prise de tete) dikkat ve zevk ile seyrederek nevbet bekliyorlar. Kemal Bey’in tek çaprazları, Münir Bey’in çift sarmaları, açarak “ günde” leri, “ anahtar” ları gafil anların pek açık göz ve seri’ fırsatçılarıdır. Bunların karşısında emniyetle iki nefes almak için behemehal sigortalı durmak mecburiyeti var. Yeni başlayanların kendi oyunlarıyla yuvarlanışları, ince hareketleri yapabilmek için en çetin, tehlikeli kanara düşüşleri, zamanla ilerleyenlerin aşıkâr şataretleri bu aleme ayrıca nezih bir şok bahş ediyor. Zaten sporda nezahet ve nezaket şarttır. Müvafakiyet insanlık şiaridir. Bu burlanmak ise pek iptidai bir haslettir. Salon biraz müsait olsa, her oyunun tatbikine imkân bulursa ve ekser hamleleri duvara çarpmak tehlikesi tevkif etmese idman zamanları daha neşeli geçecek; birçok gençleri daha mindere celb etmek, seviye muhitlerden uzaklaştırmak mümkün olacak.

Güleşçilerin adedi gün geçtikçe kabarmakta, fakat buna mukabil salonları bir münasebet mekusa da daralmakta.. Böyle giderse musari’lerin salonda ancak konuşabilmeleri mümkün olacak ve kol kıpırdatmaya bile meydan kalmayacak. Adede göre bir minderin kifayetsizliği birçok heveskârı dumansız gönderiyor. Soyunup ortaya çıkanlara da bir nizam vermek kabil olmadığından işini bilen idmanı, düşeni yapıp savaşıyor. Bir sıra gözetmek talihsizliğine düşenlerde pek soğuk havalarda titreşip duruyorlar. Esas oyuncu İsmail Bey’le Refet Bey daima erkenci ve minder mütevellisidirler, Kemal Bey, Tayyar Bey ve daha bazı zevatta hiç olmazsa kızışmak için arada bir hemen havluları atıp oyun tarifi bahanesiyle kapışıyorlar. Fakat o kargir duvarlar insana güleşi de soğuğu da unutturuyor. Kafasını çarpan, dizini sıran topallaya “ tentürdiyot” badinasına koşuyor.

Heveslerimizin faaliyeti böyle devam ettikçe ilerisi için en çok ümit verecek spor “ güleş” olacaktır. Güleş Türklerde tıpkı “ brütünler” gibi ananevi bir spordur. Ben biraz daha ileri vererek diyeceğim ki heveskârlarımız biraz daha müsait şerait bulurlarsa olimpiyatta onları yıkıp geçmek biraz müşkülce olacak. Münirler, Kemaller, Nazmiler, Tayyarlar ve bunlara yeni yetişmekte olan derileri, ragıpları da ilave edince öyle suhuletle köprüsü kırılır, eksesi bükülür adımlar olmadıkları görülüyor. Ancak sıklet meselesi mühimdir. Bizim yüz yirmi günlük musarilerimiz

yok. Fakat seksen beşlik, doksanlık çetin adımlarımız var. Amerikalılar hakkında şimdilik bir şey söyleyememekle beraber Avrupa'dan amatör olarak yüz kilo dolduracak güleşçiler çıkamayacak zannediyorum. Gençleri daireyi samimiyetinde toplayan “ ve rüzşügah İran” ı tebrik etmeyi bröjeye telakki eder ve onunla hatmi makal eylerim.

Ali Seyfi

Münir Bey: En çetin ve mahir heveskârimızdan Münir Bey beynelmilel müsabakalar için, ağır sıklette, büyük ümitler yaşıyor.

Polpons: Fransa'nın eski ve en mahir güleşçilerindendir. Müteaddit defalar cihan pehlivanı olmuştur. Bizim Kara Ahmet'e vurduğu müthiş bir çaprazdan şeytan Ahmet ancak çengel takmakla kurtulabilmiştir ki bu oyun alafrangada memnu'dur.

* * *

Son gün

Karanlıklar inerken
Yamaçların üstüne
İlk yıldızlar sinerken
Solgun ufkun göğsüne

Güneş ölü benzeli,
Benzende elem gizli
Dalgalara gümüldü:
Bu, hazanda son geldi.

İçimden gizli bir ses,
İnler gibi gülerek,
Dudağı bükülerek
Diyordu: ümidi kes!

Aşk kahrolan ruhumun
Bir çiçekli bağıdı
Yazık, bilmeden bunun
Sonu elem ağdı

Güzide Şefik

Hikâye

KANDAHAR ÂŞIKLARI

- *Mabat* -

Siz serbaz ve ilim beş askerle beraber kazma ve kürekleri alır beni takip edersiniz o sefillerin duvarını sokak tarafından yıkmaya başlarız kafi derecede büyük bir delik açınca içeri gireriz şimdi beni iyi dinleyiniz, öteki adamlara da söyleyiniz yarın sabah yatağımın baş ucunda üç tane baş görmeliyim Muhammed'in, Muhsin'in ve Cemile'nin başları..

Şimdi haydi iş başına Allah yardımcınız olsun.

Mehmet ve o halkı müdafaa hazırlıklarını henüz bitirmişlerdi ki kapı çalındı.

Aile reisi:

-Bu başlangıçtır. Dedi ve hepsinin önüne geçerek durdu arkasında bir yedek tüfek tutan zevcesi, onun yanında Muhsin tüfeğiyle beraber, Muhsin'in ta yanında Cemile sevgilisinin mızrağını tutarak duruyordu. Daha arkada müsellağ üç adam vardı. Fakat her şeyi göze almışlardı.

Kalpleri menfaat gibi adi hissiyattan ari, yalnız muhabbet ve kin için cesur ve ölümün meraretini düşünmeden duruyorlardı.

Kapının ilk vuruluşuna hiç cevap vermemişlerdi. Bu defa evi çınlatan tekme ve dipçik darbeleri işitildi. Mehmet sert bir sesle:

-Kimdir öyle vuranlar... dedi.

Kerim cevap verdi:

-Biziz umumca! Cemile sizde imiş çıkarınız..

İhtiyar Afganlı cevap verdi:

-Cemile burada yok.. geç oldu. Beni rahat bırakınız.

-Kapıyı kırarız. Sonra ne olacağını siz düşününüz...

-Elbette kafalarınız kırılır! Başka ne olacak?

Bir lahza herkes sustu. Cemile Muhsin'e doğru eğilerek yavaş sesle:

-Duvarın öbür tarafında sesler işitiyorum. Avluya kadar gidip bakmama müsaade eder misin, dedi.

-Git ... bak..

Genç kız sesin geldiği tarafa gitti ve dinledi. Yerine avdet ederek mütehayyiç olmadan ilave etti.

-Orasını kazıyorlar neredeyse açacaklar..

Muhsin düşündü duvarın esasen ince ve mukavemetsiz olduğunu biliyordu. Öbür taraftan Kerim uzun izahata girişiyor pederi de ona cevap veriyordu. Sözlerini keserek babasına işi anlattı. Ve sonunda:

-Yukarı dama çıkalım oradan ateş edelim. Vakit geçer ve bizi ele geçiremezler.

-Evet ama sonunda yine girerler. Ve intikam alamayız. Sen dama çık Cemile ile beraber bitişik dama atla bu suretle sokağın öbür ucuna kadar giderseniz oradan hiç durmadan şehrin öbür ucuna kadar, akrabamız Yusuf'un evine kadar koşarak gidiniz. O seni saklar Cemile'nin izini bulamazlar nerede olduğunuzu anlayıncaya kadar günler geçer.. Düşmanlarımızın yüzü kara çıkar.

Muhsin hiç cevap vermedi tüfeği alarak genç kıza bu hattı hareketi anlattı. Validesinin elini öptü ve her ikisi de yukarı dama götüren dik merdivenden çıktılar. Bir duvar atladılar. Koşarak bir iki üç damdan geçtiler.. Muhsin şefkatle firarı arkadaşını himaye ederek tutuyor.

En nihayette ki dama vasıl oldular aşağıda ince bilenkavı bir sokak uzanıyordu Muhsin atladı Cemile de bir dakika tereddüt etmeden onu takip ederek atladı. Artık uzaklaşmışlar uzun ve karanlık yollarda kayıp olmuşlardı. Diğer tarafta Mehmet eşek farkında değilmiş gibi kapının öbür tarafında hücum edenlerle kavga ediyor, bağırıyordu. Artık maksatlarını anlamıştı. Nihayet kapı sarsıla sarsıla yerinden oynamıştı. Büyük bir gürültü ile devrilen tahtaların arasından göründüler. Mehmet ve adamlar ateş etmemişlerdi hemen aynı zamandaki arka duvarda oldukça büyük bir açıklık görülüyordu herhangi taraftan muhasara altında edilir. Mehmet bağırırdı:

-Allah esirgesin.. Kardeşime ve oğullarına hiçbir zaman ateş etmem. Fakat Allah ve Muhammet aşkına ne olursunuz.. Burada ise arayıp bulunuz. Götürünüz.. Niçin gece yarısı akrabamız olan sakın insanların uykusunu haleldar edip rahatsız ediyorsunuz..

Mehmet'in hiç mutadı olmadığı halde böyle bir surette idareyi lisan edişi onları hayrette bıraktı Cemile'nin orada olmadığını söylüyordu. Acaba yanıldılar mı? Biraz sükunet buldular.. Öfkeleri geçer gibi oldu.

Osman sert bir sesle ilave etti:

-Cemile burada değil ise nerede?

Mehmet cevap verdi:

-Ben babası mıyım.. bende ne işi var.

-Bırak aryalım..

Odalara girdiler. Oturdular kaldırarak sandıklara baktılar. Köşeyi bucağı aradılar.. fakat hiçbir şey bulamayacakları pek tabidi.. Mehmet'in sakin ve masum hali onları düşündürüyordu. Hatta samimiyetle ilave etmişti:

-Babamın oğlu... Büyük tesirine ben de iştirak ediyorum. Fakat ne olduğunu bana anlatır mısınız?

-Kızım kaçtı yahut kaçırdılar.. Herhalde namusumu berbat etti.

-Benim de öyle çünkü senin büyüğün ve onun amcasıyım.

Mabadı gelecek nüshada

Rezzan Arif

* * *

Mükâfatımız

Mecmuamızın bu defa tertip ettiği ikinci müsabakada kazanacak numaralara atideki mükâfat verilecektir:

Usulü dairesinde kura keşidesiyle:

İlk çıkacak (5) numaranın sahiplerine:

İstanbul'un maruf Müslüman tarzisi Arif Zeki Bey'den birer kışlık palto veya kostüm (kadın ve erkek).

Bundan sonraki (5) numaranın sahiplerine: *İleri* gazetesinin bir senelik abonesi.

Bundan sonraki (5) numaranın sahiplerine: *Yarın* mecmuasının bir senelik abonesi.

Bundan sonraki (5) numaranın sahiplerine: *İleri* gazetesinin altı aylık abonesi.

Bundan sonraki (5) numaranın sahiplerine: *Yarın* mecmuasının altı aylık abonesi verilecektir.

Müdür-i Mesul: Suphi Nuri

Ali Şükrü Matbaası

* * *

Güfte: Orhan Seyfi Bey
Beste: Musa Süreyya Bey

GEÇME

Kız, bir ince su gibi
 Karşımda akıp geçme!
 Nisan bulutu gibi
 Ufkumda çakıp geçme!
 Erdi her günüm düne;
 Kocaldım günden güne.
 Kız o taze göğsüne
 Bir çiçek takıp geçme!
 Beni yalnız bırakma,
 Kalbimi artık yakma,
 Ya bana böyle bakma
 Ya böyle bakıp geçme!

O. Seyfi

AYRILIK ACILARI

-Karımla Kızıma-

-Davos Gölü kenarında-

Mahzun gezinirken bu gece göl kenarında.
 Sahilden uzak noktada bir sandal içinden;
 Bir kahkaha akseyleti afaka derinden,
 Bir neşe gezindi gölün oynak sularında..
 Mehtap uzanıp dalgalara buse verirken,
 Andım sizi ey sevgililer ağlayarak ben.

* * *

Hülyaya dalan çamların avare-zıllalı
 Altında düşündüm geçen asude leylali
 Binlerce latif hatıra, şevket dolu lane
 Canlandı hayalimde yine.. Şimdi bu âlem.
 Pür neşe gülüp eğleniyor. Zevk ediyorken
 Andım sizi ey sevgililer ağlayarak ben.

* * *

Mehtapla konuştum, sizi yıldızlara sordum.
 Binlerce muhalâtla yine ruhumu burdum..
 Çamlıkta gezen gölgelerin gölgesi oldum,
 Hicranla bu şeb ben yine alâm ile doldum.
 Neşeyle, şetaretle gülenler dolaşırken,
 Andım sizi ey sevgililer ağlayarak ben.

Davos-İsviçre - 22 Eylül 921 Keskinöğlü:

Özdemir

* * *

LEKELER NASIL TEMİZLENİR?

Dera Üzerine Çamur Lekesi: 90 derecelik 150 gram küül 160 gram terbantin ruhu, 115 gram mayi amonyak ile 15 gram eter asetik karıştırmalı ve buna 150 gram su ilave edilmelidir. Bu suretle elde edilecek mayie leke olan elbise batırılarak bir saatten fazla bir zaman sonra su ile yıkanarak kendi kendine kurumaya bırakılmalıdır.

Mum Lekesi: Kumaş üstünde leke; 90 derece küülden birkaç damla leke üzerine damlatılmalı sonra kuvvetli bir surette lekenin üstü ovulmalı mum erir ve toz gibi olur üfleyince kâmilin dağılır.

Kahve Lekesi: Açık renk kumaşlarda fena gözükken kahve lekelerini içine biraz küül konacak olan bir miktar ılık suya bir yumurta sarısı koyarak iyice karıştırmalı ve lekeli kumaşı bununla yıkamalı, leke kaybolunca kumaşı bir fanila parçası ile temizlemelidir.

Ağaç Sakızı Lekesi: 90 derece küüle lekeli kısmı batırıldıktan sonra hafif çitilemelidir. Terebantın ruhu, kolonya suyu, lavanta esansları, limon suyu da kumaşın rengini bozmamak şartıyla kullanılır.

S. S

* * *

GÖNÜL!

Ey gönül, hasta gönül,
Ezelden yasta gönül!..
Felekle çok savaştık,
Sen oldun usta, gönül!

* * *
Gelir geçer bahar, yaz;
Gam peygârın kurumaz.
Sordum: Nesin ey gönül?
Dedin ki: Bir kırık saz

* * *
Gördüm engin bir deniz,
Kederle zengin deniz...
İç, dedim; içtin, gönül;
Bildim ki: Dengin: Deniz!

* * *
Dertle geçti yılların...
Dedin: Sevinsem yarın!
Meğerse yokmuş sonu
Bu zehirli rüzgârın...

* * *
Gam yedikçe aşımsın...
Ey gönül, yoldaşımsın!
Tut elimden, beni yet;
Körüm; yolum açılısın...

* * *
Öksüz öksüz ağladın,
Yine beni dağladın...
Gönül, tuttun aklımı
Zincirine bağladın!

İstanbul 25 Teşrinisani 921

B. V.

Müسابakamıza gayet garip şekilde iştirak eden Fatihli (Mehmet) Bey veya efendinin cevaplarını şimdilik neşredemeyeceğimizden dolayı af talep ederiz. Mamafih bu cevapları ile zaten müسابakamızı kazanmış olduklarından abone edilmek üzere lütfen adreslerini bildirmelerini rica ederiz.

Yarın

* * *

Her evde bulunması elzem olan ilaç (Nevrol Cemal)'dir.

Hiddet, merak, korku kaza neticesi birdenbire bayılanlara, senelerinden beri yürek çarpıntısı çekenlere yirmi damlası hayat verir. Memleketimizin en meşhur müderris ve etibbasının takdimnamelerini haizdir. Dünyada emsali olmayan bir şeker ilacıdır. Her eczanede bulunur fiyatı 50 kuruştur. Bir tecrübe kâfidir.

* * *

Gelecek nüshamızdan itibaren

ŞİNASI VE ASARI

Edebi teceddüt tarihimizde ait tettebbuname

“Yarın”, bugünün ve yarının edebiyatına ait hizmetleri arasında, uzak ve yakın edebi mazimizin tettebbularını da mühim bir mevki sahibi addetmektedir. Her mazi bir istikbal hazırlar ve mazinin izleri hakkıyla tarassut edilmedikçe istikbalin şah-rahları düzgün bir hat şeklinde temdit ve idame edilemez. İşte bu mülahaza ile bu vadide şimdiye kadar münferit makaleler şeklinde ifa ettiğimiz hizmetlere daha vasi bir diğeri ilave ediyoruz: Gelecek nüshamızdan itibaren edebi teceddüdümüzün hakiki babası olan Şinasi merhumun hayatına; edebi hüviyetine ve asarına müteallik bir tettebbunameyi kısım kısım dercetmeye başlayacağız. Bu tettebbun sahibi mecmuamızın erkân-ı tahririyesinde Mekteb-i Sultani Tarih-i Edebiyat Muallimi İbrahim Necmi Bey'dir. Karie ve karilerimiz, bu makale silsilesinde hem Şinasi gibi son derece cazip ve mühim bir şahsiyetin hayat ve tekâmül tarihini, hem de şimdi epey uzakta kaldığımız yakın bir mazinin hatıralarını bulacaklardır. Matbuatın ilk teessüs devirlerine, ilk gazete mübahaselerine, Sultan Abdülmecit ve Abdülaziz devirlerinin harici ve dâhili vakayi ve ananatına, o devirlerin Mustafa Reşit, Âli, Fuat, Yusuf Kamil, Mustafa Fazıl Paşalar gibi birçok eazımının mahsusatına müteallik bir hayli hatırat, bu vesile ile ihya edilmiş olacaktır.

* * *

Doktor Feyzi Ahmet

Adem-i iktidar, kansızlık cilt, frengi, bel soğukluğu, prostat hastalıklarını en son usul üzerine mahremane ve katiyen verem, ısıtma gibi bulaşıcı hastalıkları dahi keza hususi usul ve aşılarla esaslı bir surette ve mutedil şeraitle tedavi eder.

* * *

Torlakyan'ın İlk Forması Çıktı

Azerbaycan Dahiliye Nazır-ı Sabıki Behdüt Han Cavanşir'in katili (Torlakyan)'ın İngiliz Divan-ı Harbi'nde cereyan eden muhakemesinde “İleri” gazetesi namına hazır bulunmuş olan heyet-i tahririyemizden Ahmet Cemalettin Bey cereyan-ı muhakemeyi ve bu vaka-i cinaiye hakkında istihsal edebildiği malumatı bir kitap şeklinde cem ve telif etmiştir. “İleri” gazetesi tarafından bir suret-i nefise de tabedilen bu meraklı, ibretengiz ve ensal-i atiyeye yadigâr olarak bırakılmaya bihakkın seza olan bu kitap her Türk'ün kütüphanesinde bir mevki-i mahsus işgal etmelidir. İlk forması çıktı. Tavsiyeyi bir vecibe telakki ederiz. (Torlakyan) formalarına ilan vermek isteyenlerin matbaamıza müracaatları.

* * *

İlan

Doğrudan doğruya mecmuamız müdüriyetine gönderilen yeni eserlerin intişarını karilerimizle bu baktaki fikirlerimizle birlikte bir vazife edineceğimizi muhterem müellif ve tabilere ilan etmekle kesb-i fahreyleriz.

* * *

Lügat-i Firaz

Cepte taşınır 14000 lügati havidir fiyatı 30, 40, 50 kuruştur Babıâli Caddesi'nde Firaz Ticarethanesi.

* * *

Celal Nuri Bey'in

Külliyat-ı asarı İleri Matbaası'nda perakende olarak satılmaktadır.

* * *

Moda Terzihanesi

Teveccüh ve takdirlerinin müntedarı kaldığımız muhterem müşterilerin fart-ı memnuniyet ve hoşnudisiyle tefahur eyler ve işbu nimet-i rağbet ve teveccühü bir gayret-i şükran ile hüsn-i telakki eyleyip fiyatlarımızı daha ziyade tadil ve hizmetlerimizi tazif eylediğimiz muhterem beylere arz eyleyiz.

Eminönü'nde Selanik Bonmarchesi karşısında Moda. Telefon: İstanbul 637

* * *

Ali Asgar Tebrizi ve Şeriki

İstanbul'un en büyük ve en mükemmel İslam müessesidir. Her nevi kâğıt ve kâğıda müteallik eşya kalem vesairenin muazzam deposu, Marpuççular da Ali Asgar Tebrizi ve şeriki mağazasıdır.

Telefon numarası: 1080

* * *

İnsaf Kapısı'nda

Aksaray'da Muratpaşa Camii Şerifi karşısında İnsaf Kapısı namıyla şöhretyap Mustafa Feyzi Ticarethanesi fabrikaların en sağlam lastiklerini celp eder ve insafılı satışla müşterilerini memnun etmeye sarf-ı gayret eder.

* * *

Rekabet kabul etmez fiyatlardan istifade ediniz.

Londra, Paris ve Roma'da birinciliği ve en büyük mükâfatı kazanan (Hasan Kuvvet Şurubu) müstahzırı Hasan Bey'in eser-i tertibi olup en muattar çiçeklerden ve esanslardan mürekkep.

* * *

Necati Diş Suyu

Dişler, ağzın taharet, sıhhatini temin eder. Çürük dişlerden mütevellit teaffünatı izale eder. Dişleri temizler beyazlatır diş meraklılarına şayan-ı tavsiye olan bu mühim müstahzarın şişesi otuz kuruştur bir tecrübe kâfidir her yerde bulunur.

* * *

Arif Zeki Terzihaneleri

30 senelik müessese-i İslamiye'dir. Taksit ile dahi muamele yapar Yeni Postane civarında ve Lora Hanı ittisalinde. Telefon İstanbul 1717

* * *

Onuncu sayı Müdür ve sermuharriri Suphi Nuri	<h1>YARIN</h1> <p>22 Kânunuevvel 1337, 1921: Perşembe</p>	Sayısı 10 kuruştur Haftalık ilmi, edebi, içtimai resimli mecmua
Babıali Caddesi'nde İleri Matbaasıİdarehanesi Telefon: İstanbul 1785		

MÜNDERİCAT

Anlatmak
 Suların Rüyası
 Dağda Bir Yolculuğa
 Şinasi ve Asarı
 Ayrılık Köprüsü
 Çoban Türküsü
 Suda Halkalar
 Tarihi Amiller
 Asr-ı Hazır Sanat-ı Mimarisinin Esasları
 İstanbul'da Vesait-i Nakliye
 Türk Tiyatrosu'nun Klasik Haftası
 Avni Divanı'ndan
 Osmanlı Türkleriyle Tarihi Nazarında: Edirne
 Kadın ve Moda
 Şarkı
 Şarkı
 Manyetizma-İspritizma
 Varna, Şumnu Muhaberatı
 Gün Olur, Tabiat
 Sinema Hakkında Notlar
 Kıraat-ı Bi's-Seda Aleti
 Spor: Karakucak
 Elsine-Hudut
 Hasret Türküsü
 Kandahar Âşıkları
 Doğruya Aldanış
 Olanlar Bitenler, Müsabaka vesaire...

İsmail Hakkı
 Süleyman Bahri
 Halit Fahri
 İbrahim Necmi
 Ali Haydar Emir
 Süheyla Muhterem
 Faruk Nafiz
 Mahmut Esat
 Bedri Tahir
 Ali Nadir
 İbrahim Nemci
Yarın
 Mehmet Zeki
 Seniye Servet
 Leyla
 Leyla
 Doktor R. F
 Sırrı Paşa merhum
 Abdülhak Şinasi
 Cevdet Reşit
 Cevdet Reşit
 M. Sami
 **
 Hatimi Senih
 Rezzan Arif
 Bahri Vedat

MÜKÂFAT

Ali Şükrü Matbaası-Babıali

OLANLAR BİTENLER

Karayelden Lodosa. -Daha geçenki karayel fırtınasının kırıp döktüklerini toplamaya vakit bulmadan lodosa çattık. Hem öyle lodos ki insana karayelin keskin soğuşunu, yakan ve haşlayan iğnelerini arattırıyor. Karayel eserken hiç olmazsa ne yapacağınızı bilir, nereye basacağınızı görürdünüz. Hiç olmazsa ayağınızın altındaki toprak sağlam ve kuru, vapurunuzun yarıp geçtiği deniz salıntısız, yüzünüz. harban rüzgâr uğultusuz idi. Esasen lodos, İstanbul'da hesaplar gibi sınırları de bozan ve camlar kadar insanları da sarsan berbat bir şeydir. Sanki bizim aile-i hayat ile duyduğumuz baş ağrıları kâfi gelmiyormuş gibi bir de lodusun kulaklarımızdan girerek bütün kafatasımızda uğuldayan ağır nefesi huzur-ı fikrimizi alt üst ediyor. İnsanlar anasır-ı tabiatda da sevimlilik ararlar. Fırtınada, yangında, gök gürültüsünde, şimşekte, toprağı eritip süzecekmiş gibi düşen yağmurda bir mehabet, bir zevk vardır. Sisler arasında kaybolan bir ufuk, dalgalarıyla kıyamet koparan bir deniz, arzın en esaslı mukavemetini yakıp yıkan bir yıldırım insana korku ile karışık bir hiss-i istiğrak, büyüklük önünde küçük ve aciz kuvvetlerin inkiyadına müşabih bir tevekkül verir. Hâlbuki insanları sağır eden, camları vahşi darbelerle sarsan, tozu toprağı karıştıran, nihayet denizi hain ve yeşil dalgalar üstünde esmer köpüklerle hiç de süsleyemeyen lodos ne mehabetli, ne de zevklidir; korkudan ziyade üzüntü ve bulantı uyandırır. Lodoslu bir deniz kenarında istiğrak değil, üstümüzü başımızı ıslatmak için eteklerimizi toplanan bir hiss-i tahaffuz duyarız. "Oh ne âlâ bir lodos esiyor!" diyeni hiç gördünüz mü? "İnşallah lodos başlasın da..." mukaddimesiyle bir bahiste bulunana hiç rast gelmedim. Ben lodosu arsız ve terbiyesiz mahalle çocuklarına benzetirim. Gelip gençlere takılır, dalgın insanların üstüne toprak atar, komşuları rahatsız eder, kendi üstünü başını kirletir, hem herkesten arar iştir hem de akşam eve dönünce annesinden dayak yer. Dünyada her şeyin bir faydası, bir hikmeti vardır. Allah aşkına söyleyiniz: Lodosta -Hikmetinden sual edilmez ama- siz ne fayda buluyorsunuz!

Yılbaşı. -Bir hafta sonra asrımız bir yıl daha ihtiyarlıyor. İnsanlar önüne geçmeyeceği felaketlere karşı nasıl davranmak lazım geleceğini her yılbaşı gecesi yapılan şenliklerden kopya etseler hiç fena olmaz. Talihsizliğe güler yüzle mukabeleyi tavsiye eden bir Frenk darbimeseli var. Ölüm, ihtiyarlık, yüzümüzdeki çizgiler, ellerimize arız olan raşe, gözlerimizi saran zaaf, rengimizi bozan sarılık içtinap edemeyeceğimiz birer talihsizlik olduğuna göre bunları da tıpkı asrın ihtiyarlamasını karşıladığımız gibi gülerek, anlatarak, musiki ve raksa dalarak karşılasak felektan bir hoşça intikam almış olmaz mıyız? Vakıa bu bir gaflet, kendimizi aldatma kabilinden bir harekettir.

Ancak ne çare ki bunu da yapmayacak olursak musibetlerin yağmuru altında baş kaldırmak nefes almak imkânsız bir hâle gelir, yoksa yılbaşı gecesi parlak sofralar etrafında, renk ve ahenklerle, zevk ve tarablarla sabahı bekleyenler de bilir ki güneş doğduğu zaman onun beyaz şuaatı şafaklarında birkaç tel beyaz saç daha tenvir edecek ve rüzgârlar onun dizlerini bir parça daha az mukavemetli bulacaktır. Şair, güzel söylemiş: Ezeli bir şifadır aldanmak!

Beyoğlu Eğlencelerinde. -Eğlence ve eğlenmek hayat ihtiyacındandır. Bunu tasdik etmemek mümkün mü? Fakat harp cephelelerinde bile konserler, tiyatrolar, varyeteler teşkil ederek bu nüshada gayret ve fedakârlıklarını gösteren Garp akvamı yanında bizler de ya kendi teşkil ettiğimiz eğlencelere rağbet göstererek boş saatlerimizde ruhumuzu biraz dinlendirmeli veya bilfarz münhasıran Türk gençleriyle dolu olan olimpiyat ve ona mümasil yabancı yerlere servet-i milliyemizi akıtmaktan tevakki etmeliyiz. Başkasının kürküyle övünmek mümkün değildir. Bizler, öyle yerlerde gülünç oluyoruz. İhtiyaç varsa bizden bir varyete gazinosu meydana getirecek teşebbüs meydana çıksın. Fakat nerede o zamanlar evvela varlığımız için say ve iktisat zamanındayız. Türk'ün Beyoğlu sokaklarında, yerlere serptiği yıpranmış kâğıtlarla kanımızı damla damla düşmanlarımıza hediye ediyoruz. Bunu bilelim.

* * *

DOĞRUYA ALDANIŞ!

Gece yeldadan uzun, gözlerimiz boşlukta...
Gök kararmış, bunalan ufka ağırlık çökmüş,
Yol silinmiş, yok izinden bile bir tek nokta...

Gidiyor kabilemiz... Darmadağın, gümrahız...
-Galiba dağların ardında şafaklar sökmüş!
Ne olur görsek ufak bir ışık olsun yalnız...
-Yolcular nerede? - Görünmez uçurumlar yutmuş!
-Duyulan ses ne? - O: Bir kısmı dikenliklerde,
Belki bir kısmı da ölmüş bu bataklık yerde...

Daha kaç yıl süreceksin, söyle ilahi, bu yokuş?
En büyük şahika arşınsa senin Tanrı, eğer
Gece bitsin, aşalım; nurunu göster, göster!

Biz ki yollarda şaşırдық, acemi bir nesiliz;
Ömrü hiç anlamadık, anlayalım söyle bize:
Acaba "doğru" mudur her akıl erdirdiğimiz?.

Şüpheler hep gecedir.. Vehmedilen "doğru"ların
Akıyor cümlesi -Eyvah!- dibi yok bir denize...
Bizse hâlâ diyoruz: Gelse yarın, gelse yarın!

Rodoslu Bahri Vedat

* * *

Bir Tevellüd-i Mesut

Mecmuamızın müessis ve muharririninin Doktor Rasim Ferit Bey biraderimizin küçük biraderi Avrupa-ı Şarki Fransız Ticaret Kumpanyası müdürlerinden Ganem Ferit Bey'in bir kerimesi tevellüt etmiştir.

Mini mini "Nuran"ın tul-ı ömürle muammer olmasını temenni ve ebeveynini tebrik eyleriz.

* * *

MÜNEVVER HANIMLARIMIZDAN BİR SUAL

?

Başka memleketler gibi bizde de kadınlığın günden güne terakki etmekte olduğu şüphesizdir. Kadınlığımız bir taraftan fikren ilerliyor. Mücadele-i hayat için lazım gelen silahlarla peyderpey teçhiz ediyor, bir taraftan da ruhunun hüsn-i manevisini gittikçe inceleyen bir zarafet-i kıyafetle tezyine çalışıyor, mağazada çalışan genç kızdan mükellef salonları süsleyen kadınlara kadar her sınıf kendine göre tekemmüle gidiyor, hülâsa kadın maddeten ve manen güzelleşiyor. Kadınlık hesabına şayan-ı memnuniyet olan bu hadise seneden seneye, hatta mevsimden mevsime inkişaf bulmakta olduğuna nazaran acaba:

1.-Yirmi sene sonra bir Türk hanımının (kadın veya genç kız) fikren ne mertebede ve ne mevkide olacağını tasavvur ediyorsunuz?

2.-Kibar âleme mensup bir hanım o vakit günün yirmi dört saatini nasıl geçirecektir?

Bu suallere mecmuamızın iki sütununu tecavüz etmeyecek surette cevap verecek hanımlarımızın yazıları arasında, salâhiyettar bir heyet marifetiyle, müsabaka icra edeceğiz. Fikir ve üslup itibariyle birinciliği kazanan yazıya zarif bir hediye vereceğiz. Yazılar altında imza ve adresler vazih olmalıdır.

<p>Onuncu sayı</p> <p>22 Kânunuevvel 1337 - Perşembe</p>	<p>YARIN</p>
--	---------------------

Musahabe

ANLATMAK

Felsefe ile uğraşan arkadaşlarıma geçinde bir teklifte bulundum:

-Hepimiz Muhtelif gazetelere, mecmualara yazı yazıyoruz. Böyle dağınık çalışacağımıza, daha toplu bir şey yapsak: mesela Fransızcada olduğu gibi, “Bibliyotan otel” tarzında kitaplar neşretsek. Her biri ufak kıtada üç dört forma, muayyen bir mevzu üzerine, ilmi, felsefi kitaplar... Bu suretle mesaimizi dağıtmamız oluruz, hem bu teşebbüste muvaffak olursak başkaları da yazar, iki üç yüz kitaplık bir kütüphane vücuda gelir.

Muhataplarım olan üç Darülfünun hocası “Bu işi olur ve pekiyi olur!” dediler. Hemen tab’ cihetini konuşmaya başladık. Bu kitapları kim satacak diye düşündük. Hatıra gelen şekiller arasında tecrübeli ve namuslu bir tabi’le anlaşmayı tercih ettik. Arkadaşlar böyle bir adamla görüşmeye beni memur ettiler. Tanıdığım bir kitap bayı’i vardı, ona sordum, bu işi kim yapabilir, dedim. O da Babiâli caddesinde tanıdığım bir kitapçıdan bahsetti. Üç beş gün sonra bu zatla görüşmeye gittim. Meseleyi etraflıca anlattım. Müspet menfi bütün ihtimallerden bahsettikten sonra sordum:

-Esasen sizin böyle bir işe temayülünüz var mıdır?.

-Hay hay! Niçin olmasın?! Fakat ben bundan üç beş ay evvel iki büyük eserin tabını derahitte etmişim. Bunların hitama ermesi için daha iki ay beklemek lazım gelecek. Bu müddet zarfında bir şey yapabilirim dersem yalan! İki ay sonra dediğiniz kitapları basarım ve basmak arzusundayım, - dedi. Ben de kendisine şu suali sordum:

-Pek güzel! Zaten bizde iki üç aydan evvel size kitap veremeyiz. Başka bir söyleyeceğiniz var mı?

Kitapçı yüzünü buruşturarak cevap veriyordu:

-Başka söyleyecek bir şey yok.. yalnız bu kitaplar “ Muamma olmasın!” bu ne demek olacak?!. Acaba adamcağız bahsettiğim kitapların ilim ve felsefe

mevzularına ait olduğunu anlayamadı mı, dedim. Maksadı tekrar izaha kalkıştım, dedim ki:

-İyi ama bu kitaplar hep ciddi bahislere ait olacak; mesela: ruhiyat, içtimaiyat, felsefe gibi, zekâdan bahsedilecek, tekamülden bahsedilecek!..

Kitapçı gülümseyerek:

-Evet efendim bilirim ki bunlar roman değildir, ciddi kitaplardır. Fakat her ne olursa olsun, malum ya muamma olmasın, işte o kadar!.. dedi..

Artık daha fazla sormaya lüzum görmedim. Kitaplar arasında yaşayan, kitapları teneffüs eden bu adamın hayattan duyduğu, fakat söyleyemediği bir hakikat vardı. Bu hakikati “ muamma olmasın!” tavsiyesiyle ifade etmek istiyor, edemeyince yüzü gözü buruşuyor, türlü şekiller alıyordu. Ben hayat işlerinde halkın hissi selimine çok itimat eden bir adamım... Yanından ayrıldıktan sonra sözlerini tahlile çalıştım. Kitapçı niçin “ Muamma olmasın!” diyor, سوالini “ Biz niçin öyle bir kütüphane neşretmek istiyoruz?” sualiyle birleştirdim. Bu iki tezahürün ikisi de bir şeydi:

İki tarafta halkın okumadığını çünkü yazılanların “ muamma” olduğunu kabul ediyordu... biz bir ihtiyaçla “ yazalım!” demiştik, kitapçı da ona benzer bir ıstırapla “ muamma olmasın!” demişti!..

Düşüne düşünce çocukluğumu, gençliğimi, hocalık hayatımı hatırlıyorum. Evvela “ okumaya nasıl başladım?” bu, pek az mektep sayesinde ve pek çok âşık Kerem, Ferhat ile Şirin, Tahir’le Zehre... gibi taş basması kitaplar, sonra “ çocuklara mahsus gazete” sayesinde oldu!.. Daha sonra Servet-i Fünun koleksiyonu imdada yetişti. Jule Vern’in fenni romanlarının tesiriyle ulum-ı tabiiye şubesine girdim.

Jan jak Ruso’nun Emil’i bende pedagoji ihtirası uyandırdı. Meşhur filozof Ravpsu’nun bir makalesi ilk defa olarak felsefe iştiyakı verdi. Riyaziyünden Lezan’ın bir kitabıyla riyaziyenin bir takım karanlık noktalarını anlayabildim. Sanayi nefsiyeye dair bütün bildiğim şeylerin temeli “ baye”nin tarih sanata dair olan ufak kitabıdır. Hülasa fikri insanlığımı hep muamma olmayan kitaplara borçlayım...

Şüphesiz ki anlatmak anlamaktan büyük bir eserdir. Bence anlatmanın ilmi yoktur.

Böyle bir canlı sanat değişmez kanunlara bağlanmaz. Anlatmak bir zevk, bir sanattır. Bana “ nasıl anlatmalı!!” diyen gence şu cevabı veriyorum:

- Evvela gayet iyi anla, fakat tekrar yaratırcasına yakından, içinden anla, sonra anlatırken mevzunun yanından ayrılma, uzaklaşma, hele derinleşmeden sakın

yayıma, tekrardan, temsilden yayılma, anlatırken âdete bir gabi evvel ve bütün dinleyenleri gabi farz et, zarar yok... son sözüm: tekrardan usanma..

Fakat diyeceksiniz ki: bu sözler hep bedahet!.. Fakat ne yapalım?! Benim anlatmak ve anlamak hayatında kazandığım tecrübeler daha fazla değil, bunları itiraf etmek te mi bedahet?!...

İsmail Hakkı

* * *

Şiir

SULARIN RÜYASI

Pek eski bir akşamdı... Karanlıkta ki razı
 Vehimle teneffüs ederek yollara düştüm.
 Güller gibi bi tab tenessüm,
 Yıldızların ib'adı sizin his beyazı
 Bir sis gibi inmiş,
 Tenha gecenin kalbine sinmiş;
 Bir gizli tenevvürle silinmişti serapa
 Solgun duran eşya...
 Kırılarda çiçeklerle beraber açılan bir
 Şibo gibi rüzgâr,
 Estikçe füsunkâr,
 Meçhul uçurumlarda ki ıssız gecelerden
 Bir boy serair
 Getirirdi;
 Hiç geriye değil, hande değil, nağme değilken,
 Sesler getirirdi...

Susturdum ayak seslerimin hüznünü, durdum;
 Sahilde, siyah bir kaya üstünde oturdum.
 Göklerle sulardan ve karanlıktan ibaret
 Bir cevfi müebbet!...
 Fefkımında sema inci alevler gibi, yanmış;
 Altında sular mavi çiçeklerle donanmış;

Güya bütün izharı semanın
 Solmuş,
 Bir fırtına olmuş ta derinliklere dolmuş...
 Hariçteki bir gizli ziyanın,
 Çevirdiği her şey: kayalar, muzlim ağaçlar,
 Dağlar, uçurumlarla; karanlıkta bir esrar
 Ulviyle şen ebat,
 Hayretle, bürünmüş gibi bir gazayı aha,
 Girmişti haremgağ mübaha...
 Zulumat,
 Amacı âdem, menzili gam, rehberi şeb-nab
 Bir kafiye raz u teselli gibi, bi tab
 Geçmekte ufuklardaki ıssız ovalardan..
 Bir cevfi müebbet!... Ölü, veren
 Mabetlerin asude, serin boşluğu!... Bazen
 Yokluklara bir ah müselsel gidiyordu;
 Bir kumru: “ Yusufçuk!..” diye Feryat ediyordu,
 “ akşam... Yüce dağlarla uzaklar kavuşurken,”
 “ il göçtü bütün... Biz yine hülyalara kaldık,”
 “ ferdalara kaldık!..”

Her şey unutulmuş gibi, sessiz,
 Mütehayyil, mütehasıs
 Beyler, düşünürken,
 Bir ormanın engin, ebedi gölgelerinden,
 Destende ki fanus zebr-i cedle ziyadar,
 Ak saçları omuzunda, mektir
 Bir pir füsunkâr,
 Aheste adımlarla göründü
 Gökler,
 Bir gölgeye döndü.
 Her hatve de bir lahza duran bir mühaykel,
 Etrafa yorgun bakıyordu:
 Her sayede güller açıyor, gül gibi bir el,

Amber kokan ebada ziyalar takıyordu.

Durdu;

Fanusu bir dal bularak astı ve bi tab,

Yüksek ve siyah bir kaya üstünde oturdu.

Doğmuştu zümrüt tepelerden yine mehtap...

Bir nefsi karanlıkta ziya, mavi, semenbu

Tüller gibi durgun sular üstünde büzüştü.

Enginlere, rüyalara doğru,

Zümrüt yuvalardan,

Gül rengi kanatlarda beyaz kuşlar uçtu...

Bir bahçe... bütün ufku tutan saha uyuklar,

Dinler, düşünür sanki... uzun, eski asırlar

Rüzgar ve ölümler gibi asmış buralardan....

Hacıya gider yolları... vadileri, akşam

Hiç inmeyecek bir sürü hicranını gizler...

İler gibi bir çift kokunun vehmini ilham

Güllerdeki izler...

Çiğdem sürünen bir eteğe; süsen açılmış,

Bir hutvaya; sümbül koparan bir ele kurban....

Estikçe ışıklar ovalardan,

Zambaklar asılmış

Dallar uzanır gelmeyen avareye karşı...

Hep gölge!.. İpek kollu sükutlar mütehaşı,

Yerler arasından geçerek, ufka gümüşten

Bir yol gibi; bazen duru, rakit; yine bazen

Gül rengi çiçeklerle münevver,

Coşkun, ölü bir nehre ekilmiş düşünürler...

Birden,

Her şey göze sakit, mütefekkir görünürken,

Bir pembe alev yandı, bütün manzara tekrar

Kayıp oldu... Sular gizli ışıklarla gülüştü.

Ay, bir granit taş gibi boşluklara düştü;

Çıkmıştı karanlık tepelerden yine rüzgar....

16 Kânunuevvel 1336

Süleyman Bahri

* * *

Dağda Bir Yolcuya: (*)

Yine sen, yolcu, bu dağlarda mısın?..

Köye in, aile yurdunda ısın!...

Üşüyorsun.. ne kadar sert rüzgar!...

Yolcu, üstünde açık bir gece var,

Hem de ay doğdu.. Ufuklar sakit...

Yolcu, gül, durma, yeşil bahçe ki git:

Kehribardan daha parlak ve sarı

Bir ziya parlatıyor asmaları..

Dağda mehtap uyuyor, başka ne var?...

Ne çoban yüzleri gördük, ne de var

İniyor karşını yalçın tepeden.

Dağda mehtap ile söyle şeme neden?

Bu kadar çılgın olan bir gence

Ay nedir, belki söner erkence?...

Köye in, aile yurdunda ısın!..

Yine sen, yolcu, bu dağlarda mısın?...

Ne zaman bir kayadan bir kayaya

Çarparak kişnemeler çıksa aya,

Karşıdan, kuytu derinliklerden,

Dağlar ardında, uzak bir yerden

Görünen ağzı köpürmüş atlar

Şaha kalkar, uçurumlar atlar...

Şahsuvarlar gibisin sen de bugün!

Ufka yükselmeyen alnın küskün,

Saçların darmadağın, dağlardan
Geçiyorsun, gece membalardan
Çağlıyorken suların ahengi...
Kıra bak: her yanı mehtap rengi...

Yine sen, yolcu, bu dağlarda mısın?..
Köye in, aile yurdunda ısın!...

Halit Fahri

(*) Bu manzume iki parçadan mürekkeptir. Birincisi vaktiyle Donanma mecmuasında intişar etmiştir.

* * *

Edebiyat

ŞİNASI VE ASARI

Başlamadan evvel

“*Yarın*”ın üçüncü sayısında “Tanzimat edebiyatının ruh ve mahiyeti” hakkında neşir eylediğim makalenin bir haşiyesinde “Şinasi ve Asarı” hakkında bir tettebbu name neşrini vaat etmiştim. Edebi teceddüt tarihimizin en yüksek siması olduğu halde Şinasi, değil halkıca, hatta edebiyat erbabınca bile müphem ve bulutlu kalmış bir hüviyettir. İlk teceddüt neslimizin başlıca erkânı, Kemaller, Ebuzziyalar, Şinasi’yi üstadı azam olarak alenen tebcil ederlerdi. Hâlbuki zamanımızda, hatta edebi tedrisat ile teveğğül edenler arasında bile, bu teceddüt üstadına verilen ehemmiyetin sebebini ihata edemeyenlere tesadüf olunuyor. Zamanında ika’ eylediği fikri ve edebi inkılâbın kıymet ve derecesi hala layıkıyla idrak ve takdir edilememiş olan bu dahiyi mensinin ihyayı hatırasını bir vazife ad ettiğim için şu satirlerle hem vadimi incaz, hem de o vazifeyi ifa ediyorum.

A. N

Şinasi’nin Hayatı - 1

SEBAVET VE TAHSİL DEVRESİ

İbrahim Şinasi Efendi, 1242 senesinde tophane civarında tevellüt etmiştir. Pederi aslen Bolulu bir topçu yüzbaşısıydı; o sırada memuren İstanbul’da bulunuyordu. Bu sevimli yavrunun tevellüdü sururunu uzun müddet duyamadı, çünkü o esnada Rusya ile zuhur eden muharebede Şemniye memur edilmiş ve Şemni muhasarasında şehit düşerek henüz iki yaşını ikmal edemeyen yavrusunu yetim

bırakmıştı. Şinasi'nin validesi, fedakâr, vazife şinas, evladına muhip ve onun hürmetine layık güzide bir kadındı. Babadan mahrum kalan yavrusunu bağrına bastı; henüz genç olmasına rağmen yeniden evlenmek istemedi. Hayatını çocuğunun talim ve terbiyesine hasretti.

Şinasi'nin ilk tahsilinde, zamanın diğer bütün çocuklarına müyesser olan tarzdan ayrı bir şey yoktur. Mini mini yetim, yalnız zekâ ve hafızasının kuvvetiyle ekranı arasında temayüz ediyordu. O devrin şimdi artık hemen unutulmuş olan mahalle mektebi tahsiliyle okuyup yazmayı öğrenince, daha on üç, on dört yaşında bir çocuk iken, Tophane dairesi mektubu kılmaya mülazemetle devama başladı. Tophane dairesi, sorma kır mahallesinde kâin evlerine yakındı; çocuk kolaylıkla gidip geliyordu. Masumane turları, zeki bakışları, sevimli siması kendisini her görüne sevdireliyordu. Evvela mülazım, sonra maaşlı kâtip olarak senelerce Tophane kalemlerinde kaldı vasıl hakiki tahsil hazırlığını burada yaptı.

Şinasi çocukluğunda zekâsına rağmen pek yaramaz değildi. Bilakis sükûn ve inzivaya maildi; teşrifat ve teklifinden hoşlanmadığı gibi, hafif meşrepliğe, uçarlığa da hiç meyli yoktu. Annesinin müşfik itinaları, kitapları, kalemdeki vazifesi ona kâfi geliyordu. Daha pek genç olduğu halde yüksek bir vakarı vardı; kendi yaşındakilerden ziyade daha yaşlı olanlarla musahabeye maildi.

Bu evsafi Tophane dairesinde Şinasi'ye iki mühim dost ve hamî kazandırdı ki yekdiğerine dayan dayana zıt olan bu iki zatın telkinatı, tali'n edebi bir inkılaba nemezit ettiği genç katipte asrın zülcenahayn irfanını temerküz ettiriyordu. Bu iki zattan beri Tophane kudemayı hülefasından İbrahim Efendi, diğeri de tophanede müstahdem ecnebi zabitanından Mösyö Şatünüftür. İbrahim Efendi, kalem köşelerinde kalmış irfan hazinelerinden biriydi; ulum ve felsefeyi şarkiye itibariyle pek vasi' malumat sahibiydi; Arap'ı ve Farsi'yi pek iyi bilir ve medrese tahsili itibariyle münteha denilebilir bir zattı. Bilahare ihtida ederek “ Reşat Bey” ismini almış olan mösyö Şatünüf 'te garp edebiyat ve felsefesini tanımış zeki ve mütefennin bir Fransız'dı. Her ikisi genç, heveskâr ve sevimli Şinasi'de malumatlarını imtisasa büyük bir kabiliyet görüyorlardı. Bunun için bu zeki delikanlıyı himayelerine aldılar ve ona kendi irfan hümûlelerini tevdi'a himmet ettiler. Şinasi, bir taraftan İbrahim Efendi'nin delaletiyle Arap'ı ve Fars'ı lisan ve belagatının künhüne varmakta, gerek bu lisanlarda ve gerek lisanımızdaki asarı edebiyeyi okuyup anlamak kuvvetini kazanmakta, tevhit ve kelim nazariyatı gibi şark felsefesi muhasilelerini öğrenmekte iken, diğeri taraftan da Şatünüf Reşat Bey'in telkinatıyla Fransızca'yı, Fransız

edebiyatını, Avrupa ulum ve fûnunununu ve garp felsefe ve medeniyetinin esaslarını ihata ediyordu.

İşte daha iki yaşına varmadan babasını kayıp eden bu yetimin asıl kabiliyetlerini inkişaf ettiren hadise, kendisini şark ve garbın mütehallif zihniyetlerine yakından aşına eden bu iki üstadın telkinatı olmuştur.

Şinasi, on dokuz yaşına vasıl olduğu zaman, birinci defa olarak mertmekrizliğine kendini pişman edecek ve genç yüreğini mukavemetsiz bir arzu ile carptıracak bir hadise karşısında kaldı.

Sultan Abdülmecit'e Avrupa medeniyetinin kabul ve tamimi içtihadını kabul ettirmiş olan Mustafa Reşit Paşa, Tanzimat Hayriye ile ilan edilen yeni programı bihakkın tatbik için memlekette onu anlamaya kabiliyeti kafalar yetiştirmek lüzumunu idrak etmişti. Bunun için bir taraftan aklam da bulunan zeki gençlerden ve diğer taraftan medrese neşin talebenin ulumun kabiliyetlilerinden bazılarını – o vakit Avrupa'nın merkez irfanı olan - Fransa'ya gönderiyorlardı. İşte Şinasi, bunların arasına karışmak, Şatünûf Reşat Bey'in takrirleriyle Fransızcaya eserlerin kendisine tanıttığı Avrupa'yı bizzat tanımak istiyordu.

Ekabirden değil kendi amirlerinden bile uzak yaşayan genç Şinasi, bu büyük arzunun tazyikiyle, üstadı Şatünûf Reşat Bey'e müracaat etti. Onun tavsiyesiyle sultan Abdülmecit'in -sık sık mutadı olduğu üzere- tophaneye gediği günlerin birinde talimhane meydanında tophane müşiri damat Fethi Paşa'ya sokularak meramını masumane ve mütevehişane bir duru ve lisan ile anlattı. Bu müracaat, Fethi Paşa'nın hoşuna gittiği gibi, pencereden vakayı gören sultan Abdülmecit'in de merakını celp ettiğiinden, müteakiben vaki olan istifsar şahaneye Paşa'nın iltizam kar cevabı üzerine Şinasi hemen o gün huzur hümayuna kabul edildi; bizzat padişahın mukaddes ağzından birçok taltifler, teşvikler işitti ve bir hafta sonra da ayda yedi yüz elli frank tahsisat ile parsa gönderildi. Fethi Paşa ile o zaman tophane müsteşarı ve bilahare tersane nazırı olan Zeyur Efendi'ye Paris'ten yazdığı mektuplar, Fethi Paşa'nın delaletiyle Mustafa Reşit Paşa'nın da manzuru oldu. Bu gıyabi maarife Reşit Paşa tarafından Şinasi'ye teşvik name tastirine sebep ve Reşit Paşa'nın himayesine mukaddime teşkil eyledi.

Şinasi, Paris'te tahsiline zaten biraz öğrenmiş olduğu Fransızcayı ileri götürmeye başladı; lisanı mükemmelen tahsil ettikten sonra, Mustafa Reşit Paşa'ya müracaatla, devletçe hangi fennin tahsili daha ziyade mültezim olduğunu sordu ve fûnun-ı maliye tahsil etmesi hakkında cevap aldı. Bu tensibe imtisalen evvela ulum-ı

riyaziye ve tabiye, sonra hukuk, iktisat ve ilmi mali derslerine devama başladı. Bunu resmi tahsil vazifesi ad ediyordu. Fakat iki karpuzu bir koltuğa sığdırmak müşkülâtın önünden kaçmayan koca Şinasi, diğer taraftan asıl kendi meyil ve istidadına ve yer ki vermekten hali kalmadı: kendisi en ziyade siyasiyat ve edebiyata heves ediyordu. Bunun için tarih ve ulum-ı içtimaiye ve siyasiye tettebbu'larına de vakit ayırdı. Paris fikir ve edep âlemine yabancı kalamadı; zeki, sevimli, vakur, saf kalpli, nazik bir gençti, elseneyi şarkiyeye vukufu kadar evsaf zatiyesi de cazipti, bunun için Paris'te pek iyi maarifiler tesisinde gecikmedi. Evvela meşhur müsteşrik "Sasi" ailesiyle, sonra da Ronan, Lamartin, Litre gibi dühat ile münasebet meydanına muvaffak oldu (*), bu münasebetler Şinasi'ye, asıl resmi tahsilinden daha büyük ve daha müsmir bir tenevvür sahası açmıştı: Şinasi, yalnız bir takım ilmi ve fenni bilgiler toplamakla kalmıyordu; Paris'te mütmerkiz olan Avrupa irfanını, garp zihniyetini, medeniyet telakkisini hadım ve temsil ediyordu. İşte bu suretle, Şinasi garp merkez medeniyetinden büsbütün yeni bir zihniyet, büyük teceddüt ve inkılap hamlelerine hazırlanmış bir azim, derin bir memleket ve hizmet muhabbeti ile avdet etti.

Şinasi'nin validesi Esmâ Hanım, Paris'te bulunduğu sıralarda bir iki defa hastalanmıştı. Hatta 1266 senesi nihayetlerinde Şinasi'nin yazdığı bir mektuptan anlaşıldığına göre epeyce bir rahatsızlık geçirmede, hicri 1269 tarihinde vefat ettiği, divanında mevcut:

Âlemi kıldı feda validem Esmâ Hanım

Mısra tarihisinden anlaşılıyor. Fakat bu felaketin Şinasi Paris'ten geldikten sonra mı yoksa arifeyi vusulünde mi vukua geldiği malum değildir.

Dünyaya geldiğinden iki sene geçmeden babasını galip eden Şinasi, böylece tahsilini ikmal eder etmez validesinden de mahrum kalmış ve bütün kuvvetini talihin kendisine tahsis eylediği tarihi vazifeye vermiştir.

İbrahim Nemci

* * *

(*) Sacy ailesi, şarka muhabbetle maruf bir Fransız familyasıdır ki o zaman bu aileden bir hayat olan Fransa meclis ayan ve encümen danış azasından "samogulsiloster dusası" (1869 - 1081) idi. Pederi Reşit Paşa'nın dostuydu.

Meşhur filozof Ernest Ronan E. Renan (1892 - 1892), büyük şair Anfon Dolamartin Lamartine (1819 - 1790) ve maruf sahibi kamus litreLitre (1881 - 1801) o zaman Paris fikir ve edep âleminin en güzide ve en muteber simaları arasında bulunuyorlardı.

AYRILIK KÖPRÜSÜ

Gamlı gözlerle onu gölgelerinden seçti,
Karşıdan karşıya bir çam kötü günden geçti.

Aşkın en tatlı şarabı ile sermest edilir,
Daima böyle beraber kalabilsek, dediler.

Titren ellerde emel badesinin taşıdığı dem
Duydu ıssız gece bağrında mukaddes bir elem.

Yükselirken dağın ardında mehtapla güneş
İndiler kol kola vuslat korkusundan iki eş.

Kız ve dağında gözünden acı yaşlar döktü,
Gencin inzarına matemli bulutlar çoktu.

Saklamışlar gibi koynunda ayın on beşini
Gezdi aylarca sorup çamlara kayıp eşini.

Bir gün avara giderken gözü bir şeyi seçti
Karşıdan karşıya bir çam kötü günden geçti.

Baktı girdaba, çukur gözleri nurdan mahrum
Sardı hülyasını hicranlara vahşi uçurum.

Şimdi bir kanlı cesettir heyecansız sessiz
Teni söyler ona sahilde ela gözlü deniz

Heybeliada - 14 Teşrinievvel 337

Ali Haydar Emir

* * *

Akşamlar inerken:**ÇOBAN TÜRKÜSÜ**

Fatma'mın gözleri geceden koyu,
 Leylak fidanına benziyor boyu.
 Susuyor kavalım, nişanım uyu,
 Öreyim güllerle kumral saçını!

Ağaç altı ne hoş, yorulunca gel,
 Ufukta gün aya vurulunca gel,
 Sularda akisler durulunca gel:
 Öreyim güllerle kumral saçını,

Bekliyorum şimdi yine yolunu,
 Gel, Fatma'm, sevindir şu yavuklunu.
 Yaklaş ta boynuma dola kolunu,
 Öreyim güllerle kumral saçını!..

Süheyla Muhterem

* * *

SUDA HALKALAR

-Son-

Ruhum diyor: “ Aldanma, bunun gama hepsi hayalet...
 “ Âlemde kadın var mı ki olsun gama alet?
 “ Sen başkalarından, ne teselli, ne de zevkim:
 “ Mahkûmuz ezelden beri biz, uzletle mahkûm!
 “ Bahtın seni, men' etmeye, dağdan dağa çeksin.
 “ Sen başladığından daha çılgın biteceksin:
 “ Ömrün geçecek böyle, her avara yaşında,
 “ Maziye tahassürle akan bir subaşında!”

Faruk Nafiz

* * *

Muhterem kari ve karilerimize

Mecmuamız geçen hafta sekteyi tatile uğradı. Der ahitte ettiği hizmet neşriyeyi karilerinden gördüğü teveccüh ve iltifat ile mütenasip bir surette ifaya çalışan (*Yarın*) bu gayrı ihtiyarı arızanın lehülhamd zevaliyle beraber bu günden itibaren kema kana sahayı intişara çıkıyor. İhtiyarımız haricinde vukua gelen fasileden dolayı beyan itizar etmekle beraber vazifemizi ifade eskisinden fazla bir şevk ve gayret göstereceğimizi arz ve temin eyeriz.

* * *

Sanat

ASR-I HAZIR SANAT MİMARİSİNİN ESASLARI:

Mimaride İstidat-ı tabii Meselesi

Mimar olmak isteyen, mesleğinin sanata ait kısmından yalnızca mesuldür. O halde talim ve terbiyesinin en iyi ve en büyük cüz'ünü kendisi yapar. Sanat ve tahsil yollarında müterakki memleketlerde de aynı şartlar koşulur.

Mimar olmaya niyet eden, vazifesinin ağırlığına bakarak, bunu yüklenip kaldırdığını gözüne kestirir. Her iptidada olduğu gibi, nefesinde bu kuvveti ve buna bil bağlayacak kadar metin bir imanı olup olmadığını dener.

Mimarî şiiiri en iyi duyan güne; (William Mayster)'in ikinci kısmında bir ilim ve terbiye ayaleti tahayyül ve tasavvur eder. Orada gençlik sanat görgüsünün, bilgisinin kanatlarına sığınır. Asil ve ciddi bir terbiye usulü sanatın çalışkan dünyasıyla onları lazım geldiği gibi tanıştırır. Beraberce çalışan bu genç sanatkârlar öğrenmemek bu kaliten yorgunluğuna, bezdiren güçlüğüne karşı menfaat endişesine uzak kalmış yardımlarla kuvvetleşirler. Nihayet kendi kendisine güzel yaratabilmek kudretine, imkânına verirler. Sanatın ilahi kuvvetini, azameti altında ezilmeden kazanırlar, kendilerine mal ederler.

Yazık ki sanatın bu hülya şehrini soruşturup bulmak nafîle bir zahmettir. Nispeten üzüntüsüz bir emniyetle murada erdiren bu izi kollamak, Kaf dağında zümrüt Anka'nın pişine düşmeye benzer. İşte yoksulluğun acısını tadan genç mimar bütün yardımını, muvaffakiyetini muhitiyle temasından bekler. Taşkınıklarına rağmen ağır ve yek cereyan - biraz da çamurlu - bir geniş su gibi akıp giden bu ameli hayatta dilediğine kavuşmaya bakar.

Genç sanatkâr görür ki hiçte kurak olmayan yevmi hayat, insanların dinlenmeden soruşturan gözlerine, durmadan arayan ellerine çok defa, bu düşü muhayyelin umulmadık kıymetli harabelerini getirip yığar. Sabırlı bir itimatla yabancı

dünyaların bu köhne ve bu sonlu enkazında gizli kıymetleri araştırır ve bulur. Birbirine uymayan bu kırık parçalardan bir kınılı ve yeni bir sanat yuvası, bir duygu ve yaratış ocağı kurar. Bu işi ne kadar etraflı başarabilirse eline geçecek maddi ve manevi karın da o kadar yüksek olacağına akıl kolayca yatar.

Hedefe müyesser olmanın ihtimali türlü türlü şerait evelliyeye bağlıdır.

Bir takımı mimarın fitri düşünüş göçünü aşarak, şahsi tahassüs ve irfan kabiliyetinin çizdiği dairenin haricine çıkar. Bu evsaf ancak - memleketine göre kadar veya kısmet, tesadüf veya fırsat diye belitmiş - hayatın evvelden bilinmeyen dönümlerinde, uçucu değişimlerinde kurnazca kavranır.

Diğerleri ise hüsün ve aşka halkı bir rabitanın, için için, sermedi bir zevki selim merbutiyetinin yarı kapalı, yarı açık her halde sökülmez temelleridir. Biz tabiatın mimara rayken kıldığı bu müspet ve müessir hassalarla, onun ameli zekâsı üzerine -ehliyet iddiasından münezzehe samimi bir hüsnü niyetle- bir parça konuşmak isteriz.

Kim ki mimarının vazifelerinde ameli maksatların fennin mihaniki kuvvetiyle istikmalinden fazla bir şey görürse onun sanatına yaklaşır. Kim ki ölü mevcudata ne ilahî bir mana, nasıl canlı bir sima verebilen esrarlı gücünü, önünde ekilten nurlu haşmetini tanırsa bu hasaları anlar ve duyar.

Kadın, erkek, incelemiş her gençte kendisini sanatın la yezal, ulu mabedinin - ruha serin bir inşirah serpen - derinliklerine atmak hevesi vardır. Kendisini mimarının çırağına adayın gençte kanında bazı kabiliyetleri beraber getirmek mecburiyetinde olduğunu unutmamalıdır. Bir âlem kuracak genç bilmelidir ki akıcı ve uyanık bir zekâ, inatlı ve zorlu bir çalışmaktan fazla şeylerde de muhtaçtır. Sanatın toprak üstündeki bu taştan, demirden eserleri ibda' edilirken semavi kabiliyetlerin teressübâtı olan tabii istidatlar inkişaf ve intişar eder. Zira onlar ancak benliğimizde ki, kabına sığmayan bize üstün kuvvetler yaratır.

Kendi hatları, şekilleri ve hacimleri arasında esaslı bir ahenk, cana yakın bedii bir imtizaç içinde yaşayan mimarı güzelliklerin hareketsiz bir hayatı, bir ruhu vardır. Yakınlarını ve içimizi okşayarak ısıtan bu hayatı, dünyanın ölü eşyasına -âdete sihirli bir neyle- üfleyi vermek sanatı şüphesiz ki güç bulunur; her kola nasip olmayan bir tanrı vergisidir.

Sanat mimarının, her sanat gibi, sır azade füşatine meftun bir gencin bu kabiliyetle tesadümünü sormadan evvel bunun neden ibaret olduğunu bilmesi daha muvafıktır. Denilebilir ki yeryüzünün, bu yolda salahiyetle söz söylenen her

memleketinde umumi fikirler telif olunamayan bir mubayenet göstermezler. Aşağı yukarı bir olan bu umumi fikir mimarı istidatta mugayyir iki kabiliyeti, riyaziye ve resmi, esas şartlar diye önceden sayar.

Evlatlarını mimar görmek isteyen ana ve babadan kimisi evladının gayet iyi resim yaptığına sevinir. Fakat riyaziyatla başı hoş olmadığına acınır. Kimisi de anlayış ve istekle çalıştığı riyazete muvaffak olan oğlunun eli resme bir türlü yatamadığına üzülür. Acemi gözler, riyaziyatla resmi, fen inşa diye düşündükleri, sanat mimarı dünyasındaki mihverin iki kutbu zannederler. Şüphesiz ki her kes bu ikisinin mimar yedeği ehemmiyetlerini, ne kadar hatırları sayılır olan unsurlar olduğunu düşünebilir. Fakat bunların mimaride ki vazifelerini biraz daha yakından tanımak, teşrih etmek faydalı olur.

Sair milletlerin mimar mekteplerinden ziyade Alman kavimleri mimari tahsil âlisinin ilk devrelerinde riyaziyat aliyeye fazla bir ehemmiyet verirler. Hiçbir memleketin ameli hayatında bununla uğraşan mimarlara tesadüf olunamaz. Şu kadar var ki genç mimari talebesi riyaziyat aliyeyi, iyi ve kullanışlı bir tarzda öğrenmiş ve onun maksudiyeti kendisine mal edine bilmişse ileri hayatında bu faziletin bütün düşünce ve işlerinde nazım olduğunu duyar. Riyazî düşünce onun şursuz bir surette kendi düşüncesi olmuştur. Hendeseyi tersimiye, cerri eskal, müvazene ve mukavemet gibi ilimlerin icap ettirdiği mukannen faraziyelere, mukayeseli tasavvur dünyalarına daha muayyen ve esaslı bir fehmiyetle girer. Eğer genç bir mimar riyaziyat aliyeyi kendi düşüncesinin bir parçası olarak benimseye bilmişse, değil yalnız ameli hayatta, yaratığı mimari bedi'elerde de bu tarz tefekkür kendisini meydana koyar. Yoksa ameli hayatta bu kaidelerin bütün inceliklerine bizzat vukufu tali bir mevkidedir. Her hangi bir bina için tamamı ve tefazuli muadeletinin himmetiyle müceddet bir üslup, hatta yeni bir usul inşa bile bulmak ihtimali pek azdır. Her zaman kullanılan ve mimari âleminde elde gezen riyaziyat aliye düsturları ise cetvellerdeki kaidelerde mazbuttur. Bunlar erbabı tarafından inşaaya yarar ameli bir tulda hazırlanmışlardır. Herhangi bir sebepten benzeri bulunmayan şartlar altında kurulacak bir binanın müşekkel meseleleri için her fende olduğu gibi mütehassısına başvurulur. Zira fennin şimdiki seri' terakkileri karşısında her şube yalnız kendisine göz dikmiş, gevsemek bilmeyen bir mücadelenin bütün kuvvetini ister bu gün bir mimar için sanatının her fenninde mütehassıs olmaya kalkmış kendi ana mesleğinde gülünç bir acemiliktir.

Bir mimar yüksek ve geniş bir kubbede, büyük bir beton kemerin nasıl duracağını ona yüklü olan diğer kuvvetlerle nasıl başa çıkabileceğini yerine göre

kendi riyaziyat aliyesinin kuvvetiyle ve yahut ayrı mütehasıs bir mühendisle beraber hesap eder. Bunun aynı zamanda hem kendisi içinde ve hem de cüzi olduğu bedii eserde bir hayat hakkı olduğunu yalnız işitmiş ve unutmamış olmak kâfi gelmez; ona layık olduğu inhinayı, istediği sevimli yatkınlığı duyabilmek şarttır. Bu kabiliyet şiiiriye mimarın doğuşunda yoksa terbiye ile çoğaltılamaz, ıslah edilemez.

Mabadi var

Münih

Bedri Tahir

* * *

İSTANBUL'DA VESAİT-İ NAKLİYE

Üsküdar-Çamlıca Hattı -Senelerden beri gazetelerde okuya okuya gına getirdiğimiz Üsküdar-Çamlıca tramvay hattı hala işlemiyor. Raylar ferşedilmiş, hangarlar kısmen yapılmış, bina tamam, vagonlar da maalesef gelmiş, makineler sandıklarda uyuyor. Herkeste muhik bir sual: acaba bu kadar masraf yapılmış, her şey tedarik edilmişse seyr ü seferineden başlatmıyor? Bunun cevabı gayet basittir, şerait hazıra tahıtta Üsküdar Kısıklı hattı işletilmez. Bu kolay hesap bunu bize ispat edecektir.

Masarifi, memurin ve müstahdemin, mahrukat, tamirat mütemadiye ve müteferrika namlarıyla dört fasla ayıralım. Bunlardan birincisi takriben şöyledir:

1 müdür, 150, 1 kâtip 75, 1 muhasebeci 75, 1 veznedar 75, 2 makinist 150, 2 elektrikçi 150, 2 müfettiş 100, 12 bilinci 480, 8 vatman 240, cemen 1495 masarifi mahiye

Mahrukat -Beş yüz barkır kuvvetinde esas dizel motorunun günde altı saat işlediğini kabul etsek barkır başına saatte 180 gram petrol hesabıyla günde 540 kilo petrol, kilosu 10 kuruştan 54 lira, mahiye 1620 lira. Buna yağ masarifi ilavesiyle 2000 lira. Tamiratu mütemadiye faslı mahiye 500 lirayı bulur.

Müteferrikada muhaberata, tenvirat, teshin, akümülatorı masarifi ile ahirihi mahiye takriben 500 lirayı tecavüz edebilir alelhusus evkaf nezareti işletirse.

Tramvayın tamam olarak masarifi tesisyesi bugünkü paraya tahvilen 500,000 lira tahmin olunabilir. Bunun yüzde yediden faizi mahiye 2900 lira eder. Hattın mutavassıt amortismanı elli sene kabul edilse mahiye 900 lira kadar birde amortisman ilavesi icap eder. O halde cem'en

1500
2000
500
500
2900
900

.....

8300 lira masarif

Vardana Geline -Bahar yolcu için vesaiti beş kuruş ücret nakliye alındığı kabul olunarak günde azamı 3000 yolcu taşımak suretiyle 150 lira hâsılat yapılabilir. Bu suretle ayda 3800 lira kadar bir açık zahir olmaktadır ki bi tabi' masarifin yukarı ki tahminetten fazla ve varidatın ise muhakkak surette daha az olacağı nazarı itibarla alınırsa senevi 50,000 lira kadar bir zarar vaki olacaktır. Bu yükün altından ne evkaf idaresi ne de hususi bir şirket çıkmaya muvaffak olur. Üsküdar ile fıstık ağacı, bağlar başı ve kısıklı arasında nakliyat oldukça mahduttur ve günün muayyen saatlerinde vapurlara yolcu yetiştirmeye inhisar eder. Bu kadar kısa bir hat ve azim nakilat için bu derece azim fedakârlıklara katlanmak bi tabi muvafık olamaz.

Bu hattın şerait-i atıye iptida işletmesi mümkün olur:

- 1- Hattın Üsküdar Haydarpaşa Kadıköy'ü Moda ve Haydar Paşa Kızıltoprak Fenerbahçe'ye ve Üsküdar'dan Kuzguncuk'a kadar temdidi.
- 2- Elektrik kuvvetinin sarf tramvaya münhasır bir muvallideden değil Üsküdar ve Kadıköy'ü cihetinin elektrikle tenvirine hadım olacak merkezden ahzı.
- 3- İdarenin hükümet elinden tamamen çıkarılarak hususi bir guruba devri.

Bu hususatta Kadıköy'ü kısmının sahip imtiyazı bulunan daireyi belediye ile elektrik imtiyazına malik olan gaz şirketi ile itilaf pek güç olmasa gerektir. Fakat şimdilik kararsızlık yüzünden malzeme ve abniya her gün birer parça harap oluyor.

Elektrik -Elektrik tenviratı ve tramvay tesisatı mesailinde ilk akla gelen cihet menabı tabiyeden istifadedir. Harp umumi esnasında bize yakın bir takım tabii kuvvetler nazar dikkati celp etmiş ve hatta gaz elektrik şirketi Anadolu sevahili mücaviresinin elektrikle tenviri için sıhhatine inanılması güç, fakat tetkike diğer bir usul düşünmüştü.

Malum olduğu vechile kimlik körfezi nihayetinde ki İznik Gölü'nün sobası satıh bahirden yetmiş metre kadar yüksektir. Bu seviye farkında saniyede yirmi metre muke'ab kadar su cer edilebileceği tahmin edilmektedir. Asıl şayan ehemmiyet olan bu noktada katiyet olsaydı tesisatın hudut ve ehemmiyetini tayin edebilirdik. Ne kadar

şayan teessüftür ki nafia nezareti su cereyanlarımız hakkında hiçbir rakama malik değil. Nazarı malumatla meşbu memurin fenniyemiz, kırtasiyecî idaremiz küçük bir himmet ve az bir tahsisat sarfıyla bir deremizin bile senevî ne kadar su cer ettiğini ölçememiş. (*)

İznik Gölü'nden kimlik körfezine saniyede on beş metre mükeab su isalesi kabul olursa iyi törenlerle on bin barkır kuvveti kadar bir kudret elde edilebilir. Bu sayede Brosa, Mudanya, Gemlik, İzmit şehirleriyle İzmit'ten sahili takiben Kavağa kadar bütün kasaba ve köyler tenvir edilebileceği gibi Gemlik, Mudanya-Bursa tramvayları ve Kadıköyü-Üsküdar tramvayları muvaffakiyetle işletebilir.

Kimlikteki mola istasyondan elektrik cereyanı Boğaz sahillerine kadar nakil etmek bu günkü yüksek tevettürlerle mümkündür. Bilfarz 300,000 voltluk bir cereyan elde edilse az ziyan ile vusta 170 kilo metre kadar mesafelere kuvveyi elektriğe nakli mümkün olur. Bütün bu tasisatin zahmet ve masarifine dökmesi için İznik Gölü'nden kimlik körfezine saniyede asgari on beş metre mükeab su cereyanı elzemdir. Fakat mesela bu cereyan saniyede yirmi beş, otuz metre mükeabi kadar olursa o vakit mebhus tesisatin taviki büyük bir ziyadır. Çünkü bu halde elde edilebilecek elektrik kuvvetiyle baharı yirmi beş mumluk 550,000 lamba yakmak mümkün olacaktır. Hatta şu noktayı da düşünmek lazımdır ki su ile müteharrik bir elektrik müvellidi gündüz ve başka şerait tahtında işleyeceğinden, gündüz sudan tasarrufla geceleri daha fazla elektrik istihsali de kabil olacaktır. Bursa'nın tenvirinde Nilüfer çayı ile deli çay kâfi geleceğinden kimlik mola istasyonu Üsküdar, Kadıköy'ü ve Boğaziçi'ne bol bol yetişebilir.

Bu imkânın kesp katiyet etmesi için evvel emirde kimlik körfezi ile İznik Gölü arasındaki su cereyanı ciddi bir tetkik ve mesahaya tabi tutulmalıdır.

Su miktarı muvafık bir derecede olduğu takdirde kimlik civarında İznik körfezi ile aynı suya da büyük bir havza bir dolumba ianesiyle gölün suyu muntazaman isale edilir ve oradan kalın bir boru ile (bir metre katrında) deniz seviyesinde bulunan türbinlere nakil olunur.

Türbinlerin çevireceği muvellid elektrik makinelerin verdiği cereyanın tevettürü hususi transformatörlerle yükseltilir ve istenilen mesafeye nakil edildikten sonra tekrar indirilmek suretiyle burada olduğu gibi yüz on yüz yirmi volt derecesinde istihlake tahsis edilir. Bu imkânın tahakkuku halinde Anadolu sevahilimiz ne kadar güzellik ve zenginlik kazanabilecektir.

Ali Nadir

(*) Burada istitrat kabilinden şunu zikir edeyim:

Geçen sene yağmurlu bir günde bir iş zımnında Çatalca'ya gitmiştim. İstasyonla kasabayı yekdiğerine birleştiiren kısa yol fevkalade harap ve çamurlu bir haldeydi. Yolun en bu zevk yerinde küçük bir sığın çafil taşı ile büyük ve paslı bir muradına nazar dikkatimi celp etmişti. Kasabada kahvehaneye girdim ve dedikodulara kulak verdim. Cahil fakat nükte bir daz bir köylü şöyle diyordu: “İki küfe çakıl ile bir demir getirdiler altı aydır yolun bu zevk yerini büsbütün geçilmez bir hale soktular. Altı adet mühendis bu müddet zarfında kahvelerde tavla oynamakla vakit geçirdiler, demiri çekmek için öküz arıyorlarmış. Ben olsam onları koşar ve yolları yaptırırdım.”

İşte kırtasiyeciliğin, vazifede kayıtsızlığın netayiçi. Köylüyü haklı bulalım. O basit fakat bizden çok doğru düşünür.

* * *

Temaşa

Türk Tiyatrosu'nun Klasik Faftası

“ ZOR NİKÂH” VE “ AMAN HANIM, BİRAZ SUS!”

Türk tiyatrosu bize klasik bir hafta geçirtti: Moliere'in “Zor Nikâh” ile Anatole France'nin yine Alamoliyer bir oyunundan muktebes “Aman hanım, biraz sus!” oyunu, eski zaman kustumları ve lisanlarıyla, epey zamandır unutulmuş bir nevi yeniden meydana çıkardılar.

Zor nikâh, temaşa tarihimizin mühim bir mahsulüdür. Moliere meftun olan mahrum Ahmet Vefik Paşa'nın kısman tatbik ve kısman tercüme olarak lisanımıza nakil ettiği on beş on altı oyunun eşhar ve enfüsi bu oyundur. Bir tek perdeden ibaret olmasına rağmen yarım asırdan beri umumi ve hususi sahnelerde yüzlerce defa oynatmış ve yine eskimemiştir. Bu defada Türk tiyatrosu temsil heyeti tarafından büyük bir muvaffakiyetle oynandı. Hele Raşit Rıza ve Behzat Beyler, üstat Sani ve Avaz Ağa rollerine cidden parlak birer hayat vermeye muvaffak oldular. Eğer Ziba Hanım rolünü ifa eden Aderyen Hanım lisana nüfuz edebilmiş ve sözlerini tamamıyla ezberleyip telaffuz etmeye muktedir olmuş olsaydı bu temsile hemen hemen kusursuz diyebilecek edik.

Muhterem tahrir arkadaşımız Selim Nüzhet Bey tarafından Anatole France nakledilen “Aman hanım, biraz sus” mudhikesi da yine Moliere kari hoş bir kakhaha piyesidir: dilsiz zevcesinin o kadar hava hoşla beklediği dillenmesinden kendisini sağır etmeye razı olacak kadar biraz olan bir eski zaman kadısının kasıkları çatlatacak beliyeyi mudhikesi Ferah Tiyatrosu’nu sahihten kakhahalarla çınlattı. Eğer bu medhaka hemen “ Zor nikah” ı takip etmemiş olsaydı, tertibinde ve lisanında ki bazı zaaf lar belki o kadar mahsus olmayacaktı. Lakin aynı cinsten olan iki eserden beri gerek telif ve gerek tatbikinde o kadar erişilmez üstatların elinden çıkmış idi ki diğeri ne yapılırsa onun yanında küçük kalmak ıztırarında idi. Hususiyle lisanın yeni ile eski şiveler arasında müteredit kalmış olması, ekspozisyonun lüzumundan fazla uzaması, asıl ruha yabancı bazı tafsilatın ziyade yer tutması bu adaptasyona zaaf iras eden başlıca noktalardır. Bununla beraber, Moliere’le mukayeseden sarfı nazar olunursa, bu mini mini oyuncağızda da pek hoş bir ruh olduğu inkar edilmez; hele lisanı biraz tadil ve temsili de biraz tesri’ olunursa her zaman hoş vakit geçirebilecektir.

Behzat Bey Avaz Ağa’daki muvaffakiyetine Kadı Efendi ibdaîyle hemen bir yenisini daha ilave etmiş oldu. Vasfi, Faik, Muvahhit Beylerde oldukça muvaffakiyetli rollerle oyunları canlandırdılar. Yalnız kadının zevcesi rolü Eliz Hanım tarafından temsil edilmesine rağmen kafi esbap muvaffakiyeti cami görünmedi. Bu rolde hem sözlerin daha çok, daha yorucu ve usandırıcı olması, hem de o suretle telaffuz edilmesi lazımdı zan ederim. Herhalde arkadaşımızı bu ilk tecrübeyi kaleminden, Türk tiyatrosunu da bu yeni neve sahnesinde – ve lev tecrübe kabilinden olsun – bir yer verdiğiinden dolayı tebrik etmek bir vazifedir.

İbrahim Necmi

Hamış: (*)

Kemalettin Hayri Bey’e

(*) Geçen hafta ki “ Yarın” da ben denize raci’ olduğumu zannettiğim garip hamışınızı okudum. Operet heyetlerinin hiç birine hususi bir alakam yoktur. İkisinden de ciddi bir semere beklemediğim için birleşme hakkındaki temennilerimin de bunlara bir şümulü yoktu. “Tariz” tabiriyle münekkittlik vazifesi haricinde hususi bir garaz manası kast ediyorsanız buna bir iftiradan başka bir şey diyemem ve hiç şeref maarifesine nail olmadığım zatiâlinizden böyle bir iftiraya intizar edecek bir sebepte bulamam.

“Meçhul” piyesine itirazım, onu nakisalı bulduğum içindi; zatiâlileri de bu itirazlara gayrı varit demek için, bir sahifelik uzun mevzu hulasası yerine, birkaç sebep ve delil ira’a buyurmuş olsaydınız, ben denize tevcih ettiğiniz iltifatlarla garip bir tezat teşkil eden o mütenakız hamişinizi yazmaktan daha kıymetli bir iş görmüş olurdunuz efendim

A. N

* * *

(*) Bu hamış geçen nüshamız için yazıldığı halde her nasılsa matbaada neşri teehhür eylediği cihetle maa elitizar bu nüshamıza derç ediyoruz.

Heyet-i Tahririye

* * *

Avni Divanı’ndan

Ederdi her güne bin suret üzriye imade
Eğer dünyayı ibraz etseler mirat ukbade

Bu sahbadan eğer bir katre noş etseydi Cebrail
Veray perdede mahfi kalırdı hürmet bade

Tesavir maanyı kitap elhikme tabin
Nemayandır bütün aynayı fihristi simada

Ucu bir yerde eyler içtima iman eyle küfrün
Meğer bir rüşteden mensüc imiş zinar ve simada

Muradım perdeyi gerdüni yırtıp hariç olmaktadır
Bana mahsustur fikir muhal harikulade

Senin akis şü’ünat cemalindir ki olmuştur
Hezaran suret İsa nemayan bir kilisede

Hayal verd rühsariyle evvel mehpare’nin Avni
Gül bağ tecelli açılır çeşm temaşada

* * *

Tarih

OSMANLI TÜRKLERİYLE TARİHİ NAZARINDA: EDİRNE

Edirne'nin Osmanlı Türkleriyle tarihi nazarında müstesna bir kıymeti vardır. Bu istisnaiyat; şairlere, içlerinden az cümle Erzurumlu büyük Nefi'ye:

Edirne şehrimi bu yanlışın meva mıdır

Anda kasır padişahı cennet ilamidir

Beyit mamur feleğimi evvel fezada evvel saray

Yazımını cennet olmuş kebeyi ulya mıdır

Methiyesini ilham eden kasırlarının bi mesel güzelliğinden ve yahut manazırı tabiyesinin fevkalade letafetinden ileri gelmiyor. Onu bu dereceye yükselten, bilhassa mevkiin ehemmiyet mahsusası idi. Türkler aklarını Tuna'nın coşkun, köpüklü, denizi andıran lakin onun gibi acı değil tatlı ve hayat verici soyundan suladıkları zamanda pek çok, haddan ve ihsadan efsun ordularına muasker ittihaz ettikleri cihetle Edirne, o vakitler tarih askeriyece hususi bir kıymet ve ehemmiyeti haiz olduğu gibi hudutları darladığı zamanlarda da pay tahtlarının, gözbebekleri mesabesindeki İstanbul'un ileri karakolu mesabesinde ad u itibar eyledikleri için son felaket günlerinde dahi bir değer ve ehemmiyeti haizdi. Onlar; daha evvelki tecrübelerle, bizzat kendi tarihleriyle biliyorlardı ki İstanbul Edirnesiz yaşayamazdı. Brosa'dan sonra, şehrin imarı, saray hümayunun inşası için Dimetoka'da geçen kısaca bir müddeti müteakip payitaht ittihaz edilmiş olmak itibariyle bu noktadan da bir kıymet mahsusayı haiz olan bu şehir, düşman bir devlete intikal ettiği takdirde kendileri için İstanbul'da artık barınmak kabil olamazdı. İşte ona böylece birçok nokta-i nazardan fevkalade bir ehemmiyet atf ediyorlar, pay tahtlarından sonra Anadolu'da Bursa'ya, Rum ili de Edirne'yi diğer şehirlerden pek farklı bir gözle bakıyorlardı. Edirne hatta Bursa'dan üstün tutuluyordu. Hütteyi hicaziyeye matuf ehemmiyet büsbütün başka, dini bir şekildeydi.

Edirne'nin, Trakya'nın bu güzel ve en büyük şehrinin şimdiki yerinde ilk temalı milattan yedi asır evvel yine Türklerden (Trak han) tarafından atılmıştı. Bir müddet (Orstiyas) namı altında yaşayan bu şehir miladi birinci asırda, Trakya'nın

Romalılar canibinden işgalini müteakip (Adiarafrebeyan) tarafından tevsi' ve tezyin olduğundan namına nisbetle (Adriyanopolis) namini almıştı. Murat evvelin kahraman kumandanları Lale Şahin paşa ile Hacı İl Beyin idarelerinde ki cesur-ı askerin sevletine dayamayan şehir 763 senesi Şevval'inde (Miladi 1361) kapıları Türklere açıyor, ve o andan itibaren gazi hangar (Andirye) mukabili olarak ona (Edirne) namını vererek keyfiyeti ve suret tesmiyeyi nameyi mahsus ile Şah Üveys-i İlhani'ye bildiriyordu. İki kıtayı mühimmenin multekasına tesadüf eden Trakya pek çok vekayie sahne olduğundan Trakyalıların huzur ve sükûn ile geçen damları pek azdır. Milattan evvel muhtelif devirlerde Bulgarların Slavların istilalarına uğramış ve şehir tahrip ve yıkma eylediği gibi Kostantiniye'ye kadar olan havli de yine bunlar tarafından kan ve ateşe gark edilmiştir. Trakya hakiki huzur ve rahata Osmanlı Türkülerinin devir hükümetlerinde nail oldu.

Gayur arkadaşım Tosyavızade Doktor Rıfat Osman Bey tarafından muvakkit olacağına emin olduğum şimdiki feci işgaldan az evvel neşir olunan (Edirne ruhnemesi) nin on ikinci sahifesinde Türklerin ilk zamanlardaki harekât adilanelerini gösteren şu satirler yazılıdır:

“ Edirmeli muallim Mobosyadis Efendi hini fethinde üzüm mahsulünün idrak edilmiş olduğunu ve Osmanlı askerlerinin bağlarda kopardıkları üzümlerin esmanını kötülüklerin altına bıraktıklarını hikâye eder”

Trakya'nın üç asır süren huzurunu ilk defa 1245'te (miladı 1829) (general dibiş Diebiseh) idaresindeki Rus askeri ihlal etti ve ondan yarım asır sonra da (1293) Gran dok Nikola'nın taht kumandasında bulunan diğer bir Rus ordusu tarafından ikinci bir defa istila felaketine daha maruz kaldı. Berlin muahedesi mucibinde Ruslar tahliyeye mecbur edilmişlerse de on beş ay imtidat eden bu ikinci istilada Edirne azim tahribata uğradı iki bin kadar o kâmilen hadım edilmiş, cevami ve mesacidin ekserisi tahrip olunmuş, askerden sirayet eden lekeli tifodan on üç bin kişi terki hayat eylemişti. 1328 Balkan harbinde ki istila iki ülkeyi unutturduğu gibi bu defa ki gayrı muntazam işgal da bütün Türklerin yüreklerinde onulmaz yaralar açtı.

Edirne, Rum ili cihetinde ki harplara iştirak etmek üzere payitaht saltanatı terk eden birçok padişahların mahal ikameti olduğu gibi içlerinden bazıları tarafından da, şehrin hususiyet ve letafetine olan muhabbet ilcasıyla sık sık ziyaret olunuyor ve bu zamanlarda şehir bir bayram hayatı yaşıyordu.

Edirne'yi en ziyade Fatih, Yavuz, Kanuni, Selimi Sani ve Mehmeti Rabi seviniyordu. Padişahlarımızdan bazılarının orada cülusları bile vaki olmuştur.

İkinci Sultan Ahmet gibi İstanbullu Süleymaniyesiyle Şehzade ve Cihangir camileriyle tezyin eden Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu da Edirne'yi kendi namına nispetle yad edilen Selimiye ile, kendinde sanata karşı bir parça aşk olanı, başka hiçbir şey olmasa, cezp edecek ve görenleri hürriyete düşürecek böyle ulvi bir abideyle şenlendirdi.

Mimar Sinan dehayı sanatkâr anasını bu şah eserinde tamamen göstermiştir. Cihan mimarlarına tefevvukunu ispat için iddialı bir eser olmak üzere meydana getirdiğini bizzat kendisi söylüyor: “ Şehir Edirne'ye kemal mertebe nazar şevketleri olmayın bir cami binasına emir hümayunları oldu ki bir rüzgârda emsali olmaya. Bu hakir dahi bir resmi âli eyledim ki Edirne içinde manzur halk ola. Dört minaresi kubbenin dört canibinde vaki olmuştur. Hep üçer şerefelidir. Üçer yollar ve ikisinin yolları başka başka vaki olmuştur. Evvel bina olunan üç şerifeli bir kale gibidir. Gayet kalındır. Ama bunun minaresi hem nazik ve hem uçar yolları olmak gayet müşekkel olduğu aklaya malumdur.

Halk cihan daireyi imkândan hariç dediklerinin bir sebebi Ayasofya kubbesi gibi kubbe devleti İslamiye'de bina olunmamıştır. Ve bu küfreyi fecrenin mimar geçinleri Müslümanlara galebemiz vardır derlermiş, evvel kadar kubbe doğurmak gayet müşekkeldir dedikleri bu hakirin kalbinde kalmıştı. Mezbur cami binasında ve himmet edip biavni Allah Teâlâ sayeyi sultan Selim Han'da izhar kudret edip bu kubbenin Ayasofya kubbesinden altı zira' kadın ve dört zira' derinliğin ziyade eyledim” (1) Edirne'de bundan başka içlerinde bazıları cidden latif ve kıymettar olmak üzere kırıktan fazla cami ve mescit mevcut olduğunu gibi pek çok medrese, tekeye ve zaviyede vardır. Mehazlarımızdan birini teşkil eden ve Edirne'nin kıymetli bir tarihi ihtiva eyleyen 309 senesi salnasında elliye karib tekeye ve zaviye mukayyettir. Edirne'nin meşhur sarayları maatteessüf tamamen mahv ve nabut olmuşlardır.

Edirne'de handan saltanat azasından metfun zevatta vardır.

Murat Sani'nin iki oğlu Şehzade Hüseyin ve Orhan Ahmeti Salis'in iki Şehzadesi Selim ve Mehmet, bir kızı Zeynep Mustafa'yı Sani'nin bir oğlu Şehzade Ahmet, bir kerimesi Ümmü Gülsüm, Sultan Murat'ın iki kızı Rukiye ve Hatice sultanlar. Edirne'den birçok ulema, şura ve sanatkârlığın yetişmiştir. Diğer mahallerden neşet edip Edirne'de irtihal ile orada metfun bulunan pek çok kıymettar cinsten, askerden, fazladan zevatta vardır.

Hulasa bütün tabii güzellikleri, muazzam kubbeleri narin minareleri, T rkl g n yedi asırlık hatıraları ve n f s n n ekseriyet kahiresi ile tam bir Türk ve Müslüman Şehri olan Edirne sevgili Adana gibi ana vatana iltihak için vakit muayyenin hululunu sabırsızlıkla bekliyor.

2 Kanunuevvel Sene 921

Mehmet Zeki

[1] Tezkiretü'l Beyan 71 Cuma

* * *

Kadın

Bluzlar: O kadar çok değişmesinden bahis ve Şikâyet edilen moda bu sene biraz pek yavaş ilerliyor gibi geliyor. İŞte bir seneye yakındır elbiselerin Şekil umumilerinde bir değişiklik görülmediği gibi bluzlarda da mühim tebdiller yoktur. Yalnız teferruatta bazı baŐkalıklar var. Bu sene bluzları beden içinde güzel bir surette bulunacak ve rahat edebilecek gibi bolcadır. Bilumum bluz etekleri eski moda bluzlarının aksine olarak belden aşağıya doğru kalçalar üzerine düŐüktür. Hatta bluzlarının etekleri oldukça uzun yapılıyor ve kalçalardan bacaklara doğru öz yapılıyor. Yalnız kumaşlar, bluz kumaşları vücudu iyi saracak ve tayyörlerin içinde pek çok yer tutmayacak olanlar intihap ediliyor bu suretle tayyörlerin  n tarafının açılmasıyla bluzların güzellikleri ne kadar görülebilirse o kadar göstermekle iktifa ediliyor.

Bazen bluz yerine bir yelek giyiyorlar ki bu da pek zarif oluyor. Yelekler umumiyetle dovtindendir. Bunun için elbise ile yani tayy rle tezat yapacak renkler intihap ediliyor. Yeleklerde çok güzel tesir yapan ve pek moda olan renkler petonya, fevkiya, durgun su yeŐili, galayol pembesi, uçuk Çin pembesi, eski altın ile venisyan kırmızısı renkleridir; yani intihap edilecek olan renkler ateşin renklerden ziyade tatlı renkler olmalıdır. Bu sene bluzlarının hususiyetini teşkil eden Şey kollarıdır. Bluzların kolları bu sene umumiyetle t l veya moslinden yapılıyor. Bunlarda  st  de k lte olup ta bazı yerlerinden sarma harçlar veya inciler vasıtasıyla tutturulanlarına tesadüf edildiği gibi Çin elbiselerinin kolları gibi yukarısı darca ve aşağı yanı ağzı bol olanlara veya kola tamamen yapışık olup bileklere sıkı sıkı bağlananlara tesadüf ediliyor.

Son moda bluz kumaşları Şunlardan intihap edilebilir:

Kerep roman, kara jorjet, kerep jorjet kastör, jersabol, antine A. Bu sene bluz da külteleri ise umumiyetle omuzlara (Doğru) açık olarak çok yapılmaktadır. Bluzların hiç birisinde beli gösterenlerine tesadüf edilemiyor. Evvelce de söylediğimiz gibi eden bol olacak ve bel aşağıdan konacaktır. Bluzda bel yoksa bluz doğrudan doğruya kalçaların üzerine düşecektir. Bazı bluzlara bel hizasına cep yaparak içinden ipekli bir mendil gibi münasip bir kumaş parçası gösteriyorlar. Bluzlarda garnitür olarak kürekte kullanılabilir. Mesela maymun küreğiyle tezyin edilmiş bir bluz hiçte fena bir şey olmaz..

Elbise: Evvelden beri tekrar ediyoruz: elbiseler eski modellere nispetle pek çok uzadı, kısa elbiseler artık az yüz değil, nazar dikkati pek çok celp ediyor. Yeni modellerde kollar pek bol oldu. Hatta insanı hayretle düşürecek kadar geniş ağızlı kollar çok görülüyor. Tayyörler hariç (oların da bir kısmı) bilumum elbiseler pek geniş, pek boldur. Uzun bir tayyör modeli takdim ediyoruz. Kumaş yumuşak ve kalın bir yüklüdür. (Nerllen) yaka, kol kapakları ve eteklerde (sincap) küreği vardır. Bu tayyör hanımlarımız için pek muvafıktır hem pek geniştir hem de vücudu soğuktan pek güzel muhafaza edebilir. Aynı zamanda bir manto yerini tutabilir.

Gençlerde (Gayı) müessesesinin bir adamı İstanbul'a yeni moda elbiseler getirmişti gittik gördük. Bilumum ziyafet ve dükün elbiseleri gayet hafif ve sade kumaşlardandı bütün bir elbise hiç şüphe yok bir oka bile gelmez. Zaten gördüğüm modeller içerisinde en güzelleri en sade ve ziynetsiz olanlardı. Ekseriyetle bu elbiseler yandan geçirilerek giyilen şekildeydi. Yüklü sokak elbiselerinde fevkaladeliği haiz olanını görmedim. Bunlar hakkında zaten birçok makalelerim ile kâfi derecede malumat vermişim mantoların hemen ekserisinde kalçalarda bozkular çok ve etekler yanlarda biraz daha sarkık idi.

Elmaslar: Kalın altınlı ve karmakarışık cinsten taşlardan yapılmış elmaslar, broş, pandantif, yüzük, ağraf moda değildir. Hatta az altınlı yanı Avrupa işi altın şeylerde moda değildir. Tek cins taşlardan mürekkep ve platin üzerine yapılmış olanlar kullanılıyor. Bunlardan başka inciler var ki bunlar pek modadır. Yalnız inci kullanacak hanımların ne koku ne de pudra kullanmaması çünkü inciler bunlardan müteessir olarak renklerini kayıp ediyormuş..

Seniye Servet

* * *

ŞARKI

Çıkıp arz-ı cemal ile bahara
 Çekilsin şerm ile gül bir kenara
 Figanım neşe bahş olsun hizare

Nakarat

Gamınla döndü sinem lale zara
 Medet bol bu dil bimara çare

Getir cam ferahbahşa-yı saki
 Çıkarsın dilden hep dert ve meşakki
 Aman yâd etme alam-ı furakı

Eyzan

Saçıp şebnim misalı ışık Gülgün
 Akar dil payka manent cihan
 Bırakma aşığı mahzun ve dilhun

Eyzan

Leyla

* * *

ŞARKI

Ser mest ve müdam olsa da boyumunuzla
 Allah deyip emvat uyanır hey hinle
 Dimsaz olarak ben de keman ve neyinizle
 Bir âlem mehtap edelim gel mülküm gel
 Ahengimiz uygun çekilip kırma yine tel

Çoktan beri hep isterdim bir sabah erken
 Keyfimce şu diyarda gezinmek pupa yelken
 Zevk sihri sevmez isen ma hu şem sen
 Al sazını akşam bize gel bahçede zevk et
 İstersen otur subha kadar istersen git

Leyla

* * *

Fen

MANYETİZMA - İSPRİTİZMA

Bundan evvelki makalemizde manyetizmanın ilk iki safhasından bahsetmiştik. Bu günkü makalemizde üçüncü ve son safhası olan seyir filmenamdan bahsedeceğiz. (Kanalapası) halinde bulunan şahsın tenvimine devam ederek kafatasının tepesine hafifçe basarsak somnambolizm-seyir filmenam safhasını görürüz.

Sair filmenam gözleri ya kapalı ya yarım kapalıdır. Kendi kendine terk edersek tabii bir uykuda gibi görülür. Yalnız etrafın gevşekliği (Laterji) devresinden çok noksandır. Teneffüsü ve nabzı hal tabideki gibidir. Seyir filmenam hasseyi mümeyyizesi kuvveyi adeliyenin tezayüdü ve havas hususiyenin fazlayı faaliyetidir. Bir sair filmenam aklına yer yere gitmek gelse güzergahına hail olacak eşya ve eşhası şayan hayret bir kuvvetle iter. Kuvveyi basiresi harikulade bir incelik iktisap eder. Yarım açık kalmış göz bebeklerin arasından en zayıf bir ziya ile en küçük hurufatı bile okuyabilir. Fakat hiçbir zaman ecsam-ı kesifeden nüfuz edemez. Hasseyi semiye, zaika ve lamise de fevkalade tekemmül kuvveti gösterir. O derecedeki ahvali adiyeye de ihtimal verilemeyecek pek uzak bir mesafeden sesler duyabilir. Lamise fevkalade tezayüt edebildiği gibi acıyı duyamayacak derecede de hassasiyetini kayıp edebilir. Şunu da ilave edelim ki somnambol yalnız kuvveyi tahayyülesinde ika edilmiş fikirler dâhilinde olarak görür, işitir ve his eder. Hatıra gayet kuvvetli olabilir. O derecedeki halihazıra ait olduğu gibi mazideki vukuatı da ihtiva edebilir. Gayet garip olmak üzere şahıs uyurken kendi hayatına müteallik vukuatı bir dikkat mükemmele ile tahattur ettiği halde uyandırıldıktan sonra bunların hiç birini tahattur edemez. Uykuda iken söylediği, yaptığı, işittiği şeyler kendisine tekrar ettirilmek için ya birdenbire uyandırılmalı yahut tekrar seyir filmenam safhasına sevk etmelidir. Mamafih her şeyi unutmaması kendisine emir edilmiş ise her iki halde de tahattur edemez. Bazen zekâ hal tabiye nazaran daha faal olur. Bir mektep talebesinin hal tabii de hal edemediği bir müsellesat davasını seyir filmenam halinde kemal suret ve suhuletle hal ettiği ve uyandırıldıktan sonra aynı mesele karşısında müşkülata uğradığı misali şayan zikirdir. Mamafih ne olursa olsun seyir filmenam halinde zekânın faaliyeti hiçbir zaman eşyayı gayrı mekşüfenin, hadisat mustekbilenin istiknahine ve hal tabii de cahili bulunduğu esrar ilmiyenin idrakine kadar varamaz.

Ehval-ı adiyede melikat akliyenin arasında kuvveyi tahayyüliye hâkimdir. Eşkâli akla o kadar suretle gelir ki hakikat zannını verir. Seyir filmenam tabide

kuvveyi tahayyüliyenin faaliyeti fevran yahut bir takım teassürat-ı dahiliye ile hasıl olur. Seyir filmenam suni de ise bu faaliyet tahassüsât sabikanın iltihak ettiği tahassüsât hariciye tembihi ile olur. Bazı vaziyet hususiye de sair filmenam bir dereceye kadar irade ve arzusuna sahip görünür. Bu cihat bazı vukuatta sair filmenamın efaal-ı ahlakiye ve vicdaniyesinden mesul tutulması fikrini vermiştir. Fakat şurasını ilave etmelidir ki sair filmenamın iradesi gayet zayıftır. Ve ihtimaldir ki bu irade faaliyet fikriyenin tahdidi dolayısıyla bilnefis faal olan tasavirin kuvveyi tahayyüliye de ika nüfuz etmesindedir.

Bazen uyutulmuş sair filmenamlarda takallub havas denilen bir hadiseyi garibe görülmüştür. Profesör (Lombrozo) müteakip seyir filmenam nevbetlerine düşmüş bir şahısta görmek kabiliyetinin tamamen zail olduğunu ve bu kabiliyetin aynı dereceyi faaliyetle burnunun ucuyla ve yahut sol kulak memesiyle tezahürünü müşahede etmiştir. Bu şahıs böylelikle yalnız elvanı değil hatta aldığı bir mektubun hurufatını dahi tefrik edebilmiştir. Bu şahıs sol kulağı üzerine bir adese ile tevcih edilen şuaat ziyaiye ile şiddetle titrer ve kör edileceğinden şikâyet ederdi. Başını sallar ve sanki bu şuaat ziyaiye gözlerine tevcih edilmiş gibi koluyla sol kulağını kapamağa çalışırdı. Bunun gibi mesela amonyak gibi kuvvetli kokular burnun yaklaştırılınca hiçbir teessür göstermediği halde çekesinin altına sokulunca gasayan ve istikrah manasında başını sallayan eşhas görülmüştür.

Seyir filmenam safhasında iki gözü kapayarak ve sonra ikisinden birini açarak sünaiyyet dimağiye denilen hadiseyi istihsal etmek mümkündür. Şahsın nısfı vücudu evvelce tarif ettiğimiz (Katalapası) halinde gayrı müteharrik uyurken diğer nısfı vücut zahir bir uyanıklık ve tam faaliyette bulunur. Şu halde şahıs nısfı vücudunda olup biten şeylerden haberdar iken aynı zamanda diğer nısfı vücudunda ki tezahürattan tamamen bi haberdir.

Seyir filmenam suni nevbeti arzu edilirse yirmi dört saat veya daha ziyade zaman imtidat ettirilebilir. Şahsi hal tabiye irca' için Muhtelif vesaitten en basiti ve hatta en müessiri gözlerinin üzerine ufurmaktır.

Doktor R. F

* * *

VARNA, ŞUMNU MUHABERATI

Sırrı Paşa Merhum'un Asarından

Şumnu

18 Temmuz 294

9 Temmuz 94 tarihli ve 72 numara Loşur Fvart olan emir nameyi Sami'yi cenap vekaletpenahlarında “ Şeminde bulunan muhacirinden şimdiye kadar vatanlarına gitmişler var mıdır? Ve azimetler için ne güne tedbir ittihaz olunmuş ve ne yapılmakta bulunmuştur? Ve şimdi Şeminde ne miktar muhacir vardır ?” buralarının serian ve bila taraf arz ve işarı irade ve ferman buyrulmuştur. 6, 7, 11, 15, Temmuz tarihli dört kıta ariza ve 11 Temmuz 54 tarihli bir kıta telgraf name ile bu babta izahat kafiye ita olunmuş olduğu gibi bu kere takdim kılınan diğer arizayı mahsusa ile melfufunda dahi biçerken muhacirinin vardıkları mahallerde hilafı şart mukavele uğradıkları müşkülât ve tadilatın bazı tafsilatı meşmul lazayı dakayik ifadeyi cenap vekaletpenahileri buyrulur.

İşte maruzat mütekeddimеyi mezkuradan müsteban olmuş olacağı vecih ile Şemni ve havalisinde müctemi' olan muhacirinin zukur ve inas ve sibyanını elli altmış bin nefis iradesinde olarak bunlardan Temmuz'un on beşine değin taraf çakigiranemizden bi-temin vatanlarına iade kılınanların miktarı yirmi bini tecavüz etmiştir. Bu ikdama göre kusurunun dahi az vakitte sevk ve izamı memul ise de salifü'z-zikr diğer arizayı mahsusa da münderiç esbab maniayı mebni iradeyi Celilelerinin şerfestohuna kadar sevkıyat moka tehir edileceği arz olunur. Baki.

Şumnu

18 Temmuz 294

Tesri' nakliyat için Rus memurları kendi idarelerine geçmiş olan kazalardan bize araba tedarik ve ita etmeyeceklerini ve edemeyeceklerini, fakat hala bizim yed idaremizde bulunan Şemni kazasının idareyi mülkiyesi kendilerine devir ve teslim edecek olursa o vakit bu kazadan tedariki mümkün olan arabaları vereceklerini âdete “Çocuk aldatırcasına” beyan ve ifade etmektedirler.

Hâlbuki henüz bizim idaremizde bulunan mahallerden araba ve sairî tedarikinde asla acimiz olmadığı ve şayet anların istedikleri gibi nakliyatın arkası alınmaksızın buraca hükümeti melekîyenin de idaresi anların eline geçecek olursa andan sonra lazım olacak vesait nakliyenin tedarikinde tesadüf olunacak mevani ve

müşkülât azimenin derecesi emsaline kıyasen şimdiden kabil tahmin olduğu cihetle “bizim nakliyatımızın tesri’i matlup ise idareyi müakketeyi mülkiyemizin nüfuzuna halel getirilmemek lazım gelir. Ve çünkü bu sayede kemal yüsr ve suhuletle tedarik eylediğimiz arabalardan bahar gün (Kaspibçan) istasyonuna vuku bulan nakliyatımızın miktarı beş yüz arabayı tecavüz etmekte olduğundan bu ikdamın devamına halel getirilmediği halde üç haftaya kadar emir tahliye bil faraz hitamız olsa bile, gereği gibi kolaylaşır.” Yolunda mukabele olundu.

Ancak geçen günkü muhaverelerinden dahi anlaşıldığına göre bunlar -velev ce’li olsun- bizim işlere zerre kadar teshilat göstermek istemeyip celbi himmetleri mücerret bir takım safestelerle aldatarak hem şimdilik daha bizim işimize yaramakta olan idareyi mülkiyeyi mükitemizi serian elimizden almak; hem Varna’yı da bir an evvel zapt etmek cihetine matuf ve münhasır ediğinden bir kere bu maksatlarına nail olduktan sonra nakliyat için bize muavenet şöyle dursun, bir daha semtimize bile atf u nigah iltifat etmeyecekleri şeksizdir.

Binaen aleyh şimdilik kemal keremi ile devam eden nakliyat maddesinin hitamına kadar (Şumnu) de idareyi mükiteyi mülkiyemizin mutlaka ipkasıyla beraber emir ve işar ahyar vekaletpenahileri mucibince Şemni kamilen tahliye edilmedikçe Varna’nın tahliye olunmaması ve çünkü Varna kasabasında mütevettin olan Bulgarların topu yüz elli hane halkından ve ahaliyi sairenin umumi ise Ruslarla Bulgarların idareyi hükümetinden fevkalade nahşund olan İslam ve Rum milletlerinden ibaret olduğu için, şayat kabla’t-tahliye durun kasabaya Ruslar girecek olur ve şimdi (Şumnu) de yapmak istedikleri gibi gerek askerimiz, gerek idareyi mülkiyemiz daha mevcut ve baki iken bir takım Bulgar ahizlesinden polisler tertibiyle idareyi mülkiyeyi ya büsbütün ele almaya, yahut idareyi hükümete iştirak etmeye kalkışirlarsa, oraca beynelahali bir uygunsuzluk vuku’u ihtimale pek karib görüldüğünden şu uygunsuzluğun serpendisi bilahare bize dahi dokunmamak için Varna’ya gidildikte oraya getirecekleri Rusya askerinin yalnız hariç surda kain istihkamette ikamesiyle emir tahliye hitam bulmaksızın durun şehre asker ithal ve bizim idareyi mükitemiz baki ve mevcut iken anlar tarafından idareyi cedidenin tesisine istical edilmemesi şimdiden nazar itibar ve itina alınmaya şayan mevat mühimmeden olmakla ana göre icrayı icabı münevvet iradeyi celileyi cenap vekaletpenahileridir. Baki.

Şumnu

18 Temmuz 294

Çakirlerinizin haber ve malumatı olmayarak Rusların Varna cihetlerine doğru asker sevk etmekte olduklarına dair dünkü gün Varna kumandanı ferik saadetli Fazlı Paşa hazretlerinden alınan bir kıta telgraf name ile taraf çakirenemizden kendine yazılan havas namenin ve evvel babta Rusya komiserlerine yazdığımız takririn suret muhriceleri meşmul lahzeyi hikmet ifazeyi cenap vekaletpinehileri buyrulmak üzere leffen takdim kılındı.

Hususi mezkur hakkında ittihaz ettiğimiz tedbirin âdem isabeti takdirinde icap hal ve meslahatın musareaten taraf çakirenemize emir ve işar buyrulması müsterhimdir. Baki..

Mabadi gelecek nüshadadır

* * *

SAATLER VE MEVSİMLER

Gün ölür, tabiat...

Bir cebinin bir dahi zülûf sihfamin bilir,

Dil ne subhun fark eder billâh ne akşamın bilir!

Nedim

Gün ölür, tabiat ruhuma derki:

“ Bu güzel dünyayı sevmek nafiye,

Sükünümüz olamaz kalbine ver ki,

Bilirim ki bana aşkın bir hila!

“ Senin de derinden tanıdığın her his

Kalbine yarının saldığı gölge,

Bak, sence hep onun bıraktığı iz

Muhteşem, mutantan bütün bu ülke!

“ Bak, sence her mevsim, her geçen bahar,

Ateşler altında ekleyen her yaz,

Hep onun sihrini ediyor tekrar,

Hep onun elinde çalınan bir saz!
 “ Hep odur, son güller solduğu zaman
 Son coşkun bülbülün feryat ve zarı,
 Raks, içki, musiki, şiir ve hazan
 Hep onun vürudu, onun güzarı!

“ Sen ondan kaçmak ta istesen, heyhat!
 Hep odur kalbini ezen rayiha,
 Hep onun yâdıdır bütün bu hayat,
 Her sükût onunla dolu bir sayha!

“Geceler, zulmete dalınca, güya
 Hep odur sesini duyduğun derya;
 Gönlüne az gelen cihana bedel
 Kâfidir elinde titreyen o el...”

Abdülhak Şinasi

* * *

SİNEMA HAKKINDA NOTLAR-3

Sinemanın terakki ve tamimi ile mevcut (ekran)lar, programlarının ihtiyacından pek fazla film telif edilmeye başlandı.

Mesut bir rekabet bu ticaretin sina'ı mevcudiyetini takviye etmiş oldu, çünkü artık bir filmin satılabilmesi dekorlarında ihtişam ve hakikate yakınlık, pelikolunda cins ve metanet noktayı nazarından bazı şerait fenniye, mevzu'unda mana itibariyle zenginlik, tarz temsilinde yüksek eser sanat gibi hususata tabi oldu.

Herkes her hangi bir sineryonun film üzerine alınmasını taahhüt edebilir. Fakat yukarıda kayıt ettiğimiz şeraiti temine hususi servetler kâfi gelemediğinden film ticareti şirketler tarafından yapılmaktadır.

Amerika'da bilhassa sinema memleketi olan Kaliforniya'da bu şirketlerin sarmaya ve vesaiti akillere hayret verir. Evvelce bahsettiğimiz fotoğraf müessesesi şatolara ormanlara maliktir. Fabrikalarında binlerce amele işler. Vasi arazisi içinde müesseseye ait tramvay hututu ile amelenin sabah ve akşamları işlerine gidip kelimeleri temin edilmiştir. Fabrika civarında ameleye mahsus yemekhaneler sinema salonları kahvehaneler vardır. Artistlerin boş vakitlerini hoşça geçirmeleri için spor

kulübü, kütüphane, tiyatro, sirk; gazinolar mevcuttur. Bu müessesenin zenginliği hakkında daha iyi bir fikir alabilmek için tahattur edelim ki New York'un yevmi gazetelerinin birinde karikatürcülük eden (Zigoto) iki sene evvel fotoğraf direktörleriyle bir kontrat yapmıştı. Zigoto üç sene müddetle fotoğraf hesabına komik senaryolar yazacak ve onları oynayacaktı. Buna mukabil ticarethaneden (3,600,000) dolarlık bir angajman alıyordu. Fazla olarak Ziğotu'nun ilham! Toplayabilmesi için kendisine tahsisat fevkalade verilmişti. Mesela Ziğotu hendesatine ait bir eser yazmak istediğimi tetkikatta bulunabilmesi için emrine bir yat verilecek Ziğotu hendesatine gidecek orada bir müddet seyahatten sonra Amerika'ya dönecekti. Hatıratını tespit ile senaryosunu doğurabilmesi için sükûnete ihtiyacı tabii olduğundan filan sahildeki malikânede bir müddet ikameti ve esbap istirahatı temin edilecekti - hazır sırası gelmiş iken söyleyelim: fotoğraf aldı. Çünkü Zigoto kendisinden beklenileni veremedi. Bilhassa eski dünyada âdete görülmeden geçiyor. Amerika'nın her şeye gülen, her şeyde bir harikuladenin gören sade köylüleri beğeniyorlarmış.. ziğotu meselesi hayat sanata yabancı bir hadise olduğundan Amerikalılar için - dolar memleketinin ebedi gayesi - orijinal olsa bile gayrı tabii addedilmek lazım gelir.

Avrupa'da böyle ticarethane olmadığı gibi böyle angajmanlarda yoktur. Fakat bununla Avrupa'sına macılğının kıymettar eserler meydana getiremeyeceği zan edilmesin. Filhakika Amerikalıların vesait itibariyle pek büyük faikiyetleri vardır. Mesela Fransa'nın şimal eyaletleri daimi sis, bulanık havasıyla (açık havaları) müteselsil enistentane ile almaya gayrı müsait olduğundan kış gelince sinemacı kabileleri leylekler ve kırlangıçlar gibi cenup eyaletlerine hicret ederlere Amerikalıların buna ihtiyaçları yoktur. Ziyasından istifade edilecek güneş bulut arkasına saklanmış ise Amerikalı havanın açılmasını veya havası açık olan uzak yerlere gitmeyi beklemez ve düşünmez. Bulutun altında ikişer üçer yüz bin mumluk birçok güneşleri yakar ve döndürmesine devam eder. Yahut ta İstanbul'un bir mahallesinde alınacak birkaç saniyelik sahne için hemen oldukları yerde koca bir İstanbul mahallesi yapmaktan çekinmezler. Ne (frank) ne de (lira) doların yaptığını yapamazlar. Bununla beraber Avrupa'da bazı ticarethaneler büyük fedakârlıklardan çekinmiyorlar.

Yakında İstanbul ekranlarına sürülecek olan üç silahşorlar Les Trois Mousquetaires bize bu fedakârlık hakkında ve şerait sinaiye ve ticariyeyi hamil büyük bir filmin ne azim bir servet, say ve müşkülât içinde meydana geldiği hakkında bir fikir verebileceğinden karin re'yülayn göreceği bu filmi şöyle bir tasavvur edelim:

“Pata”nın Directeurs artistiques leri üç silahşorları döndürmeye karar verince mevzuun bir nüshasını Scenariste senaristlerine, diğer bir nüshasını de şirkete merbut heyet fenniye verdiler.

Aliksender Dumanın eseri hareket ve entrika itibariyle "sinematografik" yani döndürüyle bilmesi için bir senaryoda bulunması lazım olan o safi havi bir mevzu olduğundan sinaristler romandaki vakayı'n sinemaya alanacak aksamını kolayca ayırdıktan - yani döndürülme kabiliyet miyarı sürgeçinden geçirdiğinden - sonra Decoupe - sahneleri tasnif - ettiler ve bu suretle meydana gelen (sahneleri tasnif edilmiş senaryo)yu sina'i direktörlere iade ettiler.

Heyet fenniye ise dekorlar, kostümler, perkorlar, mobilyeler ve elhasil eserde bahsedilen eşya ve sairenin Idenficite aynıtının temini hususunda tarihi vesaika müstenit mütalaa raporlarını verir.

Sina'i direktörler heyeti ekseriyetle o şirketin (matoransan) larından müteşekkil olduğundan içlerinden birisi döndürelecek filmin sina'i direktörlüğünü derahitte eder. O andan itibaren filmin ruhu vaz' sahne edecek zattır.

"Rejisör" ve muavinleri heyet fenniye raporunda ki modellere ve malumata tevfikeyen beş altı yüz kişilik bir heyet temsiliyenin elbise ve pröklerinin imaline nezaret, dekor ve mobilyaların ihzarı, sahneye ve eşhasa ait - fralk hakkası, rişabonun bastonu, kraliçenin taçı gibi - levazimatı metor ansanın tayin ettiği gün ve saatte temin gibi ağır ve yorucu bir vazife ile müvezzefirler.

"Pate" on iki fasla taksim ettiği üç silahşorların üç milyon franka mal olduğunu ilan ediyor.

Cevdet Reşit

* * *

Kıraat-ı Bi's-Seda Aleti

KULAKLA NASIL OKUNULUR?

İngiliz hikmetşinaslarından Mösyö " Forniye Dalp"ın yeni ve harikulade bir keşifte bulunduğu lektörpürtüzde görüyorum bu ihtira' sayesinde artık imaller gördüğümüzü işiterek zindanlarından biraz daha çıkabileceklerdir.

Adi hurufat ile tab' edilmiş bir kitap veya gazeteden sözü canlı ve bir ihtizaz fişkirtarak körlere adete göz veren bu alının ismi " öptofon"dur.

Matbu' bir yazıyı tatbik edince yazıyı teşkil eden her harfe mahsus bir seda çıkartan, tabir diğerle harfleri imanın telefonla aldığı sedalara tahvil eden öptofon atideki düstura istinat ettirilmiştir:

"Selenyum" un nakilliyet elektriğe hassası ziyada daha fazladır. Bir telefon ahizesi bir elektrik bataryesi ile selenyum köprüsü tabir olunan hususi bir tertibe rabt edilirse selenyum köprüsünden geçecek cereyanın kesafeti, üzerine tevcih edilecek ziya miktarıyla mebsuten mütenasip olarak tehalüf eder.

Mesela saniyede 256 nispetinde ziya şua'ı tevcih edersek elektrik cereyanı o kadar defa gidip gelir. Ve telefon piyanonun vasat "do" sesini verir. Eğer verilen ziya yarı nispetinde yani saniyede 128 olursa telefon bir "oktav" aşağı ki "do"yu ve 512 olursa bir oktav yukarıkini ve ileahirihi.. verir.

Selenyum köprüsü üzerine tevcih edilen ziya şuaatının teselsülü, telefondan alınmak istenilen ahenge göre tanzim edilir.

ALTIN SURET TEŞEKKÜL VE HAREKETİ

Okunacak sahife yüzü aşağıya bir cam levha üzerine konuluyor onun altında ortası delik porselen bir safha vardır. Delik daha aşağı da bulunan bir lamba ziyasının cam levhadan geçerek kâğıtta kadar gidebilmesi içindir. Porselenin üst sathı selenyum köprüsü ile teşhiz aynı zamanda da bir batarya birde telefona rabt edilmiştir köprü lamba ziyasıyla aydınlanmıyor. Yalnız kâğıt sahifesinin aydınlanmış kısmının aksini alıyor. Bu ziya merkezi etrafında hareket devriyesi olan ve üzerinde müttehît elmerkez beş sıra daire teşkil eden delikleri bulunan bir diskin altına mevzu ufak bir elektrik lambasından gelmektedir. Ufak bir "manito elektrik" motor diski tahrik eder. Porselen safha ile disk arasında lamba şuaatının bir hayalini - diskin delikleri arasından görüneleceği şekilde - kâğıdın üstüne akis ettiren bir adese tertibatı vardır. Bu suretle kâğıdın porselen sathın deliği önüne maruz kısmına isabet eden ziya bir istikamette beş parlak leke hâsıl eder. Bu lekelere mikyas tesmiye olunur.

Her parlak leke diskin bir saniye zarfında ki dönüş adediyle deliğin mensup olduğu daire delikleri yekununın hasılı darbına müsavi defa peyda olur. Dâhili dairedeki deliklerin adedi 18 dir. Ve daireden harice çıkarken daireler deliklerinin adedi sıra ile 24, 27, 30 ve 36 dır.

Disk saniyede $21 \frac{1}{3}$ devir yapmak üzere tanzim edilmiş ise ikinci sıra delikler dairesi saniyede 512 parlak leke hâsıl eder. Binaenaleyh telefon vasatı "do" nun oktavundaki "do" yu verir.

Müttehit elmerkez daireler üzerindeki delikler telefonda " sol, do, ra, mi, sol" notaları alınabilecek şekilde tanzim edilmiştir.

Diskini suretinin değişmesi notaların anahtar ve diyapazonunu tahalüf ettirse de fasileler tabiatıyla aynı kalır.

Şimdi matbu' bir kelimeyi teşkil eden harflerle beş parlak leke arasındaki münasebeti mülâhaza edelim:

Aşağı leke aşağısı uzun harflerin alt kısmına tesadüf eder. Şeklimizin gösterdiği şıkta Typographie kelimesinin p. g . p. y harflerine tesadüf eder. Yukarı ki sol üstü uzanan harflere isabet eder. T ve H gibi vasatı üç leke yani do, ra, mi notaları kısa yani ne aşağı ve ne de yukarı uzanan harflere aittir. Matbu' sahifeyi yerine koyduğumuzda parlak lekeler beyaza veya iki kelime arasına tesadüf ederlerse telefon bütün notaları (sol, do, ra, mi, sol) yani hiç bir şeyi ifade etmeyen bir ahenksizliği işittirir. Kâğıdı biraz eteriz. V harfi sahneye dâhil olur. O zaman evvela yukarı ki sol ve sonra sıra ile " mi, ra, do, ra, mi" ve yine yukarı ki sol notaları sükûta mahkûm olurlar.

Bu harfin şeklinden yani siyah çizginin beyaz üzerine yazılış tarzındandır. Görüyoruz ki ziya beyaza tesadüf edince aksi selenyom köprüsünü ihtizaza getiriyor. Siyaha tesadüf ettikçe de onu susturuyor. Her harf notaları başka bir sıra ile veririr. İşte bu her harfe mahsus ahengi kulak alır ve onu anlamayı öğrenir.

Optofonu yalnız siyahlar üzerinde ihtizaza getirmekte kabildir. O zaman kâğıdın beyaz aksamı sakit kalır. Bu tebeddül, ziyayı - tevzin eden - ikinci bir selonyom köprüsü ile elde edilir..

Tevzin eden Eguilibreur cereyanı ve eserlerini tamamıyla bir akis eder.

Hulasa: her matbu' harf aydınlatınca bir selonyom " cellule" i zerresi üzerinde harfin şekline göre tehalüf eden bir miktar ziya akis ettirir. Ve beş sedadan mürekkep olan bir ahengin meydana getirir. Ama yirmi dört harfin her birine mahsus ahengi talim ile öğrenir ve harfleri hatta kelimeleri " mors" elifbasıyla okuyan bir telgrafçı kadar kolaylıkla tanır. Optofon karileri az bir mumarese neticesinde dakikada yirmi beş kelime okuyabilmektedirler.

Cevdet Raşit

* * *

KARAKUCAK

Karakucak tabirine yabancı bulunanlar yan nazarda bunun ne demek olduğunu kestirmezler. Bu, bizim Türk gülüşüne ilim olmuş bir tabirdir. Anadollular güleşi kara kucak yaparlar.

Türk güleşi bizim bildiğimiz yağ güleşi değildir. Anadolu'da yağ güleşi ne demektir bilmezler. Yağ güleşi pamukların güleşidir. Buna da Rum eli güleşi derler. Pamuk güleşi yağ güleşidir.

Tarih bize bildiriyor ki, yağ güleşi eski Rumalılara aittir. Hatta Mısırlılar, Yunanlılar bile bu güleşi bilmezlerdi. Mısırlılar da güleş gayet usulü ve bir intizam ile icra edilirdi. Hasminın omuzlarını yere getiren bir pehlivan galip add edilirdi. Yunanlılarda pehlivanlar hasmını pis, veya amana getirinceye kadar gülüşmek mecburiyetinde edilir. Ki, bu kırıcı bir güleş demektir.

Yağ güleşi şarkı romanın bize bıraktığı bir inikâstır. Hâlbuki Türkler Avrupa'ya aylık bastıkları zaman pamukların yağla gülüşüklerini gördüler. Her şeyde olduğu gibi bu, Türkün ananati bozmadı. O, yine kara kucak gülüşünü yaptı. Ve eylevm yapıyor.

Esasen pamuk güleşinin kuvveti Rum eli, İstanbul Anadolu sahil ayaaltından içeri nüfuz edememiştir. Mamafih, zan edilmesin ki, Anadolu Türkünden yağ güleşçisi zuhur etmemiştir. Hem öyleleri çıkmıştır ki, pamuklara taş çıkarmıştır. Mesela meşhur kataratçı gibi!.. Zamanında elini tutan pehlivan yok edi. Bu ve buna mümasil orta ve başa gülüşen birçok pehlivanlar çıkmıştır. Anadolu'nun bilhassa, Bursa, Balıkesir, Adapazar, Yalova, Bandırma ve havalisi ki, muhacirin yurdudur. Buralarda ki pamukların yerleştiği köylerde yağ güleşi müteammittir.

Türk güleşi ile, yağ güleşi arasındaki fark gayet mühimdir.

Yağ güleşi pek büyük maharete mütevaftır. Kuvvetten ziyade ustalık, okadan ziyade yine ustalık ve çeviklik lazımdır. Altmış okalık pehlivanların yüz yirmi okalık pehlivanları kolay kolay yendikleri, bozdukları pek çok vakidir. Lakin Türk güleşinde böyle değildir. Okanın, kuvvetin, maharet ve çeviklik kadar kıymeti vardır.

Türk güleşi yağsız ve kuru olduğundan bütün manasıyla gıcırı büğmedir.

Türk güleşi iptidai derdinemiz. Çünkü hayatıdır. Bence medeni dedikleri alafranga güleş faydasız, aynı zamanda iptidaidir. Alafranga bir güleşçi ile bir kara kucak güleşçinin kıymet itibarıyla farkı vardır. Mesela bir alafranga güleşçi bir kara kucakçı pehlivanı güç yener. Belki hiç; çünkü kara kucakta her taraftan tutmak serbest olduğu halde alafranga da belden aşağı tutmak yoktur. Zaten alafranga güleş

son zamanlarda mevkiini kayıp etti. Olimpiyatlarda de süs için duruyor demek daha doğru olur.

Serbest güleş Luttelibre ki, biz Türklerin kara kucak dediğimiz İngiliz güleş (1) daha hayatı ve faydalıdır. Bizim Türk güleş gibi her taraftan tutmak var ve kırıdır. Yalnız daha muntazam ve ayağa potirine ince bir " mayo" giyerler. Hasını da iki defa yenmek şarttır.

Yalnız Türk güleşini regler etmek lazıdır. Bu iş başarılı mı bila müşkülât serbest güleş husul bulmuş olur. Bizim gençlerin bundan böyle kara kucak güleş alışmaları çok iyi olsa gerek. Biz bu güleşte daha çok muvaffak oluruz. Anadolu'nun saf ve temiz muhitinde kim bilir. Kara kucakçı kaç yüz " katrancı" var. (2)

Amerika'da güleş ve kara kucak yani serbest güleşin şampiyonası bulunan mahmuda, bizler -Kızılıklı- Mahmut deriz. Mahmut yağ güleşinde üçüncü derece pehlivan olduğu halde kara kucakta dünya şampiyonası bulunuyor. Merhum cihan pehlivanı Kara Ahmet yağ güleşinde ikinci, üçüncü derecedeydi.

Bu kabiliyet ırkıyımız sporculuğun güleş kısmında ne kabil inhinadır.

Bir yerde ki Türk gülüşüyor, orada baş ve baş alınmaz bu muhakkaktır.

Biz İstanbullular yalnız kendimizi düşünmeyelim. Anadolu'da on milyon karakucakçı Türk var.

Karakucakçılık bizde alafranga gülüşe galip demektir. Türk, tehdit edilmiş olan şeyi dünyada yapmaz. Bu onun seciyesiyle kabil tevfiik ve telif değildir. Onun için bizler hemen kara kucak gülüşe başlayıp bu işi tanzim etsek çok iyi olur.

İstanbul'da serbest güleş bilen zevat vardır. Bilhassa Gümrüklü Cemal Bey Ali Ahmet ve bazı arkadaşları; bu zevat her ne kadar güleşi terk etmiş bulunuyorlarsa da gençlere daha yardım edecek kuvvetedirlir.

Ben, kendi hesabime karkucak güleş tercih ediyorum. Hoş yağ güleşini, alafranga güleş bizzat senelerce yaptım ve gülüşüm. Lakin hiç birisi hayatı değil; birisi yağlı, çünkü insan her vakit çıplak ve yağlı değildir. İkincisi belden yukarı olduğundan hayatı değildir. Hâlbuki serbest güleş - co'u - costu - gibi hayatıdır. Bu babta bir iki misal getirebilirim. Dünyanın en meşhur pehlivanlarından Moskolu -Ha kinişimit- Almanyalı -Zibisto- serbest güleşte katiyen muvaffak olamadılar ve hasımları - fran - güç - tarafından kolaylıkla mağlup edildiler. Bu meğlubinlerde gösteriyor ki serbest güleş daha hayatıdır.

M. Sami

- (1) İngiliz güleşi namıyla yâd edilmiş bulunuyor. Lakin esasen İsviçre güleşidir.
 (2) Katrancı namıyla maruftur sultan aziz devri pehlivanlarındandır.

* * *

HASRET TÜRKÜSÜ

Akşamlar doğarken gün mezarından,
 O ıssız bahçenin son baharından,
 Verdiğin goncayla aktıkça seni
 Gam doldu gönlüme yadigarından.

Saçların yolumda kumral bir aydı,
 Geceler metamdan, bak, ölüm yaptı;
 Denmeyen bir hicran sandıkça seni
 Ayrılık ezelden ah olmasaydı!.

Beldenin yolları sıra dağlar mı?
 Etrafı çiçekli kuytu bağlar mı?
 Hasretli türkümle yandıkça seni,
 Solmuş bahçelerde bülbül ağlar mı?

Hatimi Senih

* * *

Elsine - Hudut

Asırların teakkübü ile lisanlarda şayan hayret bir surette teaddüt etmiştir. Lisanların teaddüdü ile tahrirleri için insanların kullandığı hurufatta buna tabi olmuştur.

Mabhas-ı tavaif beşer; insanları nasıl ki beyaz, sarı, siyaha tefrik etmiş ise ilim elsinede hal hazırda revî zeminde müstemal iki bin lehçeyi üç şekilde toplamıştır.

Vahidü'l-heca Lisanlar -Tek hicali insanların her birisinde bir kelime bir fikir ifade eder ki kayıt sırasıyla düşüncenin terkiibini temsil eder. Çin lisanı buna misaldir.

Elsineyi Multasika -Bir takım cuzurdan müteşekkildir ki bu cezirlerden birisi asil fikri diğerleri tali efkarı, cinsi, adedi, zamanı ifade etmek üzere mültasik harfleri uzun kelimeler teşkil ederler. Amarika kabailinin bir çoğunun lisanı böyledir.

Elsineyi Tasrifıye -Öyle kelimelerden mürekkeptir ki fikir aslının muhtelif tebeddülâtını ifade etmek üzere nihayetleri tasrif olunur ki Asuri, Keldani, İbrani, Finike ve Kırtaçlı ve Arap akvamının terkip ettiği umam samiyenin lisanları, Hint ve Avrupa lisanları bu zümreye dâhildir.

Yazı Edvarı

Hudut-ı tasviriye Veya Remziye -Her yerde iptidai emirde bu şekil hat istimal edilmiştir. Bir şeyi anlatmak için şekli gösterilmiştir.

Amerika keşfi sırasında yerliler başka bir hat tanımazlardı. On sekizinci asırda seyyah Kok tarafından keşf edilen okyanus sakinleri de bu haldeydi.

Yazının ikinci devresinde eşkâlin bazısı bir kıymet remziye iktisap etmiştir ki bu lüzum oldukça mütearif bir fikri kayıt etmek için bir şekil kafi gelmediğinden inbiaas etmiştir. Mesela bir şehir ifade etmek için iki üç ev resmi yan yana çizilir, sene bir daire ile ay bir hilal ile muharebe iki ok ile ifade edilir. Tilki resmi inceliği, yılan resmi mutavaat ve mülâyemeti ifade için istimal edilir.

Bir seyyah ve Birjinya'da Avrupalıların bu ülkeye vürudunu ifade eden bir takım resimlere müsadif olmuştur. Bu resimlerde Avrupalıların kendi rengine ve denizden geldiklerini, silahlarla mücehhez olduklarını remz etmek üzere demir kusan bir kuyu şeklinde gösterilmiştir.

Çin Yazısı -Çin yazısında yeni bir şekil farkı meşhut olmaktadır. Eşya işareti günden güne daha seri' bir şekil alıyor. İşaretin delalet ettiği şekil ile olan alaka ve rabitası gittikçe gevşeyerek eşya ile pek uzak bir münasebet arz etmeye başlıyor.

Aynı tekâmül Mısır hiyeroglif hatlarında da görülebiliyor. İnsan, hayvan, nebat ve saire eşkâli yavaş yavaş lisan savtlarına ve hakiki harflere inkılâp ediyor.

Böylece bir kartal resmi bu hayvanın Mısır lisanında delalet ettiği kelimenin ilk harfi olan " A" ile ifade edilir. Aynı şart dâhilinde el resmi T harfine delalettir.

Hudut-ı Savtiye - Hangi silsile ile tamamen sevti olan hudut-ı basiteye vasıl olduğu pek malum değildir. Muhakkak bir şey varsa yavaş yavaş her harfi bir fikri ifade değil fakat bir sevti ifade eden asorilerin hurufu gibi bir hat meydana gelmiştir. Bundan sonra sait veya sevti sedalı olarak Finikelerin alfabesi meydana geliyor ki bu şekil Finikelilerden sonra Yahudiler, Rumlar, Latinler tarafından kabul edilmiştir.

Elyevm hududı sevtiye istimali cihanşümul bir mahiyyet iktisap etmiştir. Mamafih her hangi mahalde istimal edilirse edilsin hududı tasviriye tamamen ortadan kalkmamıştır.

Unvan esdaleti ifade eden eşkal, hududı tesviriyedir.

Safahatı kameriye ve projeyi ifade eden eşkal hendesiye, musiki notalarını ifade eden bütün eşkal hep hutut tasviriyeye dahildir.

Ve elhasıl elyevm bütün akvam nezdinde müstamel hurufa bir nazar atfedersek bütün hududu teşkil eden harfler arasında acayip veya latif resimlere tesadüf ederiz. O kadar ki bu hududun bazısı çocuk karalamasına diğerleri ise fevkalade nazarı karip nakışlara benzer.

Hikâye

KANDAHAR ÂŞIKLARI

- Mabadı -

Bu cevap Osman'a pek tesir etti. Yaptığı gürültüden nadim olarak biraderinden hemen dostane bir tarzda ayrıldı.. İhtiyar Mehmet, yalnız kalınca gülmeye başladı. Düşmanı kalbinden vurmakla kalmamış üstelik onu aldatmış ve rezil etmişti. Osman'a gelince bir şey yapmaktan mütevellit bir teessür ve ufka ile oğullarıyla beraber eve avdet etmişti... Odanın bir köşesinde başını iki elleri arasına alarak kızını bulmanın çarelerini araştırmaya koyulmuştu.

O esnada adamlarından biri içeri girerek selam verdi:

-KIZINIZI buldum.

-Buldun mu?

-Her halde yenildiğimi zan etmiyorum, kadın o değilse de her halde Muhsin Beyi buldum.

Osman birden bire hatırladı. Biraderinin evine girdiği zaman yeğini görmemişti. Fakat kendine malik değildi. Bunun farkına varmamıştı. Bu dikkatsizliğinden dolayı kendi kendine son derece kızmıştı. Adama devam etmesine işaret etti.

-Mehmet Beyin evine girdiğimiz zaman bütün ev halkına dikkat ettim.. Muhsin Bey orada yok etti. Hayret ettim. Bu kadar cesur bir gencin tam dönüş esnasında bulunmayışını gayrı tabii buldum. Bu hal beni düşündürmüştü. Sizin gibi eve dönmeyerek biraderinizin evi etrafında dolaşım. Bekçilere bir kadın ile beraber giden bir adam görüp görmediklerini sordum. Hiç biri görmemişti. Nihayet birisi Ahmedilerden Mehmet Bey'in oğlu Muhsin Beyi bir kadınla beraber giderken gördüğünü söyledi. Gittikleri tarafı eliyle işaret ederek kaçtıkları saati de haber verdi. Bu tam bizim kapıyı yıkıldığımız saatti, tahrimata devam ettim. Uzun zaman yol

aramakla vakit geçirdim. Bekçilere sordum yenildim yine izlerini buldum ve nihayet firarilerin nerede olduğunu anlamaya muvaffak oldum.

Burası evleri yıkıyk تنها bir maheleydi. Muhsin yorgun arkadaşını kolundan tutmuş korkak ve şüpheli etrafı tarassut ediyordu. Yıkıyk bir duvarın arkasına saklandım ve onları tetkik ettim. Her halde istirahat edecek bir yer arıyordu nihayet aradığını buldu. Yarısı yıkılmış bir mahzene arkadaşıyla indi. Bir müddet sonra yalnız olarak görüdü. Etrafı tarassut etti fakat çok iyi saklandığım için beni göremedi. Saklandıkları yerin izini kayıp etmek için kapısına bir kaç büyük taş yığı ve tekrar mahzene girdi. Çıkmayacağından emin olmak için bir kaç dakika bekledim. Hareket yoktu.. Şafak sayı kızılaştırırmaya başlıyordu. İşte size haber verdim. İstedığınız gibi hareket edersiniz.

Osman naibin sözünü kesmemişti sözünü bitirip sustuğu zaman oğullarını uyandırmalarını emir etti. Hepsi hazır edilir. İki aşığı derin bir uykuya dalmış bulacaklarından emin, yola düzüldüler..

Böyle çakal ve köpeklerin oturduğu bir mahzene iltica etmek için her halde fevkalade bir şey olması lazımdı. Akrabaları Yusuf'un evine kadar kolaylıkla vasıl olmuşlardı. Cemile böyle uzun yürüyüşlere alışık olmadığı ve esasen zayıf olduğu için son derecede yorgun düşmüştü.. Bunu itiraf etmiyor ve Muhsin'in yanında olduğunu düşünerek mütesseli oluyordu. Kapıyı her ne kadar şiddetli çaldırlarsa da hiç kimse cevap vermedi. Nihayet bir komşu Yusuf Bey'in bütün ailesiyle beraber bir sene için başka bir şehre gittiklerini söyledi. Bu haber sa'ika gibi başlarına isabet etmişti. Her dakika düşman hücumuna hazır olan Muhsin'in eli tetikteydi. Babasının ne kadar zaman mukavemet edebileceğini tahmin edemiyordu.. Yusuf Bey'in evinde bir melca' bularak hazinesiyle beraber uzun uzun haftalar orada saklı ve emniyette kalacağını düşünerek seviniyordu. Fakat şimdi sokakta kalmışlardı. Nereye gideceklerdi! Cemile'nin ölümden ve taarruzdan masun kalabilmesi için emniyetli bir yer dünyada mevcut değildi..

Ölüm derecesinde sevdiği ve son derecede söylediği bu sevgili çocuğu ölüm her dakika tehdit ediyor her yerde hatta sokağın köşesinde bekliyordu.. Artık neşesi büsbütün kayıp olmuş cesareti kırılmıştı.

Cemile bilakis sararan sevgilisine soruyordu:

-Nen var? Bak senin değil miyim?.. Hayatım senin değil mi; birimizden birisi ölürse öteki de derhal ölmeyecek mi? Bizi kim ayırabilir...

-Kimse.. hiç kimse. Fakat sen sen.. Bedbaht ölürsek.. Sen vurulursan.. Bu düşünce ile başını elleri arasına alarak acı gözyaşları döküyordu.

Cemile sevimli hareketlerle göz yaşından ıslanan sevgili yüzü ve alnını okşuyor ve Muhsin'in boynuna sarılarak..

-Yalnız beni düşünme diyordu. Her ikimizi düşün. Beraber ölürsek zarar yok. Saklanalım tutulmayalım.

-Ne yapalım çare yok ki.. bu saatte pederin bizi arıyor. Bizi muhakkak bulacak nereye gidelim ne yapalım bilmem ki...

-Nereye mi gidelim... ben bilmem ama sen bulursun.. Herhalde şimdi aklına gelir. Çünkü sen cesursun hiç bir tehlike önünde titremez ve korkmazsın sevgili Muhsin.. Zevcenin kurtarırısın... Ona sarılmıştı yalnız bir eliyle gözlerini siliyordu. Ya duyduğu zaafın aks elgamlı ve yahut esir ettiklerinin gözlerine sardığı sihrin tesiri olacak, Muhsin birdenbire kendine geldi. Başına bir ışık doldu ve onu saran sevgili derağuştan yavaşça kurtularak, Cemile'ye sakin baktı ve başka bir adam olarak kemal ciddiyetle:

-Bu mahalle tamamıyla tenhadır birçok ta harabeler var dedi muvakkit bir zaman için saklanacak bir yer, bir mahzan arayalım.. bizi ancak bir tesadüf neticesi bulabilirler.. Gündüzün ihatiyle riayet ederek çıkar ve kendimize yiyecek tedarik ederim. Her halde şimdi akşama kadar açlığa tahammül edebiliriz. Önümüzde on beş saat zaman var belki o vakte kadar kendimizi kurtarabiliriz....

Mabadi gelecek nüshada

Rezzan Arif

Mükâfatımız

Mecmuamızın bu defa tertip ettiği ikinci müsabakada kazanacak numaralara atide ki mükâfat verilecektir:

Usulü dairesinde kura keşidesiyle:

İlk çıkacak (5) numaranın sahiplerine: İstanbul'un maruf Müslüman tarzisi Arif Zeki Beyden birer kışlık palto veya kostüm (kadın ve erkek). Bundan sonra ki (5) numaranın sahiplerine: İleri gazetesinin bir senelik abonesi.

Bundan sonra ki (5) numaranın sahiplerine: Yarın mecmuasının bir senelik abonesi.

Bundan sonra ki (5) numaranın sahiplerine: İleri gazetesinin altı aylık abonesi.

Bundan sonra ki (5) numaranın sahiplerine: Yarın mecmuasının altı aylık abonesi verilecektir.

Müdür-i Mesul: Suphi Nuri

Ali Şükrü Matbaası

Telif eserlerde niçin muvaffak olamıyoruz?

1-TARİHİ AMİLLER

Bunun sebeplerini yarım asırlık bir tarihten aramalıyız. Çünkü bu sorunun elli seneye karib bir tarihi, eskimiş yıpranmış bir mazisi vardır. Niçin muvaffak olamıyoruz? Daha doğru bir tabir ile; şiirde, nesirde, romanda, hikâyede muvaffak olamıyoruz? Buna verilecek cevaplar pek çoktur: Evvela (temaşa) denilen sanat umumiyetle herkesin az çok bildiği diğer sanat telakkilerinden çok uzak, bambaşka garip bir sanattır. Mamafih bu gibi (teknik)e temas eden cihazların tetkikinden evvel düşünmemiz iktiza eden mühim diğer bir cihaz kalıyor ki o da; temaşa ile alakadar vakayi-i tarihiyeyi -sathi olsun- gözden geçirmektir.

Siyasi inkılâplar; dolayısıyla içtimai tahavvüller, iktisadi hadiseler temaşa edebiyatımızdaki müebbet akametini başlıca sebepleridir. Milletlerin geçirdikleri siyasi ve içtimai buhranlardan ferdi hayatın müteessir olmaması kabil değildir. Lüzumsuz tazyikatın ve aynı derecede fazla serbestîlerin efkâr üzerindeki meşum tesirleri de inkâr olunamaz bir hakikattir. Bu kâh sıkılan, kâh gevşetilen çember; ilmin, sanatın mecralarını ya tıkayıp kurutuyor yahut taşırıyor, etrafı harap edip bırakıyor.

Her devir münteha veya iptidası; sair ilim ve sanatlar gibi -fakat daima reşim hâlinde kalan- temaşayı da sarsmış, zedelemiştir. Bu hususta tafsilata girişimezden evvel memleketimizde temaşanın bidayet-i teşekkülünden beri ve suniyetini tetkik etmek zaruridir.

Bizde (tiyatroya) tamamen milli, yani cüzurunu milletin kalbinden, ruhundan, almış bir sanat değildir. Filhakika ekser milletlerin tiyatroları da büsbütün milli değillerse de yine az çok bulunduğu memleketin ruhuna kök salmış bir sanat hâline gelmiştir.

(Orta oyunu) bazılarınca düşündükleri gibi Türk temaşasının katiyen esası değildir; ancak nispi bir mazisi olabilir. Türk temaşasının cüzuru Garp'tadır.

[Bilhassa (Fransız) tesiridir, fakat bu mesele sadedimizden hariç olduğu için tabiatıyla bahsedemeyeceğim.] Binaenaleyh Garp'ın sanat telakkilerinden müteessir olmaması da imkân haricindedir. Eğer (orta oyunu)nu -Son zamanlarda pek taammüm eden bir tabir ile söyleyeyim- "asri" şekle melufen bilmek kabiliyet ve müsaadesi hasıl olabilmiş olsaydı, işte o zaman bizim de -tamamen- milli bir temaşa edebiyatımız, milli sahnelerimiz olabilirdi. Fakat (orta oyunu) görgüsüz cahiller elinde hiçbir eser-i teceddüt gösteremeyerek asrın ihtiyacına lakayt ve yabancı kalmış ve bugüne kadar iptidai şeklini muhafaza etmiştir. (Orta oyunu) ıslah edilerek (tiyatroya) kalbolunabilseydi bugünkü gibi mütereddit adımlarla sahne üzerinde sendelemezdik.

Avrupa tiyatroları dahi ezmine-i atıkada aynıyla bizim orta oyunları tarzında iken onların müluku ve şuarası terbiye-i ahlak-ı milliye maksadıyla onları tanzim eylediler. Bizde himmet olmadı için halet evvelasında kaldı. (Tefrika: numara 135)

Ziya Paşa'nın bu mukabelesine Ebuzziya Tefrik Bey tarihinde şu istitrat ile cevap veriyor:

"Ziya Bey

Bir hakikat-i tarihiyeyi tahrif ediyor, çünkü Avrupa'da bugüne kadar gördüğümüz tiyatrolar, (ezmine-i atıkada aynıyla bizim orta oyunları tarzında değil)di. Ve çünkü tiyatro, ismi dahi natık olduğu üzere, Yunanistan'da ihdas olunarak, oyunları ise Aristo ve emsali üdeba-yı hükema tarafından tertip olunurdu. Çünkü cemiyet-i beşere faydalı eğlenceler de lazım olduğuna kail olan ukela-yı kavim, ahlak-ı beşeri kâffe-i meali veled niyatıyla maruz-ı temaşaya koyarak vicdanın en kuvvetli ve en mükemmel mürebbsi olan meftuniyet ve nefret-i beşeri münbasit ve müteessir etmek için tiyatroyu en müessir ve hele en müfit bir eğlence addetmişlerdir ki, ekser hükema indinde mürebbsi-i ahlak meziyetini haizdir. Ya bizim Zuhuri kolları böyle midir?

Hâlbuki

Mümkün mü Ebu'l-ûla, Ferezdak

Moliere gibi bir tiyatro yazmak

beytinin kail olan Ziya Bey tiyatroyunun aslını ve illet ve hikmetini herkesten âlâ biliyordu. Fakat maksadı Âli Paşa'yı muaheze.

Evvela orta oyunlarının icat ve tertip tarihi Ebuzziya Tefrik Bey'in bir kalemde kesip attığı gibi muayyen değildir. Ali Rıza Beyefendi ile Ahmet Rasim Bey üstadımızın mütalaalarına nazaran bin tarihlerine müsadif olduğu zan ile memuldur.(*)

(Orta oyunu)nun tarz telakkisine gelince Ziya Paşa istimal ettiği kelimeye yanılmıştır. Çünkü (orta oyunu) ezmine-i atika tiyatrolarına (tarzen) değil, (şeklen) müşabihtir. Ve orta oyunlarının aslı ise Ebuzziya Tefrik Bey'in batırdığı kadar manasız türrehattan ibaret değildir.

Orta oyunlarının ıslahı için ilk ciddi tecrübeye girişen (*Haya*) gazetesi sahibi (Teodor Kasap) Efendi'dir. Mümaileyh (*İşkilli Memo*)'sunu bu maksada binaen yazmıştır. (İşkilli Memo) hakikaten (tiyatro) ile (orta oyunu) arasında ve Molieresque bir müdhikedir. Mamafih bütün bu teşebbüs ve niyetlerin sonu gelememiştir. Bugünkü (tuluat kumpanyaları) kadehi-orta oyunlarının rezilane hortlaklarıdır. (Tuluat kumpanyaları) esas itibariyle [Burada "esas itibariyle" demekten maksadım oynatılan oyunlardaki "kaneva"nın müşabehetinden ibarettir.] orta oyununa az çok yakinken bile şeklen yine ondan büsbütün uzaklaşmışlardır.

Bu hususu daha fazla uzatmayarak yine asıl bahsimize rücu edelim.

(Orta oyunu) bir nevi (Aréne) tarzıdır. Garp sahnelerinin esası da yine (Aréne)ler olmakla beraber bugünkü sahneler tamamıyla değişmiştir. Biz ise orta oyunu ile tiyatro arasında bir hatt-ı vasil bulamadık. Binaenaleyh memleketimizde -herhangi bir fikir ve maksatla- bir tiyatro tesis etmek isteyince, o zamanki Garp sahnesi aynen kabule mecbur olduk ve işte bu sebeptendir ki taklit ettiğimiz şeklin en hurde teferruatına kadar sadık kalmak ve eserleri de oradan almak zarureti karşısında bulunduk. Bu ve biraz sonra tesis edeceğimiz maniler, müşküller, lâ-ya'd ü lâ-yuhsa sebeplerden dolayı; İsveç tiyatrosu, Rus tiyatrosu, Fransız, İngiliz, İspanyol. ilah. tiyatroları olduğu hâlde bir Türk tiyatrosu, sahnesi olamadı.

Mahmut Esat

(*) Ali Rıza Beyefendi'nin salifü'z-zikr makaleleri ve Ahmet Rasim Bey'in: Tarih ve Muharrir-Bizde Labiyat-sahife 37

* * *

Moda'da M. Avni Hanım'a:

Güzel mensureniz gelecek nüshamızda intişar edecektir.

* * *

Her evde bulunması elzem olan ilaç (Nevrol Cemal)'dir.

Hiddet, merak, korku kaza neticesi birdenbire bayılanlara, senelerinden beri yürek çarpıntısı çekenlere yirmi damlası hayat verir. Memleketimizin en meşhur müderris ve tibbasının takdimnamelerini haizdir. Dünyada emsali olmayan bir şeker ilacıdır. Her eczanede bulunur fiyatı 50 kuruştur. Bir tecrübe kâfidir.

* * *

İlan

Doğrudan doğruya mecmuamız müdüriyetine gönderilen yeni eserlerin intişarını karilerimize bu baktaki fikirlerimizle birlikte bir vazife edineceğimizi muhterem müellif ve tabilere ilan etmekle kesb-i fahreyleriz.

* * *

Torlakyan'ın İlk Forması Çıktı

Azerbaycan Dahiliye Nazır-ı Sabıki Behdüt Han Cavanşir'in katili (Torlakyan)'ın İngiliz Divan-ı Harbi'nde cereyan eden muhakemesinde "*İleri*" gazetesi namına hazır bulunmuş olan heyet-i tahriyemizden Ahmet Cemalettin Bey cereyan-ı muhakemeyi ve bu vaka-i cinaiye hakkında istihsal edebildiği malumatı bir kitap şeklinde cem ve telif etmiştir. "İleri" gazetesi tarafından bir suret-i nefise de tabedilen bu meraklı, ibretengiz ve ensal-i atiyeye yadigâr olarak bırakılmaya bihakkın seza olan bu kitap her Türk'ün kütüphanesinde bir mevki-i mahsus işgal etmelidir. İlk forması çıktı. Tavsiyeyi bir vecibe telakki ederiz. (Torlakyan) formalarına ilan vermek isteyenlerin matbaamıza müracaatları.

* * *

Celal Nuri Bey'in

Külliyat-ı asarı İleri Matbaası'nda perakende olarak satılmaktadır.

* * *

Doktor Feyzi Ahmet

Adem-i iktidar, kansızlık cilt, frengi, bel soğukluğu, prostat hastalıklarını en son usul üzerine mahremane ve katiyen verem, ısıtma gibi bulaşıcı hastalıkları dahi keza hususi usul ve aşularla esaslı bir surette ve mutedil şeraitle tedavi eder.

Adres: Cumadan maada her gün Babıâli Caddesi'nde Vakit Matbaası ittisalinde köşede.

* * *

Rekabet kabul etmez fiyatlardan istifade ediniz.

Londra, Paris ve Roma'da birinciliği ve en büyük mükâfatı kazanan (Hasan Kuvvet Şurubu) müstahzırı Hasan Bey'in eser-i tertibi olup en muattar çiçeklerden ve esanslardan mürekkep.

* * *

İnsaf Kapısı'nda

Aksaray'da Muratpaşa Camii Şerifi karşısında İnsaf Kapısı namıyla şöhretyap Mustafa Feyzi Ticarethanesi fabrikaların en sağlam lastiklerini celp eder ve insafılı satışla müşterilerini memnun etmeye sarf-ı gayret eder.

* * *

Ali Asgar Tebrizi ve Şeriki

İstanbul'un en büyük ve en mükemmel İslam müessesidir. Her nevi kâğıt ve kâğıda müteallik eşya kalem vesairenin muazzam deposu, Marpuççular da Ali Asgar Tebrizi ve şeriki mağazasıdır.

Telefon numarası: 1080

* * *

Dişler terakkiyat-ı feniye ve usul-i cedideye tatbikan ve elektrik ile tedavi olunur.

Diş Tabibi Mehmet Rifat Paris Darülfünunundan mezun

Babîli Caddesi'nde kapalı fırın karşısında.

* * *

Arif Zeki Terzihaneleri

30 senelik müessese-i İslamiye'dir. Taksit ile dahi muamele yapar Yeni Postane civarında ve Lora Hanı ittisalinde. Telefon İstanbul 1717

* * *

Halide Nusret KÜLLER

Şair Halide Nusret Hanımefendi'nin bu mükemmel ve nefis eseri intişar etti. Babîli'de Suhulet Kütüphanesi'nde bulunur.

* * *

Necati Diş Suyu

Dişler, ağzın taharet, sıhhatini temin eder. Çürük dişlerden mütevellit teaffünatı izale eder. Dişleri temizler beyazlatır diş meraklılarına şayan-ı tavsiye olan bu mühim müstahzarın şişesi otuz kuruştur bir tecrübe kâfidir her yerde bulunur.

* * *

Lügat-i Firaz

Cepte taşınır 14000 lügati havidir fiyatı 30, 40, 50 kuruştur Babîli Caddesi'nde Firaz Ticarethanesi.

* * *

SAHİR OPERETİ

24 Kânunuevvel cumartesi günü Kadıköyü'nde

Mısırlıoğlu Tiyatrosunda

İki operet bir arada

İstanbul Gülü **Yakacık Hatıraları**

3 perde

3 perde

Sahir Opereti sanatkârları tarafından temsil olunacaktır.

* * *

Abone Şeraiti		
Memalik-i Osmaniye		Memalik-i Ecnebiye
520	Senelik	570
270	6 aylık	300
150	3 aylık	160
İlan ücreti (İleri) idaresiyle karşılaştırılır		

SONUÇ

Yarın, “Haftalık ilmi, edebi, içtimai resimli mecmuadır” açıklamasıyla, 13 Teşrinievvel 1327 (1921)-15 Teşrinisani 1338 (1922) tarihleri arasında çıkan 46 sayısıyla Türk okurunun kültür, sanat ve edebiyat hafızasında yerini aldı.

Mecmua, hem sahibi, hem müdürü, hem de başmuharriri olan Suphi Nuri'nin maddi ve manevi olağanüstü çabalarıyla ayakta kalmaya çalıştı.

Yarın, Türk halkına ilimden, fenden, edebiyattan, sanayiden ve daha pek çok alandan, özellikle spor hadiselerinden bahsedebilmeyi faydalı ve hayırlı bir hizmet olarak gördü. Kendisini siyasetten uzak tuttu. Siyaseti, günlük gazetelere ve diğer mecmualara bıraktı.

Suphi Nuri Bey, bir ilim mecmuası, bir marifet hazinesi olarak hayal ettiği *Yarın*'ı serbest bir kürsü hâline getirmeye çalıştı. Okurlarının gönderdiği şiir ve yazılara mecmuasının sayfaları arasında yer vererek onun asıl sahiplerinin okurlar olduğunu gösterdi.

Milli Mücadele'nin varlık-yokluk savaşımı içinde Türk insanını moral ve motivasyon açısından ayakta tutma gayretinin içinde oldu. *İleri* gazetesinin desteğini de yanına alan Suphi Nuri, *İleri*'de Mustafa Kemal adına kendi imzasıyla yayımlanan yazılarına, *Yarın*'ın sayfaları arasında başka bir cepheden destek sundu.

Mecmuanın gayeleri arasında Türk kadınının irfanına çalışmak da ön sıralarda geliyordu. Bunun için bir yandan kadın yazarlar yazılarıyla mecmuanın sayfaları arasında yer alırken, diğer taraftan Türk kadınını yükseltmenin yollarını anlatan yazılar çıkıyordu. Kadın ve moda konuları, sağlık haberleri, pratik bilgiler de ihmal edilmiyordu.

Okurlarıyla sıcak bir ilişki kurmayı ilke edinen mecmuanın üçer aylık dilimler hâlinde yaptığı özeleştiriler, belli oranda hedeflerine ulaştıklarını ama hâlâ hayal ettikleri yerde olmadıklarını göstermektedir.

Yarın'da yayımlanan şiirlerin bir kısmı divan şiirleridir. Sanatta mazi ve hâl arasında bir köprü vazifesi görmeyi önemseyen *Yarın*, klasik ve modern şiir örneklerine sayfalarında yer açtı.

Edebiyat eğitiminde metnin önemi herkesçe takdir edilir. *Yarın*'ın tefrikaları arasında hikâye ve roman tefrikalarının yanı sıra tiyatro hususunda telif, tercüme ve uyarlama eserler de yerini aldı.

Yarın, memleketin tanınmış şair ve yazarlarından beklediği ilgiyi görmeyince, kendi yazı kadrosunu oluşturdu. Okurlarının desteğiyle bu kadro günde güne büyüdü. Bununla birlikte kültür ve sanat hayatımızın önemli bazı isimleri yazıları ve şiirleriyle destek verdi.

Mecmua hakkında bugüne kadar hiçbir çalışma yapılmamış olması, kültür dünyamız için büyük bir şanssızlıktır.

Çalışmamızın ana hatlarını oluşturan tafsilli fihrist kısmı, *Yarın*'ın deyim yerindeyse, günah ve sevap cetvelini ihtiva etmektedir. Bu kısım, çalışmamızın kataloqlara girmesinden sonraki aşamada araştırmacılar açısından önemli bir başvuru kaynağı olabilecek niteliktedir.

Yarın mecmuası, bizim değinemediğimiz pek çok yazısıyla, inanıyoruz ki başka araştırmacıların da dikkatini çekecek, bu çalışmadan daha güzelleri başka araştırmacılar tarafından hazırlanarak Türk insanının istifadesine sunulacaktır.

KAYNAKLAR

- 3T Haber. (2013). Gazeteciler Gününde Türk Basın Tarihi. *3T Haber*, 9 Ocak. <http://www.3t-haber.com/index.php/genel-haberler/517-gazeteciler-guenuede-tuerk-basn-tarihi> (23.10.2014)
- Aslan, Hanifi. (1996). *Edebiyat Dergisinin Özetli Fihristi*. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi*. (1986). İleri (Suphi Nuri). *Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi*, c.IX, Gelişim Yayınları, İstanbul, s. 5631.
- Erbay, Erdoğan. (1991). *Maarif Mecmuası-Tafsilli Fihrist ve Bütün Şiirler*. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- Hakkında Bilgi Al. Suphi Nuri İleri. Hakkında Bilgi Al.* <http://hakkindabilgial.com/biyografiler/gazeteciler-kimdir/6201-suphi-nuri-ileri-kimdir.html> (23.10.2014)
- Kalyoncu, Cemal A. (2001). Doğuştan Komünist. *Aksiyon*, 10 Şubat, <http://www.aksiyon.com.tr/aksiyon/haber-7278-37-dogustan-sosyalist.html> (23.10.2014)
- Karadeniz, Abdurrahim. (2002). *Düşünce ve Edebiyatımızda Yurt ve Dünya Dergisi*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2002, s. 10-11.
- Polat, Nazım H. (2005). *Rübab Mecmuası ve İkinci Meşrutiyet Dönemi Türk Kültür, Edebiyat Hayatı*. Akçağ, Ankara.
- t2174a. (2013).Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Basın. *Blogcu*, 3 Eylül. <http://t2174a.blogcu.com/cumhuriyet-in-ilk-yillarinda-basin/13456891>(23.10.2014)
- Topuz, Hıfzı. (2011). *Türk Basın Tarihi*. 3.Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul, s. 102.

EKLER

EK 3: “Yarin” Mecmuası 3. Sayı Kapak Resmi

EK 4: “Yarın” Mecmuası 4. Sayı Kapak Resmi

EK 5: “Yarın” Mecmuası 5. Sayı Kapak Resmi

یاریں

فنونرنگی عالی
صنایعی اورد فرود
۱۳۳۷ کول ۱۳۳۷ و ۱۳۳۷
باب عالی بامدادی اوردی صنایعی اوردی
۱۳۳۷ و ۱۳۳۷
هفتاد و نهمی و اوردی و ایشاهی رسلی مجری
مدیر رسلی مجری

مشرحات

ایزده	علی سنی	احسان بوناس	ایزده کیمیا	تورای اوردان آرش	ایزده کیمیا	لنده آرش	مهر لکی
قلمکار علقاری	رزاق بولاق	قادر ویردا	نایه نوب	وردی	وردی	دینار اوردان	علاقه لری
کوک	ب - و	سوق کون	کرمه شوق	وردی اوردان اوردان	علی سنی	قلمکار اوردان	علاقه لری
کوردی	اوردی	وردی اوردان	وردی اوردان	وردی اوردان	وردی اوردان	وردی اوردان	وردی اوردان
کوردی	وردی اوردان	وردی اوردان	وردی اوردان	وردی اوردان	وردی اوردان	وردی اوردان	وردی اوردان

علی سنی اوردان

Hakkı Tank Us Kole

EK 9: "Yarın" Mecmuası 9. Sayı Kapak Resmi

یارین

صاحبی اوله غرورده
شفاقی علمه و آری، اجتهادی رسمی ابروه

ادتی صابی
میر و سترگری صبی لوری

۲۶ کول اول ۱۳۲۷ . ۱۳۲۸ . ۱۳۲۹

باب عالی پادشاهیه، یازی جلیله سی اردشاهیه
قانون : استاول ۱۹۴۸

مشرهات

آکملان	اسیایل حق
سوزوک زانی	سایان صری
دانه، بروجیله	عالم لوری
شانی واکور	ادامه کور
آبراک کوروس	علی جیدام
چوراک کوروس	صیلا علم
سرسالک	کاروق دانا
تاریخ علم	محمود احمد
صبرجان، نعت، مصاريف	بازی ماکر
انسانلار	
اندانوق و دایم نظریه	علی ناز
تورک اوست لایسه علمیه	ارامیر کور
شوق ابراهیم	
شانی کوروس	محمد زکی
ایزه	
قارن ویردا	سایه کوروت
شوق	ایلا
شوق	لید
جان ایلما ایلیم یولدا	دورقور، ل
وار، شوق کوروت	سوزی یاقا کوروم
کون کور، شیدا	عینالمش شامی
سینما خنده کوروت	چوکت کور
قران، ایلما آری	م . سانی
دور، قران کوروت	
ایله، ل نظریه	
سوز کوروس	شانی شایخ
کندهر خانقاری	دانا کور
توروش، آکملان	سوزی ودا
اولک کوروت، سالیله ودا...	

مکافات

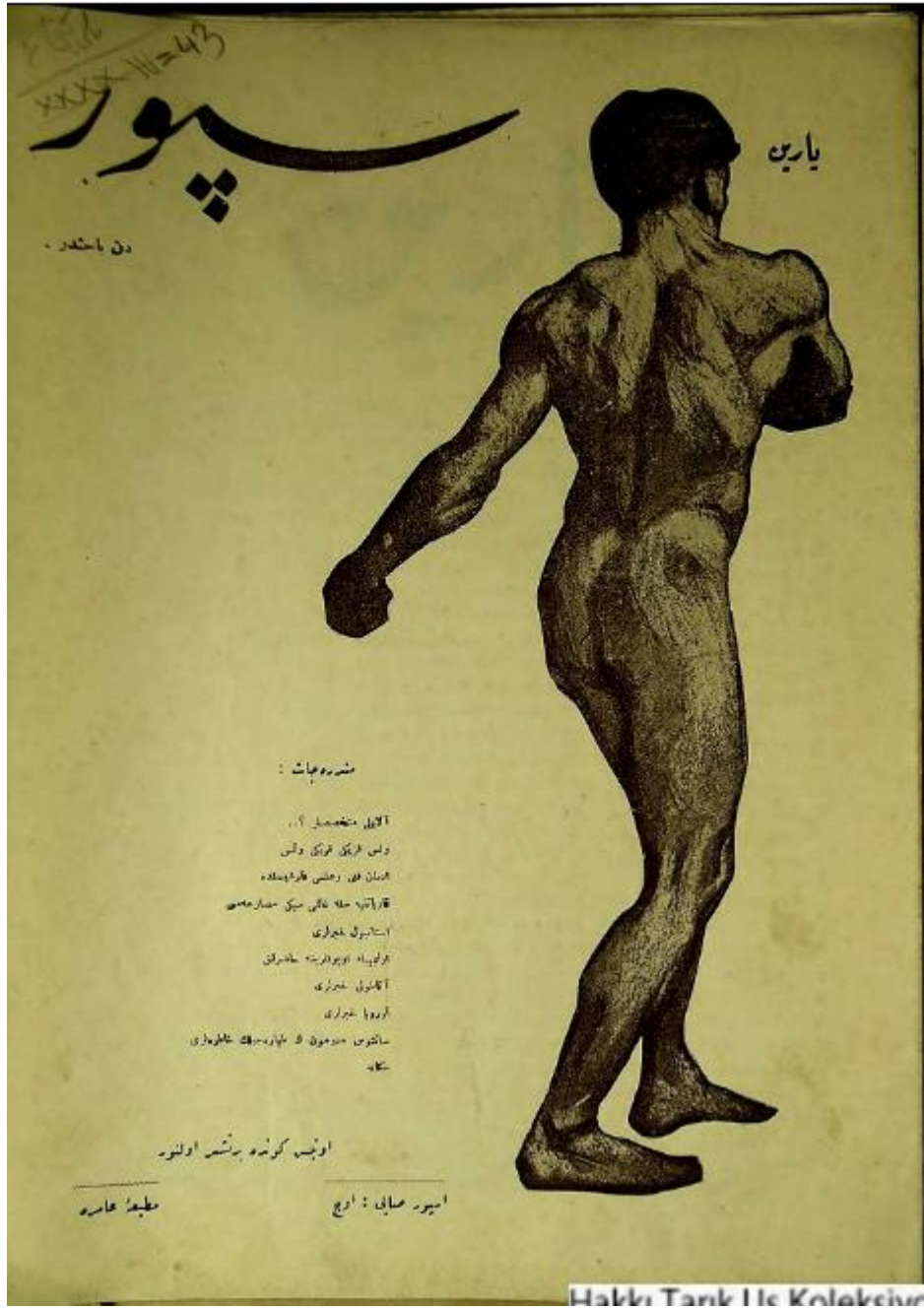
EK 10: "Yarın" Mecmuası 10. Sayı Kapak Resmi

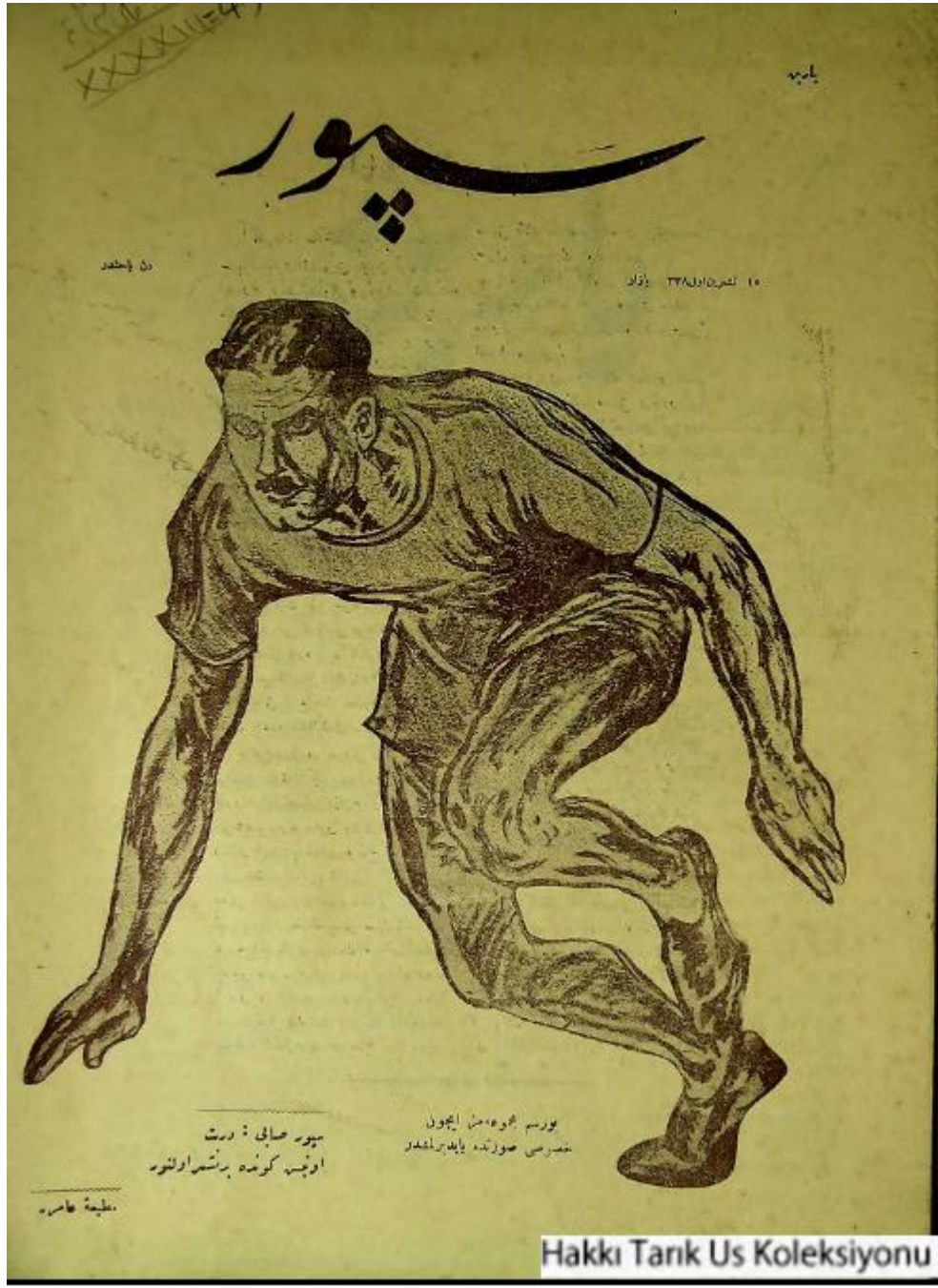
EK 11: “Yarın” Mecmuası 29. Sayı Kapak Resmi

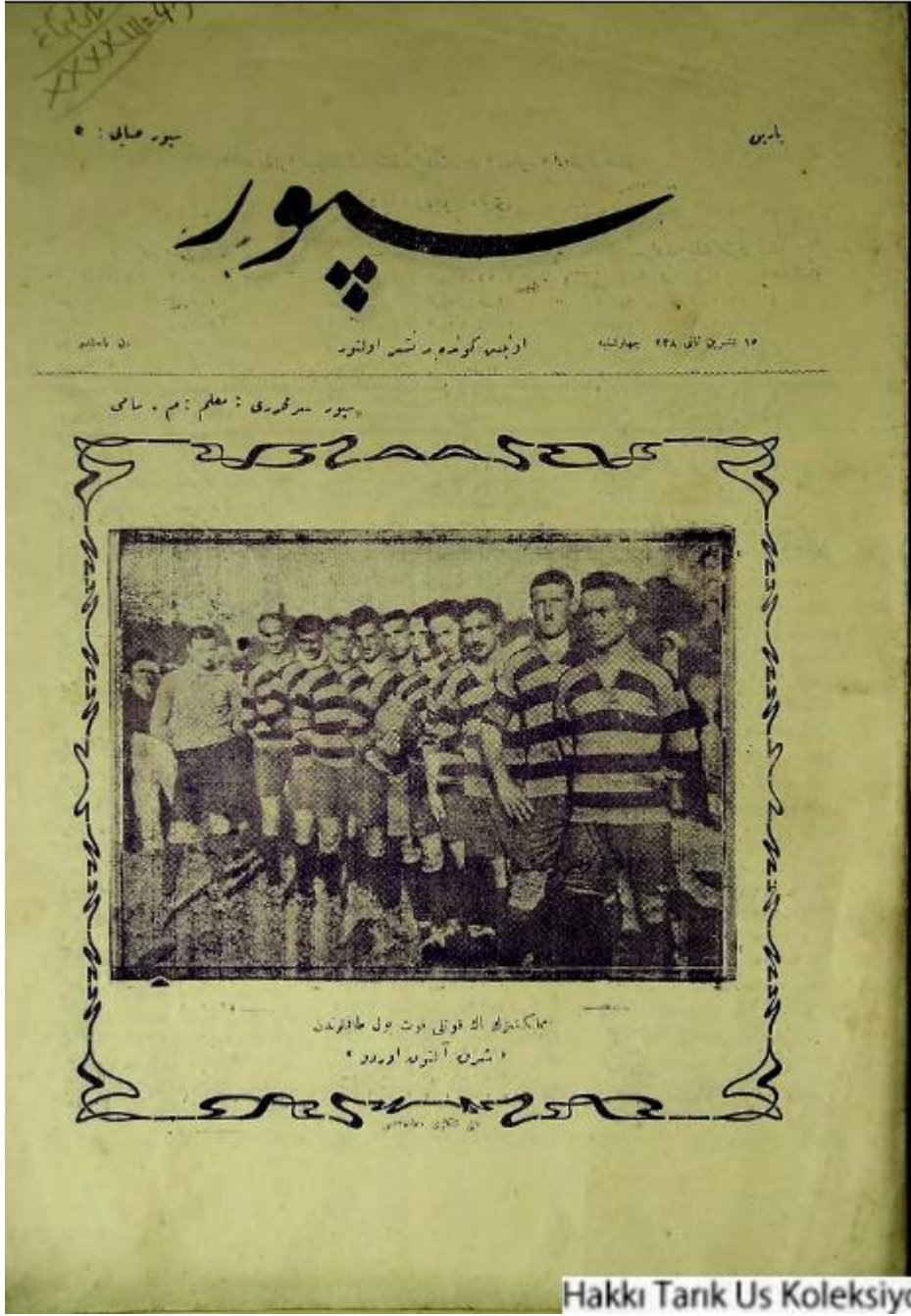
EK 12: "Yarın" Mecmuası 43. Sayı Kapak Resmi

EK 13: “Yarın” Mecmuası 44. Sayı Kapak Resmi

EK 14: “Yarın” Mecmuası 45. Sayı Kapak Resmi

EK 15: "Yarin" Mecmuası 46. Sayı Kapak Resmi

ÖZGEÇMİŞ

Salma Meikel 1986 yılında İdlip (Suriye)'te doğdu. Halep Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden 2009 yılında mezun oldu. Yüksek Lisans derecesini 2014 yılında *Yarın* Mecmuasının Tafsilli Fihristi (1-10 sayılar) konulu teziyle Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalından aldı. Salma Meikel, orta derecede İngilizce bilmektedir.

VITAE

Salma Meikel was born in 1986 in İdlip (Syria). She graduated from Aleppo University Faculty of Humanities and Literature, Department of Turkish Language and Literature in 2009. Her Master's Thesis title is The Classification Fihrist of The Journal of *Yarın* finished in 2014. Salma Meikel knows intermediate English.